

ព្រះ
ប្រតិបត្តិការជាតិ
និង
សេចក្តីប្រកាសនានា
សម្រាប់
សម្ព័ន្ធនិកាយ និងនិយោជ
ករនិយោជ
ករនិយោជ

៨១

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
រ. រ. ២៤៩៦

អរម្ភកថា

ជួនកំណាចដងដាតិប្បូរ ជាតិរាវណាម ២

ជូនចំណេះដឹងជាពិសេសដល់បុគ្គលិកសាងសង់ ដំឡើងសម្ភារៈ

ឧទ្ទិសព្រះត្រៃបិដកថ្លែងនេះ ត្រូវបាន “ ក្រុមឧទ្ទិសព្រះត្រៃបិដក ” វិទ្យុសព្ទភក្តនៃបណ្ឌិតៗ នៅក្នុងពេញ មហាប្រតិភាសាជាតិមហាជនសង្គម តាំងពីឆ្នាំ ១៩៧១ ទៅឆ្នាំ ១៩៧៨ គឺត្រូវតែរក្សា រក្សា ៣៩ ឆ្នាំ រហូតដល់សង្គមមហិច្ឆតាសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ២០១៧ ត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញ។ ទេសភាពកំណត់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាជា ខ្មែរ ដោយកំណត់កំណត់វប្បធម៌ខាងវិទ្យាសាស្ត្រសាសនាសង្គមសេដ្ឋកិច្ច ផលវិបាក កម្រិត តួនាទីសាសនា ជាតិជាតិ មានឈ្មោះចិត្តវិការ បរិសិទ្ធិ ជាពុទ្ធជាតិស្មើគ្នា ដោយសង្ឃីតថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏ដូចជាសង្ឃីតខ្មែរសាសនាផង ។

នេះគឺជាវិសោធនកម្មច្បាប់ថ្មី ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយអង្គការសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្នុងការជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍។

ផ្អែកលើការសាកល្បងក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន ១ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន
ផ្អែក ក៏ត្រូវបានប្រើប្រាស់ផងដែរ ក៏ប៉ុន្តែសម្រាប់ ក្រុម ហើយមានលក្ខណៈ ប្រកួតប្រជែងក្នុងការប្រើប្រាស់
បុគ្គលិកក្នុងក្រុមនេះ បានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន ១ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន ១
មិនប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន ១ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន ១ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន ១ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធាន ១

កម្មវិធីនេះមានការចូលរួមពីអ្នកប្រតិបត្តិការក្រៅស្ថាប័ន គឺជាមិត្តភក្តិមហាសាលាវិទ្យាល័យ
រាត្រីប្រកាស ព្រះបន្ទូលនាគាសាជនជាតិដើមភាគតិច យើងធ្វើឡើងដោយប្រតិបត្តិការដើម្បីឧត្តិករ
ក្នុងសិក្សាសាលា ដើម្បីទូរគមនាគមនាសាខាដើមភាគតិច មិនមែនជាអ្នកប្រជាជាតិដើម និង
ប្រជាជនសិរីលោក ។

ថ្ងៃអង្គារ ទី១២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៥

សកម្មភាពដ៏គួរឲ្យឆោតចង្អៀត ក្នុងការបោះឆ្នោតជាតិក្នុងថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣

အုပ်ချုပ်မှု The Rev. Seikyo Morikawa

Journalist: The Rev. James Smith:

સુધી સુધી નીચે

The Rev. Zenzo Matsunaga, The Rev. Mitsuo Arima, The Rev. Yoshimichi Ho,
The Rev. Keizō Watai, The Rev. Gyoji Sugami, The Rev. Shōichi Sakurai,
The Rev. Hisao Maeda, The Rev. Kenichi Nakajima, Mr. Bokuro Ho.

အမျိုးမျိုး

[illegible][illegible]

ព្រះបាទនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ២២៩ អនក្រ.រក្ស.សក ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ អនុញ្ញាតឲ្យ ឯកឯក ជ័យ ឈន់ ចុះតំណាង ៖

このようにアジア版図で大機軸を
占領するに成功することによって
恐るべき日本の出陣計画の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPIṬAKA to the Buddhist Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

សុត្តន្តបិដក

អង្គធម្មនិកាយ ពិភទ្ឋិបាត

ទុតិយបិដក ភាគទី

ឧបោ ឧស្ស ភកាវតោ អរហតោ សង្ឃាសង្កម្មស្ស ។

បរិវេណស្ថាសកេ ពាលវិគ្គោ

(១) ឋវិយ្ហ សុត្ថេ ។ ឯតំ សមយំ តត្ថា សាវត្ថិយំ វិហារនំ ជេតវរេ វេទានំ ភិក្ខុភិក្ខុស្ស រោគាមេ ។ តត្រ ទោ ភគវា ភិក្ខុ អាចន្តេនំ ភិក្ខុវេទិ ។ កធន្តេនំ ភេ ភិក្ខុ ភគវាទា បច្ចុស្សាសុំ ។ ភគវា ឯតតតេជ យានំ កាចិនំ ភិក្ខុវេ កយានិ ទុប្បជ្ឈន្តិ សាទានំ តានិ ពាលាតា ទុប្បជ្ឈន្តិ ទោ បណ្ឌិតោ យេ ភេតិ ទុបស្ថា ទុប្បជ្ឈន្តិ សាទេ ពាលតោ ទុប្បជ្ឈន្តិ ទោ បណ្ឌិតោ យេ ភេតិ ទុបស្ថា ទុប្បជ្ឈន្តិ សាទេ ភេ ពាលតោ ទុប្បជ្ឈន្តិ ទោ បណ្ឌិតោ ។

សុត្តន្តបិដក

អង្គធម្មនិកាយ ពិភទ្ឋិបាត

ទុតិយបិដក

សូមឧស្សាព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធប្រាសាទ្ឋិដោយ ។

បរិវេណស្ថាសកេ ពាលវិគ្គោ

(១) ទុំបាទស្តាវមធម៌នេះ ។ សម័យមួយ ព្រះបាទព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចអាយាបថ ក្នុងវត្តជេតពាលយេវតោថវិល្លាភគវាបតិ ដិត ត្រង់សាវត្ថី ។ ព្រះបាទព្រះភាគទ្រង់ប្រាសចោតិកុំចាំឡាយ ក្នុងទីនោះ ដ៏ ម្នាលភិក្ខុចាំឡាយ ។ ក្នុងភិក្ខុចាំនោះទទួលកបព្រះភ្នំដ៏ការបស់ ព្រះបាទព្រះភាគថា ព្រះភពុណព្រះភ្នំ ។ ព្រះបាទព្រះភាគ ទ្រង់ ប្រាសចាំនោះថា ម្នាលភិក្ខុចាំឡាយ ភីយចាំឡាយណាមួយកើត ឡើង ភីយចាំឡាយនោះ ភែតិភីតអំពីជេតពាល មិនមែនកើតអំពីបណ្ឌិត ទេ ទេច្រា(ចេត្រ) ចាំឡាយណាមួយកើតឡើង ទេច្រាចាំឡាយ នោះ ភែតិភីតឡើងអំពីជេតពាល មិនមែនកើតអំពីបណ្ឌិតទេ ទេស័ត្ត (សេចក្តីច្បាស់) ចាំឡាយណាមួយកើតឡើង ទេស័ត្តចាំឡាយ នោះ ភែតិភីតឡើងអំពីជេតពាល មិនមែនកើតអំពីបណ្ឌិតឡើយ ។

១២) តីរិយំ ភិក្ខុវេទ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ ពាលោ
 បរិនិព្វានោ ។ កាគមេហិ ភីហិ ។ អន្ធម្មំ អន្ធម្មយោ បស្សន្តិ
 អន្ធម្មំ អន្ធម្មយោ វិស្វា កោដិធម្មំ ។ មនិកាភេតិ
 បស្សន្តិ បស្សន្តិ បោ បទ អន្ធម្មំ ធម្មេហិ ធម្មេហិ
 ធម្មេហិ ធម្មេហិ ។ ឥមេហិ បោ ភិក្ខុវេ ភីហិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញតតោ ពាលោ បរិនិព្វានោ ។ តីរិយំ ភិក្ខុវេ
 ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ បស្សន្តិ បោ បរិនិព្វានោ ។
 កាគមេហិ ភីហិ ។ អន្ធម្មំ អន្ធម្មយោ បស្សន្តិ
 អន្ធម្មំ អន្ធម្មយោ វិស្វា កោដិធម្មំ មនិកាភេតិ
 បស្សន្តិ បោ បទ អន្ធម្មំ ធម្មេហិ ធម្មេហិ
 ធម្មេហិ ធម្មេហិ ។ ឥមេហិ បោ ភិក្ខុវេ ភីហិ
 ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ បស្សន្តិ បោ បរិនិព្វានោ ។

(៥) តីរិយំ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ ពាលោ
 បរិនិព្វានោ ។ កាគមេហិ ភីហិ ។ អន្ធម្មំ អន្ធម្មយោ បស្សន្តិ
 អន្ធម្មំ អន្ធម្មយោ វិស្វា កោដិធម្មំ មនិកាភេតិ

១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ឆាយ៉ាងវិសេសសំ
 ភាល់បាទថាជាជនកាល ។ ធម៌ឆាយ៉ាងដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលមិនឃើញគោស
 របស់ខ្លួនតាមគោស ១ លុះឃើញគោសតាមគោសហើយ មិនសំដែង
 គោសឱ្យសមត្ថភាពធម៌ ១ ទេជាសំដែងគោសរបស់ខ្លួនប្រាប់បុគ្គលដទៃ
 ហើយ ក៏មិនប្តូរគោសឱ្យសមត្ថភាពធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៣ ទេឯង ដែលធម្មវិនិច្ឆ័យជាជាជនកាល ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ឆាយ៉ាងវិសេសសំ
 ភាល់បាទថាជាជនកាល ។ ធម៌ឆាយ៉ាងដូចម្តេច ។ គឺ បុគ្គលមិនឃើញគោសរបស់ខ្លួនតាមគោស ១ លុះ
 ឃើញគោសតាមគោសហើយ ក៏សំដែងគោសឱ្យសមត្ថភាពធម៌ ១ លុះ
 សំដែងគោសប្រាប់បុគ្គលដទៃហើយ ក៏ប្តូរគោសឱ្យសមត្ថភាព
 ធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៣ ទេឯង ដែលធម្ម
 វិនិច្ឆ័យជាជាជនកាល ។

(៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ឆាយ៉ាងវិសេសសំ
 ភាល់បាទថាជាជនកាល ។ ធម៌ឆាយ៉ាងដូចម្តេច ។ គឺជាអ្នកកាត់វិធីប្រស្នា
 ដោយមិនប្រកាន់ខ្ជាប់ ១ ជាអ្នកដាស់ស្រាយប្រស្នាដោយមិនប្រកាន់ខ្ជាប់ ១

សុត្តន្តបិដក អង្គក្រិកាយស្ស តំកលីបាត

កាសយេហិ តីរិយំ ។ តិក្ខុសម្មាសោ កាយកាម្មេន
កុស្ថាស្មេន វិចីកាម្មេន វុក្ខាស្មេន ឆាយាតាម្មេន ។
ឆីរេហិ ខេត្តេ ភិក្ខុវេ តីរិយំ ឆាយេហិ សម្មាសោ
ចណ្ឌិកោ វេទិតតោតិ ។

[៦] តីរិយំ ភិក្ខុវេ ឆាយេហិ សម្មាសោ កាយ
វេទិតតោ ។ កតតេហិ តីរិយំ ។ សាវត្ថេន កាយ-
កាម្មេន សាវត្ថេន វិចីកាម្មេន សាវត្ថេន វុក្ខាកាម្មេន ។
ឆីរេហិ ខេត្តេ ភិក្ខុវេ តីរិយំ ឆាយេហិ សម្មាសោ
កាយ វេទិតតោ ។ តីរិយំ ភិក្ខុវេ ឆាយេហិ សម្មាសោ
ចណ្ឌិកោ វេទិតតោ ។ កតតេហិ តីរិយំ ។ កតត្ថេន
កាយកាម្មេន កតត្ថេន វិចីកាម្មេន កតត្ថេន
វុក្ខាកាម្មេន ។ ឆីរេហិ ខេត្តេ ភិក្ខុវេ តីរិយំ
ឆាយេហិ សម្មាសោ ចណ្ឌិកោ វេទិតតោតិ ។

[៧] តីរិយំ ភិក្ខុវេ ឆាយេហិ សម្មាសោ
កាយ វេទិតតោ ។ កតតេហិ តីរិយំ ។ សត្យា-
បដ្ឋេន កាយកាម្មេន សត្យាបដ្ឋេន វិចីកាម្មេន
សត្យាបដ្ឋេន វុក្ខាកាម្មេន ។ ឆីរេហិ ខេត្តេ ភិក្ខុវេ
តីរិយំ ឆាយេហិ សម្មាសោ កាយ វេទិតតោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្រិកាយ តំកលីបាត

ធម៌តា តើវុច្ឆេត ។ តីកាយកម្មម្ចីតុសាស ។ វិចីកម្មម្ចីតុសាស ។
មាតាកម្មម្ចីតុសាស ។ ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។
យោវេហេន ដែលសម្បជ័យបានជាជាបណ្ឌិត ។

[៧] ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។
បានជាជាបណ្ឌិត ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។
មាតាកម្មម្ចីតុសាស ។ មាតាកម្មម្ចីតុសាស ។ មាតាកម្មម្ចីតុសាស ។
ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។
យោវេហេន ដែលសម្បជ័យបានជាជាបណ្ឌិត ។

[៨] ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។
បានជាជាបណ្ឌិត ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។
មាតាកម្មម្ចីតុសាស ។ មាតាកម្មម្ចីតុសាស ។ មាតាកម្មម្ចីតុសាស ។
ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។ ម្ចីតុសាស ។
យោវេហេន ដែលសម្បជ័យបានជាជាបណ្ឌិត ។

បឋមបុព្វសារ កាលវិជ្ជា

តី ហិ កំភូមេ ឧប្បហិ សមន្តកតោ បណ្ឌិតោ
 វេទិនោ ។ កាត ធម៌ វិហិ ។ អត្ថបរដ្ឋេន កាយា
 តប្បន អត្ថបរដ្ឋេន វិទីកម្ពេន អត្ថបរដ្ឋេន
 វេទានកម្ពេន ។ ឥមេហិ វោ កំភូមេ វិហិ ឧប្បហិ
 សមន្តកតោ បណ្ឌិតោ វេទិនោ ។ ឥត្ថុតំហ
 កំភូមេ ឯវំ សិក្ខិតត្ថំ យេហិ តីហិ ឧប្បហិ សមន្ត-
 កតោ កាលោ វេទិនោ នេ កាយា ធម្មេ អភិ-
 ធិវដ្ឋេហ យេហិ វិហិ ឧប្បហិ សមន្តកតោ បណ្ឌិតោ
 វេទិនោ វោ កាយា ធម្មេ សមាទាយ វត្ថិន្តរាហិ
 ឯវត្ថំ វោ កំភូមេ សិក្ខិតត្ថំ ។

[៩] តីហិ កំភូមេ ឧប្បហិ សមន្តកតោ កាលោ
 អត្ថវត្ថោ អសច្យវិសោ ឧតំ ឧបហតំ អត្ថាធិ វេហានំ

បឋមបុព្វសារ កាលវិជ្ជា

បុគ្គលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ព យ៉ាងណាស្គាល់បានថាជា
 កាលវិជ្ជា ។ កេដ្ឋបម្ភេន ។ គឺ កាយកម្មនិងមាតិកាចក្ខុវិជ្ជា ១
 វិចិត្រភិក្ខុមាតិកាចក្ខុវិជ្ជា ១ មនោកម្មនិងមាតិកាចក្ខុវិជ្ជា ១ ។
 បុគ្គលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ព គេដឹងដែលសម្បទិសបាន
 ថាជាបណ្ឌិត ។ បុគ្គលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទានកម្ម អត្ថវត្ថុឡាយ គប្បី
 សិក្សាយ៉ាងនេះថា បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ព ណា ដែលស្គាល់ថាជាជន
 កាល បុគ្គលបានរៀបចំផ្លូវធម៌ពនោះហើយប្រកបដោយធម៌ព ណាដែល
 អ្នកស្គាល់បានថាជាបណ្ឌិត យើងទាំងឡាយនឹងសមាគម ប្រព្រឹត្តផ្លូវធម៌
 ព័ន្ធនោះឲ្យបានដូចគ្នាទាំងឡាយ អត្ថវត្ថុឡាយ គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា៖

[៩] បុគ្គលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល ជាអ្នកទទួលស្គាល់ ជា
 អសច្យវិសោប្រកបដោយធម៌ព យ៉ាងណាស្គាល់ដែលមានទីតាំងជិតគាស់
 ចោលហើយ មានទីតាំងបំផ្លាញចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយចោលដឹង
 ប្រកបដោយសេចក្តីតម្រៀល រសវត្ថុផ្សេងទាំងឡាយនឹង បានឡើយ
 ច្រើនដឹង ។ កេហិ យ៉ាងណាដូចម្តេច ។ គឺកាយទុក្ខនិង ១ វិចិត្រភិក្ខុ
 មនោទុក្ខនិង ១ ។ បុគ្គលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល ជាអ្នកទទួល
 ស្គាល់ ជាអសច្យវិសោប្រកបដោយធម៌ព យ៉ាងនេះដឹង វេទនិក្កេត្តម
 ដែលមានទីតាំងជិតគាស់ចោលហើយ មានទីតាំងបំផ្លាញចោលហើយ

សារដ្ឋោ ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ធម្មត្ថា
 អប្បញ្ញំ បសាវតិ ។ កតតមេហំ តីហំ ។ កាយ-
 ទុច្ចរិតន វិធីទុច្ចរិតន បរោទុច្ចរិតន ។ ឥមេហំ
 ទោ ភិក្ខុវេ តីហំ ធម្មេហំ សមន្តាគតោ ជាលោ
 អព្យតោ អសប្បវិសា អតំ ទុច្ចរិតំ អត្តំ បរិហារតិ
 សារដ្ឋោ ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញំ ធម្មត្ថា
 អប្បញ្ញំ បសាវតិ ។ តីហំ ភិក្ខុវេ ធម្មេហំ សមន្តា-
 គតោ បណ្ឌិតោ ព្យតោ សប្បវិសា អត្តំ អទុច្ច-
 រិតំ អត្តំ បរិហារតិ អនវដ្ឋោ ច ហោតិ អនទុវដ្ឋោ
 វិញ្ញំ ធម្មត្ថា ប្បញ្ញំ បសាវតិ ។ កតតមេហំ តីហំ ។
 កាយសុចរិតន វិធីសុចរិតន បរោសុចរិតន ។
 ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ តីហំ ធម្មេហំ សមន្តាគតោ
 បណ្ឌិតោ ព្យតោ សប្បវិសា អត្តំ អទុច្ចរិតំ
 អត្តំ បរិហារតិ អនវដ្ឋោ ច ហោតិ អនទុវដ្ឋោ វិញ្ញំ
 ធម្មត្ថា ប្បញ្ញំ បសាវតិ ។

ក្នុងប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីរិះបៀលសតិញ្ញាផង
 តាំងឡាយផង បានឡូហូបប្រើផង ។ ម្ចាស់ទិតុតាំងឡាយ បណ្តឹងមាន
 ប្រាជ្ញាសាវ ជាសច្ចុរសប្រកបដោយធម៌ចាយាំង វេទនាក្បួន ដែល
 មានទីតាំងមិនបានដកតាស់ចោល មានទីតាំងមិនបានចង្អុលចោល ជាអ្នក
 មិនមានទោសផង មិនមានសេចក្តីរិះបៀល អំពីវិញ្ញាផងតាំងឡាយផង
 បានឡូហូបប្រើផង ។ ចង់ចាយាំង ភ័យចម្លង ។ ឱកាយសុចរិត ១
 វិសុភរិត ១ មាឌសុចរិត ១ ។ ម្ចាស់ទិតុតាំងឡាយ បណ្តឹងមានប្រាជ្ញា
 សាវ ជាសច្ចុរសប្រកបដោយធម៌ចាយាំង វេទនាក្បួន
 ដែលមានទីតាំងមិនបានដកតាស់ចោល មានទីតាំងមិនបានចង្អុលចោល
 ជាអ្នកមិនមានទោសផង មិនមានសេចក្តីរិះបៀល អំពីវិញ្ញាផងតាំងឡាយ
 ផង បានឡូហូបប្រើផង ។

[១០] តីហិ កំត្វាវ ធម្មហិ សមន្តាគតោ
 គាយា មលេ អប្បហាយ យថាភតំ វិក្ខំត្តោ វិវា
 រិយេ ។ ភេតមេហិ តីហិ ។ ទុស្សីលោ ច ហោតិ
 បុស្សីល្យមលញ្ចុស្ស អប្បហិទំ ហោតិ ឥស្សតី ច
 ហោតិ ឥស្សាមលញ្ចុស្ស អប្បហិទំ ហោតិ ឧត្ថរិ
 ច ហោតិ មន្តោមលញ្ចុស្ស អប្បហិទំ ហោតិ ។
 ឥមេហិ ទោ កំត្វាវ តីហិ ធម្មហិ សមន្តាគតោ
 ឥមេ គាយា មលេ អប្បហាយ យថាភតំ វិក្ខំត្តោ
 វិវា រិយេ ។ តីហិ កំត្វាវ ធម្មហិ សមន្តាគតោ
 គាយា មលេ អប្បហាយ យថាភតំ វិក្ខំត្តោ វិវា
 រិយេ ។ តីហិ កំត្វាវ ធម្មហិ សមន្តាគតោ
 សក្កេ ។ ភេតមេហិ តីហិ ។ សីលកំ ច ហោតិ
 បុស្សីល្យមលញ្ចុស្ស អប្បហិទំ ហោតិ ឥស្សតី ច
 ហោតិ ឥស្សាមលញ្ចុស្ស អប្បហិទំ ហោតិ អមត្ថរិ
 ច ហោតិ មន្តោមលញ្ចុស្ស អប្បហិទំ ហោតិ ។

[១០] ភ្នាលកំត្វាវ យ បើបុគ្គលភាល ប្រកបដោយធម៌ យ៉ាង
 មិនលះបង់ទូទាំង យ៉ាងនេះ វិនិច្ឆ័យក្នុងនាម ដូចជាគេនាំយកទៅទំ
 លាក់ ៗ ចម្ងាយយ៉ាង តែម្តងម្តង ។ គឺជាអ្នកទ្រុស្តសីល ពុំនឹងមិនលះបង់ទូទាំង
 គំភារៈទ្រុស្តសីល ១ ជាអ្នកប្រណែន ពុំនឹងមិនលះបង់ទូទាំងសេចក្តី
 ប្រណែន ១ ជាអ្នកកំណាញ់ ពុំនឹងមិនលះបង់ទូទាំងសេចក្តីកំណាញ់ ១ ។
 ភ្នាលកំត្វាវ យ បើបុគ្គលភាល ប្រកបដោយធម៌ យ៉ាងនេះ មិនលះ
 បង់ទូទាំង យ៉ាងនេះ វិនិច្ឆ័យក្នុងនាម ដូចជាគេនាំយកទៅទំ
 លាក់ ។ ភ្នាលកំត្វាវ យ បើបុគ្គលភាល ប្រកបដោយធម៌ យ៉ាងនេះ មិនលះ
 បង់ទូទាំង យ៉ាងនេះ ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ទុកក្នុងស្ថានសួគ៌ ។ ធម៌ ៣
 យ៉ាង តែម្តងម្តង ។ គឺជាអ្នកមានសីល ពុំនឹងមិនលះបង់ទូទាំងគំភារៈ
 ទ្រុស្តសីល ១ ជាអ្នកមិនប្រណែន ពុំនឹងមិនលះបង់ទូទាំងសេចក្តីប្រណែន
 ១ ជាអ្នកមិនមានកំណាញ់ ពុំនឹងមិនលះបង់ទូទាំងសេចក្តីកំណាញ់ ១ ។

សុត្តន្តបិដក សុត្តន្តនិកាយស្ស តំកន់យក

ឥតេហិ ទេ ភិក្ខុវេ តិហិ នៈឌ្មហិ សមន្តាគតោ
ឥមេ កាយោ មាល ចមាយ យថាភតំ និក្ខត្តោ
ឯវំ សន្តតិ ។

កាលវគ្គា ចាមា ។

តិស្សទ្ធានំ

កាយលក្ខណា ចំន្តា ៦
អន្ធមក្ខ អាយោធិសោ
អកុសលក្ខ សាវ្នំ
សត្យាចជ្ឈំ ១តំ មលន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សុត្តន្តនិកាយ តំកន់យក

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បង្កើតប្រកបដោយធម៌ យ៉ាងនេះ លាចន៍ស្ល
មន្ត្រី ឬ យ៉ាងនេះឯង ដូចជាគេចាំយកទៅដាក់ក្នុងក្របីស្រូវ ។

ចប់ កាលវគ្គទី ១ ។

ទទ្ធានំនៃកាលវគ្គនោះគឺ

សំដែងតំកន់យក ធម្មណៈ ១ តំនិក ១ គោស ១
ទុស្តន្តនី ១ កុសល ១ ប្រកបដោយគោស ១
ប្រកបដោយសេចក្តីបៀតបៀន ១ មានចំណងជើង
តាសាបាស ១ មន្ត្រី ១ ។

(១៤) យោមី សេក ភិក្ខុវេរ រាជា ចក្ខុវត្ថុ
 ធម្មតោ ធម្មរាជា សោមិ ឆាម អរាជតំ ចក្ខុ
 បរវត្ថុតំ(១) ។ ឯវំ វុត្ត អញ្ញតោ ភិក្ខុ កក្កដ្ឋ
 ឯកតោ កោ បដ កត្ត រញ្ញា ចក្ខុវត្ថុស្ស
 ធម្មតស្ស ធម្មរញ្ញា រាជាតិ(២) ។ ធម្មោ ភិក្ខុតំ
 កក្កដ្ឋ អរាជ ឥត ភិក្ខុ រាជា ចក្ខុវត្ថុ
 ធម្មតោ ធម្មរាជា ធម្មយេវ វិស្សាយ ធម្ម
 សក្ការោ ធម្ម កុត្តារោ ធម្ម អបបាយមាតោ
 ធម្មទូរោ ធម្មតេតុ ធម្មាធិបតេយ្យោ ធម្មតំ
 កុត្តារោ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេរ អត្តោជនស្មី ។ កុ
 ឈរំ ភិក្ខុ រាជា ចក្ខុវត្ថុ ធម្មតោ ធម្មរាជា
 ធម្មយេវ វិស្សាយ ធម្ម សក្ការោ ធម្ម
 កុត្តារោ ធម្ម អបបាយមាតោ ធម្មទូរោ

១ ម. យោមី រាជា តំ ចក្ខុ ចក្ខុវត្ថុតំ ។ ២ ម. ធម្មញ្ញោ ចក្ខុវត្ថុ ។

(១៥) ឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ស្តេចចក្ខុវត្ថុវត្ថុយ ច្រកបរោយ
 ធម្ម(១) ច្រងធម៌(២) ស្តេចអត្ថនោះ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ធម្មតោ
 ស្តេចច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ។ កាលព្រះមានព្រះរាជ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 មានភិក្ខុទូរ ព្រាហ្មណ៍ស្តេចច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ យើងនេះថា សូមច្រង
 ព្រាហ្មណ៍ស្តេចច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 តើដូចម្តេច ។ ព្រះមានព្រះរាជច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 ធម្ម(២) ដូច្នេះ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 ស្តេចច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 ធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ គោរពធម៌ គោរពច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ យកធម៌ជាទីជ័យ
 យកធម៌ជាទីជ័យ យកធម៌ជាទីជ័យ ចាត់ចែងឲ្យគោរពច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 ស្តេចច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ
 ធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ គោរពធម៌ គោរពច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ យកធម៌ជាទីជ័យ

១ ព្រាហ្មណ៍ស្តេចច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ។ ២ ឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ច្រងឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ។ ៣ សំណើយកុវត្ថុវត្ថុយ ។ ៤ ឆ្មាធិកុវត្ថុវត្ថុយ ។

[illegible]

គោតមីជាទីជ័យ យកធម៌ជាទីជ័យស យកធម៌ជាអធិបតី ចាត់ចែងនូវការក្សាទប់ទល់ គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ចំពោះអាយកម្មជា កាយកម្ម វិបសនាក្សេសភ កាយកម្មវិបសនេះមិនគួរសេចាឡើយ ។ ឆ្ងល់ភិត ឆ្ងល់ ទៀត ព្រះភោគក អហោត្តសហសប្បុរ្ន ប្រកបដោយធម៌ ទ្រង់ធម៌ពេស្រយ ធម៌តែមួយយ៉ាងធ្វើសក្ការ ចំពោះធម៌ គោរពធម៌ កោតត្រង់ធម៌ យកធម៌ ជាទីជ័យ យកធម៌ជាទីជ័យស យកធម៌ជាអធិបតី ចាត់ចែងនូវការក្សាទប់ទល់ គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ចំពោះវិធីកម្មជា វិធីកម្មវិបសនាក្សេសភ វិធីកម្មវិបសនេះមិនគួរសេចាឡើយ ។ ឆ្ងល់ភិត ឆ្ងល់ទៀត ព្រះភោគក អហោត្តសហសប្បុរ្ន ប្រកបដោយធម៌ ទ្រង់ធម៌ ពេស្រយធម៌តែមួយយ៉ាង ធ្វើសក្ការចំពោះធម៌ គោរពធម៌ កោតត្រង់ធម៌ យកធម៌ជាទីជ័យ យកធម៌ជាទីជ័យស យកធម៌ជាអធិបតី ចាត់ចែងនូវការក្សាទប់ទល់ គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ចំពោះមនោកម្មជា មនោកម្មវិបសនាក្សេសភ មនោកម្មវិបសនេះ មិនគួរសេចាឡើយ ។ ឆ្ងល់ភិត ព្រះភោគកគោរពធម៌

អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មិកោ ធម្មករោ ធម្មិយោ
 វេស្សិកោ ធម្មំ សុត្តន្តបិដកោ ធម្មំ ឥន្ទ្របិដកោ
 ធម្មំ អរិយបរិយោហោ ធម្មទូលោ ធម្មកេតុ
 ធម្មនិយមយោ ធម្មិកំ អន្តរាណាគុត្តំ សិវិទហិត្វា
 អារាមនុស្សំ ធម្មិកំ អន្តរាណាគុត្តំ សិវិទហិត្វា
 វិទិត្តនុស្សំ ធម្មិកំ អន្តរាណាគុត្តំ សិវិទហិត្វា
 អនាគតនុស្សំ ធម្មិកំ អនុត្តរំ ធម្មនុត្តរំ បរិត្តតំ ។
 តំ ហោតិ ធម្មំ អន្តរាណាគុត្តំ អរិយលោក
 កំ ព្រាហ្មណ៍ ។ ក អរិយ កំ អារាម កំ
 ព្រាហ្មណ៍ កំ កេតុ កំ លោកុស្មិកំ ។

[១៩] ឯកំ សមយំ ភគវា នាណសីលំ វិហារតំ
 នីសិទ្ធសោ វិចារយេ ។ នត្រ ចោ ភគវា ភិក្ខុ
 រាមន្តេសំ ភិក្ខុភិក្ខុ ។ ភគន្តេសោ ភិក្ខុ ភគវិហារ
 បន្ទុក្ខសំ ។ ភគវា ឯកនិកេយ ក្ខន្ធម្មំ ភិក្ខុវេ
 រាជា អរិយសំ បរេននោ(១) ទាយ ។ អនិទា
 ភិក្ខុវេ រាជា បរេននោ បរេនាវំ រាមន្តេសំ

១ ឬ សមនោ ។

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រកបដោយធម៌ ព្រមទាំង កស្រយនូវធម៌កម្មយ
 យ៉ាង ធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ គោរពធម៌ រកតម្រូវធម៌ យកធម៌ជាទី
 អរិយ យកធម៌ជាទីយស យកធម៌ជាវេសិកិ ចាត់ចែងនូវការស្វាទ័យ
 គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ចំពោះកាយកម្ម ចាត់ចែងនូវការស្វាទ័យ
 គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ចំពោះវចីកម្ម ចាត់ចែងនូវការស្វាទ័យ
 គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ចំពោះមនោកម្ម ចាត់ចែងនូវគ្រឹះប្រសើរឱ្យប្រ-
 ព្រឹត្តិការ កាមធម៌កុំឯង ។ ធម្មនាសមណោ ព្រាហ្មណ៍ ទៅតាមរាម
 ឬអ្នកណាមួយក្នុងលោក ធ្វើធម៌កុំច្រើនឡើយ ។

[១៩] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រមព្រាហ្មណ៍នៅក្នុងវេសិ-
 ក ធម៌កាយវិទ ដ៏គ្រឿងតាណាសី ។ ភ្នំទីខាងលិច ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានព្រាហ្មណ៍ក្នុងក្នុង កាលក្នុងទីឡាយ ។ ក្នុងក្នុងទីនោះ ទទួល
 កម្មប្រក្ខន្ធដ៏កាលស្រព្វមានព្រះភាគជា ព្រះកុលាព្រះអង្គ ។ រឿយព្រះ
 ដ៏ព្រាហ្មណ៍គ្រាស្រព្វដូចជា កាលក្នុងទីឡាយ កាលដ៏ព្រាហ្មណ៍
 មក មានព្រាហ្មណ៍ ១ ព្រះអង្គ ព្រះនាមចរេននៈ ។ កាលក្នុងទី
 ឡាយ ព្រាហ្មណ៍ ព្រះបាទចរេននៈព្រម គ្រាស្រព្វទីនោះដ៏ឆ្លាត

[illegible]

១ ឆ. ១៩៧៧ រស់ កំពុង ។ ២. ១៩៧៧ រស់ កំពុង ។ ៣ ឆ. ១៩៧៧ រស់ ។

[illegible]

យំ ឋានំ ធម៌(១) ចត្តិ ធម៌ា មាសេហំ និដ្ឋិតំ
 ធាតុនេហំ ឥស្សុ នេមិមំ អវុត្តំ អនោសា អតាសាវ
 រាវមិ អវុត្តំ អនោសា អតាសាវ នាគិមំ អវុត្តំ
 អនោសា អតាសាវ ។ តំ នេមិយេមិ អវុត្តត្ថា
 អនោសត្ថា អតាសាវត្ថា រាវមិមំ អវុត្តត្ថា អនោសត្ថា
 រាតាសាវត្ថា នាគិយេមិ អវុត្តត្ថា អនោសត្ថា អតា-
 សាវត្ថា អវុត្តតំ សមាទំ យាវតីតា អភិសម្មាស្ស តតិ
 តាវិតីកំ តត្ថា អត្តាហតំ មាត្រ អន្ធាសីតិ ។ សិយា
 ទោ ឋានំ ភិក្ខុវេ ត្ថម្ភាតំ វិវេស្ស អត្រា ទ្ធនំ តេន
 សមយេន សោ រថតារា អយោសីតិ ។ ន ទោ
 រាជតំ ភិក្ខុវេ វិវេ ធម្មតំ ។ អហំ តេន សមយេន
 សោ រថតារា អយោសី ។ ឧទាហំ ភិក្ខុវេ ត្ថុសាលា
 រោវុត្តតំ នាវុត្តាសាវតំ នាវុត្តាសាវតំ ។ ឋិតាហំ
 ទោ ធម៌ាហំ ភិក្ខុវេ អហំ សន្ធាសម្ពុទ្ធោ

• ១. ២. យំ ឋានំ ធម៌ ។

ចត្តិព្រហ្មសេដ្ឋិកៈទេ វិវេកចក្រណា វេសេន្ទ្រឱស្សាម្រេចអស់ ៥ ខែ
 រួច រាត្រី ចក្រានាសាទខ្នងកន្លែងមិនរៀប មិនមានការដើរដុប មិនមាន
 ស្រាយជី មានកាំមិនរៀប មិនមានការដើរដុប មិនមានស្រាយជី
 មានកាំមិនរៀប មិនមានការដើរដុប មិនមានស្រាយជី ។ ចក្រនោះ
 ដែលខ្ញុំគ្រូអង្គបង្វិល តំរូវទៅកាន់ទីសក់ណាត់ត្រឹមតែមួយកំឡុងបង្វិល
 ចំណោះ ហើយនៅតាំង ហាក់ដូចជាខ្ចាស់ត្រង់ត្រូវ ព្រោះមានខ្នងកន្លែង
 មិនរៀប មិនមានការដើរដុប មិនមានស្រាយ ព្រោះមានកាំមិនរៀប
 មិនមានការដើរដុបមិនមានស្រាយ ព្រោះមានកាំមិនរៀប មិនមានការ
 ដើរដុបមិនមានស្រាយជី។ ម្នាលភិក្ខុ ជាងឡាយ តំរូវរបស់អ្នកតាំងឡាយ
 តំរូវដោយរាវយំនីនេះថា ជាងរថនោះ ក្នុងសម័យនោះនិម្មិតដ៏ទៃផ្សេង
 ដោយតិច ។ ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយ មិនត្រូវយល់ដឹងរាល់
 នោះយំនីនោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ ជាងរថនោះ ក្នុងសម័យ
 នោះគឺថាគេបង្កើត ។ ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ ក្នុងការនោះ គេជាគេជា
 ឧកថៈច្បាស់ច្បាស់ឈឺរៀប ឈឺមានការដើរដុប ឈឺមានស្រាយ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ តាំងឡាយ លុះតែជាគេបានជាអារាមសម្ភាសម្ពុទ្ធ ក្នុងការឥឡូវនេះ

បឋមប្បករណ៍ រំលឹកវិញ្ញា

យោធនេ ភត្តំ យាយន្ទា ។ បេ ។ ចិត្តយ វេស
 សាវេន្ទា ។ បេ ។ កាយេន ជាដង្កូវ ធុស្តិ៍
 ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ចិមិត្តត្ថាហិ
 ហោតិ នាគុត្យញ្ញូនត្ថាហិ យទ្ធានិករណមេធំ មធំ-
 ង្រ្គយ អសំវតំ វិហារង្គំ អភិវឌ្ឍនោមនស្សា ជាមក
 អកុសលា ធម្មា អន្តរាស្សវយ្យំ ឧស្ស សំវាយ
 បដិច្ចតំ រក្ខតិ មធ្យង្រ្គយំ មធ្យង្រ្គយ សំវំ អាប-
 ដ្ឋតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ តុត្ត-
 ទ្ធាហេ ហោតិ ។ កាសព្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កោដិនេ
 មត្តញ្ញំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចដិសាវុំ
 យោធិសា អាហារំ អាហារេតិ ទេវំ ធនិយ ន
 មនាយ ន មណ្ឌនាយ ន វិក្ខុសនាយ យារាវេ ឥមស្ស
 កាយស្ស ម៉តិយា យាមនាយ វិហឹសុចាតិយា

បឋមប្បករណ៍ រំលឹកវិញ្ញា

ទានុវិញ្ញាណាយប្រមុខហិយ ។ បេ ។ ទានវត្ថុកំផក្កាបសោដោយ
 អក្ការេហិយ ។ បេ ។ ទានជាលំត្រូវឲ្យដោយដូច្នេះដោយកាយហិយ ។ បេ ។
 ទានជីវិត្យសុវត្ថុទ្ធាម្មណំដោយចិត្តហិយ វេតាម្មកមិនទានក្នុងកាន់
 ឲ្យចិមិត្ត មិនទានក្នុងកាន់ឲ្យអនុត្តរញ្ញៈ អភិវឌ្ឍនីតោមនស្ស ដែល
 ជាអកុសលធម៌សាមគ ឧប្បិក្ខេបសង្កត់ឲ្យចុក្ខល ដែលមិនទានសង្ក្រឹប
 ឲ្យមធ្យង្រ្គយៈ ឬគារហេតុវេ មិនទានសង្ក្រឹបឲ្យមធ្យង្រ្គយណា ក៏
 ប្រគល់ឲ្យសង្ក្រឹបឲ្យមធ្យង្រ្គយនោះ រក្សាឲ្យមធ្យង្រ្គយ ដល់ឲ្យសង្ក្រឹប
 សង្ក្រឹបក្នុងមធ្យង្រ្គយ ។ ឆាលកំពុងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឆាល
 កំពុងអ្នកប្រគល់ឲ្យសង្ក្រឹបឲ្យមធ្យង្រ្គយ ។ ឆាលកំពុងឡាយ ទុរ-
 ភិក្ខុជាអ្នកជីវិតប្រមាណក្នុងភាគន តែមួយម្តង ។ ឆាលកំពុងឡាយ
 កំពុងឆាលសន្តាន ទានចំពោះណាដោយទុក្ខប្រដាប់ ហិកោធន្ត្រី
 ភាពណាដោយតែជា មិនមែនដើម្បីសេចក្តី មិនមែនដើម្បីស្រវឹង មិនមែន
 ដើម្បីប្រដាប់ មិនមែនដើម្បីស្តីតណ្ហនឹង គ្រាន់តែដើម្បីឲ្យតាំងនៅនិកាយ
 នេះ ដើម្បីរក្សាជីវិតឲ្យប្រជ្រឹត្តទៅ ដើម្បីកំចាត់ចង់ឲ្យសង្កត់សំបុក

ប្រដាប់បរិវារ តុត្ថនា យា ខីតិ ឬកណ្តាញ ដៃតង់
 បដិសេដ្ឋនិ យេត្ត រាជនី ឧ ឧប្បនិសេស្ឋា មិ យោត្រា
 ឧ យេ កនិស្សតិ រាជវេស្តិតា ក យោកុមារិហារោ ចានិប
 យំ រោ កិស្សតេ កិស្សុ រោជនេ មន្តត្តា
 រោតិ ។ តាវេត្តា កិស្សតេ កិស្សុ យោកិយំ
 រាជវេស្តិតា យោកិ ។ ខីត កិស្សតេ កិស្សុ ធិវសំ
 កុត្តិកា ឧ កិសេស្ឋាយ អាចារិយេហិ ឧ ម្លេហិ មំត្ថំ
 កិសេសេហិ កុត្តិយា រាជនី យោកិ កុត្តិយា ឧ
 មិ យោកិយ អាចារិយេហិ ឧ ម្លេហិ កិស្តំ មិសេសេហិ
 កុត្តិយា ឧ ម្លេហិ យោកិ កុត្តិយា ឧ មិសេសេ
 ហិ យោកេយ្យេ អាចារិ កាជេន ចានំ កាតាតាយ
 សាគា សឧដាតោ ឧ ឆ្នា ឧសញ្ញំ ក មសិកកិស្តា

វិញ្ញាណប្រាសាទបរិយាសនំ រាជាកញ្ញាខីតិកតាតបដិសេដ្ឋនាបាសនេ
ទិស្សវេនាជិកកត្យោទិបាសនេ កាប្រព្រឹត្តិទៅខតិយាបថ ៦ ក្តី
កាវិសេសេហិសេសិបន្តប្រក្សសក្តិ កាវេសិសុត្តិ ទិសិមាឧ
ដល់កត្តាកញ្ញាដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិឡាយ យេនិលេ
២៥ រាជារថ ភិក្ខុជាអ្នកដឹកប្រមាណកុតិកាជន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិ
ឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកប្រកបរបរយើង ។ ខ្ញុំកាញ់កំណើត កើតចម្រើន ។
កាលភិក្ខុបំណិឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនាទេ រមែងធ្វើចិត្តឲ្យស្អាតចាក
កាវេសិយនមិ (ដូចជាគ្រឿងកំណើត) ដោយការចង្រ្កឹម ដោយការកុត្តិយ
អស់ ១២២ រមែងធ្វើចិត្តឲ្យស្អាតចាកកាវេសិយនមិ ដោយការចង្រ្កឹម
ដោយការកុត្តិយ អស់រយៈពេល១២៣ គ្រី សម្រេចខ្ញុំសិលាសេយ្យសាវ័
ត្រៀមតោងស្តាំ អស់បង្វិមយាវ១២៣ គ្រី កម្រៃជើងកំណើត ប្រកប
ដោយសតិសម្បជញ្ញៈ ធ្វើឲ្យកុត្តិចិត្តឲ្យសេចក្តីសំគាល់ថា ចំណីប្រាក

កត្តិយា បច្ច័ន្ធ យាម័ បច្ចុដ្ឋាយ ឧត្តរោ
 ឯសដ្ឋាយ អាវលីយេហិ ធម្មេហិ ធិត្ថំ បរិសា-
 លេតិ ។ ឯវំ ហេ កិក្ខុវេ កិក្ខុ តាភយំ
 អនុយុត្តា ហោតិ ។ ឥវេហិ ហេ កិក្ខុវេ តីហិ
 ធម្មេហិ សឧត្តរោ កំត្ថុ អបដ្ឋានាឱដិបទំ
 បដិបត្តា ហោតំ យោទំ បស្ស អាត្មា ហោតំ
 អាសាវំ ឧយាយាតិ ។

[១៧]   តយោ មេ   ភិក្ខុវេ ចន្ទា   ឧត្តក្សា-
 តាសយេ ធិ   សំវត្តន្តិ   បាត្យាតាសយេ ធិ   សំវត្តន្តិ   ឧកយ-
 ត្យាតាសយេ ធិ   សំវត្តន្តិ   ។   កកាមេ   តយោ   ។
 កាយធុច្ឆរិតំ   វជ្ជធុច្ឆរិតំ   ខោធុច្ឆរិតំ   ។   ឥមេ   ទោ
 ភិក្ខុវេ   តយោ   ចន្ទា   ឧត្តក្សាតាសយេ ធិ   សំវត្តន្តិ
 បាត្យាតាសយេ ធិ   សំវត្តន្តិ   ឧកយត្យាតាសយេ ធិ
 សំវត្តន្តិ   ។   តយោមេ   ភិក្ខុវេ   ចន្ទា   ខេវ   អត្តិក្សា-
 តាសយេ   សំវត្តន្តិ   ៥   បាត្យាតាសយេ   សំវត្តន្តិ   ៥
 ឧកយត្យាតាសយេ   សំវត្តន្តិ   ។   កកាមេ   តយោ   ។

ហើយក៏ប្រាកដ ក្នុងបន្ទប់យាងខែត្រី ធ្វើចិត្តឱ្យស្អាតលាភរាវណិយាម
 ដោយការចង្រ្កឹម ដោយការអង្គុយ ។ ខ្ជាលក្ខត្តាងឡាយ យ៉ាងនេះដែរ
 ឈ្មោះថា ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបរឿយ ។ ខ្ជាលក្ខត្តាងឡាយ ។ ខ្ជាលក្ខត្តាង
 ឡាយ ក៏ប្រកបដោយធម៌ គា យ៉ាងនេះដែរ ឈ្មោះថា អ្នកប្រតិបត្តិ
 សេចក្តីប្រតិបត្តិធម៌ ។ តាំងហេតុនេះឈ្មោះថា លោកទានឆ្លងដើម្បីឱ្យ
 អស់គាសវៈ វាងឡាយ ។

(១៣) បាលកិត្តតាំងឡាយ ធម៌ ៣ យ៉ាងនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ចៀតចៀនខ្លួនឯងផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចៀតចៀនបុគ្គលផងដែរ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីចៀតចៀនបុគ្គលតាំង២ ផង ។ ធម៌ ៣ យ៉ាង កើតចេញ ។ គឺ
 កាយទុក្ខគឺ ១ វេទនាទុក្ខគឺ ១ មេត្តាទុក្ខគឺ ១ ។ បាលកិត្តតាំងឡាយ
 ធម៌ ៣ នេះឯង តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯងផង ប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីចៀតចៀនបុគ្គលផងដែរ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចៀតចៀនបុគ្គល
 តាំង២ ផង ។ បាលកិត្តតាំងឡាយ ធម៌ ៣ យ៉ាងនេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ចៀតចៀនខ្លួនឯងផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចៀតចៀនបុគ្គលផងដែរ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចៀតចៀនបុគ្គលតាំង២ ផង ។ ធម៌ ៣ កើតចេញ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី វិចិត្រគោ

កាយសុចរិតំ វេទិសុចរិតំ មនោសុចរិតំ ។ នខ
ទោ ភិក្ខុវេ នយោ ធម្មា ខេវ អត្តព្យាភាតាយ
សំវត្ថុន្តំ ន បរព្យាភាតាយ សំវត្ថុន្តំ ន ឧគយ
ព្យាភាតាយ សំវត្ថុន្តំ ។

[១៨] នខ ភេ ភិក្ខុវេ អញ្ញតំគុណ
បរិព្វជនា ឃី បុត្តេយ្យំ ខេវណេត្តេយ្យមន្តិយា អាវុសោ
សមណោ តោតមោ ប្រាជ្ញាចរិយំ វុស្សតិកំ ។
នម ឥន្ទ្រ ភិក្ខុវេ ឃី បុត្តា អន្តិយេយ្យាថ
ហោយេយ្យាថ ជិគ្ខុធម្មាថាតំ ។ ឃី ឥន្ទ្រ ។
វតំ កាវ ឥន្ទ្រ ភិក្ខុវេ ជិក្ខុន អាយុនា អន្តិយថ
ហោយេ ជិក្ខុន ជិក្ខុន វណ្ណន ជិក្ខុន
សុខន ជិក្ខុន យសេន ជិក្ខុន អនិចគេយ្យន
អន្តិយថ ហោយេ ជិក្ខុន ។ ខតោ ទោ មន
កំភូវេ ឥន្ទ្រ ភិក្ខុវេ កាយទុច្ចរិតេន អន្តិយំគត្វំ
ហោយំគត្វំ ជិគ្ខុនត្វំ វេទិទុច្ចរិតេន ... មនោទុច្ចរិតេន
អន្តិយំគត្វំ ហោយំគត្វំ ជិគ្ខុនត្វំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី វិចិត្រគោ

តំ កាយសុចរិតំ វេទិសុចរិតំ មនោសុចរិតំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គង់នៅទីនេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនប្រព្រឹត្ត
ទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀន
បុគ្គលទាំង ២ ផង ។

[១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកបរិព្វជនជាអន្តិយ សូមរួច
ចំណងនេះថា ម្នាលការុណ្ណទាំងឡាយ ព្រះសមណគោតម
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយនិមិត្ត ដើម្បីកែតែងកម្មវិធីរាល់គ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ បើបរិព្វជនជាអន្តិយ សូមយំទំនេរ អ្នកទាំងឡាយ ជិនន្ត
បុព្វប្រាថ្នំ ឡើងរាត្រីវិល ។ ព្រះគុណព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះខ្លួន អ្នកទាំងឡាយ ជិនន្ត បុព្វប្រាថ្នំ ឡើងរាត្រី យេន្យុទ្ធិ សម្បា
ទិក្ខុ សេចក្តីសុខទិក្ខុ យសទិក្ខុ ជិនន្ត បុព្វប្រាថ្នំ ឡើងរាត្រី ភាគជា
គតិបតីជាទិក្ខុ ដោយប្រការដូច្នេះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិ
ទ្ធារាត្រីហើយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីជិនន្ត បុព្វប្រាថ្នំ ឡើងរាត្រី ពិន
កាយទុច្ចរិតនឹងវេទិទុច្ចរិត ... គប្បីជិនន្ត បុព្វប្រាថ្នំ ឡើងរាត្រីនឹង
មនោទុច្ចរិត ។

[១៤] តីហ៍ កិត្យវេ អង្កេហ៍ សមន្ទាគតោ
 ចាបណ៍គោ អកេត្វា អនិច្ចតំ វា ភោតំ អនិច្ចតំ
 អនិច្ចតំ វា ភោតំ ជាតិកាតុំ ។ កតតេហ៍
 តីហ៍ ។ ឥធិ កិត្យវេ ចាបណ៍គោ បុព្វសមយំ
 ១ សក្កច្ចំ កថ្មតំ អនិច្ចតិ មជ្ឈន្តិកសមយំ
 ១ សក្កច្ចំ កថ្មតំ អនិច្ចតិ សាយស្តាសមយំ
 ១ សក្កច្ចំ កថ្មតំ អនិច្ចតិ ។ ឥតេហ៍
 ចោ កិត្យវេ តីហ៍ អង្កេហ៍ សមន្ទាគតោ
 ចាបណ៍គោ អកេត្វា អនិច្ចតំ វា ភោតំ អនិច្ចតំ
 អនិច្ចតំ វា ភោតំ ជាតិកាតុំ ។ ឯវេរ ចោ
 កិត្យវេ តីហ៍ ធម្មេហ៍ សន្ទាគតោ កិត្យ អកេត្វា
 អនិច្ចតំ វា កុសលំ ធម្មំ អនិច្ចតំ អនិច្ចតំ វា
 កុសលំ ធម្មំ ជាតិកាតុំ ។ កតតេហ៍ តីហ៍ ។
 ឥធិ កិត្យវេ កិត្យ បុព្វសមយំ ១ សក្កច្ចំ
 សមាធិធម៌តំ អនិច្ចតិ មជ្ឈន្តិកសមយំ ១
 សក្កច្ចំ សមាធិធម៌តំ អនិច្ចតិ សាយស្តា-
 សមយំ ១ សក្កច្ចំ សមាធិធម៌តំ អនិច្ចតិ ។
 ឥតេហ៍ ចោ កិត្យវេ តីហ៍ ធម្មេហ៍ សមន្ទាគតោ

[១៥] ខ្នាលកិត្យវេន្យាយ អ្នកផ្សារប្រកបដោយអង្គ ៣ ជាអ្នក
 មិនគួរបានកោតៈដែលមិនចាំបាច់ផង មិនគួរធ្វើកោតៈដែលរកបានហើយ
 ឡើងវិញផង ។ អង្គ ៣ តែដូចម្តេច ។ ខ្នាលកិត្យវេន្យាយ អ្នក
 ផ្សារក្នុងសាសនាមិនចាត់ចែងការងារ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងបុព្វសម-
 យ ១ មិនចាត់ចែងការងារ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងមជ្ឈន្តិកសមយ ១
 មិនចាត់ចែងការងារ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងសាយស្តាសមយ ១ ។ ខ្នាល
 កិត្យវេន្យាយ អ្នកផ្សារប្រកបដោយអង្គ ៣ នេះឯង វេមិនមិនគួរបានកោតៈ
 ដែលមិនចាំបាច់ផង មិនគួរធ្វើកោតៈដែលរកបានហើយឡើងវិញ
 ផង ។ ខ្នាលកិត្យវេន្យាយ កិត្យប្រកបដោយធម៌ចាំបាច់ ៣ មិនគួរបានកុសល-
 ធម៌ដែលមិនចាំបាច់ផង មិនគួរធ្វើកុសលធម៌ដែលរកបានហើយ ឡើងវិញ
 ឡើងវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ធម៌ ៣ តែដូចម្តេច ។ ខ្នាលកិត្យវេន្យាយ
 កិត្យក្នុងសាសនាមិនមែនជាមិច្ឆា ដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុង
 បុព្វសមយ ១ មិនមែនជាមិច្ឆា ដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងមជ្ឈ-
 ន្តិកសមយ ១ មិនមែនជាមិច្ឆា ដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងសាយស្តា-
 សមយ ១ ។ ខ្នាលកិត្យវេន្យាយ កិត្យប្រកបដោយធម៌ចាំបាច់ ៣ នេះឯង

កិក្ខុ អក្កោ អននិកតំ វា កុសលំ ធម្មំ អនិកត្ថំ
 អនិកតំ វា កុសលំ ធម្មំ ជាតិកាតុំ ។ តីហិ
 កិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាគោ បាមណិកោ កញ្ចោ
 អននិកតំ វា កោតំ អនិកត្ថំ អនិកតំ វា កោតំ
 ជាតិកាតុំ ។ កាតយេហិ តីហិ ។ ឥឯ កិក្ខុវេ
 បាមណិកោ កុព្វន្តសមយំ សន្តត្ថំ កាឌ្ឋត្ថំ
 អនិដ្ឋាតំ មជ្ឈត្ថំ កសមយំ សន្តត្ថំ កាឌ្ឋត្ថំ អនិដ្ឋាតំ
 សាយន្តសមយំ សន្តត្ថំ កាឌ្ឋត្ថំ អនិដ្ឋាតំ ។
 ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ តីហិ អន្តេហិ សមន្តាគោ
 បាមណិកោ កញ្ចោ អននិកតំ វា កោតំ អនិកត្ថំ
 អនិកតំ វា កោតំ ជាតិកាតុំ ។ ឯវេ ទោ
 កិក្ខុវេ តីហិ ធម្មេហិ សមន្តាគោ កិក្ខុ កញ្ចោ
 អននិកតំ វា កុសលំ ធម្មំ អនិកត្ថំ អនិកតំ វា
 កុសលំ ធម្មំ ជាតិកាតុំ ។ កាតយេហិ តីហិ ។

មិនគួរបានកុសលធម៌ដែលមិនទាន់បានផល មិនគួរធ្វើកុសលធម៌ដែលបាន
 ហើយ ឲ្យចំរើនឡើងផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផ្សារប្រកបដោយ
 អង្គ ៣ ទើបគួរបានខ្លះភាគដែលមិនទាន់បានមកផង គួរធ្វើភាគដែល
 បានមកហើយ ឲ្យចំរើនឡើងផង ។ អង្គ ៣ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំង
 ឡាយ អ្នកផ្សារច្រើនលោកនេះ ចាត់ចែងការងារ ដោយយកចិត្តទុកដាក់
 ក្នុងកុព្វន្តសមយ ១ ចាត់ចែងការងារដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងមជ្ឈត្ថុ-
 សមយ ១ ចាត់ចែងការងារ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងសាយន្តសមយ ១
 ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផ្សារប្រកបដោយអង្គទាំង ៣ គេឯង ទើបគួរ
 បានខ្លះភាគដែលមិនទាន់បានផង គួរធ្វើភាគដែលបានមកហើយ
 ឲ្យចំរើនឡើងផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង គួរ
 បានកុសលធម៌ដែលមិនទាន់បានផង គួរធ្វើកុសលធម៌ដែលបានហើយ
 ឲ្យចំរើនឡើងផង កំយាពីរនាវ៉ា ។ ធម៌ ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

ឥត កិច្ចាវ ចាមណីកោ ឧបសាលា យោគី
 ចណីយំ កេតុក្ក វិញ្ញេត្តក្ក ។ ឯ ទេ កិច្ចាវ
 ចាមណីកោ វិទូរោ យោគី ។ កេតុក្ក កិច្ចាវ ចាម-
 ណីកោ ធិស្សយសធម្មដ្ឋោ យោគី ។ ឥត កិច្ចាវ
 ចាមណីកោ យេ តេ កមាចតី វា កមាចតីបុត្តា វា
 អន្តរា មហាទ្វិបា មហាកោតា តេ ឯ ឯ ឯ ឯ
 យេ ទេ កវំ ចាមណីកោ ធិស្សនា ធិ វិទូរោ
 ធិ មង្គលោ បុត្តនារក្ខ ចោសេតុ អន្តរា កា
 កាលេន កាលំ អនុច្ឆន្ទតុ ។ តេ ឯ
 កោតេហំ ឯមន្ត(១) ឥតា សធម្ម ចាមណីកា
 កោតេ ហិក្ខា(២) បុត្តនារក្ខ ចោសេតុ អន្តរា កា
 កាលេន ចាតំ អនុច្ឆន្ទតេហិតំ ។ ឯ ទេ
 កិច្ចាវ ចាមណីកោ ធិស្សយសធម្មដ្ឋោ យោគី ។
 ឥតេហំ ទេ កិច្ចាវ តិហំ អន្តេហំ សធម្មាតកោ
 ចាមណីកោ ធិស្សនា មហន្តត្ថំ វេយ្យត្ថំ
 ចាមណីកា កោតេសុ ។ ឯ ទេ កិច្ចាវ តិហំ
 ធិស្សនា សធម្មាតកោ កិច្ច ធិស្សនា មហន្តត្ថំ
 វេយ្យត្ថំ ចាមណីកា កោតេសុ ធិស្សនា ។

១ ១. វិមុត្តិ ។ ២ ១. វិមុត្តិ ។

ម្ចាស់កំពុងឡើយ អ្នកផ្សារក្នុងសាលានោះ វេទនាឡើយស្រាប់តែចេញ
 ទំនិញផង សក់ទំនិញផង ។ ម្ចាស់កំពុងឡើយ យ៉ាងនេះឯង
 ហៅថា អ្នកផ្សារមានព្វយោធន៍ប្រសើរ ។ ម្ចាស់កំពុងឡើយ ចុះអ្នក
 ផ្សារសម្បូណ៌ដោយទីតាំង កើតឡើង ។ ម្ចាស់កំពុងឡើយ អ្នកផ្សារ
 ក្នុងសាលានោះ វេទនាមានព្វយោធន៍ អ្នកបាចតិប្បក្រ វេទនាស្រាប់តែចេញ
 ចេញច្រើន មានគ្រឿងច្រើនប្រាសច្រើន ម្ចាស់អ្នកផ្សារនោះយ៉ាងនេះ
 ថា អ្នកផ្សារទីចំរើននោះ មានបញ្ញា ចក្ខុផង មានព្វយោធន៍ប្រសើរផង
 ជាអ្នកវេទនាដើម្បីក្រឡាចច្រកផង ដើម្បីផ្តល់នូវច្រកផលយ៉ាងមួយ
 ផងមួយកាលបានផង ។ គេហេតុ អ្នកបាចតិប្បក្រព័ន្ធនោះ អញ្ជើញ
 អ្នកផ្សារនោះដោយគោតៈព័ន្ធឡើយថា ម្ចាស់អ្នកផ្សារសម្បូណ៌ ចូរ
 អ្នកបាចតិប្បក្រនោះ ទៅចិញ្ចឹមក្នុងច្រកចុះ ចូរផ្តល់នូវច្រកផល
 យ៉ាងមួយផងមួយកាលផងចុះ ។ ម្ចាស់កំពុងឡើយ យ៉ាងនេះឯង
 ហៅថា អ្នកផ្សារសម្បូណ៌ដោយទីតាំង ។ ម្ចាស់កំពុងឡើយ អ្នកផ្សារ
 ច្រកបដោយអង្គព័ន្ធទាំងនេះឯង ទំនេរច្រើន វេទនាស្រាប់តែចេញ
 ចេញក្នុងគោតៈ ។ ម្ចាស់កំពុងឡើយ កិច្ចប្រកបដោយធម៌ ១ មិន
 យូរច្រើន គង់ផលនូវការចំរើន បរិច្ចេកទេសកុសលធម៌យ៉ាងនោះដែរ ។

កាតោយា តិច្ឆា ។ ឥត កិច្ចវេ កិច្ច ចក្ខុវា
 ច ហោតិ វិទូរោ ច ចិស្សយសឱ្យដ្ឋោ ច ។
 កាដញ្ច កិច្ចវេ កិច្ច ចក្ខុវា ហោតិ ។ ឥត
 កិច្ចវេ កិច្ច ឥត ឧត្តន្តិ យថាភូតំ បដាបាតិ...
 អយំ ឧត្តន្តិវេទនាមិទំ បដិមនាតិ យថាភូតំ
 បដាបាតិ ។ ឯវំ ទោ កិច្ចវេ កិច្ច ចក្ខុវា
 ហោតិ ។ កាដញ្ច កិច្ចវេ កិច្ច វិទូរោ ហោតិ ។
 ឥត កិច្ចវេ កិច្ច ភាវុកិយោ វិហាតិ វេទុសលាមំ
 ធម្មាមំ បហាហយ កុសលាមំ ធម្មាមំ វេទុស-
 ធម្មាយា(២) ថាមកំ ធម្មិច្ឆាត្ថនោ វេទិក្ខុត្ថ-
 កុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ ឯវំ ទោ កិច្ចវេ
 កិច្ច វិទូរោ ហោតិ ។ កាដញ្ច កិច្ចវេ កិច្ច
 ចិស្សយសឱ្យដ្ឋោ ហោតិ ។ ឥត កិច្ចវេ កិច្ច
 យេ ទោ កិច្ច វេទុសុភា ភាគនាគជា ធម្មធារ

២ ១. ម. ឡាតាយ ។

ធម៌ ឯ កើតធម្មេច ។ ម្ចាស់កិច្ចព័ន្ធយាយ កិច្ចព័ន្ធសាសនានេះ ជាអ្នក
 មានបញ្ញាចក្ខុ មានព្យាយាមដ៏ប្រសើរ ១ សម្បូណ៌ដោយទីពឹង ១ ។
 ម្ចាស់កិច្ចព័ន្ធយាយ កិច្ចជាអ្នកមានបញ្ញាចក្ខុ កើតធម្មេច ។ ម្ចាស់កិច្ច
 ព័ន្ធយាយ កិច្ចព័ន្ធសាសនានេះ វែងដ៏ដ៏ឆ្ងល់តាមគិតថា ទេវទុក្ខ...
 តឹងឆ្ងល់តាមគិតថា ទេវជីវិត ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលំដុក ។
 ម្ចាស់កិច្ចព័ន្ធយាយ យ៉ាងនេះឯង ហៅថា កិច្ចមានបញ្ញាចក្ខុ ។ ម្ចាស់
 កិច្ចព័ន្ធយាយ កិច្ចមានព្យាយាមដ៏ប្រសើរ កើតធម្មេច ។ ម្ចាស់កិច្ច
 ព័ន្ធយាយ កិច្ចព័ន្ធសាសនានេះ ជាអ្នកព័ន្ធនឹងសេចក្តីព្យាយាម
 ដើម្បីលះចំអកុសលធម៌ ធ្វើកុសលធម៌ឱ្យកើតឡើង ជាអ្នកមានកម្លាំង
 មានសេចក្តីជ្រើសរើសដ៏មុតតាម មិនបោះបង់ព្យាយាម ក្នុងកុសលធម៌ព័ន្ធ
 យាយ ។ ម្ចាស់កិច្ចព័ន្ធយាយ យ៉ាងនេះឯង ហៅថា កិច្ចមានព្យាយាមដ៏
 ប្រសើរ ។ ម្ចាស់កិច្ចព័ន្ធយាយ កិច្ចជាអ្នកសម្បូណ៌ដោយទីពឹង កើតធម្មេច
 ។ ម្ចាស់កិច្ចព័ន្ធយាយ កិច្ចព័ន្ធសាសនានេះ វែងដ៏ដ៏ឆ្ងល់កិច្ច
 វេទនា មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ទេវចំណុះក្នុងនិកាយ ជាអ្នកច្រឡំដឹង

វិទយនក មាត់គាណ គោ តេ កាលេន កាលំ
 ឧបសន្តមិត្តា ធម៌បុត្តតិ បរិបញ្ចតិ ឥនំ គន្ថេ កាដំ
 ឥឧស្ស គោ អត្តោតិ ។ តស្ស តេ អាយស្មត្តោ
 អវិជញ្ជោ វិវត្តំ អនុត្តាធិការកត្ត ឧត្តាធិការកត្តំ
 អនេកវិហារេសុ ត កត្តដ្ឋានិយេសុ ធម្មេសុ កត្តំ
 ចដិវតោនេត្តិ ។ វិ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិស្សយ-
 សឡន្នោ យោតំ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ តីហិ
 ធម្មេហិ សមញ្ញតោ ភិក្ខុ ធម៌វស្សេវ មហន្តតំ
 វេយ្យត្តំ នាមុណាតំ កុសលេសុ ធម្មេសុតិ ។

វេយ្យត្ត ទុតិយ ។

ពិស្សទ្ធានំ

ញាតតោ សាសនីយោ ភិក្ខុ
 ធម្មត្ថំ ចានេតោ
 អបណ្ណកត្តា ទេវា ឥ
 ទ្វេ ពាមណីកោន ពាតំ ។

ប្រទ្រង្គិវិទយ ប្រទ្រង្គមាតិកា ភិក្ខុនានាភិក្ខុសាវ័ត្រវិស្សនំ យាតស្វាភូតភិក្ខុ
 ពាំងនាវ ឧបសន្តមយកាលាថា បតិប្រាតកុណាតីចំវេន ភិក្ខុនេនេត្តិ
 ម្តេច ប្រាយាជនីវិចិត្តនេន តេត្តិម្តេច ។ ចំវិណកាលាភិក្ខុនាមាយុពាំង
 នាវ គិរិកត្តាសេចក្តីដំបាំងដង ធ្វើឲ្យកត្តាសេចក្តីដែលប្រើដង
 ចាតុបដិស្តាសេចក្តីស្រីយ ក្នុងតមិវិសេស្តស្រីយ ដំប្រើប្រការផង
 ដល់ភិក្ខុនាវ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ យោងនេះឯង ហៅថា ភិក្ខុសម្បណិ
 ដោយវិជីវី ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ពាំង ៣ នេះ
 ឯងហើយ មិនយូរឡើយ ឥតដល់ឡាសេចក្តីចំវេនវិចិត្ត ក្នុងកុសល-
 ធម៌ពាំងឡាយ ។

ចំ វេយ្យត្ត ទី ២ ។

ទទ្ធានៃវិចិត្រវិចារ

សំវេនីវិចិត្តនាវក្រិយ្យនាវ ១ យោតុវេនស្តេចអប្ប
 លើក ១ ភិក្ខុ ១ ស្តេចប្រកត្តិ ១ ព្រះបាទបរមនៈ ១ ភិក្ខុ
 ប្រតិបត្តិបណ្ណកប្បវិចិត្តា អន្យតិវិយថាប្រសម្បត្តប្រតិក្ខ
 តេត្តិវិចិត្តនាវក ១ ក្នុងកុសលធម៌ ៣
 មាន៦លើក ។

កាយសត្វំ និដ្ឋិច្ចត្តោ សន្ធាវិមុត្តោ ។ ឥម ទោ
 អាវុសោ គយោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា
 លោកស្មី ។ ឥមសំ អាវុសោ តិណ្ណំ បុគ្គលាធំ
 ឆ្ងាយ បុគ្គលោ សន្ធាវិមុត្តោ អយំ មេ បុគ្គលា
 ទបតិ ឥមសំ តិណ្ណំ បុគ្គលាធំ អភិក្កន្ធភកោ ច
 បណីតតោ ច ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 ឥមស្សវុសោ បុគ្គលស្ស សន្ធាវិមុត្តោ អនិមន្តន្តិ ។
 អថទោ កាយស្មា សាវិមុត្តោ កាយស្មំ មហា-
 កោដ្ឋិតំ វិគតោ គយោមេ អាវុសោ កោដ្ឋិត
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ តាតមេ
 គយោ ។ កាយសត្វំ និដ្ឋិច្ចត្តោ សន្ធាវិមុត្តោ ។
 ឥម ទោ អាវុសោ គយោ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ ឥមសំ អាវុសោ តិណ្ណំ
 បុគ្គលាធំ តតាម តេ បុគ្គលោ ទបតិ អភិក្កន្ធភកោ
 ច បណីតតោ ចាតំ ។ គយោមេ អាវុសោ
 សាវិមុត្ត បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។

គីកាយសត្វំ ១ និដ្ឋិច្ចត្តំ ១ សន្ធាវិមុត្តំ ១ ។ ម្នាលអាវុសោ បុគ្គល ព
 ពួកនេះ វេទន៍មាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលអាវុសោ បណ្តាបុគ្គល ព
 ពួកនេះ បុគ្គលណា ជាសន្ធាវិមុត្ត បុគ្គល ទាំងឡាយពួកនេះ បុគ្គលនេះឈ្មោះ
 នឹងឡើយជាង វេទន៍តាមចិត្ត ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល
 អាវុសោ អ្វីតថា សន្ធាវិមុត្តនេះសំបុគ្គលនេះ បានប្រមាណច្រើនក្រណែន
 លំដាប់នោះឯង ព្រះសាវ័កក្នុងនោះអាយុ បានពេលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិត
 នឹងបានអាយុផ្សេងថា ម្នាលអាវុសោ កោដ្ឋិត បុគ្គល ពពួកនេះវេទន៍មាន
 នៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ព ពួកនេះមិនមែនម្តេច ។ គីកាយសត្វំ ១ និដ្ឋិច្ចត្តំ ១
 សន្ធាវិមុត្តំ ១ ។ ម្នាលអាវុសោ បុគ្គល ព ពួកនេះឯង វេទន៍មាននៅ
 ក្នុងលោក ។ ម្នាលអាវុសោ បណ្តាបុគ្គល ពពួកនេះ បុគ្គលម្តេចម្តេច
 ដែលស្អប់នឹង នឹងឡើយជាងនេះ ដែលតាមចិត្តលោក ។ ម្នាល
 អាវុសោ សាវ័មុត្ត បុគ្គល ពពួកនេះ វេទន៍មាននៅក្នុងលោក ។

កាតមេ តាយ ។ កាយសក្កី ជំនុំឡូត្តា សទ្ធា-
វិមុត្តា ។ ឥមេ ទោ អាវុសោ តាយោ បុគ្គលា
សាធា្ហ សិវិជ្ជនាថា លោកស្មី ។ ឥមេសំ អាវុសោ
តិណ្ណំ បុគ្គលានំ យ្វាយំ បុគ្គលោ កាយសក្កី អយំ
មេ បុគ្គលោ ទមតិ ឥមេសំ តិណ្ណំ បុគ្គលានំ
អភិក្កន្ធភកោ ច បណីតកោ ច ។ តំ តំស្ស
យោតុ ។ ឥមស្សវុសោ បុគ្គលស្ស សមាជិទ្រ័យំ
អនំមន្តន្តំ ។ អថេតា អាយស្ស ឧហារកោដ្ឋិកា
អាយស្សនំ សាវីរុត្តំ ឯតទរោច តាយោមេ អាវុសោ
សាវីរុត្ត បុគ្គលា សាធា្ហ សិវិជ្ជនាថា លោកស្មី ។
កាតមេ តាយ ។ កាយសក្កី ជំនុំឡូត្តា
សទ្ធាវិមុត្តា ។ ឥមេ ទោ អាវុសោ តាយោ បុគ្គលា
សាធា្ហ សិវិជ្ជនាថា លោកស្មី ។ ឥមេសំ អាវុសោ
តិណ្ណំ បុគ្គលានំ តាតនោ តេ បុគ្គលា ទមតិ
អភិក្កន្ធភកោ ច បណីតកោ ចាតិ ។ តាយោមេ
អាវុសោ កោដ្ឋិក បុគ្គលា សាធា្ហ សិវិជ្ជនាថា
លោកស្មី ។ កាតមេ តាយ ។ កាយសក្កី

បុគ្គលធាតុកើតចេញម្ដេច ។ ភីកាយសត្វិ ១ ចំងើយពួក ១ សង្ខារមុត្ត ១ ។
 បុគ្គលភាវុសា បុគ្គលធាតុកាន់ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល
 ភាវុសា បណ្ដាបុគ្គលធាតុកាន់ បុគ្គលលា ជាកាយសត្វិ បុគ្គល
 តាំង ធាតុកាន់ បុគ្គលានេកជានី ខឹងឡើយជានី រមែងតាប់ចិត្ត ។
 មិនឈឺនោះ គ្រាន់យកអ្វី ។ បុគ្គលភាវុសា ដ្បិតថា សមាធិជ្រុយរបស់
 បុគ្គលានោះ មានប្រមាណច្រើនព្រៃពេក ។ លំដាប់នោះ ព្រះឧបាសកដ្ឋានដី
 មានកាយ មានភាវុសាខឹងគ្រាន់ស្មើបុគ្គលមានកាយដូច្នេះថា បុគ្គលភាវុសា
 សាវ័បុត្ត បុគ្គលធាតុកាន់ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គលធាតុ
 កើតចេញម្ដេច ។ ភីកាយសត្វិ ១ ចំងើយពួក ១ សង្ខារមុត្ត ១ ។ បុគ្គល
 ភាវុសា បុគ្គលធាតុកាន់ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គលភាវុសា
 បណ្ដាបុគ្គលតាំង ធាតុកាន់ បុគ្គលកើតចេញម្ដេច ដែលល្អជាងនេះ ខឹងឡើយ
 ជានិច្ច ដែលតាប់ចិត្តលោក ។ បុគ្គលភាវុសា កោដិស្ថាន បុគ្គលធាតុកាន់
 រមែងមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គលធាតុ កើតចេញម្ដេច ។ ភីកាយសត្វិ ១

ធិដ្ឋប្បត្តោ សព្វាវុត្តោ ។ នំបេ ទោ អារុសោ
 កាយោ បុគ្គលោ សព្វោ សិរីដ្ឋង្គាទា លោកស្មី ។
 នំបេសំ អារុសោ កំណំ បុគ្គលានំ យ្វាយំ បុគ្គលោ
 ធិដ្ឋប្បត្តោ អយំ មេ បុគ្គលោ ទទតំ នំបេសំ
 កំណំ បុគ្គលានំ អភិស្តន្តនរោ ច ចណីតតរោ ត ។
 តំ កេស្ស ហេតុ ។ នំបេស្សារុសោ បុគ្គលស្ស
 បញ្ញត្តិយំ អនិច្ចត្តំ ។ អនំទោ អាយស្មា
 សាវុត្តោ អាយស្មន្តំ ច សាវុត្តំ អាយស្មន្តំ ច
 ឧបាសោត្ថិតំ ឯតនរោច ក្បាភតិ ទោ អារុសោ
 អម្ពេហិ សព្វេហេវ យថាសកំ ចធិកាណំ អាយាទារុសោ
 យេច ភពវំ តេទុចសន្តិទិស្សាច ឧបសន្តិទិស្សា
 ភពវំតោ ឯតចន្ទំ អារោចស្សាម យថា តោ ភពវំ
 ក្បាភិស្សតិ វតិ ចំ នាចស្សាមាទិ ។ ឯវិហារុសាតិ
 ទោ អាយស្មា ច សាវុត្តោ អាយស្មា ច ឧបា-
 សោត្ថិតោ អាយស្មតោ សាវុត្តស្ស ចតុស្សាន្ទំ ។

[illegible]

អន្តរោ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច
 សរិប្បោ អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិគោ យេន កកា
 ពេទុបសន្តមីសុ ទុបសន្តមីគា កកវន្តំ អភិវាទេថា
 ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ឯសីន្ទោ ចោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ យាវតតោ អាយស្មា អាយស្មា
 ច សរិដ្ឋន អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិគោ សន្តិ
 កជាសន្យាចោ តំ សព្វំ កកវតោ អារោទេសំ ។
 នទ្វេត្ថ សារីបុត្ត សុករំ ឯកំសេន ឡាតាតុ
 អយំ ឥវេសំ វិទ្យាណំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្ធនរោ ច
 បណ្ឌិតនរោ ចាតិ ។ ឯនំ ហេតុ សារីបុត្ត
 វិជ្ជតិ យាយំ បុគ្គលោ សន្ធាវិបុត្តោ ស្វាយំ អរហត្តាយ
 បដំមន្ទោ យាយំ បុគ្គលោ កាយសក្ខី
 ស្វាយំ សកទានាមី វា អនាគាមី វា យោ ចាយំ
 បុគ្គលោ ធិដ្ឋិប្បត្តោ សោចស្ស(២) សកទានាមី
 វា អនាគាមី វា ។ នទ្វេត្ថ សារីបុត្ត សុករំ
 ឯកំសេន ឡាតាតុ អយំ ឥវេសំ វិទ្យាណំ
 បុគ្គលានំ អភិក្កន្ធនរោ ច បណ្ឌិតនរោ ចាតិ ។

២. ម. ហេយំ ។

សំដៅថាខាង ព្រះសារីបុត្តន៍មានកាយ ព្រះសរិដ្ឋន៍មានកាយ វិជ
 ព្រមហាកោដ្ឋិគោន៍មានកាយ ចូលទៅជាប់ព្រះចានព្រះភោគ សុរាចូល
 ទៅដល់ហើយ បានប្រាប់ថាបន្តិចព្រះចានព្រះភោគ ហើយក្នុង
 ក្នុងទីសមធម៌ ។ សុរាព្រះសារីបុត្តន៍មានកាយ ក្នុងក្នុងទីសមធម៌
 ហើយ បានប្រាប់បន្តិចចូលក្បែរដែលបរាជ័យមួយទីនៃព្រះសរិដ្ឋន៍មានកាយ
 វិជ្ជព្រមហាកោដ្ឋិគោន៍មានកាយ តាំងពីដើមទំលាក់ទៅ ចំពោះ
 ព្រះចានព្រះភោគ ។ ព្រះចានព្រះភោគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្ត
 ក្នុងដំណើរនេះ បុគ្គលមិននិយាយព្យាបាទ ដោយដាច់ខាតថា ចណ្ហា
 បុគ្គលទាំង ពួកនោះ បុគ្គលនេះល្អជាង វិជ្ជិតមួយជាង ដូច្នេះទេ ។
 ម្ចាស់សារីបុត្ត ហេតុនេះ វាមិនទាន់ដោយពិតថា បុគ្គលណាជាសន្ធាវិបុត្ត
 បុគ្គលនោះបរិច្ច័ត្ត ដើម្បីអោយគ្មាន បុគ្គលណា ជាភាយសក្ខី បុគ្គល
 នោះជាសកទានាមី ឬជា អនាគាមី មួយទៀត បុគ្គលណាជា
 ធិដ្ឋិបុត្ត បុគ្គលនោះជា សកទានាមី ឬជាអនាគាមីក៏បាន ។ ម្ចាស់
 សារីបុត្ត ក្នុងដំណើរនេះ បុគ្គលមិននិយាយព្យាបាទ ដោយដាច់ខាតថា
 ចណ្ហាបុគ្គលទាំង ពួកនោះ បុគ្គលនេះ ល្អជាង វិជ្ជិតមួយជាង ដូច្នេះទេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយឈ្មោះ ឯកវិចារ

ហំ ហេតុ សាវ័ច្ចុត្ត វិជ្ជតំ ឃ្លាយំ បុគ្គលោ
 កាយសក្ខី ស្វាយំ អរហន្តាយ វដិចន្នោ ឃ្លាយំ
 បុគ្គលោ សន្ធាវិមុត្តោ ស្វាយំ សក្កានិកាភិ វា
 អនាភិ វា យោចាយំ បុគ្គលោ ធិដ្ឋិច្ចត្តោ សោចស្ស
 សក្កានិកាភិ វា អនាភិ វា ។ ឧទ្ទេត្ត សាវ័ច្ចុត្ត
 សុកាវំ ឯកំសេន ព្យាភាតុំ អយំ ឥវេសំ តិណ្ឌិ
 បុគ្គលាចំ អភិក្កន្ធករោ ឧ បណ្ឌិតគរោ ចាតិ ។

ហំ ហេតុ សាវ័ច្ចុត្ត វិជ្ជតំ ឃ្លាយំ បុគ្គលោ ធិដ្ឋិ-
 ច្ចត្តោ ស្វាយំ អរហន្តាយ វដិចន្នោ ឃ្លាយំ បុគ្គលោ
 សន្ធាវិមុត្តោ ស្វាយំ សក្កានិកាភិ វា អនាភិ វា
 យោចាយំ បុគ្គលោ កាយសក្ខី សោចស្ស សក្កា-
 និកាភិ វា អនាភិ វា ។ ឧទ្ទេត្ត សាវ័ច្ចុត្ត
 សុកាវំ ឯកំសេន ព្យាភាតុំ អយំ ឥវេសំ តិណ្ឌិ
 បុគ្គលាចំ អភិក្កន្ធករោ ឧ បណ្ឌិតគរោ ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ឯកវិចារ

ម្នាលសាវ័ច្ចុត្ត ហេតុអ្វី វេទនៈមានដោយពិតជា បុគ្គលណា ជាតាយសក្ខី
 បុគ្គលនោះ ប្រតិបត្តិដើម្បីអរហន្តមគ្គ បុគ្គលណា ជាសន្ធាវិមុត្ត
 បុគ្គលនោះ ជាសក្កានិកាភិ ឬអនាភិ ឬយៈទៀត បុគ្គលណាជា
 ធិដ្ឋិច្ចត្ត បុគ្គលនោះ ជាសក្កានិកាភិ ឬអនាភិក៏បាន ។ ម្នាល
 សាវ័ច្ចុត្ត ក្នុងដំណើរខ្ញុំ បុគ្គលមិននិយមិក៏ព្យាបា ដោយដាច់ទានជា
 ចក្ខុបុគ្គលព័ន្ធក្នុងនេះ បុគ្គលនេះឈ្មោះ ឥន្ទៈក្នុងដាង ដូច្នេះទេ ។

ម្នាលសាវ័ច្ចុត្ត ហេតុអ្វី វេទនៈមានដោយពិតជា បុគ្គលណា ជាធិដ្ឋិច្ចត្ត
 បុគ្គលនោះ ប្រតិបត្តិដើម្បីអរហន្តមគ្គ បុគ្គលណា ជាសន្ធាវិមុត្ត បុគ្គល
 នោះជាសក្កានិកាភិ ឬអនាភិ ឬយៈទៀត បុគ្គលណា ជាតាយសក្ខី
 បុគ្គលនោះជាសក្កានិកាភិ ឬអនាភិក៏បាន ។ ម្នាលសាវ័ច្ចុត្ត ក្នុងដំណើរខ្ញុំ
 បុគ្គលមិននិយមិក៏ព្យាបា ដោយដាច់ទានជា ចក្ខុបុគ្គលព័ន្ធក្នុង
 នេះ បុគ្គលនេះឈ្មោះ ឥន្ទៈក្នុងដាង ដូច្នេះទេ ។

(૬૬) જીવોએ નિજીયે નિભાવે સજ્જા
 સંપૂર્ણતા લેવાની ૧ તથા જીવો ૨ ૬૦
 નિજીયે બિજાના નિભાવે સજ્જા ની સમ્પ્રયાચિ
 કાંઈકાંઈ મલકાણા ની સમ્પ્રયાચિ
 કાંઈકાંઈ લકાણા ની સમ્પ્રયાચિ કેસજ્જા
 મલકાણા ની સમ્પ્રયાચિ કેસજ્જા લકાણા
 ની મંદિરે ઘેરજાતું મલકાણા ની મંદિરે
 ઘેરજાતું એ પૂજાઈ જણા આજીવ ૨
 ૬૦ ૭૦ નિજીયે બિજાના નિભાવે સજ્જા
 ની સમ્પ્રયાચિ કાંઈકાંઈ મલકાણા ની
 સમ્પ્રયાચિ કાંઈકાંઈ લકાણા ની સમ્પ્રયાચિ
 કેસજ્જા મલકાણા ની સમ્પ્રયાચિ કેસજ્જા
 લકાણા ની મંદિરે ઘેરજાતું મલકાણા ની
 મંદિરે ઘેરજાતું પૂજાઈ જણા આજીવ ૨ ૬૦
 ૭૦ નિજીયે બિજાના નિભાવે સજ્જા(૧)
 સમ્પ્રયાચિ કાંઈકાંઈ એ મલકાણા લકાણા(૧)
 સમ્પ્રયાચિ કેસજ્જા એ મલકાણા

(២២) ម្ចាស់ភិក្ខុបាំងឡាយ អ្នកជម្ងឺ ឬ ពួកនេះ វេទន៍មាននៅក្នុង
 លោក ។ អ្នកជម្ងឺ ឬ ពួកដូចគ្នា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបាំងឡាយ អ្នកជម្ងឺពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ បានរោគជនជាទីសប្បាយក្តី និងបានរោគជនជាទីសប្បាយក្តី
 បានរោគសង្គ្រោះជាទីសប្បាយក្តី និងបានរោគសង្គ្រោះជាទីសប្បាយក្តី បានឧបង្គាស
 ជីវិតសត្វក្តី និងបានឧបង្គាសជីវិតសត្វក្តី ក៏នៅតែមិនសះស្បើយពាសជម្ងឺ
 នេះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបាំងឡាយ ទ្រង់ជឿត អ្នកជម្ងឺពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ បានរោគជនជាទីសប្បាយក្តី និងបានរោគជនជាទីសប្បាយក្តី បាន
 រោគសង្គ្រោះជាទីសប្បាយក្តី និងបានរោគសង្គ្រោះជាទីសប្បាយក្តី បានឧបង្គាស
 ជីវិតសត្វក្តី និងបានឧបង្គាសជីវិតសត្វក្តី ក៏នៅតែមិនសះស្បើយពាសជម្ងឺនោះ
 បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបាំងឡាយ មួយទៀត អ្នកជម្ងឺពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
 បានរោគជនជាទីសប្បាយ និងមិនជាមិនបានរោគជនជាទីសប្បាយនេះ
 បានរោគសង្គ្រោះជាទីសប្បាយ និងមិនជាមិនបានរោគសង្គ្រោះជាទីសប្បាយនេះ

២១. គណនេយ្យ វិបស្សនា ឈរក្រោយ ផត់ ចាប់ពី ទីស្អាត ។

លក្ខណៈ(*) ចង្រ្កប់ ឧបដ្ឋានកំ ទោ អលក្ខណៈ
 វុដ្ឋានិ គត្តា អនាថា ។ គត្តា កិក្ខុវេ យោ យំ
 កិលានោ លក្ខណៈ សម្បយាធិ ភោជនាធិ ទោ
 អលក្ខណៈ លក្ខណៈ សម្បយាធិ ភេសជ្ជានិ ទោ
 អលក្ខណៈ លក្ខណៈ ចង្រ្កប់ ឧបដ្ឋានកំ ទោ
 អលក្ខណៈ វុដ្ឋានិ គត្តា អនាថា ឥមំ ទោ
 កិក្ខុវេ កិលានំ ចង្រ្កប់ កិលានតត្ថំ អនុញ្ញាតំ
 កិលានភេសជ្ជំ អនុញ្ញាតំ កិលានុបដ្ឋានិកា
 អនុញ្ញាតោ ឥធាតុ មន កិក្ខុវេ កិលានំ ចង្រ្កប់
 អញ្ជេយិ កិលានោ ឧបដ្ឋានតត្ថា(២) ។ អមេ ទោ
 កិក្ខុវេ ភយោ កិលានោ សុត្តោ សិរិដ្ឋនាថា
 លោកស្មី ។ ឯវិវេ ទោ កិក្ខុវេ ភយោមេ
 កិលានុបដ្ឋាន ឫត្តលោ សុត្តោ សិរិដ្ឋនាថា លោកស្មី ។
 ភាគមេ ភយោ ។ ឥន កិក្ខុវេ ឯកតោ
 ឫត្តលោ លក្ខណៈ វិ គតាគតំ ទស្សនាយ

៣៧. ឥមេស្យ វិវាស្យ លក្ខណៈ ៤ គឺ ចង្វា ទំស្សី ៧ ២ ម. ឧទ្ទិសេត្តា ។

បាទទបង្គុកដ៏សមគួរ មិនមែនជាមិនបាទទបង្គុកដ៏សមគួរទេ ទើបសរសើរយោគផ្សំនោះបាទ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យឮយ បណ្តាអ្នកដ៏ម្នាស់ ឲ្យ ឆ្លុះពន្លឺ អ្នកដ៏ឆ្លាត បាទភាគីមិនជាទីសប្បាយ មិនមែនជាមិនបាទភាគីមិនជាទីសប្បាយទេ បាទភាគសង្ឃៈជាទីសប្បាយ មិនមែនជាមិនបាទភាគសង្ឃៈជាទីសប្បាយទេ បាទទបង្គុកដ៏សមគួរ មិនមែនជាមិនបាទទបង្គុកដ៏សមគួរទេ ទើបសរសើរយោគផ្សំនោះបាទ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យឮយ អរិយធម៌ឧត្តរាគតិលាទភក្ត្រ (កាហ្វាសម្រាប់អ្នកដ៏ម្នាស់) អនុញ្ញាតតិលាទភសង្ឃៈ (ប្រាំក្បាដ៏ម្នាស់) អនុញ្ញាតតិលាទបង្គុក (អ្នកថែដ៏ម្នាស់) ព្រោះការស្រ័យអ្នកដ៏ម្នាស់នេះ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យឮយ មួយវិញទៀត ព្រោះការស្រ័យអ្នកដ៏ម្នាស់នេះ សូម្បីអ្នកដ៏ម្នាស់ចាំឱ្យឮយដែរទៀត ។ ភិក្ខុក្នុងវិថីក្បាវិថី ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យឮយ អ្នកដ៏ម្នាស់ឆ្លុះពន្លឺ វេទនីមាននៅក្នុងវិលាត ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យឮយ យ៉ាងហ្នឹងវិថី បុគ្គលឆ្លុះពន្លឺ វេទនីមាននៅក្នុងវិលាត ។ បុគ្គល ឆ្លុះពន្លឺអ្នកដ៏ម្នាស់ ។ បុគ្គល ឆ្លុះពន្លឺអ្នកដ៏ម្នាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យឮយ បុគ្គលឆ្លុះពន្លឺវេទនីមាននៅ បាទយើងត្រូវត្រេកអរជាអកត្តិ

អលកន្តោ វ តថាភតំ ធម្មនាយ លកន្តោ វ
 តថាភតច្បវេនីតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ អលកន្តោ
 វ តថាភតច្បវេនីតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ លោ
 ឧត្តមតិ វិយាមំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មតំ ។
 ៧០ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាច្ឆោ ធុត្តលោ លកន្តោ
 វ តថាភតំ ធម្មនាយ អលកន្តោ វ តថាភតំ
 ធម្មនាយ លកន្តោ វ តថាភតច្បវេនីតំ ធម្មវិនយំ
 សវនាយ អលកន្តោ វ តថាភតច្បវេនីតំ ធម្មវិនយំ
 សវនាយ ឧត្តមតិ វិយាមំ កុសលេសុ ធម្មេសុ
 សម្មតំ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាច្ឆោ ធុត្តលោ
 លកន្តោ តថាភតំ ធម្មនាយ លោ អលកន្តោ
 លកន្តោ តថាភតច្បវេនីតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ លោ
 អលកន្តោ ឧត្តមតិ វិយាមំ កុសលេសុ ធម្មេសុ
 សម្មតំ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយំ ធុត្តលោ
 លកន្តោ តថាភតំ ធម្មនាយ លោ អលកន្តោ
 លកន្តោ តថាភតច្បវេនីតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ

មិនបានឃើញព្រះភព៌ភក្តី បានស្តាប់ធម៌វិន័យដែលព្រះភព៌ភក្តីសំដែង
 ហើយក្តី មិនបានស្តាប់ធម៌វិន័យដែលព្រះភព៌ភក្តីសំដែងហើយក្តី រឺមែន
 ចុះសិបកាន់សច្ច័ន័យមន្តីតាមប្រសើរ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។
 ខ្នាលកុំទុំទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ បាន
 ឃើញព្រះភព៌ភក្តី មិនបានឃើញព្រះភព៌ភក្តី បានស្តាប់ធម៌វិន័យ
 ដែលព្រះភព៌ភក្តីសំដែងហើយក្តី មិនបានស្តាប់ធម៌វិន័យដែលព្រះភព៌ភក្តី
 សំដែងហើយក្តី រឺមែនចុះសិបកាន់សច្ច័ន័យមន្តីតាមប្រសើរ ក្នុង
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ខ្នាលកុំទុំទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គល
 ពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ បានឃើញព្រះភព៌ភក្តី មិនមែនជាមិនបាន
 ឃើញ។ បានស្តាប់ធម៌វិន័យដែលព្រះភព៌ភក្តីសំដែងហើយ មិន
 មែនជាមិនបានស្តាប់។ រឺមែនចុះសិបកាន់សច្ច័ន័យមន្តីតាមប្រសើរ
 ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ខ្នាលកុំទុំទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល
 ទាំងពួកនោះ បុគ្គលណាបានឃើញព្រះភព៌ភក្តី មិនមែនជា
 មិនបានឃើញ។ បានស្តាប់ធម៌វិន័យដែលព្រះភព៌ភក្តីសំដែងហើយ

នោ អលកត្តោ ឧត្តមតិ ឱយាមំ កុសលេសុ
 ធម្មេសុ សឌ្ឍតំ ឥមំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលំ បដិទ្ធ
 ធម្មទេសនា អនុញ្ញាតា ឥមញ្ច ធន ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលំ បដិទ្ធ អត្តោសំចំ ធម្មោ ធមេសកញ្ចោ ។
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ កាយោ តំណាមុបនា បុគ្គលា
 សាត្តោ សំវិជ្ជនាថា លោកាស្ម័ត្តំ ។

(២៣) កាយោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សាត្តោ សំវិជ្ជនាថា
 លោកាស្ម័ត្តំ ។ កតមេ កាយោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ
 បុគ្គលោ សត្យាបជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ
 សត្យាបជ្ឈំ វិនិសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ សត្យាបជ្ឈំ
 មយោសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ ។ សោ សត្យាបជ្ឈំ
 កាយសង្ខារំ អភិសង្ករិក្ខា សត្យាបជ្ឈំ វិនិសង្ខារំ
 អភិសង្ករិក្ខា សត្យាបជ្ឈំ មយោសង្ខារំ អភិសង្ករិក្ខា
 សត្យាបជ្ឈំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ តាខនំ សត្យាបជ
 លោកំ ឧបបជ្ជតិ(១) សមាធនំ សត្យាបជ្ឈិកា ផស្សា
 ធុសន្តំ ។ សោ សត្យាបជ្ឈេហិ ផស្សេហំ ដុត្តោ
 សមាថោ សត្យាបជ្ឈំ វេទនំ វេទិយតិ ឯកាន្តុកុក្កំ

១. ឧ. ១៧៧ ។

មុនខែជាខែទុក្ខស្លាប់ទេ វេទន៍ក្នុងសិវភាវនាសមញ្ញនិយមន៍តាមប្រាសាទ
 ក្នុងកុសលធម៌ព័ន្ធយាយ បាលភិក្ខុព័ន្ធយាយ ធម្មទេសនាដែលព្រះ
 កថាភក្កអនុញ្ញាតហើយ ព្រោះពាស្រ័យបុគ្គលនេះ ខ្លួនភិក្ខុព័ន្ធយាយ
 មួយទៀត ធម៌ដែលព្រះកថាភក្ក ធម្មវិស័យវិនិច្ឆ័យភិក្ខុព័ន្ធយាយ ឯទៀត
 យោគីន៍ព្រោះពាស្រ័យបុគ្គលនេះដែរ ។ ខ្លួនភិក្ខុព័ន្ធយាយ បុគ្គល
 ព័ន្ធយាយ ពួកនេះ មានសមញ្ញប្រៀបដូចក្នុងដំបូ វេទនាទៅក្នុងលោក។

(២៤) ខ្លួនភិក្ខុព័ន្ធយាយ បុគ្គល ពួកនេះ វេទនាទៅ
 ក្នុងលោក ៖ បុគ្គល ពួក វេទនាទៅ ។ ខ្លួនភិក្ខុព័ន្ធយាយ បុគ្គល
 ពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ប្រមូលមកឲ្យកាយសង្ខារប្រកបដោយទុក្ខ
 ប្រមូលមកឲ្យវិនិសង្ខារប្រកបដោយទុក្ខ ប្រមូលមកឲ្យមាយាសង្ខារប្រកប
 ដោយទុក្ខ ។ បុគ្គលនោះ លុះប្រមូលមកឲ្យកាយសង្ខារប្រកបដោយទុក្ខ
 ប្រមូលមកឲ្យវិនិសង្ខារប្រកបដោយទុក្ខ ប្រមូលមកឲ្យមាយាសង្ខារប្រកប
 ដោយទុក្ខហើយ វេទន៍ចូលទៅកាន់លោកប្រកបដោយទុក្ខ ផស្សៈដែល
 ប្រកបដោយទុក្ខព័ន្ធយាយ វេទនាព័ន្ធម្មវេទន៍បុគ្គលដែលចូលទៅកាន់
 លោកប្រកបដោយទុក្ខនោះ ។ បុគ្គលនោះ កាលដែលផស្សៈប្រកបដោយ
 ទុក្ខកាលព័ន្ធយាយ វេទន៍ចូលទៅកាន់ប្រកបដោយទុក្ខមានទុក្ខភក្កវិញ

សេយ្យជាថី សន្តា នេយិកា ។ ឥធម៌ ចន កំត្តាវ
 ឯកោច្ឆោ ធុត្តលោ អត្យាចជ្ឈំ កាយសង្ខារំ
 អភិសង្ករោតិ អត្យាចជ្ឈំ វេទិសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ
 អត្យាចជ្ឈំ ចរោសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ ។ សោ
 អត្យាចជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ករិក្ខា អត្យាចជ្ឈំ
 វេទិសង្ខារំ អភិសង្ករិក្ខា អត្យាចជ្ឈំ ចរោសង្ខារំ
 អភិសង្ករិក្ខា អត្យាចជ្ឈំ លោកំ ទមមជ្ឈតិ ។
 តទ្វេ អត្យាចជ្ឈំ លោកំ ទមមជ្ឈំ សទាមំ
 អត្យាចជ្ឈំ ជស្សំ ធុសន្តិ ។ សោ អត្យាចជ្ឈំ ហិ
 ជស្សំ ធុសន្តិ សមាធា អត្យាចជ្ឈំ វេទនំ
 វេទនេតិ ឯកន្តសុតំ សេយ្យជាថី នេត សុភកក្ក្ខា ។
 ឥធម៌ ចន កំត្តាវ ឯកោច្ឆោ ធុត្តលោ សត្យាចជ្ឈំ
 អត្យាចជ្ឈំ កាយសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ សត្យាចជ្ឈំ
 អត្យាចជ្ឈំ វេទិសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ សត្យាចជ្ឈំ
 អត្យាចជ្ឈំ ចរោសង្ខារំ អភិសង្ករោតិ ។

ដូចន្តសត្វដែលកើតក្នុងនាគ ។ ខ្នាលកំត្តចាំឡាយ មួយទៀត បុគ្គល
 ក្នុងនាគ ក្នុងលោកនេះ ប្រមូលមកនូវកាយសង្ខារ មិនប្រកបដោយទុក្ខ
 ប្រមូលមកនូវវិចីសង្ខារ មិនប្រកបដោយទុក្ខ ប្រមូលមកនូវឧបាសង្ខារ
 មិនប្រកបដោយទុក្ខ ។ បុគ្គលនោះ ប្រមូលមកនូវកាយសង្ខារ មិន
 ប្រកបដោយទុក្ខ ប្រមូលមកនូវវិចីសង្ខារ មិនប្រកបដោយទុក្ខ ប្រមូលមក
 នូវឧបាសង្ខារ មិនប្រកបដោយទុក្ខ ហើយ វេទន៍ចូលទៅកាន់លោកដែល
 មិនប្រកបដោយទុក្ខ ។ ឥធម៌ចាំឡាយ ដែលមិនប្រកបដោយទុក្ខ
 នាល់ព្រៃនៃបុគ្គលដែលចូលទៅកាន់លោក មិនប្រកបដោយទុក្ខនោះ ។
 បុគ្គលនោះ កាលដែលឥធម៌ មិនប្រកបដោយទុក្ខកាលព្រៃហើយ
 វេទន៍ចូលទៅនា មិនប្រកបដោយទុក្ខ មានសុខភាពឆ្លាស់ ដូចទៅនាដំ
 សុភកក្ក្ខៈ ។ ខ្នាលកំត្តចាំឡាយ មួយទៀត បុគ្គលក្នុងនាគ
 ក្នុងលោកនេះ ប្រមូលមកនូវកាយសង្ខារ ប្រកបដោយទុក្ខនេះ ឥតមាន
 ទុក្ខនេះ ប្រមូលមកនូវវិចីសង្ខារ ប្រកបដោយទុក្ខនេះ ឥតមានទុក្ខនេះ
 ប្រមូលមកនូវឧបាសង្ខារ ប្រកបដោយទុក្ខនេះ ឥតមានទុក្ខនេះ ។

[២៧] គយោមេ កិក្ខុវេ បុគ្គលោ សន្តោ សិវិដ្ឋិមាធា
 លោកស្មី ។ កកមេ គយោ ។ អនុត្តរមមចិន្តោ
 បុគ្គលោ វិជ្ជមមចិន្តោ បុគ្គលោ វិជ្ជមមចិន្តោ បុគ្គលោ ។
 កកមោ ឆ កិក្ខុវេ អនុត្តរមមចិន្តោ បុគ្គលោ ។ ឥធិ
 កិក្ខុវេ ឯកាចារោ បុគ្គលោ កោធានោ ហោតិ ទុច្ចា-
 យាសតបុលោ អប្បម្បិ វុត្តោ សមាធា អភិសង្កតិ
 កុប្បតិ ក្យាបដ្ឋតិ មតិភ្នំយតិ កោចញ្ច គោសត្វ អប្បទូយញ្ច
 ចាតុកកោតិ ។ សេយ្យដាច់(១) កិក្ខុវេ
 ឥត្តាបុតា កកមេ ក កកមោយ ក យដ្ឋិតោ
 កិយ្យោសោ ចត្តាយ កាសវ(២) ធាតុ ឯកាចារោ កិក្ខុវេ
 ឥត្តាចារោ បុគ្គលោ កោធានោ ហោតិ ទុច្ចាយាស-
 តបុលោ អប្បម្បិ វុត្តោ សមាធា អភិសង្កតិ កុប្បតិ
 ក្យាបដ្ឋតិ មតិភ្នំយតិ កោចញ្ច គោសត្វ អប្បទូយញ្ច
 ចាតុកកោតិ ។ អយំ វុត្តតិ កិក្ខុវេ អនុត្តរមមចិន្តោ
 បុគ្គលោ ។ កកមោ ឆ កិក្ខុវេ វិជ្ជមមចិន្តោ បុគ្គលោ ។

• ១. សេយ្យចាចិ ឆម វុត្តតោ ។ ២ ឆ. អស្សវិ ។

[២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ឬ ពួកនេះ វេទន៍មាតាវត្ថុ
 លោក ។ បុគ្គល ឬ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលមានចិត្តប្រៀបដូចដំបៅ
 ចាស់ ។ បុគ្គលមានចិត្តប្រៀបដូចផ្លែឈើ ។ បុគ្គលមានចិត្តប្រៀបដូច
 ពេជ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានចិត្តប្រៀបដូចដំបៅចាស់
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកនេះក្នុងលោកនេះជាអ្នកក្រោធ
 ច្រើនដោយសេចក្តីភាគីនិ សូម្បីគេពោលតែមន្តិចបន្តិច ក៏ដាច់ចិត្តក្រោធ
 ពួកពួក ប្រកាសីវិនិច្ឆ័យ ធ្វើសេចក្តីក្រោធ គោសនីសេចក្តីមិនសប្បាយ
 ចិត្តឱ្យកើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចដំបៅចាស់ ដែល
 ត្រូវបែងចែកដោយកំណាត់ឈើឬអំបែង វេទន៍មាតាវត្ថុនេះសម្រាប់
 មានមហាយានិក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកនេះក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកក្រោធ ច្រើនដោយសេចក្តីភាគីនិ សូម្បីគេពោលតែមន្តិចបន្តិច
 ក៏ដាច់ចិត្តក្រោធ ពួកពួក ប្រកាសីវិនិច្ឆ័យ ធ្វើសេចក្តីក្រោធ គោសនី
 សេចក្តីមិនសប្បាយចិត្តឱ្យកើតប្រាកដឡើង គឺមានមេឃដូចនេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានចិត្តប្រៀបដូចដំបៅចាស់ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានចិត្តប្រៀបដូចផ្លែឈើ តើដូចម្តេច ។

ឯកោ ។ ឯកោ កិច្ចាប្ប ឥន្ទ្រោ បុគ្គលោ អាសាវា ឯ
 មយោ... ឯមសម្បជ្ជ វិចារតិ ។ អយំ វុទ្ធកំ កិច្ចាប្ប
 វង្សបបទំត្ថោ បុគ្គលោ ។ ឥតេ ឯកោ កិច្ចាប្ប តាយា
 បុគ្គលា សាត្តោ សំវិជ្ជាធានា លោកាស្មីន្តំ ។

[២៦] តាយាយេ កិច្ចាប្ប បុគ្គលា សាត្តោ
 សំវិជ្ជាធានា លោកាស្មី ។ កតមេ មយោ ។ អត្ថំ
 កិច្ចាប្ប បុគ្គលោ ន សេវិតតោ ន កជិតតោ ន
 មយំរុចាសិតតោ អត្ថំ កិច្ចាប្ប បុគ្គលោ សេវិតតោ
 កជិតតោ មយំរុចាសិតតោ អត្ថំ កិច្ចាប្ប បុគ្គលោ
 សាត្តាត្វា មរុតាត្វា សេវិតតោ កជិតតោ មយំរុចា-
 សិតតោ ។ កតមោ ឯ កិច្ចាប្ប បុគ្គលោ ន
 សេវិតតោ ន កជិតតោ ន មយំរុចាសិតតោ ។ ឥត
 កិច្ចាប្ប ឯកោ បុគ្គលោ ចាតោ យោតិ សីលេន
 សមាធិនា មញ្ញាយ ឯកោ កិច្ចាប្ប បុគ្គលោ
 ន សេវិតតោ ន កជិតតោ ន មយំរុចាសិ-
 តតោ អញ្ញាត្រ អនុមយា អញ្ញាត្រ អនុកម្មា ។

យាសីលោ ខ្នាលកិច្ចាប្ប បុគ្គលោ កុរិយោកានេ ប្រាមាសំ
 តាសាតំឯកោយសាម្រេចសម្រាណោ កិយាសីនោឯកោ ។ ខ្នាលកិច្ចាប្ប
 ខ្នាល ខេហៅថា បុគ្គលមានចិត្តប្រៀបដូចគ្នា ។ ខ្នាលកិច្ចាប្ប
 បុគ្គល ឯកោ វេទនាមាននៅក្នុងលោក ។

[២៦] ខ្នាលកិច្ចាប្ប បុគ្គល ឯកោ វេទនាមាននៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ឯកោ តើដូចម្តេច ។ ខ្នាលកិច្ចាប្ប បុគ្គលដែល
 គេមិនគួរសេព មិនគួរដក់ មិនគួរចូលទៅក្នុងយង់ ។ ខ្នាលកិច្ចាប្ប
 ខ្នាល បុគ្គលដែលគេគួរសេព គួរដក់ គួរចូលទៅក្នុងយង់ ។ ខ្នាលកិច្ចា
 ប្ប បុគ្គលដែលគេគួរស្រព ធ្វើសេចក្តីគោរព ហើយទើប
 សេពគប់ ចូលទៅក្នុងយង់ ។ ខ្នាលកិច្ចាប្ប បុគ្គល
 ដែលគេមិនគួរសេព មិនគួរដក់ មិនគួរចូលទៅក្នុងយង់ តើដូចម្តេច ។
 ខ្នាលកិច្ចាប្ប បុគ្គល កុរិយោកានេ ជាអ្នកសាបសូន្យចាក
 សីល សមាធិ ចញ្ញា ខ្នាលកិច្ចាប្ប បុគ្គលមានសភាពយាសីនោ
 គេមិនគួរសេព មិនគួរដក់ មិនគួរចូលទៅក្នុងយង់ លើកលែងតែ
 មានសេចក្តីអាណិត ឬលើកលែងតែមានសេចក្តីគុណបាចញ ។

ឥត កិត្តាវ ឯកាត្វា បុគ្គលោ អតំកោ ហោតិ
 សីលោន សមាធិតា បញ្ញាយ វិវាទោ កិត្តាវ បុគ្គលោ
 សត្តក្ខា កុក្ខក្ខា សោភិតោ ភជិតោ បយ្យុ-
 តាសិតោ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ ឥតិ អចរិ-
 ប្បំ កំ សីលក្ខន្ធនំ វរិម្មវស្សាមិ ចរិប្បំ កំ សីល-
 ក្ខន្ធនំ កត្ត កត្ត បញ្ញាយ អនុត្តហេស្សាមិ អចរិប្បំ
 កំ សមាធិក្ខន្ធនំ វរិម្មវស្សាមិ ចរិប្បំ កំ សមាធិក្ខន្ធនំ
 កត្ត កត្ត បញ្ញាយ អនុត្តហេស្សាមិ អចរិប្បំ កំ
 បញ្ញាទន្ធនំ វរិម្មវស្សាមិ ចរិប្បំ កំ បញ្ញាទន្ធនំ កត្ត
 កត្ត បញ្ញាយ អនុត្តហេស្សាមិ ។ វស្សា វិវាទោ
 បុគ្គលោ សត្តក្ខា កុក្ខក្ខា សោភិតោ ភជិតោ
 បយ្យុតាសិតោ ។ ឥតេ ហោ កិត្តាវ ឥយោ
 បុគ្គលោ សត្តោ សិរិជ្ជមាតា លោកស្មិន្ធនំ ។

ចំណី យក ចុកសា ចំណី ឧស្ម័ន

ឆ ច ហាយង កនាច់ ឡូស្យូស៊ី

အနုပညာရှင် ခုခွေ ခိုဗျံ

ត្រូវ ប្រគល់ ឲ្យ ក្រុម ការងារ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទទួលបាននូវលាភនេះ ជាម្ចាស់សម្រាប់សេវា
សមាជិកបញ្ញា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានសក្តានុពលនេះ ដែលគួរ
ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីនាវា ហើយទើបសេចក្តី ចូលទៅអន្តរាយជិត ។
ដំណើរនោះ ប្រាថ្នាចេតក្ខី ។ ប្រាថ្នាគតថា ភាគាមត្យនីតិបំពេញ
សីលក្នុង ដែលមិនទាន់បំប្លែង ទ្រប់ប្លែងឡើងវិញ នឹងអនុប្រាស
សីលក្នុង ដែលបំប្លែងហើយក្នុងទីនោះ ។ ដោយបញ្ញាផង នឹងបំពេញបញ្ញា-
សមាជិកក្នុង ដែលមិនទាន់បំប្លែង ទ្រប់ប្លែងឡើងវិញ នឹងអនុប្រាសមា-
ជិកក្នុងដែលបំប្លែងហើយ ក្នុងទីនោះ ។ ដោយបញ្ញាផង នឹងបំពេញបញ្ញា-
នេះដែលមិនទាន់បំប្លែង ទ្រប់ប្លែងឡើងវិញ នឹងអនុប្រាសបញ្ញាក្នុង ដែល
បំប្លែងហើយក្នុងទីនោះ ។ ដោយបញ្ញាផង ។ ចេតុនោះ បុគ្គលមាន
សក្តានុពលនេះ ដែលគួរធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីនាវា ហើយទើប
សេចក្តី ចូលទៅអន្តរាយជិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ភាគនោះ
រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

បុរសគ្រាន់តែដឹងថាគ្រូចៅក្រម រំលឹកសាច់ស្អាត បើ

សេចក្តីជម្រាបជូន មិត្តភក្តិសាច់ស្រឡា គួនីតាសិណ

ឡើយ ចៀនសូត្រនេះបង្ហាញពីការប្រើប្រាស់ពាក្យ(ជាដើម)

រោងចក្របំប៉នសាប៊ូ រុក្ខជាតិបោះចោល បុរេសត្វគ្រប់ទីកន្លែង

ដែលប្រសើរក្នុងសង្គម (ច្បាប់ប្រសើរ) ។

ឥត គំត្វវេ ឯកាទ្វា បុត្តលោ អធិតោ ហោតិ
 សីលេន សមាធិនា ចញ្ញាយ វិវុទោ គំត្វវេ បុត្តលោ
 សន្តត្វា កុត្តត្វា សេវិតោ កធិតោ ចយិ-
 ចាសិតោ ។ កំ កំស្ស ហេតុ ។ ឥតិ អបរិ-
 ម្មំ វា សីលក្កន្ធី បរិច្ចវស្សនិ បរិម្មំ វា សីល-
 ក្កន្ធី កត្ត កត្ត ចញ្ញាយ អនុត្តហេស្សនិ អបរិម្មំ
 វា សមាធិក្កន្ធី បរិច្ចវស្សនិ បរិម្មំ វា សមាធិក្កន្ធី
 កត្ត កត្ត ចញ្ញាយ អនុត្តហេស្សនិ អបរិម្មំ វា
 ចញ្ញាទន្ធី បរិច្ចវស្សនិ បរិម្មំ វា ចញ្ញាទន្ធី កត្ត
 កត្ត ចញ្ញាយ អនុត្តហេស្សនិ ។ កស្មា វិវុទោ
 បុត្តលោ សន្តត្វា កុត្តត្វា សេវិតោ កធិតោ
 ចយិវុចាសិតោ ។ ឥទេ ចោ គំត្វវេ ធម្មោ
 បុត្តលោ សទ្ធ�ោ សិវដ្ឋិមាទា លោកស្មិន្ធី ។

និហិយតិ បុរិសោ និហិទសេវី
 ឈ ច ហាយេថ កនាធិ តុល្យសេវី
 សេដ្ឋមុច្ឆន្តំ ទុរេតំ ទិច្ចំ
 កស្មា អត្តយោ ទុត្តិ ករេវាតិ ។

ម្ចាស់គិតចំណីឡាយ បុគ្គលត្រូវត្រូវលោកខ្លះ ជាអ្នកស្មើស្មើដោយសីល
 សមាធិ ចញ្ញា ម្ចាស់គិតចំណីឡាយ បុគ្គលមានសភាពយ៉ាងនេះ ដែលគួរ
 ភ្លេចស្គាល់ ធ្វើសេចក្តីសាមី ហើយទើបសេចក្តី ចូលទៅអង្គុយដិត ។
 រំលឹកនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះគតិថា អាត្មាអញនឹងបំពេញ
 សីលក្កន្ធី ដែលមិនទាន់បំពេញ ឲ្យបំពេញឡើងវិញ នឹងអនុគ្រោះ
 សីលក្កន្ធី ដែលបំពេញហើយក្នុងទីនោះ ។ ដោយចញ្ញាផង នឹងបំពេញ
 សមាធិក្កន្ធី ដែលមិនទាន់បំពេញ ឲ្យបំពេញឡើងវិញ នឹងអនុគ្រោះសមា-
 ធិក្កន្ធីដែលបំពេញហើយ ក្នុងទីនោះ ។ ដោយចញ្ញាផង នឹងបំពេញចញ្ញា-
 ទន្ធីដែលមិនទាន់បំពេញ ឲ្យបំពេញឡើងវិញ នឹងអនុគ្រោះចញ្ញាទន្ធី ដែល
 បំពេញហើយក្នុងទីនោះ ។ ដោយចញ្ញាផង ។ ហេតុនោះ បុគ្គលមាន
 សភាពយ៉ាងនេះដែលគួរភ្លេចស្គាល់ ធ្វើសេចក្តីសាមី ហើយទើប
 សេចក្តី ចូលទៅអង្គុយដិត ។ ម្ចាស់គិតចំណីឡាយ បុគ្គល ពុទ្ធករខ្លះ
 រំលឹកនោះនៅក្នុងលោក ។

បុរសអ្នកសេចក្តីបុគ្គលជាគតិ រំលឹកតាមសូន្យ បើ
 សេចក្តីបុគ្គលស្មើគ្នា មិនអប្បិសាបសូន្យ ក្នុងកាលណា
 ឡើយ បើបុរសចូលទៅគប់កបុគ្គលដែលប្រសើរ(ជាងខ្លួន)
 រំលឹកដល់នាម ព្រោះហេតុនោះ បុរសគួរគប់នឹងបុគ្គល
 ដែលប្រសើរលើសខ្លួន (ទើបប្រសើរ) ។

[២៧] កាយោមេ កិច្ចាវ បុគ្គលា សន្តា
 សិវិជ្ជាមាសា លោកស្មី ។ កតតមេ កាយោ ។ អត្ថិ
 កិច្ចាវ បុគ្គលា វិកុច្ឆិកតោ ន សេវិតតោ ន
 កដិកតោ ន បយិវុចាសិតតោ អត្ថិ កិច្ចាវ បុគ្គលា
 អដ្ឋិបេក្ខិតតោ ន សេវិតតោ ន កដិកតោ
 ន បយិវុចាសិតតោ អត្ថិ កិច្ចាវ បុគ្គលា
 សេវិតតោ កដិកតោ បយិវុចាសិតតោ ។
 កតតមេ ន កិច្ចាវ បុគ្គលា វិកុច្ឆិកតោ ន
 សេវិតតោ ន កដិកតោ ន បយិវុចាសិតតោ ។
 ៧៩ កិច្ចាវ ឯតតោ បុគ្គលា មុស្សិលោ
 រោតិ ចាមធម្មោ អសុចិ សំកស្សសមាចារេ
 បដិក្ខន្ធកម្មតោ អស្សមនោ សមណប្បដិញ្ញា
 អប្រហូចាវ ប្រហូចាវប្បដិញ្ញា អន្តោច្ឆតំ អវស្សតោ
 កសត្តជាតោ ។ ឯវុចោ កិច្ចាវ បុគ្គលា
 វិកុច្ឆិកតោ ន សេវិតតោ ន កដិកតោ ន
 បយិវុចាសិតតោ ។ កំ កសិស្ស យោតុ ។

[២៨] ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គល ឆា ឆុកនេះ វេលាវិចារក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ឆា ឆុកនឹងដូចអ្នក ។ ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលដែល
 គេត្រូវភ្នំម មិនត្រូវសេវា មិនត្រូវគប្បីក មិនត្រូវចូលទៅក្នុងយជិត ។ ខាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលដែលគេត្រូវឆើយកន្តើយ មិនត្រូវសេវា មិនត្រូវគប្បីក
 មិនត្រូវចូលទៅក្នុងយជិត ។ ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលដែលគេត្រូវសេវា គ្រូ
 គប្បីក ត្រូវចូលទៅក្នុងយជិត ។ ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលដែលគេត្រូវភ្នំម
 មិនត្រូវសេវា មិនត្រូវគប្បីក មិនត្រូវចូលទៅក្នុងយជិត រឺដូចអ្នក ។ ខាល
 ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលក្នុងក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុឌទ្រោម មានធម៌ដ៏
 លាមក មិនស្អាត មានកិរិយាមាយាទ្រុឌចង្រៃយសេចក្តីរឿង មាន
 ករណីលោកល្បីមនុស្ស មិនមែនជាសមណៈ ប្តេជ្ញាជាសមណៈ មិន
 មែនជាប្រាជ្ញាចារិ ប្តេជ្ញាជាប្រាជ្ញាចារិ ស្អុយខាតក្នុង មានចិត្តរោតពង់
 ដោយពនៈ មានចិត្តប្រើកប្រើក ។ ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 សភាពយ៉ាងនេះ ឈ្មោះជាបុគ្គលដែលគេត្រូវភ្នំម មិនត្រូវសេវា
 មិនត្រូវគប្បីក មិនត្រូវចូលទៅក្នុងយជិត ។ ដំណើរនោះ ព្រាហ្មហ្មក្សី ។

កុប្បតិ ក្សបដ្ឋតិ មតិភ័យតិ កោមញ្ច កោសញ្ច
 អប្បទ្វយញ្ច ចាតុក្ករោតិ ។ សេយ្យជាមិ កិក្ខុវេ
 ធុត្តាវុត្តា ក្កដ្ឋេន វា កាវលាយ វា យដ្ឋិកោ
 កិយ្យសោ មត្តាយ អាសវំ ធម៌ ឯវេវ ចោ
 កិក្ខុវេ ក្កដ្ឋេន ធុត្តលោ កោមនោ យោតិ
 ធុតាយាសតប្បលោ អប្បម្ប វុត្តោ សមាធា
 អភិសដ្ឋតិ កុប្បតិ ក្សបដ្ឋតិ មតិភ័យតិ កោមញ្ច
 កោសញ្ច អប្បទ្វយញ្ច ចាតុក្ករោតិ ។ សេយ្យ-
 ជាមិ កិក្ខុវេ កិណ្ឌាការោតិ ក្កដ្ឋេន វា
 កាវលាយ វា យដ្ឋិតំ(១) កិយ្យសោ មត្តាយ
 ចិដិដាយតិ ចិដិដាយតិ ឯវេវ ចោ កិក្ខុវេ
 ក្កដ្ឋេន ធុត្តលោ កោមនោ យោតិ ធុតាយាស-
 តប្បលោ អប្បម្ប វុត្តោ សមាធា អភិសដ្ឋតិ
 កុប្បតិ ក្សបដ្ឋតិ មតិភ័យតិ កោមញ្ច កោសញ្ច
 អប្បទ្វយញ្ច ចាតុក្ករោតិ ។ សេយ្យជាមិ កិក្ខុវេ
 ក្កដ្ឋេន ធុត្តលោ កាវលាយ វា យដ្ឋិកោ

១. ឬ. យតិ ។

ក្រោម ព្យាបាទ ប្រការនីវេទន៍ ធ្វើសេចក្តីក្រោម ចោសៈ នឹងសេចក្តីមិន
 សប្បាយចិត្ត ឲ្យប្រាកដរឿង ។ ម្ចាស់កិត្តចាំឲ្យយ ដូចជាដំបៅចាស់
 ដែលត្រូវប៉ះទង្គិច ដោយកំណាច់ឈឺ ឬកំហែង វេជ្ជសាស្ត្ររឿង លើស
 ប្រមាណយ៉ាងណា ម្ចាស់កិត្តចាំឲ្យយ បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកក្រោម ច្រើនដោយសេចក្តីតានតឹង សូម្បីគេនយាយក្បែរចិត្ត ក៏
 ជាប់ចិត្ត ក្រោម ព្យាបាទ ប្រការនីវេទន៍ ធ្វើសេចក្តីក្រោម ចោសៈ នឹង
 សេចក្តីមិនសប្បាយចិត្ត ឲ្យប្រាកដរឿងយ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់កិត្តចាំ
 ឲ្យយ ដូចជាពង្រីកក្បែរសង្កេត ដែលគេរៀនដោយកំណាច់ឈឺ ឬ
 កំហែង វេជ្ជសាស្ត្ររឿងចិច្ចះ(១) ធ្វើសំឡេងចិច្ចះចិច្ចះ ដោយក្រៃលែង
 លើសប្រមាណយ៉ាងណា ម្ចាស់កិត្តចាំឲ្យយ បុគ្គលពួកនេះក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកក្រោម ច្រើនដោយសេចក្តីតានតឹង សូម្បីគេនយាយក្បែរចិត្ត
 ក៏ជាប់ចិត្តក្រោម ព្យាបាទ ប្រការនីវេទន៍ ធ្វើសេចក្តីក្រោម ចោសៈ នឹង
 សេចក្តី មិនសប្បាយចិត្តឲ្យប្រាកដរឿង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កិត្តចាំ
 ឲ្យយ ដូចជាពង្រីកក្បែរសង្កេតដែលបុគ្គលម្នាក់ ដោយកំណាច់ឈឺឬកំហែង

១. សំឡេងក្បែរ ។ ក្រសែក្បែរ ។

កំយោសា ធម្មតាយ ធម្មតោ ហោតិ ឯវេយ ទោ
 កំត្វាវ ឥទេវេតោ ធម្មតោ កោដោ ហោតិ
 ពុទ្ធាយ សតហុណ អប្បឃ្មំ វុត្តោ សនាថោ
 អភិសង្កតិ កុល្យតិ កុល្យតិ បរិស្សិយតិ កោដកុ
 ដោយកុ អប្បច្ចយកុ ហតុករោតិ ។ ឯវុតោ
 កំត្វាវ ធម្មតោ អដ្ឋបេត្តិកោ ទ សេវិកោ ទ
 កដិកោ ទ បយិទាសិកោ ។ តំ
 កំស្ម ហតុ ។ អត្តោសេយ្យចំ មំ បរិកា-
 សេយ្យចំ មំ អនត្តម្យំ មំ កាវយ្យតំ ។ តស្មា
 ឯវុតោ ធម្មតោ អដ្ឋបេត្តិកោ ទ សេវិកោ ទ
 កដិកោ ទ បយិទាសិកោ ។ កកោ ទ
 កំត្វាវ ធម្មតោ សេវិកោ កដិកោ បយិទាសិ-
 កោ ។ ឥធម កំត្វាវ ឯវុតោ ធម្មតោ សីលក
 ហោតិ កាល្យណដោ ។ ឯវុតោ កំត្វាវ
 ធម្មតោ សេវិកោ កដិកោ បយិទាសិកោ ។

កំយោសា ធម្មតាយ ធម្មតោ ហោតិ ឯវេយ ទោ
 កំត្វាវ ឥទេវេតោ ធម្មតោ កោដោ ហោតិ
 ពុទ្ធាយ សតហុណ អប្បឃ្មំ វុត្តោ សនាថោ
 អភិសង្កតិ កុល្យតិ កុល្យតិ បរិស្សិយតិ កោដកុ
 ដោយកុ អប្បច្ចយកុ ហតុករោតិ ។ ឯវុតោ
 កំត្វាវ ធម្មតោ អដ្ឋបេត្តិកោ ទ សេវិកោ ទ
 កដិកោ ទ បយិទាសិកោ ។ តំ
 កំស្ម ហតុ ។ អត្តោសេយ្យចំ មំ បរិកា-
 សេយ្យចំ មំ អនត្តម្យំ មំ កាវយ្យតំ ។ តស្មា
 ឯវុតោ ធម្មតោ អដ្ឋបេត្តិកោ ទ សេវិកោ ទ
 កដិកោ ទ បយិទាសិកោ ។ កកោ ទ
 កំត្វាវ ធម្មតោ សេវិកោ កដិកោ បយិទាសិ-
 កោ ។ ឥធម កំត្វាវ ឯវុតោ ធម្មតោ សីលក
 ហោតិ កាល្យណដោ ។ ឯវុតោ កំត្វាវ
 ធម្មតោ សេវិកោ កដិកោ បយិទាសិកោ ។

បឋមបុគ្គលសក បុគ្គលវគ្គ

តំ តិស្ស ហេតុ ។ តិញ្ចាមិ តិក្ខុវេ ឯកុចស្ស
 បុគ្គលស្ស ន វេជ្ជាទុកតី អបជ្ជតី អដាទា ឯ
 កល្យាណោ តិក្ខុសន្តោ អក្កន្តតិ កល្យាណមិន្តោ
 បុរិសបុគ្គលោ កល្យាណសព្វកាយោ កល្យាណ-
 សប្បវត្តតិ ។ ឧស្មា ឯកុចោ បុគ្គលោ សេវិកញ្ចោ
 កតិកញ្ចោ បយ័កុចាសំកញ្ចោ ។ ឥមេ ចោ តិក្ខុវេ
 កាយោ បុគ្គលា សញ្ញោ សំវិជ្ជនាទា លោកស្មីន្តិ ។

និហ័យតំ បុរិសា និហ័នសេវី

ន ច ហាយេវ កាតាមិ កុល្យសេវី

សេដ្ឋបុមទ័(១) ទុរេតិ ទិច្ចំ

ឧស្មា អក្កនោ ទុត្តរី ភវេថាតិ ។

[២៨] ឧយោវេ តិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជនាទា លោកស្មី ។ កុតាវេ ឧយោ ។

កុចកាលី បុច្ឆកាលី បកុកាលី ។

• អ. សេដ្ឋបុម ។

បឋមបុគ្គលសក បុគ្គលវគ្គ

និរណិរោទោ ព្រោះហេតុ ។ ឆាលកិកុចាវិក្ខាយ បុគ្គលវគ្គបុរេ
 តាមនិរណិរោទិយសំបុគ្គលមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺពិនិមន ប៉ុន្តែបុគ្គល
 នោះ គឺមានកិក្ខុសព្វវិចារេស្សៈឡើងថា បុរសបុគ្គលមានឯងល្អ មាន
 សំបូរញ្ញក្ក មានភូមិក្ក ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមានសភាព
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាជាបុគ្គលស្មុគស្មា គួរគប់ក គួរចូលទៅក្នុងយ៉ាង ។
 ឆាលកិកុចាវិក្ខាយ បុគ្គល ឆាលក្កនោះ វេទនីមាននៅក្នុងលោក ។

បុរសបុគ្គលសព្វបុគ្គលថាគតាប វេទនីសាចស្វរ្យ បើសេវ

គប់បុគ្គលស្មីន្តា មិនគប្បីសាបសូន្យ ភូមិកាលណាឡើយ

បុរសចូលទៅគប់កបុគ្គលប្រសើរ (ជេន្ទ្រ) វេទនីចំរើន

គប់ ព្រោះហេតុនោះ បុរសគួរគប់កមិនបុគ្គលប្រសើរ

លើសទ្ធា (វេទប្រសើរ) ។

[២៨] ឆាលកិកុចាវិក្ខាយ បុគ្គលឆាលក្កនោះ វេទនីមាននៅក្នុង

លោក ។ បុគ្គលឆាលក្ក តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលមានសំដីស្តាយដូចលោមក១

បុគ្គលមានសំដីក្រអូបដូចផ្កា ១ បុគ្គលមានសំដីវែងដូចជីវៈ ១ ។

តាតមោ ឆ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ត្វជនាណី ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ បុគ្គលោ សភាគតោ ឆ
 បរិសេតតោ ឆ ញាតិមជ្ឈតតោ ឆ ប្បតមជ្ឈតតោ ឆ
 កជេត្តុលមជ្ឈតតោ ឆ អភិធិតោ សត្វិ បុដ្ឋា
 ឯហម្ពោ(១) ចុវិស យំ ជាតាសំ(២) តំ វាធម៌តិ ។
 ឆោ អជាធិ ឆ អាហ (៣) ជាតាមីតិ
 ជាធិ ឆ អាហ ឆ ជាតាមីតិ អចស្សំ ឆ អាហ
 មស្សាមីតិ មស្សំ ឆ អាហ ឆ មស្សាមីតិ ឥតិ
 អត្តាហតុ ឆ ចរាហតុ ឆ អាមិសតិ ភ្នំត្បាហតុ
 ឆ សម្មជានធម្មសាគាសិតា ហេតិ អយំ វុត្ថតំ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ត្វជនាណី ។ តាតមោ ឆ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ ត្វជនាណី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ
 បុគ្គលោ សភាគតោ ឆ បរិសេតតោ ឆ ញាតិ-
 មជ្ឈតតោ ឆ ប្បតមជ្ឈតតោ ឆ កជេត្តុលមជ្ឈតតោ
 ឆ អភិធិតោ សត្វិ បុដ្ឋា ឯហម្ពោ ចុវិស

១. ឯហម្ពោ ។ ២. ធាតុ ។ ៣. ធាតុ ។

មាសភិក្ខុវេ ឆ បុគ្គលោ ឆ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឆ បុគ្គលោ សភាគតោ ឆ បរិសេតតោ ឆ ញាតិមជ្ឈតតោ ឆ ប្បតមជ្ឈតតោ ឆ កជេត្តុលមជ្ឈតតោ ឆ អភិធិតោ សត្វិ បុដ្ឋា ឯហម្ពោ(១) ចុវិស យំ ជាតាសំ(២) តំ វាធម៌តិ ។
 ឆោ អជាធិ ឆ អាហ (៣) ជាតាមីតិ
 ជាធិ ឆ អាហ ឆ ជាតាមីតិ អចស្សំ ឆ អាហ
 មស្សាមីតិ មស្សំ ឆ អាហ ឆ មស្សាមីតិ ឥតិ
 អត្តាហតុ ឆ ចរាហតុ ឆ អាមិសតិ ភ្នំត្បាហតុ
 ឆ សម្មជានធម្មសាគាសិតា ហេតិ អយំ វុត្ថតំ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ត្វជនាណី ។ តាតមោ ឆ ភិក្ខុវេ
 បុគ្គលោ ត្វជនាណី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ
 បុគ្គលោ សភាគតោ ឆ បរិសេតតោ ឆ ញាតិ-
 មជ្ឈតតោ ឆ ប្បតមជ្ឈតតោ ឆ កជេត្តុលមជ្ឈតតោ
 ឆ អភិធិតោ សត្វិ បុដ្ឋា ឯហម្ពោ ចុវិស

១. ឯហម្ពោ ។ ២. ធាតុ ។ ៣. ធាតុ ។

យំ ជាតាសំ តំ វេទហិកំ ។ លោ អជាតំ
 វា អាហា ន ជាតាមីតិ ជាតំ វា អាហា ជាតាមីតិ
 អបស្សំ វា អាហា ន បស្សាមីតិ បស្សំ វា អាហា
 បស្សាមីតិ ឥតិ អត្តហេតុ វា បរហេតុ វា ភាគិស-
 កំព្វត្ថហេតុ វា ន សឡាជាធម្មសាភាសិតា ហោតិ
 អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បុគ្គកាលំ ។
 កាតាមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បុគ្គកាលំ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា បុគ្គលោ ធម្មសំ វាចំ ចហាយ
 ធម្មសាយ វាចាយ បដិវេតោ ហោតិ យោ សា
 វាចា នេធម្មោ កក្កោសុទ្ធា មេវេទិយា ចានយន្ត្រា
 ហោរី ធម្មាធនកក្កោ ធម្មាធនមនាទា កថាវុទ្ធិ វាចំ
 ភាសិតា ហោតិ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បុគ្គកាលំ ។ ឥវេ វោ ភិក្ខុវេ ធម្មោ បុគ្គលោ
 សុត្តោ សិវិជ្ជាមាទា លោកស្មិនំ ។

អនុច្ចរមនោ អនុជីវីហេតុលោ ចូរិយាយោតុនោ ។ បុរស
 នោ កាលមិនីវិទិយាយថា វុមិនីវិទីក្កំ កាលជីវិយាយថា វុជីវីក្កំ
 កាលមិនឃើញមិយាយថា វុមិនឃើញក្កំ កាលឃើញមិយាយថា វុ
 ឃើញក្កំ ជាអនុច្ចរមនោតាតុកុហេតុ ដោយជីវិទ្ធិ ព្រោះវិក្កុក្កក្ក
 ព្រោះហេតុអនុវិវក្កំ ព្រោះហេតុវិសិណ្ឌុក បត្តិចបទ្ធពត្តិ ម្នាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ នេហវាថា បុគ្គលមានសំដីក្រអូបដូចក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុតាំង
 ឡាយ បុគ្គលមានសំដីដូចដូចក្នុង កើតចម្អើល ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ លេបដំណាលគ្រប់ វៀរចាកវាចាគ្រប់
 សំដីលោ ជាសំដីវេទនាស ជាសុទ្ធដល់ព្រលឹក អ្នកជាទីស្រឡាញ់
 គ្រោបចូលទៅក្នុងដួងចិត្ត ជាសំដីអ្នកក្រតិវិលជាទីរកញ្ចចិត្តនៃវេទនាច្រើន
 ជាទីគាប់ចិត្តនៃវេទនាច្រើន ជាអ្នកកោលផ្លូវសំដី មានសភាពផ្លូវច្រោះ ម្នាល
 ភិក្ខុតាំងឡាយ នេហវាថា បុគ្គលមានសំដីដូចដូចក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលពួកនេះ ថែវិទាននៅក្នុងលោក ។

តថាវចម្បស្ស ចត្តា ន យោភិ យថាវចេន ចត្តុនា
 កុសលាកុសលេ ធម្មេ ជាធម្មេ សាវជ្ជានិរុដ្ឋ
 ធម្មេ ជាធម្មេ ហិមច្យណីតេ ធម្មេ ជាធម្មេ
 កាណ្ឌសុក្កសម្បជីវកាតេ ធម្មេ ជាធម្មេ អយំ
 វុត្តតិ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ ឯកចត្ត ។ តតថា ច
 ភិក្ខុវេ បុត្តលោ ទ្វិចត្ត ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកចុស្ស
 បុត្តលស្ស តថាវចំ ចត្តា យោភិ យថាវចេន
 ចត្តុនា អននិកតំ វា ភោតំ អធិតច្ចេយ្យ អនិកតំ
 វា ភោតំ ជាតំ កាវយ្យ តថាវចម្បស្ស ចត្តា
 យោភិ យថាវចេន ចត្តុនា កុសលាកុសលេ
 ធម្មេ ជាធម្មេ សាវជ្ជានិរុដ្ឋ ធម្មេ ជាធម្មេ
 ហិមច្យណីតេ ធម្មេ ជាធម្មេ កាណ្ឌសុក្កសម្បជី-
 វកាតេ ធម្មេ ជាធម្មេ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ
 បុត្តលោ ទ្វិចត្ត ។ ឥធម តោ ភិក្ខុវេ
 តយោ បុត្តលោ សុត្តោ សាវជ្ជានិរុដ្ឋ លោកស្មិនំ ។

បុត្តបុត្តសាសនា ធម្មវិជីវិត្តកម្មវិជីវិត្តកុសលេនិវិត្តកុសលេ ជីវិត្តកម្មវិជីវិត្ត
 តោស វិជីវិត្តតោស ជីវិត្តកម្មវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តកម្ម ជីវិត្តកម្មវិ-
 ជីវិត្តកម្មវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស ដោយកំណាចមមិទ្ធិវិជីវិត្តតោស ដោយ
 ចត្តុនាសភាពយាវិណា សូម្បីចត្តុនាសភាពយាវិណា តំបិនមានឡើយ
 ម្នាលភិក្ខុព័ន្ធភាយ នេះហៅថា បុត្តលមានវិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុព័ន្ធភាយ
 ច្បាយ ចុះបុត្តលមានវិញ្ញាណព័ន្ធភាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុព័ន្ធភាយ
 បុត្តលព័ន្ធភាយ ក្នុងលោកនេះ ធម្មវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស ធ្វើ
 ទ្វិវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស ដោយចត្តុនាសភាពយាវិ-
 ណា ចត្តុនាសភាពយាវិណាតំបិន ម្នាយទៀត បុត្តលនោះ ធម្មវិ-
 ជីវិត្តកម្មវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស ជីវិត្តកម្មវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស
 ជីវិត្តកម្មវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស ជីវិត្តកម្មវិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស
 ដោយកំណាចមមិទ្ធិវិជីវិត្តតោស ដោយចត្តុនាសភាពយាវិណា សូម្បី
 ចត្តុនាសភាពយាវិណាតំបិន ។ ម្នាលភិក្ខុព័ន្ធភាយ នេះហៅថា
 បុត្តលមានចត្តុព័ន្ធភាយ ។ ម្នាលភិក្ខុព័ន្ធភាយ បុត្តល ឬ ព្រាហ្មណ៍
 វិជីវិត្តតោសវិជីវិត្តតោស ។

សុត្តន្តបិដក អង្គជនិកាយស្ស ឥតិវុត្តក

ន ខេវ ភោតា តថាភូមៈ
 ន ឧ បុត្តាធិ កុត្តនិ(១)
 កុមយត្ថ កុសិក្កហោ
 អន្ធស្ស ហត្ថឧត្ថុហោ ។
 អតិបកយមត្តាភោ
 ឯកឧត្ថ ឧ បុត្តលោ
 ឧត្តាឧដ្ឋេន សំសន្នោ(២)
 ភោតានិ ចកិយសតិ
 ធម៌យេវម ត្វិដសខ្មេន
 មុសាវិនេន ទុកយំ
 កុសលោ ហោនិ សំហាត្ថំ(៣)
 កាចហោតិ ឧ ចាណវោ
 ឥតោ គោ វិរយំ កុត្តា
 ឯកឧត្ថ វិហាញាតិ ។
 ទ្វិចត្ថ បទ អត្តាភោ
 សេន្នោ ត្ថវិសបុត្តលោ
 ឧដ្ឋលោទ្វេហិ ភោតេហិ

១ ឧ. ប្រតិទិន ។ ២ ឧ. អង្គជនិកាយ សន្នោនិ ។ ៣ ឧ. ឧ. សំហាត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គជនិកាយ ឥតិវុត្តក

ភោតៈតំនិទ្បយ ខាឧសភាពដូច្នោះ មិនមានដល់
 បុត្តលទ្បាត់ឡើយ បុត្តលទ្បាត់មិនដែលធ្វើបុណ្យបំរើ
 ទ្បយទេ ការបាច់ទុស ចំពោះប្រយោជន៍បំរើពីរ
 វេទន៍មានដល់បុត្តលទ្បាត់ទូចទុក ។ មួយទៀត
 បុត្តលដែលរាយថា ខានភ្នែកម្ខាងម្ខាង ជាអ្នកប្រឡូក
 ប្រឡំ ដោយកុសលធម៌និងអកុសលធម៌ ស្រទីភោ
 ភោតៈតំនិទ្បយ ដោយថយ្យវិក្ក ជាអ្នកស្វាស
 ប្រមូលមកស្តុករំពើបំរើពីរ ដោយក្នុងកម្ម (១) ផង
 ដោយការពារពាក្យកុហកផង ជាមនុស្សចំពោះភោ
 កាម បុត្តលដែលមានចក្ខុភ្នែកម្ខាងម្ខាង ចុះ
 វិលាធិទ្ធិ កំរើកលាភនេះហើយ ទៅកាន់ឧកោនិទុក្ខ
 ទ្បាចផ្សា ។ ចំណែកទាំងបួនបុត្តល ដែល
 ហៅថា មានទុក្ខបំរើពីរទាំងពីរ ជាអ្នកប្រសើរ
 ដោយភោតៈតំនិទ្បយ ដែលទទួលបានមកដោយធម៌

១ តំនិទ្បិចប្រាញ កំរើកលាភ ។

បឋមបណ្ណាល័យ បុគ្គលវគ្គ

ឧត្តាធានីគតំ ធម៌
 ឧត្តាគំ សេដ្ឋសន្តិយោ
 អប្បក្ខមនៈសា នរោ
 ធមេតិ កក្កតំ ហំ
 យតុ តត្ថា ធម៌ សោធនំ ។
 អក្កញ្ច ឯកធក្កញ្ច
 អរាគា បរិដ្ឋយេ
 ភិក្ខុតំ ធម៌ សេវថ
 សេដ្ឋំ មុស្សបុគ្គលន្តិ ។

(៣០) គយោមេ ភិក្ខុវ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវដ្ឋនាធា លោកស្មី ។ តាតមេ គយោ ។
 អវក្កដ្ឋប្បញ្ញោ បុគ្គលា ឧប្បត្តប្បញ្ញោ^(១) បុគ្គលា
 បុត្តប្បញ្ញោ បុគ្គលា ។ តាតមោ ធម៌ ភិក្ខុវ
 អវក្កដ្ឋប្បញ្ញោ បុគ្គលា ។ ឥធម៌ ភិក្ខុវ ឯកធម៌
 បុគ្គលា នារាមំ តត្ថា យោតិ អភិក្ខុណំ ភិក្ខុនំ
 សន្តិកោ ឧប្បស្សនាយ តស្ស ភិក្ខុ ធម៌ នេសន្តិ

១ ឬ. ឡាប្បញ្ញោ ។

បឋមបណ្ណាល័យ បុគ្គលវគ្គ

ឲ្យទ្រព្យវេសន្តនរោ ដោយសេចក្តីព្យាយាម
 មានតម្រិះដ៏ប្រសើរ ដាច់ខាតចិត្តផុតសង្ស័យ រមែង
 ចូលទៅកាន់ស្ថានដ៏ចម្រើន ដែលទទួលបានទៅហើយ
 មិនសោកសៅ បុគ្គលគប្បីរៀន មនុស្សទ្រព្យវេសន្ត
 មនុស្សមានវត្ថុកម្លាំងធម៌ គំរើចឲ្យយោធម៌គប្បីសេវា
 អប់រុយបុគ្គលដ៏ប្រសើរ មានវត្ថុតាំងដ៏អានិច្ច ។

(៣១) ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គល ពុទ្ធកន្លះ រមែងឈាននៅ

ក្នុងលោក ។ បុគ្គល ពុទ្ធកន្លះក៏ដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលមានប្រាជ្ញាដូច
 ជាព្រះត្រៃធម៌ ១ បុគ្គលមានប្រាជ្ញាដូចថ្កន់រោម ១ បុគ្គលមានប្រាជ្ញាដ៏
 ទូលាយ ១ ។ ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានប្រាជ្ញាដូចក្នុងក្រដាស
 ក៏ដូចម្តេច ។ ខាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ទៅកាន់
 ពាណិជ្ជកម្ម ស្តាប់និងសំណាងនៃពួកភិក្ខុរឿយ ។ ពួកភិក្ខុសំដែងធម៌

អាជីកល្យាណំ បដ្ឋេកល្យាណំ ចរិយាសាទក-
 ល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលចរិយុណ្ណំ ចរិសុទ្ធំ
 ព្រហ្មចរិយំ ឧត្តាសេន្តំ សោ វស្មី វេសនេ និសិន្នោ
 វស្សា កថាយ ធនេនី មនសិករោតិ ន
 មជ្ឈំ មនសិករោតិ ម ចរិយាសាទំ មនសិករោតិ
 ផ្ទៃតាមី វត្តា អាសនា វស្សា កថាយ ធនេនី
 មនសិករោតិ ន មជ្ឈំ មនសិករោតិ ន ចរិយាសាទំ
 មនសិករោតិ ។ សេ យ្យតាចំ កំត្វា កុម្ភោ និក្ខេដ្ឋា
 តត្រ ធុនេនំ អាសិទ្ធិ វិជ្ជតំ យោ សណ្ឋានិ
 វិវាទេ វោ វិច្ឆេ វិចេកតោ ពុត្តលោ អាភម
 តត្ថា យោនិ ឧតិក្ខណំ កិក្ខុនំ សន្តិកោ
 ធម្មស្សនាយ វស្សា កំត្វា ធម្មំ វេសេន្តំ
 អាជីកល្យាណំ បដ្ឋេកល្យាណំ ចរិយាសាទក-
 ល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលចរិយុណ្ណំ ចរិសុទ្ធំ
 ព្រហ្មចរិយំ ឧត្តាសេន្តំ សោ វស្មី វេសនេ និសិន្នោ
 វស្សា កថាយ ធនេនី មនសិករោតិ ន
 មជ្ឈំ មនសិករោតិ ន ចរិយាសាទំ មនសិករោតិ

មានលំអរបរិវេនី មានលំអរបណ្ណាល មានលំអរបរិវេនី ប្រ-
 កាសព្រហ្មចរិយៈ ប្រកបដោយអត្ថប្រកបដោយព្យញ្ញនៈ ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌
 វាជីអស់ ផល់បុគ្គលនោះ បុគ្គលនោះ កាលអង្គុយលើភាសនៈនោះ កំ
 មិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់វាជីដើម មិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់កណ្តាល មិនធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តត្រង់វាជីចុងនៃកថានោះ សូម្បីព្រាហ្មណ៍ភាសនៈនោះហើយ កំមិន
 ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់វាជីដើម ត្រង់កណ្តាលមិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់វាជីចុង ។
 ដូចកំពុងទុក្ខយ ដូចកំពុងទុក្ខយ ដ៏កំណើតតែតែតែលើក្នុងនោះ កំ
 ហូរចេញអស់ទៅ មិនដក់នៅបាន យ៉ាងណាមិញ ខ្នាល
 កំពុងទុក្ខយ ចុះចេញចុះ ក្នុងកាលនេះ ទៅតាមតាម ស្តាប់
 ធម៌ក្នុងសំណាត់ ខែត្រង់ទុក្ខយហើយ ។ កំពុងទុក្ខយកំណើត
 ដ៏ដ៏ធម៌មានលំអរបរិវេនី មានលំអរបណ្ណាល មានលំអរបរិវេនី
 ចុះហើយប្រកាសព្រហ្មចរិយៈ ប្រកបដោយអត្ថ ប្រកបដោយព្យញ្ញនៈ ដ៏
 បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌វាជីអស់ផល់បុគ្គលនោះ បុគ្គលនោះ កាលដែល
 អង្គុយលើភាសនៈនោះ កំមិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់វាជីដើម មិនធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់កណ្តាល មិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់វាជីចុង នៃកថានោះ

វុជ្ជិកាថិ ឧត្តា អាសនា ឧស្សា កាថាយ លោភី
 មនសីករោតិ ធម៌ មជ្ឈិមនសីករោតិ ធម៌ បរិយាសាធម៌
 មនសីករោតិ អយំ វុជ្ជិតំ ភិក្ខុវេ វុជ្ជន្តីយ្យត្ថា បុគ្គលោ ។
 កតំ ភិក្ខុវេ ឯតានុវា បុគ្គលោ អាភាមំ តត្ថា ហោតិ
 អភិក្ខុលំ ភិក្ខុវេ សន្តិកោ ធម្មសន្តិកាយ ឧស្ស
 ភិក្ខុ ធម្មំ នេសេន្តិ អាទិកាស្យាលំ បាជ្ឈេកាល្យាលំ
 បរិយាសាធម៌កាល្យាលំ សាត្វំ សក្យញ្ញំ កេវល-
 បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ មគាសេន្តិ សោ
 តស្សី អាសនេ ធម៌សិទ្ធា ឧស្សា កាថាយ អាទិម្បិ
 មនសីករោតិ មជ្ឈិមនសីករោតិ បរិយាសាធម៌
 មនសីករោតិ វុជ្ជិតោ(២) តត្ថា អាសនា ឧស្សា កាថាយ
 លោភី មនសីករោតិ ធម៌ មជ្ឈិមនសីករោតិ ធម៌
 បរិយាសាធម៌ មនសីករោតិ ។ សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ
 បរិសស្ស វុជ្ជន្តី យាធាធម្មតាធម៌ អាតិណ្ណាធម៌ តិលា
 តណ្ហាលា មោធិតា ធម៌វា សោ តត្ថា អាសនា វុជ្ជិតាធម៌

២. ឧ. ធម្មបទ បទដិ បទ អន្តិ ។

ខុសគ្នាប្រាកដឡើងពីភាសនាដោយ ក៏នៅតែមិនធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិត
 ពាទីដើម បើធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិតកាល មិនធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិតពាទី
 ខែតថាទាន ក៏យកនោះដែរ ម្ចាស់ភិក្ខុពាទីឡាយ ខេហោថា បុគ្គល
 បានប្រាជ្ញាដូចជាបុគ្គលដ៏ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាទីឡាយ ចុះបុគ្គលបានប្រាជ្ញាដូច
 ដ្ឋកាលេច ធ្វើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាទីឡាយ បុគ្គលត្រូវខ្វះខាត
 នេះ ទៅតាមពាក្យស្តាប់ពីមុនសំណាត់ភិក្ខុពាទីឡាយឡើយ ។ ភិក្ខុពាទី
 ឡាយ ក៏សំដែងចម្លើយ បានលំអបទពាទីដើម មានលំអបទកណ្តាល
 បានលំអបទពាទីជីវិត ប្រកាសត្រូវចម្លើយប្រកាសដោយអន្ត ប្រកាសដោយ
 ព្យាបាទដ៏បរិសុទ្ធបំបូណ៌ជាដ៏គង់លំអបុគ្គលនោះ បុគ្គលនោះកាលអន្ត
 លើកសំឡេងនោះធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិតពាទីដើម ធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិតកណ្តាល
 ជីវិត ធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិតពាទីជីវិត ខែតថាទានដែរ កែប្រែប្រាកដប្រាកដ
 ភាសនាដោយទៅហើយ ក៏មិនធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិតពាទីដើម មិនធ្វើខុសក្នុង
 ចិត្តគ្រូជីវិតកណ្តាល មិនធ្វើខុសក្នុងចិត្តគ្រូជីវិតពាទីជីវិតខែតថាទានឡើយ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុពាទីឡាយ ដូចជាបណ្ឌិតវេទ ។ ដែលលាយច្រឡំគ្នាពីមុនសុគតិ មិន
 ប្រើវត្ថុត្រា ក្នុងដ្ឋកាលេចបុគ្គលនោះកាលប្រាកដពី ភាសនាដោយ

សតំសម្មោសា ចតិវេយ្យ ឯវេមំ ទោ កិក្ខុវេ
 ឥវេតកថោ បុគ្គលោ អារាមំ គន្ធា ហោតិ អកិក្ខុណំ
 កិក្ខុណំ សន្តិកេ ធម្មសម្បទាយ កស្ស កិក្ខុ ធម្មំ
 ទេសេន្តំ អាជិក្ខុណំ បដ្ឋេក្ខុណំ បរិយា-
 សានក្ខុណំ សាង្គំ សព្វញ្ចំ កោវលេវបុណ្ណំ
 បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មវិយំ បញាសន្តំ សោ តស្មី អាសារេ
 ឯសំឆោ តស្ស កថាយ អាជំម្យំ មនសិករោតិ
 បដ្ឋម្យំ មនសិករោតិ បរិយាសានម្យំ មនសិករោតិ
 វុដ្ឋិកោចំ គន្ធា អាសនា តស្ស កថាយ ទេវាជំ
 មនសិករោតិ ន បដ្ឋំ មនសិករោតិ ន បរិយាសានំ
 មនសិករោតិ អយំ វុដ្ឋតិ កិក្ខុវេ ឧច្ឆន្តិប្បញ្ញោ
 បុគ្គលោ ។ តាការោ ន កិក្ខុវេ បុថុប្បញ្ញោ
 បុគ្គលោ ។ ឥធន កិក្ខុវេ វិកាថោ បុគ្គលោ អារាមំ គន្ធា
 ហោតិ អកិក្ខុណំ កិក្ខុណំ សន្តិកេ ធម្មសម្បទាយ

កំប្រែកាត់កាយ ប្រាសេន្តេយ្យតិ យេវីណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ទៅកាន់ភាពមធ្យមធម៌ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយហ្នឹង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏សំដែងធម៌មាត់សំបកទោតិដើម មាត់សំ
 បកណ្តាល មាត់សំបកទោតិច្នុង ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រកបដោយអន្ត
 ប្រកបដោយ ព្រហ្មចរិយធម៌សុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងស្រុងរបស់បុគ្គលនោះ បុគ្គល
 នោះ កាលអង្គុយលើតាសនៈនោះ ក៏ធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ទោតិដើមដង
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់កណ្តាលដង ធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ទោតិច្នុងដងនៃកថានោះ
 លុះប្រាកដហើយតាសនៈនោះទៅ ក៏មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ទោតិដើម មិន
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់កណ្តាល មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ទោតិច្នុង ក្នុងកថានោះ
 ក៏យំទីនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមាន
 ប្រាជ្ញាដូចជាដួងក្រហម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធបុគ្គលមានប្រាជ្ញា
 ភិក្ខុនាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកនេះ ក្នុង
 លោកនេះ ទៅកាន់ភាពមធ្យមធម៌ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយហ្នឹង ។

តស្ស ភិក្ខុ ធម្មំ ទេសេន្តិ អាទិកល្យាណំ បដ្ឋេ-
 កល្យាណំ បរិយាសានកល្យាណំ សាត្តំ សត្យញ្ញាតំ
 កោវលបរិមុណ្ឌំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ មគាសេន្តិ សោ
 តស្ស អាសនេ ចំសិខន្ទា តស្ស កថាយ អាទិម្បិ
 មនសិករោតិ មជ្ឈម្បិ មនសិករោតិ បរិយាសានម្បិ
 មនសិករោតិ វុដ្ឋតោតិ គុដ្ឋា អាសនា តស្ស
 កថាយ អាទិម្បិ មនសិករោតិ មជ្ឈម្បិ
 មនសិករោតិ បរិយាសានម្បិ មនសិករោតិ ។
 សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ កុដ្ឋោ ឧត្តដ្ឋោ តត្រ ឧទតំ
 រោសន្តំ សណ្ឋាតិ រោ វិវុត្តតំ វិវេទ កោ ភិក្ខុវេ
 វេទកថោ បុគ្គលោ អាភាតំ គុដ្ឋា ហោតិ
 អភិក្ខុណំ ភិក្ខុនំ សន្តិកេ ឧទ្ទស្សនាយ តស្ស
 ភិក្ខុ ធម្មំ ទេសេន្តិ អាទិកល្យាណំ បដ្ឋេកល្យាណំ
 បរិយាសានកល្យាណំ សាត្តំ សត្យញ្ញាតំ កោវល-
 បរិមុណ្ឌំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ មគាសេន្តិ សោ

ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏សំដែងធម៌មានលំអបទពាង្គដ៏ម មានលំអបទពណ្ណាល
 មានលំអបទពាង្គចុង ច្រកសព្វព្រាហ្មចរិយៈ ច្រកបង្ហោយអន្ត ច្រកបង្ហោយ
 ព្យាដ្ឋានៈដំបើស្ក បរិមុណ្ឌំ ចំណែកដល់បុគ្គលនោះ បុគ្គលនោះ កាល
 កន្ទុយលើកសនៈនោះ ក៏ធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ពាង្គដ៏មដង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 ត្រង់ពណ្ណាលដង ធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ពាង្គដ៏មដង ខែកថានោះ ទុកថាស្រាក
 អំពីការចេះចេះទៅហើយ ក៏នៅឯធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ពាង្គដ៏មដង ធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តត្រង់ពណ្ណាលដង ធ្វើទុកក្នុងចិត្តត្រង់ពាង្គដ៏មដងខែកថានោះទៀត។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាអ្នកដូរ ទ័តដែលគេបាត់ក្នុងក្រុមនោះ ក៏ដក
 នៅមិនចូរចេញទៅបាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកៗ ក្នុងលោកនេះ ទៅកាន់ភាគ ស្តាប់ធម៌ក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏សំដែងធម៌មានលំអបទពាង្គដ៏ម មានលំអបទ
 ពណ្ណាល មានលំអបទពាង្គចុង ច្រកសព្វព្រាហ្មចរិយៈ ច្រកបង្ហោយអន្ត ច្រ-
 កបង្ហោយព្យាដ្ឋានៈដំបើស្ក បរិមុណ្ឌំ ចំណែកដល់បុគ្គលនោះ បុគ្គលនោះ

តស្មី ភាសនេ ធិសិទ្ធា តស្ស ភាសនេ
 អាធិម្បំ មនសិករោតិ មជ្ឈិម្បំ មនសិករោតិ
 ចរិយោសានម្បំ មនសិករោតិ វុទ្ធិនោមិ ឧត្តា
 ភាសនា តស្ស ភាសនេ អាធិម្បំ មនសិករោតិ ។
 មជ្ឈិម្បំ មនសិករោតិ ចរិយោសានម្បំ មនសិករោតិ
 អយំ វុទ្ធិនំ ភិក្ខុវេ វុទ្ធិម្បញ្ញោ បុគ្គលោ ។ ឥមេ ទោ
 ភិក្ខុវេ នាយោ បុគ្គលោ សាស្តោ សិវដ្ឋិមាណា
 លោកស្មីន្តំ ។

អវុទ្ធិម្បញ្ញោ បុរិសា
 ឧត្តរោ អវុទ្ធិកុណោ
 អភិក្ខុណំចំ ចេ យោតិ
 ឧត្តា ភិក្ខុនំ សន្តិក
 អាធិ ភាសនេ មជ្ឈិម្ប
 ចរិយោសានេ ធានិសោ
 វុទ្ធិនោតំ ន សាស្តោតិ
 មញ្ញោ ហិស្ស ន វុទ្ធិនំ ។
 វុទ្ធិម្បញ្ញោ បុរិសា

ភាសន្តិយលីភាសនេនោ កំធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់រាងដើមផង ធ្វើទុក្ខក្នុង
 ចិត្តត្រង់កណ្តាលផង ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់រាងចុងផង ខែកថានោះ ទុកថា
 ព្រាតកំពីភាសនេនោហើយ កំទៅធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់រាងដើម ធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់កណ្តាល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តត្រង់រាងចុងខែកថានោះទៀត
 ខាងក្នុងចិត្តឡើយ នេះហៅថា បុគ្គលមានប្រាជ្ញាដ៏ចូលរយ ។ ខាងក្នុង
 ចិត្តឡើយ បុគ្គល ឬ ពួកនេះ វេទន៍ខាងទៅក្នុងលោក ។

បុរសមានប្រាជ្ញាដ៏ចម្រើនដល់ គឺជាអ្នកដ៏ប្រាជ្ញ ឥត
 សេចក្តីចំណេញ បុរសមានសភាពដូច្នេះ ទុកថាចូល
 ទៅកាន់សំណាត់ភិក្ខុវាំងឡើយ សូម្បីហ្នឹង ។ កំរើន
 ភាពដ៏ប្រសើរចម្រើនចិត្តត្រង់រាងដើម ត្រង់កណ្តាល ត្រង់
 រាងចុងខែកថា (នោះ) បាន ព្រោះថាប្រាជ្ញាដ៏មាន
 ដល់បុគ្គលនោះហ្នឹង ។ បុរសមានប្រាជ្ញាដ៏ចម្រើនដល់

បរិច្ឆេទសព្វ បុគ្គលវត្ថុ

សេយ្យោ ឯកេន វុត្ថុតំ
 អភិក្កុណ្ឌំចំ ចេ ហោតំ
 កត្តា កំក្កុន សន្និកោ
 ភាគី កតាយ មជ្ឈិក្ខ
 ចរិយាសាទក្ខ កាធិសោ
 ចំសិទ្ធា អាសនេ កស្មី
 ឥត្តហេត្វាន ក្បញ្ញតំ
 វុដ្ឋិកោ នជ្ឈជាទាតិ
 គហិកំ ហិស្ស(១) មុស្សតិ ។
 មុតុជ្ឈត្តោ ម បុរិសា
 សេយ្យោ ឯកេន(២) វុត្ថុតំ
 អភិក្កុណ្ឌំចំ ចេ ហោតំ
 កត្តា កំក្កុន សន្និកោ

១ ខ. ឃ. គហម្សិស្ស ។ ២ ខ. ធិរេហិ ។

បរិច្ឆេទសព្វ បុគ្គលវត្ថុ

គថាគគោលថា ប្រសើរជាង បុរសមានប្រាជ្ញា
 ជួបជុំគ្នាម្តងៗ បុរសមានសភាពដូច្នោះ បើ
 ទុកជាចូលទៅកាន់សំណាក់នៃកិត្តិច្ចាតិឡាយ សូម្បី
 ហើយ ។ មន្ត្រីយល់កសាននោះ រៀនឆ្ងាយពីម
 ត្រង់កណ្តាល ត្រង់ខាងចុងនៃកថា (ខាង) ផានីដរ
 វែកល្មើស្រាកចេញទៅកំណត់ចំណុចខ្លះ មិនបាន
 ជ្រេរថា បុរសនោះ ភ្លេចឲ្យជួនវែងខ្លះរៀន
 ហើយ ។ ចំណែកខាងបុរសមានប្រាជ្ញាដ៏ទូលាយ
 គថាគគោលថា ប្រសើរជាង បុរសមានប្រាជ្ញាជួប
 ជួបជាមួយ បុរសមានសភាពដូច្នោះ កាលបើចូល
 ទៅកាន់សំណាក់នៃកិត្តិច្ចាតិឡាយ សូម្បីហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គប្បដកាយស្ស តិកន្តិយោ

ភាសិ កថាយ មជ្ឈិម
 មហិយោសាទន្ទ ភាសិសោ
 ចំសិទ្ធា អាសនេ កស្មី
 ទុក្ខមោទ្វាទ ព្យាបាទ
 បាបតិ សេដ្ឋសន្តិច្ឆេទ
 អន្យក្កមនសោ(១) ធារ
 ធម្មានុធម្មជ័យន្ទ
 ទុក្ខស្សន្តិកាភា សិយាតិ ។

បុព្វលាភ្ន ភតិយោ ។

ធិន្យុត្តាជិ

សវដ្ឋតិលានសម្ពាទ(២)

ធារកាភា វជិរន ១

សេវិកុក្កត្វជកាលិ

អន្ទោ ១ អវត្តន្តិមាតិ ។

១ ១. អន្យុត្តាសោ ។ ២ ២. សេដ្ឋនិលាសន្តិកា ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គប្បដកាយ តិកន្តិយោ

អន្តរាសីកាលនោះ ព្រឹទ្ធិបទ្បត្តិវាចនា ក្រុង
 កណ្តាល ក្រុងវាទបុរី ខែភព (ពោះ) ចំណុក
 ឥន្ទ្រព្រាហ្មនៈបាទ ជាជនមានច្បាប់ប្រសើរ បានចិត្ត
 ឥតសង្ស័យ ជាអ្នកច្រកបង្គំខ្ញុំធម៌សមណ្ឌវេសន៍
 ដូច្នេះឆ្លើយតបដល់ឥន្ទ្រព្រាហ្មនៈ ។

ធម៌ បុព្វលាភ ទី ៣ ។

ទិដ្ឋានៃបុព្វលាភនោះគឺ

កាលបំពេញសេវិកុក្កត្វ ១ អំពីអ្នកជំនាញ ១ អំពីសាសនា ១
 អំពីបុគ្គលមានឧបការៈច្រើន ១ អំពីបុគ្គល ប្រៀបដូច
 រោគជាដើម ១ អំពីបុគ្គលគួរសេវាឧបដោយដើម ១
 អំពីបុគ្គលគួររៀនជា ដើម ១ អំពីបុគ្គលមានសំនើស្តាយ
 ដូចលាមកជាដើម ១ អំពីបុគ្គលទ្វាតជាដើម ១ អំពី
 បុគ្គលមានប្រាជ្ញា (ដូចក្មេង) ភ្ជាប់ជាដើម ១ ។

ទេវតា

(២១) សម្រាប់ការងារ កំសាន្ត ការងារ កុលាធិ
 យោធិ៍ ឬការងារ មាតាបិតារ អង្គការ ឬដឹក
 យោធិ៍ សម្រាប់ការងារ កំសាន្ត ការងារ កុលាធិ
 យោធិ៍ ឬការងារ មាតាបិតារ អង្គការ ឬដឹក
 យោធិ៍ សម្រាប់ការងារ(២) កំសាន្ត ការងារ កុលាធិ
 យោធិ៍ ឬការងារ មាតាបិតារ អង្គការ ឬដឹក
 យោធិ៍ ។ ប្រឡង កំសាន្ត មាតាបិតារ ឯក
 អង្គការ ឬការងារ កំសាន្ត មាតាបិតារ ឯក
 អង្គការ មាតាបិតារ កំសាន្ត មាតាបិតារ ឯក
 អង្គការ ។ កំសាន្ត មាតាបិតារ កំសាន្ត
 មាតាបិតារ ឬការងារ មាតាបិតារ មាតាបិតារ កំសាន្ត
 លោកស្រី ឬស្រីមាតាបិតារ ។

ប្រធាន មាតាបិតា

ឧត្តរ ឧបត្ថម្ភ ឧបត្ថម្ភ

កម្រិតយូន ៥ ឬកាន់

បង្គោល អនុកាស្យាន ។

• ម. វិទ្យាស្ថានប្រឹក្សា ។

ទេវតា

(បា ១) ឧលភិក្ខុតាំងឡាយ កូនរបស់ប្រកួលតាំងឡាយ ណា
បានបូជាមាតាបិតា ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ប្រកួលតាំងនោះឈ្មោះថាប្រកប
ដោយព្រះឫ ឧលភិក្ខុតាំងឡាយ កូនរបស់ប្រកួលតាំងឡាយ ណា បាន
បូជាមាតាបិតា ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ប្រកួលតាំងនោះឈ្មោះថាប្រកបដោយ
បុត្រចារ្យ (ភាចារ្យធម៌) ឧលភិក្ខុតាំងឡាយ កូនរបស់ប្រកួលតាំងឡាយ
ណា បានបូជាមាតាបិតាក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ប្រកួលតាំងនោះឈ្មោះថា
ប្រកបដោយភព្វធម៌ (ឧកក្ខុទទួលរបស់ដែលកូនច្រូសស្រីបូជា) ។
ឧលភិក្ខុតាំងឡាយ ភាគៗ ព្រះឱ្យនេះ ជាឈ្មោះមាតាបិតា ឧលភិក្ខុ
តាំងឡាយ ភាគៗ បុត្រចារ្យនេះជាឈ្មោះមាតាបិតា ឧលភិក្ខុតាំងឡាយ
ភាគៗ ព្រះឱ្យនេះ ជាឈ្មោះមាតាបិតា ។ ម៉ែស្រីនោះប្រកបហេតុ
អ្វី ។ ឧលភិក្ខុតាំងឡាយ ប្រោះមាតាបិតាជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន ជា
អ្នកចម្រើន ក្បែរចំណុចនេះ ជាអ្នកឱ្យកូនបានឃើញលោកានេះ ។

ආනන්දාචාර්යවරයාගේ ප්‍රවෘත්ති ප්‍රකාශන

ឆ្លង ថា អាចរុករានយក របស់កូនចាត់

ទូរ ប្រាជ្ញាភូមិភាគប្រាសាទព្រៃសង្ក

សុខ្ខបំណង អង្គប្រឹក្សាធម្មយុត្ត តាមបែប

តស្មាសី នៃ ធម្មស្សយុត្ត

សញ្ញាធម្មយុត្ត ធម្មាភិក្ខុ

អន្លេង អដ តាមនៃ

វត្តន សយនៃ ច

ឧត្តរនៃ ត្រាចនៃ

ចាតាង តាមនៃ ច

តាយ ចរិយាយ

តាមប្រឹក្សា ធម្មាភិក្ខុ

តាម ឯ ធម្មសញ្ញា

បេត្ត សត្វ បមោធិតិ ។

[៣២] អដទោ អាយស្មា អានន្តោ យេន

កកា តេនុបស្ស័មិ ឧបស្ស័មិថា កកវន្តំ អភិ-

វានេថា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា

ទោ អាយស្មា អានន្តោ កកវន្តំ ឯកមន្តំ

សុខ្ខបំណង អង្គប្រឹក្សាធម្មយុត្ត តាមបែប

ព្រះបាទនាម ធម្មាភិក្ខុវត្តនស្សយុត្ត

តាមប្រឹក្សាប្រឹក្សានាម តាមប្រឹក្សា តាមប្រឹក្សា

ត្រៀមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា ធម្មាភិក្ខុ

តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា តាមប្រឹក្សា

ក្នុងប្រាសាទ (ក្នុងប្រាសាទ) តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា

ប្រាសាទតាមប្រឹក្សា ក្នុងប្រាសាទ ។

[៣៣] តាមប្រឹក្សា តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា តាមប្រឹក្សា

តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា

តាមប្រឹក្សា តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា ។ តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា

តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា តាមប្រឹក្សាតាមប្រឹក្សា

សិយា ទុះចា កន្លែ ភិក្ខុរោ កង្ការោ សមា-
 ធិច្បវិលាហោ យថា ឥមស្មីត្ថុ សវិញ្ញាណោ កា-
 រាយ អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា ចាស្ស តហិក្ខា
 ន សត្វនិមិត្តេសុ អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា
 ចាស្ស យេវ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារោ អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា ន ហោត្តិ កញ្ច
 ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារយ្យតិ ។
 សិយា ទុះចា កន្លែ ភិក្ខុរោ កង្ការោ សមាធិច្បវិ-
 លាហោ យថា ឥមស្មីត្ថុ សវិញ្ញាណោ កា-
 រាយ អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា ចាស្ស តហិក្ខា ម
 សត្វនិមិត្តេសុ អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា ចាស្ស
 យេវ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារោ
 អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា ន ហោត្តិ កញ្ច
 ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារយ្យតិ ។

ចតិព្រហ្មគេត្តិមិច្ឆិមេ បើអហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិន
 មានក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិនមានក្នុង
 កាយ មិនមានក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ ឬផ្គុំទាំងប្រាំផង អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិនមានក្នុង
 អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិនមានក្នុងនិមិត្តដែលដល់ខ្លួនចេតោវិមុត្តិមិន
 បញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏កុំប្បវេណីខ្លួនចេតោវិមុត្តិមិនបញ្ញាវិមុត្តិទេ លាម្រេច
 សម្រាទ្តនៅយ៉ាងណា ការពុទ្ធនូវសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ ឥឡូវ
 មានដល់ភិក្ខុវិសាម ។ ម្យ៉ាងគាត់ខ្លួន បើអហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិនមានក្នុងកាយដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង អហត្ថ្ថា-
 មមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិនមានក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ ឬផ្គុំទាំងប្រាំផង អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិនមានក្នុង
 អហត្ថ្ថាមមត្ត្ថាមាតាទុសយា មិនមានក្នុងនិមិត្តដែលដល់ខ្លួនចេតោវិមុត្តិ មិនបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏កុំប្បវេណី
 ខ្លួនចេតោវិមុត្តិ មិនបញ្ញាវិមុត្តិទេ លាម្រេចសម្រាទ្តនៅ យ៉ាងណា
 ការពុទ្ធនូវសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ ឥឡូវមានដល់ភិក្ខុវិសាម

យថា កុប្បំ មន កុដ្ឋេ សិយា ភិក្ខុនោ តថា រុទោ
 សហជិច្ឆន្តិណាកោ យថា ភមស្មិត្តា សុវិញ្ញាណាកោ
 កាយេ អហត្ថិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា វាស្ស
 តហិទ្ធា ម សទ្ធិមិច្ឆេសុ អហត្ថិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា
 វាស្ស យត្ថ វេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្មន្ត
 វិហារេតា អហត្ថិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា ម ហោន្តិ
 តត្ថ វេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្មន្ត វិហារយ្យាតិ ។
 ភពាទន្ធ ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ ឯតិ សន្តិ ឯតំ
 អណ្តិកំ យទិទំ សទ្ធិសម្មាសមាថោ សទ្ធិបដិច្ចនិ-
 ម័ស្សតោ អត្តាច្ចយោ វិហារោ និរោនោ និព្វានន្តិ ។
 ឯវំ ភោ(១) ភាទន្ធ សិយា ភិក្ខុនោ តថា រុទោ
 សហជិច្ឆន្តិណាកោ យថា ភមស្មិត្តា សុវិញ្ញាណាកោ
 កាយេ អហត្ថិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា វាស្ស តហិទ្ធា
 ម សទ្ធិមិច្ឆេសុ អហត្ថិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា
 វាស្ស យត្ថ វេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្មន្ត
 វិហារេតា អហត្ថិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា ម ហោន្តិ តត្ថ
 វេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ឧបសម្មន្ត វិហារយ្យា(២) ។

— ១ — ភពាទន្ធ ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ ឯតិ សន្តិ ឯតំ

បរិក្រេតាភិក្ខុនំ វិចិត្រ អហត្ថិវាមមត្តិ មមត្តិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា
 មិនមានក្នុងកាយ ប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង អហត្ថិវាមមត្តិ
 អត្តាច្ចយោ នាទុសយា មិនមានក្នុងចិត្តចាំរឹកស្រព ព្រំវាងក្រៅផង
 អហត្ថិវាមមត្តិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា មិនមានផលកិច្ចដែលបាននូវ
 វេតោវិមុត្តិ និងចញ្ញាវិមុត្តិ នោះ សាម្រេចសម្រាន្តនៅយ៉ាងណា ការបាន
 នូវសមាធិ មានភាពយ៉ាងនោះ ឆប្បិមានផលកិច្ច ធំដូចម្តេច ។ ម្ចាស់
 មានខ្លួន ក៏សន្សំសាសនានេះ មានសេចក្តីត្រូវដឹងដូច្នេះថា ធម្មតាគឺដល់ហៅ
 ថា ស្រាប់ ធម្មតាគឺដល់ហៅថា ទុក្ខនោះគឺជា ស្រាប់ ម្ចាស់ម្ចាស់ទាំងស្រុង
 ការលេងចំណេះចាំរឹកស្រព ការស្រក់កណ្ត ការប្រាសចាកចុះ ការលេង
 គឺប្រាថ្នាខ្លាំងបំផុត ។ ម្ចាស់មានខ្លួន អហត្ថិវាមមត្តិ មមត្តិវាមមត្តិវាមា
 នាទុសយា មិនមានក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង អហត្ថិវាមមត្តិ
 មមត្តិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា មិនមានក្នុងចិត្តចាំរឹកស្រព ព្រំវាងក្រៅផង
 អហត្ថិវាមមត្តិវាមមត្តិវាមា នាទុសយា មិនមានផលកិច្ចដែលបាននូវ
 វេតោវិមុត្តិ និងចញ្ញាវិមុត្តិ នោះ ក៏ត្រូវបាននូវវេតោវិមុត្តិ និង
 ចញ្ញាវិមុត្តិ នោះ សាម្រេចសម្រាន្តនៅ យ៉ាងណា ការបាននូវ
 សមាធិ មានភាពយ៉ាងនោះ ឆប្បិមានផលកិច្ច យ៉ាងនេះផង ។

ឥឡូវ បង ម៉េច អាច បញ្ជាក់ សង្ខេប ភាសិត
ហាក់យល់ មុន្នកត់ចេញ

សង្ខេប លោកស្រី ចក្រភព(១)
យស្សីត្បូង ឆ្នាំ កុម្ភៈ លោក
សង្ហា វិជ្ជាមា អធិបតី វិភាគ
អភិ លោក ជាតិជន្ត ព្រះវិហារ ។

(៣៣) អថ ទោ អាយស្ម័ន សាវិមុត្តោ យេន កកា
តេបុបស្សន្តិមិ ឧបស្សន្តិមិ កកា អភិវាទេន ឯតមន្ត
និសិទ្ធិ ។ ឯតមន្ត ឯសិទ្ធិ ទោ អាយស្ម័ន សាវិមុត្ត
កកា ឯតមន្ត សន្តិទេវិ ទោ អភិ សាវិមុត្ត ឯត
នេសយ្យ វិជ្ជាធម៌ ទោ អភិ សាវិមុត្ត ឯត នេសយ្យ
សន្តិទេវិ ឯត ទោ អភិ សាវិមុត្ត ឯត នេសយ្យ
ឧបស្ស អញ្ញាតា ឯ ឧបស្ស កកា
កាលោ ឯតស្ស សុតត កាលោ យំ កកា សន្តិទេវិ
ឯត នេសយ្យ វិជ្ជាធម៌ ឯត នេសយ្យ សន្តិទេវិ
ឯត ឯត នេសយ្យ កវិស្សន្តិ ឯតស្ស អញ្ញាតា ឯត ។

• ១. បទបញ្ញត្តិ ។

ខ្មោច កាតព្វ ពាក្យ ជា

បុគ្គលណាដែលបានសម្រេចនូវចិត្តស្រស់ស្អាត ក្នុង
លោក វេទនាមិនមានសេចក្តីញាប់ញ័រ ក្នុងការប្រឈម
នឹងប្រឈម គឺជាគតៈពាក្យ បុគ្គលនោះស្រាប់តែប្រែប្រួល
យកវិជ្ជាជីវិត ក្នុងចិត្ត មិនមានសេចក្តីច្រក មិនមានកណ្តា
បង្កើនជាតិក៏ដឹងហើយ ដូច្នេះនេះ

ដែលគតៈពាក្យហើយ ក្នុងបុគ្គលប្បញ្ញា បកយន្ត
សំដៅចេញពីចិត្ត ។

(៣៤) ត្រាតា ត្រាសាវិមុត្តោ កាយ ខ្មោច កាតព្វ ពាក្យ
ត្រាតា កាយប្រឈមនឹងចិត្តដែលបានប្រែប្រួល ហើយក្នុងក្នុង
នឹងសម្រេច ក្នុងត្រាសាវិមុត្តោ កាយ ក្នុងក្នុងនឹងសម្រេចហើយ ត្រា
តាត្រាតា បានត្រាសាវិមុត្តោ កាយសាវិមុត្ត គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្ត
ដោយប្រែប្រួល កាយសាវិមុត្ត គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្ត ដោយពិស្តារនូវ
កាយសាវិមុត្ត គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្តចំពោះចិត្តតាមពិស្តារនូវ ផ្សិតចិត្ត
បុគ្គលកាយសំដែងនិមិត្ត កាយសាវិមុត្ត គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្ត ដោយពិស្តារ
ក្នុងនឹងសំដែងនិមិត្តហើយ ប្រែប្រួលត្រាតា គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្ត
នឹងហើយ ប្រែប្រួលត្រាតា គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្ត ដោយពិស្តារ
នឹងដោយពិស្តារ គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្ត ដោយពិស្តារ គឺជាគតៈសំដែងនិមិត្ត

សំណុំ បទ មេតំ សាវីបុត្ត សទ្ធាយ ភាសិតំ
នាកាយនេ ធូនយច្ឆរេត្ត

បណាតំ កាមសញ្ញាតំ(១) ធាមនស្សាន ទូកយំ
ដីនស្ស ធម្មទូនតំ កុត្តប្បាតំ(២) ធិរាណំ
ទេវតាសតិសំសុទ្ធំ ធម្មតត្តប្បវេជ្ជំ

អត្តាវិហារកំ បព្វតំ អវិជ្ជាយប្បភេទនន្តិ(៣)។

(៣៤) ធិរាណំ ភិក្ខុវេ ធិនាទាតំ កត្តាតំ
សុខុមយាយ ។ កត្តាទាតំ ធិរាណំ ។ លោកា ធិនាទំ
កត្តាតំ សុខុមយាយ លោកា ធិនាទំ កត្តាតំ
សុខុមយាយ ទោះយា ធិនាទំ កត្តាតំ សុខុមយាយ ។
យំ ភិក្ខុវេ លោកយ្យកតំ កត្តំ លោកនំ
លោកធិនាទំ លោកសុខុមយំ យត្ថស្ស អត្តភាវេ
ធិត្ថត្ថតំ ធម្មតំ កត្តំ វិបត្ថតំ យត្ថ តំ កត្តំ
វិបត្ថតំ ធម្មតំ ធម្មស្ស ធម្មស្ស វិហារកំ បដិសិទ្ធនតិ
ពិជ្ជេវ នម្មេ ទុច្ចរេត្ត(៤) វា អចរេ វា បរិយាយេ ។
យំ ភិក្ខុវេ ធាសច្ឆរេតតំ កត្តំ ធាសនំ ធាសធិនាទំ

១ ឧ. កាមត្ថានំ ។ ២ ឧ. កុត្តប្បាយ ។ ៣ ឧ. អវិជ្ជាយប្បភេទនន្តិ ។ ៤ ឧ. ធម្មតំ ឬ ធម្មេ ចេយ្យ វា ។

ម្ចាស់សាវីបុត្តនាក្យថា

ភថាគសំវេជនំ ឲ្យកាលេចនំកាមសញ្ញាតំ តោមនស្ស
វាជនំវេជនំ ឲ្យកាលេចនំវិចារេជនំ ឲ្យកាលេច
យោគកុក្កុច្ចៈជនំ ឲ្យកាលេចនំស្មាត ដោយឧបេក្ខានំសតិ
ជនំ ឲ្យកាលេចនំសេចក្តីក្រិះរិះធម៌ជនំ ឲ្យកាលេចនំស្រឡា
ដោយអហេតុផលជនំ ថាជាភាវនំលាយចនំឲ្យអវិជ្ជា

ដូច្នេះនេះ ដែលគេហៅថាភាវនាហើយ ភ្នំទទេយ្យញ្ញាណយៈ
ទន្ទំ សិរីវិហារេនេននំ ។

(៣៥) ម្ចាស់ភិក្ខុវាជនំឡាយ ធម្មជាន ៣ នេះជាហេតុឲ្យកើតកម្ម ។
ធម្មជាន ៣ គឺដូចម្តេច ។ គឺលោកៈ ជាហេតុឲ្យកើតកម្ម ១ ចោសៈ ជា
ហេតុឲ្យកើតកម្ម ១ មោហៈ ជាហេតុឲ្យកើតកម្ម ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាជនំឡាយ
កម្មណៈដែលបុគ្គលធ្វើប្រាមណៈ កើតអំពីលោកៈ មោហៈជាហេតុ
មោហៈលោកៈជាវិជនាភិក្ខុ អត្តភាវកុក្កុលាភារកើតកុក្កុលា កម្មភាវវែជនំ
ឲ្យដល់កុក្កុលាភារ កម្មភាវឲ្យដល់កុក្កុលាភារ កុក្កុលាភារដែលដល់នៃ
កម្មភាវ កុក្កុលាភារ គឺអត្តភាវជាបុគ្គល ឬអត្តភាវដែលកើតឡើង ឬ
អត្តភាវជាវិជនាភារ ឬអត្តភាវជាវិជនាភារ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាជនំឡាយ កម្មណៈ
ដែលបុគ្គលធ្វើច្រើនប្រការចោសៈ កើតអំពីចោសៈ មោហៈជាហេតុ

ខោសសធុនយំ យត្ថស្ស អត្តភារា ធិត្ថត្ថតិ តត្ថ តំ
 កង្កំ វិចច្ឆតិ យត្ថ តំ កង្កំ វិចច្ឆតិ តត្ថ តស្ស
 កង្កស្ស វិចាតំ ចដិសំវេនតិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុច្ចចដ្ឋេវ វា
 អចរ វា ចរិយាយេ ។ យំ ភិក្ខុវេ មោហច្យាតាតំ កង្កំ
 មោហជិ មោហជិនាមំ មោហសធុនយំ យត្ថស្ស
 អត្តភារា ធិត្ថត្ថតិ តត្ថ តំ កង្កំ វិចច្ឆតិ យត្ថ តំ
 កង្កំ វិចច្ឆតិ តត្ថ តស្ស កង្កស្ស វិចាតំ ចដិសំ-
 វេនតិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុច្ចចដ្ឋេវ វា អចរ វា ចរិយាយេ ។
 សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ តីដាជំ អទស្កាជំ អម្បតិជំ
 អវតាចបហតាជំ សារាជាជំ សុខសយីតាជំ សុកេត្តេ
 សុចរិតាធុកតាយ ភូមិយា ធិក្ខិត្តាជំ ធមេវា ច
 សម្មាសាវំ អនុច្ចរេន្ទយ្យ វិវស្ស តាជំ ភិក្ខុវេ
 តីដាជំ វឌ្ឍិ វុឌ្ឍិ វេច្ចុលំ អាចន្ទេយ្យំ ។

ធានាទាសៈជាច្រើន អត្តភារាបស់បុគ្គលនោះ កើតក្នុងទីណា កម្មនោះ
 រមែងឱ្យផលក្នុងទីនោះ កម្មនោះឱ្យផលក្នុងទីណា បុគ្គលរមែងទទួលផល
 របស់កម្មនោះ ក្នុងទីនោះ គឺអត្តភារាជាបច្ចុប្បន្ន អត្តភារាដែលកើត
 បច្ចុប្បន្ន អត្តភារាដទៃដែលកន្លាលតទៅទៀតក្តី ។ ម្ចាស់កុំកុំពិនិច្ឆយ
 កម្មណា ដែលបុគ្គលធ្វើដោយមោហាៈ កើតគឺមោហាៈ មោហាចារៈ
 ជាហេតុ ធានាទាសៈជាច្រើន អត្តភារាបស់បុគ្គលនោះ កើតក្នុង
 ណា កម្មនោះរមែងឱ្យផលក្នុងទីនោះ កម្មនោះរមែងឱ្យផលក្នុងទីណា
 បុគ្គលរមែងទទួលផលរបស់កម្មនោះ ក្នុងទីនោះ គឺអត្តភារាជាបច្ចុប្បន្ន
 អត្តភារាដែលកើតបច្ចុប្បន្ន អត្តភារាដទៃដែលកន្លាលតទៅទៀតក្តី ។
 ម្ចាស់កុំកុំពិនិច្ឆយ ដូចពូជដែលមិនមែន មិនស្អុយ មិនទួច
 ដោយទ្យល់ចិន្តិតដៅថ្ងៃ ប្រកបដោយអ្វីមសា (ជាគ្រាប់មាត់សាច់
 ពេញលេញ) ទេទុកដាក់ស្រួលចូល ដែលបុគ្គលសាមគ្រោះសាមី
 ទីដែលក្អកក្អម ក្នុងស្រែមានជីវជាតិ ភ្លៀងសាត់ក៏ផ្តល់ជាទឹក
 ដោយស្រួល ម្ចាស់កុំកុំពិនិច្ឆយ មើលដំណើរនោះសមប្រកបយ៉ាង
 នេះ ផល់ឱ្យការល្អណាស់ ដូចជាដំណើរកុម្ម យ៉ាងណាមិញ ។

ឯវិហារ ទេវត្ថវ យំ លោកយ្យកតំ កម្មំ
 លោកជំ លោកជំនាន់ លោកសមុទយំ យទ្ធិស្ស
 អត្តភាវេ ឯត្ថត្ថំ តត្ថំ កម្មំ វិជ្ជត្ថំ យត្ថំ តំ
 កម្មំ វិជ្ជត្ថំ តត្ថំ យទ្ធិស្ស កម្មស្ស វិចារំ បដិសំវេទតិ
 និរដ្ឋំ ធម្ម ធម្មបដ្ឋេ កំ ធម្មេ កំ បរិយាយេ ។
 យំ លោកយ្យកតំ កម្មំ ។ ចេ ។ យំ ធម្មាប្បកតំ
 កម្មំ ។ ចេ ។ ធម្មេ កំ បរិយាយេ ។ និរាជំ ទេវ
 ត្ថវ តំណំ ជំនាន់ កម្មានំ សមុទយាយ ។

[៣៩] តំណំ ជំនាន់ កម្មានំ កម្មានំ
 សមុទយាយ ។ កត្តាជំ តំណំ ។ អលោកា
 ជំនាន់ កម្មានំ សមុទយាយ អលោកា ជំនាន់
 កម្មានំ សមុទយាយ អលោកា ជំនាន់ កម្មានំ
 សមុទយាយ ។ យំ កិច្ចេ អលោកយ្យកតំ កម្មំ
 អលោកជំ អលោកជំនាន់ អលោកសមុទយំ លោក
 វិចារ ឯវំ តំ កម្មំ បដិសំ លោក ទុដ្ឋិទ្ធស្វរំ
 លោកវត្ថុកតំ អនកាវ កតំ អាយតិអនុច្ចានន្នំ ។

ម្ចាស់កំពុងឡើយ កម្មណាដែលបុគ្គលធ្វើ ប្រាសលោកៈ កើតអំពីលោកៈ
 ឯមលោកៈជាហេតុ មានលោកៈជាចម្លើយ អត្តភាវេរបស់បុគ្គលនោះកើត
 ក្នុងទីណា កម្មនោះតែម្តងឡើយ ក្នុងទីនោះ កម្មនោះឡើយក្នុងទីណា
 បុគ្គលដែលទទួលផលរបស់កម្មនោះក្នុងទីនោះ គឺអត្តភាវេក្នុងបុគ្គលក្តី
 អត្តភាវេដែលកើតឡើងក្តី អត្តភាវេដែលកើតឡើងក្នុងលោកៈក្តី ។ កម្មណា
 ដែលបុគ្គលធ្វើប្រាសលោកៈ ។ ឬ កម្មណាដែលបុគ្គលធ្វើប្រាសលោកៈ ។ ឬ
 ក្នុងអត្តភាវេដែលកើតឡើងក្នុងលោកៈក្តី ។ ម្ចាស់កំពុងឡើយ ធម្មជាតិ
 នេះឯង ជាហេតុឱ្យកើតកម្មកំពុងឡើយ តំណំជំនាន់នេះ ។

[៣៩] ម្ចាស់កំពុងឡើយ ធម្មជាតិ នេះ ជាហេតុឱ្យកើត
 កម្មកំពុងឡើយ ។ ធម្មជាតិ កើតដូចម្តេច ។ គឺលោកៈ ជា
 ហេតុឱ្យកើតកម្មកំពុងឡើយ ។ អលោកៈ ជាហេតុឱ្យកើតកម្មកំពុង
 ឡើយ ។ អលោកៈ ជាហេតុឱ្យកើតកម្មកំពុងឡើយ ។ ។ ម្ចាស់
 កំពុងឡើយ កម្មណាដែលបុគ្គលធ្វើ ប្រាសលោកៈ កើតអំពី
 អលោកៈ មានអលោកៈជាហេតុ មានអលោកៈជាចម្លើយ មើលសម្តី
 លោក មិនទាន់បាន កម្មនោះឡើយ បុគ្គលបានផលឯយំនិរោ
 ជាតិ ឯមនុស្សនោះឯងចម្លើយបាន ធ្វើមិនឱ្យដូច្នោះបាន ដូចជាស្មោក
 កំបុក ធ្វើមិនឱ្យទាន់ក្នុង ជាមួយនឹងកើត ក្រៅទៀតជាធម្មតា ។

យំ កិច្ចវេ អនោសយ្យកតំ កម្មំ អនោសនំ
 អនោសនំនាមំ អនោសសមុទយំ ខោហា វិកុតេ ឯវំ
 តំ កម្មំ ចហំនំ យោតិ ឧត្តិទ្ធព្វលំ កាលាវត្ថុកតំ
 អនកាវំ កតំ អាយតីអនុច្ចាននម្មំ ។ យំ កិច្ចវេ
 អនោហយ្យកតំ កម្មំ អនោហនំ អនោហនំនាមំ
 អនោហសមុទយំ ខោហា វិកុតេ ឯវំ តំ កម្មំ
 ចហំនំ យោតិ ឧត្តិទ្ធព្វលំ កាលាវត្ថុកតំ អនកាវំ
 កតំ អាយតីអនុច្ចាននម្មំ ។ សេយ្យថាថំ កិច្ចវេ
 តិជានំ អនុល្លាសំ អប្បតិជំ អនតាតបហានំ
 សារាជានំ សុទសយំកានំ តានំ ចុវសោ
 អត្ថិថា ឧហយ្យ អត្ថិថា ឧហិក្ខា មសី ករយ្យ
 មសី កត្វា មហាវតេ វា ឧប្បាយ្យ ននិយា វា
 សីយស្សាតាយ ចរាហេយ្យ ឯវស្ស តានំ កិច្ចវេ
 តិជានំ ឧត្តិទ្ធព្វលានំ កាលាវត្ថុកតានំ អនកាវំ
 កតានំ អាយតីអនុច្ចាននម្មានំ ឯវសេវ ។ ទា កិច្ចវេ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះដែលបុគ្គលធ្វើប្រាសោកោសៈ តើគាត់
 គោរពសាសនាសាសនាជាយូរ មានអារាមជាចម្លើយ កាលយើងគោរព
 ប៉ុន្មានហើយ ឥឡូវនេះយើងបុគ្គលបានឈប់យំនេះ ព្រោះមាន
 ឫសផ្កាប៉ុន្មានហើយ ធ្វើមិនឲ្យដុះទៀតបាន ដូចជាគ្រាប់បូក ធ្វើមិន
 ឲ្យមានកូន វាឥឡូវនេះកើតទៅទៀត ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ឥឡូវនេះដែលបុគ្គលធ្វើប្រាសោកោសៈ តើគាត់រំលឹកមាហិៈ មានអារាមជា
 យូរ មានអារាមជាចម្លើយ កាលយើងគោរពប៉ុន្មានហើយ ឥឡូវនេះ
 យើងបុគ្គលបានឈប់យំនេះ ព្រោះមានឫសផ្កាប៉ុន្មាន
 ហើយ ធ្វើមិនឲ្យដុះទៀតបាន ដូចជាគ្រាប់បូក ធ្វើឲ្យវិវាស វាឥឡូវ
 ប៉ះកើតទៅទៀតជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាពួកដែល
 មិនបែក មិនស្អុយ មិនវិវាសដោយឡែកនឹងក្រដាស ប្រកបដោយភិម
 សា គេទុកជាតំបន់បុរសឥឡូវនេះក៏ដូចជាគោរពដោយភ្លើង ដុះដោយភ្លើងច្រ
 ហើយ ធ្វើជាពួងមីកំ ធ្វើជាពួងមីកំច្រហើយ ក៏ដូចជាគ្រាប់បូកដុះ
 គ្រាប់ក្តី ច្រវែកក្តីដុះក្តីដែលមានវិទ្យុក៏យូរព្រមទាំងក្តី ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ធ្វើដូចជាគោរពបុគ្គលគ្រប់គ្រងយំនេះមុនជាមិនមានកំណើតផ្កាប៉ុ
 ន្មាន ធ្វើមិនឲ្យកើតទៀតបាន ដូចជាគ្រាប់បូក ធ្វើឲ្យវិវាស វាឥឡូវនេះ
 កើតទៅទៀតជាធម្មតាដោយឥរិយាបថ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយយំនេះនាវេ

យំ អលោកយ្យកតំ កាឡំ អលោកដំ អលោកចិណ្ឌំ
 អលោកសមុទយំ លោក វិគេតេ ឯវំ តំ កាឡំ
 បហំ យោតិ ទុច្ឆន្ទ្យលំ ឆាលាវត្តកតំ អធិការ
 កតំ អាយតីអនុច្ឆន្ទ ។ យំ អនោសយ្យកតំ
 កាឡំ ។ មេ ។ យំ អនោយយ្យកតំ កាឡំ ។ មេ ។
 អធិការ កតំ អាយតីអនុច្ឆន្ទ ។ វិហាទិ ទោ
 ភិក្ខុវេ តិណិ ចិណ្ឌានិ កាឡានំ សមុទយេយាតិ ។

លោកដំ គោសជញ្ជា
 មោហាជញ្ជាបវិទូសុ(១)
 យន្តេន បកាតំ កាឡំ
 អក្សំ វា យនិ វា តហ្មំ
 តំចេវ តំ វេនិយំ
 វិទុំ មញ្ញំ ធិ វិជ្ជតិ
 តស្មា លោកញ គោសញ
 មោហញាមិ ស វិទូសុ
 វិជ្ជំ ទុច្ឆន្ទយំ ភិក្ខុ
 សត្វា ទុក្ខតិយោ ជយោតិ ។

១. ម. លោក កោសជំ ញ្ជំ មោហំ វា វិទូសុ ។

កម្មណាដែលបុគ្គលធ្វើប្រាសលោកៈ កើតកំពីលោកៈ មានលោកៈ
 ជាយាតុ មានលោកៈជាច្រើន កាលបើលោកៈមិនមានហើយ កម្ម
 មោហញាជាបុគ្គលបានលះចំហើយយាងទៅ ជាភូមិមានបុស្សសល់ផ្គត់
 ផ្គងហើយ ធ្វើអំនុកអ្វីទៀតបាន ដូចជាគោតត់ចុក ធ្វើឱ្យវិចារ ជា
 កម្មមិនត្រូវទៅទៀតជាធម្មតា ។ កម្មណាដែលបុគ្គលធ្វើប្រាសលោកៈ
 ។ មេ ។ កម្មណាដែលបុគ្គលធ្វើប្រាសមោហៈ ។ មេ ។ ធ្វើឱ្យវិចារ ជាភូមិ
 មិនត្រូវទៅទៀតជាធម្មតា ។ មូលក្នុងចំណែក ធម្មជាតិ គេចង់
 ជាហេតុឱ្យកើតកម្មចំណែក ។

បុគ្គលកាលជាអ្នកមិនដឹងច្បាស់អ្វីកម្ម ដែលកើតកំពី
 លោកៈដឹង កើតកំពីមោហៈដឹង កើតកំពីមោហៈដឹង
 កម្មណាដែលបុគ្គលធ្វើហើយ គេចង់ក្នុង ក្រុងក្នុង
 បុគ្គលគោះប្រែវិធីកម្មគោះ ក្នុងក្រុងគោះចង់ ក្នុងក្រុង
 មិនមានទេ ហេតុគោះក្នុង (ណា) ជាអ្នកដឹងប្រែចំ
 មិនធ្វើឱ្យកម្ម(ដែលកើតកំពី) លោកៈដឹង គោសៈដឹង
 មោហៈដឹង (ក្នុងមោហៈ) ឆ្ពោះទៅព្រំដំណើរឱ្យកើតឡើង
 ហើយលះចំអ្វីបុគ្គលចំណែក ។

[៣៦] ឯតំ សមយំ ភគវា អាឡារិយំ វិហារតំ
 កោមក្កេ សិស្សានាម ចណ្ណសន្និដ ។ អថ ទោ ហត្ថកោ
 អាឡារិកោ ជឡ្ហិហារំ អនុចន្តមហោ អនុវិចារោ
 អនុស ភគវន្តំ កោមក្កេ សិស្សានាម ចណ្ណសន្និដ
 វិសិទ្ធិំ វិស្វាទ យេន ភគវា តេនុចសន្តមិ ឧច
 សន្តមិម្ហា ភគវន្តំ អភិវាធា ឯតមន្តំ វិសិទិ ។
 ឯតមន្តំ វិសិទ្ធោ ទោ ហត្ថកោ អាឡារិកោ ភគវន្តំ
 ឯតទារិច តាម្ហំ កន្លេ ភគវា សុទ្ធសយំត្ថាតំ(១) ។
 ឯវំ កុមារ សុទ្ធសយំត្ថំ យេ ច ចន លោកេ
 សុទំ សេន្តំ អហំ គេសំ អញ្ញករោតិ ។ សីតា កន្លេ
 ហេមន្តិកា វត្តិ អន្តរដ្ឋកោ ហំមនាតសមយោ ។ ក
 កោកណ្ណកហតា ភូមិ កន្ទកោ ចណ្ណសន្និដ
 វិទ្យាទិ វុត្តស្ស ចត្តាទិ សីតាទិ កាសាយាទិ
 វត្តាទិ សីតា ច ហេមវាតា វាតិ អថ ច ចន
 ភគវា ឯវាហា ឯវំ កុមារ សុទ្ធសយំត្ថំ

១ ម. ឡំ សិរីត្ថិ ។

[២៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់លើកម្រាលស្លឹកឈើ
 ដែលជ្រុះក្នុងព្រៃឆ្នាំ ជិតផ្លូវភោ ក្នុងវេនណ្ឌវី ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះ
 រាជកុមារព្រះនាមហត្ថកាឡារិក គ្រាច់ទៅទក់ឡើយសម្រួលព្រះជន្ម ក៏
 បានឃើញព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់លើកម្រាលស្លឹកឈើក្នុងព្រៃឆ្នាំឯង
 ផ្លូវគោលរុះឃើញហើយ កិច្ចលទៅដល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ក្នុងយមន្តិព្រះមានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីសម្បូរ ។ លុះហត្ថក
 ាឡារិក គង់ក្នុងទីសម្បូរហើយ បានក្រាបចង្អុលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះ
 ថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជុំស្រួលទេ ។ ខ្ញុំល
 កុមារ ហ៊ានឃ្លាំងហើយ គេជាគរបានសិទ្ធិស្រួលហើយ ពួកដទៃណាផង
 ស្រួលក្នុងរោគ បណ្តាដទៃទាំងនោះ គេជាគរក៏ជាអ្នកសិទ្ធិស្រួលមួយ
 ដំណើរដែរ ។ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្រើក្នុងហេមន្តវត្តក្រដាត់ កាល
 ក្នុង ៨ថ្ងៃក្នុងព្រះ (វិទ្យាយនីវិទ្យាយនី) ជាសម័យពួកវិកលទ្វេស
 វេនវិវិលព្រះក្រចកដ៏ជំនា ជាទំនួលដៃបដិសិទ្ធិ កម្រាលស្លឹកឈើ
 ក៏ស្តើង អស់ទាំងស្លឹកឈើក៏ស្តើង សំពត់កាលយះក៏ក្រដាត់រួចរាល់ដំ
 ក្រដាត់ក៏ចំកែក កាលថ្ងៃយាងឃ្លាំង ផ្អែកព្រះមានព្រះភាគក្រសយាង
 មេរោ ខ្ញុំលកុមារ ហ៊ានឃ្លាំងហើយ គេជាគរបានសិទ្ធិស្រួលហើយ ។

យេ វ ធម៌ លោកេស សុទ្ធំ សេដ្ឋំ អថា តេសំ អញ្ញា-
 គរោតិ ។ តេជោ ឥន្ទោ វា យេវត្ថ បដិវុទ្ធិស្យាមិ
 យថា តេ ខយេយ្យ វថា មំ ឡាភេយ្យាសិ ។ តំ កំ
 បញ្ញាសំ ឥន្ទោ វិទេស្យ កថាបតិស្ស វា កថាបតិ-
 បុត្តស្ស វា ត្រាតាវា ឡូត្តាវលីត្ថំ វិភតំ ឥសីតត្ថឡំ
 វិហិតវាតតាមំ តត្រស្ស បល្ល័ត្តោ តោលាភត្ថតោ
 បដិកត្ថតោ បដលីកត្ថតោ កថាវិសិកបុរាប្បវុទ្ធិ-
 វលោកា សធិត្តាវុទ្ធតោ ឥភតោ លោហិតកុប្បាតោ
 តេលឡដិវោ ធម្មេ ឈាយេយ្យ(១) ឧតស្សោ បថា-
 បតិយោ បថាបមថាមេជ បថុបថ្និតា វស្សោ ។ តំ
 កំ បញ្ញាសំ ឥន្ទោ សុទ្ធំ វា សោ សយេយ្យ
 តោ វា តេជំ វា តេ ឯត្ថ ហោតិវិ ។ សុទ្ធំ
 សោ កត្តេ សយេយ្យ យេ វ លោកេស
 សុទ្ធំ សេដ្ឋំ សោ តេសំ អញ្ញាគរោតិ ។

១ ឬ. វិសយ្យ ។

ពួកដទៃណាដែលស្រឡាត់ស្រឡាយ បណ្តាដទៃទាំងនោះចាត់ទុកថាជាអ្នកសិទ្ធិ
 ស្រឡាត់ស្រឡាយទាំងនោះ ។ ម្ចាស់កុមារ បើដូច្នោះ គេជាគតមិនសូវ អ្នកក្នុង
 ដំណើរនេះ ជាអ្នកជាប់ចិត្តយ៉ាងណា គប្បីព្យាបាលដំណើរនោះយ៉ាង
 នោះចុះ ។ ម្ចាស់កុមារ អ្នកសំខាន់បំផុតនោះដូចម្តេច អរហន្តបុគ្គលបតិ-
 បុត្តក្នុងលោកនេះ មានផ្ទះកំពូលបូកលាបអាជីវកម្ម ពុំដឹងបូកលាបអាជីវកម្ម
 រៀបរៀបបិទបិទ ហេតុអ្វីដឹងត មានបង្អួចបិទបិទក្នុងផ្ទះនោះ មានបង្អួច
 ប្រាសដោយកម្រាលសាណា ប្រាសដោយកម្រាលឯកៈ ប្រាសដោយ
 កម្រាលបដិសន្ធិមានកម្រាលដ៏ប្លែក ដំណើរនៃស្បែកឈូស(១) មាន
 រឿងប្រាសពុំដឹងគេទាំង ព្រមទាំងពុំមានក្រោមពុំដឹងប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធគេងភ្នំ
 ក្នុងផ្ទះនោះ មានប្រាស ៤ ខាត់ នៅផ្នត់ផ្នង់ប្រើ ដោយសេចក្តីតាម
 ចិត្ត ។ ម្ចាស់កុមារ អ្នកសំខាន់បំផុតនោះដូចម្តេច បុគ្គលនោះគួររើសជា
 សុខបុរស ឬអ្នកមានសេចក្តីយល់ ភ្នំដំណើរនេះដូចម្តេច ។ ចតុគ្រក្រ
 ពុំដឹងដឹង បុគ្គលនោះគួររើសជាសុខ ពួកដទៃណាដែលស្រឡាត់ស្រឡាយ
 យោង បណ្តាដទៃទាំងនោះ អ្នកនោះជាអ្នករើសជាសុខមួយទីនៃក្រុង ។

១. ឈ្មោះកម្រាលពុំដឹងគេ ឈ្មោះប្រក្រតីសៀវភៅ ១៩ ទំព័រ ១២ ប្រហែល ។

តំ ភី មញ្ញសំ តុហា អចំនុ តស្ស ភហចតិស្ស
 វ ភហចតិបុត្តស្ស វ ឧច្ចរដ្ឋយ្យំ ភគវា បរិច្ចារោ
 កាយិកា វ រេតសិកា វ យេហំ សោ ភគវេហំ
 បរិច្ចារោហំ បរិទុយ្ហនាហោ ទុក្ខំ សាយេយ្យតិ ។ ឯវំ
 កន្ថេ(២) ។ យេហំ ហោ សោ តុហា ភហចតិ
 វ ភហចតិបុត្តោ វ ភគវេហំ បរិច្ចារោហំ
 បរិទុយ្ហនាហោ ទុក្ខំ សាយេយ្យ សោ ភគា
 តវាភគស្ស បរិច្ចារោ ឧច្ចរដ្ឋយ្យោ តាលាវុត្តកោ
 អនភាវំ កកោ អាយតិអនុប្បនន្ទោ តស្មាហំ
 សុខមសយេត្ថំ ។ តំ ភី មញ្ញសំ តុហា អចំនុ
 តស្ស ភហចតិស្ស វ ភហចតិបុត្តស្ស វ ឧច្ចរដ្ឋយ្យំ
 រោសសា បរិច្ចារោ ។ ចេ ។ ហោហា បរិច្ចារោ
 កាយិកា វ រេតសិកា វ យេហំ សោ
 ហោហា បរិច្ចារោហំ បរិទុយ្ហនាហោ ទុក្ខំ
 សាយេយ្យតិ ។ ឯវំ កន្ថេ ។ យេហំ ហោ សោ
 តុហា ភហចតិ វ ភហចតិបុត្តោ វ ហោហា បរិច្ចារោ
 បរិច្ចារោហំ បរិទុយ្ហនាហោ ទុក្ខំ សាយេយ្យ

មាសកុហា អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច ភហចតិបុត្តតាមចិត្តប្រធាន
 កើតសេចក្តីសាបសង់ផ្សាយទៅក្នុងតាយក្នុងចំនួន ដែលបណ្តាលគំរា
 ពនៈ ភហចតិបុត្តតាមចិត្តប្រធាន ត្រូវសេចក្តីសាបសង់ដែលបណ្តាល
 អំពីពិការភាព ពេលពេល តើត្រូវផែនជាទុក្ខឬទេ ។ យ៉ាងណាដែល
 ប្រឆេត្ត ។ មាសកុហា ភហចតិបុត្តតាមចិត្តប្រធានត្រូវសេចក្តីសាប
 សង់ ដែលបណ្តាលអំពីពិការភាព ពេលពេលត្រូវផែនជាទុក្ខ ពនៈនោះ
 គឺជាគោលការណ៍ហើយ បានផ្តល់ផ្លូវចូលសង់ហើយ ធ្វើឱ្យកើត
 ទៀត ដូចជាគោតក្នុងពាក្យ ធ្វើឱ្យវិបាកឱ្យបានទីកើតនាទៅទៀតជា
 ធម្មតា ហេតុនោះដូចគេបានសំគាល់សុខ មាសកុហា អ្នកសំគាល់
 ហេតុនោះដូចម្តេច ភហចតិបុត្តតាមចិត្តប្រធានកើតសេចក្តីសាបសង់ដែល
 បណ្តាលគំរាពនៈ ។ ចេ ។ កើតសេចក្តីសាបសង់ផ្សាយទៅក្នុងតាយ
 ក្នុងចំនួន ដែលបណ្តាលអំពីហេតុនោះ ឬគ្មាននោះត្រូវសេចក្តីសាបសង់
 ដែលបណ្តាលអំពីហេតុនោះ ពេលពេល តើត្រូវផែនជាទុក្ខឬទេ ។ យ៉ាង
 ណាដែលប្រឆេត្ត ។ មាសកុហា ភហចតិ ឬភហចតិបុត្តតាមចិត្តប្រធានត្រូវសេចក្តី
 សាបសង់ ដែលបណ្តាលអំពីហេតុនោះ ពេលពេល ត្រូវផែនជាទុក្ខ ។

សោ មោហោ គតាភិក្ខុស្ស ចរិយោ ធម្មិទ្ធីទ្ធលោ
 វាលាវុត្តកាតោ អនោរំ កាតោ អាយតីអនុប្បនេនន្នោ
 តស្មាចំ សុទ្ធមសយិតុទ្ធី ។

សត្វនា វេ សុទ្ធំ សេតិ

កាឡាលោ បរិទិត្តោ

យោ ន វិច្ឆតិ កាតេសុ

អីតិក្ខតោ ចិរ្ចចនិ

សត្វា អសាតិយោ ទេពា

វិទេយ្យោ មាធិយេ នរំ

ធម្មសត្តោ សុទ្ធំ សេតិ

សន្តិ ចច្ចុយ(*) ទេតសោតិ

មោហាខោ គតាភិក្ខុស្សវិហាយ បាទត្ថាចំប្បិទ្ធសកលវិហាយ ធ្វើមុន
 ឲ្យកើតទៀត ដូចជាគ្រូគង់កុមារ ធ្វើឲ្យវិជារស មិនឲ្យមានទីភ័ន្តកៅ
 ចៀសជាធម្មតា ហេតុនោះ ទើបកថាគតបុគ្គលិកសុទ្ធ ។

បុគ្គលាធម្មបបទ្បត្តិកាល វេសន៍ទុក្ខវិហាយ វិមជ្ជិ

វេសន៍សុទ្ធសត្វកាល បុគ្គលាធម្មិទ្ធជាចំណាក់ក្នុង

កាមចង់ឡើយ មានសេចក្តីត្រូវដាក់ មិនមានឧបធិក្ខ-

បេស បាទដ្ឋាចំបង្គំវិញ្ញាណ ចាំអស់ បន្ទោបង្គំផ្លូវ

សេចក្តីត្រូវលំអកាយ ក្នុងហឫទ័យ បុគ្គលស្ងប់

វិមជ្ជិវេសន៍សុទ្ធជាដល់ផ្លូវការស្ងប់វិចិត្របាទ ។

ន កាឡា កាត់ ន កកិច្ចយា កកិច្ច ន មិគ្គាមាឡេហិ
 កាត់ ន ញាតិសាលោហិកេហិ កាត់ ន ទេវតាហិ
 កាត់ ន សមណប្រាជ្ញាលោហិ កាត់ អថេហា នយាវតំ
 បាចកង្គំ កាត់ ត្វាញា ឥស្ស វិចារា ចដិសំវេ-
 រិស្សសីតិ(១) ។ កថេនំ ភិក្ខុវេ យសោ វាជា បវេមំ
 ទេវទ្ទតំ សមទុយ្យញ្ញត្វា សមទុត្តាហិត្វា សមទុកាសិត្វា
 ទុតិយំ ទេវទ្ទតំ សមទុយ្យញ្ញតិ សមទុត្តាហិតិ សមទុ-
 កាសិតិ អម្ពោ មុរិស ន ភ្នំ អន្ទុស មនុស្សសុ
 ទុតិយំ ទេវទ្ទតំ ចាតុក្កុកង្គំ ។ សោ វិវាហា បាទុសំ
 កន្តេតិ ។ កថេនំ ភិក្ខុវេ យសោ វាជា វិវាហា
 អម្ពោ មុរិស ន ភ្នំ អន្ទុស មនុស្សសុ ឥត្ថំ វ
 មុរិសំ វ អាពាហ៍កំ ទុតិយំ កាឡាតិលាជំ សកោ
 ឥត្ថករិសេ បលិបង្គំ សេមាជំ កាញាហិ វុទ្ធាចិ-
 យមាជំ(២) អញ្ញាហិ សំវេសិយមាធិ ។ សោ
 វិវាហា អន្ទុសំ កន្តេតិ ។ កថេនំ ភិក្ខុវេ យសោ
 វាជា វិវាហា អម្ពោ មុរិស ឥស្ស តេ
 វិញ្ញស្ស សកោ មហាស្វកស្ស ន វិភាគហោសិ

១. បដិសំវេសិយសីតិ ។ ២. ឈេយ្យទានំ កញ្ញាហិ វុទ្ធាចិយមាជំ ។ ៣. កន្តេតិ
 ន វុទ្ធាចិយមាជំ ។

មិនដែលចង់ប្តូរច្រូសធ្វើ មិនដែលចង់ប្តូរស្រីធ្វើ មិនដែលចង់ប្តូរមិត្តភក្តិភាពាភ្យ
 ធ្វើ មិនដែលចង់ប្តូរកិច្ចការសាលាហិកធ្វើ មិនដែលចង់ប្តូរទេវតាធ្វើ មិនដែល
 ចង់ប្តូរសមណសិទ្ធិប្រាជ្ញាហិកធ្វើទេ ដំណើរព្រះពុទ្ធនោះ អ្នកឯងធ្វើជាប្រាកដ
 អ្នកឯងនឹងទទួលបានផលដ៏អំណោយក្រៃលែងនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យម-
 កជេវញ្ញាដោយរោងសាកស្ការទៅទូទាំង ចំពោះបុរសនោះហើយ ក៏ជេញ
 ដោយរោងសាកស្ការទៅទូទាំង ២ ជា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកបានឃើញ
 ទៅទូទាំង ក៏ត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ពូកមនុស្សទេ ។ បុរសនោះប្រាមបង្គំទទួល
 យ៉ាងនេះថា វាចិត្តប្រាមបង្គំដ៏ចំរើន ទ្រុឌទ្រោមមិនបានឃើញទេ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ យមកជេវញ្ញាដោយរោងសាកស្ការយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរស
 ដ៏ចំរើន អ្នកបានឃើញស្រីក្តី ប្រសូត្តិ មានអាពាហ៍ដល់ខ្លះសមត្ថទទួល
 ផ្ទះ ដេកប្របល់ក្នុងម្ភារធីតាសិទ្ធិ ដែលពួកជនដទៃប្រាមទ្វារប្រាក
 ពូកជនដទៃផ្ដេកទ្វារជនក្នុងពូកមនុស្សដទៃទេ ។ បុរសនោះប្រាមបង្គំទទួល
 យ៉ាងនេះថា វាចិត្តប្រាមបង្គំដ៏ចំរើន ទ្រុឌទ្រោមមិនបានឃើញហើយ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ យមកជេវញ្ញាដោយរោងសាកស្ការយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរស
 ដ៏ចំរើន អ្នកឯងជាមនុស្សដ៏ក្តីហាស់ហើយ ក៏នៅតែដកទាបនិងដង្ហែម្ល៉ោះថា

សោ ឯវាហា ពាស្តសំ កន្ត្តតិ ។ កមេធំ
 កិក្ខុវេ យោ ភជា ឯវាហា អន្តោ បុរិស
 ន កំ អន្តិស មនុស្សសុ ឥត្តិ វា បុរិស
 វា ឯវាហាមតំ វា ក្ខិហមតំ វា កិហមតំ វា
 ទុទ្ធាតតំ វិធិសតំ វិទ្ធកតតាតត្ថិ ។ សោ
 ឯវាហា អន្តសំ កន្ត្តតិ ។ កមេធំ កិក្ខុវេ យោ
 ភជា ឯវាហា អន្តោ បុរិស កស្ស តេ វិញ្ញស្ស សោ
 មហាស្ស ឯ ឯវាហាសំ ។ អន្តរិ កោម្ព
 មហាស្ស មហា អន្តរិ មហាស្ស កស្ស តេ វិញ្ញស្ស សោ
 កមេធំ កន្ត្តតិ វាហា មនុស្សតិ ។ សោ
 ឯវាហា ពាស្តសុ កន្ត្ត មនុស្ស កន្ត្តតិ ។
 កមេធំ កិក្ខុវេ យោ ភជា ឯវាហា អន្តោ បុរិស
 មហាស្ស ឯ កស្ស កស្ស កស្ស កស្ស កស្ស កស្ស
 មនុស្ស តេ អន្តោ បុរិស តេ កស្ស តេ យោ តំ
 មហាស្ស តំ កោ មនុស្ស មហាស្ស មហាស្ស តេ កស្ស

បុរសនោប្រាមបង្គំទូលយាងនេះថា ចតុប្បន្នដំបំរើន ចំប្រន្ន
 មិនឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យមកដោយសន្តិក្ខិយ
 នោះយាងនេះថា ម្នាលបុរសដំបំរើន អ្នកបានឃើញស្រីក្តី ប្រុសក្តី
 ដែលស្លាប់ ១ ថ្ងៃក្តី ស្លាប់ ២ ថ្ងៃក្តី ស្លាប់ ៣ ថ្ងៃក្តី ជាអស្ចារ្យម
 ក្រុងនៃសម្បត្តិ មានបុរសចេញ ក្នុងក្នុងមនុស្សដែរឬទេ ។
 បុរសនោះប្រាមបង្គំទូលយាងនេះថា ចតុប្បន្នដំបំរើន ចំប្រ
 ន្នអ្នកឃើញហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យមកដោយស
 ន្តិក្ខិយនោះយាងនេះថា ម្នាលបុរសដំបំរើន អ្នកបានមនុស្សដំបំរើ
 បានហើយ នៅក្នុងមនុស្សចតុប្បន្នដំបំរើន តាមអញបានសច្ចក្តី
 ស្លាប់ចេញមក មិនក្នុងសច្ចក្តីស្លាប់ទៅទេ អ្នកនែកញញើត
 ដោយអាយ ឥត ចិត្ត ។ បុរសនោះប្រាមបង្គំទូលយាងនេះថា ចតុប្ប
 ន្នអ្នកដំបំរើន ចំប្រន្នអ្នកបានដំបំរើនកាច(និកឃើញទៅហើយ)ចតុប្បន្ន
 អ្នកដំបំរើន ចំប្រន្នអ្នកបានជាប្រហែសបុរសទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ យមកដោយសន្តិក្ខិយនោះយាងនេះថា ម្នាលបុរសដំបំរើន
 អ្នកបានមនុស្សសងដោយអាយ ឥត ចិត្ត ប្រាមសច្ចក្តីប្រហែស
 បុរស អើបុរសដំបំរើន មុនជាតិកន្លែងមនុស្សនឹងត្រូវបានអ្នកបានដំបំរើ
 ដែលអ្នកប្រហែសហើយនោះ ក៏ត្រូវបាននោះឯង មិនមែនតាមត្រូវ

សោ ភត្ត ធុត្តា ភិក្ខុ ទរា កាធុតា វេនា វេនិយតិ
 ទ ទ ភាវ កាលំ កោតិ យាវ ទ តំ ចាបកម្មំ
 ឡង្គិកោតិ ។ តទេវំ ភិក្ខុវេ និវេយាលា មហាជិវេយ
 មក្ខិមន្តិ ។ សោ ទោ ទទ ភិក្ខុវេ មហាជិវេយោ

ធុត្តក្កោ ធុត្តាហ
 វិកត្តោ កាតសោ មិកា
 អយោ ខាតាវិយត្តោ
 អយសា មជិត្តិកោ
 តស្ស អយោមយា ក្ខមំ
 ជលីតា តេជសា យុតា
 សទត្តា យោជនសតំ
 ទរំតា ភិក្ខុតិ សត្វនាតិ ។

ក្ខតមុតំ ភិក្ខុវេ យមស្ស រត្តោ ឯតទហោសិ
 យេ តិវ ហា លោកេ ខាតកាតិ កាត្មាតិ កោតន្តំ

បុរោហ ភិក្ខុលវេនាតាភិក្ខុភិក្ខុវេ ក្កោត្រហយ ក្កោត្រហយ
 អតំក្រាតិមិនាតំសំ វេនា ភិក្ខុនាតំភិក្ខុលោកាវេនា
 ម្ចាស់ភិក្ខុតំភិក្ខុយ វេនា ភិក្ខុនិវេយាលា តេជសា ភិក្ខុនិវេយាលា
 (មហាជិវេ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតំភិក្ខុយ ឯមហាជិវេនាតំ

ហាត្រង ៤ តាត្រា ៤ វេនា ភិក្ខុនិវេយាលា ដោយ
 ចំណែក វេនា ដោយចំណែក តាត្រា តាត្រា តាត្រា
 ប្រាសាទ វេនា វេនា វេនា វេនា វេនា វេនា
 ប្រាសាទ ប្រាសាទ វេនា វេនា វេនា វេនា វេនា
 យោជនិវេនា តាត្រា តាត្រា តាត្រា តាត្រា តាត្រា

ម្ចាស់ភិក្ខុតំភិក្ខុយ តាត្រា តាត្រា តាត្រា តាត្រា តាត្រា
 ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់ ម្ចាស់

តេ ឯវុចា អីតា នាម្មនាមណា ករិយន្តិ
 អយោ វតាហំ មនុស្សន្តំ លាភយ្យំ តថាគតោ
 ច លោកេ ធម្មវដ្តិយ្យំ អហំ សម្មាសម្ពុត្វា
 តញ្ចាហំ ភក្កន្តំ បយិទុនាសេយ្យំ សោ ច
 កកា នម្មំ ទេសេយ្យំ ឥស្ស ចាហំ ភក្កាតា
 នម្មំ អាណិយេយ្យន្តំ ។ តំ ចោ បធាហំ កិក្កុវ
 ន អញ្ញាស្ស សមណាស្ស វា ព្រាជ្ជាណាស្ស វា
 សុត្វា ឯវំ វតាមិ អបិច ចោ កិក្កុវ យទេវ មេ
 សាមំ ញាតំ សាមំ ធិដ្ឋំ សាមំ វិនិតំ តទេវាហំ
 វេរោមិតិ ។

ចោទិកា ទេវត្វតហំ
 យេ ចមន្តន្តិ មាណវំ
 តេ ទីយវត្ថំ សោចន្តិ
 ហំនកាយុមតា នវា។
 យេ ច ចោ ទេវត្វតហំ
 សាត្តា សច្ចុវិសា ឥច
 ចោទិកា ធម្មវដ្តន្តិ
 អរិយធម្មេ កុតាចនំ

ពួកសត្វនោះត្រូវពួកនិរាយបាសរម្លឹកម្នាក់ឈ្មោះ វា បានសភាពយ៉ាងនេះ
 ទើប្នំ សូមឲ្យភាគាត្រូវបានកើតជាមនុស្ស សូមឲ្យព្រះគង្គតាហេតុ
 សម្មាសម្ពុត្ត កើតក្នុងលោក ភាគាត្រូវសោត ធម្មវដ្តនិយមិត ព្រះ
 ដ៏តាមព្រះភាគនោះ ធម្មវស័វដ្តនិមិ ភាគាត្រូវ ធម្មវយល់និមិ បេសំ
 ព្រះដ៏តាមព្រះភាគនោះ ។ ម្ចាស់កិក្កុវនឹងឡាយ គង្គតាគង្គនឹងពុទ្ធបូ
 ហេតុនោះ កំរិតសំណាត់នៃសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ ហើយសំដែង
 យ៉ាងនេះទៅ ម្ចាស់កិក្កុវនឹងឡាយ ព្រាហ្មណ៍គង្គតាគង្គនឹងសំដែងហេតុ
 នោះឯង ដែលគង្គតាគង្គនឹងដោយខ្លួនឯង ឃើញដោយខ្លួនឯង យល់
 ជាក់ល្អិតដោយខ្លួនឯង ។

មាណសណា វេលទេវត្វតដ៏សំភ្លឺទេវិយ ទៅកែ
 ប្រហែសធ្វេស មាណសនោះ ទៅកើតក្នុងពួកចាត
 ឧប វេលទេវត្វតសម្រ្កឹតអស់ត្រីវែង ។ នរេវណា
 ជាសត្វរូស ស្ទើរតែក្នុងលោកនោះ វេលទេវត្វតដ៏សំ
 ភ្លឺទេវិយ មិនប្រហែសធ្វេសក្នុងការយកម្នាក់កាលខ្លះ

ឧទាហរណ៍ ឧបសគ្គ ចង់ដាក់ក្នុង បុព្វាធិ
 ករណ៍នី ។ គេន(១) ក៏ត្រូវ ដេញ កាត់ស្រាប់ រក្សា
 មេតា ហេតុនៃ មិត្ត វា កោ កាយ បរិហាយស្បង្គិ
 បរិហាយស្បង្គិ អស្មារតី ។ សេ មេ ក៏ត្រូវ
 ត្រូវ ហេតុនៃ មនុស្ស មនុស្សស្ម មេត្តយ្យ
 មេត្តយ្យ សាមញ្ញ ប្រឡង្គ កុលដេដ្ឋាបតា-
 យំនោ ឧទាហរណ៍ ឧបសគ្គ ចង់ដាក់ក្នុង
 បុព្វាធិ ករណ៍នី ។ គេន(២) ក៏ត្រូវ ដេញ
 មេតាដោយ ដេញ កាត់ស្រាប់ សុទ្ធម្យាយ
 សកាយ សង្ខតនៃ មិត្តចិត្តនៃ ករណ៍នី
 ត្រូវ មេ បរិសា មនុស្ស មនុស្សស្ម មេត្តយ្យ
 មេត្តយ្យ សាមញ្ញ ប្រឡង្គ កុលដេដ្ឋាបតា-
 យំនោ ឧទាហរណ៍ ឧបសគ្គ ចង់ដាក់ក្នុង
 បុព្វាធិ ករណ៍នី ។ គេន ក៏ត្រូវ ដេញ
 កាត់ស្រាប់ រក្សាមេតា ហេតុនៃ មិត្ត វា កោ
 កាយ បរិហាយស្បង្គិ បរិហាយស្បង្គិ អស្មារតី ។

កោតប្រព្រឹត្តន៍ជាដំ ក្នុងប្រកាស ក្បែរមកនៃហេតុ ធ្វើដំណើរ
 ហេតុ ធ្វើកុសលចំណង់ក្នុងប្រាណាស ។ ម្ចាស់ក្នុងចំណង់
 ប្រាណាសនោះ ក្នុងកាត់ក្នុងទៅនាគូចចិត្តជា ម្ចាស់ក្នុងចំណង់ ក្នុងទៅនា
 ចិត្តសាមស្ម ក្នុងកុសលចំណង់ ។ ម្ចាស់ក្នុងចំណង់ បណ្តាមនុស្ស
 ចំណង់ មេត្តយ្យ ជាគ្នាគោរពមេតា គោរពមេតា គោរព
 សមណៈ គោរពប្រាមណ៍ កោតប្រព្រឹត្តន៍ជាដំ ក្នុងប្រកាស ក្បែរ
 មកនៃហេតុ ធ្វើដំណើរហេតុ ធ្វើកុសលចំណង់ មានចំណង់
 ប្រើមេតា ។ ម្ចាស់ក្នុងចំណង់ ក្នុងចំណង់ ២ ក្នុងប្រាណាសនោះ
 ដល់កាត់ក្នុងទៅនា ដែលក្នុងប្រាណាសនោះស្មើគ្នាជា ម្ចាស់ក្នុង
 ចំណង់ក្នុងចំណង់ បណ្តាមនុស្សចំណង់ ក្នុងមនុស្សជាគ្នាគោរពមេតា
 គោរពមេតា គោរពសមណៈ គោរពប្រាមណ៍ កោតប្រព្រឹត្តន៍ជាដំ
 ក្នុងប្រកាស ក្បែរមកនៃហេតុ ធ្វើដំណើរហេតុ ធ្វើកុសលចំណង់
 ក្នុងប្រាណាស ។ ម្ចាស់ក្នុងចំណង់ ប្រាណាសនោះ ក្នុងកាត់ក្នុង
 ទៅនា មានសេចក្តីគេចចិត្តជា ម្ចាស់ក្នុងចំណង់ ក្នុងទៅនា
 ចិត្តសាមស្ម ក្នុងកុសលចំណង់ ។

[៣៩] ភិក្ខុវេ សុត្តន្ត ទេវទម្ពិទ្ធនា
ទេវ ភាវន្តិស អនុនិយមនោ គាយ វេលាយ
សំ តាចំ អភាសិ

ពាក្យទូលី ចក្កទសី
យាច ចក្កស្ស អដ្ឋមី
តាដិហារិយេចក្កញ្ច
អដ្ឋមីសុសោតតំ
ឧទោសចំ ឧបវសេយ្យ

យោចស្ស តាដិសា ចកេតិ ។

សា ទោ បទេសា ភិក្ខុវេ សុត្តន្ត ទេវទម្ពិទ្ធនា
តាដា ទុត្តិកា ន សុត្តិកា ទុត្តសិកា ន សុត្តា-
សិកា ។ តំ តំស្ស ហេតុ ។ សុត្តន្ត ហិ
ភិក្ខុវេ ទេវទម្ពិទ្ធនា អវិគរតោ អវិគទោសោ
អវិគហោហោ ។ យោ ន ទោ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អហំ
ចំណាសវេ វុសិតវា តតត្តាណិយោ ឧហិតតារោ

[៣៩] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធយាយ ទ្រង់មានរឿងចក កាលសក្កុវេ-
រទេវជន៍ជន៍ក្នុងទេវតា ដាស់តឿនត្រឡប់លើកក្នុងការវត្តិក្សទេវតា បាន
ពោលគាថានេះ ក្នុងគោលនោះថា

នរោណដូចជាយើង នរោនោ ត្រូវត្រូវទោសថ
ច្រកបរោយមន្ត ៨ ក្នុងកំរើច ១២ ឆ្នាំ កំរើច ១៥ ឆ្នាំ
៩ ៨ ខែមក ឆ្នាំ ប្រាំបីហើយមក ឆ្នាំ

ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធយាយ គាថានោះឯង ដែលសក្កុវេជន៍ជន៍ទេវតា
ច្រៀងទាស់ហើយ មិនមែនច្រៀងត្រូវទេ ពោលគាថាហើយ មិន
មែនពោលត្រូវទេ ។ ដំណើរនោះ ប្រោសហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ព័ន្ធយាយ ប្រោសសក្កុវេជន៍ជន៍ក្នុងទេវតា មិនទាន់ប្រាសហេតុនោះ
មិនទាន់ប្រាសហេតុនោះ មិនទាន់ប្រាសហេតុនោះ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុព័ន្ធយាយ លុះវេនភិក្ខុពោលហេតុនេះណាស្រេច នៅចប់
ព្រឹត្តិការហើយ មានកិច្ចផ្សេងៗហើយ នាពេលនោះជន៍ជន៍ហើយ

អនុច្ឆន្ទសុខត្ថោ ធម៌ក្ខីណាវសំយោជនោ សម្មុទ្ពា-
រិមុត្តោ វស្សោ ឯតំ ភិក្ខុតោ (២) កល្លំ វិចងាយ

ចាតុន្ទសិ ចក្កានុសិ

យា ច ធម្មស្ស អដ្ឋមិ

ចាដិហាវិយ វស្សោ

អដ្ឋង្គសុសោតតំ

ឧតោសនំ ឧបវសេយ្យ

យោថស្ស មាធិសោ នាគតិ ។

តំ តិស្ស ចោ ។ សោ ហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

វិភាវោ វិភោសោ វិភោសោតិ ។ ក្ខត្តបុព្វំ

ភិក្ខុវេ សុត្តោ ទេវំធម៌តោ ទេវ តាវត្ថីសេ

អនុធម្មនាមោ តាថិ វេលាយំ ឥមំ តាថិ អនាសិ

១ ខ. ឯតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុតោ ។ ឃ. ឯ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុតោ ។

សាម្រេចអហត្ថចាយ អសំសំយោជនៈក្នុងភកហើយ ជាអ្នកផុត

ស្រឡាត្រាដើម្បីហេតុ តិក្កោនាគតិទើបដូរគោលនូវគាថាដោយ

នេះ ឈាត្រាដើម្បីដោយនឹង នេះដោយស្រ្តីក្បាល។ ចោសថ

ប្រកបដោយអង្គ៨ ក្នុងនីមីទី មុខ ៥៨ ទី ១៥ គតិ

ទី ៨ ខែកុដ្ត បាដិហាវេយកុដ្តនិ ។

ដំណើរនោះ ព្រោះចេញពី ។ ខ្នាតភិក្ខុចំងាយ ព្រោះភិក្ខុនោះ

ប្រាសចាកនោះ ប្រាសចាកនោះ ប្រាសចាកនោះ ។ ខ្នាតភិក្ខុ

ចំងាយ គ្រប់គ្នាប្រើនឹមក គាលសក្ការៈពេល ជាដំណើរនូវគោល

ដាស់តឿន ក្នុងការផ្ដើមទៅគា ចុះពេលគាថានេះ ក្នុងពេលនោះ

សុត្តន្តបិដក អង្គប្រដាប់យស្ស ដំណើរទី៣

ចាតុទ្ទសី បញ្ចុទ្ទសី

យា ច បក្ខុស្ស អដ្ឋមី

ចាដិហារិយេបក្ខុញ

អដ្ឋង្គសុសនាភតំ

ទោសេថ ឧបវសេយ្យ

យោឧស្ស នាទិសោ ឧហតំ ។

សា ។ ចា ឧសោ ភិក្ខុវេ សុត្តន្តន ទេវទម្ពិរោច
កាថា ទុក្ខិតា ន សុតិកា ទុក្ខាសីតា ន សុតា-
សីតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ សុត្តន្ត ហិ ភិក្ខុវេ
ទេវទម្ពិរោច អបរិឡាត្តា ជាតិយា ជរាមរណោ
សោកេហិ មរិទេវហិ ទុក្ខេហិ នោមនស្សហិ
ឧបាយាសេហិ អបរិឡាត្តា ទុក្ខស្មាភិ វិនាមិ ។
យោ ច ។ ចា សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហំ
ទីលាសវេ វុសិតវំ កកកករណីយោ ឧហិតកករោ
អទុប្បត្តសនត្តោ បរិក្ខីណាភវសំយោជនោ សដ្ឋន-
ញាវិឡាត្តា ឧស្ស ។ ចា ឯតំ ភិក្ខុនោ កកល្មំ
កកលាយ

សុត្តន្តបិដក អង្គប្រដាប់យស្ស ដំណើរទី៣

នរណាប្រាសដ៏ដូចជាយើង នរណា ត្រូវរក្សា

។ បុរាណ ប្រកបដោយគុត្ត ៨ ក្នុងគិលីទី ១៤ ផង

ទី ១៨ ផង ទី ៨ ខែចក្ខុ ផង បាដិហារិយបក្ខុ ផង ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គាថានោះសក្កទៅរកដឹង ជាតិទៅតា ច្រៀង
តាសៈហើយ មិនមែនច្រៀងត្រូវទេ ពោលចាស់ហើយ មិនមែនពោល
ត្រូវទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះសក្កៈ
ដឹងជាតិទៅតា មិនទាន់ផុតចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក ទ្វ័រកង្វល
ទុក្ខ ខោមនស្ស សេចក្តីតានតឹង អវសានហៅថា មិនទាន់ផុតចាកទុក្ខ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រើតែតែតែតែតែតែតែតែ ទៅចង់ច្រើនជាង
ហើយ ចង់កុំឲ្យកើតហើយ ចង់ការជាតិចុះហើយ ពុំសម្រេច
អហេតុហើយ ចង់សំយោជនៈក្នុងភពសំហើយ ច្របៀបទូរហើយ
ព្រោះជំងឺនូវហេតុ ភិក្ខុនាទើបឆ្លូតាមច្បាប់គាថានោះថា

ពាក្យទួល បញ្ចូល
 យោ ឥ បក្សស្ស អង្គមី
 ពាជីហារិយបក្សត្ថ
 អង្គស្មសតាក
 ឧបាសថិ ឧបាសយ្យ
 យោបស្ស ឧបាសោ ឧ

កំ កំស្ស ហេតុ ។ សោ ហំ កិច្ចាវ កិច្ចា
 ចរិយុត្តោ ជានិយា ជនាវណិ ឯ សោកេហំ
 ចរិយេហំ ទុក្ខហំ រោមនស្សហំ ទតាយសេហំ
 ចរិយុត្តោ ទុក្ខសាតិ វនាមីតំ ។

(၆၀) လှူဒါနလော အစဉ် ခံကွာဟ် တာဝန်လှူဒါန
 လော အစဉ်လှူဒါနလော ၁ အစဉ် လှူဒါန ခံကွာဟ်
 ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် တာဝန်လှူဒါန တာဝန်
 ခံကွာဟ် လှူဒါန ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် ခံကွာဟ်
 ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် ၁ ၁ တာဝန်
 ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် တာဝန်
 ခံကွာဟ် လှူဒါန ခံကွာဟ် ခံကွာဟ် တာဝန်

ឧបាយក្រៀមដ៏ស្មោះថ្លៃ ឧបាយក្រៀម
 ទាំងឡាយប្រកបដោយគុណ ៧ ក្នុងនិមិត្ត ១២ ផង ១១២
 ផង ១១២ ខែបុណ្យ ពុទ្ធិហោរិយបុគ្គល ១

ដំណើរនោះ គ្រោងបាត់ពី ។ ខ្លួនគេចូលទៅក្នុង គ្រោងគេចុះចុះ
ប្រែប្រួលទៅក្នុង ជន អាល្លោះ រាល់ ឆ្នាំក្នុង ទុក្ខ គោរមន៍
សេចក្តីរាងគំនិត គេបានរាល់ ប្រែប្រួលទៅក្នុង ។

[illegible]

២ សំណើរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។

អស្ស មន្ត្រី កិត្តាវ ឯវុទ្ធាយ ឥន្ទ្រិយា សមន្តា-
 កតស្ស ឯវុទ្ធាយ ឯ អន្ធន្តសុត្តន្តសមាសោ ឯវុទ្ធា-
 កោសិ អស្សតា ទោ បុគ្គលោ អត្តនា ជនិទន្តា
 សមាសោ ឯវ អនតីកោ ចរំ ជិណ្ឌំ ជិស្វា អន្តិយតិ
 ហរាយតិ ជិត្តន្តតិ អត្តានំយេវ អតិសិទ្ធា ។
 អហំថំ ទោម្ហំ ជនិទន្តា ឯវ អនតីកោ អហារោវ
 ទោ ចរំ ជនិទន្តា សមាសោ ឯវ អនតីកោ
 ចរំ ជិណ្ឌំ ជិស្វា អន្តិយេយ្យំ ហរាយេយ្យំ
 ជិត្តន្តេយ្យ ឯ មេ តំ អស្ស ឯវុទ្ធាយ កស្ស
 មន្ត្រី កិត្តាវ ឥតិ ឧដិសត្តិក្កតោ យោ យោឡោ
 យោឡោមនោ យោ សឡោសោ ចហិយំ ។ អស្សតា
 ទោ បុគ្គលោ អត្តនា ព្យាជិទន្តា សមាសោ
 ព្យាជំ អនតីកោ ចរំ ព្យាជិតំ ជិស្វា អន្តិយតិ
 ហរាយតិ ជិត្តន្តតិ អត្តានំយេវ អតិសិទ្ធា ។

ន្ទាលក្កតំឡាយ គតាគរាគរាប្រកប ដោយបុគ្គលាសកាយាវ
 គេរេវេនី ដោយសេចក្តីសុខ ដ៏ក្រវិលយំឯគេរេវេនី មានសេចក្តី
 ក្រវិលដ៏ឆ្លុះ បុគ្គល ដែលមិនបានរៀនសូត្រ មានជនជាធម្មតា
 មិនកន្លងផ្លូវផុតឡើយ សុរាជ័យអ្នកដ៏ទ្រង់ក្រវិលយំឯគេរេវេនី ឡើយ
 ណាយ ជិន្នន្តំ ភ្លើងរេវេនី (ឥតិស្ករាជិទិញ) បំណាចក្ខតា មាន
 ជនជាធម្មតាដែរ មិនកន្លងផ្លូវផុតឡើយ បើកាតាអញ មានជនជាធម្មតា
 មិនកន្លងផ្លូវផុតឡើយ សុរាជ័យអ្នកដ៏ទ្រង់ ឡើយណាយ
 ជិន្នន្តំ ភ្លើងរេវេនី យោឡោ មិនសមន្តរដល់កាតាអញទេ ម្ចាស់កុ
 តំឡាយ គតាគរាគរាប្រកប ដោយបុគ្គលាសកាយាវ កំលាយ
 នូវសេចក្តីស្រវឹង ក្នុងយោគតំសេវ ។ បុគ្គលមិនបានរៀនសូត្រ ឯគេ
 មានក្បាច់ជាធម្មតា មិនកន្លងផ្លូវផុតឡើយ ផុត សុរាជ័យអ្នកដ៏ទ្រង់
 ព្យាជិតិលយំឯគេរេវេនី ឡើយណាយ ជិន្នន្តំ ភ្លើងរេវេនី (អ្នកដ៏ទ្រង់) ។

សង្គ្រោះបិទ អង្គការយាយ វិចិត្រ

អរាច្ឆ ទោម្ពី ព្យាជិដ្ឋោ ព្យាជិ អនតីតោ អហាត្ថា
 ទោ បទ ព្យាជិដ្ឋោ អហាត្ថា ព្យាជិ អនតីតោ បរ
 ព្យាជិ ធិស្វា អដ្ឋិយេយ្យ ហរាយេយ្យ ធិត្ថុយ្យ
 ទ មេតំ អស្ស បដិវេទន្តិ តស្ស មយ្ហំ កិច្ចម
 ឥតិ បដិសក្កិក្កតោ យោ គាតេស្យមោ ឆោ
 សត្វសោ បរិយិ ។ អស្សតា ទោ បុត្តដ្ឋោ
 អត្តនា មរណាធិដ្ឋោ សមាបោ មរណំ អនតីតោ
 បរិ មតំ ធិស្វា អដ្ឋិយេតិ ហរាយេតិ ធិត្ថុតិ
 អត្តាធិយេ អភិសិទ្ធា ។ អរាច្ឆ មរណាធិដ្ឋោ
 មរណំ អនតីតោ អហាត្ថា ទោ បទ មរណាធិដ្ឋោ
 សមាបោ មរណំ អនតីតោ បរិ បតំ ធិស្វា អដ្ឋិ-
 យេយ្យ ហរាយេយ្យ ធិត្ថុយ្យ ទ មេតំ អស្ស
 បដិវេទន្តិ តស្ស មយ្ហំ កិច្ចម ឥតិ បដិសក្កិក្កតោ
 យោ ធិវិត ធិវិតមោ ឆោ សត្វសោ បរិយិ ។

សង្គ្រោះបិទ អង្គការយាយ វិចិត្រ

ស្វាមីភាគាញ កំហាន្តរាជិយោ មិនក្នុងព្យាជិដ្ឋោ បរិ
 ព្យាជិ មរណាធិដ្ឋោ មិនក្នុងព្យាជិដ្ឋោ លុះយើង
 ប្រកាន់ព្យាជិយោ ឡើយណា ដំណឹង ម្តេចមេតិ ហេតុ
 នោះ មិនសម្រាប់ព្យាជិយោ ម្យ៉ាងក្នុងព្យាជិយោ ព្យាជិយោ
 កាលព្យាជិយោយើង កាលព្យាជិយោយើង ព្យាជិយោ
 យោប្រការព្យាជិយោ ។ បុត្តដ្ឋោ មិនក្នុងព្យាជិយោ មិន
 មរណាធិដ្ឋោ មិនក្នុងមរណាធិដ្ឋោ លុះយើង
 ព្យាជិយោ ឡើយណា ដំណឹង ម្តេចមេតិ (បុត្តដ្ឋោ) ។
 ព្យាជិយោ កំហាន្តរាជិយោ មិនក្នុងមរណាធិដ្ឋោ ប្រសិនបើ
 ព្យាជិយោ មរណាធិដ្ឋោ មិនក្នុងមរណាធិដ្ឋោ លុះយើង
 ប្រកាន់ព្យាជិយោ ឡើយណា ដំណឹង ម្តេចមេតិ ហេតុនោះ
 មិនសម្រាប់ព្យាជិយោ ម្យ៉ាងក្នុងព្យាជិយោ កាលព្យាជិយោ
 កាលព្យាជិយោយើង កាលព្យាជិយោយើង ព្យាជិយោ
 យោប្រការព្យាជិយោ ។

តាមរយៈ ភិក្ខុវេ ឆាយ ។ តាមរយៈ តាមរយៈ ។
 យោព្វឧបទមនោ អាហត្យមនោ ជីវិតមនោ ។
 យោព្វឧបទមនោ វា ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុត្តដ្ឋោ
 កាយេន ធុទ្ធវិតំ ចាតិ វាចាយ ធុទ្ធវិតំ ចាតិ
 ឆណសា ធុទ្ធវិតំ ចាតិ ។ សោ កាយេន
 ធុទ្ធវិតំ ចរិត្វា វាចាយ ធុទ្ធវិតំ ចរិត្វា ឆណសា
 ធុទ្ធវិតំ ចរិត្វា កាយស្ស គេតា បរម្មរណា អតាយំ
 ធុត្តតិ វិនិច្ឆ័យំ ជិវយំ ឧបបដ្ឋិតិ ។ អាហត្យឧបទមនោ
 វា ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុត្តដ្ឋោ ។ បេ ។ ជីវិតមនោ
 វា ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុត្តដ្ឋោ កាយេន ធុទ្ធវិតំ
 ចាតិ វាចាយ ធុទ្ធវិតំ ចាតិ ឆណសា ធុទ្ធវិតំ ចាតិ ។
 សោ កាយេន ធុទ្ធវិតំ ចរិត្វា វាចាយ ធុទ្ធវិតំ
 ចរិត្វា ឆណសា ធុទ្ធវិតំ ចរិត្វា កាយស្ស គេតា
 បរម្មរណា អតាយំ ធុត្តតិ វិនិច្ឆ័យំ ជិវយំ ឧបបដ្ឋិតិ ។
 យោព្វឧបទមនោ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សិក្ខុ បច្ចុត្តាយ
 ហិណយាវត្ថុតិ ។ អាហត្យឧបទមនោ វា ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សិក្ខុ បច្ចុត្តាយ ហិណយាវត្ថុតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីស្រវឹងនោះមានពូជយ៉ាង ។ សេចក្តីស្រវឹង
 ពូជយ៉ាងនេះ ។ គឺស្រវឹងព្រាហ្មណ៍ ១ ស្រវឹងព្រាហ្មណ៍ ១
 ស្រវឹងព្រាហ្មណ៍ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុត្តដ្ឋន៍ដែលមិនបានរៀនសូត្រ
 ស្រវឹង ដោយសេចក្តីស្រវឹងព្រាហ្មណ៍ តែងប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត ដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត ។ បុត្តដ្ឋន៍នោះ ប្រព្រឹត្ត
 ទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត
 ហើយ លុះបែកពូជនៃកាយស្លាប់ទៅ នៃជីវិតក៏ជាប្រេត គឺប្រេត
 អស្សុកាយ ខុស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុត្តដ្ឋន៍ដែលមិនបានរៀនសូត្រ
 ស្រវឹងដោយសេចក្តីស្រវឹងព្រាហ្មណ៍ ១ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុត្តដ្ឋន៍ដែលមិនបានរៀនសូត្រ ស្រវឹងដោយសេចក្តីស្រវឹង ព្រាហ្មណ៍
 តែងប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត
 ដោយចិត្ត ។ បុត្តដ្ឋន៍នោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត
 ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ លុះបែកពូជនៃកាយស្លាប់
 ទៅ នៃជីវិតក៏ជាប្រេត គឺប្រេត អស្សុកាយ ខុស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុស្រវឹងដោយសេចក្តីស្រវឹងព្រាហ្មណ៍ តែងលាសិក្ខាត្រឡប់មក
 កាន់ភពដ៏លោកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុស្រវឹងដោយសេចក្តីស្រវឹង
 ព្រាហ្មណ៍ ១ តែងលាសិក្ខាត្រឡប់មក កាន់ភពដ៏លោកថា

សុត្តន្តបិដក មគ្គនិកាយាយ ឯកវិចិត្តោ

និវិកមនមាត្រា វា កំច្ចេវ កំច្ចុ សំត្រំ ចន្ទក្ខាយ
ហិ ជា យាវត្ថុតិច្ឆ ។

ក្បាចិចគ្គា ជិវាធម្មា
អរោ មរណាធម្មំតោ
យថា ធម្មា កថា សត្តា
ជិតុច្ឆន្តិ បុន្តុន្តា ។
អនាតោតំ ជិតុច្ឆេយ្យំ
ឋវិ កម្មេសុ ចាណីសុ
ន អេតំ ពជិរមស្ស
ធម៌ ឋវិហារិកា ។
សោហំ ឋវិ វិហារន្តោ
ច្រកា នង្គំ ជិវមជ្ជិ
អាហារេយ យោគូនស្មិត្តា
និវិកស្មិត្តា យោ មនា
សត្វេ មនោ អភិកោស្មំ(១)
នេច្ចុន្ទំ នដ្ឋំ ទេមតោ ។

១. ឋ. ភកិកស្មំ ។ កំច្ចេវ ឥត្ថំ ទេមតំ ។

សុត្តន្តបិដក មគ្គនិកាយាយ ឯកវិចិត្តោ

ខាលកំច្ចុតំនិច្ចាយ កិច្ចស្រវីនី វេយ្យាសចក្ក្យស្រវីនីព្រោធិវិកត្តំ វិភវី
ណសិក្ខាហិយេត្រឡប់បក តានំភេទដិច្ចាភាច ។

ភ្នកបុរេវុទ្ធ មានក្បាចិចគម្មតា មានជកជាធម្មតា
មានមរណៈជាធម្មតា ធម្មតា(ខ្លួន)យ៉ាងណា កំច្ចេវតៃ
បានយ៉ាងនោះ វិភវីម (បុគ្គលដទៃ) ។ ប្រសិនបើ
កថាភក ភ្លើងរក្សាទុក្ខវិហារកុខាន ក្នុងសក្ខុតំនិច្ចាយ
ដែលមានធម្មតា យ៉ាងនេះ សេចក្តីភ្លើងរក្សាទុក្ខនោះ
ចំណសរសេរដល់កថាភក ដែលនៅយ៉ាងនេះទេ ។
កាលកថាភក កំពុងនៅ យ៉ាងនេះ បាចជីវិត្តវិចារិ
ដែលមិនមានទប់ដំ ក៏បានគ្របសង្កត់សេចក្តីស្រវីនី
អុក្ខានចំណនាទរោគ ព្រោះវិយ ព្រោះជីវិត្តវិចារិ
បាច ព្រោះឃើញទុក្ខវិកត្តុម្ភជាយាសចក្ក្យក្សេម ។

កស្ស មេ អហុ ទស្សយោ
 និព្វានំ អនិច្ចស្សតោ
 នាហំ ភព្វោ ឯតរហំ
 កាមានិ មនិសេវិតុំ
 អនិវត្តិ ភវិស្សមិ

ព្រហ្មចរិយច្បាយនោតិ ។

[៤១] តិលីមាណិ ភិក្ខុវេ អនិច្ចសេយ្យានិ ។
 កតមាណិ តិលី ។ អន្តានិច្ចសេយ្យំ លោកានិច្ច-
 សេយ្យំ ធម្មានិច្ចសេយ្យំ ។ កតទត្ថ ភិក្ខុវេ
 អន្តានិច្ចសេយ្យំ ។ ឥធម តិច្ឆម ភិក្ខុ អន្តាបរោ
 វំ វុត្តម្ពលកនោ វំ សុត្តាភារកនោ វំ ឥនិ
 ចនិសក្ខិត្តានិ ធម ទោ បរាហំ ធីវហេតុ
 អការស្នា អនតវិយំ បព្វជីតោ ធម ចិណ្ឌិតាតហេតុ
 ធម សេនាសនហេតុ ធម ឥតិភវំកហេតុ
 អការស្នា អនតវិយំ បព្វជីតោ អនិច ទោត្តិ
 ទុតិណ្ណា ជានិយា ជារាមណោ (១) សោកេហិ
 បរិវេសហិ ទុតេហិ ទោមនស្សហិ ទុតាយាសេហិ

ពាលភពំននាធាៈ ឃើញច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន កំភើប
 ទស្សហំ គឺជាគតិមិនឆ្គួរដើម្បីសេចក្តីកាមចាំងឡើយ
 ក្នុងកាលដ៏ឡូត៍ខ្ពង់ខ្ពស់នឹងមិនប្រឡប់មកទៅ(វិញ)វិញទេ
 មានព្រហ្មចារ្យប្រក្រតិក្ករោកាភិមុខ ។

[៤១] ម្នាលភិក្ខុចាំងឡើយ កាតិច្ចសេយ្យ(កាតតិច្ច)នេះមានប្រយោជន៍ ។

កាតិច្ចសេយ្យប្រយោជន៍ តើអ្វីខ្លះ ។ តិរក្កាតិច្ចសេយ្យ ១ លោកាតិច្ចសេយ្យ ១
 ធម្មាតិច្ចសេយ្យ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំងឡើយ កត្តានិច្ចសេយ្យ តើអ្វីជាម្តង ។
 ម្នាលភិក្ខុចាំងឡើយ អកុសលសមាធម៌នៅក្នុងព្រឹត្តិ ទៅដល់គល់ឈឺក្តី
 នៅក្នុងផ្លូវស្តង់ត្តិ វិចារិកលោកឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះថា អាក្ខរញ្ញមិច
 វិនិច្ឆ័យតន្ត្រីមកមូល ប្រាមហេតុតែពីរ មិនមែនប្រាមហេតុតែ
 បីណាទេ មិនមែនប្រាមហេតុតែសេនាសនៈទេ មិនមែនចេញចាកផ្ទះ
 មកមូល ប្រាមហេតុតែធម្មតា(២)តែទេ ក៏អាក្ខរញ្ញជាមូលដែលជាតិ
 ជន ចរាមៈ លោក ភូមិមូល ទុក្ខខោមនស្ស ចង្អៀតចង្អៀល គ្របសង្កត់

១ ជាពិធានបឋមបណ្ណាល័យនៃប្រាជ្ញាបណ្ឌិតវិញ្ញាណវិសោធន ។ ធម្មតា ។

ឧ សេនាសនោបាទុ ន នីតិកវាភវហេតុ អភារស្មា
 អនករិយំ បទ្ធិដិគោ អបិដ មោឃ្មំ ឧតិស្តោ ជាតិយា
 ជរាមរណេន សោកេហិ បរិនេវេហិ ទុក្ខេហិ
 តោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោតិស្តោ ទុក្ខ-
 បរេតោ អច្ឆេវោម នមស្ស កោលស្ស ទុក្ខ-
 ក្ខន្ធស្ស អន្តករិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ អហាត្វា
 មោ បទ ឃី បទ្ធិដិគោ សមាទោ កាមវិវត្តំ
 វា វិតត្ថេយ្យំ ព្យាបាទវិវត្តំ វា វិតត្ថេយ្យំ
 វិហីសាវិតត្តំ វា វិតត្ថេយ្យំ មហា មោ
 បទាយំ លោកសន្និវាសោ មហន្តស្មី មោ បទ
 លោកសន្និវាសេ សន្និ សមណាប្រាប្បណា នំទិវត្ថោ
 ទិព្វទក្កុតា បរិនិព្វានោ តេ ទ្ការោចិ បស្សន្តិ
 រេសន្ទាចិ ន ទិស្សន្តិ ទេតសាចិ ទិព្វំ បដាទន្តិ កេបិ
 មំ ឃី ជាទេយ្យំ បស្សថ កោ នមំ កុលបុត្តំ សទ្ធា
 អភារស្មា អនករិយំ បទ្ធិដិគោ សមាទោ កេតិស្តោ
 វិហាតិ ចាបកោហិ អកុសលេចំ ទេវេហិ ។

ចំណែកប្រការបាតុវិសេនាសន្តៈ មិនមែនចេញចាកផ្ទះមកឬស
 ប្រការបាតុវិសេនាតូចរាជានុ ក៏ពាក្យអញ ជាបុគ្គលវិជ្ជាជាតិ ជរា
 មរណៈ សោក សេចក្តីរឿកឡើង ទុក្ខ ចោមនស្ស សេចក្តីឆ្អើង
 ចង្អុលគ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខគ្របសង្កត់ មានសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅវាទីមុន
 ធ្វើអ្វីបង្អំ គប្បធ្វើទីបំផុតនៃទុក្ខចាំរស់នេះ ឲ្យប្រាជ្ញបាទ ។
 ពាក្យអញ បូសយ៉ាងនេះហើយ ត្រូវរំពោចវិភក្តៈក្តី ត្រូវរំព្យាបាល-
 វិភក្តៈក្តី ត្រូវរំពើកវិភក្តៈក្តី លោកសន្និវាសនេះសាមគ្គី ចោតក្តី
 លោកសន្និវាសន៍វិបទ ក៏គង់មានសមណប្រាប្បណ៍ជាអ្នកបានឬទ្ធិ បាន
 ទិព្វទក្កុ ដឹងចិត្តបុគ្គលវិជ្ជា ពួកសមណប្រាប្បណ៍ទាំងនោះ វេទន៍
 យើងត្រូវតែចង្អុល គោរពជាដ៏គតិមិនប្រាជ្ញ វេទន៍ដឹងច្បាស់ខ្លួនចិត្ត
 ដោយចិត្ត ពួកសមណប្រាប្បណ៍ទាំងនោះ គង់ដឹងពាក្យអញយ៉ាងនេះថា
 ប្រាប្បណ៍ដ៏វិបទ សូមអ្នកចើលកុលបុត្រនេះចេញចាកផ្ទះមកឬស ដោយ
 សក្ខារហើយ ទៅវិញបុគ្គលច្របល់ ដោយធម៌ជាអកុសលដ៏លាមក ។

ដោយ ថា សង្ខេប(១) ឥន្ទ្រមន្តិកៈយោ មិព្វទុក្ខតា
 ចរិត្តវិមុត្តិយោ នា ទូរោចិ មស្សន្តិ អាសន្នាចិ
 ន និស្សន្តិ នេតសាមិ ចិត្តំ ចតាច្ឆំ តាមិ មំ វិ
 ជាធម្មេ ចស្សន្តិ ភោ ឥមំ តុលាមុន្តំ សន្ធា អតារស្មា
 អនករិយំ ធម្មនិកោ សមាទោ វាតិល្លោ វិហរិ
 តាមកោចិ អតុសាលោ ធម្មេមិចិ ។ សោ ឥតិ
 មនិសុក្ខត្ថានំ អារត្ថំ ថា មន យ វិយំ វិស្សតិ
 អសល្លំ ធម្មនិកា សតិ អប្បមុដ្ឋា ចស្សន្តោ
 កាយោ អសារន្តោ(២) សមាហិតំ ចិត្តំ វិកត្តន្តំ ។
 សោ លោកិយេ អាទិមនេយ្យំ តាវត្ថា អតុសលំ
 ចជហិតិ តុសាលំ តាវតិ សាវដ្ឋំ ចជហិតិ
 អនវដ្ឋំ តាវតិ សុន្តំ អន្តាចំ បរិហារិ ។ ឥតិ
 ត្ថុតិ តិក្ខវេ លោកាទិមនេយ្យំ ។ តាវតមត្ថ
 តិក្ខវេ ធម្មនិមនេយ្យំ ។ ឥន តិក្ខវេ តិក្ខុ

១ ច. វេរាចិកា វិស្សន្តិ ។ ២ ច. វិសារន្តោ យាតិ ។

ធម្មនិកោ ឥន្ទ្រមន្តិកៈយោ មិព្វទុក្ខតា
 ចរិត្តវិមុត្តិយោ នា ទូរោចិ មស្សន្តិ អាសន្នាចិ
 ន និស្សន្តិ នេតសាមិ ចិត្តំ ចតាច្ឆំ តាមិ មំ វិ
 ជាធម្មេ ចស្សន្តិ ភោ ឥមំ តុលាមុន្តំ សន្ធា អតារស្មា
 អនករិយំ ធម្មនិកោ សមាទោ វាតិល្លោ វិហរិ
 តាមកោចិ អតុសាលោ ធម្មេមិចិ ។ សោ ឥតិ
 មនិសុក្ខត្ថានំ អារត្ថំ ថា មន យ វិយំ វិស្សតិ
 អសល្លំ ធម្មនិកា សតិ អប្បមុដ្ឋា ចស្សន្តោ
 កាយោ អសារន្តោ(២) សមាហិតំ ចិត្តំ វិកត្តន្តំ ។
 សោ លោកិយេ អាទិមនេយ្យំ តាវត្ថា អតុសលំ
 ចជហិតិ តុសាលំ តាវតិ សាវដ្ឋំ ចជហិតិ
 អនវដ្ឋំ តាវតិ សុន្តំ អន្តាចំ បរិហារិ ។ ឥតិ
 ត្ថុតិ តិក្ខវេ លោកាទិមនេយ្យំ ។ តាវតមត្ថ
 តិក្ខវេ ធម្មនិមនេយ្យំ ។ ឥន តិក្ខវេ តិក្ខុ

១ ច. វេរាចិកា វិស្សន្តិ ។ ២ ច. វិសារន្តោ យាតិ ។

៤៤០ ឥតិ បដិសត្តិក្កាតិ ការង្វំ ទោ បង មេ
 ភិយំ ភវិស្ណុតិ អសល្លិកំ ឧបជ្ជិតា នាតិ អប្ប-
 មុច្ឆា^(២) មស្សត្វោ កាយា អសារេវ សខាហិតំ
 ចិត្តំ ឯតក្កុដ្ឋំ ។ ៤៤១ ធម្មិយេវ អាទិបតេយ្យំ
 ភវិក្ខា អតុសលំ បដិហតិ តុសលំ ភាវតិ
 សារង្វំ បដិហតិ អនវដ្ឋំ ភាវតិ សុដ្ឋំ អត្តានំ
 បរិហារតិ ។ ឥតំ វុច្ឆតិ ភិក្ខាវ ធម្មាទិបតេយ្យំ ។
 ឥសានំ ទោ ភិក្ខាវ ទីលិ អាទិបតេយ្យក្ខិតិ ។

ឧត្តម លោក កែវ វិហារ - ទី ៥

តាមការផ្ដល់ មតិយោបល់ (២)

អត្ថា តេ ច្បឹស (១) ជាតិ

လေ့ရှိ ကံ ယူဆ ကံ ဗျာ

គណៈកម្មាធិការ ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ကုမ္ပဏီမှ အသုံးပြုသော

ឃ្លា សន្តិ អក្ខរៈ ថា ប៊

អង្គ ទី បី ប្រជុំ ២០ សិ

ភិក្ខុនារោ វេនីនំ ទារាណ ផុខ្ខេថា ភាគុភេត្រាធិជ្ឈប្បាភ្នត្តន្តរាយាម មិនឱ្យ
 ដូចេយ មិនប្រុងស្មារតី មិនឱ្យស្ម័គ្រចេច ឱ្យកាយស្ងប់ស្ងប់ មិនឱ្យ
 រលាប់រលស់ ឱ្យចិត្តផុតសំពៅ មានការប្លន់កែមួយ ។ ភិក្ខុនារោ ប្រាជ្ញ
 ពន់ប្រឹងនឹងឱ្យដាចាពីបាធម្ម ហើយលទេនឹងកុសល ចំរើនវៃកុសល
 លទេនឹងកម្រៃកមរោយរោស ចំរើនកំរើនដែលមិនមានរោស ព្យាប្ភខ្លួន
 ឱ្យស្អាត ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិព្វាយ នេះហៅថា ធម្មាធិបាធម្ម ។
 ម្នាលភិក្ខុចាំនិព្វាយ កាធិបាធម្មមានធម្មាធិនេះធិ ។

ធម្មតាបុគ្គលអ្នកប្តឹងកែតម្រូវ គួរតែមាន ចំណេះ

កំពុងរំលោភ ច្បាប់ប្រកាស ទទួលបានសេចក្តី រើសអើងជាពិសេស

ប៉ិនប៉ិន (ឡូតឺត) ឆ្ងាលអ្នកដំបើង អ្នកដឹកសាត្វ

ចំពោះខ្លួនយើងវិញ អ្នកក៏ដឹងថា ប្រាំបួនឆ្នាំមុន បើអ្នកក៏ដឹង

បិទផ្ទាំងកំហុសព្រឹក ដែលមានក្នុងទូទៅនោះឯងហើយ

ចស្សន្តិ ។ ឯវា ច ឆតាភតា ច
 លោកស្មី កាលំ វិសមំ ចរន្តំ
 តស្មា ហំ អត្តាជិចគោ(១) កាតោ ច
 លោកាជិច ច ឱចគោ ច ឈាយី
 ឆន្ទាជិចោ ច អនុឆន្ទហរិ
 ច ហិយនិ សទ្ធមក្កោមា មុជិ
 បសម្ពុ ហរំ អភិកុយ្យ អន្តរំ
 យោ ច ធុសី ដាតិទយំ បដាណំ
 សោ ពាជិសោ លោកវិទូ សុមេដោ
 សង្ខេសុ ធម្មេសុ អត្ថឱយោ មុនីតិ ។

ទេវទូលោក ចក្កោ ។

តិល្លិក្ខានំ

ព្រហ្មា អាធន្តសាវិបុត្តោ
 ឱតាជំ ហត្ថកេន ច
 ទូតា ធុរ ច កាតាមោ
 សុទ្ធមាលោ អជិចគោយ្យោ តាតិ

• ប. ឧត្តរិមគោយ្យោ ច ។

ទេវភាតាំងឡាយនឹងព្រះកថាគតតាំងឡាយ រឺទេវ
 យេញបុគ្គលកាល ដែលប្រព្រឹត្តទុស្តករណ៍លោក ហេតុ
 នោះបុគ្គល ត្រូវមានទទួលជាធំ ប្រសិស្សនិប្រព្រឹត្តផង
 មានលាភជាធំ តាំងមនុស្សជាតិ មានឈាន
 ផង មានធម៌ជាធំតាំងប្រព្រឹត្តតាមធម៌ផង ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 មានព្យាយាមទៀតតាំង បែងចែកជាអថយ បុគ្គល
 ណា មានព្យាយាមញ្ញត្តិគ្របសង្កត់មាត់អ្នកបំផ្លាញ
 បែងសម្រេចឲ្យព្រះធម៌បានជាចិត្តស្រវៃនិងជាធំ បុគ្គល
 បែបនោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញបុគ្គលទូលោក មានប្រាជ្ញាបុ
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមានចំណង ក្នុងធម៌តាំងតែសេ ។

ឯវា ទេវទូលោក ៤ ។

ទុក្ខាននៃទេវទូលោកនោះធំ

មាភដ្ឋង្គជាព្រហ្មទស្សន រឺរឺនិព្វានទស្សន
 រឺរឺនិព្វានសម្មាសម្ពុទ្ធស្សន ហេតុនៃអម្ប ទ ស្សន
 ចក្ខុវិស្វកម្មស្សន ទេវទូតទស្សន ទេវរាជទស្សន
 ភោគិសត្វព្វាប័សុទ្ធស្សន កាតិបកេយ្យទស្សន ។

បូជវិគ្គ

[៤២] តិច្ឆវ័ ភិក្ខុវេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ សាធូរោ
កុលបុត្តោ ពហំ មុត្តំ បសាទិ ។ កាតមេសំ
តិច្ឆវ័ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ សាធូរោ
កុលបុត្តោ ពហំ មុត្តំ បសាទិ ។ ឧប្បនិម្មា
ភិក្ខុវេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ សាធូរោ កុលបុត្តោ ពហំ មុត្តំ
បសាទិ ។ ឧប្បនិម្មា ភិក្ខុវេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ
សាធូរោ កុលបុត្តោ ពហំ មុត្តំ បសាទិ ។ ឥមេសំ
ចោ ភិក្ខុវេ តិច្ឆវ័ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ សាធូរោ កុលបុត្តោ
ពហំ មុត្តំ បសាទិ ។

[៤៣] តិច្ឆវ័ ភិក្ខុវេ ឯមេសំ សាធូរោ បសាទិ
វេទិតោ ។ កាតមេសំ តិច្ឆវ័ ។ សិលវន្តានំ
ឧប្បនិម្មា ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ គោតុត្ថោ
ហោតិ វិគតមលទ្ធានេ ចេតសា អតោ អដ្ឋាសតិ
មុត្តនាតោ ធម្មតថាណំ វេស្សន្តរោ យាចយោតោ
ពានសំវិភាគរោ ។ ឥមេសំ ចោ ភិក្ខុវេ តិច្ឆវ័
ឯមេសំ សាធូរោ បសាទិ វេទិតោ ។

បូជវិគ្គ

[៤៤] ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ កុលបុត្រមានសត្វ វេទិតមានបុណ្យ
ច្រើន ព្រោះមានរបស់ ៣ ក្នុងទីចំណេះមុខ ។ របស់ ៣ តែដូច្នេះ ។
ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ កុលបុត្រមានសត្វ វេទិតមានបុណ្យច្រើន ព្រោះ
មានសត្វក្នុងទីចំណេះមុខ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ កុលបុត្រមានសត្វ
វេទិតមានបុណ្យច្រើន ព្រោះមានឧប្បនិម្មា ក្នុងទីចំណេះមុខ ១ ។ ម្នាល
ភិក្ខុចំណីឡាយ កុលបុត្រមានសត្វ វេទិតមានបុណ្យច្រើន ព្រោះមាន
ឧប្បនិម្មា ក្នុងទីចំណេះមុខ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ កុលបុត្រមាន
សត្វ វេទិតមានបុណ្យច្រើន ព្រោះមានរបស់ ៣ នេះក្នុងទីចំណេះមុខ ។

[៤៥] ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ បុគ្គលមានសត្វជ្រូក ចង្កូង ក្រូច
តំរើងដោយហេតុ ៣ យ៉ាង ។ ហេតុ ៣ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលនោះ
ចង់ឃើញបុគ្គលមានសីល ១ ចង់ស្តាប់សូត្រសម្ពុទ្ធ ១ មានចិត្តស្រាវជ្រាវ
សេចក្តីកំណាញ់ជាមិត្ត គេគ្រប់គ្រងផ្ទះ មានការលះប្រហើយ មានវេទ
នាដ៏រឹងមាំ គ្រូគណៈក្នុងការលះ ជាអ្នកម្ចាស់ស្នាក់ ជាអ្នកគ្រូគណៈក្នុង
ការឲ្យ ទិវការវេទកំរើល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ បុគ្គលមានសត្វ
ជ្រូក ចង្កូង ក្រូចតំរើងដោយហេតុ ៣ យ៉ាងនេះ ។

បឋមជ្ឈិមនិកាយំ ចូឡវិគ្គ

ឧស្សនកាយោ សិលវតំ

លទ្ធខំ សោតុខំឬតំ

វិទេយ្យ ចន្ទ្រចលំ

សវេ សង្កាតំ ច្រតីតិ ។

[២២] គាយោ ភិក្ខុវេ អត្ថវសេ សឡស្ស-
ចានេន អសមេវ ចរេសំ ធម្មំ នេសេតុំ ។ តតមេ
គាយោ ។ យោ ធម្មំ នេសេតិ សោ អត្ថប្បដិសំ-
វេនី ច ហោតិ ធម្មប្បដិសំវេនី ច យោ ធម្មំ
សុណាតិ សោ អត្ថប្បដិសំវេនី ច ហោតិ
ធម្មប្បដិសំវេនី ច យោ វេវ ធម្មំ នេសេតិ យោ
ច ធម្មំ សុណាតិ ទុកោ អត្ថប្បដិសំវេនីនោ ច
ហោតិ ធម្មប្បដិសំវេនីនោ ច ។ វេមេ ទោ ភិក្ខុវេ
តាយោ អត្ថវសេ សឡស្សចានេន អសមេវ ចរេសំ
ធម្មំ នេសេតុន្តិ ។

[២៣] តីហិ ភិក្ខុវេ ហិទេហិ កាជា បវត្តនី
យោតិ ។ តតមេហិ តីហិ ។ យោ ធម្មំ នេសេតិ សោ

បឋមជ្ឈិមនិកាយំ ចូឡវិគ្គ

បុគ្គលណា ចនីយេញ្ចកុបុគ្គលមាឧសីល វនីស្តាប់

[ព្រះសង្ឃ] កំហតំចនីយេវិមុត្តិវគីសេចក្តីកំណាញ់

បុគ្គលនោពេនីហៅថា អ្នកទាទលក្ខ ។

[២៤] ម្នាលភិក្ខុពិនិច្ឆាយ បុគ្គលដែលឃើញកំណាចប្រយោជន៍
ញយ៉ាង ទើបគ្រូសំដែងធម៌ដល់បុគ្គលដទៃ ។ កំណាចប្រយោជន៍ធរយ៉ាង
កើតដូចម្តេច ។ បុគ្គលអ្នកសំដែងធម៌នោះជាអ្នកយល់អង្គកថា ពិនិយល់
បាលី ១ បុគ្គលអ្នកស្តាប់ធម៌នោះ ជាអ្នកយល់អង្គកថា ពិនិយល់បាលី ១
បុគ្គលអ្នកសំដែងធម៌នឹងបុគ្គលអ្នកស្តាប់ធម៌ ពិនិត្យនាត់ ជាអ្នកយល់អង្គ-
កថា ពិនិយល់បាលី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុពិនិច្ឆាយ បុគ្គលយល់កំណាច
ប្រយោជន៍ធរយ៉ាងនេះនឹង ទើបគ្រូសំដែងធម៌ដល់បុគ្គលដទៃបាន ។

[២៥] ម្នាលភិក្ខុពិនិច្ឆាយ សំដីដែលច្រឡំគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយ
ហេតុញយ៉ាង ។ ហេតុ ញយ៉ាង កើតដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលអ្នកសំដែងធម៌

សុត្តន្តបិដក អង្គបិដក វិញ្ញាណកម្ម ធម្មបទ

អនុញ្ញដិសំវេទី ច ហោតិ ធម្មញ្ញដិសំវេទី ច
 យោ ធម្មំ សុណាតិ សោ អនុញ្ញដិសំវេទី ច ហោតិ
 ធម្មញ្ញដិសំវេទី ច យោ ថេវ ធម្មំ ធម្មសេតិ យោ
 ច ធម្មំ សុណាតិ ឧភោ អនុញ្ញដិសំវេទីនោ ច
 ហោតិ ធម្មញ្ញដិសំវេទីនោ ច ។ ឥមេហំ ចោ
 តិក្ខុវេ ឥហំ ហិមេហំ តាថា វេត្តនំ ហោតីតំ ។

[២២] ឥណ្ឌីនាមិ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តាធិ
 សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តាធិ ។ តាមនាមិ ឥណ្ឌី ។ នាមិ
 ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តំ សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តំ បទដ្ឋា
 ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តា សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តា មាតា-
 មិគុដ្ឋំ ភិក្ខុវេ ឧបដ្ឋានំ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តំ សម្មុ-
 សប្បញ្ញត្តំ ។ ឥនាមិ ចោ ភិក្ខុវេ ឥណ្ឌី
 បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តាធិ សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តាធិតំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គបិដក វិញ្ញាណកម្ម ធម្មបទ

ពុទ្ធវរាស្ថនាមិ ភិក្ខុវេ ធម្មញ្ញដិសំវេទី ច ហោតិ
 អនុញ្ញដិសំវេទី ច យោ ថេវ ធម្មំ ធម្មសេតិ យោ
 ច ធម្មំ សុណាតិ ឧភោ អនុញ្ញដិសំវេទីនោ ច
 ហោតិ ធម្មញ្ញដិសំវេទីនោ ច ។ ឥមេហំ ចោ
 តិក្ខុវេ ឥហំ ហិមេហំ តាថា វេត្តនំ ហោតីតំ ។

[២២] ឥណ្ឌីនាមិ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តាធិ
 សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តាធិ ។ តាមនាមិ ឥណ្ឌី ។ នាមិ
 ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តំ សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តំ បទដ្ឋា
 ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តា សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តា មាតា-
 មិគុដ្ឋំ ភិក្ខុវេ ឧបដ្ឋានំ បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តំ សម្មុ-
 សប្បញ្ញត្តំ ។ ឥនាមិ ចោ ភិក្ខុវេ ឥណ្ឌី
 បណ្ឌិតប្បញ្ញត្តាធិ សម្មុទ្ធសប្បញ្ញត្តាធិតំ ។

បរិយបន្តសារ ទូលក្ខណ៍

សន្តិ ឆាន់ ឧបត្ថម្ភ
 អហំសា សញ្ញាណ ធម្មោ
 ខាតាច័ត្តុបដ្ឋានំ
 សន្តានំ ព្រហ្មចារិកំ
 សតំ ឯតានំ ហិចានិ
 យានិ សេវេន មណ្ឌិតោ
 អភិយា នស្សនសម្មាសា
 ស លោកំ កជិតេ សិវិន្ទិ

[៤៧] យំ ភិក្ខុវេ សីលវត្ថោ ចត្វជិតា តានំ

ភំ ឯតានំ ភំ ឧបទិស្សយ វិហារន្តំ ឥត្ថ ឧបស្ស
 តិហិ ហិចេហិ តហំ បុញ្ញំ បសវន្តិ ។ តតមេហិ
 តិហិ ។ កាយេន ភំចាយ មនសា ។ យំ
 ភិក្ខុវេ សីលវត្ថោ ចត្វជិតា តានំ ភំ ឯតានំ ភំ
 ឧបទិស្សយ វិហារន្តំ ឥត្ថ ឧបស្ស វិហេហិ តិហិ
 ហិចេហិ តហំ បុញ្ញំ បសវន្តិ ។

បរិយបន្តសារ ទូលក្ខណ៍

ពនគានុណគាន វេលក្ខនសប្បុរសបញ្ញត្តហើយ
 កាមិនច្រៀនច្រៀន កាសម្រួម កាខ្លាចខ្លាចគុណ-
 គាន វេលសប្បុរសបញ្ញត្តហើយ កាសាម្រឹមតាបិកា
 គានុណគាន វេលសប្បុរសបញ្ញត្តហើយ បទុន
 ជាត្រាសី ព្រកយដោយសេចក្តីយល់ឃើញ គួរ
 ប្រតិបត្តិផ្លូវហេតុ ចេសសប្បុរស ជាត្រាសី ជាត្រា
 ប្រតិបត្តិផ្លូវចម្រើន បណ្ឌិតនោះ វេលសេវានំ
 វេលាណគានិក្ខេប ។

[៤៨] ខាលភិក្ខុវេច្ឆាយ ពួកបទ្វជិតជាត្រាតានសីល ចូលទៅ

នៅកស្រីយស្រុកធម្មនិគមណា ពួកឧបស្សន្តិស្រុកធម្មនិគមនោះ វេល
 ធម្មបុណ្យច្រើន ដោយហេតុ ព្រការ ។ ហេតុ ព្រការ ធម្មបុណ្យ
 នីកាយ ១ វិហា ១ ចិត្ត ១ ។ ខាលភិក្ខុវេច្ឆាយ ពួកបទ្វជិតជាត្រា
 តានសីល ចូលទៅនៅកស្រីយស្រុកធម្មនិគមណា ពួកឧបស្សន្តិស្រុក
 ធម្មនិគមនោះ វេលធម្មបុណ្យច្រើន ដោយហេតុ ព្រការនេះ ។

[៤៣] តីណិវិហានិ ភិក្ខុវេ សង្កតស្ស សង្កត-

លក្ខណានិ ។ កតតមាជំ តីណិ ។ ឧប្បាទោ
មញ្ញាយតិ វិយា មញ្ញាយតិ មិតស្ស អញ្ញាមិត្តំ
មញ្ញាយតិ ។ នំនាជំ ទោ ភិក្ខុវេ តីណិ
សង្កតស្ស សង្កតលក្ខណានិវិ ។

[៤៤] តីណិវិហានិ ភិក្ខុវេ អសង្កតស្ស អសង្កត
លក្ខណានិ ។ កតតមាជំ តីណិ ។ ន ឧប្បាទោ
មញ្ញាយតិ ន វិយា មញ្ញាយតិ ន មិតស្ស អញ្ញាមិត្តំ
មញ្ញាយតិ ។ នំនាជំ ទោ ភិក្ខុវេ តីណិ អសង្កតស្ស
អសង្កតលក្ខណានិវិ ។

[៤៥] ហិមវន្តំ ភិក្ខុវេ ចត្វករាជំ និស្សាយ
ចលាសាលា តីហិ វន្តិហិ វន្តិ ។
កតតមាជំ តីហិ ។ សាទាមត្តចលាសោន វន្តិ
កតចច្ឆន្ទនិកាយ វន្តិ វេក្កសារមន វន្តិ ។

[៤៦] ប្រាសភិក្ខុវេនិទ្យាយ សង្កតលក្ខណាវេសំសង្កតមមិវេន
(១) (២)
មាមពា យំវិ ។ សង្កតលក្ខណា ពា យំវិនិវេដ្ឋមម្ពេច ។ ធិការកើត
វេននិប្រាគដ១ ការវេក្កនាយ វេននិប្រាគដ១ ការវេក្កច្របូលវេនសភាវៈ
វេនេកំវិនិវេ វេននិប្រាគដ១ ។ ប្រាសភិក្ខុវេនិទ្យាយ វេនេកំសង្កត-
លក្ខណាវេសំសង្កតមមិវេនិ ពា យំវិ ។

[៤៧] ប្រាសភិក្ខុវេនិទ្យាយ អសង្កតលក្ខណា វេនេកំសង្កតមមិវេន
មាមពា យំវិ ។ អសង្កតលក្ខណា ពា យំវិនិវេដ្ឋមម្ពេច ។ ធិការកើត
មិនប្រាគដ១ ការវេក្កនាយ មិនប្រាគដ១ ការវេក្កច្របូលវេនសភាវៈ
វេនេកំវិនិវេ មិនប្រាគដ១ ។ ប្រាសភិក្ខុវេនិទ្យាយ វេនេកំអសង្កត-
លក្ខណា វេសំអសង្កតមមិវេនិ ពា យំវិ ។

[៤៨] ប្រាសភិក្ខុវេនិទ្យាយ ឈើនិវេស្រ័យសេនេកំវេនេកំវេនេកំវេនេកំ
វេនេកំវេនេកំវេនេកំវេនេកំវេនេកំវេនេកំ ។ សេនេកំវេនេកំ ពា យំវិ
កើតមម្ពេច ។ ធិការកើតវេនេកំវេនេកំវេនេកំ ។ ចំវេន
វេនេកំសម្បត្តិវេនេកំ ។ ចំវេនេកំវេនេកំវេនេកំវេនេកំ ។

១-២ វេនេកំវេនេកំវេនេកំវេនេកំវេនេកំ វេនេកំវេនេកំ ។ ឧប្បាទោ ។

ហើមវត្ថុ ក៏ត្រូវ បញ្ចូលផង ចំណាយ មហាសាលា
 វិទ្យាល័យ គឺហើម វត្ថុវិទ្យា វត្ថុវិទ្យា ។ ឯវិទ្យា ទៅ ក៏ត្រូវ
 សង្ខេប កុលបតី ចំណាយ អន្តរាគមន៍ គឺហើម វត្ថុវិទ្យា
 វត្ថុវិទ្យា ។ កតតាម គឺហើម ។ សង្ខេប វត្ថុវិទ្យា
 សិលេច វត្ថុវិទ្យា បញ្ចាយ វត្ថុវិទ្យា ។ សង្ខេប ក៏ត្រូវ
 កុលបតី ចំណាយ អន្តរាគមន៍ វិទ្យាល័យ គឺហើម
 វត្ថុវិទ្យា វត្ថុវិទ្យា ។

យថាចំ បញ្ចូល សិលេច
 អត្ថាស្មី ព្រហ្មវិទ
 ចំ វត្ថុ ឧបចំណាយ
 វត្ថុវិទ្យា វត្ថុវិទ្យា
 តាម សិលសង្ខេប
 សង្ខេប កុលបតី វិទ
 ឧបចំណាយ វត្ថុវិទ្យា
 ឧត្តរា ឧ កតតា
 អមត្ថា ញាតិសង្ខេប ឧ
 យ ឧស្ស អនុវិទ្យា

ម្ចាស់ក្នុងវត្ថុវិទ្យា ក៏ត្រូវគ្រប់គ្រងស្របច្បាប់ហើមវត្ថុ វេទនាវិទ្យា
 ដោយសេចក្តីវិទ្យា ឯយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ក្នុងវត្ថុវិទ្យា ឧបាសនា
 គ្រប់គ្រងស្របច្បាប់ ដែលបានសង្ខេប វេទនាវិទ្យាដោយសេចក្តីវិទ្យា
 ឯយ៉ាង ។ កតតាម ឯយ៉ាង គឺវត្ថុវិទ្យា ។ វិទ្យាវិទ្យាដោយសង្ខេប
 វិទ្យាវិទ្យា ។ វិទ្យាវិទ្យា ។ ម្ចាស់ក្នុងវត្ថុវិទ្យា
 ឧបាសនា គ្រប់គ្រងស្របច្បាប់ ដែលបានសង្ខេប វេទនាវិទ្យាដោយ
 សេចក្តីវិទ្យា ឯយ៉ាងនេះ ។

ក្នុងចំណោម ពួកយើងក្នុងវត្ថុវិទ្យា វេទនាវិទ្យា
 គ្រប់គ្រងស្របច្បាប់ ក្នុងវត្ថុវិទ្យា គ្រប់គ្រងស្របច្បាប់ ឯយ៉ាងនេះ
 ក្នុងប្រភេទ វេទនាវិទ្យា ពួកអនុវិទ្យា ពួកញាតិវិទ្យា
 ពួកឧបចំណាយ ដោយសារឧបាសនា វេទនាវិទ្យា
 គ្រប់គ្រងស្របច្បាប់ ដែលបានសង្ខេប

សុត្តន្តបិដក សុត្តន្តនិកាយ ឯកវគ្គ

ឧបាស្ស សីលវនោ សីលំ
 ធាតុំ សុចរិតានំ ច
 មស្សមាធិបុគ្គលំ
 យេ កវន្តំ វិចច្ចុលោ(១)
 ភីន ចន្ទំ ចរិតានំ
 ចន្ទំ សុគតិទានំ
 ចន្ទំចោ វេទនាសាស្តី
 វោធន្តំ កាមភាមិចោតិ ។

(៩១) ធិតិ ភិក្ខុវេ ហិរេហំ អាតម្យំ
 ការណីយំ ។ កតមេហំ ធិតិ ។ អនុច្ឆន្ទានំ
 ចាមកានំ អនុសយនំ ចន្ទានំ អនុច្ឆន្ទនាយ
 អាតម្យំ ការណីយំ អនុច្ឆន្ទានំ កុសលានំ ចន្ទានំ
 ចម្បនាយ អាតម្យំ ការណីយំ ចន្ទន្ទានំ សាវិកានំ
 វេទនានំ ធុត្វានំ ភិក្ខុនំ ចរិតំ កាដុកានំ
 អសាសានំ អមតានំ ចាណាវានំ អនិវាសនាយ

១ ឬ. កុម្មន្តំ វិចច្ចុលោ ។

សុត្តន្តបិដក សុត្តន្តនិកាយ ឯកវគ្គ

យទស្សា កុដិ លាភនេភំយោនិទាវេវ ។ ជនចំនីនានេយិញ្ញ
 សីលវេទី ចានវេទី សុចរិតវេទី របស់ខ្លាស់ត្រកូលដែលមាន
 សីលវេទនេយិយ វេទនីប្រព្រឹត្តនាមព្វកដ្ឋម្បកតាព្រាថ្នា
 ក្រាសវេទនា ក្រុមប្រព្រឹត្តនាម ដែលជាផ្លូវជាច្រើនកន្លែងសុគតិ
 កុដិលាភនេ ហើយជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នា កុដិកម
 មានសេចក្តីត្រេកអរ វេទនីកាយ កុដិទៅលាភ ។

(៩១) ឃ្លាសក្កុចំនីទ្វាយ ភិក្ខុក្នុងព្រាម ជាគ្រឿងផ្គុំគ្នាជា
 កិលេស ដោយហេតុឃ្លា យ៉ាង ។ ហេតុ ឃ្លា យ៉ាងដូចម្តេចនេះ ។ ភិក្ខុក្នុង
 ព្រាមព្រាម ដើម្បីច្បាំងកុសលវិលាមក ដែលមិនចង់កើតឡើង
 មិនឱ្យកើតឡើងបាន ១ ក្នុងព្រាម ដើម្បីច្បាំងកុសលវិលាមក ដែលមិន
 ចង់កើតឡើង ឱ្យកើតឡើងបាន ១ ក្នុងព្រាម ដើម្បីកត់សង្កត់ផ្លូវ
 វេទនាមានកុដិសរីរដែលកើតឡើងហើយ ប្រាំបួនដោយយំបាត ត្រូវតែ
 ក្រាបច្រកហើយ មិនឆ្ងល់ មិនភាវចិត្ត ជាវេទនាផ្តល់ផ្លូវចំនីវិច ១

សុត្តន្តបិដក អង្គធម្មបទ ជំពូកទី១៣

ឥត ភិក្ខុវេទ ឆាយភិក្ខុ រាជានំ វា រាជមហាមន្តានំ វា
 ធិស្សិតោ ហោតិ វស្ស ឃីវ ហោតិ សទេ មំ កោតិ
 កំព្វំ ក្សេតិ ឥមេ មេ រាជានំ វា រាជមហាមន្តា
 វា រាជយោនាយ អត្ថំ កណ្ឌន្តិ ។ សទេ ធិ
 កោតិ កំព្វំ អាហា វ្យាស្ស រាជានំ វា រាជមហាមន្តា
 វា រាជយោនាយ អត្ថំ កណ្ឌន្តិ ។ ឃីវ កោ ភិក្ខុវេ
 ទាយភិក្ខុ ធិស្សិតោ ហោតិ ។ ឥមេហំ កោ
 ភិក្ខុវេ វិធិហំ ចឌ្ឆេហំ សមន្តាគោ ឆាយភិក្ខុ ទតំ
 ចេតោតំ អន្តានំ មរិចានតិ សារីរ្មោ ច ហោតិ
 កណ្ឌន្តិ វិញ្ញាណំ ធម្មតា អប្បញ្ញំ ចសវតិទិ ។

ប្បវត្តោ បញ្ចមោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គធម្មបទ ជំពូកទី១៣

ឆាយភិក្ខុវេទំឡាយ ភិក្ខុកាព្រត់ក្នុងសាលានោះ បានជាស្រីយាស្តច
 ឫកដបបណាស្យ ភិក្ខុកាព្រត់ទៅជីវិតមានសេចក្តីត្រូវយ៉ាងណា ថេ
 រណាមួយ ចោទប្រកាន់ក្នុងអញ ព្រះរាជាទាំងឡាយនេះ ឫក
 រាជមហាមន្តាទាំងនេះ ទីនេះពេលសេចក្តីចង្រ្ទប់អញ ។ ថេរណាម
 ណាមួយ ចោទប្រកាន់ក្នុងអញក្នុងនោះ ព្រះរាជាឫកដបបណាស្យទាំង
 នោះ តែងពេលសេចក្តីចង្រ្ទប់អញនោះ ។ ឆាយភិក្ខុវេទំឡាយ
 ភិក្ខុកាព្រត់កាស្រីយាស្តចក្នុងទីនេះឯង ។ ឆាយភិក្ខុវេទំឡាយ
 ភិក្ខុមានហេតុកាព្រត់ដែលប្រកបដោយមិច្ឆាហ្មឺនឯង រើមន្តិកា
 ក្នុងដែលគាត់រើមឯងក្នុងអញណា ជាអ្នកប្រកបដោយទោសឯង ប្រកប
 ដោយទោសច្រើន ដែលក្នុងវិញ្ញាណ ត្រូវនឹងរៀបរាប់ រើមន្តិកា
 ពុទ្ធប្រើមផង ។

ចប់ ប្បវត្ត ទី ៤ ។

បរមបណ្ឌិតសភា ព្រះបាទ

ធម្មបទ្បិក

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍

បរមសិវ បណ្ឌិតសិវសេនា

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍

បរមបណ្ឌិតសភា ព្រះបាទ (១) ។

បរមបណ្ឌិតសភា ព្រះបាទ ។

១ ធម្ម. សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ សិវសេនាបណ្ឌិតសភា ព្រះបាទ (១) ។

បរមបណ្ឌិតសភា ព្រះបាទ

ធម្មបទ្បិក

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវត្តន៍ បរមសិវ

ទុតិយបណ្ណសកោ

ព្រាហ្មណវគ្គោ

[៥៣] ឯតំ សមយំ កកកំ សាវត្ថិយំ វិហរតិ
ជេតវេន អនាជមិណ្ឌុកស្ស អារាមេ ។ អដោ ទ្វេ
ព្រាហ្មណ ដិណ្ឌា វុឡិ មហាបូតា អន្ទុតតា
វាយាអនុច្ឆន្តា វិស្វស្សសតិកា ជាតិយា យេន
កកកំ តេនុបសង្កមីសុ ទេសសង្កមីត្វា កកតា
សទ្ធិ សង្កេទិសុ សង្កាទេជ័យំ កតំ សារាណិយំ
វិតិសាមត្វា ឯកទន្ធី ជិសីទិសុ ។ ឯកទន្ធី
ជិសីត្វា ហេ តេ ព្រាហ្មណ កកទន្ធី ឯតទរាចំ
នយេបស្ស តេ តោតម ព្រាហ្មណ ដិណ្ឌា វុឡិ
មហាបូតា អន្ទុតតា វាយាអនុច្ឆន្តា វិស្វស្សសតិកា
ជាតិយា តេ ច្រូ អកតតស្សណា អកតត-
កុសលា អកតតនិរុត្តាណា អវនេតុ តោ កវំ
តោតមោ អនុសាសតុ តោ កវំ តោតមោ យំ
អម្ពានំ អស្ស ជីយន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

ទុតិយបណ្ណសកោ

ព្រាហ្មណវគ្គោ

[៥៣] សម័យខ្លួន គ្រូដ៏មានព្រះភាគ គ្រូដ៏គង់នៅក្នុងជេតវន
របស់កោតិបណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀបត្រង់សាវត្ថី ។ គ្រាពេលនោះ មានព្រាហ្មណ៍
២ នាក់ជាក មានវ័ចចំរើន បានវែកកន្ទួន ចូលដល់ចង្កូមវែយកំរើ
កំរើតមកបាន ១២០ ឆ្នាំហើយ ចូលទៅស្វែងរកគ្រូដ៏មានព្រះភាគ លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យដល់គ្រូដ៏មានព្រះភាគ លុះ
បញ្ចប់ពាក្យ ដែលពួកគេនាំគ្នា ទាំងពាក្យក្នុងព្រះហឫទ័យ ក៏គន្ថយក្នុងចិត្ត
សមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានចូល
គ្រូដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បងគ្រូច្រើននាក់មកដល់រើន យើងខ្ញុំជា
ព្រាហ្មណ៍ ជាក មានវ័ចចំរើនហើយ បាន កន្ទួនវែយចូលដល់ចង្កូមវែយ
កំរើក៏តមកបាន ១២០ ឆ្នាំហើយ នែយើងខ្ញុំទាំងពីរនោះ បើបាទកើ
សេចក្តីឆ្លា បើបាទធ្វើកុសល បើបាទធ្វើទីពឹង ដើម្បីការពារយើង សូម
ព្រះភាគមជ្ឈិម ទូន្មានយើងខ្ញុំ សូមព្រះភាគមជ្ឈិម ច្រៀងប្រយោ
ព្វាយើងខ្ញុំ ដើម្បីប្រយោជន៍ដើម្បីសុខ ដល់យើងខ្ញុំក្នុងកាលយូរ ។

ឧបាយកលសាស្ត្រ ព្រាហ្មណ៍

ក្បួន គុក្ខ ព្រាហ្មណ៍ ជិដ្ឋា វុជ្ជា មហាស្ថាន
 អក្ខតា វាយាអនុច្ឆន្តា វិសេស្សសនិកា ជាតិយា
 កេ ចន្ទ្រា^(១) អក្ខតកល្យាណា អក្ខតកុសលា
 អក្ខតក្រុណា ឧបនិយតិ ទោ អយំ ព្រាហ្មណ
 លោកោ ជរាយ ព្យាជិតា មរណោ ឯវំ ឧបនិ-
 យមាទេ ទោ ព្រាហ្មណ លោកោ ជរាយ ព្យាជិតា
 មរណោ យោ វេទ កាយេន សញ្ញមោ វំហាយ
 សញ្ញមោ មរណ សញ្ញមោ តំ តស្ស បេតស្ស
 វាណាញ លេនញ ធិបញ្ច សរណាញ ចរាយ-
 នញ្ចាតិ ។

ឧបនិយតិ ដីវិតមច្ឆមាយំ
 ជរុចនិកស្ស ន សន្តិ តាណា
 ឯវំ កយំ មរណា បេត្តមាធា
 មុញ្ញាជំ កយំវេន សុខាវហាជំ ។

• ប. ៣ ផ្សំ ។

ឧបាយកលសាស្ត្រ ព្រាហ្មណ៍

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រាសថា អើអ្នកចាំងឡាយជាព្រាហ្មណ៍ផង មាន
 យែចំរើនហើយ ចាស់កន្លងវ័យ ចូលដល់ចង្អុលវ័យ តាំងពីតែមកបាន
 ១២០ ឆ្នាំហើយ នៃថាអ្នកចាំងនោះ មិនបានធ្វើសេចក្តីល្អ មិនបានធ្វើ
 កុសល មិនបានធ្វើទីពឹង ដើម្បីការពារក៏យ ខ្មោលព្រាហ្មណ៍ចាំងឡាយ
 សក្ខីលោកនេះដែលដក ព្យាជិត មរណៈចញ្ចូន^(១) ត ។ គ្នា ខ្មោលព្រាហ្មណ៍
 ចាំងឡាយ កាលបើសក្ខីលោកដែលដក ព្យាជិត មរណៈចញ្ចូន ត ។ គ្នា យ៉ាង
 ៣៣ សេចក្តីសង្រួមដោយកាយ សេចក្តីសង្រួមដោយវាចា សេចក្តី
 សង្រួមដោយចិត្តណា ពិតឡើយនេះទៅ បុណ្យដែលកើតពីសេចក្តី
 សង្រួមនោះទៅជ្រកកោនផង ជាទីពឹងផង ជាទីពឹងផង ជាទីពឹងផង
 ជាទីសង្ឃឹមផង របស់បុគ្គលអ្នកទៅកាន់បរលោកនោះ ។

បើតែអាយុមានប្រមាណតិច ដែលដកចញ្ចូន
 ត ។ គ្នា ទីពឹងចាំងឡាយ មិនមានដល់បុគ្គល
 ដែលដកចញ្ចូន ត ។ គ្នាទៅ កាលបើបុគ្គលឃើញ
 ក៏យកនូវមរណៈនេះ គួរធ្វើទីបុណ្យចាំងឡាយ
 ដែលជាហេតុនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

• សក្ខីលោកដែលបានចញ្ចូនទៅឲ្យដក ។ ចញ្ចូនទៅឲ្យព្យាជិត ។ ចញ្ចូនទៅឲ្យមរណៈ ។ ចញ្ចូនទៅឲ្យជាតិវិញ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គប្បដិសេស វិចិត្រគោ

យោធន កាយេន សញ្ញាមោ

វាតាយ ឧទ ចេតសា

តំ ភស្ម ចេតស្ម សុខាយ យោគំ

យំ ជីវិតោ បកោតិ បុព្វនិ ។

(៥៤) អថោ ទ្វេ ព្រាហ្មណ ជីវិតោ វិជ្ជោ

មហាលូកា អនុគតា វាយោអនុប្បត្តា វិសេស្សសតិកា

ជាតិយា យេន ភគវា តេនុបសន្តិមីសុ ឧបសន្តិ-

មិយា ភគវន្តំ អភិវឌ្ឍនា ឯកមន្តំ វិសិដិសុ ។

ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋ ទោ តេ ព្រាហ្មណ ភគវន្តំ

ឯកនរោតិ មយមស្ស កោ តោតម ព្រាហ្មណ

ជីវិតោ វិជ្ជោ មហាលូកា អនុគតា វាយោអនុប្បត្តា

វិសេស្សសតិកា ជាតិយា តេ ចម្ព អតតតតល្យណា

អតតតតសលា អតតតតត្ថាណា ឧវេតុ ទោ កវំ

តោតមោ អនុសាសតុ ទោ កវំ តោតមោ យំ

អត្តកំ អស្ស ធិយត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គប្បដិសេស វិចិត្រគោ

សេចក្តីសង្ខេបដោយកាយវាចាចិត្តណា តាំង

ពីឡើងនេះទៅ បុណ្យដែលកើតពីការសង្ខេប

នោះ វេទន៍ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាសុខដល់បុគ្គល

ដែលទៅកាន់ចរណកនោះ (ព្រោះហេតុនោះ)

កាលបើបុគ្គលរស់នៅ គួរតែធ្វើបុណ្យ ។

(៥៤) ព្រោះនេះឯង ព្រាហ្មណ៍ ២ នាក់ដង បានយំចំរើនហើយ

ចាស់ក្មេងវ័យ ចូលដល់បច្ច័យវ័យ តាំងពីកើតមកបាន ១២០ ឆ្នាំហើយ

ចូលទៅដល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្លាយចង្អុលព្រះ

មានព្រះការហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមស្រួល ។ លុះព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

អង្គុយ ក្នុងទីសមស្រួលហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះ

ថា ចតុក្កព្រះភាគមជ្ឈិមវេទ យើងជាព្រាហ្មណ៍ដង បានយំចំរើនហើយ

ចាស់ក្មេងវ័យហើយចូលដល់បច្ច័យវ័យតាំងពីកើតមកបាន ១២០ ឆ្នាំហើយ

តែយើងទាំងនោះ មិនបានធ្វើសេចក្តីល្អ មិនបានធ្វើកុសល មិនបានធ្វើ

ទីពឹងការពារកាយសារ ឬសូមព្រះភាគមជ្ឈិមវេទ ទូន្មានយើងទូលព្រះ

អង្គុយ សូមព្រះភាគមជ្ឈិមវេទ ច្រៀនប្រដៅយើងទូលព្រះអង្គ ដើម្បីជា

ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់យើងទូលព្រះអង្គកសកាលដ៏យូរ ។

ទុតិយបណ្ណសាគ ព្រាហ្មណវង្ស

តត្ថ ឥន្ទ្រ ព្រាហ្មណ ជិដ្ឋា វុដ្ឋា មហាបុត្រ
 វរុកតា វាយាអនុប្បត្តា វិសាស្សសតិកា ជាតិយា
 តេ ចត្ថ អកតតល្យាណា អកតតត្ថសលា អកត-
 ក្សត្រាណា អាទិត្តោ ទោ អយំ ព្រាហ្មណ
 លោកោ ជរាយ ឡាទិចា មរណោ ឯវំ អាទិត្ត
 ទោ ព្រាហ្មណ លោកេ ជរាយ ឡាទិចា មរណោ
 យោ នីធន កាយេន សញ្ញមោ វាចាយ សញ្ញមោ
 មនសា សញ្ញមោ តំ តស្ស បេតស្ស តាណាញ
 លេនញ ធិបញ្ច សរណញ មរាយនញាតិ ។

អាទិត្តស្មី អតាស្មី
 យំ និហាតិ កាជំជំ
 តំ តស្ស ហោតិ អត្តាយ
 ទោ ច យំ តត្ថ ឧយ្ហតិ
 ឯវំអាទិត្តកា លោកោ
 ជរាយ មរណោ ច
 និហាមេវេ ធានេន
 ធិន្ទំ ហោតិ សុនិហាតំ(១) ។

១ ឬ. សុនិព្ពតំ ។

ទុតិយបណ្ណសាគ ព្រាហ្មណវង្ស

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អើ អ្នកទាំងឡាយជាព្រាហ្មណ៍ផង
 ហនវ័យចំរើនហើយ ចាស់ កន្លងវ័យ ចូលជល់បច្ច័យវ័យ តាំងពីកើតមក
 បាន១២០ ឆ្នាំហើយ តែជាអ្នកទាំងនោះ មិនបានធ្វើសេចក្តីល្អ មិនបាន
 ធ្វើកុសល មិនបានធ្វើទីពឹងការតាវភ័យសោះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ទាំង
 ឡាយ សត្វលោកនេះ ក្តៅក្រហាយព្រោះជេក ព្យាបាទ មរណៈ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ កាលបើសត្វលោកក្តៅក្រហាយ ព្រោះជេកព្យាបាទ
 មរណៈយ៉ាងនេះហើយ សេចក្តីសង្រួមដោយកាយ សេចក្តីសង្រួមដោយ
 វាចា សេចក្តីសង្រួមដោយចិត្តណា តាំងពីឥឡូវនេះទៅ បុណ្យ(ដែល
 កើតពីសេចក្តីសង្រួម) នោះជាទីជ្រកកោនផង ជាទីពឹងផង ជាទីពឹងផង
 វាទីព្យាបាទ ជាទីសន្សំមផង ចេសបុគ្គលដែលទៅកាន់បរលោកនោះ ។

កាលបើផ្ទះ ក្រូវភ្លើងនេះ ជនម្ចាស់ផ្ទះតែងជញ្ជូន
 ភាគនៃណា ចេញផុត(អំពីផ្ទះ) ឬច្រឡំណា ក្នុងផ្ទះនោះ
 (ដែលគេជញ្ជូនចេញហើយ) ភ្លើងនេះមិនបាន ច្រឡំ
 នោះ វែមន៍បានជាប្រាយាជនរបស់គេ យ៉ាងណា
 សត្វលោក ដែលត្រូវធ្វើទីពឹងនឹងមរណៈនាមនេះ
 គួរប្រញាប់ជញ្ជូនចេញឱ្យផុត (អំពីផ្ទះភ័យកាយ)
 ដោយការឱ្យខាន (ព្រោះថា) ខានដែលគេឱ្យហើយ
 ឈ្មោះថា បានជញ្ជូនដោយល្អ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយសូត្រ ធិតិបិដក

យោន កាយេន សញ្ញាមោ

វាហយ ទុន ធម្មសា

តំ ភស្ម មេតស្ម សុខាយ ហោតិ

យំ ដីវមាថា បកហេតិ បុព្វន្តិ ។

[៥៥] អដទោ អញ្ញាតោ ព្រាហ្មណោ យេន

ភកវា ភេតុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិថា ភកវតា សន្តិ

សម្មោទិ ។ មេ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ ទោ សោ

ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯកនរោច សន្តិដ្ឋិតោ ធម្មោ

សន្តិដ្ឋិតោ ធម្មោតិ ភោ ភោតម វុត្ថតិ ។

តិក្កាវតា ទុ ទោ ភោ ភោតម សន្តិដ្ឋិតោ ធម្មោ

ហោតិ អតាលំភោ ឯហិបស្សិកោ ឧបទយិកោ

បច្ចុតំ វេទិតោ វិញ្ញាហិតិ ។ រត្តោ ទោ

ព្រាហ្មណោ រកេន អភិក្កតោ បរិយាធិដ្ឋតិក្កោ

អត្តព្យាបាទាយមិ ធម្មេតិ បាទ្យាបាទាយមិ ធម្មេតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ធិតិបិដក

ការសង្ខមដោយកាយ វាចា ចិត្តណា ពឹងទ្បៅនេះទៅ

បុណ្យ (ដែលកើតមកកំពីការសង្ខម) នោះ វាមិន

កើតសុខដល់បុគ្គលដែលទៅកាន់បរលោកហើយនោះ

ហេតុនោះ កាលបើបុគ្គលរស់នៅ គួរតែធ្វើបុណ្យ ។

[៥៥] ត្រាខាងឯង មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យកក់ទាក់ដូច្នេះនឹង

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ មេ ។ លុះព្រាហ្មណ៍នោះ ឆ្លើយត្រឡប់

ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះភាគម

ព័រមើល ព្រាហ្មណ៍ឯងសំដែងថា ចម្ងែដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ ដោយ

ខ្លួនឯង ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ។ បពិត្រព្រះ

ភាគមព័រមើល ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ឲ្យឲ្យដែល

មិនជឿចំពោះ គួរហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន គួរបង្កើនចូល

មកទុកក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនបាន ដែលពួកគេប្រាជ្ញតប្បឃើញ ចំពោះខ្លួន

តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់

ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលត្រេកអរ ដែលពន្លាតបសន្តិក មានចិត្តប្រកាន់

ចាំ តែឆន្ទៈដ៏ម្សៀតចៀនខ្លួនឯងខ្លះ គឺគេដើម្បីចៀកចៀនអ្នកដទៃខ្លះ

ទុតិយបន្ទាសាសនា ព្រាហ្មណ៍វង្ស

ទុកយក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ ទេវតសីតំមិ ទុក្ខំ
 ឆោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។ ឆោម បដិសំ ទេវ
 អត្តក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ ន បរក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ
 ន ទុកយក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ ន ទេវតសីតំ ទុក្ខំ
 ឆោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។ ឯវិមិ ទោ ព្រាហ្មណ
 សន្និដ្ឋិកោ ឆន្ទោ ហោតិ... ទុដ្ឋោ ទោ ព្រាហ្មណ
 ឆោសេន អភិក្ករោ បរិយាទិន្ននិកោ អត្តក្សតាងាយមិ
 ទេវតេតិ បរក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ ទុកយក្សតាងាយមិ
 ទេវតេតិ ទេវតសីតំមិ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។
 ឆោសេ បដិសំ ទេវ អត្តក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ
 ន បរក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ ន ទុកយក្សតា-
 ងាយមិ ទេវតេតិ ទេវតសីតំ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ
 បដិសំវេទេតិ ។ ឯវិមិ ទោ ព្រាហ្មណ សន្និដ្ឋិកោ
 ឆន្ទោ ហោតិ... ទុដ្ឋោ ទោ ព្រាហ្មណ មោហាន
 អភិក្ករោ បរិយាទិន្ននិកោ អត្តក្សតាងាយមិ ទេវតេតិ

ទុតិយបន្ទាសាសនា ព្រាហ្មណ៍វង្ស

ឆិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯង នឹងអ្នកដទៃទៀត ក៏វេទនាដ៏ទុក្ខ ទោមនស្សដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ កាលបើលះចំណិតហើយ បុគ្គលវេទនាមិនគិតដើម្បី
 បៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនគិតដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃផង មិនគិតដើម្បី
 បៀតបៀនខ្លួនឯង នឹងអ្នកដទៃផង វេទនាដ៏ទុក្ខ ទោមនស្ស ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយឈ្មោះថាឆមិដែល
 បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង...ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍បុគ្គលប្រទូស្ត ដែល
 ពោសៈស្របស្អាត មានចិត្តច្រកាន់ចំ កែងគិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងទៀត
 ឆិតដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃទៀត ឆិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃទៀត
 ក៏វេទនាដ៏ទុក្ខ ទោមនស្សដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ កាលបើលះពោសៈ
 ច្រាលហើយ បុគ្គលកែងមិនគិត ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនគិត
 ដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃផង មិនគិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នក
 ដទៃផង វេទនាដ៏ទុក្ខ ទោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយឈ្មោះថា ឆមិដែលបុគ្គលឃើញ
 ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង... ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលវាង្សដែលមោហា
 ស្របស្អាត មានចិត្តច្រកាន់ចំ កែងគិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងទៀត

បរព្យាបាយិ ទេវតតិ ឧបាយព្យាបាយិ
 ទេវតតិ ទេវតសិក្ខិ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ បដិសំវេទនិ ។
 ហេហេ បដិសំវេ ទេវ អត្ថព្យាបាយិ ទេវតតិ ន
 បរព្យាបាយិ ទេវតតិ ន ឧបាយព្យាបាយិ
 ទេវតតិ ន ទេវតសិក្ខិ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ បដិសំវេទនិ ។
 ឯវិចី ទោ ព្រាហ្មណ៍ សន្និដ្ឋិកោ ឆោត្ថា ហោតិ
 អកាលិកោ ឯវិចីស្សិកោ ឧបាយិកោ បទ្ខត្ថំ
 វេទិតញ្ចា វិញ្ញាបិតិ ។ អភិក្កន្ធិ ភោ តោតម ។ បេ ។
 ឧទាសតំ មំ កវំ តោតោ ជាវេតុ អដ្ឋតត្ថេ
 ពាលុបេតំ សរណំ ភត្តន្តំ ។

[៨៦] អថទោ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណ៍ចរិត្តាជកោ
 យេន ភកវំ តេទុបស្សនំ ។ បេ ។ ឯវិចី ឆិសំឆោ ទោ
 សោ ព្រាហ្មណ៍ចរិត្តាជកោ ភកវំ ឯវិចី ឆិសំឆោ
 កោ ឆោត្ថា សន្និដ្ឋិកោ ឆោត្ថា ហោ តោតម វុទ្ធាតិ ។

គិតដើម្បីបៀតបៀនអ្នកដទៃ គិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃ
 ក៏មិនទទួលទុក្ខចោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ កាលបើលះ
 ទោហៈហើយ បុគ្គលមិនគិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង មិនគិតដើម្បីបៀត
 បៀនអ្នកដទៃផង មិនគិតដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃផង វាមិនមែន
 ទទួលទុក្ខចោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ កាលព្រាហ្មណ៍ យ៉ាង
 នេះហើយ រលាយជាដំបូងដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឲ្យឲ្យដែល
 មិនរំលោភ គួរហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាទ គួរបង្ហាត់ចូល
 មកទុកក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនបាទ ដែលវិញ្ញាណដ៏ស្អាតដ៏ស្អាតច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្ជួចច្បាស់ណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ចាំទុកនូវព្រះអង្គថាជាឧបាយក អ្នកដល់នូវសារណគម៌ ស្មើដោយជិត
 តាំងអំពីថ្ងៃនេះដោយមេរោ ។

[៨៦] ព្រាហ្មណ៍ មានព្រាហ្មណ៍ចរិត្តាជកោ ចូលទៅកាល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ចរិត្តាជកោនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ បានក្របបង្ខំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន ព្រះអង្គតែងសម្រែងថាឯងដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ។

កំភ្លាវតា ទុ ទោ ភោ ភោតម សុទ្ធិដ្ឋិតោ ឆន្ទោ
 ហោតិ អកាលិកោ ឯហិបស្សិតោ ឧបនយិកោ
 បទ្កតំ វេទិតោ វិញ្ញាហិតំ ។ វត្ថោ ទោ ព្រាហ្មណ
 វគេន អភិក្កតោ បរិយាទិទ្ធិចិត្តោ អត្តព្យាភាយមិ
 វេតេតិ បរព្យាភាយមិ វេតេតិ ទុកយព្យាភាយមិ
 វេតេតិ វេតសំកំ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។
 វគេ បហំនេ នេវ អត្តព្យាភាយមិ វេតេតិ ន
 បរព្យាភាយមិ វេតេតិ ន ទុកយព្យាភាយមិ
 វេតេតិ ន វេតសំកំ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ
 បដិសំវេទេតិ ។ វត្ថោ ទោ ព្រាហ្មណ វគេន
 អភិក្កតោ បរិយាទិទ្ធិចិត្តោ កាយេន ទុក្ខវិកំ វេតិ
 វាថាយ ទុក្ខវិកំ វេតិ បនសា ទុក្ខវិកំ វេតិ ។
 វគេន បហំនេ នេវ កាយេន ទុក្ខវិកំ វេតិ ន
 វាថាយ ទុក្ខវិកំ វេតិ ន បនសា ទុក្ខវិកំ វេតិ ។
 វត្ថោ ទោ ព្រាហ្មណ វគេន អភិក្កតោ

បតិក្រូតោ ភោតមជ្ឈិមំ ចម្រើនបុគ្គលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួន
 ឯង ឲ្យទូលំផលមិននាំគាល គួរហៅបុគ្គលដទៃ ឲ្យចូលមកមើល
 ៣៥ គួរបង្កើនចូលមកទុក ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ដែលពួកវិញ្ញាណ
 គប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ព្រាជីមាឲ
 ព្រហ្មក្រទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលត្រេកអរដែលរកគ្រប
 សង្កត់ មានចិត្តប្រកាន់មាំ រមែងនឹកដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯងខ្លះ និង
 ដើម្បីចៀតចៀនអ្នកដទៃខ្លះ និងដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯង នឹងអ្នកដទៃខ្លះ
 ក៏រមែងទទួលទុក្ខវេទនាស្បែកដែលប្រព្រឹត្តរកក្នុងចិត្ត ។ កាលបើលទេស
 រកគ្របហើយ បុគ្គលរមែងមិននឹក ដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯងនឹង មិន
 នឹកដើម្បីចៀតចៀនអ្នកដទៃនឹង មិននឹកដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នក
 ដទៃនឹង រមែងមិនទទួលទុក្ខ វេទនាស្បែក ដែលប្រព្រឹត្តរកក្នុងចិត្ត ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលត្រេកអរដែលរកគ្របសង្កត់ មានចិត្តប្រកាន់មាំ
 រមែងប្រព្រឹត្តទុក្ខវិករដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុក្ខវិករដោយវាចា ប្រព្រឹត្ត
 ទុក្ខវិករដោយចិត្ត ។ កាលបើលទេសរកគ្របហើយ បុគ្គលរមែងមិនប្រព្រឹត្ត
 ទុក្ខវិករដោយកាយ មិនប្រព្រឹត្តទុក្ខវិករដោយវាចា មិនប្រព្រឹត្តទុក្ខវិក
 ដោយចិត្ត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលត្រេកអរដែលរកគ្របសង្កត់

សុត្តន្តបិដក អង្គបិដក ឧបសម្ព័ន្ធ តិកាវគ្គ

បរិយាទិន្នចិត្តោ អត្តត្ថំបិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ
 បាត្ថំបិ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ ទុកយត្ថំបិ យថាភូតំ
 នប្បជាតាតិ ។ ភកេ បហំនេ អត្តត្ថំបិ យថាភូតំ
 បជាតាតិ បាត្ថំបិ យថាភូតំ បជាតាតិ ទុកយត្ថំបិ
 យថាភូតំ បជាតាតិ ។ វិវិចំ ទោ ព្រាហ្មណ សន្និដ្ឋិកោ
 ធម្មោ ហោតិ... ឧដ្ឋោ ទោ ព្រាហ្មណ ។ បេ ។
 អូឡោ ទោ ព្រាហ្មណ មោហេន អភិក្ខតោ
 បរិយាទិន្នចិត្តោ អត្តព្យាបាទាយមិ ទេតេតិ
 បរព្យាបាទាយមិ ទេតេតិ ទុកយព្យាបាទាយមិ ទេតេតិ
 ទេតសំកំចំ ទុត្ថំ នោមស្សំ បដិសំវេទេតិ ។
 មោហេ បហំនេ នេវ អត្តព្យាបាទាយមិ ទេតេតិ ន
 បរព្យាបាទាយមិ ទេតេតិ ន ទុកយព្យាបាទាយមិ
 ទេតេតិ ន ទេតសំកំ ទុត្ថំ នោមស្សំ បដិសំវេទេតិ ។
 អូឡោ ទោ ព្រាហ្មណ មោហេន អភិក្ខតោ

សុត្តន្តបិដក អង្គបិដក ឧបសម្ព័ន្ធ តិកាវគ្គ

មានចិត្តប្រកាន់មាំ វេចន៍មិនដឹងនូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនតាមពិតរូបៈ មិន
 ដឹងនូវប្រយោជន៍របស់បុគ្គលដទៃតាមពិតរូបៈ មិនដឹងនូវប្រយោជន៍ខ្លួន
 ឯងនឹងអ្នកដទៃតាមពិតរូបៈ ។ កាលបើលះបង់វិន័យ បុគ្គល
 វេចន៍ដឹងនូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនតាមពិតផង ដឹងនូវប្រយោជន៍របស់អ្នក
 ដទៃតាមពិតផង ដឹងនូវប្រយោជន៍ខ្លួននឹងអ្នកដទៃតាមពិតផង ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះឯងហើយឈ្មោះថា គមីវេលបុគ្គលឃើញច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ... ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលប្រឡូក ។ បេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 បុគ្គលវេចន៍ដែលមោហៈ គ្របសង្កត់ មានចិត្តប្រកាន់មាំ វេចន៍គិតដើម្បី
 ចៀកចៀនខ្លួនឯងរូបៈ គិតដើម្បីចៀកចៀនអ្នកដទៃរូបៈ គិតដើម្បីចៀក
 ចៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃរូបៈ ក៏វេចន៍ទទួលទុក្ខទោមនស្សដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងចិត្ត ។ កាលបើលះបង់វេចន៍មិនដឹងនូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនតាមពិតរូបៈ
 ចៀកចៀនខ្លួនឯងផង មិនគិតដើម្បីចៀកចៀនអ្នកដទៃផង មិនគិតដើម្បី
 ចៀកចៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃផង វេចន៍មិនទទួលទុក្ខទោមនស្សដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលវេចន៍ដែលមោហៈគ្របសង្កត់

ចរិយាទិទ្ធិចិត្តោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិតំ វាចាយ
 មុច្ចរិតំ ចរិតំ វេទសា ទុច្ចរិតំ ចរិតំ ។ មោហេ
 ចរិតំ នេ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិតំ ន វាចាយ
 ទុច្ចរិតំ ចរិតំ ន វេទសា ទុច្ចរិតំ ចរិតំ ។
 មូឡោ ចោ ព្រាហ្មណ មោហេន អភិក្ខតោ
 ចរិយាទិទ្ធិចិត្តោ អត្តត្ថំ យថាភូតំ នឃ្យជាតាតិ
 ចរិត្ថំ យថាភូតំ នឃ្យជាតាតិ ទុកយត្ថំ
 យថាភូតំ នឃ្យជាតាតិ ។ មោហេ ចរិតំ អត្តត្ថំ
 យថាភូតំ ចជាតាតិ ចរិត្ថំ យថាភូតំ ចជាតាតិ
 ទុកយត្ថំ យថាភូតំ ចជាតាតិ ។ ឯវំ ចោ
 ព្រាហ្មណ សន្និដ្ឋិតោ នឃ្យោ យោតិ អកាលិតោ
 ឯវំ មស្សិតោ ទុច្ចយិតោ ចច្ចត្ថំ វេទិតត្វោ
 វិញ្ញាបិតិ ។ អភិក្ខតំ តោ តោតម ។ មេ ។
 ទុច្ចាសតំ មី កវំ តោតមោ ជាបតុ អន្លតត្ថោ
 ចាណុបេតំ សរណំ តត្ថំ ។

មានចិត្តប្រកាន់ថា រវេនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត
 ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត ។ កាលបើលះមោហៈបានហើយ
 បុគ្គលរវេនមិនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ មិនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា
 មិនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលវេទិតដែលមោហៈ
 គ្របសង្កត់ មានចិត្តប្រកាន់ថា រវេនមិនដឹងនូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនកាម
 ពិតៗ មិនដឹងនូវប្រយោជន៍របស់បុគ្គលដទៃកាមពិតៗ មិនដឹងនូវប្រ-
 យោជន៍ខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃកាមពិតៗ ។ កាលបើលះមោហៈបានហើយ
 បុគ្គល រវេនដឹងនូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួនកាមពិតៗ ដឹងនូវប្រយោជន៍អ្នក
 ដទៃកាមពិតៗ ដឹងនូវប្រយោជន៍ខ្លួននឹងអ្នកដទៃកាមពិតៗ ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ផលដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ឲ្យនូវផលមិនរំលោភ គួរហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមក
 មើលបាន គួរបញ្ជូនចូលមកទុក ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនបាន ដែលពួកវិញ្ញាណ
 គប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ។ បត់ត្រព្រះភាគដ៏ចំរើន ក៏ច្បាស់
 ណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះភាគដ៏ចំរើន ចាំទុកនូវព្រះអង្គថាជា
 ទទួលកម្មផលនូវសរណគមន៍ស្មើដោយជិតកំណត់ថ្ងៃនេះជាដើមទៅ។

[៨៧] អថ ទោ ជា នុស្សាណី ព្រាហ្មណោ
 យេន កកវា តេនុបសង្កម្ពី ។ បេ ។ ឯកមន្តិ
 ធិសិទ្ធា ទោ ជា នុស្សាណី ព្រាហ្មណោ កកវន្តិ
 ឯកនកេច សន្តិដ្ឋិតំ ធិព្វានំ សន្តិដ្ឋិតំ ធិព្វានន្តិ
 កោ កោតម វុច្ចតិ ។ តិក្កាវតា នុ ទោ
 កោ កោតម សន្តិដ្ឋិតំ ធិព្វានំ ហោតិ អកាលំកំ
 ឯហិបស្សិតំ ឧបនយិតំ បទ្ខត្ថំ វេទិតវ្យំ
 វិញ្ញហិតិ ។ វត្តោ ទោ ព្រាហ្មណោ រកេន អភិក្កតោ
 ចរិយាធិន្ទចិត្តោ អត្តព្យាភាយមិ ទេតេតិ បរព្យា-
 ភាយមិ ទេតេតិ ឧបយព្យាភាយមិ ទេតេតិ
 ទេតសិកំបិ នុក្ខំ ធាមនស្សំ បដិសំវេទិតិ ។ រកេ
 ចហីនេ នេវ អត្តព្យាភាយមិ ទេតេតិ ន បរព្យា-
 ភាយមិ ទេតេតិ ន ឧបយព្យាភាយមិ ទេតេតិ
 ន ទេតសិកំ នុក្ខំ ធាមនស្សំ បដិសំវេទិតិ ។

[៨៨] ព្រាហ្មណី ព្រាហ្មណី ឈ្មោះជា នុស្សាណី ចូលទៅកាល
 ព្រាហ្មណីព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះជា នុស្សាណី ព្រាហ្មណី កក្កិយក្កិយសមគ្គ
 ហើយ បានក្រាបចង្អុលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិម
 ចំរើន ព្រះអង្គតែងសំដែងថា ព្រះវិញ្ញាណដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ព្រះវិញ្ញាណជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯង ។ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមចំរើន ព្រះវិញ្ញាណជាធម្មជាតិដែលបុគ្គល
 គប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឲ្យឲ្យដែលមិនដឹងថា កាល ក្នុងហោបុគ្គល
 ដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ក្នុងហោបុគ្គលមកទុក ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនបាន
 ដែលវិញ្ញាណតាំងឲ្យយ គប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង តើដោយហេតុដូច
 ម្តេច ។ ព្រាហ្មណីព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្មាលព្រាហ្មណី បុគ្គល
 គ្រេកអរដែលរក្សាស្របសង្កត់ មានចិត្តប្រកាន់ចាំ វេទន៍ធិកដើម្បីចៀក
 ចៀនខ្លួនឯងខ្លះ ធិកដើម្បីចៀកចៀនអ្នកដទៃខ្លះ ធិកដើម្បីចៀកចៀន
 ខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃខ្លះ ក៏វេទន៍ចូលទុក្ខរោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។
 កាលចើលរោគៈបានហើយ បុគ្គលវេទន៍មិនធិកដើម្បីចៀកចៀនខ្លួនឯង
 មិនធិកដើម្បីចៀកចៀនអ្នកដទៃឯង មិនធិកដើម្បីចៀកចៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នក
 ដទៃឯង វេទន៍មិនចូលទុក្ខរោមនស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។

ឯង ទេ ព្រាហ្មណ៍ សង្ឃដ៏ធំ ដ៏ធំ ហោតិ...
 ឧទ្ទោ ទេ ព្រាហ្មណ៍ ។ បេ ។ ឧទ្ទោ ទេ
 ព្រាហ្មណ៍ ហោហេន អភិក្ខតោ បរិយាទិដ្ឋិច្ចតោ
 អន្តរាព្វាណាយមិ ទេតេតិ បរាព្វាណាយមិ ទេតេតិ
 ទុក្ខយព្វាណាយមិ ទេតេតិ ទេតសិក្ខមិ ទុក្ខំ
 ជោមនស្សំ ចដិសំវេនតិ ។ ហោហេ បហិទេ ទេ
 អន្តរាព្វាណាយមិ ទេតេតិ ន បរាព្វាណាយមិ
 ទេតេតិ ន ទុក្ខយព្វាណាយមិ ទេតេតិ ន
 ទេតសិក្ខ ទុក្ខំ ជោមនស្សំ ចដិសំវេនតិ ។
 ឯង ទេ ព្រាហ្មណ៍ សង្ឃដ៏ធំ ដ៏ធំ ហោតិ...
 យតោ ទេ អយំ ព្រាហ្មណ៍ អនេកសសំ វាតត្ថយំ
 ចដិសំវេនតិ អនេកសសំ ជោសត្ថយំ ចដិសំវេនតិ
 អនេកសសំ ហោហត្ថយំ ចដិសំវេនតិ ។ ឯង ទេ
 ព្រាហ្មណ៍ សង្ឃដ៏ធំ ដ៏ធំ ហោតិ អកាលិកំ
 ឯហិចស្សិតំ ទុបយិកំ បទ្ខតំ វេទិតំ វិញហិតិ ។

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ ព្រះនិព្វានឈ្មោះថាជាធម្មជាតិ
 ដែលច្បុលគប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង... ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គល
 ប្រឡូក ។ បេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលដែលទៅដល់ចោលគ្រប់សង្គតិ
 គាត់ច្បាប់កាន់មាំ វេទនិកដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯង គិតដើម្បី
 ចៀតចៀនអ្នកដទៃ គិតដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃ ក៏
 វេទនិកច្បុលទុក្ខ ចោមនស្សដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ កាលបើលះចំ
 ចោលហើយ បុគ្គលវេទនិកដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯង មិនគិតដើម្បី
 ចៀតចៀនអ្នកដទៃ មិនគិតដើម្បីចៀតចៀនខ្លួនឯងនឹងអ្នកដទៃ វេទនិក
 ច្បុលទុក្ខ ចោមនស្សដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 យ៉ាងនេះហើយព្រះនិព្វាន ឈ្មោះថាជាធម្មជាតិដែលច្បុលគប្បីឃើញ
 ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង... ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលនេះ ទទួលនូវការអស់វាតៈ
 វេទនេសសសល់ ទទួលនូវការអស់ចាសៈវេទនេសសសល់ ទទួលនូវការ
 អស់ចោលៈវេទនេសសសល់ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយព្រះ
 និព្វានឈ្មោះថាជាធម្មជាតិដែលច្បុលគប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងឲ្យ
 ដល់មុខវិញ្ញាណ គួរហៅបុគ្គលដែលឲ្យចូលមកមើលបានដូច្នេះហើយ
 មកទុកក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ដែលពួកវាឆ្លុះឆ្លាយដល់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ។

អភិក្កន្តំ ភោ ភោតម ។ មេ ។ ឧបាសកំ មំ កំ
ភោតោ ឆាបតុ អដ្ឋនក្កេ ទាណុបេតំ សាណំ ភត្តន្តំ ។

[៤៨] អថទោ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណមហា-
សាលោ យេន ភត្តា តេនុបសន្តិមិ ។ មេ ។ ឯតមន្តំ
និសិដ្ឋោ ទោ សោ ព្រាហ្មណមហាសាលោ
កក្កន្តំ ឯតនកេច សុតម្មតំ ភោ ភោតម បុព្វ-
កាធំ ព្រាហ្មណាធំ វិជ្ជាធំ មហាបូកាធំ អាចរិ-
យប្បវេយាធំ ភាសមាទាធំ បុព្វស្សនំ អយំ
លោកោ អរិមំ មញ្ញេ ដុដោ ហោតិ(១) មនុស្សហិ
កុក្កុសសម្មាធិការ(២) ភាមនិកុមនិមននិមននិ-
យោតិ ។ កោតុ ទោ ភោ ភោតម ហេតុ កោ
បទ្ធកោ យេនេតហិ មនុស្សាធំ ទយោ ហោតិ
តនុត្តំ បញ្ញាយតិ តាមាមិ អតាមា ហោតិ និកមាមិ
អនិកមា ហោតិ និកមាមិ អនិកមា ហោតិ និមននាមិ
អននននា ហោតិ ។ ឯតហិ ព្រាហ្មណ មនុស្ស

១ ឧ. ម. អហសិធំ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. កុក្កុសសម្មាធិការ ។

បតិក្រព្រះភោតមនិមំ ភិច្ឆាសំណាសំ ។ មេ ។ សូមព្រះភោតម
និមំ ព្រះ ព្រះភោតមនិមំ ជាទុក្ខនិមិត្ត អនុវត្តន៍ ឬសាធារណមន៍ស្មើ
ដោយជីវិតកំណត់ថ្ងៃនេះដើមទៅ ។

[៤៨] ត្រាភោតនិមំ មានព្រាហ្មណ៍មហាសាលាធំ ចូលទៅគាល់
ព្រះដ៏មានព្រះភោត ។ មេ ។ លុះព្រាហ្មណ៍មហាសាលានោះ អនុវត្តន៍ ឬសា
ធារណមន៍ស្មើ បានក្របបង្កើតចូលព្រះដ៏មានព្រះភោតដូច្នេះ បតិក្រព្រះ
ភោតមនិមំ ព្រះ ព្រះភោតមនិមំ បានក្លាយទៅជាព្រាហ្មណ៍ជាធំមុន មាន
បែបនេះ ចាស់ជាអាចារ្យ ។ ភាគនិយាយថា កាលពីដើម លោក
អោលេក្ខណ៍ដោយពួកមនុស្ស ហាក់ដូចជាអវិចិត្រ ព្រះភោត
និមំ ព្រះ ព្រះភោត (ជិត ។ គ្នា) លុះចូលយូរមកហើយ ។ បតិក្រព្រះ
ភោតមនិមំ ព្រះ ព្រះភោតមនិមំ ច្រើនដូច្នេះ ដែលនាំឱ្យពួកមនុស្ស
ក្នុងកាលវេទនាអស់ទៅ និងទៅ ស្រុកទៅជាមិនមែនស្រុក និងមេទៅ
ជាមិនមែនមិនមែន ឯទៅជាមិនមែនឯទៅ ដល់ទៅជាមិនមែនដល់ទៅ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភោតព្រះដ៏គ្រាន់ថា ព្រាហ្មណ៍ ពួកមនុស្សវេទនា

អនុប្បកត្តា វិសមលោកាភិក្ខុតា មិច្ឆាធម្មបរោត
 តេ អនុប្បកត្តា វិសមលោកាភិក្ខុតា មិច្ឆា-
 ធម្មបរោត តិល្លាចំ សត្វាចំ គហេត្វា អញ្ញាស្ស
 ជីវិតា វេហេចេន្តំ តេន ឥហ្វ មនុស្សា កាលំ
 កហេន្តំ ។ អយំចិ ហេ ព្រាហ្មណ ហេតុ អយំ
 បទ្ទយោ យេនេតាហិ មនុស្សានំ ឧយោ ហោតិ
 តទុត្តំ បញ្ញាយតិ តាមាចិ អតាមា ហោន្តិ ធិតមាចិ
 អនិគមា ហោន្តិ ធិតាចិ អនិគមា ហោន្តិ ជន-
 បធាចិ អជនបធា ហោន្តិ ។ បុន ចរេ ព្រាហ្មណ
 ឯតាហិ មនុស្សា អនុប្បកត្តា វិសមលោកាភិក្ខុតា
 មិច្ឆាធម្មបរោត តេសំ អនុប្បកត្តានំ វិសមលោកា-
 ភិក្ខុតានំ មិច្ឆាធម្មបរោតានំ ទេវោ ន សម្មាសាវំ
 អនុប្បវចនំ តេន ទុត្តំត្ថំ ហោតិ ទុស្សស្សំ
 សេតដ្ឋិកំ សលាកាវត្ថំ តេន ឥហ្វ មនុស្សា កាលំ
 កហេន្តំ ។ អយំចិ ហេ ព្រាហ្មណ ហេតុ អយំ
 បទ្ទយោ យេនេតាហិ មនុស្សានំ ឧយោ ហោតិ
 តទុត្តំ បញ្ញាយតិ តាមាចិ អតាមា ហោន្តិ

ក្រេតអាក្កំអធម្មកៈ ត្រូវវិសមលោកៈគ្របសង្កត់ ត្រូវមិច្ឆាធម្មបរោត
 កាលបើមនុស្សចាំនោះ ក្រេតអាក្កំអធម្មកៈ ត្រូវវិសមលោកៈ
 គ្របសង្កត់ ត្រូវមិច្ឆាធម្មបរោតហើយ ក៏ចាប់យកសស្រ្តាដ៏មុត
 ផ្តាច់ជីវិតានិច្ច ហេតុនោះ បានជាពួកមនុស្សជឿច្រើន ក៏ធ្វើបរាណ-
 កាល ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលចាំពួក
 មនុស្សក្នុងកាលផ្សេងនេះអស់ទៅ គឺចៅ ស្រុកទៅជាមិនមែនស្រុក
 និងមេចៅជាមិនមែននិគម នគរទៅជាមិនមែននគរ ជនបទទៅជាមិនមែន
 ជនបទ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត ពួកមនុស្សផ្សេងនេះ ក្រេតអាក្កំ
 អធម្មកៈ ត្រូវវិសមលោកៈគ្របសង្កត់ ត្រូវមិច្ឆាធម្មបរោត កាលបើពួក
 មនុស្សចាំនោះក្រេតអាក្កំអធម្មកៈ ត្រូវវិសមលោកៈគ្របសង្កត់ ត្រូវ
 មិច្ឆាធម្មបរោត ត្រូវក៏មិនបង្កើតឡើយទៀតដោយប្រពៃ ហេតុនោះ បាន
 ជាពើកទុក្ខ រស់ទុក្ខមិនល្អ ត្រាស៊ី ស្អាតស៊ី ហេតុនោះ បានជាពួកមនុស្ស
 ជឿច្រើន ធ្វើបរាណកាល ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលចាំពួកមនុស្សផ្សេងនេះអស់ទៅ គឺចៅ ស្រុកទៅជាមិនមែនស្រុក

និគមាមិ អនិគមា ហោន្តិ នគរមិ អនគរ ហោន្តិ
 ជនបទមិ អជនបទ ហោន្តិ ។ បុន ចរា ព្រាហ្មណ
 ឯករាមិ មនុស្សា អនុម្ពាតតា វិសមលោកា-
 ភិក្ខុតា មិច្ឆាធម្មវេទា តេសំ អនុម្ពាតតា
 វិសមលោកាភិក្ខុតា មិច្ឆាធម្មវេទា យេត្តា វាធឿ
 អមនុស្សា ទស្សន្តិ តេន ធម្មា មនុស្សា កាលំ
 កាហោន្តិ ។ អយំមិ ទោ ព្រាហ្មណ ហេតុ អយំ
 បទ្ធកាយោ យេនេតរាមិ មនុស្សា ទាយោ ហោតិ កុត្តំ
 បញ្ញាយនំ តានាមិ អតាមា ហោន្តិ និគមាមិ អនិគមា
 ហោន្តិ នគរមិ អនគរ ហោន្តិ ជនបទមិ អជនបទ
 ហោន្តិ ។ អភិក្កន្តំ ភោ ភោតម ។ បេ ។
 ទយាសកំ មិ ភវំ ភោតមោ ធារេតុ អដ្ឋតត្ថ
 ចាលុបេតំ សវណំ កត្តំ ។

និគមាទៅជាមិនមែននិគម នគរទៅជាមិនមែននគរ ជនបទទៅជាមិនមែន
 ជនបទ ។ ហាលព្រាហ្មណ៍ ឬយាទៀត ពួកមនុស្សឥឡូវនេះ ព្រេកអរ
 ក្នុងអនុម្ពាតៈ ត្រូវវិសមលោកៈគ្របសង្កត់ ត្រូវមិច្ឆាធម៌ប្រើត កាល
 បើពួកមនុស្សនាំនិស្សន្ទព្រេកអរក្នុងអនុម្ពាតៈ ត្រូវវិសមលោកៈគ្របសង្កត់
 ត្រូវមិច្ឆាធម៌ប្រើតហើយ យកទាំងឡាយ ក៏វិលត្រឡប់មកមនុស្សដ៏កាច
 (ឱ្យរាប់) ហេតុនោះ បានជាមនុស្សដ៏ច្រើន ធ្វើមរណកាល ។ ហាល
 ព្រាហ្មណ៍ នេះហេតុ នេះហេតុ ដែលនាំឱ្យពួកមនុស្សឥឡូវនេះ
 អស់ទៅ តិចទៅ ស្រុកទៅជាមិនស្រុក ចិគមទៅជាមិនមែននិគម នគរ
 ទៅជាមិនមែននគរ ជនបទទៅជាមិនមែនជនបទ ។ បតិគ្របព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ចំរើន ក៏ច្បាស់ណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចាំទុកទូរ្យ
 ព្រាហ្មណ៍ជាទុក្ខសក អ្នកដល់នូវសណេតមន៍ស្មើដោយជីវិតតាំងពីកំណើត
 នេះដើមទៅ ។

[៩៧] អដទោ វដ្ឋតោត្ថោ^(១) មវិញ្ញាជកោ
 យេន ភគវា តេជុកសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា ភគវតា
 សន្និ សម្មាធិ សម្មាធិជយំ កតំ សុភណីយំ
 វិភិសាបត្វា ឯកធម៌្ហំ ឯសីដិ ។ ឯកធម៌្ហំ ឯសីដ្ឋោ
 ទោ វដ្ឋតោត្ថោ មវិញ្ញាជកោ កតវន្តំ ឯកធម៌្ហេន
 សុកម្ពេន ភោ តោនម សមណោ តោនមោ
 ឯវមាហា មយ្ហមេវ ឆានំ ឆានត្វំ ឆានត្ថាសំ ឆានំ
 ឆានត្វំ មយ្ហមេវ សាវតានំ ឆានំ ឆានត្វំ
 ឆានត្ថាសំ សាវតានំ ឆានំ ឆានត្វំ មយ្ហមេវ ឆិដ្ឋំ
 មហាច្ឆលំ ឆានត្ថាសំ ឆិដ្ឋំ មហាច្ឆលំ មយ្ហមេវ
 សាវតានំ ឆិដ្ឋំ មហាច្ឆលំ ឆានត្ថាសំ សាវតានំ ឆិដ្ឋំ
 មហាច្ឆលន្តិ ។ យេតេ ភោ តោនម ឯវមាហាសុ
 សមណោ តោនមោ ឯវមាហា មយ្ហមេវ ឆានំ ឆានត្វំ
 ឆានត្ថាសំ ឆានំ ឆានត្វំ មយ្ហមេវ សាវតានំ ឆានំ ឆានត្វំ

១ ឧ. វិញ្ញាជកោ ។

[៩៨] ប្រាជានឯជី វដ្ឋតោត្ថោវិញ្ញាជកោ ចូលទៅដល់ប្រាជាន
 ព្រាហ្មណ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយដោយចិត្តស្រួល
 ដ៏មានប្រាជាន លុះចូលដល់ជាត្យ ដែលគួររីករាយនឹងពាក្យគួររីករាយ
 ក៏សង្កេតយកដល់សេចក្តី ។ លុះវដ្ឋតោត្ថោវិញ្ញាជកោ ក៏សង្កេតយកដល់សេចក្តីរីករាយ
 បានប្រាជានឯជីចូលប្រាជានព្រាហ្មណដូច្នេះថា មហាប្រាជានឯជីចូល
 ចំប្រាជានឯជីបានពាក្យនេះថា ប្រាជានឯជីចូល ប្រាសយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលគួរឱ្យបាន ដល់កថាគត មិនគួរឱ្យបានដល់ពួកជនដទៃទៀត បុគ្គល
 គួរឱ្យបានដល់ពួកសាវតានជាគត មិនគួរឱ្យបានដល់ពួកសាវតានដទៃ
 ទៀត បានដែលបុគ្គលឱ្យដល់កថាគតហើយ មានផលច្រើន បាន
 ដែលបុគ្គលឱ្យដល់ពួកជនដទៃ មិនមានផលច្រើនទេ បានដែលបុគ្គល
 ឱ្យដល់ពួកសាវតាន ខែកថាគត មានផលច្រើន បានដែលបុគ្គលឱ្យដល់ពួក
 សាវតានដទៃ មិនមានផលច្រើនទេ ។ មហាប្រាជានឯជីចូល
 ពួកជនណាមួយយ៉ាងនេះថា ប្រាជានឯជីចូល ប្រាសយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលគួរឱ្យបានដល់កថាគតក៏ដូចយ៉ាង មិនគួរឱ្យបានដល់ពួកជន
 ដទៃទៀត បុគ្គលគួរឱ្យបានដល់ពួកសាវតានដទៃក៏ដូចយ៉ាង

នាហ្មោសំ សាវកានំ នាមំ នាគតំ មញ្ញុបេវ
 និព្វំ មហាមូលំ នាហ្មោសំ និព្វំ មហាមូលំ
 មញ្ញុបេវ សាវកានំ និព្វំ មហាមូលំ នាហ្មោសំ
 សាវកានំ និព្វំ មហាមូលន្តិ ។ កត្វំ តេ កោសល
 កោសល វត្តភំនិលោ ឧ ឧ ភវន្តំ កោតមំ អក្ខតេន
 អត្តានិក្ខន្តំ ឧម្មស្ស ចាទុចម្ពំ ក្បាលាភេន្តិ ឧ
 ឧ កោតិ សច្ចាចម្ពំនោ វិនាទុនាតោ ការយ្ហំ
 វេទំ អាគម្ពនិ អន្តរាគម្ពនិកាមា ហិ មយំ ភវន្តំ
 កោតអន្តិ ។ យេ តេ វច្ឆ វិវាហាសុ សមសោត
 កោតាមា វិវាហា មញ្ញុបេវ នាមំ នាគតំ ។ ឧប
 នាហ្មោសំ សាវកានំ និព្វំ មហាមូលន្តិ ឧ យេ តេ
 វត្តភំនិលោ អត្តានិក្ខន្តំ ឧ ឧប បំ តេ អសតា អក្ខតេន
 យោ កោ វច្ឆ បរំ នាមំ ធនន្តំ វាហនិ សោ និស្សា
 អន្តរាយកាម ហោតំ និស្សា ចាវចម្ពំតោ ។

មិនគួរឱ្យបានដល់ពួកសាវករបស់ពួកគ្រូដទៃឡើយ បានដែលបុគ្គលឱ្យ
 ផលវាចាគឺ មានផលច្រើន បានដែលបុគ្គលឱ្យផលពួកផលដទៃ មិន
 បានឯងច្រើនទេ បានដែលបុគ្គលឱ្យផលពួកសាវកថាគឺ មានផល
 ច្រើន បានដែលបុគ្គលឱ្យផលពួកសាវករបស់ពួកគ្រូដទៃ មិនមានផល
 ច្រើនឡើយ ។ ក្នុងផលទាំងនោះហ្នឹង និយាយតាមពាក្យ
 ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើនពេលហើយ មិននិយាយទន្ទឹម ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើនពេលពាក្យមិនចិត្ត ទាំងឈ្មោះថាព្យាស ឱ្យធម៌សមគួរដល់ធម៌
 លំនាំនៃពាក្យប្រកបដោយហេតុនិមួយ មិនមែនតាមដំនោះ ដែលធម៌
 គឺអវ្យាសទេ ព្រោះយើងមិនមានប្រាថ្នាដើម្បីនិយាយចង្អៀតព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើនទេ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្នុងផលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះ
 សមណគោតម ប្រាសយ៉ាងនេះថា បុគ្គលគ្រូឱ្យបានដល់វាចាគឺ
 តែមួយយ៉ាង ។ ចេ ។ បានដែលបុគ្គលឱ្យផលពួកសាវករបស់ពួក
 គ្រូដទៃ មិនបានឯងច្រើនទេ ក្នុងផលទាំងនោះហ្នឹង មិននិយាយ
 តាមពាក្យដែលវាចាគឺពេលហើយ ឬយាទៀត ក្នុងផលទាំងនោះហ្នឹង
 ថា និយាយចង្អៀតវាចាគឺពេលហើយ ឬយាទៀត មិនតែ ម្ចាស់វច្ឆៈ
 អ្នកនោះ ហាមឃាត់បុគ្គលដទៃកំពុងឱ្យបាន ឬក៏នោះហ្នឹង ធ្វើ
 អន្តរាយដល់ផល ពូ ទាក់ ឈ្មោះថា ចៀកចៀនដល់ផល ពូ ទាក់ ។

កល្យាណាជនិគ្គតោ
 តោរ កាវ យុញ្ចន្តិ
 យស្ស វន្តិ ចក្កោ
 ឯរោ ឧបស្សសុ
 យស្មី កស្មត្ថំ ជានិយំ
 ទន្តិយេ ព្រាហ្មណ វស្ស
 សុទ្ធ ចណ្ឌលបុត្តស
 យសុ កាសុច ឯតសុ
 ឧត្តោ ជាយតិ សុត្ថោ
 ឧត្តោ សីលសម្មា
 សត្វាធិ ចារិយោ
 បឋំនជាតិមរណា
 ព្រហ្មចរិយស្ស កោវលី
 បន្តករោ វិសុយុត្តា
 កតត្ថោ អនាសវំ
 ទារុ សត្វឧត្តាធំ

មានសុភវន្ត គេចមនោនោក្ខន្ធវេ គេចបាធិគ
 គូជលំនាសិប្បវនោនោរាជ្យេ យំនិណទិញ
 បុត្តលក្ខ កើតក្នុងគ្រូល្អណាមួយ ពោះជាគូគ្រូ
 ភ្នំ ព្រាហ្មណ៍ភ្នំ វស្សៈភ្នំ សុខៈភ្នំ ចណ្ឌលភ្នំ
 បុត្តសៈភ្នំ ដែលបានទទួលចិត្ត ទិព្វប្រាសចាកកលេស
 ស្ថិតនៅក្នុងធម៌ ចរិយ្យណ៍ដោយសីល វិជ្ជាយាម
 សច្ចៈ មានចិត្តប្រកបដោយហិរិ លាភនិវេទន៍រាលៈ
 ចរិយ្យណ៍ដោយព្រហ្មចារ្យ មានការងារកុះហើយ
 ប្រាសចាកពនៈមានសោត្តសកិច្ចក្លើស្រចះហើយ មុន
 មានភាសាៈ ជាអ្នកជល់(១)គ្រើយ ខែនាទីទាំងអស់(២)

១ សំណើយកត្រើយ ២ ជំនួយគិតព្រា ៣ ចរាគនៈ ៤ សរាគ ៥ ការពិធុ ៦ បង្គំបិណ្ឌ
 ៧ ហេតុ ៨ ។ ៩ សំណើយករុ ១០ អាយុធនៈ ១១ ពេល ១២ ។ ១៣ ពិចារិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គបិដក ធម្មបទ តិកនិយម

អនុបាសាយ និព្វានា
 តស្មី វេ វិវេ ទេវត្ថ
 វិបុលា ហោតិ ធម្មតិលា ។
 កាលា ធម្ម អវិជានន្តា
 ធម្មតា អស្សតាវិចា
 តហំមា ធម្មតិ នាបាធិ
 ធម្ម ហំ សុត្ត ទុបាសេ ។
 យេ ធម្ម សុត្ត ទុបាសេន្ត
 សច្ចតោ ជីវសម្មតេ
 សត្វា ធម្ម ធម្ម សុតតេ
 មូលជាតា ធម្មតិដ្ឋតា
 ធម្មលោកត្ថ តេ យន្តិ
 កុលេ វា នីធម្ម វាយេ
 អនុបុត្រេ ធម្មតា
 អនិក្ខន្ធិ ធម្មតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គបិដក ធម្មបទ តិកនិយម

ធម្មប្រទានំ ប្រាសចាកំវេជីវិកិលេស មាន
 វេលបុត្តលទ្ធិយ័យកុដិទេត្ថ វេលប្រាសចាក
 កុលី មានធម្មជាតិមនោវេនិ ជាតានានវេល
 ធម្មលាយ កំយាតិគោវេជី ។ ធម្មលោកតាវេន
 បុត្តលកាល អប្បប្រាជ្ញាធម្មបទវេនស្វក្ខ ធម្មលាវ
 (បុត្តលក្ខត្ត) វេនវិទ្យាមានតាវេន (កុលលេសតា)
 ធម្មវេលលេវេនិកកុលសម្មស ។ ធម្មកុល
 លក ចូលវេនិកកុលសម្មស ជាតានានប្រាជ្ញា
 សម្មតាជាតាប្រាជ្ញ សម្មតាវេលកលេវេនិក
 បុត្តលេវេន កុលវេនិកប្រាសុតត បុត្តលេវេន
 វេនវេនកាតវេនលោក កុលវេនិកប្រាសុតត (មាន
 ប្រាសុតតត្រឹមជាតិ) តានលោក ជាតានលោក
 សម្មតាប្រាជ្ញាធម្មតាតាវេន ។

លោកាយតទហាបុរិសលក្ខណេសុ អននិយាតិ ។
 ឯវំ ទោ ហោ ពោតទ ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណំ
 ភេរិដ្ឋំ បញ្ញាមេន្និតិ ។ អញ្ញា ទោ ព្រាហ្មណ
 ព្រាហ្មណ ព្រាហ្មណំ ភេរិដ្ឋំ បញ្ញាមេន្និតិ អញ្ញា
 ទ អន អនិយស្ស វិធមេ ភេរិដ្ឋា ហោតីតិ ។
 យថាភតិ ធម ភោ ភោតប អនិយស្ស វិធមេ
 ភេរិដ្ឋា ហោតិ សាទុ មេ ភវំ ភោតហោ
 តថា ទន្ធិ ដោសេតុ យថា អនិយស្ស វិធមេ ភេរិដ្ឋា
 ហោតីតិ ។ គេធនំ ព្រាហ្មណ សុណាហំ សាទុតំ
 អនសំតារោហំ កាសិស្សនីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ទោ
 តំគល្លោ ព្រាហ្មណោ កករោ បទ្ធស្សាសិ ។
 កករា ឯគធនំ ឥធម ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ ភិក្ខុវ
 កាមេហិ ភិក្ខុ អតុសរេហិ ធម្មេហំ សវិតត្ថំ
 សវិតា វិវេកនំ មិតិសុខំ ធម៌មំ ឆានំ ឧបសម្មជ្ឈ
 វិហារិ វិគត្តវិចារនំ វុបសទា អជ្ឈត្ថំ សច្ច-
 សាធនំ ទេសសោ ឯកោធិការី អវិតត្ថំ អវិចារី

ជាអ្នកមិនទុកថយនិស្សាត់ដំនាញ ក្នុងលោកាយនសាស្ត្រនឹងមហាបុរិស-
 លក្ខណសាស្ត្រ ។ បព៌ត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ចក
 ព្រាហ្មណ៍អ្នកបាទវិជ្ជា យាវីនេឯង ។ ខ្មោចព្រាហ្មណ៍ ពួក
 ព្រាហ្មណ៍បញ្ចកព្រាហ្មណ៍អ្នកបាទវិជ្ជា យាវីនេឯង ។ ឯវិជ្ជា យាវីនេ
 វិធមេបេសំភារិយៈដោយវិជ្ជា ។ បព៌ត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុរិដ្ឋា យាវីនេ
 វិធមេបេសំភារិយៈ តើដូចម្តេច វិជ្ជា យាវីនេវិធមេបេសំភារិយៈពោធិណ
 សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មេត្តាសំដែងឲ្យដឹងនោះដល់ខ្ញុំព្រះមង្គ ។ ខ្មោច
 ព្រាហ្មណ៍ បើដូច្នេះ អ្នកចូលប្រជុំស្តាប់ ច្រើនធ្វើទុកចិត្តដោយប្រពៃន
 ភាវិតមិនដឹង ។ និកល្លព្រាហ្មណ៍ទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាវិត
 ព្រះគុណព្រះគុណ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាវិតបានស្រាវជ្រាវច្រើន ខ្មោច
 ព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុភិក្ខុសាសនានេះ ស្ទាត់ចាកកាមចរិតទ្រព្យ ។ ស្ទាត់ចាក
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ច្រកដោយវិញ្ញាណនៃវិចារៈ
 ចារបឋមនិស្សារកនិងធារិយៈ សម្រេចសម្រាន្តរាជ ព្រះសូចរិតក្នុ
 វិចារៈ ក៏ចូលដល់ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតិកើតហេតុនិសង្ខារទុក្ខ ច្រកច
 ដោយសេចក្តីជ្រាវ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិក្កុវិចារៈ

សោ ឃី សហហិតេ ចិត្តេ ធវិសុទ្ធេ បរិយោគាតេ
 អធិដ្ឋានោ វិគតុបត្តិលេសេ បុទុក្ខតេ តាធិដិយេ ឃីតេ
 អាទេញប្បក្កេ សង្ខាតំ ពុក្ខបទាតកក្កាណាយ ចិត្តំ
 អភិច្ចាមេតិ សោ ធិត្វេន ចក្កុយា វិសុទ្ធេន អតិក្កត្ត-
 ភាទុសកោន សត្តេ ចស្សតិ ច/នាទេ ឧចបដ្ឋានាទេ
 ហិទេ បសិទេ សុ/ត្ថេ ទុក្ខ/ត្ថេ សុភតេ ទុក្ខតេ
 យថាតម្កបតេ សត្តេ ចជាតាតិ នីមេ វិគ កោន្តា
 សង្ខា កាយទុក្ខវិគេន សមញ្ញាតតា វិចិត្តវិគេន
 សមញ្ញាតតា មាទាទុក្ខវិគេន សមញ្ញាតតា អរិយាធំ
 ឧបវាទកា មិត្តាធិដ្ឋិកា មិត្តាធិដ្ឋិកម្មសម្មាសា
 តេ កាយស្ស ភេតា បាធុរណា អនាមំ ទុក្ខតិ
 វិចិត្តាតំ ចិរយំ ឧបបដ្ឋា ។ នីមេ វា
 បទេ កោន្តា សង្ខា កាយសុចរិតេន សមញ្ញាតតា
 វិចិត្តវិគេន សមញ្ញាតតា មាទាសុចរិតេន
 សមញ្ញាតតា អរិយាធំ អធិបវាទកា សម្មាធិដ្ឋិកា
 សម្មាធិដ្ឋិកម្មសមាសា តេ កាយស្ស ភេតា
 បាធុរណា សុកតិ សត្តំ លោកំ ឧចបដ្ឋាតិ នីតិ
 ធិត្វេន ចក្កុយា វិសុទ្ធេន អតិក្កត្តភាទុសកោន

ភាយបើចក្ក តាំងតាច់ខ្លួន បរិសុទ្ធស្អាត មិនខានកិលេស ប្រាសចាក
 ឧបក្កិលេស ជាចិត្តឆន់ គួរដល់ការនាកម្ម ជាចិត្តមិនញាប់ញ័រយ៉ាង
 នេះហើយ ភិក្ខុនោះក៏ចម្លើងចិត្តទៅ ដើម្បី សង្ខាតំ ពុក្ខបទាតកក្កាណា
 ភិក្ខុនោះ បានចក្ខុផ្លូវជាទីពឹងបរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុជាសាសនាសុទ្ធចម្មតា
 វិនិយោគ្យពួកសត្វដែលកំពុងច្យុត ដែលកំពុងកើត ដឹងច្បាស់នូវពួក
 សត្វយករប ខន្តម ខានសច្ចុវល្ល បានសច្ចុវល្លព្រមទាំងនតិល្ល បាន
 ភតិកាគ្រប់ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដើម្បី ពួកសត្វនេះ
 ប្រកបដោយកាយទុក្ខវិគេ ប្រកបដោយវិចិត្តវិគេ ប្រកបដោយមាទាទុក្ខវិគេ
 ជាគ្រូគរៈជឿលទ្រង់អរិយៈពុំនឹងឡើយ ជាមិត្តមិត្ត ប្រកាន់កំរើមិត្តាធិដ្ឋិ
 សត្វពុំនឹងនោះ លុះវិចិត្តវិគេយកនិកាយស្ងប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងតម្កាប ទុក្ខកិ
 វិនិបាត នរេ ដើម្បី ចិត្តសត្វពុំនឹងអប្បរាទៈ បានប្រកបដោយកាយ-
 សុចរិត ប្រកបដោយវិចិត្តវិគេ ប្រកបដោយមាទាទុក្ខវិគេ មិននឹងជឿល
 ត្រូវអរិយៈពុំនឹងឡើយ ជាសម្មាធិដ្ឋិ ប្រកាន់កំរើមិត្តាធិដ្ឋិ សត្វពុំនឹងនោះ
 លុះវិចិត្តវិគេយកនិកាយស្ងប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងតម្កាប ស្និទ្ធ ទៅលោក
 ភិក្ខុនោះ បានចក្ខុផ្លូវជាទីពឹង បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុជាសាសនាសុទ្ធចម្មតា

សត្តេ មស្សតិ ចរិយានេ ធម្មចន្ទនានេ ចរិយេ មណីគេ
 សុវណ្ណេ ធុត្តរណ្ណេ សុភតេ ធុត្តតេ យថាភិក្ខុបាត
 សត្តេ បដាធាតិ ។ អយមស្ស ធុតិយា វិជ្ជា
 អធិគតា ហោតិ អវិជ្ជា វិហតា វិជ្ជា ចេយ្យនា តតោ
 វិហតោ អាណាគោ ឧប្បន្នោ យថាភិ អស្សមត្តស្ស
 អាតាចិណោ បដាតត្ថស្ស វិហរេតា ។ សោ ឯវ សតា-
 ហិតេ ធិត្ថេ ចរិយុទ្ធេ មរិយោនាតេ អចន្តរណេ វិភត្ត-
 បន្តិកលេសេ ធុត្តតេ តាធូរិយេ វិភេ អាមេញ្ចប្បត្តេ
 អាសវិនំ មយញ្ញាលាយ ធិត្តំ អភិច្ចាបេតិ សោ
 ឥនំ ធុត្តត្ថំ យថាក្ខតំ បដាធាតិ អយំ ធុត្តសមុ-
 ធម្មោតិ យថាក្ខតំ បដាធាតិ អយំ ធុត្តនិរោធាតិ
 យថាក្ខតំ បដាធាតិ អយំ ធុត្តនិរោធតាមិច្ចិ ចដិចធាតិ
 យថាក្ខតំ បដាធាតិ ឥមេ អាសវិនិ យថាក្ខតំ បដា-
 ធាតិ អយំ អាសវនិរោធាតិ យថាក្ខតំ បដាធាតិ
 អយំ អាសវនិរោធាតិ យថាក្ខតំ បដាធាតិ អយំ
 អាសវនិរោធតាមិច្ចិ ចដិចធាតិ យថាក្ខតំ បដាធាតិ ។

វេទិយេញ្ចក្ខន្ធសត្ត ដែលច្បាស់ ដែលកើត ក៏ដឹងច្បាស់នូវក្ខន្ធសត្ត
 យោគនាចក្ខន្ធមានសម្បទេ សម្បទាព្រតំមានភកិល្ល គតិកាព្រតំ ដែល
 ប្រតិក្កុទៅភាពាបបស់ខ្លួនដោយប្រការដុះចុះ ។ នេះជាវិជ្ជាទី ២ ដែល
 ក៏ក្បាលបានសម្រេចហើយ អវិជ្ជាបាត់ទៅ វិជ្ជាតំកើរឡើង ធិតិកបាត់ទៅ
 ភក្ខិកំកើរឡើង (ជាផល) សមគួរដល់កិត្តុកម៌ប្រឆោទ មានព្យាយាម
 ជាត្រៀមដុះកំបើកលេស មានចំនួនតូចៗទៅក្រៅខ្លួន ។ កាលបើ
 ចំនួន កំរើតខ្លាំងខ្លួន បរិសុទ្ធអ្វារាជំ មិនមានកិលេស ប្រាសចាកបក្កិលេស
 មានសភាពជាចិត្តត្រង់ គួរដល់ការវិជ្ជាឬ ជាចិត្តមិនក្លាបំប្លែងយំរំនិរន
 ហើយ គិតចោលវិចារម្តងចិត្តទៅ ដើម្បីបានវិសុទ្ធភាព គិតខ្លោះ
 ដឹងច្បាស់ភាពពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់នាមជិតថា នេះជាហេតុនាំឱ្យ
 កើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់នាមជិតថា នេះជាសេចក្តីលេងទុក្ខ ដឹងច្បាស់នាម
 ពិតថា នេះជាបដិបទាធាឱ្យបានដល់វិសេចក្តីលេងទុក្ខ ដឹងច្បាស់នាម
 ពិតថា នេះជាពសវៈចាំដឹងច្បាស់ ដឹងច្បាស់នាមជិតថា នេះជាហេតុនាំ
 ឱ្យកើតកាលវៈ ដឹងច្បាស់នាមពិតថា នេះជាសេចក្តីលេងកាលវៈ ដឹង
 ច្បាស់នាមពិតថា នេះជាបដិបទាធាឱ្យបានដល់វិសេចក្តីលេងកាលវៈ ។

តស្ស ឃី ជាធាតោ ឃី ចស្សនោ កាមាសភមិ ចិត្តំ
 វិទុច្ចតំ កាសភមិ ចិត្តំ វិទុច្ចតំ អវិជ្ជាសភមិ ចិត្តំ
 វិទុច្ចតំ វិទុក្ខស្មំ វិទុក្ខមីតិ ញាណំ ហោតំ មីឈា ជាតិ
 ស្រីតំ ព្រហ្មចរិយំ កាតំ ករណីយំ នាថវំ ឥន្ទត្ថាយាតិ
 មជាតាតំ ។ អយមស្ស គតិយា វិជ្ជា អធិគតា ហោតិ
 អវិជ្ជា វិហតា វិជ្ជា ឧប្បត្តា គមោ វិចារោ អាណាតោ
 ឧប្បត្តោ យថាតំ អប្បឥន្ទស្ស អាគាចិយោ មហាឥន្ទស្ស
 វិចារោតាតំ ។

អនុត្តរាចសីលស្ស
 និចតស្ស ច ឈាយិទោ
 ចិត្តំ យស្ស វសីភូតំ
 ឯកត្តំ សុសមាហិតំ
 តំ វេ វោចាទុំ ធិរំ
 គេវជ្ជំ មច្ចហាយិទំ
 ហិតំ វេ មនុស្សទំ
 អាហុ សត្វច្ចហាយិទំ
 តិហំ វិជ្ជាហំ សច្ច្នំ
 អសច្ច្នំវិចារំ

កាលកំណើនយ៉ាងនេះឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះនាកាមាសវៈ
 ផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកកាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈផង
 កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ
 ដឹងច្បាស់ថា ជាតិសល់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈគត្តាគញ បានប្រព្រឹត្ត
 ស្រេចហើយ ហេតុសក្ខីគត្តាគញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការីនាគិច្ច
 វិទ្យាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសាឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ នេះ
 ជាវិជ្ជាទី ១ ដែលកំណើន បានសាប្រេចហើយ ក៏វិជ្ជាទី ២ វិជ្ជា
 កំណើនឡើង ឆឹងតបាត់ទៅ កន្លែងកើនឡើង (ជាផល) សមគួរដល់កិច្ច
 ក្នុងប្រាជ្ញា មានក្បាសាមគ្គីត្រឡប់មកវិចារិកលស មានចិត្តមោទន
 ទៅពេញរូបិក្ខាន ។

ចិត្តរបស់បុគ្គលណា មានសីលចិត្តស្ងប់ចាប់ បានប្រាជ្ញា
 ចាស់ក្លា ក្នុងកំណើនវិចារិកលស ជាចិត្តដ៏ស្ងប់មានការម្នេញ
 តែមួយគំនិតម្នាក់ (ដោយការម្នេញ) ក្នុងក្រាជ្ញ
 ហៅបុគ្គលនោះ ថាជាត្រកូលរូបិក្ខានឡើងវិញ ជាត្រកូល
 ប្រាជ្ញាបានវិជ្ជា ១ លេចដ៏មច្ច ជាប្រយោជន៍ដល់
 ទៅកាន់ចិត្តមនុស្ស លះចង់ខ្វះបាត់ចិត្តវិចារិកលស មិច្ឆាណិ
 ដោយវិជ្ជា ១ មានកិរិយាទៅដោយសេចក្តីមិនកាប់ច្រឡំ

ពុទ្ធំ អន្តិមសារី(១)
 ត ធម៌ស្សន្តំ កោតមំ ។
 ឬទ្ធវេកសំ យោ វេទី
 សត្តាហយញ្ច ធម៌ស្សនិ
 អថា ជាតិក្ខយំ ចក្កោ
 អភិញ្ញាហសិនោ មុនំ
 ឯកាហំ ធិហំ វិជ្ជាហំ
 កោវិជ្ជា ហោតិ ព្រាហ្មណោ
 តមហំ វនាមិ កោវិជ្ជំ
 ចាញិ សមិគណាមនុស្សំ ។

ឯវំ ទោ ព្រាហ្មណ អរិយស្ស វិធមយេ កោវិជ្ជា
 ហោតិ ។ អញ្ញថា កោ កោតម ព្រាហ្មណាមំ
 កោវិជ្ជា អញ្ញថា ច ធម៌ អរិយស្ស វិធមយេ កោវិជ្ជា
 ហោតិ ឥមស្ស ច កោ កោតម អរិយស្ស វិធមយេ
 កោវិជ្ជស្ស ព្រាហ្មណាមំ កោវិជ្ជា កាលំ ចាញតិ
 សោឡសី ។ អភិញ្ញន្តំ កោ កោតម ។ ថេ ។
 ឥហសតិ មំ កវំ កោតមោ ចាវកុ អជ្ជិកត្ថេ ចាណុ-
 បេតំ សារណំ តត្ថំ ។

១ ឬ. អញ្ញាហំ ។

ចាត់កុម្មុយេស្ថច្ចៈចាំជី ៤ ព្រមទ្រង់ស្រវះទានក្នុងចំណុច
 គួកទៅតាមនឹងមនុស្សគ្រប់ស្ថានព្រះគោតម នោះ ។
 ចុក្កលណាជីន្តប្រក្ខេបស ឃើញខ្ញុំស្អប់នឹងអបាយ
 ច្នៃម្យ៉ាង ជាទីណាសម្រាប់ ដល់ខ្ញុំតាមសំពៅនៃជាតិ
 ជីវិតហើយ ទានសម្រេចសម្រេចនូវដោយទីបំផុតនៃកិច្ច
 ពុទ្ធវិជ្ជា ឲ្យ ដោយវិជ្ជា កុំឱ្យ គេបានក្រៅចុក្កលធម៌
 វិជ្ជា ឲ្យ នោះ ជាព្រាហ្មណ៍ និងមែនហៅចុក្កលជីវិត
 តាមតាមវិជ្ជាដោយហេតុនេះ ។

ព្រាហ្មណ៍ វិជ្ជា ឲ្យ ក្នុងវិធីយោគសំភារៈយោគនេះ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏បំរើ វិជ្ជា ឲ្យ របស់ព្រាហ្មណ៍ចាំឲ្យឃើញ ដោយឡែក
 វិជ្ជា ឲ្យ ក្នុងវិធីយោគសំភារៈដោយឡែក បពិត្រព្រះគោតមដ៏បំរើ តែ
 ថាវិជ្ជា ឲ្យ របស់ព្រាហ្មណ៍ចាំឲ្យឃើញ និងដល់ខ្ញុំបំរើណាមិ ១៦ ។ ជននៃ
 វិជ្ជា ឲ្យ ក្នុងវិធីយោគសំភារៈនេះ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏បំរើ
 ក្តីច្បាស់ណាស់ ។ ឬ ។ សូមព្រះគោតមដ៏បំរើ ចាំទុកខ្ញុំព្រះគង្គថា
 ជាទុណ្យក ឬក៏ដល់សាលាធម៌ស្មើដោយជីវិតគាំទ្រវិជ្ជាដោយសេចក្តី

[២១] អធិទោ ជាទុស្ស័ណី ព្រាហ្មណោ យេន
 កក្ក ឧទុមស្ត្រ័ន្តី ។ វេ ។ ឯកទន្តំ និសំប្លោ ទោ
 ជាទុស្ស័ណី ព្រាហ្មណោ កក្កន្តំ ឯកទេវាច
 យស្សស្សុ កោ កោតថ យញ្ញោ វា សន្នំ វា
 ជាសិកានោ វា ឧយ្យនម្មំ វា តេវ្រ័ស្មុ ព្រាហ្ម-
 ណោសុ នាចំ នឧយ្យនំ ។ យថាភមី ចន
 ព្រាហ្មណ ព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណំ នេវិជ្ជ
 ពញ្ញាចេត្តិនំ ។ នីច កោ តោតថ ព្រាហ្មណោ ទុកតោ
 សុជាតោ យោតំ មាតិកោ ច ចំតំតោ ន
 សំសុទ្ធច្ចាណីតោ យាវ សត្វមា ចិតាមហាយុតា
 អត្ថន្តោ អនុមត្តន្តោ ជាតំវាទេន អន្ស្សយតោ
 អន្តនហ តិណ្ឌំ វេនាចំ ហរក្ខ សនិយស្ថា-
 តោដុរាចំ សាត្វាច្យតេនាចំ នីតិហាស-
 ចញ្ចមាចំ មធមោ វេយ្យតកណោ លោកាយក-
 មហាបុរិសលក្ខណោសុ អនវយោតំ ។

[២១] គ្រាថាឯង ជាទុស្ស័ណីព្រាហ្មណំ ចូលទៅដល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាព ។ វេ ។ លុះជាទុស្ស័ណីព្រាហ្មណំ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ បានប្រាបចន្តិច្ចលន្ត្រដ៏មានព្រះភាពដូច្នេះថា ចង់ត្រឡប់តាម
 ដំបំរើនៃ គ្រឿងប្រដាប់ មកកក្កន្តំដែលឱ្យដោយសត្វក្តី ហើយដល់ដំបំរើ
 ដែលឧប្បិស្សដល់ច្បងដទៃក្តី ទេយ្យនម្មំគឺត្រូវត្រឡប់ទៅនាគី របស់ច្បងរ
 ណា ចុក្កលវាចានុឱ្យបាន ចំពោះព្រាហ្មណំទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញដ្ឋាន
 ដែលទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាពត្រង់ត្រាស់ថា ខ្លាលព្រាហ្មណំ ចុក្កល
 ព្រាហ្មណំបញ្ញត្ត ព្រាហ្មណំអ្នកបានដឹងច្បាស់ដោយប្រការដ៏ពិណ្ឌ របស់គ្រ
 ប្រាសាមដំបំរើនៃ ព្រាហ្មណំក្នុងវិលាសនេះជាទុស្តាសុយាត (មានជាតិ
 ល្អចំរើសខាង) គឺជាតិហោតនីតិខាងចំគា តើតម្កិតតិចបរិសុទ្ធ មិនមាន
 ចុក្កលវង្សិស មិនមានគេចរៀបរយជាលក្ខណ៍ដ៏តំរើសធម៌ក្រៃ
 ដកបំរើដូចដំបំរើនៃ វេ ព្រាហ្មណ៍ត្រូវត្រង់ចូលច្បង ដល់ត្រឡប់ទៅគ្រវេ
 ត្រឡប់ទាំងអស់និយស្ថា នីតិរក្សុកៈ ត្រឡប់ទាំងអស់រូបនេះ នីតិរក្សុកៈនីតិរក្សុ
 ដែលមានក្តីឆ្ងល់នៃចំណេះដឹងថា ជាអ្នកចេះបទនីតិវេយ្យករណំ
 ជាអ្នកស្គាល់ដំបំរើនៃ ក្នុងវិលាសយកសាស្ត្រ នីតិមហាបុរិសលក្ខណៈ ។

ឯវំ ទោ កោ កោតម ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ តេវិជ្ជំ
 បញ្ញាបេន្តិកំ ។ អញ្ញាជា ទោ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ព្រាហ្មណ៍ តេវិជ្ជំ បញ្ញាបេន្តិកំ អញ្ញាជា ច ចន
 វេយស្ស វិធមយ តេវិជ្ជោ ហោតីតិ ។ យជាគង្គ
 វេន កោ កោតម អវិយស្ស វិធមយ
 តេវិជ្ជោ ហោតិ សាទុ ទេ កវំ កោតមោ គថា ចម្ព
 ធមសេតុ យថា អវិយស្ស វិធមយ តេវិជ្ជោ ហោតីតិ ។
 កេចហំ ព្រាហ្មណ សុណាហំ សាទុកំ មនសីករោហំ
 កាសិស្សមីតិ ។ ឯវំ កោតិ ទោ ជាទុស្ស្វណំ
 ព្រាហ្មណោ កករតោ បទុស្ស្វសិ ។ កករ ឯតទរោធ
 វេន ព្រាហ្មណ កិច្ច វិច្ឆេវ កាមេហំ ។ យេ ។ ចតុត្ថ
 ណាចំ ឧបសម្ពុជ្ជំ វិហរតិ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ
 ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោធាតេ អនត្តណោ វិគតុ-
 បញ្ញិណេស ឧទុក្ខាត កាឌ្ឍមីយេ មិតេ កាធរក្ខប្បត្តេ
 បុព្វេនិវាសាទុស្ស្វត្ថញ្ញាណាយ ចំត្តំ អភិច្ឆន្ទាទតិ
 សោ អនេកាវហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតិ ។ យេ ។

បត់គ្រូព្រះភោគមជ្ជិមំ ពួកព្រាហ្មណ៍ បញ្ញាព្រាហ្មណ៍ អនុបាតិក្ខ
 កាយវិធមេវេន ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពួកព្រាហ្មណ៍ បញ្ញាព្រាហ្មណ៍ អនុ
 បាតិក្ខ យោគយវ្យា ឯវិក្ខុ កុដិវិទយាបស់តាមរោយវ្យា ។
 បត់គ្រូព្រះភោគមជ្ជិមំ ចុះវិក្ខុ យ កុដិវិទយាបស់តាមរោយវ្យា ។
 វិក្ខុ យ កុដិវិទយាបស់តាមរោយវ្យា យាវិណា សូមព្រះភោគមជ្ជិមំ មេត្តា
 ព្រាហ្មសាវ័យធម៌ធម៌ស្រីស្រីយាវិណា ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើម្ចាស់
 អនុប្បស្សីស្តាប់ ចូលធ្វើទុក្ខនិច្ចតោយប្រព្រះ គតិគតិធម៌ស្រីស្រី ។
 ជាពុស្ស្វណ៍ព្រាហ្មណ៍ ទទួលស្តាប់ព្រះជីវាបព្រះភោគថា ព្រះកុណា
 ព្រាហ្មណ៍ ។ ព្រះជីវាបព្រះភោគព្រះស្រីស្រីយាវិណា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ កិច្ច
 កុដិសាសនាទេ ក្លាន់ចិត្តកាយវិធមេវេន ។ យេ ។ កិច្ចលចតុត្ថជ្ជន ។
 កាលបើចិត្ត តាំងខ្លប់ខ្លួន បរិសុទ្ធស្តិត វេកាចិត្តលេស ព្រាហ្មណ
 ។ បុគ្គលេស ជាចិត្តទន់ ក្លាន់ចិត្តភោគថា ជាចិត្តធម៌ធម៌ មិនញាប់
 ញយោវិធមេវេន ក្លាន់ចិត្តកាយវិធមេវេន បើម្ចាស់ព្រះភោគសាទុស្ស្វ-
 តិកតិក ក្លាន់ចិត្តភោគថា បើម្ចាស់ព្រះភោគសាទុស្ស្វ ។ យេ ។

អយមស្ស បឋមា វិជ្ជា អនិច្ចតា ហោតិ អវិជ្ជា
 វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា កមា វិហតោ អាលោកោ
 ឧប្បន្នា យថាភំ អប្បមគ្គស្ស អាតាមិចោ បហិ-
 តត្ថស្ស វិហតោ ។ សោ ឯវិ សហហិតេ ចិត្ត
 បរិសុទ្ធេ បរិយោធានេ អនត្តណោ វិតតុបត្តិលសេ
 មុទុក្ខេ កម្មនិយេ មិតេ អាណន្ទប្បន្នេ សន្តានំ
 ទុក្ខបទានញ្ញាណយ ចិត្តំ អភិច្ចាមេតំ សោ
 ជំពូន ចតុតា វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធិមាទុសកេន
 សត្តេ ឥស្សតិ ។ ចេ ។ អយមស្ស ទុតិយា វិជ្ជា
 អនិច្ចតា ហោតិ អវិជ្ជា វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា
 កមា វិហតោ អាលោកោ ឧប្បន្នា យថាភំ
 អប្បមគ្គស្ស អាតាមិចោ បហិតត្ថស្ស វិហតោ ។ សោ
 ឯវិ សហហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោធានេ អនត្តណោ
 វិតតុបត្តិលសេ មុទុក្ខេ កម្មនិយេ មិតេ អាណន្ទប្បន្នេ
 អសវាចំ ។ យញ្ញាណយ ចិត្តំ អភិច្ចាមេតំ

នេះជាវិជ្ជាទី ១ ដែលកំពុងមានបាទសំរេចហើយ អវិជ្ជាបានទៅ វិជ្ជាកំ
 កើតឡើង ជំនិតបានទៅ ភក្តីកើតឡើង (ជាផល) សមគួរដល់កំពុង
 អ្នកបិទប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំរើកិលេស មានចិត្តចក្ខុ
 ទៅគ្រូនិព្វាន ។ កាលបើចិត្តកំរើកខ្លាំង ហិសុទ្ធស្លាត អនិច្ចតិលេស
 ព្រាសចាកចេញលេស ជាចិត្តទទេ អ្នកដល់ការនាម ជាចិត្តនឹងនឹង
 ញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ កំពុងមានកំរើកខ្លាំងទៅ ដើម្បី សក្តានុបក្ខ-
 បពាសញ្ញាណ កំពុងមានចក្ខុចង់ទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កម្មនិយមចក្ខុជាលេស
 មកស្រួលមក បើញ្ញាណសក្ខ ។ ចេ ។ នេះជាវិជ្ជាទី ២ ដែលកំពុងមានបាទ
 សម្រេចហើយ អវិជ្ជាបានទៅ វិជ្ជាកំកើតឡើង ជំនិតបានទៅ ភក្តី
 កើតឡើង (ជាផល) សមគួរដល់កំពុងអ្នកបិទប្រមាទ មាន
 ព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំរើកិលេស មានចិត្តចក្ខុទៅគ្រូនិព្វាន ។
 កាលបើចិត្ត កំរើកខ្លាំង ហិសុទ្ធស្លាត អនិច្ចតិលេស ព្រាសចាក
 ចេញលេស ជាចិត្តទទេ អ្នកដល់ការនាម ជាចិត្តនឹងនឹង ចំនញាប់-
 ញ័រយ៉ាងនេះហើយ កំពុងមាន កំរើកខ្លាំងទៅ ដើម្បីកាលវិទ្យញ្ញាណ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ វិទ្យាសង្ឃ វិទ្យាសង្ឃ

សោ ឥន្ទ ឥត្តន្តិ យេវាក្ខតំ ចជានាតំ ។ ថេ ។ អយំ
 ឥត្តន្តិវេទនកម្មំ បដិបទាតិ យេវាក្ខតំ ចជានាតំ ។
 ឥត្ត ភាសនតិ យេវាក្ខតំ ចជានាតំ ។ ថេ ។ អយំ
 ភាសនវេទនកម្មំ បដិបទាតិ យេវាក្ខតំ ចជានាតិ ។
 កស្ស ឃី ជាធម្មោ ឃី ចស្សកោ កាមាសវាមិ ចិត្តំ
 វិធម្មតំ ភវាសវាមិ ចិត្តំ វិធម្មតំ អវិជ្ជាសវាមិ ចិត្តំ
 វិធម្មតំ វិធម្មត្ថស្មំ វិធម្មត្ថមីតំ ញាណំ ហោតិ វិណា
 ជានំ ស្រិតំ ប្រដាសវិយំ តាតំ កាសវិយំ តាបរំ
 ឥត្តន្តាយាតិ ចជានាតំ អយមស្ស តត្ថយា វិជ្ជា
 អនិក្ខា ហោតិ អវិជ្ជា វិហារា វិជ្ជា ឧច្ចុដ្ឋា កមោ
 វិហារោ អាណាសោ ឧច្ចុដ្ឋា យេវាតំ អច្ចុប្បត្តស្ស
 អាតមីនោ បយ័តត្ថស្ស វិហារោតំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ វិទ្យាសង្ឃ វិទ្យាសង្ឃ

ភិក្ខុនារោជីនិច្ឆានកាមវាចា ខេរោទុក្ខ វេរោ ជីវិត្តានុសាមចំគថា នេ
 ជាបដិបទាតំឡង្គវេសេចក្តីលេខទុក្ខ ។ ជីវិត្តានុសាមចំគថា ចំណីសស្រ
 លេខាសាវៈ វេរោ ជីវិត្តានុសាមចំគថា នេជាបដិបទាតំឡង្គវេសេចក្តី
 សេចក្តីលេខាសាវៈ ។ កាលភិក្ខុនារោជីនិច្ឆាន ឃើញយ៉ាងនេះ
 ចិត្តកំច្រើនឡះ ចាកកាមាសវៈផង ចិត្តកំច្រើនឡះ ចាកភវាសវៈផង
 ចិត្តកំច្រើនឡះ ចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលចិត្តកំច្រើនឡះហើយ ញាណ
 កើតឡើងថា ចិត្តកំច្រើនឡះហើយ ជីវិត្តានុសាមចំគថា ចំណីសស្រ
 ហើយនេះ ភាពអញ្ចុះច្រើនឡះហើយ ហេតុសក្ខីភាពអញ្ចុះ
 ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាចំណុះច្រើនឡើង ដើម្បីសាឡសក្ខីភាព
 ទៀតនេះឡើយ នេះជាវិជ្ជាទី ៣ ដែលភិក្ខុនារោជនសម្រេចហើយ
 អវិជ្ជាបាត់ទៅ វិជ្ជាកំណើតឡើង ជីវិត្តានុសាមចំគថា ចំណីសស្រ
 សម្បត្តិសក្ខីភាពនេះសេចក្តីប្រាថ្នា បានព្យាយាម ជាគ្រឿង
 ដុតកំណើតលេស បានចិត្តបញ្ចុះទៅក្រោមទីពឹង ។

ទុណ្ហបណ្ណាសក ប្រាសាទសុត្ត

យោ សីលព្វុតសម្ពុត្តា
 បហិទន្តោ សាហាហិទា
 ចំត្តំ យស្ស វសីភូតំ
 ឯកត្តំ ឥសានាហិទំ
 ធុរោទិកសំ យោ វេទិ
 សត្តាចាយព្វ មស្សតិ
 អដា ជាតិទ្វាយំ មន្តោ
 អភិញ្ញាណសិនោ ធុរិ
 ឯកាហិ តិហិ វិជ្ជាហិ
 តេវិជ្ជោ ហោតិ ប្រាញ្ញណា
 ឧមហំ វនាមិ តេវិជ្ជំ
 ចាញំ លម្ពនណបនន្តិ ។

ឯវំ ចោ ប្រាញ្ញណា អរិយស្ស វិទយេ តេវិជ្ជា
 ហោតិ ។ អញ្ញាហិ ភោ តោតម ប្រាញ្ញណា
 តេវិជ្ជោ អញ្ញាហិ ច មន អរិយស្ស វិទយេ
 តេវិជ្ជោ ហោតិ ឥមស្ស ច ភោ តោតម អរិយស្ស
 វិទយេ តេវិជ្ជស្ស ប្រាញ្ញណា តេវិជ្ជោ កាលិ
 ចាញតិ សោធុសី ។ អភិញ្ញត្តំ ភោ តោតម ។ បេ។

ទុណ្ហបណ្ណាសក ប្រាសាទសុត្ត

បុគ្គលណា បរិច្ចណិវេយសីលនីវេន មានចិត្តបញ្ចូនពេក
 ប្រដិទ្ធាន មានចិត្តដកលំតា ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ស្អាត
 ប្រសើរលក ព្រមទាំងប្រពៃ បុគ្គលណាដឹងខ្លួនក្លែងក្លាយសេស
 ឃើញខ្លួនស្អាតនឹងអបាយផង មួយទៀត ផលខ្លួនការកសាង
 កែលំអ បានដឹងច្បាស់ហើយ សម្រេចសម្រេចនៅដោយ
 ទីបំផុតនៃកិច្ច ជាទីណាសម្រាប់ អ្នកបានវិជ្ជា ព្រះដោយវិជ្ជា
 ព្រះដ៏ គោរពគោរពបុគ្គល អ្នកបានវិជ្ជា ព្រះនោះ ពុំជា
 ប្រាញ្ញណ៍ មិនហៅបុគ្គលពីរឿងណា ដែលគេធ្លាប់ហៅ
 ឡើយ ។

ម្ចាស់ប្រាញ្ញណ៍ វិជ្ជា ព្រះ ក្នុងវិន័យរបស់អរិយៈ យ៉ាងនេះឯង ។
 បពិត្រប្រជានុបាសិត វិជ្ជា ព្រះ របស់អ្នកប្រាញ្ញណ៍ដោយឡែក ឯវិជ្ជា
 ព្រះ ក្នុងវិន័យរបស់អរិយៈដោយឡែក បពិត្រប្រជានុបាសិត វិជ្ជា ព្រះ
 របស់អ្នកប្រាញ្ញណ៍ មិនផលខ្លួនវិណាទី ១៦ ។ ផង នៃវិជ្ជា ព្រះ ក្នុងវិន័យ
 របស់អរិយៈនេះទេ ។ បពិត្រប្រជានុបាសិត ភ្នំច្បាស់ណាស់។ បេ ។

ឧបាសកា វំ វា ភោគយោ ជាបន្ត កន្លែងត្រូវ
ចាណុបេតំ សាលា កតត្ថិ ។

(៦៦) អថេវា សង្ការោ ព្រាហ្មណោ យេន
កកា តេនុបសង្កត្តំ ឧបសង្កត្តមិត្តា កកាតា សង្ក
សម្មោនិ សម្មោនិយំ កងំ សាវណីយំ វិភិសាមត្តា
ឯកមន្តំ ឯសីនំ ។ ឯកមន្តំ ឯសីនោ វោ សង្ការោ
ព្រាហ្មណោ កកាតំ ឯកនកោច មយមស្ស វោ
ភោគម ព្រាហ្មណោ នាម យញ្ញំ យជានិ យជាន
យេមនិ តត្រ វោ ភោគម យោ វេវ យញ្ញំ
យជនិ យោ ច យជានេតិ សាទ្ធ តេ
កានេកាសាវីកំ ធុញ្ញាប្បនិបនំ មនំបនា ហោត្ថិ
យនំនំ យញ្ញាធិការណំ យោ មនាយំ វោ ភោគម
យស្ស វា តស្ស វា កុលា អការស្មា
អនការិយំ មត្តជីវោ ឯកមន្តានំ នមេតិ ឯកមន្តានំ
សមេតិ ឯកមន្តានំ វរិនំត្វារេតិ ឯវេស្សយំ
ឯកសាវិកា ធុញ្ញាប្បនិបនា ហោតំ

សូចព្រាហ្មណេនជីវិតំ ចំពុទ្ធវិទ្យាព្រះភន្តិយា វោ ឧបាសកដល់ខ្ញុំសាលា
ស្មើគ្នាដើរ តាំងតែថ្ងៃនេះដើមរោ ។

(៦៦) ព្រាហ្មណេន សង្ការព្រាហ្មណំ ចូលទៅគាល់ព្រាហ្មណេន
កកា លុះចូលទៅដល់ហើយ គឺផ្ទះសេចក្តីកកាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះ
កកា សុបេក្ខបំភាពយ្យដែលត្រូវរកឃើញ នឹងភាពត្រូវរកឃើញហើយក៏កកាយក្នុង
ទីសេចក្តី ។ លុះសង្ការព្រាហ្មណំ អន្តរាយក្នុងទីសមត្ថភាពហើយ បាន
ព្រាហ្មណ៍ចូលព្រះព្រះភាគដូច្នេះហើយ បង់គ្រូព្រះភាគដ៏ចម្រើន យើង
តាំងច្បាប់យោធាហើយព្រាហ្មណំ ចូលទៅយញ្ញានុបនិបនៈ ប្រើគេឱ្យចូល
រួច បង់គ្រូព្រះភាគដ៏ចម្រើន ក្នុងដំណើរនោះ ព្រាហ្មណំណា ចូល
យញ្ញាហើយរួចនឹងផង ព្រាហ្មណំណា ប្រើគេឱ្យចូលរួច ព្រាហ្មណំ
តាំងអស់នោះ យោធាប្រតិបត្តិទូលសេចក្តីប្រតិបត្តិហេតុត្រូវរកឃើញ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសីលដ៏ច្រើន ព្រាហ្មណេនក្នុងព្រះបូជានេះ បង់គ្រូព្រះ
ភាគដ៏ចម្រើន ចំណែកនាងបុគ្គលណា ចេញចាកព្រះបុគ្គលណា ចេញ
យកផ្ទះណា ហើយបុគ្គលណា ក៏ចូលមិនមានផ្ទះ ក៏ចូលចំណែក
រួចមួយ ទៅចំណែករួចមួយ ។ រាល់ទុក្ខចំណែករួចមួយ បុគ្គលណា
បញ្ចេញនេះ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសីលដ៏ចម្រើន រាល់ព្រះបុគ្គលនោះយើងនេះ

យជនំ ចតុជ្ជាធិការណ៍ត្ថំ ។ យេនេវំ ព្រាហ្មណ
 តត្រាវត្ថុ បដិបទ្ធិស្សាបិ យថា នេ ខេយេយ្យ វេជា មំ
 ក្យាតាយេយ្យាសិ ។ តំ តី បញ្ញាសិ ព្រាហ្មណ វេច
 តថាតតោ លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ សន្មាសត្ថន្ទោ
 វិជ្ជាបរណសធម្មត្ថោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ
 អរិសធម្មសារថិ សន្តា ទេវេនុស្សានំ តុន្ទោ កកា
 កេវា វេហហា វិជ្ជាយំ បក្កោ អយំ បដិបទា យថា
 បដិបទ្ធា អរហំ អនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយោគំ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកត្ថា បរិទេហិ វេច តុដ្ឋតិ តថា
 បដិបទ្ធិនំ យថា បដិបទ្ធា តុដ្ឋតិ អនុត្តរំ ព្រហ្ម-
 ចរិយោគំ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្ថា ឧបសម្ពុជ្ឈ
 វិហរិស្សថាតិ ។ វេតិ អយំ កេវា សន្តា ឧត្ត
 កេសេតិ ថា ច តថត្ថាយ បដិបទ្ធិត្ថំ ។

ព្រាហ្មចារុវេយ្យត្ថានេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភេតព្រះដ៏គ្រាស់ថា ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ បើផ្សំគ្នា គេជាអតិថិត្យច្បាប់ស្ទុះដំណើរនោះចំពោះអ្នកវិញ
 អ្នកតាមចិត្តចាំបាច់ណា គេប្តីដោះស្រាយប្រស្នាទាន យ៉ាងនោះចុះ ។
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ត្រូវបំបាត់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ព្រះគេជាអតិថិត
 ឡើង ក្នុងលោកនេះ ជាអហេតុសន្មាសម្ពុទ្ធ ចិត្តក៏រំលោភយ៉ាងនឹងចរណៈ
 បានដំណើរឆ្លុះ ជ្រាបច្បាស់ខ្លីវិច្ឆារោគ មិនមានចុក្កលដ៏ទម្រាស់
 ជាង ជាសារវីរូទាន់ខ្លីច្បាស់ ដែលអ្នកទូន្មានបាន ជាស្រ្តីទេវតា
 នឹងមនុស្សចាំបាច់ឡាយ គ្រាស់ដ៏ខ្លីខ្លីនិយាយចាំបាច់ ៤ លែងវិល
 មកតាមកថាខ្លីត្រឹម ព្រះគេជាអតិថិត គោលយ៉ាងនេះថា នេះជាផ្លូវ
 នៅជាបដិបទា ក្នុងដំណើរនោះ ដូចគេជាអតិថិត បានធ្វើឱ្យជាក់
 ច្បាស់ ខ្លីការចុះសិបកាន់ព្រហ្មចរិយៈដ៏ទម្រាស់ ដោយព្រាហ្មដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់
 ឯង តើប្រកាសព្រាហ្ម (សត្វដ៏ទៃ) ថា អ្នកចាំបាច់ឡាយ ចូរមក
 អ្នកចាំបាច់ឡាយ ចូរច្រត់ចង្កូរធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ខ្លីការចុះសិបកាន់ព្រហ្មចរិយៈ
 ដ៏ទម្រាស់ ដោយព្រាហ្មខ្ពង់ខ្ពស់ សម្រេចសម្រាន្តដោយវិធីណា អ្នក
 ចាំបាច់ឡាយ ចូរច្រត់ចង្កូរយ៉ាងនោះចុះ ។ ព្រះសាស្ត្រានេះ តែងសំដែង
 ចម្លើយ ក្នុងដងដ៏ទៃច្រត់ចង្កូរតាមវិធីនោះផង ដោយព្រាហ្មដូច្នេះ ។

កាចិ ទោ ចរ ហោន្តិ អនេកាធិបិ សតាធិ អនេ-
 កាធិបិ សហស្សនិ អនេកាធិបិ សតសហស្សនិ ។
 តំ វេ ឧត្តសិ ព្រាហ្មណ៍ ឥទ្ធាយំ ឯវំ សន្តំ ឯក-
 សារិកា វា ឧត្តច្យដិមនា យោតិ អនេកសារិកា
 វា យធិនំ បព្វដ្ឋានិករណន្តំ ។ ឥទ្ធាយំថំ កោ
 តោតេ ឯវំ សន្តំ អនេកសារិកា ឧត្តច្យដិមនា
 កោតិ យធិនំ បព្វដ្ឋានិករណន្តំ ។ ឯវំ កុត្តេ អាយស្មា
 អាទន្ទោ សង្ការំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោច ឥមាសំ តេ
 ព្រាហ្មណ ម្ចំន្តំ បដិមនាធិ កាតមា បដិមនា ទុច្ចតិ
 អច្យុត្តរា(១) ច អច្យុសចារុត្តរា ច ចតុត្ថលតរា
 ច មហាធិសិសតរា ចាតិ ។ ឯវំ កុត្តេ សង្ការោ
 ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ អាទន្តំ ឯតទរោច
 សេយ្យថាចំ កំ កោតមោ កវញ្ញាទន្ទោ ឯតេ មេ ឧត្តា
 ឯតេ យេ ចាសំសាតិ ។ ទុតិយធម៌ ទោ
 អាយស្មា អាទន្ទោ សង្ការំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោច

១ អច្យុត្តរាធម៌ ។

ការប្រមាណនៃសត្វទាំងឡាយនោះ មានយោងលើច្រើនផង មានគាត់ដ៏
 ច្រើនផង មានសេនីច្រើនផង ឆ្ងល់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកសំណល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច កាលបើហេតុមានយ៉ាងនេះ ឬត្រូវដឹងទារុណយោ ច្រើន
 ទៅក្នុងសិរីភក្ត្រ ឬច្រើនទៅ ក្នុងសិរីភក្ត្រ ព្រោះហេតុតែ
 ចក្ខុផ្ទុះជាយប្រការដូច្នេះ ។ បើត្រូវព្រះភាគដ៏ចំរើន កាលបើ
 ហេតុមានយ៉ាងនេះ ឬត្រូវដឹងទារុណយោ ច្រើនទៅក្នុងសិរីភក្ត្រ
 ច្រើន ព្រោះហេតុតែចក្ខុផ្ទុះនោះដូច្នេះ ។ កាលបើព្រាហ្មណ៍និយាយ
 យ៉ាងនេះហើយ ព្រះភាគដ៏មានកាយ ទាន់និយាយនឹងសង្ការ-
 ព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះថា ឆ្ងល់ព្រាហ្មណ៍ ចក្ខុផ្ទុះដ៏ចំរើន ៦ នេះ អ្នក
 គាប់ចិត្តបដិមនា ថា មានសេចក្តីត្រូវការតែម្តង មានការរៀបចំ
 តែម្តង មានសេចក្តីច្រើនផង មានគាត់សិរីច្រើនផង ។ កាលបើ
 ព្រះភាគដ៏ និយាយយ៉ាងនេះហើយ សង្ការព្រាហ្មណ៍ ទាន់និយាយ
 នឹងព្រះភាគដ៏មានកាយដូច្នេះថា ចក្ខុផ្ទុះដ៏ចំរើន ព្រះភាគដ៏ចំរើន
 ព្រះភាគដ៏ចំរើននឹងនេះ ខ្ញុំត្រូវថា ខ្ញុំត្រូវសរសើរ ។ ព្រះភាគដ៏
 ដ៏មានកាយ ទាន់និយាយនឹងសង្ការព្រាហ្មណ៍ជាតែម្តង ៦ ឥតដូច្នេះថា

ន ។ ទា ត្បាញ់ ព្រាហ្មណ៍ ឯវំ បុត្តាមិ តេ វ តេ បុត្តា
 តេ វ តេ ចាសំសាទិ ។ ឯវំ ឡា ទោ ត្បាញ់
 ព្រាហ្មណ៍ បុត្តាមិ ឥមាសំ តេ ព្រាហ្មណ៍ ម្ចំន្នំ
 បដិបទាធំ កតតា បដិបទា ទមតិ អប្បត្ថករា ច
 អប្បសមាប្បត្ថករា ច មហាជ្ឈលតកា ច មហាទិសំសតកា
 ចាទិ ។ ឧតិយឡំ ទោ សង្ការា ព្រាហ្មណោ
 រាយស្មន្តំ អាទន្តំ ឯតទរោច សេយ្យថាវិ កវំ
 តោតោ កវំ ឡា ឯតោ មេ បុត្តា ឯតោ មេ
 ចាសំសាទិ ។ ឧតិយឡំ ទោ រាយស្មន្តំ អាទន្តោ
 សង្ការំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោច ន ទោ ត្បាញ់
 ព្រាហ្មណ៍ បុត្តាមិ តេ វ តេ បុត្តា តេ វ តេ
 ចាសំសាទិ ។ ឯវំ ឡា ទោ ត្បាញ់ ព្រាហ្មណ៍ បុត្តាមិ
 ឥមាសំ តេ ព្រាហ្មណ៍ ម្ចំន្នំ បដិបទាធំ កតតា
 បដិបទា ទមតិ អប្បត្ថករា ច អប្បសមាប្បត្ថករា
 ច មហាជ្ឈលតកា ច មហាទិសំសតកា ចាទិ ។

ខ្លាញ់ព្រាហ្មណ៍ អាត្មាមិនស្មោះថា ក្នុងបុគ្គលដូចម្តេច ដែលម្នាក់ត្រូវ
 ប្លង់ ឬ ក្នុងបុគ្គលដូចម្តេច ដែលម្នាក់ត្រូវសារស័រយ៉ាងនេះទេ ។ ខ្លាញ់
 ព្រាហ្មណ៍ អាត្មាស្មោះយ៉ាងនេះថា ខ្លាញ់ព្រាហ្មណ៍ បណ្តាបដិបទា
 ចំណីនេះ ក្នុងកាតព្វកិច្ចនៃទាណា ថា មានសេចក្តីត្រូវការចំណី មាន
 ការរៀបចំចំណី មានវេលាច្រើនផង មានអាទិសង្ឃៈច្រើនផង ដូច្នេះ
 ទេតើ ។ សង្ការព្រាហ្មណ៍ បាននិយាយនឹងព្រះរោងទុដ្ឋិហនៈកាយ ដ៏អស់
 ២ ផងដូច្នេះថា បុគ្គលដូចជាព្រះសមណៈនាគម្បិចំរើន នឹងព្រះរោងទុដ្ឋិចំ
 រើននោះ រុំត្រូវប្លង់ រុំត្រូវសារស័រ ។ ព្រះរោងទុដ្ឋិមានកាយ បាននិយាយ
 នឹងសង្ការព្រាហ្មណ៍ដ៏អស់ ថា ផងដូច្នេះយ៉ាងនេះថា ខ្លាញ់ព្រាហ្មណ៍
 អាត្មាមិនស្មោះថា ក្នុងបុគ្គលដូចម្តេច ដែលម្នាក់ត្រូវប្លង់ ឬក្នុងបុគ្គល
 ដូចម្តេច ដែលម្នាក់ត្រូវសារស័រទេ ។ ខ្លាញ់ព្រាហ្មណ៍
 អាត្មាស្មោះយ៉ាងនេះថា ខ្លាញ់ព្រាហ្មណ៍ បណ្តាបដិបទាចំណីពីរ
 នេះ ក្នុងកាតព្វកិច្ចនៃទាណា ថា មានសេចក្តីត្រូវការចំណី មានការ
 រៀបចំចំណី មានវេលាច្រើនផង មានអាទិសង្ឃៈច្រើនផង ដូច្នេះទេតើ ។

នធិយម្យំ ។ ទោ សង្ការោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ
 អាណន្តំ ឯតទេវេន សេយ្យោវេចិ កវំ តោតោ កវត្តា-
 ចន្ទោ ឯតេ មេ ចុត្តា ឯតេ មេ ចាសំសាវតំ ។
 អថ ទោ កកវតា ឯតទេហាសិ យោវតនិយម្យំ ទោ
 សង្ការោ ព្រាហ្មណោ អាណន្តំ សារាណម្ព័តំ ចត្តា
 ចុត្តា សំសារេតិ តោ វិស្សន្នេតិ យន្តោនាមំ ចរិមា-
 យេយ្យន្តំ ។ អថ ទោ កកវ សង្ការំ ព្រាហ្មណំ ឯត-
 ទេវេន កាចុត្តំ ព្រាហ្មណំ អាណន្តេមុវ អាណិសាយំ
 សន្និសិទ្ធានំ សន្និបតិទានំ អន្តរាគមា ទុទទានិទំ ។
 អយំ ទុត្តំ តោ តោតេ អាណន្តេមុវ អាណិសាយំ
 សន្និសិទ្ធានំ សន្និបតិទានំ អន្តរាគមា ទុទទានិ
 បុព្វស្សនំ ឥច្ឆតោ ថេវ កំត្វ អហេសុំ តេហុតោ
 ច ទត្តវិមុទ្ធស្សនោ នន្តិច្ឆានិហារិយំ ឧស្សន្តិទំ ។ អយំ
 ទុត្តំ តោ តោតេ អាណន្តេមុវ អាណិសាយំ សន្និ-
 សិទ្ធានំ សន្និបតិទានំ អន្តរាគមា ទុទទានិទំ ។

សង្ការព្រាហ្មណំ បាននិយាយនឹងព្រះអាណន្តជំនាន់នោះយុគៈនោះ
 ដូចជាបុគ្គលដូចជាព្រះភោគមីនំអ៊ិន នឹងព្រះអាណន្តជំនាន់នោះ ប៉ុន្តែ
 ជាបុគ្គលសាសនា លំដាប់នោះនឹង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានសេចក្តីព្រម
 ដូចជា សង្ការព្រាហ្មណំត្រូវបានទទួលប្រសាច្រកបោយយោគ ដល់
 លាងចំពើយ ចូលចំពើយស្រាយ លើដូចនោះមានតែជាគោត្តស្រាយ
 លំដាប់នោះព្រះដ៏មានព្រះភាគស្រស់ស្អាតសង្ការព្រាហ្មណំដូចជា មូល
 ព្រាហ្មណំវ្យុនេអន្តរាគមា (តាមគោលក្នុងចន្ទោម្យាសន្តិ) ដូចម្តេច
 តើការឡើង ដល់ដូចនេះ ដែលអង្គប្រជុំគ្នា ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ក្នុងវេយ្យាករណ៍
 ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ចំពោះព្រះភោគមីនំអ៊ិន វ្យុនេនានិក្កតិកដប្បំ អន្តរាគមា
 ឯនី តើអង្គដល់ដូចនេះ ដែលអង្គប្រជុំគ្នា ក្នុងវេយ្យាករណ៍ បាន
 ចំពោះគោលដើម ក្នុងវេយ្យាករណ៍ច្រកបោយ តែក្នុងវេយ្យាករណ៍ទុស្សនមិ
 សំដែនដ៏ច្បាស់ហោរ្យបាន មានច្រើន ដូចនេះ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ច្រកបោយ
 តែក្នុងវេយ្យាករណ៍ទុស្សនមិ សំដែនដ៏ច្បាស់ហោរ្យបាន មានប្រមាណ
 តិចតួច ។ ចំពោះព្រះភោគមីនំអ៊ិន វ្យុនេនានិក្កតិកដប្បំ អន្តរាគមា
 នេះតើការឡើង ដល់ដូចនេះ ដែលអង្គប្រជុំគ្នា ក្នុងវេយ្យាករណ៍ ។

តីណំ ទោ ឥមាធិ ប្រាហ្មណ ចាដិហារិយាធិ ។
 កតមាធិ តីណំ ឥទ្ធិច្បាដិហារិយំ អាទេសនាចាដិ-
 ហារិយំ អនុសាសនីចាដិហារិយំ ។ កតមញ្ច ប្រាហ្មណ
 ឥទ្ធិច្បាដិហារិយំ ។ ឥច ប្រាហ្មណ ឯកាប្រោ អនេកា-
 វិរិកំ ឥទ្ធិវិច បទុទុកោតិ ឯកោមិ ហុត្វា តហុតា
 ហោតិ តហុតាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិការិ
 តិរេកាវ តិរេកុទ្ធំ តិរេចាតាវ តិរេចាត្វាតិ អសដ្ឋោនោ
 កង្ខតិ សេយ្យថាមិ អាតាសេ បឋវីយាមិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជ
 កាកេតិ សេយ្យថាមិ ឧនេតេ ឧនេតេមិ អភិជ្ជនាទ
 កង្ខតិ សេយ្យថាមិ បឋវីយា អាតាសេមិ បល្លង្កេន
 កមតិ សេយ្យថាមិ បក្ខុសត្យុលោ ឥចេមិ ចង្ក្រ-
 មស្សុយេ ឯវមេវាទ្ធិតេ ឯវមហាទុកាវ ចាណិចា បរិម-
 សតិ បរិមដ្ឋតិ យាវ ប្រាហ្មណោតាមិ កាយេន វសំ
 វាត្តតិ ។ ឥធិ វុច្ឆតិ ប្រាហ្មណ ឥទ្ធិច្បាដិហារិយំ ។
 កតមញ្ច ប្រាហ្មណ អាទេសនាចាដិហារិយំ ។ ឥច
 ប្រាហ្មណ ឯកាប្រោ និមិត្តេន អាធិសាតិ ឯវម្ប
 តេ មនោ ឥត្តម្បំ តេ មនោ ឥតិមិ តេ ចិត្តន្តិ ។

ខ្មោលប្រាហ្មណ៍ទានិហារិយាទេវាទេវ ។ ទានិហារិយាទេវាទេវ ។ ឥទ្ធិច្បា-
 និហារិយា កាទេសនាទានិហារិយា ។ អនុសាសនីទានិហារិយា ។ ។ ខ្មោល
 ប្រាហ្មណ៍ ឥទ្ធិច្បាទានិហារិយា ឥទ្ធិច្បាទេវ ។ ខ្មោលប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ បានសម្រេចច្បាប់ច្រើនប្រការ ដ៏អនុស្សាវរីយ៍ ធ្វើឲ្យទៅជា
 មនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់វិញ
 ក៏បាន ដើរទៅមិនដាច់ពីពាក់ដំណើរទីតាំងគ្រប់ ទីតាំងគ្រប់ដំណើរ
 ទីតាំងគ្រប់ដំណើរ ទីតាំងគ្រប់ដំណើរក៏ដូចជាដើរទៅ ក្នុងវិហារសាសន៍បាន
 ធ្វើឲ្យកាត់ច្រើន ឬមុននេះក៏ដឹងពី ហេតុដូចជាដើរទៅ ឬមុននេះក៏
 ដឹងពីបាន ដើរលើទីតាំងដ៏វែងឆ្ងាយ ហេតុដូចជា ដើរលើផែនដីក៏បាន
 ទៅឯអាតាសាតាំងវិញ ហេតុដូចជា ទៅឯស្ថានភាពវិញ
 ចាប់បានប្រាប្បប្រភេទវិញនេះ ដែលមានច្បាប់ច្រើនយ៉ាងនេះ មាន
 កាត់ខ្លាចច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើវិហារច្បាប់ច្រើនយ៉ាងនេះដោយសារដក
 ដល់ប្រាហ្មណ៍ ក៏បាន ។ ខ្មោលប្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា ឥទ្ធិច្បាទានិហារិយា ។
 ខ្មោលប្រាហ្មណ៍ កាទេសនាទានិហារិយា ឥទ្ធិច្បាទេវ ។ ខ្មោលប្រាហ្មណ៍
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បាន (ចិត្ត) កាត់ច្រើនយ៉ាង មនោវេសស្ថាន
 យ៉ាងនេះ មនោវេសស្ថាន ដោយប្រការផ្សេងៗ ចិត្តអ្នកផ្សេងៗ ។

សោ ឥហុក្ខេចិ អាធិសតី តថេវំ តំ ហោតិ យោ
អញ្ញថា ។ ឥធិ ចធិ ប្រាហ្មណ ឯកោត្ថោ ន ហេវ ទោ
និមិត្តេន អាធិសតី អធិច ទោ មនុស្សានំ វា
អមនុស្សានំ វា ធរតានំ វា សង្ខំ សុត្វា អាធិសតី
វាវម្បិ តេ មនោ ឥត្ថម្បិ តេ មនោ ឥតិមិ តេ ចិត្តន្តំ ។

សោ ឥហុក្ខេចិ អាធិសតី តថេវំ តំ ហោតិ យោ
អញ្ញថា ។ ឥធិ ចធិ ប្រាហ្មណ ឯកោត្ថោ ន ហេវ ទោ
និមិត្តេន អាធិសតី នធិ មនុស្សានំ វា អមនុស្សានំ
វា ធរតានំ វា សង្ខំ សុត្វា អាធិសតី អធិច ទោ
វិតក្កយនោ វិចារយនោ វិតក្កវិចារសង្ខំ សុត្វា
អាធិសតី វាវម្បិ តេ មនោ ឥត្ថម្បិ តេ មនោ
ឥតិមិ តេ ចិត្តន្តំ ។ សោ ឥហុក្ខេចិ អាធិសតី តថេវំ
តំ ហោតិ យោ អញ្ញថា ។ ឥធិ ចធិ ប្រាហ្មណ
ឯកោត្ថោ ន ហេវ ទោ និមិត្តេន អាធិសតី នធិ
មនុស្សានំ វា អមនុស្សានំ វា ធរតានំ វា
សង្ខំ សុត្វា អាធិសតី នធិ វិតក្កយនោ
វិចារយនោ វិតក្កវិចារសង្ខំ សុត្វា អាធិសតី

បុគ្គលនោះ គោរពតាមច្រើន ហេតុដែលតាមដូច្នោះនោះ ក៏មិនគ្រាន់ ។
ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលពួកគេក្នុងលោកនេះ មិនបាច់តាមចិត្ត
តាមនិមិត្តទេ គ្រាន់តែពូសំបៀងពួកមនុស្ស ពួកអមនុស្ស ឆ្លើត្នកទៅតា
ហើយក៏តាមបានថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះនេះ មនោរបស់អ្នកដោយ
ច្រករដ្ឋចេះនេះ ចិត្តអ្នកដូច្នេះនេះ ។ បុគ្គលនោះ គោរពតាមច្រើន
ហេតុដែលតាមដូច្នោះនោះ ក៏មិនគ្រាន់ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ មួយទៀត
បុគ្គលពួកគេ ក្នុងលោកនេះ មិនបាច់តាមចិត្តតាមនិមិត្តទេ មិនបាច់ពូ
សំបៀងពួកមនុស្ស ពួកអមនុស្ស ឆ្លើត្នកទៅតាហើយតាមទេ គ្រាន់
តែពូស្វរិតក្នុងវិចាររបស់បុគ្គល ដែលត្រូវតែចំណាយ ក៏តាមបានថា
មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះនេះ មនោរបស់អ្នក ដោយច្រករដ្ឋចេះនេះ
ឆ្លើត្នកដូច្នេះនេះ ។ បុគ្គលនោះ គោរពតាមច្រើន ហេតុដែលតាម
ដូច្នោះនោះ ក៏មិនគ្រាន់ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលពួកគេ
ក្នុងលោកនេះ មិនបាច់តាមចិត្តតាមនិមិត្តទេ តាំងមិនបាច់ស្តាប់សំឡេង
ពួកមនុស្ស ពួកអមនុស្ស ពួកទៅតា ហើយតាមទេ តាំងមិនបាច់ស្តាប់
សូរវិគ្គុវិចារ របស់មនុស្សដែលត្រូវ ដែលតែចំណាយហើយតាមទេ

អង្គច ទោ វេទក្កំ អវិជាវ សចាភី សចាបដ្ឋស្ស
 ធម្មសា ធម្មោ បរិច្ច ចជាតាភិ យថា ឥមស្ស
 ភោគោ ចរោសដ្ឋាវា មណិហិកា ឥមស្ស ធិត្តស្ស
 អនន្តរា អនុញ្ញាម វិកត្តំ វិកត្តិស្សតិភិ ។ សោ តហ្ម
 ក្សេមិ អាទិសតិ កថេវ ភិ ហោតិ នោ អញ្ញាតា ។
 ឥនំ វុត្តិ ព្រាហ្មណ ភានិសយនាដិហារិយំ ។
 កកមេត្ថ ព្រាហ្មណ អនុសាសនាដិហារិយំ ។ ឥធម
 ព្រាហ្មណ ឯតាទ្វា ឯវំ អនុសាសនិ ឯវំ វិកត្តាជ
 ហ ឯវំ វិកត្តយិក្ខ ឯវំ មនសិករោថ នា ឯវំ
 មនសាភត្ថ ឥនំ ចដហរំ ឥនំ ឧបសម្បដ្ឋ វិហរជាតិ ។
 ឥនំ វុត្តិ ព្រាហ្មណ អនុសាសនាដិហារិយំ ។
 ឥនាភិ ទោ ព្រាហ្មណ តិណំ ចាដិហារិយាចំ ។
 ឥនេសំ វេ ព្រាហ្មណ តិណ្ណំ ចាដិហារិយាចំ កកម
 ចាដិហារិយំ ឧមតិ អភិក្កន្តនាត្ថ មណីតត្ថាភិ ។
 កក្រ ភោ ភោតម យមិនំ ចាដិហារិយំ ឥនេ-
 តាទ្វា អនេតាវចាតំ ឥម្ពិដំ បច្ចុកាតំ ។ មេ ។
 យាវ ព្រាហ្មណកាមិ កាយេន វសំ វត្ថុតិភិ

អ្វីខ្ពស់កំណត់ដឹងចំនួនដោយចិត្តដែលបុគ្គលដែលចូលសមាទិ មិនមានវិកត្ថៈ
 មិនមានវិចារជា មានសង្ខារតាំងឡើយ ចេសបុគ្គលដ៏ចំរើននេះ កំរើ
 ទុកចោយយ៉ាងណា បុគ្គលដ៏ចំរើន មិនត្រូវរំលោភ ឈ្មោះនៃវេលានេះ
 អំពីលំដាប់នៃចំនួននេះ ។ បុគ្គលនោះ គោរពចោយច្រើន ហេតុដែលតាម
 ដូច្នោះនោះ ក៏មិនក្លាត់ ។ ខ្លួនព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា ភាគសនា-
 បាដិហារ្យ ។ ខ្លួនព្រាហ្មណ៍ ចុះអនុសាសនីបាដិហារ្យ តែដូចម្តេច ។
 ខ្លួនព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ម្រៀនប្រារព្ធយ៉ាងនេះថា គួរ
 តាំងឡើយ ត្រូវត្រូវរំលោភនេះ ត្រូវត្រូវរំលោភនេះឡើយ ចូរធ្វើទុក្ខដ៏ចិត្ត
 យ៉ាងនេះ កុំធ្វើទុក្ខដ៏ចិត្តយ៉ាងនេះឡើយ ចូរលះចង់ ខ្វះខាតលើបច្ចេក
 ចូរចេញសេចក្តីតាំងនេះចុះ ខ្លួនព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា អនុសាសនី-
 បាដិហារ្យ ។ ខ្លួនព្រាហ្មណ៍ បាដិហារ្យ មានលក្ខណៈនេះឯង ។ ខ្លួន
 ព្រាហ្មណ៍ ចេញបាដិហារ្យពិនិត្យនេះ គួរតាមចិត្តបាដិហារ្យណាថា ល្អ
 អត់ ទុក្ខមជ្ឈ ។ ចិត្តត្រូវសោតដ៏ចំរើន ចេញបាដិហារ្យតាំងនោះ
 បាដិហារ្យដែលបុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ បានសម្រេចដូច្នេះច្រើន
 ប្រការ ។ បេរ ធ្វើវាណាទឱ្យប្រព្រឹត្ត ដោយកាយវិការដែលព្រាហ្មណ៍

យោ ឥមស្ស កោតោ ចនោស្វគ្គា ចណិហិតា
 ឥមស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អនុត្តរ វិគត្តំ វិគត្តិស្ស-
 តិច្ឆ ។ យោ ចាតុញ្ចតិ វាជិសតិ តេវេ តំ
 ហោតិ ចោ អត្តជាតិ ឥធម្មំ កោ តោតម
 ចាជិហារិយំ យោ ច ចំ កកោតិ គោ ច ចំ
 ចជិសំវេនេតិ យោ ច ចំ កកោតិ វស្ស ចេវ តំ ហោតិ
 ឥធម្មំ មេ កោ តោតម ចាជិហារិយំ ចាយាសហ-
 ធម្មរូបំ វិយ ទាយតិ ។ យត្ថ ចោ ឥតំ កោ
 តោតម ចាជិហារិយំ ឥធម្មតោ ឯវំ អនុសាសតិ
 ឯវំ វិគត្តេយ្យ មា ឯវំ វិគត្តេយ្យ ឯវំ មនសិករោថ
 មា ឯវំ មនសាតត្ថ ឥតំ មជ្ឈមា ឥតំ ឧបស-
 ម្មជ្ជ វិហារជាតិ ។ ឥតំ មេ កោ តោតម ចាជិហារិយំ
 ទមតិ ឥសេសំ តិណ្ណំ ចាជិហារិយាតំ អភិក្កន្ត-
 កាត្ថ ចណិកតត្ថ ។ អច្ឆរិយំ កោ តោតម អត្ថតំ
 កោ តោតម យោ សុភាសិតក្លិនំ កោតា តោតមេន

មនោសត្ថិចានិទ្យាយ របស់បុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ កំរិតទុកយ៉ាងណា
 បុគ្គលដ៏ចម្រើន នឹងត្រូវបានទុកក្នុង ឈ្មោះឯណោះ តាមលំដាប់ខិត
 នោះ ។ បុគ្គលនោះគឺជាមេត្រី ហេតុដែលគាត់ដូច្នោះនោះ ក៏
 អនុញ្ញាត ចិត្តត្រូវបានគាត់ដ៏ចម្រើន បានហៅនោះ បុគ្គលណា
 ធ្វើបានហៅនោះ បុគ្គលនោះនឹងបានទទួលបានហៅនោះ បុគ្គលណា
 ធ្វើបានហៅនោះ បានហៅនោះ វិចិត្រនាសន៍បុគ្គលនោះនឹង ។
 ចិត្តត្រូវបានគាត់ដ៏ចម្រើន បានហៅនោះប្រាកដដល់ខ្ញុំគ្រាន់ ចិត្តចូល
 កាត្រូវបានគាត់ដ៏ចម្រើន បានហៅនោះ ។ ចិត្តត្រូវបានគាត់ដ៏ចម្រើន បានហៅ
 ណា ដែលបុគ្គលបុគ្គល ក្នុងលោកនេះ ត្រូវបានប្រយោជន៍នេះថា អ្នក
 តាំងទ្បាយ ក្នុងគ្រឹះយ៉ាងនេះ ក្នុងគ្រឹះយ៉ាងនេះឡើយ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 យ៉ាងនេះ ក្នុងទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះឡើយ ចូរយល់ដឹងនេះចេញ
 ចូរប្រយោជន៍នេះឡើយ ។ ចិត្តត្រូវបានគាត់ដ៏ចម្រើន ចូលបានហៅ
 តាំងឡើយ ខ្ញុំគ្រាន់តែបានហៅនោះឡើយ ទុកដដែល ។ ចិត្តត្រូវ
 តាមដឹងចម្រើន អនុញ្ញាតសំ ចិត្តត្រូវបានគាត់ដ៏ចម្រើន ចម្រើនណាស់
 តាមដឹងដែលត្រូវបានគាត់ដ៏ចម្រើន ត្រូវដឹងដឹងយ៉ាងនេះ ថាសុភាសិត

សមេហំ ឧ មយំ ភិហំ តាដិហាវិយហំ
 សមញ្ញតតំ កវន្តំ តោតមំ ទាមម កវត្តំ តោតោ
 អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិចំ ចទ្ធកុតោតិ ។ មេ ។ យាវ
 ព្រហ្មលោកាចិ តោយេន វសំ វត្តតំ កវត្តំ តោតោ
 អវិកត្តំ កវតាវ សមាទិំ សមាចន្ទស្ស ចេតសា
 ធមោ ចរិទ្ធ ចរាបាតិ យថា ឥមស្ស កោតោ
 មនោសម្ពាទ មនាហិតា ឥមស្ស ចិត្តស្ស អនន្តា
 អបុត្តា វិកត្តំ វិកត្តិស្សតិចំ កវត្តំ តោតោ
 ឯវំ អនុសាសតិ ឯវំ វិកត្តេយ ទា ឯវំ វិកត្តយិត្ត
 ឯវំ មនសិកោតេ ទា ឯវំ មនសាតត្ថ ឥទ្ធិ
 ចជហថ ឥទ្ធិ ឧបសម្ពុដ្ឋំ វិហាតាតំ ។ អន្តា ទោ
 ក្សាហំ ព្រាហ្មណ កាសដ្ឋំ ឧបទិយវតា ភាសិតា
 អមិច ក្សាហំ ក្សាតវិស្សាចំ អហត្ថំ ព្រាហ្មណ
 អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិចំ ចទ្ធកុតោតិ ។ មេ ។
 យាវ ព្រហ្មលោកាចិ តោយេន វសំ វត្តតំ

សេដិទ្ធិពំ ទុកត្តវំ ព្រាហ្មណមជ្ឈិមំ វេន ដែលប្រកបដោយ បាដិហាវ្យាប័តិ ត
 មេ ព្រាហ្មណមជ្ឈិមំ វេន បានសម្រេចច្បងប្រើប្រការ ។ មេ ។
 ប្រើគំណាច ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ឥរាមដល់ព្រហ្មលោក ព្រោះ
 ព្រាហ្មណមជ្ឈិមំ វេន កំណត់ដឹងឲ្យចិត្តដោយចិត្តរបស់បុគ្គលម្នាក់ បានសមាទិ
 ឥតមានវិកត្តៈ ឥតមានវិចារៈថា មនោសម្ពាទទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលដ៏
 ធំរើមអង្គម្តងទុក បុគ្គលដ៏ធំរើមនោះ ឆឹងត្រូវដើម្បីវិកត្តៈឈ្មោះថា ពរា
 ក្កដល់ដោយឥច្ចនោះ ដូចព្រាហ្មណមជ្ឈិមំ វេន ប្រៀនប្រាសិយោជន៍នោះថា
 ក្នុងទាំងឡាយ កុំត្រូវយោជន៍នោះ កុំត្រូវយោជន៍ឈឿយ ប្រាជ្ញីទុក
 ក្នុងចិត្តយោជន៍នោះ កុំធ្វើទុកក្នុងចិត្តយោជន៍ឈឿយ ចូលរមែងតំកើនចេញ
 ឲ្យប្រកបកំរើមនោះ ។ មូលព្រាហ្មណំ កំរើមក្នុងវេនដែលអ្នក
 តោលចោយ ចំត្រូវតែយកនាដោយឆឹង មានតែយកតតិវិសំវេនដល់
 ក្នុង មូលព្រាហ្មណំ ព្រោះតែយក បានសម្រេចច្បងប្រើប្រការ
 ។ មេ ។ ប្រើគំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកាយឥរាមដល់ព្រហ្មលោក

អហត្ថិ ព្រាហ្មណ អវិគត្តំ អវិហា ឧបាសិ
 សទាច្ឆស្ស រោគសា រោគា វិក្កុ បដិបាសិ យថា
 ឥសស្ស ភោគោ មោសស្សា ចណិហិតា ឥសស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អមុត្តាម វិគត្តំ វិគត្តិស្សតិ
 អហត្ថិ ព្រាហ្មណ ឯវំ អនុសាសាមិ ឯវំ វិគត្តេម
 មា ឯវំ វិគត្តយិត្ត ឯវំ អនុសិករោម មា ឯវំ
 អនុសាសាត្ថ ឥមំ បដិបាស ឥមំ ឧបសម្មន្តិ វិហរថាតិ ។
 អត្ថំ បដ ភោ ភោតម អត្ថោ ឯកភិក្ខុមិ យោ ឥចេហិ
 តិហិ តាដិហារិយហិ សមន្តាតតោ អត្ថាគ្រ ភោតា
 ភោតមេនាតិ ។ ឧ មោ ព្រាហ្មណ ឯកាយេវ សតំ ឧ
 ធ្វេ សតាមិ ឧ តិណិ សតាមិ ឧ ភត្តាវ សតាមិ
 ឧ បព្វសតាមិ អដោ ភិយ្យោ ។ យេ ភិក្ខុ
 ឥចេហិ តិហិ តាដិហារិយហិ សមន្តាតតាតិ ។
 កាហំ បដ ភោ ភោតម ឯកាយេវ តេ ភិក្ខុ វិហរន្តិ ។
 ឥមស្មិយេវ មោ ព្រាហ្មណ ភិក្ខុសង្ឃេតិ ។ អភិក្កន្តំ
 រោ ភោតម អភិក្កន្តំ រោ ភោតម សេយ្យជាបិ
 រោ ភោតម ចិត្តដ្ឋិតំ វា ឧត្តរេយ្យ

ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះតែជាគត កំណត់ដីដីខ្ពស់ចំនួនដោយចិត្តរបស់បុគ្គល
 អ្នកបាសនាចិ អត្ថមានវិក្កុ៖ ឥតមានវិចារៈថា ម្ចាស់ស្នំរោតិឡាយ
 ដែលបុគ្គលដ៏ចំរើននេះ បានដ្ឋល់ទុក បុគ្គលដ៏ចំរើននេះ មិនត្រូវរើស
 តែក្នុងឈ្មោះឈ្មោះ ក្នុងសំដៅនៃចិត្តនេះ ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះ
 គេជាគតប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនេះថា អ្នកតាំងឡាយ ចូរត្រូវយោងនេះ កុំ
 ត្រូវរើរកំរើនឡើយ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះ កុំធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 យ៉ាងនេះឡើយ ចូរលេងកំរើនឡើយ ចូរច្រកចតដៃនៃកំរើន ។
 បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន ចុះក៏ក្នុងកម្មឈ្មោះដ៏ទៃទៀត ដែលប្រកប
 ដោយបាដិហារ្យតាំង ៧ នេះ លើកលែងតែព្រះភាគមដ៏ចំរើនចេញ
 កាត់ដែរ ។ ព្រាហ្មណ៍ មិនមានត្រឹមមួយយេ មិនមានត្រឹម
 ២ យេ មិនមានត្រឹម ៣ យេ មិនមានត្រឹម ៤ យេ មិនមានត្រឹម ៥ យេ ឬ
 ដែលពិតនោះ ពួកក៏ក្នុងដែលប្រកបដោយបាដិហារ្យតាំង ៧ នេះ មាន
 ច្រើនណាស់ ។ បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន ចុះឡើយនេះ ពួកក៏ក្នុង
 តាំងនោះនៅក្នុងណា ។ ព្រាហ្មណ៍ ចៅក្នុងពួកក៏ក្នុងនេះចំរើន ។
 បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន ក្នុងស្នំណាស់ បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន
 ក្នុងស្នំណាស់ បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន ដូចជាគេដ្ឋរបស់ដែលផ្គាប់

[illegible]

ត្រូវប្តូរសំឡេង របស់វា ។

ធម្មបទ

ថ្ងៃទី២២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១២

បរិច្ចាគីកោសល វិបុល

បរិស្ថាន កសិកម្ម វិស្វកម្ម

សេចក្តី សង្ខារវេទ ចាត់ ។

ឬកើតឡើងបន្តិចបន្តួចដែលមិនបាន ឬក៏បាត់បង់ដល់អ្នកស្រីផ្ទះ ពុំគោរព
ដូចគេប្រាកដប្រជានូវអ្វីដែលគេទទួលបាននូវការយល់ព្រមពីភាគីទី៣
បានយ៉ាងណា ធម៌ដែលព្រះនាគមន៍ចំរើន ប្រកាសហើយ វាយតម្លៃ
បរិយាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ចំពោះអង្គនេះ សូមដល់ព្រះនាគមន៍ចំរើនធម៌
ព្រះធម៌ផង ព្រះភ័ក្ត្រសង្ឃផង ជាទីរក សូមព្រះនាគមន៍ចំរើន ចំពោះ
អ្វីចំពោះអង្គ ជាទីបាត់បង់ដល់សាសនាមន៍ ជាទីតាំងស្នើដោយជីវិត
កំណត់ថាចេះជាដើមទៅ ។

စာစောင် ၁၀၀၀၀၀၀၀

ទំព័រទី១២១៧

ពោលអំពីដង្កែ បើកអំពីប្រាហ្មណ៍ ១ អំពីបរិវាសក ១
អំពីសេចក្តីស្រឡាត់ ១ អំពីសេចក្តីស្រឡាត់ដែលជាប់ជំពាក់
ដោយសេចក្តីស្រឡាត់ ១ អំពីសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏ពិត
ប្រាកដ ១ អំពីប្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះបាតិកា ១ អំពី
ប្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះដាឡាស្វោស ១ អំពីប្រាហ្មណ៍
ឈ្មោះសក្តិវេទ ១ 7

មហាវគ្គ

[២៣] តីណិភានិ កំត្តុយ៍ តំត្តាយតនានិ
យាមំ បណ្ឌិតាហិ សមុទុយ្យាយាមានិ សមុទុត្តា-
ហិយមាមានិ សមុទុភាសំយមាមានិ បរម្យំ កត្តា
អតិវិយាយ សណ្ឋាហន្តំ ។ កតតនានិ តីណិ ។
សន្តំ កំត្តុយ៍ ឋិតេ សមណាប្រាញណា ឯវំវាទិយោ
ឯវំទិដ្ឋិយោ យំកំត្តាយំ បុរិសបុត្តលោ បដិសំវេនតិ
សុទំ វា ទុត្តំ វា អទុត្តមសុទំ វា សទ្ធជំ
បុព្វេ កតតោត្ថតិ ។ សន្តំ កំត្តុយ៍ ឋិតេ
សមណាប្រាញណា ឯវំវាទិយោ ឯវំទិដ្ឋិយោ យំ-
កំត្តាយំ បុរិសបុត្តលោ បដិសំវេនតិ សុទំ វា
ទុត្តំ វា អទុត្តមសុទំ វា សទ្ធជំ ឧស្សាទិដ្ឋាន-
យោត្ថតិ ។ សន្តំ កំត្តុយ៍ ឋិតេ សមណា-
ប្រាញណា ឯវំវាទិយោ ឯវំទិដ្ឋិយោ យំកំត្តាយំ
បុរិសបុត្តលោ បដិសំវេនតិ សុទំ វា ទុត្តំ វា
អទុត្តមសុទំ វា សទ្ធជំ អហោតុអប្បច្ចយាតិ ។

មហាវគ្គ

[២៣] ខ្មែរកំត្តុយ៍ឡាយ លទ្ធិនក្ខិយមាមន យំវិវាទន្ត
បណ្ឌិតសាស្ត្រអ្វីយ ។ ជេញរងាសអ្វីយ ។ ប្រដៅអ្វីយ ។ ប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមបង្គោលប្រាញណា ហើយតាំងនៅក្នុងអគិយមនី ។ លទ្ធិនក្ខិយ
លយំវិវាទន្ត ។ ខ្មែរកំត្តុយ៍ឡាយ សមណាប្រាញណាមួយពួក
មានវិទ្យាច្បាប់នេះ មានទិដ្ឋិយាវិទ្យានេះថា បុរសបុគ្គលនេះទទួលនូវការប្រណី
ណាមួយ ជាសុខឬជាទុក្ខឬមិនមែនទុក្ខ មិនមែនសុខ ការប្រណីព័ន្ធអស់
នោះ (ដែលបុគ្គលទទួលបានហើយ) គ្រោងហេតុតែវាដែលបាន
ធ្វើហើយក្នុងកាលមុន ។ ខ្មែរកំត្តុយ៍ឡាយ សមណាប្រាញណាមួយ
ពួក មានវិទ្យាច្បាប់នេះ មានទិដ្ឋិយាវិទ្យានេះថា បុរសបុគ្គលនេះទទួលនូវ
ការប្រណីណាមួយ ជាសុខឬជាទុក្ខ ឬមិនមែនទុក្ខ មិនមែនសុខ ការប្រណី
ព័ន្ធអស់នោះ (ដែលបុគ្គលទទួលបានហើយ) គ្រោងហេតុតែគ្រោងសុខ
បានតាមតែវិធីមក ខ្មែរកំត្តុយ៍ឡាយ សមណាប្រាញណាមួយពួក
មានវិទ្យាច្បាប់នេះ មានទិដ្ឋិយាវិទ្យានេះថា បុរសបុគ្គលនេះទទួលនូវការប្រណី
ណាមួយ ជាសុខឬជាទុក្ខ ឬមិនមែនទុក្ខ មិនមែនសុខ ការប្រណីព័ន្ធអស់
នោះ(ដែលបុគ្គលបានទទួលហើយ) គ្រោងហេតុតែវាមិនមែនហេតុ មិនមែនបង្កើត ។

ចត្រ កិច្ចដេ យេ នេ សមណាប្រាហ្មណ៍ ឯ-
 កំដិសោ ឯវិជ្ជិសោ យំកិញ្ចាយំ បុរិសធម្មត្ថលា
 ចដិសំវេនេតិ សុទំ វា ធុត្ថំ វា អធុត្ថមសុទំ វា សទ្ធាន្តំ
 បុព្វេ កកហេតុតិ ឡាហំ ឧបសង្កតិកា ឯវំ វនាមិ
 សទ្ធា កិវ ធុត្ថេ អាយស្មេត្ថោ ឯវំកំដិសោ ឯវិជ្ជិសោ
 យំកិញ្ចាយំ បុរិសធម្មត្ថលា ចដិសំវេនេតិ សុទំ វា
 ធុត្ថំ វា អធុត្ថមសុទំ វា សទ្ធាន្តំ បុព្វេ
 កកហេតុតិ ។ នេ មេ មេ ឯវំ ធុត្ថា អមាតិ
 ចដិសាធន្តិ ឡាហំ ឯវំ វនាមិ នេមហាយស្មេត្ថោ
 ចាលាតិចាតិសោ ភវិស្សន្តិ បុព្វេ កកហេតុ អនិច្ចា-
 នាយំសោ ភវិស្សន្តិ បុព្វេ កកហេតុ អប្រយូចារិសោ
 ភវិស្សន្តិ បុព្វេ កកហេតុ ឧសាភនិសោ ភវិស្សន្តិ

ឆាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះសមណប្រាហ្មណ៍
 លា មានវិទៈយាវិទៈ មានទិដ្ឋិយាវិទៈថា បុរិសធម្មត្ថលនេះទទួល
 ផ្លូវការឆ្នើម លាមួយ ជាសុខច្បាប់ទុក្ខឬមិនមែនទុក្ខ មិនមែនសុខ ការឆ្នើម
 ទាំងអស់នោះ ដែលបុគ្គលបានទទួលហើយ ព្រោះហេតុតែអំពើដែលគេ
 បានធ្វើហើយក្នុងកាលមុន គេបានទទួលនៅក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ហើយកាលយាវិទៈថា ឆាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឮ
 ថា អ្នកទាំងឡាយ មានវិទៈយាវិទៈ មានទិដ្ឋិយាវិទៈថា បុរិសធម្មត្ថល
 នេះទទួលផ្លូវការឆ្នើម លាមួយ ជាសុខច្បាប់ទុក្ខ ឬមិនមែនទុក្ខ មិនមែនសុខ
 ការឆ្នើមទាំងអស់នោះ (ដែលបុគ្គលបានទទួលហើយ) ព្រោះហេតុតែ
 អំពើដែលគេបានធ្វើហើយក្នុងកាលមុនមិនមែនទុក្ខ មើលសមណប្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះដែលគេបានយាវិទៈនេះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា ព្រះគុណព្រះអង្គ
 គេបានកត់និយាយនៅនឹងក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យាវិទៈនេះឡា
 ថា បើដូច្នោះក្នុងនាមកាយទាំងឡាយនឹងប្រព្រឹត្តប្រណា ចំពោះ ព្រោះ
 ហេតុតែអំពើដែលទទួលបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុននឹងប្រព្រឹត្តនូវទិដ្ឋាន
 ព្រោះហេតុតែអំពើដែលទទួលបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន នឹងប្រព្រឹត្ត
 អប្រយោជ្យ ព្រោះហេតុតែអំពើដែលទទួលបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុននឹង
 ប្រព្រឹត្តមុសាវាទ ព្រោះហេតុតែអំពើដែលទទួលបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន

បុព្វេ កតហេតុ មិសុណាភិក្ខុ កវិស្សន្តិ បុព្វេ កត-
 ហេតុ ឧបសម្ព័ន្ធ កវិស្សន្តិ បុព្វេ កតហេតុ សម្ពុច្ច-
 ណាចំនោ កវិស្សន្តិ បុព្វេ កតហេតុ អតិដ្ឋានុលុនោ
 កវិស្សន្តិ បុព្វេ កតហេតុ ព្យាបន្តិចិក្ខុ កវិស្សន្តិ បុព្វេ
 កតហេតុ មិច្ឆាធិដ្ឋិកា កវិស្សន្តិ បុព្វេ កតហេតុ ។
 បុព្វេ កតំ ទោ មន ភិក្ខុវេ សាវតោ ចប្បាតត្ថនំ ន
 ហោតិ ធម្មោ វា វាយាសោ វា វេទំ វា ករណីយំ
 វេទំ វា ករណីយន្តិ ។ វេទំ ករណីយាករណីយេ
 ទោ មន សង្ខារោ វេទនោ អនុចលន្តិយមារោ
 បុដ្ឋស្សតីនំ អនាវត្ថានំ វិហារតំ ន ហោតិ មច្ចុតំ
 សហធម្មិកោ សមណាវនោ ។ អយំ ទោ មេ
 ភិក្ខុវេ គេសុ សមណាប្រាជ្ញណេសុ ឯវំវាទីសុ
 ឯវំវាទីសុ មហេសោ សហធម្មិកោ វិគ្គហោ ហោតិ ។
 តត្រ ភិក្ខុវេ យេ ទោ សមណាប្រាជ្ញណា ឯវំវាទីនោ

នីតិប្រត្រិក្ខុចិសុណាភិក្ខុ ព្រោះហេតុតែតែដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ ក្នុង
 កាលមុន នីតិប្រត្រិក្ខុសុណាភិក្ខុ ព្រោះហេតុតែតែដែលខ្លួនបានធ្វើ
 ហើយ ក្នុងកាលមុន នីតិប្រត្រិក្ខុសម្ពុច្ចណាចំនោ ព្រោះហេតុតែតែដែល
 ខ្លួនបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន នីតិយាសាប្រិចដោយកតិដ្ឋាន ព្រោះ
 ហេតុតែតែដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន នីតិមាតិក្ខុត្ថានុលុនោ
 ព្រោះហេតុតែតែដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន នីតិមិច្ឆាធិដ្ឋិ
 ព្រោះហេតុតែតែដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន ។ ខ្មោលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សេចក្តីប្រាជ្ញាឬសេចក្តីឆ្ងល់យាមថា ចិច្ចះនេះ ត្រូវក្តី ចិច្ចះនេះ មិនត្រូវ
 ក្តី ចិច្ចះនេះ មិនសម្រេចដល់ពួកពុទ្ធបុគ្គលដែលប្រកាន់នូវអំពើដែលខ្លួនបានធ្វើហើយ
 ក្នុងកាលមុនថា មានសារះរះ ។ កាលចើងក្នុងវេលាអ្វីមិនមែនត្រូវធ្វើ
 មិនត្រូវករដោយភិក្ខុ ដោយមាតិកាហើយ សមណាភិក្ខុដែលប្រកបដោយ
 ហេតុចំនោរខ្លួន ក៏មិនសម្រេចដល់ពួកពុទ្ធបុគ្គល ដែលខាន់តំណែងសតិមិច្ឆា
 មានការព្រួយឡើយ ។ ខ្មោលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីដាក់ចំណេះដល់ចំណេះ
 ប្រកបដោយហេតុទី ១ ជាភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវប្រកបដោយហេតុទី ១
 ដែលមានចំណេះយ៉ាងនេះ មានចំណេះយ៉ាងនេះ ។ ខ្មោលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 សមណាប្រាជ្ញណា ទាំងនោះ ពួកសមណាប្រាជ្ញណា ហោតិចំណេះយ៉ាងនេះ

ឯវិនិច្ឆ័យោ យំកំណុយំ ធុរិសច្ចុត្ថលោ កដិសំវាទតំ
 សុចំ វា ធុត្ថំ វា អនុត្ថតសុចំ វា សទ្ធិន្តំ
 ឥស្សានិម្មាទហេតុតំ ក្សាហំ ឧបសង្កម្ពត្វា ឯវំ
 វនាមិ សទ្ធិំ កំ ឥត្ថំ កាយស្មត្ថោ ឯវំវិនិច្ឆ័យោ
 ឯវិនិច្ឆ័យោ យំកំណុយំ ធុរិសច្ចុត្ថលោ កដិសំវាទតំ
 សុចំ វា ធុត្ថំ វា អនុត្ថតសុចំ វា សទ្ធិន្តំ ឥស្សានិ-
 ម្មាទហេតុតំ ។ តេ ទេ មេ ឯវំ ចុដ្ឋា វាហាតំ
 បដិសានន្តំ ក្សាហំ ឯវំ វនាមិ តេជណាយស្មត្ថោ
 ទាលាភិហាតំវោ ភវិស្សន្តំ ឥស្សានិម្មាទហេតុ ។ ចេ ។
 មិច្ឆាធិដ្ឋកា(*) ភវិស្សន្តំ ឥស្សានិម្មាទហេតុ ។
 ឥស្សានិម្មាទាធំ វោ ចទ កំត្វេវ សារាតា
 ចន្ទានត្ថតំ ទ វេរាតិ ធម្មោ វា វាយាវោ វា
 ឥធំ វា កាវណិយំ ឥធំ វា អកាវណិយន្តំ ។

* ១. មិច្ឆាធិដ្ឋកា ។

មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ចុសបុគ្គលនេះ វិចិត្តទទួលនូវការប្រណិណាមួយ
 ជាសុខច្បាស់ ឬមិនមែនទេ មិនមែនសុខ ឬមិនមែនវិនិច្ឆ័យនោះ (ដែល
 បុគ្គលទទួលហើយ) ព្រោះហេតុនៃព្រះសង្ឃ បានដាក់វិនិច្ឆ័យ
 ដល់គេច្បាស់នៅក្នុងអាយុកាលនៃព្រះបាទ តោរយ៉ាងនេះ
 ថា ឃ្លាតអ្នកវិនិច្ឆ័យ ឬមិនមែនសុខ ឬមិនមែនវិនិច្ឆ័យ មានទី១៖
 កាលនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា ចុសបុគ្គលនេះ ទទួលនូវការប្រណិ
 ណាមួយ ជាសុខច្បាស់ ឬមិនមែនទេ មិនមែនសុខ ឬមិនមែនវិនិច្ឆ័យ
 នោះ (ដែលបុគ្គលទទួលហើយ) ព្រោះហេតុនៃព្រះសង្ឃ បាន
 ដាក់វិនិច្ឆ័យដល់គេ ។ បើគេដឹង សូត្រនេះហើយ សាមណ្ឌ-
 ក្រមណ៍វិនិច្ឆ័យកំណត់ថា ព្រះគុណព្រះបាទ ដល់គេកំណត់នៅ
 នឹងសមណព្រះបាទវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងនេះហើយ បើដូច្នោះ អ្នក
 វិនិច្ឆ័យមិនមែនសុខ មិនមែនវិនិច្ឆ័យ មិនមែនសុខ ឬមិនមែនវិនិច្ឆ័យ
 បានដាក់វិនិច្ឆ័យ ។ ចេ ។ នឹងមិនមែនយ៉ាងនេះទេ ព្រោះហេតុ
 នៃព្រះសង្ឃ បានដាក់វិនិច្ឆ័យ ។ ហេតុនៃព្រះបាទវិនិច្ឆ័យ ឬមិនមែន
 វិនិច្ឆ័យ ឬមិនមែនសុខ មិនមែនសុខ មិនមែនវិនិច្ឆ័យ ឬមិនមែនសុខ
 កាន់ទុកសេចក្តីយល់ថា ព្រះសង្ឃ បានដាក់វិនិច្ឆ័យ មានសារៈ ។

ត្បាញ ឯវ វិទាមិ តេជោយស្មន្តោ ចាណត៌-
 បាតំនោ កវិស្សន្តំ អរោតុអប្បន្ទយោ ។ ចេ ។
 ចិត្តាធិដ្ឋិតា កវិស្សន្តំ អរោតុអប្បន្ទយោ ។
 អរោតុ(*) ទោ បន កិក្ខុវេ សាវនោ ចន្ទាតន្តតំ
 ន ហោតិ នន្ទោ វា វាយនោ វា ឥនំ វា ករណីយំ
 ឥនំ វា អករណីយន្តំ ។ ឥតិ ករណីយករណីយេ
 ទោ បន សច្ចតោ ថេតតោ អនុបយន្តិយនាទេ
 អុដ្ឋស្សន្តិមំ អនាវត្តាធិ វិហារតំ ន ហោតិ មន្តតំ
 សហជង្គិកោ សមណាវនោ ។ អយំ ទោ មេ កិក្ខុវេ
 តេស្កុ សមណាព្រាហ្មណេសុ ឯវកំទីសុ ឯវិធីដ្ឋីសុ
 តតិយោ សហជង្គិកោ ឯត្តយោ ហោតិ ។ ឥហាធិ ទោ
 កិក្ខុវេ តីណិ កិក្ខុយតទាធិ យាធិ(២) ចណ្ឌិតេហំ
 សមនុយុត្តិយនាទាធិ សមនុត្តាហិយនាទាធិ សមនុ-
 ភាសិយនាទាធិ ចរាអ្ស តត្វា អករិយោយ សណ្ឋាហន្តំ ។

* ឧ. អរោតុ អប្បន្ទយោ ។ ឧ. អរោតុ អប្បន្ទយំ ។ ២ ឧ. យាធិ ធានី ។

កថាគណៈកាលេវាធិសមណាព្រាហ្មណំតំវិនិច្ឆោ យាវិនិច្ឆោត្វេ ឬ
 ដូច្នោះហេតុនឹងមានការយុត្តិធម៌ឡាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅឯកទ្វេត ព្រោះមិនមាន
 ហេតុ មិនមានបង្គុយ ។ ចេ ។ មិនតែងតែយល់កុស ព្រោះមិនមានហេតុ
 មិនមានបង្គុយ ។ ហេតុក៏កុត្តាធិឡាយ គេក៏ក្លាយជាសត្វក៏ក្លាយជា
 ថា កិក្ខុវេ ក្នុងភ្នំក្តី កិក្ខុវេ មិនក្លាយក្តី មិនសម្រេចដល់ពួកចក្ខុវេ
 ដែលប្រកាន់ខ្ជាប់តែ ដែលមិនមានហេតុជាសារធាតុឡើយ ។ កាលបើ
 ក្នុងដែលក្លាយក្តីមិនក្លាយក្តី មិនប្រកាន់ដោយគិត ដោយមិនមាន
 សមណាទេដែលប្រកបដោយហេតុជាសារធាតុ ក៏មិនសម្រេច ដល់ពួក
 បុគ្គលដែលក្លាយក្តីមិនក្លាយក្តីមិនមានការក្លាយឡើយ ។ ហេតុក៏កុត្តាធិឡាយ
 គេមែន ក៏កុត្តាធិឡាយក្តីមិនក្លាយក្តី គេមិនក្លាយក្តី គេមិនក្លាយក្តី
 សន្តិទត្តកសមណាព្រាហ្មណំតំវិនិច្ឆោ ដែលមានកុស្តៈយាវិនិច្ឆោ មានកុស្តៈ
 យាវិនិច្ឆោ ។ ហេតុក៏កុត្តាធិឡាយ ក្នុងកុស្តៈយាវិនិច្ឆោ គេ យាវិនិច្ឆោ
 តើយ ដែលបង្កើតសារធាតុឡើយ ។ ដូច្នោះហេតុឡើយ ។ ប្រដៅ
 ឡើយ ។ ប្រព្រឹត្តការបញ្ចេញទាញ តាំងនៅដោយអភិយមតិ ។

អយំ ទោ ចន ភិក្ខុវេ មយា ធម្មោ ទេសិកោ អនិក្ខ-
 ហិកោ អសន្តិលីដ្ឋោ អនុចរដ្ឋោ អប្បនិក្ខដ្ឋោ
 សមណោ បិ ត្រាហ្មណោ បិ វិញ្ញាហិ ។ កាគមោ ឧ
 ភិក្ខុវេ មយា ធម្មោ ទេសិកោ អនិក្ខហិកោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋោ អនុចរដ្ឋោ អប្បនិក្ខដ្ឋោ សមណោ បិ
 ត្រាហ្មណោ បិ វិញ្ញាហិ ។ ឥមា ធន ជាតុយោតិ ភិក្ខុវេ
 មយា ធម្មោ ទេសិកោ អនិក្ខហិកោ អសន្តិលីដ្ឋោ
 អនុចរដ្ឋោ អប្បនិក្ខដ្ឋោ សមណោ បិ ត្រាហ្មណោ បិ
 វិញ្ញាហិ ។ ឥមា ធន ធម្មស្សយននាធិតិ ភិក្ខុវេ មយា
 ធម្មោ ទេសិកោ អនិក្ខហិកោ អសន្តិលីដ្ឋោ អនុចរដ្ឋោ
 អប្បនិក្ខដ្ឋោ សមណោ បិ ត្រាហ្មណោ បិ វិញ្ញាហិ ។
 ឥមេ អដ្ឋាសេ ឧបាសវិចារតិ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មោ
 ទេសិកោ អនិក្ខហិកោ អសន្តិលីដ្ឋោ អនុចរដ្ឋោ
 អប្បនិក្ខដ្ឋោ សមណោ បិ ត្រាហ្មណោ បិ វិញ្ញាហិ ។ ឥមា ធន
 ជញ្ញវិ អរិយសទ្ធាធិតិ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មោ ទេសិកោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគេថាគតបានសម្រេចហើយនេះ ពួក
 សមណប្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញសន្តិសុខបានធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិនបាន
 គំរេងៀលមិនបាន ស្តាប់ឆ្លើមមិនបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ធម៌ដែលគេថាគត បានសម្រេចហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ជាអ្នក
 ប្រាជ្ញសន្តិសុខមិនបាន ធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិនបាន គំរេងៀលមិនបាន
 ស្តាប់ឆ្លើមមិនបាននាំដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគេថាគតបាន
 សម្រេចហើយថា យោធា ឯ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញ សន្តិសុខ
 សន្តិសុខបាន ធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិនបាន គំរេងៀលមិនបាន ស្តាប់ឆ្លើមមិន
 បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគេថាគតបានសម្រេចហើយថា នេះ
 ធម្មស្សយននា ឯ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញសន្តិសុខមិនបាន
 ធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិនបាន គំរេងៀលមិនបាន ស្តាប់ឆ្លើមមិនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ធម៌ដែលគេថាគតបានសម្រេចហើយថា នេះឧបាសវិចារ
 ១៨ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញសន្តិសុខមិនបាន ធ្វើឱ្យ
 សៅហ្មងមិនបាន គំរេងៀលមិនបាន ស្តាប់ឆ្លើមមិនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ធម៌ដែលគេថាគត បានសម្រេចហើយថា នេះអរិយសទ្ធា ៤

អធិត្ថហិតោ អសន្តិលំដ្ឋោ អនុបរដ្ឋោ អប្បដិក្កដ្ឋោ
 សមណោ បិ ព្រាហ្មណោ បិ វិញ្ញាហិតិ ។ ឥត ធន ធាតុយោតិ
 ភិក្ខុវេ មយោ ធម្មោ ទេសិតោ អធិត្ថហិតោ អសន្តិ-
 លំដ្ឋោ អនុបរដ្ឋោ អប្បដិក្កដ្ឋោ សមណោ បិ ព្រាហ្ម-
 ណោ បិ វិញ្ញាហិតិ ឥតិ ទោ ចរេតំ វុត្ថំ ។
 កិញ្ចេតំ បដិទូ វុត្ថំ ។ ធម៌មា ភិក្ខុវេ ធាតុយោ
 មហីនាតុ អរោចនាតុ តោដានាតុ វិញ្ញាណាតុ
 អាកាសនាតុ វិញ្ញាណាតុ ។ ឥត ធន ធាតុយោតិ
 ភិក្ខុវេ មយោ ធម្មោ ទេសិតោ អធិត្ថហិតោ អសន្តិ-
 លំដ្ឋោ អនុបរដ្ឋោ អប្បដិក្កដ្ឋោ សមណោ បិ ព្រាហ្ម-
 ណោ បិ វិញ្ញាហិតិ ឥតិ យន្តំ វុត្ថំ ឥធមេតំ បដិទូ
 វុត្ថំ ។ ឥតាធិ ធន ធម្មន្តយតនាធិតិ ភិក្ខុវេ មយោ
 ធម្មោ ទេសិតោ អធិត្ថហិតោ អសន្តិលំដ្ឋោ
 អនុបរដ្ឋោ អប្បដិក្កដ្ឋោ សមណោ បិ ព្រាហ្ម-
 ណោ បិ វិញ្ញាហិតិ ឥតិ ទោ ចរេតំ វុត្ថំ ។

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញសន្តិសន្តិមិនបាន ធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិន
 បាន គឺជឿលមិនបាន ស្អប់ខ្ពើមមិនបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌
 ដែលគេជាអ្នកបានសម្រេចហើយថា នេះធាតុ ឯ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជា
 អ្នកប្រាជ្ញសន្តិសន្តិមិនបាន ធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិនបាន គឺជឿលមិនបាន
 ស្អប់ខ្ពើមមិនបាន ពាក្យនេះក៏ជាអ្នកបានកាលបង្ហាញថា ។ ពាក្យ
 ដែលគេជាអ្នកបានកាលហើយនេះ ព្រោះពាក្យនេះឱ្យហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះពាក្យនេះ) នូវធាតុ ឯ នេះ គឺបរិវាត ១
 តាមធាតុ ១ ភោជនាតុ ១ វិញ្ញាណ-
 តាតុ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគេជាអ្នក បានសម្រេច
 ហើយថា នេះធាតុ ឯ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញ សន្តិសន្តិ
 មិនបាន ធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិនបាន គឺជឿលមិនបាន ស្អប់ខ្ពើមមិនបាន
 ពាក្យនេះដែលគេជាអ្នក បានកាលបង្ហាញហើយ ពាក្យនេះក៏ជាអ្នកបាន
 កាលហើយ ព្រោះពាក្យនេះឱ្យហេតុនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌
 ដែលគេជាអ្នក បានសម្រេចហើយថា នេះធម្មន្តយកនេះ ឯ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ សន្តិសន្តិមិនបាន ធ្វើឱ្យសៅហ្មងមិនបាន គឺជឿលមិន
 បាន ស្អប់ខ្ពើមមិនបាន ពាក្យនេះក៏ជាអ្នកបានកាលហើយបង្ហាញថា ។

ដំណើរ រស់ សាយិត្តា ... កាយេន ដោដ្ឋង់ ផុស្តា...
 មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ សោមនស្សដ្ឋានីយំ ធម្មំ
 ទមវិចារតិ នោមនស្សដ្ឋានីយំ ធម្មំ ទមវិចារតិ
 ទមេត្តាហំនីយំ ធម្មំ ទមវិចារតិ ។ នែម អដ្ឋាស
 មហោចរិចារតិ ភិក្ខុវេ មយា ជន្មោ នេសិតោ
 អនិក្ខហិតោ អសន្តិលីដ្ឋោ អនុបវិដ្ឋោ អម្បដិក្កុដ្ឋោ
 សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិតិ នតិ យន្តំ
 ត្រ័ វនមេតំ បដិទុ ត្រ័ ។ នែម ធម្មាវ អវេយ-
 សទ្ធានីតំ ភិក្ខុវេ មយា ជន្មោ នេសិតោ
 អនិក្ខហិតោ អសន្តិលីដ្ឋោ អនុបវិដ្ឋោ អម្បដិក្កុដ្ឋោ
 សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិតិ នតិ ទោ
 ចានតំ ត្រ័ ។ នែម ធម្មាវ បដិទុ ត្រ័ ។ ធម្មំ ភិក្ខុវេ
 ចាត្រំ ទុចារាយ ឥន្ទស្សវត្តន្តំ ហោតិ ទុត្តន្តិយា
 សតិ ធាត្រំ ធាត្រម្បត្តយា សន្យាយតិ សន្យា-
 យតម្បត្តយា ជស្សា ជស្សម្បត្តយា វេទនា ។

ដក់ក្នុងរូបសាសនាមណ្ឌល... ពេលត្រូវខ្ញុំដាក់ក្នុងរូបសាសនា... ដឹង
 ឬស្រាប់ឬមិនស្រាប់ (ដោយចិត្ត) គឺពារណាមួយឬមិនឬដែលជាទីតាំងនៃ
 សោមនស្ស គឺពារណាមួយឬមិន ដែលជាទីតាំងនៃសោមនស្ស
 គឺពារណាមួយឬមិនដែលជាទីតាំងនៃមេត្តា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ធម៌ដែលគេថាគត បានសំដែងហើយថា នេះគេនាថាពារ ១៨ ក្នុង
 សមណប្រាហ្មណ៍ជាអក្ខរាវិរុទ្ធសក្កិមនិមន្ត ធ្វើឱ្យសេចក្តីមិន
 បាន គឺរដៀលមិនបាន ស្តាប់ឡើងមិនបាន ពាក្យណាដែលគេថាគត
 បានគោលហើយដូច្នេះ ពាក្យដែលគេថាគតបានគោលហើយនេះ ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវហេតុនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលគេថាគតបាន
 សំដែងហើយថា នេះគោលសច្ច៤ ក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍សក្កិមនិមន្ត
 បាន ធ្វើឱ្យសេចក្តីមិនបាន គឺរដៀលមិនបាន ស្តាប់ឡើងមិនបាន
 ពាក្យនេះគេថាគតបានគោលហើយដូច្នេះឯង ។ ពាក្យដែលគេថាគតបាន
 គោលហើយនេះ ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការចុះ
 កាន់ឥន្ទ្រាវតារអាស្រ័យនូវធាតុ កាលបើចុះកាន់ឥន្ទ្រាវតារ ធម៌មួយក៏មាន
 កាលបើនាមរូបជាបច្ច័យមាន សច្ចៈនេះក៏មាន កាលបើសច្ចៈនេះ
 ជាបច្ច័យមាន វិញ្ញាណក៏មាន កាលបើវិញ្ញាណជាបច្ច័យមាន វេទនាក៏មាន ។

ព្រឹត្តិបត្រសាសនា មហាវិថី ក៏ដូច្នេះ ក៏ដំ ឧត្តម
 បញ្ញាមេតិ អយំ ឧត្តមសុខយោតិ បញ្ញាមេតិ អយំ
 ឧត្តមនិរោធាតិ បញ្ញាមេតិ អយំ ឧត្តមនិរោធាតិ
 មជ្ជិមនាតិ បញ្ញាមេតិ ។ កកមញ្ច ក៏ដូច្នេះ ឧត្តម
 អរិយសង្ខ ។ ជាតិមិ ឧត្តម ជនិមិ ឧត្តម(១) បរណម្ប
 ឧត្តម សោកចរិវេរឧត្តមនាមនស្សនាយាសាមិ ឧត្តម
 អប្បយេវកិ សម្មយោគោ ឧត្តម មិយេហិ
 វិជ្ជយោគោ ឧត្តម យម្បិច្ឆំ ន លភតិ គម្បិ ឧត្តម
 សង្ខត្តេន មញ្ញាបាធានត្តនា ឧត្តម ក៏ដូច្នេះ ក៏ដូច្នេះ
 ឧត្តម អរិយសង្ខ ។ កកមញ្ច ក៏ដូច្នេះ ឧត្តមសុខយោ
 អរិយសង្ខ ។ អវិជ្ជាបច្ចយោ សង្ខាត សង្ខារច្បង្គយោ
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណច្បង្គយោ នាមរូបំ នាមរូបច្បង្គយោ
 សឡាយតតំ សឡាយតិច្ចច្បង្គយោ នស្សោ នស្សច្បង្គ
 ច្បង្គយោ វេទនា វេទនាបច្ចយោ តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយោ
 ឧបាទានំ ឧបាទានច្បង្គយោ ភវេ ភវច្បង្គយោ ជាតិ

• ១. ឧត្តម ក្នុងបិដក ខុទ្ទក ។ ឧ. ឧត្តមិ ឧត្តមិ ចារិ វិស្សតិ ។

ឧបាទានំ កាលបុគ្គលដ៏ធំឬអាក្រក់ (ចាំអីនោះ) តើ
 ភវិភក្តបញ្ញាភវិ នេះជាទុក្ខ បញ្ញាភវិ នេះជាទុក្ខសមុទ័យ បញ្ញាភវិ
 នេះជាទុក្ខនិរោធ បញ្ញាភវិ នេះជាទុក្ខនិរោធាតិដ៏ដ៏បទ ។ ឧបាទានំ
 ចាំឱ្យយ ទុក្ខអាយស្ស តើដូចម្តេច ។ តើជាទុក្ខ ដ៏ទុក្ខ បរណទុក្ខ
 សោកទុក្ខ ចរិវេរទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខ គោមនស្សទុក្ខ ទុក្ខយសទុក្ខ អប្បយេហិ
 សម្មយោគទុក្ខ មិយេហិ វិជ្ជយោគទុក្ខ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ គម្បិទុក្ខ
 សង្ខត្តេន មញ្ញាបាធានត្តមទុក្ខ ឧបាទានំ ឧបាទានំ ឧបាទានំ
 សច្ច ។ ឧបាទានំ ឧបាទានំ ទុក្ខសមុទ័យអាយស្ស តើដូចម្តេច ។ គី
 សង្ខារកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជា
 បច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ សឡាយតតកើតមាន
 ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ នស្សកើតមាន ព្រោះសឡាយតតជាបច្ច័យ
 វេទនាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនា
 ជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភវកើត
 មាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភវជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ភិក្ខុវគ្គ ធម្មបទ

ជាតិប្បទូយា ជរាមរណំ សោតមរិយេវទុក្ខុនោប-
 ទស្សនាយាសា សន្តវន្តំ ។ ឯវិមុតស្ស កោវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ ឥនំ វុត្ថនិ
 កំក្កាវ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសន្តំ ។ តាតមញ្ច
 កំក្កាវ ទុក្ខនិរោធនា អរិយសន្តំ ។ អវិជ្ជាយក្ខេវ
 អសេសវិភក្តនិរោធនា សង្ខារនិរោធនា សង្ខារនិរោធនា
 វិញ្ញាណនិរោធនា វិញ្ញាណនិរោធនា ធាម្បននិរោធនា
 តាម្បននិរោធនា សឡាយតននិរោធនា សឡាយ-
 កននិរោធនា ធម្មនិរោធនា ធម្មនិរោធនា វេទនានិរោធនា
 វេទនានិរោធនា តណ្ហានិរោធនា តណ្ហានិរោធនា ឧបាទា-
 ននិរោធនា ឧបាទាននិរោធនា កវិនិរោធនា កវិនិរោធនា
 ជាតិនិរោធនា ជាតិនិរោធនា ជរាមរណំ សោតមរិយេវ-
 ទុក្ខោមទស្សនាយាសា និរុដ្ឋន្តំ ។ ឯវិមុតស្ស
 កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធនា ហោតិ ។ ឥនំ
 វុត្ថនិ កំក្កាវ ទុក្ខនិរោធនា អរិយសន្តំ ។ តាតមញ្ច
 កំក្កាវ ទុក្ខនិរោធនាមិនី វេទនា អរិយសន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ភិក្ខុវគ្គ ធម្មបទ

ជរាមរណេវតីតោ ព្រោះជាតិជាប់ជួប សេចក្តីសាក្សីក្ស័យទុក្ខ
 ចោបស្ស ភានតីនីកំភីតោនព្រម ។ សេចក្តីភីតឡើងនៃភវិទុក្ខចំពោះ
 អស់នេះ វេទនាខណៈនៃវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ខេរហៅថា
 ទុក្ខសមុទយកាយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ទុក្ខនិរោធកាយសច្ច តើដូច
 ម្តេច ។ សេចក្តីរលត់សង្ខារ ព្រោះវិនាសរលត់ មិនមានសសសល់
 ឈរវិញ សេចក្តីរលត់វិញ្ញាណ ព្រោះរលត់សង្ខារ សេចក្តីរលត់តាមរូប
 ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ សេចក្តីរលត់សឡាយគនៈ ព្រោះរលត់តាមរូប
 សេចក្តីរលត់ធម្មៈ ព្រោះរលត់សឡាយគនៈ សេចក្តីរលត់វេទនា ព្រោះ
 រលត់ធម្មៈ សេចក្តីរលត់តណ្ហា ព្រោះរលត់វេទនា សេចក្តីរលត់ឧបា-
 ទាន ព្រោះរលត់តណ្ហា សេចក្តីរលត់គនៈ ព្រោះរលត់ឧបាទាន សេចក្តី
 រលត់ជាតិ ព្រោះរលត់គនៈ សេចក្តីចាស់ ក្នុង រលត់ព្រោះរលត់ជាតិ
 សេចក្តីសាក្សីក្ស័យ លំបាកកាយ លំបាកចិត្តនិងការឡើងចន្លងចិត្ត
 ចាំឱ្យយតំរលត់ទៅ ។ សេចក្តីរលត់នៃភវិទុក្ខចំពោះអស់នេះ វេទនាខ
 ណៈនៃ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ខេរហៅថា ទុក្ខនិរោធកាយសច្ច ។
 ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ទុក្ខនិរោធកាយនិមិត្តកាយសច្ច តើដូចម្តេច ។

អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មន្តោ សេយ្យជិនំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធំ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាភិបា សម្មាភិក្ខុត្តោ
 សម្មាភាគីវេ សម្មាភិយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ
 ភិក្ខុវេ វុទ្ធិវេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលិកាធិការិយំ ចជិមតា
 អរិយសង្ឃ ។ ឥមាធិ ធម្មាវេ អរិយសង្ឃាធិតិ
 ភិក្ខុវេ មយា ធម្មា ទេសិកោ អនិក្ខហិតោ
 អសង្កលិកោ អនុចរិកោ អប្បជក្កុដោ សមណោបិ
 ព្រាហ្មណោបិ វិញ្ញាបិក ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥន្ទ្រេវេវ
 ចជិម វុត្តន្តំ ។

[២៤] តិណិវាធិ ភិក្ខុវេ អមាតាបុគ្គិកាធិ
 កយាធិតិ អស្សុតា បុគ្គុដ្ឋោ កាសតិ ។ កតតាធិ
 តិណិ ។ ហេតុ សោ ភិក្ខុវេ សមណោ យំ មហា-
 អត្ថិកាហោ វុដ្ឋាតិ ។ មហាអត្ថិកាហោ មោ បទ
 ភិក្ខុវេ វុដ្ឋាត តេន តាមាបិ ឧប្បន្នំ និពមាចិ
 ឧប្បន្នំ នគរាបិ ឧប្បន្នំ តាមេសុបិ ឧប្បមាទេសុ
 ឯតាមេសុបិ ឧប្បមាទេសុ មគេសុបិ ឧប្បមាទេសុ

ចក្កប្រកបដោយអង្គ ៨ វិប្រសារនះឯង គឺសម្មាសម្ពុទ្ធ ១
 សម្មាភិបា ១ សម្មាភិក្ខុ ១ សម្មាភាគីវេ ១ សម្មាភិយាមា ១ សម្មាសតិ ១
 សម្មាសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធកាយ នេះហៅថា ពុទ្ធិមហេសាមិធិបជិមតា-
 រិយសង្ឃ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធកាយ តមិដែលភយនគរាសវដ្ឋនិយាយថា
 ទេវតាយសង្ឃ ៤ ពួកសមាណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញស្ម័គ្រសន្តិមន្តបាន
 ភ្លើងស្រស់ប្រសើរបាន ចិរៀនមិនបាន ស្អប់ខ្ពើមមិនបាន ពាក្យណា
 ដែលភយសមាណហើយដូច្នេះ ពាក្យនេះជាគន្លងហើយ គ្រោះ
 កាស្រ្តយក្សហេតុនេះ ។

[២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធកាយ បុគ្គុដ្ឋនមន្តចេជីវី វេមនិកាលថា
 មហេសាមិធិតិយ (តិយដែលមាតាមិនបានឃើញបុត្រ ឬប្រពន្ធបានឃើញ
 មាតា) នេមាទយយាវី ។ តិយយយាវីដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធកាយ
 សម័យដែលមានកំរៅភ្លើងឆេះក្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធកាយ កាល
 ចេតិដៅភ្លើងឆេះក្រើនហើយ អ្នកស្រុកក៏រត់ អ្នកនិគមក៏រត់ អ្នកនគរ
 ក៏រត់រោយភ្លើងនោះ កាលច្នៃអ្នកស្រុករត់ អ្នកនិគមរត់ អ្នកនគររត់

តត្ថ មាតាមិ បុត្តំ ន បដិលកតិ បុត្តោមិ មាតា ន
 បដិលកតិ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ មមេមំ អមាតាបុត្តតំ ភយន្តិ
 អស្សុតា បុប្ផដ្ឋោ កាសតិ ។ បុន ធម៌ ភិក្ខុវេ លោភិ
 លោ សមយោ យំ មហាមោយោ វុដ្ឋាតិ ។ មហាមោយ
 ទោ បន ភិក្ខុវេ វុដ្ឋោ មហាទុក្ខកាហាគោ
 សញ្ញាយតិ មហាទុក្ខកាហាគោ សញ្ញាតេ តេន
 តាមាមិ វុដ្ឋន្តិ និគមាមិ វុដ្ឋន្តិ ធម្មកាមិ វុដ្ឋន្តិ កាម-
 សុមិ វុដ្ឋនាទេសុ និគមេសុមិ វុដ្ឋនាទេសុ នតេសុមិ
 វុដ្ឋនាទេសុ តត្ថ មាតាមិ បុត្តំ ន បដិលកតិ
 បុត្តោមិ មាតា ន បដិលកតំ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ បុត្តិយំ
 អមាតាបុត្តតំ ភយន្តិ អស្សុតា បុប្ផដ្ឋោ កាសតិ ។
 បុន ធម៌ ភិក្ខុវេ លោភិ លោ សមយោ យំ
 កយំ លោភិ អដវិសុដ្ឋោមោ(១) ចក្កសមាធិស្ស
 ជាធម្មតា វិយាយន្តិ ។ កយេ ទោ បន
 ភិក្ខុវេសតិ អដវិសុដ្ឋោមោ ចក្កសមាធិស្ស ជាធម្ម-
 តេសុ វិយាយន្តិសុ តត្ថ មាតាមិ បុត្តំ ន
 បដិលកតិ បុត្តោមិ មាតា ន បដិលកតិ ។

១. អ. អដវិសុដ្ឋោ ។

មាតាភិមិទានយេញកូន ពំនិកូនភិមិទានយេញមាតា កុណិកាលវេល
 កត្តិយកេតិទៀតនោះ ។ មាលភិក្ខុពំនិទ្បាយ បុប្ផដ្ឋន្តមិទេធម៌
 វេលាកាលថា នេះជាអមាតាបុត្តភក្តិយទំ ១ ។ មាលភិក្ខុពំនិទ្បាយ
 មួយទៀត សម័យវេលាមហាមោយពំនិទ្បើន គឺបង្កើតឱ្យបាត់ចុះ ។
 មាលភិក្ខុពំនិទ្បាយ កាលបើមហាមោយ ចង្កើតឱ្យបាត់ចុះ កន្លងទឹកដំ
 រេងនិកេតទ្រូម កាលបើដំឡើងកេតទ្រូមហើយ អ្នកស្រុកវេលាសាត់ទៅ
 អ្នកគេងវេលាសាត់ទៅ អ្នកគេងវេលាសាត់ទៅដោយទឹកនោះ កាលបើ
 អ្នកស្រុកសាត់ទៅ អ្នកគេងសាត់ទៅ អ្នកគេងសាត់ទៅ មាតាភិ
 មិទានយេញកូន ពំនិកូនភិមិទានយេញមាតាកុណិកាលវេលាទុកភក្តិយ
 កេតិទៀតនោះ ។ មាលភិក្ខុពំនិទ្បាយ បុប្ផដ្ឋន្តមិទេធម៌
 វេលាកាលថា នេះជាអមាតាបុត្តភក្តិយទំ ២ ។ មាលភិក្ខុពំនិទ្បាយ
 មួយទៀត សម័យវេលាមា អដវិសុដ្ឋភក្តិយ (គឺសេចក្តីចម្រើក
 ចេកក្នុងដងទ្រូម) នោះក្នុងក្នុងដងទឹកពំនិទ្បើនកាន់ចក្កយានមហា ។
 មាលភិក្ខុពំនិទ្បាយ កាលបើ អដវិសុដ្ឋភក្តិយមាហើយ ក្នុងក្នុងដង-
 ទឹកពំនិទ្បើនកាន់ចក្កយានមហា មាតាភិមិទានយេញបុត្រ ពំនិបុត្រភិ
 មិទានយេញមាតា កុណិកាលវេលា អដវិសុដ្ឋភក្តិយ កេតិទៀតនោះ ។

១. ព្រាហ្មណ៍វេលាសាត់ទៅ កាលពំនិទ្បើនស្រុក (អង្គបិដក)

ហោតិ សោ សមយោ យំ មហាមោយោ វុដ្ឋាតិ ។
 មហាមោយោ ។ ច ធម៌ ភិក្ខុវេ វុដ្ឋិតេ មហាទុគ្គត-
 វាហិតោ សញ្ញាយតិ មហាទុគ្គតវាហិតេ សញ្ញាតេ
 តេន តាតាចិ វុយ្យន្តិ និកមាចិ វុយ្យន្តិ ឧត្តរាចិ វុយ្យន្តិ
 តាមេស្មចិ វុយ្យនាទេស្ម និកមេស្មចិ វុយ្យនាទេស្ម
 ឧត្តរេស្មចិ វុយ្យនាទេស្ម ហោតិ សោ សមយោ យំ
 តាតាចិ កាហាចិ មាតាចិ បុត្តំ បដិលភតិ បុត្តោចិ
 មាតា បដិលភតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ធុតិយំ សាមាសា-
 បុត្តតកោ ភយំ អមាតាបុត្តតំ ភយន្តិ វាស្សតតំ
 បុត្តុវ្មោ ភាសតិ ។ ច ធម៌ ភិក្ខុវេ ហោតិ
 សោ សមយោ យំ ភយំ ហោតិ អដិសង្កេតោ
 ចក្កសម្មាសម្ពុទ្ធំ ជាធម្មតា បរិយាយន្តិ ។ ភយ ទោ
 ច ភិក្ខុវេ សតិ អដិសង្កេតេ ចក្កសម្មាសម្ពុទ្ធស្ម
 ជាធម្មទេស្ម បរិយាយន្តេស្ម ហោតិ សោ សមយោ
 យំ តាតាចិ កាហាចិ មាតាចិ បុត្តំ បដិលភតិ

សម័យដែលមានចរាចរណ៍បង្កើនឡើង ៗ ខ្នាតកិត្តិយសឡាយ កាលបើ
 ២៣៧ បេឡេឡីក្ស៊ីនីចេត ជំនឿដ៏រឹងមាំឡើង កាលបើជំនឿដ៏រឹងមាំ
 ហើយ ពួកអ្នកស្រុកអីស្លាមនៅ អ្នកខ្លះមកពីសាត់នៅ អ្នកខ្លះមកពីសាត់
 ទៅដោយទឹកដោះ កាលបើអ្នកស្រុកអីស្លាមនៅ អ្នកខ្លះមកពីសាត់នៅ អ្នក
 មកពីសាត់នៅ សម័យនោះជួនកាលវាបានឃើញច្រើន ច្រើនក៏បាន
 ឃើញវាព្រះ ៗ ខ្នាតកិត្តិយសឡាយ ច្រើនជួនអ្នកមិនចេះដឹង
 កែវិសាលភាពសម័យកាលក្នុងកំឡុង នេះជាអត្រាភាពក្នុងកំឡុងទី ២ ៗ ខ្នាត
 កិត្តិយសឡាយ ឬឡើង សម័យដែលមាន អំពីសង្គ្រាមក្នុង ពួកអ្នក
 ជំនឿដ៏រឹងមាំឡើងកាន់ច្បាស់មកទៅ ៗ ខ្នាតកិត្តិយសឡាយ ឬឡើង
 ឡើងកាន់ច្បាស់មកទៅ សម័យនោះ ជួនកាលវាបានឃើញច្រើន
 ឡើងកាន់ច្បាស់មកទៅ សម័យនោះ ជួនកាលវាបានឃើញច្រើន

បុត្តោវេ ហតវំ បដិលភតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ តតិយំ
 សហគាប្បត្តិកត្តោវ ភយំ អហគាប្បត្តិកំ ភយន្តិ
 អស្សុតវា ធុធុដ្ឋោ ភាសតិ ។ ឥធិ ហេ ភិក្ខុវេ
 តិណំ សហគាប្បត្តិកាណំយេវ ភយានំ អហគាប្បត្តិកាណំ
 ភយានិគំ អស្សុតវា ធុធុដ្ឋោ ភាសតិ ។ តិណំ ធិ
 ភិក្ខុវេ អហគាប្បត្តិកាណំ ភយានំ ។ តតតានំ តិណំ ។
 ឥធិ ភយំ ភ្នានិភយំ ឧរណភយំ ។ ឧ ភិក្ខុវេ
 មាតា បុត្តំ ជីវមានំ ឯវំ លភតិ អហំ ជីវមិ មា មេ
 បុត្តោ ជីវិតិ បុត្តោ វា បទ ហតវំ ជីវមានំ ឧ ឯវំ
 លភតិ អហំ ជីវមិ មា មេ មាតា ជីវិតិ ។
 ឧ ភិក្ខុវេ មាតា បុត្តំ ភ្នានិយមានំ ឯវំ លភតិ
 អហំ ភ្នានិយមិ មា មេ បុត្តោ ភ្នានិយីតិ បុត្តោ
 វា បទ ហតវំ ភ្នានិយមានំ ឧ ឯវំ លភតិ
 អហំ ភ្នានិយមិ មា មេ មាតា ភ្នានិយីតិ ។
 ឧ ភិក្ខុវេ មាតា បុត្តំ មិយ្យមានំ ឯវំ
 លភតិ អហំ មិយ្យាមិ មា មេ បុត្តោ មិយ្យីតិ

បុត្តោវេ ហតវំ បដិលភតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ តតិយំ
 សហគាប្បត្តិកត្តោវ ភយំ អហគាប្បត្តិកំ ភយន្តិ
 អស្សុតវា ធុធុដ្ឋោ ភាសតិ ។ ឥធិ ហេ ភិក្ខុវេ
 តិណំ សហគាប្បត្តិកាណំយេវ ភយានំ អហគាប្បត្តិកាណំ
 ភយានិគំ អស្សុតវា ធុធុដ្ឋោ ភាសតិ ។ តិណំ ធិ
 ភិក្ខុវេ អហគាប្បត្តិកាណំ ភយានំ ។ តតតានំ តិណំ ។
 ឥធិ ភយំ ភ្នានិភយំ ឧរណភយំ ។ ឧ ភិក្ខុវេ
 មាតា បុត្តំ ជីវមានំ ឯវំ លភតិ អហំ ជីវមិ មា មេ
 បុត្តោ ជីវិតិ បុត្តោ វា បទ ហតវំ ជីវមានំ ឧ ឯវំ
 លភតិ អហំ ជីវមិ មា មេ មាតា ជីវិតិ ។
 ឧ ភិក្ខុវេ មាតា បុត្តំ ភ្នានិយមានំ ឯវំ លភតិ
 អហំ ភ្នានិយមិ មា មេ បុត្តោ ភ្នានិយីតិ បុត្តោ
 វា បទ ហតវំ ភ្នានិយមានំ ឧ ឯវំ លភតិ
 អហំ ភ្នានិយមិ មា មេ មាតា ភ្នានិយីតិ ។
 ឧ ភិក្ខុវេ មាតា បុត្តំ មិយ្យមានំ ឯវំ
 លភតិ អហំ មិយ្យាមិ មា មេ បុត្តោ មិយ្យីតិ

បុត្តោ វា បទ មាតា មិយ្យោនំ ច ឯវំ លភតិ
 អហំ មិយ្យមំ តា មេ មាតា មិយ្យតិ ។ ឥតានិ
 ទោ ភិក្ខុវេ ពិណិ អមាតាបុត្តិកានំ ភយានំ ។ អត្ថិ
 ភិក្ខុវេ ឧត្តោ អត្ថិ បដិច្ចនា ឥវេសសញ្ច តិណ្ណំ
 សមាតាបុត្តិកានំ ភយានំ ឥវេសសញ្ច តិណ្ណំ អមាតា-
 បុត្តិកានំ ភយានំ បហាទាយ សមតិក្កមាយ
 សំវត្ថុតិ ។ កតហោ ច ភិក្ខុវេ ឧត្តោ ឧត្តនា
 បដិច្ចនា ឥវេសសញ្ច តិណ្ណំ សមាតាបុត្តិកានំ ភយានំ
 ឥវេសសញ្ច តិណ្ណំ អមាតាបុត្តិកានំ ភយានំ បហា-
 ទាយ សមតិក្កមាយ សំវត្ថុតិ ។ វេយ្យេវេ អវិយា
 អដ្ឋង្គិកោ ឧត្តោ វេយ្យេវេ វិសុទ្ធិនិ វិសុទ្ធិ-
 សង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាគម្មន្តោ សម្មាគាដិវា
 សម្មាវាយាហោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ
 ទោ ភិក្ខុវេ ឧត្តោ អយំ បដិច្ចនា ឥវេសសញ្ច តិណ្ណំ
 សមាតាបុត្តិកានំ ភយានំ ឥវេសសញ្ច តិណ្ណំ
 អមាតាបុត្តិកានំ ភយានំ បហាទាយ សមតិក្កមាយ
 សំវត្ថុតិ ។

ចំណែកទាំងបីនេះបានឃើញមាតាដែលស្លាប់យ៉ាងនេះ តាងការ
 ដែលស្លាប់ សូមកុំឱ្យមានការស្រឡាញ់ស្រឡាញ់ ខ្មាសភ័យ
 ទាំងឡាយ អតាតាបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ យ៉ាងនេះឯង ។ ខ្មាសភ័យទាំង
 ឡាយ ចក្កភិក្ខុបដិច្ចនា វេយ្យេវេវេ វេយ្យេវេវេ វេយ្យេវេវេ
 ភូមិភាគបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ យ៉ាងនេះឯង ភូមិភាគបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ យ៉ាង
 នេះឯង ។ ខ្មាសភ័យទាំងឡាយ មគ្គ វេយ្យេវេវេ បដិច្ចនា វេយ្យេវេវេ
 វេយ្យេវេវេ វេយ្យេវេវេ ភូមិភាគបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ យ៉ាងនេះឯង ភូមិភាគបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ
 យ៉ាងនេះឯង ភូមិភាគបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ យ៉ាងនេះឯង ។ មគ្គ
 ដែលប្រកបដោយភ័យ ៥ ប្រភេទនេះឯង គឺសម្មាសង្ការៈ ១
 សម្មាវាចា ១ សម្មាគម្មន្តៈ ១ សម្មាគាដិវា ១ សម្មាវាយាហៈ ១ សម្មា-
 សតិ ១ សម្មាសមាធិ ១ ។ ខ្មាសភ័យទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា មគ្គ
 ឈេហាថា បដិច្ចនា ប្រព្រឹត្តទៅវេយ្យេវេវេ វេយ្យេវេវេ វេយ្យេវេវេ ភូមិភាគបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ
 យ៉ាងនេះឯង ភូមិភាគបុត្តិក៏យ៉ាង ឬ យ៉ាងនេះឯង ។

[៦៤] ឯកំ សម្មយំ ភគវា នោសាលេនុ
 ពារិកំ វាមាធា ធម្មាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្តិ យេន
 វេនាគប្ប ឆាម(១) កោសលានំ ព្រាហ្មណ្ឌគ្គាតោ
 គន្ធវសី ។ អស្សុសុំ ទោ វេនាគប្បិកា ព្រាហ្មណ-
 គបាបតិកា សមណោ ទលុ កោ កោតនោ សក្ស-
 បុត្តោ សក្សតុលា បទូដិសោ វេនាគប្បំ អនុប្បត្តោ ។
 តំ ទោ ធម្ម កវុត្តំ កោតនំ ឯវំ កល្យាណោ
 កំត្តិសន្ធា អន្តកតោ ឥតិចំ សោ ភគវា អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចារណសច្ចុត្ថោ សុតតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ ប្បិសឧដ្ឋសារថិ សក្ខោ នេវមនុស្សានំ
 បុត្តោ ភគវា សោ ឥមំ លោកំ សនេវកំ សមាវកំ
 សម្រាជកំ សស្សមណ្ឌព្រាហ្មណី បដំ សនេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សន្និសិទ្ធា បរេនេតិ សោ ឧម្មំ
 នេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈិកល្យាណំ ចរិយា-
 សាទកល្យាណំ សាម្មំ សព្វញ្ញំ នេវលបិប្ផណំ
 ចរិសុត្តំ ព្រហ្មចរិយំ ចកាសេតិ សាទុ ទោ ធម្ម
 វត្សរោនំ អរោតំ ឧស្សនំ ហោតិតិ ។

១ ឬ. វេនាបុរិ ឆម ។

[៦៥] សម័យមួយ ព្រះរាជព្រះតាតទ្រង់ស្តាប់ទៅតាមពាក្យ
 កោសលជនបទមួយនាទីដោយភិក្ខុសង្ឃជាច្រើនអង្គទ្រង់បានចូលទៅដល់
 ព្រាហ្មណ្ឌគ្គាតា ឈ្មោះវេនាគប្បិកា កោសលជនបទ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍បំរើ
 នហេមភិក្ខុនៅក្នុងគោតប្បិ បានឮច្បាស់សូរដំណឹងនោះហើយ ទើបប្រ
 កាសាមចក្តីថា ឆ្ងល់ខ្លាញ់ណាស់ ពួកព្រះសមណោតាមកសក្សបុត្តចេញ
 ចាកសក្សប្រកួល ទៅទ្រង់ព្រះផ្លូវហើយស្តាប់បានឮកថាដល់វេនាគប្បិ ។
 កិច្ចសំគាល់សើចព្រាហ្មណ៍ក៏មិននោះ ក៏ព្រះពុទ្ធខ្លាយសុខសាយយ៉ាង
 នេះថា ព្រះរាជព្រះរាជានាទ្រង់ព្រះនាមថា អរហំ ថា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ថា វិជ្ជាចារណសច្ចុត្ថោ ថា សុតតោ ថា លោកវិទូ ថា អនុត្តរោ ថា ប្បិស-
 ឧដ្ឋសារថិ ថា សក្ខោនេវមនុស្សានំ ថា បុត្តោ ថា ភគវា ព្រះអង្គបាន
 ព្រាសដឹង បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្ញុំព្រះឱព្វានំរោគព្រះអង្គ ហើយក្បែរ
 លោកនោះ ប្រថង់នាវាលោក មារលោក ព្រាហ្មលោក ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ព្រាហ្មណ៍សមណព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍សក្ខិកោត បំរើមនុស្សជំនាញ
 ឲ្យបានព្រាសដឹងផង ព្រះអង្គសំដែងចម្លើយដ៏ល្អ ក៏ព្រះចេតកល្យាណ
 ដឹងក៏ព្រះចេតកល្យាណ ទ្រង់ប្រកាសឲ្យព្រាហ្មណ៍យេនចិ ព្រាហ្មណ៍អង្គ
 ចំរើនព្រាហ្មណ៍ដ៏ច្រើនណាស់សុទ្ធជាព្រាហ្មណ៍ ក៏ដំណើរដែលព្រាហ្មណ៍ឲ្យបានដូច
 ចំរើនព្រាហ្មណ៍ព្រាហ្មណ៍ឲ្យបានសក្ខិកោតយ៉ាងហ្នឹង ក៏ការប្រព្រឹត្តទៅ ។

អថេវា វេនាភពុកោ ព្រាហ្មណោភាវបតីកា យេន
 ភកា ភេតុមសង្កឹមីសុ ទុបសង្កឹមីត្វា អប្បេកេត្វេ ភកវន្តំ
 អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកេត្វេ ភកវតា
 សន្ធិ សង្ខាទីសុ សង្ខាទីយំ ភកេ សាវណីយំ
 វិភិសាមត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកេត្វេ
 យេន ភកា ភេតុមសង្កឹមីសុ ទុបសង្កឹមីត្វា ឯកមន្តំ
 ឯសីទីសុ អប្បេកេត្វេ ឆាអនោត្តំ សាវត្វា ឯកមន្តំ
 ឯសីទីសុ អប្បេកេត្វេ ឆុល្លិក្ខតា ឯកមន្តំ
 ឯសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ ។ វេនាភពុកោ
 វិទ្យាសាស្ត្រា ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯកមន្តំ អន្តរាយំ
 ភោ ភោតម អន្តតំ ភោ ភោតម យាវត្ថិទំ ភោភោ
 ភោតមស្ស វិទ្យាសាស្ត្រា ឥន្ទ្រិយានិ ចរិសុន្ទោ ចរិស្លោ
 ចរិយានាភោ សេយ្យដាចិ ភោ ភោតម សាវនំ ពន្ធ
 ចល្លំ (១) ចរិសុន្ទំ យោតិ ចរិយានាតំ ឯកមន្តំ ភោភោ
 ភោតមស្ស វិទ្យាសាស្ត្រា ឥន្ទ្រិយានិ ចរិសុន្ទោ
 ចរិស្លោ ចរិយានាភោ ។ សេយ្យដាចិ ភោ ភោតម
 ភោតមស្ស សម្មតិកម្មោ ចមុន្តំ ចរិសុន្ទំ យោតិ

សំពាវនាសំ ព្រាហ្មណីនីគយេតិ ភកវតេវាភកវី ចូលេវេវាសំ
 ព្រាហ្មណេត្រាភោ លុកុបេវេវាសំ ហើយ ពុកកុកិយេចង្ក្រព្រាហ្មណេ
 ព្រាភោ ហើយអន្តិយេកុកិយេសមុត្តា ពុកកុកិយេសមុត្តិកេយេសមុត្តា
 ឯក្រព្រាហ្មណេ លុកុបេវេវាភក ដែលភកិយេចង្ក្រព្រាហ្មណេ
 ភកវតេវាហើយ កំភកិយេកុកិយេសមុត្តា ពុកកុកិយេកុកិយេសមុត្តា ព្រាហ្មណេ
 អក្ខរាតំ ពោព្រាហ្មណេ ព្រាហ្មណេ ពុកកុកិយេសមុត្តិកេយេសមុត្តា ពុកកុកិយេសមុត្តា
 អន្តិយេកុកិយេសមុត្តា ពុកកុកិយេសមុត្តា ។ ព្រាហ្មណេ
 វេនាភពុកោ វិទ្យាសាស្ត្រា ភកវន្តំ ឯកមន្តំ អន្តរាយំ ភោ ភោតម
 អន្តតំ ភោ ភោតម យាវត្ថិទំ ភោភោ ភោតមស្ស វិទ្យាសាស្ត្រា
 ឥន្ទ្រិយានិ ចរិសុន្ទោ ចរិស្លោ ចរិយានាភោ សេយ្យដាចិ ភោ ភោតម
 សាវនំ ពន្ធ ចល្លំ (១) ចរិសុន្ទំ យោតិ ចរិយានាតំ ឯកមន្តំ ភោភោ
 ភោតមស្ស វិទ្យាសាស្ត្រា ឥន្ទ្រិយានិ ចរិសុន្ទោ ចរិស្លោ ចរិយានាភោ
 ។ សេយ្យដាចិ ភោ ភោតម ភោតមស្ស សម្មតិកម្មោ ចមុន្តំ ចរិសុន្ទំ
 យោតិ

បរិយោជានំ ឯវមេវ កោតោ តោតមស្ស វិច្ឆយសញ្ញំ
 ឥន្ទ្រិយានំ បរិសុទ្ធា ឆតិវ្យាហ បរិយោជានោ ។
 សេយ្យថាបិ កោ តោតម ធម្មំ ធម្មានំ ធម្ម-
 កម្មាបុត្តសុបរិកម្មកានំ(១) តុសលសម្បត្តិ បណ្ណ-
 កម្មលេ ធិត្ថិត្ថំ ភាសកេ ច តមេតេ ច វិភេទតិ ច
 ឯវមេវ កោតោ តោតមស្ស វិច្ឆយសញ្ញំ ឥន្ទ្រិយានំ
 បរិសុទ្ធា ឆតិវ្យាហ បរិយោជានោ ។ យានំ
 ទូរំ តានំ កោ តោតម ឧបាសយនធម្មា-
 សយនានំ សេយ្យទីនំ ភាសន្តិ ចល្លត្តោ
 កោណិកោ ធិត្ថិតា ធម្មិតា ធម្មលីកា ត្ថលីកា

១ ឧ. ឯត្ថេវ ឧប្បត្តិយនំ យថា ធម្មំ ។

ឥន្ទ្រិយាបសំប្រាមនាគមដំបំរើម ព្រះថ្វា តាំងសម្បុរស្សក កំបរិសុទ្ធផ្លូវផង
 យានំនាវជេវ ។ បពិត្រព្រះនាគមដំបំរើម ច្បយាទ្យក ដូចដុំចាស
 ដំបូងៈ ដែលកម្មាបុត្តកម្មាស ធ្វើបំរើកម្ម តាំងលាយល្អហើយ
 ដំកល់ទុករាល់ដំណាច់កម្ម មានធាណិច្ច័យ វេទន៍ក្លិន ច្បាស់ផង
 ជ្រឿនផង យានំណាច់ព្រះ ឥន្ទ្រិយាបសំប្រាមនាគមដំបំរើមព្រះថ្វាតាំង
 សម្បុរស្សក កំបរិសុទ្ធផ្លូវផង យានំនាវជេវ ។ បពិត្រព្រះនាគមដំបំរើម
 ទុច្ចាសយេនៈធិតិមហាសយេនៈ តាំងនោះ ហេតុយានំធិតិ ភាសន្តិ ភាសនៈ
 ដែលខ្ពស់បួសប្រាណ)១ បច្ចុត្ត (ត្រូវដែលមានផ្លូវចិត្តប្រាសយកចូលក្នុង
 សាហាវ)១ គោណកៈ (ត្រូវដែលមានរាងវែងជាង៤ ឆ្នាំង)១ ធិត្ថិតា
 (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វចិត្តដោយតនៈ)១ បដិកា (កម្រាល
 ដែលមានពណ៌សធ្វើដោយរោមសត្វ)១ ធម្មលីកា (កម្រាលដែលធ្វើដោយ
 រោមសត្វជាផ្កាចង្កៀម)១ ត្ថលីកា (កម្រាលដែលធ្វើដោយសំឡី)១

វិភង្គិកា ទទ្ធលោមី ឯកទ្ធលោមី កង្ខេស្ស កោសេយ្យ
 កុត្តកំ ហត្ថត្ថរំ អស្សត្ថរំ រថត្ថរំ អនិទច្ចនដលំ
 កាធលិមិកច្ចនប្បច្ចត្តរណសទ្ធក្កន្តំ ទកោលោ-
 ហិកកុបទានំ វិវាទានំ ទ្វន កំ កោតមោ ទទ្ធា-
 សយនមហាសយនានំ ជិតាមលាភី អតិច្ឆលាភី
 អកសិវលាភីតិ ។ យានំ ទោ មន កានិ ព្រាហ្មណ
 ទទ្ធាសយនមហាសយនានំ ។ សេយ្យមីទំ វាសន្តិ ...
 ទកោលោហិកកុបទានំ ទុល្លភានិ កានិ ចព្វជិតានំ

វិភង្គិកា (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វវិចិត្រជាយក្ខន្ធសត្វមានសីលៈ
 នឹងគ្នាជំពាក់) ១ ទទ្ធលោមី (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វមាន
 ដោយព័ន្ធវិភង្គិ) ១ ឯកទ្ធលោមី (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វ
 មានដោយតែម្នាក់) ១ កង្ខេស្សៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយគំរូរលាយ
 សូត្រជាគ្រឿងដោយរោមៈ) ១ កោសេយ្យៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយ
 សូត្រជាគ្រឿងដោយរោមៈ) ១ កុត្តកៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយសត្វល្អម
 ពួកស្រីរង្គំ ១០ ឆ្នាំរយចំបាច) ១ ហត្ថត្ថរៈ (កម្រាលសម្រាប់ក្រាល
 លើខ្នងមី) ១ អស្សត្ថរៈ (កម្រាលសម្រាប់ក្រាលលើខ្នងសេះ ចរថ្មរៈ
 (កម្រាលសម្រាប់ក្រាលលើថ្ម) ១ អនិទច្ចនដលំ (កម្រាលដែលធ្វើ
 ដោយស្បែកខ្លាឃ្មុំ) ១ កាធលិមិកច្ចនប្បច្ចត្តរណៈ (កម្រាលដ៏ទុក្ខ
 ដែលធ្វើដោយស្បែកសត្វល្អម) ១ សទ្ធក្កន្តៈ (ទីផ្សារដែលមាន
 កំពានក្រចក) ១ ទកោលោហិកកុបទានៈ (ធ្វើដោយពណ៌ក្រហម
 ព័ន្ធវិភង្គិ) ១ ព្រះរាមទ្រង់បានកាសចក្កក្រាញ់ ទ្រង់
 បានដោយស្វយ ទ្រង់ជូនដោយមន្តសិល្បក ដូច្នេះយនៈនឹងមហា-
 សយនៈ មានសភាពយ៉ាងនេះដោយនឹង ។ ព្រះវិហារព្រះភាគទ្រង់
 ក្រាស់ថា ច្បាលប្រាសាទ ទទ្ធាសយនៈនឹងមហាសយនៈព័ន្ធវិភង្គិ
 កាសន្តិ ១... ទកោលោហិកកុបទានៈ ១ ពួកចក្កនិក្ខេបដោយសិល្បក

ត្រៃឫស្សីយា មហាវគ្គ

លទ្ធានិ ច ឧ កេឡន្តិ ។ តិណិ ទោ ឥនាទិ
 ត្រាញ្ចណ ឧត្តាសយនមហាសយនានិ យេសាហំ
 ឯកាហំ ធិតាមលាភី អតំច្ចលាភី អតសិរលាភី ។
 កតតានិ តិណិ ។ ធិត្វំ ឧត្តាសយនមហាសនំ
 ត្រាញ្ចំ ឧត្តាសយនមហាសយនំ អរិយំ ឧត្តាសយន-
 មហាសយនំ ។ ឥនាទិ ទោ ត្រាញ្ចណ តិណិ
 ឧត្តាសយនមហាសយនានិ យេសាហំ ឯកាហំ
 ធិតាមលាភី អតំច្ចលាភី អតសិរលាភីតិ ។
 កតតមំ បទ តំ កោ កោតម ធិត្វំ ឧត្តាស-
 យនមហាសយនំ យេស្ស កវំ កោតមោ ឯកាហំ
 ធិតាមលាភី អតំច្ចលាភី អតសិរលាភីតិ ។
 ឥនាហំ ត្រាញ្ចណ យំ តានំ ក ធិតមំ ក
 ឧបនិស្សាយ វិហាមំ សោ បុព្វល្អាសមយំ
 ធិកសេត្វា មត្តនិវាទាយ កមេវ តានំ ក ធិតមំ
 ក ចិណ្ឌាយ មវិសាមិ សោ មច្ឆាកត្តំ
 មិណ្ឌាតាគប្បជញ្ញត្តា រទន្តិយេវ មហាយាមិ

ត្រៃឫស្សីយា មហាវគ្គ

ប្រសិនបើបញ្ចវេទនាហើយ ក៏មិនគួរប្រើប្រាស់ទានទេ ។ គ្មាន
 ប្រាញ្ចណ៍ ឥឡូវនេះក៏ជាធម៌ជាមួយទានកាលសេចក្តីប្រាញ្ចំ ទានដោយសិរយ
 ទានដោយមិនលំបាក ឥឡូវទានយនៈ នឹងមហាសយនៈ ឬ យ៉ាង
 នេះឯង ។ ឧត្តាសយនៈនឹងមហាសយនៈ ជាយ៉ាងឆ្លើយតប ។ ឥឡូវ
 សយនៈនឹងមហាសយនៈជាទីពឹង ។ ឧត្តាសយនៈនឹងមហាសយនៈជាសេស
 ប្រហុំ ។ ឧត្តាសយនៈនឹងមហាសយនៈជាសេសក៏ដោយ ។ គ្មាន
 ប្រាញ្ចណ៍ ឥឡូវនេះក៏ជាធម៌ជាមួយទានកាលសេចក្តីប្រាញ្ចំ ទានដោយសិរយ
 ទានដោយមិនលំបាក ឥឡូវទានយនៈនឹងមហាសយនៈ ឬ យ៉ាងនេះឯង ។
 ចតិគ្រូប្រាសាទបដិច្ចវេទ ឥឡូវប្រាសាទបដិច្ចវេទ ទានកាលសេចក្តីប្រាញ្ចំ
 ទានដោយសិរយ ទានដោយមិនលំបាក ឥឡូវទានយនៈនឹងមហាសយនៈជា
 ទីពឹងនេះ ឆ្លើយតប ។ គ្មានប្រាញ្ចណ៍ ក្នុងនឹងលោក គឺជាធម៌
 ទានកាលសេចក្តីប្រាញ្ចំ ឥឡូវទានយនៈនឹងមហាសយនៈ គឺជាធម៌
 ស្បែកប្រាសាទបដិច្ចវេទ ទានកាលសេចក្តីប្រាញ្ចំ ឥឡូវទានយនៈនឹងមហាសយនៈ
 ទាន កាលសេចក្តីប្រាញ្ចំ ឥឡូវទានយនៈនឹងមហាសយនៈ គឺជាធម៌ ក៏ជាធម៌ កាលសេចក្តីប្រាញ្ចំ

សោ យទេវ វត្ត យោន្តិ តំណាង កំ មណ្ឌ កំ កំ កាដិ
 ឯកាជ្ឈំ សង្កត្តា ឯសំនាមំ ចល្លន្តំ កកុដ្ឋា
 ឧដ្ឋំ កាយំ ចលំនាយ ចរិយុទំ សតិ ឧបស្សន្ត
 សោ កិឡា កាយេហិ វិច្ឆ អត្តសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិវត្តំ សវិចារំ វិវាទំ ចិត្តសុទំ ចរិយំ ឈានំ
 ឧបសម្មន្ត វិហារមិ វិវត្តវិចារំ រូបសមា អដ្ឋន្ត
 សម្មាសាធនំ ចេតសោ ឯកោនិភាវំ អវិវត្តំ វិចារំ
 សមាធនំ ចិត្តសុទំ ធុតិយំ ឈានំ ឧបសម្មន្ត
 វិហារមិ ចិត្តិយា ច វិវាទា ឧបេក្ខតោ ច វិហារមិ
 សមា ច សម្មន្តានោ សុទត្វ កាយេន ចដិសេនេន
 យន្តំ អរិយា រាជិត្តន្តំ ឧបេក្ខតោ សតិហ សុទ-
 វិហារីកំ ធុតិយំ ឈានំ ឧបសម្មន្ត វិហារមិ សុទស្ស
 ច បរោថា ធុត្វាស្ស ច បរោថា ធុត្វា សោម-
 នស្ស ឧបសម្មន្ត អត្តន្តិយា អត្តន្តសុទំ ឧបេក្ខ-
 សតិចារិសុទ្ធិ ចត្តន្តំ ឈានំ ឧបសម្មន្ត វិហារមិ ។

គេហកន្តំ កំប្រមូលយកស្បៀងស្បៀងធម៌តំនាង ដែលមានក្នុងវិញ្ញា-
 នោះឲ្យនៅតែមួយពីខ្លួនហើយ អង្គុយនៅក្នុងដំណាក់កាលឲ្យត្រង់តាំង
 សតិឲ្យនៅកាន់កាប់ គេហកន្តំនោះស្ងប់ចាកកាយតាំងឲ្យយ ស្ងប់
 ចាកកាយសម្រេចតាំងឲ្យយ កំចូលកាន់បែរផ្សាន ប្រកបដោយវិញ្ញា-
 តិវិចារៈមានចិត្តនិស្ស័យដែលកើតក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងប់ សម្រេចសម្រាន្ត
 នៅ ព្រាហ្មញ្ញបំណងវិញ្ញាៈ កំចូលកាន់ចុះធម្មន ជាធម្មជាតិកើត
 មានក្នុងស្មារតីឧទ្ធច ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាស្មារតី សាសនា
 ជាចក្ខុស្រងក ចិនមានវិញ្ញាៈ ចិនមានវិញ្ញាៈ មានវិចារិកិ
 សុទដែលកើតក្នុងសមាធិ តំបែរធម្មនកំសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រាហ្ម-
 ញ្ញេយ្យណាយចាកចិត្តនិវរ ជាគួរប្រកបដោយឧបេក្ខត មានសតិ
 វិចិត្តសម្មជញ្ញៈវិចិត្ត សម្មន្តសុទដោយនាមកាយវិចិត្ត ព្រាហ្មេយៈតាំង
 ឲ្យយ តែងសរសើរឲ្យច្បាស់ដែលបានឲ្យតែធម្មននោះជា ប្រកប
 ដោយឧបេក្ខ មានស្មារតី មានចិត្តជ្រៀតនៅជាសុទ្ធម្មន្ត ព្រាហ្មេយៈ
 វិចិត្តវិចិត្តធម្មននោះ តែសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រាហ្មេយៈវិចិត្តសុទ
 វិចិត្ត លាបន្តឲ្យច្បាស់ ព្រាហ្មេយៈវិចិត្តសុទ្ធិវិចិត្តសុទ្ធិ
 កាយមុខវិចិត្ត ចូលកាន់ចក្ខុធម្មន ជាធម្មជាតិមានអារម្មណ៍មិនមែនជាចុះ
 មិនមែនជាសុទមានសតិវិចិត្តសុទដោយឧបេក្ខ តំសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។

សោ ទេ អហំ ព្រាហ្មណ៍ វេទ្យោ ចត្តោច៌
 ទិព្វោ មេ វិសោ ភស្មី សមយេ ចត្តោ ហោតិ
 សោ ទេ អហំ ព្រាហ្មណ៍ វេទ្យោ តិដ្ឋាមិ ទិព្វំ
 មេ វេតំ ភស្មី សមយេ ហំ ហោតិ សោ ទេ
 អហំ ព្រាហ្មណ៍ វេទ្យោ ទិសីនាមិ ទិព្វំ មេ វេតំ
 ភស្មី សមយេ អសំ ហោតិ សោ ទេ អហំ
 ព្រាហ្មណ៍ វេទ្យោ សេយ្យំ កង្វេរិ ទិព្វំ មេ វេតំ
 ភស្មី សមយេ ឧត្ថាសយនមហាសយនំ ហោតិ ។
 វេទំ ចោ តំ ព្រាហ្មណ៍ ទិព្វំ ឧត្ថាសយនមហា-
 សយនំ យស្សាហំ វេតាមលាភិ អតិច្ឆ-
 លាភិ អត្ថាសិលាភិ ។ អច្ឆរិយំ កោ កោតម
 អត្ថតំ កោ កោតម កោ ចញ្ញា វេទ្យស្ស ទិព្វស្ស
 ឧត្ថាសយនមហាសយនស្ស វេតាមលាភិ កវិស្សតំ
 អកំច្ឆលាភិ អត្ថាសិលាភិ អញ្ញាត្រ កោតា កោតមេ ។

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើគេជាគណៈចេត្តិមហាសភាគយ៉ាងនេះ ច្បាប់ជា
 ទិព្វនោះ វេទនឹងមានផលជាភក្កសម័យនោះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើ
 គេជាគណៈនេះ មានសភាគយ៉ាងនេះ ទិព្វនោះ វេទនឹងមានផល
 ជាភក្កសម័យនោះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើគេជាគណៈ អត្ថិយមាត
 សភាគយ៉ាងនេះ ទីកន្លែងទិព្វនោះ វេទនឹងមានផលជាភក្កសម័យ
 នោះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើគេជាគណៈសម្រេចខ្លួនសំណើ មានសភាគ
 ចាំពីរនោះ សំណើទីកន្លែងទីកន្លែងប្រសើរជាទិព្វនោះ វេទនឹងមានផល
 ជាភក្កសម័យនោះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ឥឡូវគេជាអ្នកបាទ
 កាមសេចក្តីប្រាថ្នា ជាអ្នកបាទដោយសារ បាទដោយចំណង់បាទ
 សំណើទីកន្លែង ទីកន្លែងទីកន្លែងប្រសើរ ជាទិព្វនោះឯង ។ បើគ្រូព្រា
 គោតមដំបើង អស្ចារ្យណាស់ បើគ្រូព្រាគោតមដំបើង បើគ្រូព្រាណាស់
 មានចក្ខុសភាពដ៏ខ្ពង់ កាតព្វកិច្ចនាមសេចក្តីប្រាថ្នា បាទដោយសារ
 បាទដោយចំណង់បាទ គួរតែដកខ្លួនចំពីកន្លែងប្រសើរ ជាទិព្វ មាន
 សភាគយ៉ាងនេះបានឡើយ បើគេដែលតែគ្រូព្រាគោតមដំបើងចេញ ។

កាតមំ បទ តំ កោ កោតម ព្រហ្មំ ទទ្ទា-
 សយទមហាសយទំ យស្ស ភំ តោតោ ឯតាហំ
 ឯតាមលាភំ អតិច្ឆលាភំ អតាសារលាភំតំ ។
 វេទាហំ ព្រាហ្មណ យំ កាតំ វា ឯតមំ វា ទុមធិស្សយ
 វិហារមំ សោ ចុច្ចល្ហាសមយំ ឯវាសេត្វា
 បត្តចីវរាទាយ តមេវ តាមំ វា ឯតមំ វា ចិណ្ឌាយ
 បវិសាមិ សោ បច្ឆាភត្តំ ចិណ្ឌាបាធម្មជីត្តោ វេទុំ-
 យេវ បទាយោភិ សោ យេវេវ ភត្ត កោត្តំ តិណាធិ
 វា ចល្ហាចិ វា កាធិ ឯតជ្ឈិ សាធុរិក្ខា ឯសីធាមិ
 បល្ល័ត្តំ ភាគុដិក្ខា ទុដ្ឋំ តាយំ បណិទាយ មវិមុច្ចំ
 សតី ទុបដ្ឋិមេត្វា សោ មេត្តាសហគភេទ មេតសា
 ឯកំ ធិសី វេទិកា វិហារិ ភតិ ទុតិយំ ភតិ ភតិយំ
 ភតិ ភតុត្ថំ ភតិ ទុទ្ធនោ តិរិយំ សព្វំ សព្វត្ថ-
 កាយ សព្វាវុទ្ធំ លោកំ មេត្តាសហគភេទ មេតសា
 វិបុលេន បហុត្ថេន អប្បមាណេន អវិរេន អច្យា-
 បដ្ឋេន ជវិទ្យា វិហារមំ កក្កលាសហគភេទ មេតសា ...

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឥឡូវ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់បាននាមសច្ចក្ខី
 ព្រាហ្ម បានដោយផ្ទាល់ បានដោយមិនលំអិតទូទៅដល់ជនដ៏ខ្ពស់ដ៏ទៃគង្គុយ
 ដ៏ច្រើន ដោយសព្វព្រហ្មនោះ តើដូចម្តេច ។ ព្រាហ្មព្រាហ្មណ៍
 ក្នុងទីនោះ គេបានឮសេវាកស្រ័យស្រុកឬទីនោះណា តថាគរ
 ស្ងៀកស្រង់ច្រងាប់ដោយពាក្យដ៏ចម្រើន ក្នុងចក្ខុវិស័យ ហើយ
 ឮសេវាកស្រ័យដ៏ទៃនោះឯង ដើម្បីចម្លែងបាត កាលគេបាននោះ
 ក្រឡប់ពីចម្លែងបាន ក្នុងចក្ខុវិស័យចម្លែងដ៏ដ៏ច្រើន គេបាននោះ
 បានច្រឡប់ស្រាប់ស្រីក្រវើតាំងនោះ ដែលបានដ៏ដ៏ច្រើននោះ ឲ្យ
 ដល់លំនៅឃ្លុយក្នុង ហើយគង្គុយក្នុងខ្នងដល់កាយឲ្យត្រង់ច្រើនសតិឲ្យ
 មានមុខនូវកាយក្នុងចក្ខុវិស័យ គេបាននោះ បានច្រឡប់ដោយមេត្តា
 នៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ឆ្ងាយ
 នៅកាន់ទិសភីលី ទិសភីលីគ្រោម ទិសទីទី៤ទិសភីលី ។ បាន
 ចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តច្រឡប់ដល់សភាវៈ មិនបានប្រមាណ
 មិនបានព្រំ មិនបានព្រំទទេ ឆ្ងាយនៅកាន់សក្ខីលោកតាំងគង់
 ដោយភក្តីតាំងក្នុង ក្នុងទីតាំងក្នុង បានចិត្តប្រកបដោយកុណ...

កោ ឆន្ទោ ឯកុចស្ស ព្រហ្មស្ស ទុត្តាសយនបបា-
 សយនស្ស និកាមណី កវិស្សនំ អនិច្ចលាភី
 អកសិរលាភី អញ្ញាត្រ ភោគា ភោគមេន ។ តតម្គំ
 បទ នំ កោ ភោគម អរិយំ ទុត្តាសយនបបា-
 សយនំ យស្ស ភវំ ភោគមោ ឯតាហំ និកាម-
 លាភី អនិច្ចលាភី អកសិរលាភីតិ ។ ឥតាហំ
 ព្រាហ្មណ យំ តាមំ វា និពមំ វា ទមនិស្សាយ
 វិហារមិ សោ បុព្វត្ថាសយនំ និវាសេត្វា បន្តិច្ឆិ-
 រាធាយ តទេវំ តាមំ វា និពមំ វា ចំណាយ បរិសាមិ
 សោ ចញ្ញាភត្តំ ចំណូតាភយនិក្កត្តោ វនន្តំយេវ
 ចនាយាមិ សោ យទេវំ ភត្ត ហេតុំ តំណាចំ វា
 ចណ្ណាចំ វា តាចំ ឯកជ្ឈំ សង្ករក្ខា និសីទាមិ
 បល្លង្គំ ភាវុនិក្ខា ទដ្ឋំ កាយំ ចណ្ឌធាយ ចរិមុមំ
 សតិ ទមដ្ឋចេត្វា សោ ឯវំ ចនាធាមិ វាតោ មេ
 បរិវោ ទុត្តិទ្វលោ កាលាវត្ថុកតោ អនកាវ កតោ

ភិក្ខុបុគ្គលនៃពិភពនឹងបាននាមសេចក្តីព្រាហ្ម បានដោយដោយ កុម
 ដោយពិចារកុម ឬសំណើនដ៏ខ្ពស់នឹងទិសន្តិយដ៏ច្រើន ជាបេស
 គ្រប់ មានសភាពយ៉ាងនេះ ហើយលើកគ្រប់នាមដ៏ចំរើន
 ចេញ ។ ចក្រគ្រប់នាមដ៏ចំរើន ឥឡូវ គ្រប់នាមដ៏ចំរើន បាន
 តាមសេចក្តីព្រាហ្ម បានដោយដោយ បានដោយចំរើនកុម ឬសំណើន
 ដ៏ខ្ពស់នឹងទិសន្តិយដ៏ច្រើន ជាបេសនាំយះដូចម្តេច ។ ខ្មោចព្រាហ្មណ៍
 ក្នុងទីនេះនោះ គេបាននោះ ឬលោកស្រីយេន្យស្រុកឬនៃបណ្តា
 គេបាននោះស្រៀកស្រង់ច្រងាប់ដោយពុទ្ធនឹងចំរើនកុមឬត្ថាសយន៍ចូល
 ទៅកាប់ស្រុកឬនៃនោះនេះ ដើម្បីចំណូលកុម កាលគេបាននោះគ្រប់
 ក៏ចំណូលកុមឬត្ថាសយន៍ ឬលោកស្រីនឹងចំរើន គេបាននោះ ប្រមូលឬ
 ស្រៀកស្រង់ចំរើននោះកុមឬនឹងចំរើននោះឡាននឹងនៅក្នុងទី ១ ហើយកុម
 វិញនៃ ដំណាក់កាលឬគ្រប់ប្រសិទ្ធភាពនៃកាលនោះកុមឬនៃ គេបាន
 នោះ ដឹងយ៉ាងនេះ គេបាននោះ បានលេចដំណើរ បានផ្តាច់ផ្តល់ចូល
 គេបាននោះ បានផ្តាច់ផ្តល់ចូលនៃ ដូចជាទីនោះនៃដើមនោះ

អាយតីអនុប្បាទនា គោសោ មេ មហីនោ ទុត្តិ-
 ម្បលា គាលាវត្ថុគតោ អនោវ កតោ អាយតី-
 អនុប្បាទនា គោសោ មេ មហីនោ ទុត្តិម្បលា
 គាលាវត្ថុគតោ អនោវ កតោ អាយតីអនុប្បាទ-
 នា ។ សោ ចេ អហំ ប្រាហ្មណ ឯវត្ថុកោ
 ចន្ត្រោនិ វារិយា មេ ឯសោ ឆស្មី សមយ
 ចន្ត្រោ ហោតិ សោ ចេ អហំ ប្រាហ្មណ
 ឯវត្ថុកោ តិដ្ឋានិ... ឯសីនានិ... សេយ្យំ កថេមិ
 អរិយំ មេ ឯតំ ឆស្មី សមយេ ទុត្ថាសយនមហា-
 សយនំ ហោតិ ។ ឥទំ ទោ តំ ប្រាហ្មណ
 អរិយំ ទុត្ថាសយនមហាសយនំ យស្សាតំ ឯតរាតិ
 ឯតាមលាភី អតិច្ឆលាភី អតសិវលាភីតិ ។
 អន្លិយំ ភោ កោតម អក្កតំ ភោ កោតម ភោ ចញ្ញា

ជាសភាវៈដល់នូវការសាមស្សន្យ មានសភាវៈមិនកើតឡើងវិញទៀត
 គោសោគតា បានលេបនំហើយ បានផ្គុំចិត្តស្វាសន៍សំហើយ
 បានរៀនសូត្រស្រស់ត្រកាល ដូចជាទីនៃវិទ្យាដ៏ស្រស់ ជាសភាវៈដល់នូវ
 ការសាមស្សន្យមានសភាវៈមិនកើតឡើងវិញទៀត គោសោគតាបានលេបនំ
 ហើយ បានផ្គុំចិត្តស្វាសន៍សំហើយ បានរៀនសូត្រស្រស់ត្រកាល
 ដូចជាទីនៃវិទ្យាដ៏ស្រស់ ជាសភាវៈដល់នូវការសាមស្សន្យ មានសភាវៈ
 មិនកើតឡើងវិញទៀត ។ ឆាលប្រាហ្មណ៍ ចៀសវាងនោះ ចង្រ្កម
 បានសភាវៈយកនោះ ចង្រ្កមជាបស់អរិយៈមុន វាមិនមានដល់គតា
 ក្នុងសម័យនោះ ឆាលប្រាហ្មណ៍ ចៀសវាងនោះឈរ មានសភាវៈយក
 នោះ ... ក្នុងយ ... សម្រេចនូវសំណើ ឯណ៍ដ៏ដ៏ស្រស់ដ៏ទី
 ក្នុងយដ៏ប្រសើរ ជាបស់អរិយៈមុន វាមិនមានដល់គតា ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ ឆាលប្រាហ្មណ៍ គេបានដឹងមុនបាននោះសេចក្តីប្រាថ្នា បាន
 កោយនិយ បានដោយមិនលំបាក នូវសំណើដ៏ដ៏ស្រស់ រីឯទីក្នុងយដ៏
 ប្រសើរជាបស់អរិយៈនេះឯង ។ ចង្រ្កមបាននូវដ៏ចម្រើនស្វាសន៍
 ចង្រ្កមបាននូវដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ គេបានម្តងលើទីនោះ

ឯកុចស្ស អរិយស្ស ទុក្ខាសយនមហាសយនស្ស
 ឯកាមលាភី កវិស្សតិ កកិច្ចលាភី អគាសលាភី
 អត្តាត្រ កោកា កោតមេន ។ អភិក្កន្ធន្តំ កោ កោតម
 អភិក្កន្ធន្តំ កោ កោតម សេយ្យជាចិ កោ កោតម
 ឧក្កន្ធន្តំ ក ឧក្កន្ធន្តយ្យ ចដិខន្ធន្តំ ក អិវយ្យ មុឡស្ស
 ក ឧត្តំ ភាគិកោយ្យ អន្ធការ ក កេលយ្យដ្ឋោតិ
 ជាយ្យ ឧត្តមន្តោ រុទាធិ ឧត្តន្តិកំ ឯវាវេ កោតា
 កោតមេន អនេតមរិយាយេន ធម្មោ ចកាសិកោ ។
 ឯតេ មយំ កវុត្តំ ភោតមំ សារាណំ កត្តាម ឧម្មត្ត
 កិកុសធម្មត្ថា ទោសកេ ជា កវំ កោតមោ ជាមុ
 អន្ធតកត្តោ ចាណុទេវោ សារាណំ កតេតិ ។

[២២] ឯតំ សមយំ កកក ភជេតយោ វិហារិ

កិជ្ឈក្ករជេ ចទ្ធាត ។ កេន កោ ចន សមយេន
 សារាណាម បរិព្វាជកោ អនិច្ចត្តោ ហោតិ ភិកស្តា
 ធម្មវិធមោ សោ ភជេតយោ បរិសតិ ឯវំ កំ កាសតិ

នីតិពាមភេសេនក្ខីត្តា ពាមដោយនិយ ពាមដោយមិគលំបាកខ្យ
 សំណីតិវិទូសំណីតិវិទុយមិប្រសើរ ជាមេសំរិយៈ មានសភាពយ៉ាង
 នេះ លើកលែងតែព្រះនាគមនីចំរើនចេញ ។ ចត្តត្រព្រះនាគមនី
 ចំរើន ច្បាស់ពេកណាស់ ចត្តត្រព្រះនាគមនីចំរើន ច្បាស់ពេកណាស់
 ចត្តត្រព្រះនាគមនីចំរើន ដូចជាបុគ្គលផ្សារមេសំរិយក្នុងចំរើន ឬចែក
 មេសំរិយក្នុងចំរើន កុំនោះតែដូចគ្នាប្រាថ្នាផ្លូវ ដល់បុគ្គលឬក៏ត្រូវ
 ទិស កុំនោះសាមញ្ញដូចគ្នាប្រាថ្នាចិត្តប្រតិបត្តិក្នុងចំរើន ឬបុគ្គលឬ
 មានចក្ខុឃើញផ្លូវចំរើនច្បាស់ពេក យ៉ាងណាតែ មនីវិធម្រះនាគម
 រើនមិនសំរើនដោយកេតិកាចារិយាមកយ៉ាងនោះដែរ ។ យើងទូត្រូវក្នុងនេះ
 សូមដល់ទូត្រូវព្រះនាគមនីចំរើនផង ព្រះមនីផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាតិក្នុង
 សូមព្រះនាគមនីចំរើន ព្រះចំរើនក្នុងយើងទូត្រូវដឹងថាជាពុទ្ធសកម្ម
 ទូត្រូវសារាណាស្ម័គ្រដោយដឹង តាំងតែពីព្រំនេះដល់ដំរើន ។

[២២] សម័យមួយ ព្រះពុទ្ធបាទព្រះនាគមនីចំរើនក្នុង ជនក្រុង
 ភជេត្រ ។ សម័យនោះឯង សារាណាស្ម័គ្រ (ឬសក្ខីព្រះពុទ្ធសាសនា)
 រើនវិភង្គិ (ស័ក) ចាកចេញពីនេះ បរិព្វាជកនោះ កំពោលពាក្យយ៉ាងនេះ

អញ្ញោតោ មយា សមណាចំ សក្យបុត្តិយាចំ ធម្មោ
 អញ្ញោយ ច ចចាហំ សមណាចំ សក្យបុត្តិយាចំ ធម្មំ
 ឯវាហំ ភស្មា ធម្មវិជយា អប្បញ្ញត្តោតិ ។ អថោ
 សម្មហុយា ភិក្ខុ បុព្វប្បសមយំ ជិវាសេត្វា ចន្ទជំវហា-
 ឆាយ រាជគហំ ចិណ្ឌាយ ចរិសីសុ ។ អស្សោសុំ ទោ
 តេ ភិក្ខុ សាគស្ស មេត្វាជកាស្ស រាជគហោ ចរិសតិ
 ឯវំ វាចំ ភាសមាទស្ស អញ្ញោតោ មយា សមណាចំ
 សក្យបុត្តិយាចំ ធម្មោ អញ្ញោយ ច ចចាហំ
 សមណាចំ សក្យបុត្តិយាចំ ធម្មំ ឯវាហំ ភស្មា
 ធម្មវិជយា អប្បញ្ញត្តោតិ ។ អថោ តេ ភិក្ខុ រាជគហោ
 ចិណ្ឌាយ ចរិត្វា ចណ្ឌកន្ទំ ចិណ្ឌាចាមច្យជិត្តត្វា យេន
 កកក តេនុចសន្តិចីសុ ទុបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អភិវាសេត្វា
 ឯវាចន្តំ ចិសិទីសុ ។ ឯវាចន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ តេ
 ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯវាចន្តំ សារកោ ឆាម ភាន្ត
 មេត្វាជកោ អថេវញ្ញត្តោ ភមស្មា ធម្មវិជយា
 សោ រាជគហោ ចរិសតិ ឯវំ វាចំ ភាសតិ

កុត្តិបរិសទ្ធកុត្តិក្រ្រង្គិរាជគ្រិថេ ធម៌វេសំធូតសមណសក្យបុត្តិយគញ
 បាទជីវិច្ឆាសំហើយ លុះតាគ្នាគញ បាទជីវិច្ឆាសំខ្ញុំធម៌វេសំធូត
 សមណសក្យបុត្តិយហើយ ទើបតាគ្នាគញ សឹកចាកធម្មវិជយានោះយ៉ាង
 នេះ ។ សំដាប់ចោរឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ស្រៀតស្រង្រង្រដាច់បាត្រឯងចិវា
 កុត្តិបុព្វប្បសមយំ ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រិះ ដើម្បីចិណ្ឌបាត ។ ភិក្ខុតាំង
 ចោរ បាទស្តាប់ត្រូវវិធានដែលសេចក្តីបាត ពោលកុត្តិបរិសទ្ធកុត្តិក្រ្រង្គិ
 រាជគ្រិះយ៉ាងនេះថា ធម៌វេសំធូតសមណសក្យបុត្តិយគញបាទជីវិច្ឆាសំ
 ហើយ លុះតាគ្នាគញជីវិច្ឆាសំខ្ញុំធម៌វេសំសមណសក្យបុត្តិយហើយ
 ទើបតាគ្នាគញសឹកចាកធម្មវិជយានេះ ។ សំដាប់ចោរឯង ភិក្ខុតាំងចោរ
 ក្រេចទៅចិណ្ឌបាតកុត្តិក្រ្រង្គិរាជគ្រិះ កាលក្រឡច់ធម៌ចិណ្ឌបាតកុត្តិបុព្វប្បសម
 កំចូលទៅគាល់ប្រដាប់គ្រោះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាទថ្វាយ
 ចង្អៀតដ៏មានគ្រោះភាគ ហើយក្បែរ កុត្តិបរិសទ្ធកុត្តិក្រ្រង្គិ ។ លុះភិក្ខុតាំងចោរ
 ក្បែរ កុត្តិបរិសទ្ធកុត្តិក្រ្រង្គិហើយ បាទប្រាប់ចង្អៀតប្រដាប់គ្រោះភាគដូច្នេះថា
 មហាប្រាជ្ញាដ៏ចំរើន សេចក្តីបាត ទើបជីវិសឹកចាកធម្មវិជយា
 នេះ តាំងកំពាលទូរោក្យ កុត្តិបរិសទ្ធកុត្តិក្រ្រង្គិរាជគ្រិះ យ៉ាងនេះថា

អញ្ញាតោ មយា សមណំ សក្យឫត្តិយំ ធម្មា
 អញ្ញាតោ ច មហាហំ សមណំ សក្យឫត្តិយំ ធម្ម
 វរាហំ កស្មា ធម្មវិជយា អប្បក្កប្បោតិ សាធុ កម្ពេ ភគវ
 យេន សច្ចំវិយា កី ចរិត្យាជីកាភោ យេន សារោ
 បរិត្យាជីកោ តេជ្ជបស្ក័ត្តិមតុ អនុតម្យំ ធិនាណយាតិ ។
 អជិវសោសិ ភគវ តុល្លិកាវរិយ ។ អធិតោ ភគវ
 កាយល្អាសមរិ វជិសល្អាណ វុដ្ឋិតោ យេន សាធុ
 វិយា កី ចរិត្យាជីកាភោ យេន សារោ បរិត្យាជីកោ
 តេជ្ជបស្ក័ត្តិម ធិបស្ក័ត្តិមា ចញ្ញត្តោ វាសនេ វិសិទិ ។
 វិសុដ្ឋ តោ ភគវ សារកំ ចរិត្យាជកំ វិគទភោច សាច្ចំ
 កី ភ្នំ សារោ វិវិ វិទសិ អញ្ញាតោ មយា សមណំ
 សក្យឫត្តិយំ ធម្មា អញ្ញាតោ ច មហាហំ សមណំ
 សក្យឫត្តិយំ ធម្ម វរាហំ កស្មា ធម្មវិជយា
 អប្បក្កប្បោតិ ។ វិវិ វុត្តោ សារោ ចរិត្យាជីកោ
 តុល្លិ វារោសិ ។ ធុតិយម្យំ តោ ភគវ
 សារកំ ចរិត្យាជកំ វិគទភោច វិទហំ សារោ កំព្រ

ធម៌របស់ពួកសមណសក្យច្បងៗក្នុងអញ ពុទ្ធវិន័យច្បាប់ហើយ លុះតាគួរអញ
 បានជីវិតច្បាប់ធម៌របស់ពួកសមណសក្យច្បងៗហើយ រើបតាគួរអញ
 សឹកចាកធម៌វិន័យនោះយ៉ាងនេះ មកព្រះអង្គជីវិតវិន័យ សូមព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគចូលទៅជួបនឹងសារកបរិព្វាជក ក្នុងបរិព្វាជកកាយ ក្បែរឆ្នេរ
 សុទ្ធិវណ្ណសប្បវិទី ដោយសេចក្តីគុដ្ឋាព្រោះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ទទួលដោយតុល្លភាព ។ ដំបាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ចេញចាកទីសង្ឃ ក្នុងសាយស្លូសម័យ ហើយចូលទៅជួបនឹងសារក-
 បរិព្វាជក ក្នុងបរិព្វាជកកាយ ក្បែរឆ្នេរសុទ្ធិវណ្ណសប្បវិទី លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើកាសនៈវែងលក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏
 មានព្រះភាគគង់ហើយ បានគ្រាសំទៅនឹងសារកបរិព្វាជកផ្ទះថា ឱល
 សភ័ក្ត្រថា អ្នកនិយាយយ៉ាងនេះថា ធម៌របស់ពួកសមណសក្យច្បងៗ
 តាគួរអញបានជីវិតច្បាប់ហើយ លុះតាគួរអញ បានជីវិតច្បាប់ធម៌របស់ពួក
 សមណសក្យច្បងៗហើយ រើបតាគួរអញ សឹកចាកធម៌វិន័យនោះយ៉ាងនេះ
 មិនមែនឬ ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាសំយាងនេះហើយ សារក-
 បរិព្វាជកក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាសំទៅនឹងសារក-
 បរិព្វាជកដល់ថ្ងៃ ២ ដងថា ឱលសភ័ក្ត្រថា អ្នកច្បងនិយាយទៅទើបដល់ចេញ

តេ អញ្ញាតោ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ ធម្មោ សាចេ
 តេ អបរិច្ឆរំ ភវិស្សតិ អហំ ចរិច្ឆរស្សានិ សាចេ ធម៌ តេ
 ចរិច្ឆរំ ភវិស្សតិ អហំ អនុមោទិស្សានិ ។ ធុតិយម្បិ
 ទោ សារោ ចរិច្ឆរណោ ឡុល្លិ អហោសិ ។ ធុតិយម្បិ
 ទោ ភគវ សារំ ចរិច្ឆរណំ ឯតទេវេន មយោ ទោ
 សារេ បញ្ញាយតិ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ ធម្មោ
 វិទេហំ សារេ កិច្ចំ តេ អញ្ញាតោ សមណានំ
 សក្យបុត្តិយានំ ធម្មោ សាចេ តេ អបរិច្ឆរំ ភវិស្សតិ
 អហំ ចរិច្ឆរស្សានិ សាចេ ធម៌ តេ ចរិច្ឆរំ ភវិស្សតិ
 អហំ អនុមោទិស្សានិ ។ ធុតិយម្បិ ទោ សារោ
 ចរិច្ឆរណោ ឡុល្លិ អហោសិ ។ អដិទោ តេ
 ចរិច្ឆរណោ សារំ ចរិច្ឆរណំ ឯតទេវេន យទេវ ទោ
 ចំ អនុសោ សារេ សមណំ គោតមំ យោនិយោសិ
 តទេវ តេ សមណោ គោតមោ ចរិច្ឆរណំ វិទេហំ អនុសោ
 សារេ កិច្ចំ តេ អញ្ញាតោ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ
 ធម្មោ សាចេ តេ អបរិច្ឆរំ ភវិស្សតិ សមណោ គោតមោ

ធម៌របស់ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍អ្នកបានដឹងហើយ ប្រសិនបើមិនទាន់
 គ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នកទេ គឺជាធម៌ដ៏ចំណេញឱ្យ តែបើគ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នក
 ហើយ គឺជាធម៌ដ៏អនុមោទនា ។ សារេបរិច្ឆរណំភវិស្សតិ ធម៌សាវៈ ២ ដង ។
 ព្រះជីវិតព្រះភាគទ្រង់ស្រាស់ទៅនឹងសារេបរិច្ឆរណំភវិស្សតិ ៣ ដងទៀត
 ថា ម្ចាស់សារេធម៌របស់ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ បានតែជាធម៌ច្រើន
 ព្រោះដ៏បានថា ម្ចាស់សារេ អ្នកចូរនិយាយទៅទើលថា ដូចម្តេច ធម៌របស់
 ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ដែលអ្នកបានដឹងហើយ ប្រសិនបើមិនទាន់គ្រប់
 គ្រាន់ដល់អ្នកទេ គឺជាធម៌ដ៏ចំណេញឱ្យ តែបើគ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នកហើយ
 គឺជាធម៌ដ៏អនុមោទនា ។ សារេបរិច្ឆរណំភវិស្សតិ ធម៌សាវៈ ៣ ដង ។
 ប៉ុន្តែប៉ុន្មាន បរិច្ឆរណំភវិស្សតិ បាននិយាយទៅនឹងសារេបរិច្ឆរណំភវិស្សតិ
 ម្ចាស់ភវិស្សតិសារេ អ្នកចូរស្តាប់ឱ្យបានច្បាស់ ចំពោះព្រះសមណគោតម ២
 ព្រះសមណគោតមទ្រង់បរិវារណាវគ្គនានាដល់អ្នក ម្ចាស់ភវិស្សតិសារេ
 អ្នកចូរនិយាយទៅទើលថា ដូចម្តេច ធម៌របស់ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍អ្នក
 បានដឹងហើយ ប្រសិនបើមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នកទេ ព្រះសមណគោតម

[illegible]

មានកុដចុះ មានមុខជ្រមុះចុះ ស្រពោល កេងឆាយភពបកវិញមិនច្នៃ
 ខឹងអង្គុយនៅ ១ ដូចជាសរភពវិញផង ។ ឆ្ងល់ចិត្តរាជកាំងឡាយ បុគ្គល
 ណាគប្បីរោល ចំពោះភពគត យ៉ាងនេះថា គាសវិភាំងនេះ ដែលស្រ
 អង្គជាវិណាសវៈប្រាជ្ញិកល្អថា មិនទាន់បានអស់វិសិល គេយកគប្បី
 សាកសួរ ដេញដោល ល្មើចឆ្លើយនៃវិទ្យា ចំពោះបុគ្គលនោះក្នុងពាក្យ
 ដែលគេយកសំដែងហើយនោះ បុគ្គលនោះឯង គាសបើត្រូវភពគតសាក
 សួរ ដេញដោល ល្មើចឆ្លើយនៃវិទ្យា តំរូវបានហេតុវេទនាឧទកាស ឆ្លុះខឹង
 ឲ្យបុគ្គលនោះ មិនដល់ខ្លាំងនេះ ហើយនោះ ណាមួយ គឺបំបិទពាក្យដទៃដោយ
 ពាក្យដទៃ ឬគំនិតពាក្យខាងក្រៅចេញ ១ ចេញញាញឆ្លុះសេចក្តីក្រាបជង ឲ្យ
 ចោលដង ឲ្យអាការមិនត្រួតតាមដង ១ មានសភាពស្ងៀម មានមុខសំយុង
 ចុះ មានកុដចុះ មានមុខជ្រមុះចុះ ស្រពោល កេងឆាយភពបកវិញមិនច្នៃ
 ខឹងអង្គុយនៅ ១ ដូចជាសរភពវិញផង ។ ឆ្ងល់ចិត្តរាជកាំងឡាយ បុគ្គល
 ណាគប្បីរោលចំពោះភពគតយ៉ាងនេះថា គម្ពីរសច្ចៈ ៤ ដែលស្រអង្គ
 សំដែងហើយ ដើម្បីប្រើប្រាស់ផលសម្បត្តិឯងសាកសួរនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ

សេតាលក់យេវ ឧទតិ កេណ្ឌក់យេវ ឧទតិ ឯវេវ
 ទោ ភ្នំ អាវុសោ សារេ អញ្ញាត្រា សមណោ ក
 កោតមេន សីហនានំ ឧទិស្សមីតិ សេតាលក់យេវ
 ឧទសិ កេណ្ឌក់យេវ ឧទសិ ។ សេយ្យថាចិ
 អាវុសោ សារេ អន្តកមន្តិ បុស្សករិកំ(២)
 វិស្សមីតិ អន្តកមន្តិវិកំយេវ វតិ ឯវេវ ទោ ភ្នំ
 អាវុសោ សារេ អញ្ញាត្រា សមណោ ក កោតមេន
 បុស្សករិកំ វិស្សមីតិ អន្តកមន្តិវិកំយេវ វសិ ។
 សេយ្យថាចិ អាវុសោ សារេ ទសោ កាសាយ
 កោសាលាយ កម្ពីរំ ឧទិកត្វំ មញ្ញតិ ឯវេវ ទោ ភ្នំ
 អាវុសោ សារេ អញ្ញាត្រា សមណោ ក កោតមេន
 កម្ពីរំ ឧទិកត្វំ មញ្ញសីតិ ។ អធិទោ វេ បរិព្វាជនា
 សារតំ បរិព្វាជនំ សមន្តនោ វិហាយ សន្និកោនកោន
 សញ្ញម្ពីរំ អកំស្វតិ ។

• អញ្ញាត្រា បុស្សករិកំ និព្វិតា ។ ម. អញ្ញាត្រា បុស្សករិកំ ។

ហើយក៏បង្ខំខ្លួនសំឡេងជាសំឡេងចម្រើនដែល ចង្អុលសំឡេងក៏ដោយ
 សំឡេងស្តារដែលយ៉ាងណាមិញ ខ្នាលកាប់សា សារេក្រៅចោក
 គ្រូសេនណាគាតមចេញក៏ដោយ អញ្ជើញបង្ខំខ្លួនសីហនានាហើយ ក៏បង្ខំ
 ដូចជាសំឡេងដែលចង្អុលសំឡេង ក៏ដោយសំឡេងស្តារដែល
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្នាលកាប់សា សារេ ប្រៀបដូចជាចង្អុលក៏ដោយ អញ
 មិនដឹងឱ្យដូចជាមានឈ្មោះហើយក៏ដោយសំឡេងចង្អុលដែលយ៉ាង
 ណាមិញ ខ្នាលកាប់សាសារេ ក្រៅចោកគ្រូសេនណាគាតមចេញ
 ក៏ដោយ អញមិនដឹងឱ្យដូចជាមានឈ្មោះហើយក៏ដោយសំឡេងចង្អុល
 ដែលយ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្នាលកាប់សាសារេ ប្រៀបដូចជាចង្អុល សំឡេង
 ដូចសំឡេងដែលខ្លួនបង្ខំ ចង្អុលដ៏ខ្លាំងក្លាដែលមិនមានគាត
 យ៉ាងណាមិញ ខ្នាលកាប់សាសារេ ក្រៅចោកគ្រូសេនណាគាតម
 ចេញហើយ សំឡេងសំឡេងដែលខ្លួនបង្ខំចង្អុលខ្លាំង ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ ចំពោះនោះ បរិព្វាជនាជនោះ កាលពាក្យចាក់ជាសិលា
 សារេចំពោះគាត់យកដូចពាក្យដោយប្តីវិញ ។

[៦៧] ដំរី សំយោ កក្កា កោសលេស្ស ចារិតំ
 ធម្មានោ ធម្មានា កិក្ខុសាវ្យ័ន សន្និយេន កោសុត្ថំ
 ធម្មាន កាលាធម្មំ និពមោ ធម្មេសវំ ។ អស្សាសុំ ទោ
 កោសុត្ថិយា កាលាធម្មា សមណោ មនុស្សោ កោ
 កោសោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា មទ្ធជីកោ
 កោសុត្ថំ អនុប្បត្តោ តំ ទោ មន កវុត្ថំ កោតនំ ឯវំ
 កាល្យាណោ កិក្ខុសាវ្យោ អនុត្តរោ ឥតិច្ច សោ កក្កា
 អារំ កស្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាធរណសម្ពុទ្ធា សុកោ
 លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសនុត្តរាធិសត្វា យេមនុស្សានំ
 ពុទ្ធា កក្កា សោ ឥមំ លោកំ សនេវកំ សមាគំ
 សច្រឡកំ សស្សបណក្រាហ្មណំ មធិ សនេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សន្និកក្ខា មហិទេតិ សោ ធម្មំ នេសេតិ
 អាណិកល្យាណំ មន្លោកល្យាណំ មហិយាសានកល្យាណំ

[៦៧] សម័យមួយ ព្រះជីវិតព្រះភោគទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ឈាន ក្នុង
 កោសលជនបទជាមួយនឹងកិក្ខុសាវ្យ័នច្រើន ក៏បានទៅដល់និកម្មាល្មោះកោស-
 បុត្រចេស្តក្សត្រិយ៍ឈ្មោះកាលាមៈ ឯក្នុងកាលមកត្រិយ៍ទៅក្នុងកោស-
 បុត្តនិកម្ម បានក្នុងឈ័រិយ័យច្រកាសប្រាប់នាង ម្ចាស់គ្នាយើងដំបូរ
 បានពូជ ព្រះសមណភោគមជ្ជសក្យបុត្រចេត្រាសក្យត្រកូលចូលហើយ
 បានមកដល់កោសបុត្តនិកម្ម ក៏ក្តីស័ក្តិសម្បជ័យព្រះភោគមជ្ជចំរើននាឯង
 ក៏បានឃើញដោយយំនេះថា ព្រះជីវិតព្រះភោគនាងនោះ ជាព្រះភោហន្ត
 ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ព័រិយាសិក្ខុដោយប្រាកដដឹង ទ្រង់ចម្រើនដោយក្នុងខ័ន
 ចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់ប្រសើរជាង
 សក្យលោក ទ្រង់ទូន្មាននូវបុរសវេលានុទូន្មាន ជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានិង
 មនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ព័រិយាសិក្ខុ ទ្រង់លែងវិលត្រឡប់
 មកកាន់គង្គជ័យៀក ព្រះជីវិតព្រះភោគនាងនោះ ទ្រង់ធ្វើឲ្យជាតំរូវសំ
 ដោយចញ្ញាដ៏អន្តរ ដោយព្រះអង្គឯង នូវលោកនេះជ្រាបទាំងទេវលោក
 មាណវ ព្រហ្មលោក នូវឯក្នុងសក្យព្រះព័រិយាសិក្ខុសមណក្រាហ្មណ៍នឹង
 មនុស្សព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធនឹងមនុស្សជំនាន់សេស ហើយអាចប្រកាសបាន ព្រះអង្គ
 ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក៏បានទង្គិម ក៏បានមកត្រកូល ក៏បានចូល

សាគ្គំ សព្វញ្ចងំ កោសលបរិបុណ្ណំ ចរិសុដ្ឋំ ប្រឡុ-
 បរិយំ ធម្មាសេតំ សាធុ ។ ចា មន តថាវចានំ
 អរហតំ ធម្មស្សំ យោគីតំ ។ អថេវ កេសបុ-
 ត្តិយា កាលាមា យេន កកា កេនុបសង្កម្មីសុ
 ឧបសង្កម្មីតា អប្បេកាទ្ធ កកវន្តំ ភកិវិនេតា
 ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកាទ្ធ កកវតា សន្តិ-
 សាម្មាទីសុ សមោទនិយំ កាថំ សាវណិយំ វិគីសាមេតា
 ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកាទ្ធ យេន កកា
 កោនញ្ចលំឡណាមេតា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកាទ្ធ
 វាមកោត្តំ សាវេតា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ អប្បេកាទ្ធ
 កុណ្ឌិក្ខតា ឯកមន្តំ ឯសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ ឯសិដ្ឋា
 ចា កេសបុត្តិយា កាលាមា កកវន្តំ ឯកនិរាជំ
 សន្តិ កន្តំ ឯកោ សមណាប្រាហ្មណ កេសបុត្តំ
 អាតច្ឆន្តិ កេ សកំយេវ វាជំ ជីវេន្តិ ជោតេន្តិ ចរាជំ
 មន ទុសេន្តិ វាត្តន្តិ ចរិកវន្តិ ឧបចត្តិ កាវេន្តិ អបចមិ
 កន្តំ ឯកោ សមណាប្រាហ្មណ កេសបុត្តំ អាតច្ឆន្តិ

ប្រាសាទសុវត្ថុប្បញ្ញបរិយដមំ ប្រមាណិកវន្តិវិស្វក្ខន្ធនៈ វិចិត្របរិបូណ៌
 ចរិសុដ្ឋំ ឯសីទីសុ កំដៅ វិសេសាមាមេតា ឧបសង្កម្មីសុ ប្រាសាទសុវត្ថុ
 ច្បាយ មាសភាគដ្ឋង្គតា ជាតាប្រវត្តិវិសេសាមា ។ លំដាប់នា
 ពួកកាលាមាសុត្រិយ៍នៅក្នុងកេសបុត្តនិមម ពុទ្ធបូរាណសាស្ត្រជ្រើសរើស
 ប្រភេទ លុបចោលវេទនាហើយ ពួកវាតែងតែប្រើប្រាស់ប្រភេទ
 ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកវាគឺជាសមាសភាគ ជាមួយជ្រើសរើស
 ប្រភេទ លុបចោលវេទនាសុត្រិយ៍និងភាគវេទនាសុត្រិយ៍ហើយ កំ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកវាប្រាសាទសុវត្ថុប្បញ្ញបរិយដមំនាមាប្រភេទអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ពួកវាប្រាសាទសុវត្ថុប្បញ្ញបរិយដមំនាមាអង្គុយ
 ស្ងៀម ក្នុងទីសមគួរ ។ លុបចោលវេទនាសុត្រិយ៍កេសបុត្តនិមម អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរហើយ កំបានប្រាសាទសុវត្ថុប្បញ្ញបរិយដមំនាមាប្រភេទអង្គុយ
 នឹងរើស មាសមណាប្រាហ្មណ៍ប្រាសាទសុវត្ថុប្បញ្ញបរិយដមំនាមា សមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ចំណែក សាវេតាប្រាសាទសុវត្ថុប្បញ្ញបរិយដមំនាមា ចៀកចៀក
 កើតហើយបង្កើតជាសាវេតា កំបានប្រាសាទសុវត្ថុប្បញ្ញបរិយដមំនាមា មាសមណា
 ប្រាហ្មណ៍នឹងរើស មាសមណាប្រាហ្មណ៍នឹងរើស មាសមណាប្រាហ្មណ៍នឹងរើស

កេសំ សក់យេវ វាទំ ធិបេន្តិ តោតេន្តិ ចរាទំ
 បទ ទុំសេន្តិ វាទេន្តិ ចរាវេន្តិ ទេវេន្តិ កេនេន្តិ
 កេសំ តោ កេនេន្តិ អម្ពាតំ កោតេវ កម្ពា ហោតិ
 វិចិត្តោ កោ សុ នាម ឥមេសំ កវន្តានំ សមណ-
 ប្រាហ្មណានំ សង្ខំ ភាវកំ កោ មុសាតិ ។ អលំ ហិ
 វេ កាលាមា កត្តិកុំ អលំ វិចិត្តិកុំ កម្ពាចិយេវ
 បទ វេ ហិទេ វិចិត្តោ ទម្ងន្ទា ។ ឯដ តុម្ពេ
 កាលាមា មា អនុស្សយនមា ចរម្យាយ មា ឥតិកាយ
 មា បិដកសម្បទាននម មា កត្តិហេតុ មា ឈ-
 ហេតុ(១) មា អាគារបរិកត្តនម មា ធិដ្ឋិចិដ្ឋានត្ថានិយា
 មា កត្តបទាយ មា សមណោ តោ កត្តិ យោ
 តុម្ពេ កាលាមា អត្តនា ។ ជាយេយ្យាថ ឥមេ ធម្មា
 អកុសលា ឥមេ ធម្មា សាវត្ថា ឥមេ ធម្មា
 ប្រាសាទិកា ឥមេ ធម្មា សមត្ថា សមាទិដ្ឋា

១ ម. ២ អញ្ញាហេតុ មា ធម្មាហេតុ ។

សមណប្រាហ្មណំ ចំពើនោ កំសំ វេនិប្រកាសាវុក្ខៈ លេសំ ខ្លួនឯង ចៀន
 ចៀន មិសាយ ចង្អុលចង្អៀន លើកទំលាក់នូវចំពើនោ លេសំ ចូលដៅដៅ
 ចង្អុលចង្អៀន ដំបើង យើងទំពើនោ ចានសេចក្តីឡើងចូលសង្ឃយោរា
 ណាស់ ចុះបណ្តា សមណប្រាហ្មណំ ដំបើងចំពើនោ អ្នកណាខំយាយព័ក
 អ្នកណាខំយាយព័ក ។ ឆ្មាតកាលាមក្សត្រិយ៍ ឆ្មាតកាលាមក្សត្រិយ៍ ឡើង
 ចូលដៅ កូសស្វ័យដៅ គ្រោះការឡើងចូលនឹងការសង្ឃយោរាឡើង
 ដល់អ្នកទាំងឡាយក្នុងដំបើងយាយ ។ ឆ្មាតកាលាមក្សត្រិយ៍ ទាំងឡាយ
 អ្នកចូលមក អ្នកកុំប្រកាន់ដោយគ្រាន់តែតាមដាន កុំប្រកាន់តាមដានតាមប្រា
 កុំប្រកាន់ដោយធានាថាផ្សេង កុំប្រកាន់ដោយភាវក្សត្រិយ៍ កុំប្រកាន់
 ធានាថាផ្សេង កុំប្រកាន់ដោយកាត់ដៃយោវិស្សុ កុំប្រកាន់ដោយ
 គ្រាន់តែគ្រាន់តែតាម កុំប្រកាន់ដោយសេចក្តីពេញចិត្តតាមការចំពើន
 សមនឹងសេចក្តីយល់ឃើញ កុំប្រកាន់ដោយយល់ថាមានសកលក្ស (ឡើង)
 កុំប្រកាន់ដោយនឹកថា សមណៈ (នេះ) ជាគ្រូរបស់យើង ឆ្មាតកាលាម-
 ក្សត្រិយ៍ កាលណាចិត្តទាំងឡាយ ដឹងដោយខ្លួនឯងថា ធម៌ចំពើនោ
 ជាអកុសល ធម៌ចំពើនោប្រកបដោយទោស ធម៌ចំពើនោអ្នកប្រាជ្ញដឹងដឹង

អហិតាយ ធុត្តាយ សុវត្ថន្តិកំ អថ តុប្ប កាលានា
 ចជហេយ្យាជំ ។ តំ កំ មញ្ញាជំ កាលានា លោកា
 បុរិសស្ស អជ្ឈត្តំ ឧប្បជ្ជមាតោ ឧប្បជ្ជតំ ហិតាយ វា
 អហិតាយ វាតិ ។ អហិតាយ កន្តេ ។ លុត្តោ
 ចនាយំ កាលានា បុរិសបុត្តលោ លោកេន អភិក្ខតោ
 បរិយាទិន្ទចិន្តោ ចាលាម្យំ ពានតិ អនិទ្ទម្យំ អាទិយតិ
 បរោធាម្យំ តន្តតិ មុសាបិ ភណតិ បរម្យំ កថក្កាយ
 សមាធមេតិ យំស ហោតិ(១) និយត្តំ អហិតាយ
 ធុត្តាយាតិ ។ វិវកន្តេ ។ តំ កំ មញ្ញាជំ កាលានា
 លោសោ បុរិសស្ស អជ្ឈត្តំ ឧប្បជ្ជមាតោ ឧប្បជ្ជតំ
 ហិតាយ វា អហិតាយ វាតិ ។ អហិតាយ កន្តេ ។ លុត្តោ
 ចនាយំ កាលានា បុរិសបុត្តលោ លោសេន អភិក្ខតោ
 បរិយាទិន្ទចិន្តោ ចាលាម្យំ ពានតិ អនិទ្ទម្យំ អាទិយតិ

១. ឃ. ឧប្ប ឃាយាតិ ។

ធម៌តំនេះបុគ្គល បានសមាធានពន្យលេញហើយ ព័ន្ធប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ឬលកាលាមក្សត្រឈប់និព្វាយ
 ក្នុងកាលនោះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ជាលាចញ ។ ឬលកាលាម-
 ក្សត្រឈប់ អ្នកសំគាល់ខ្លាចខ្លាចនោះដូចម្តេច លោកៈកាលកើតឡើង កំរើក
 ឡើងក្នុងសន្តានរបស់បុរស ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ឬ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
 ទេ ។ បព្រឹត្តត្រាត្រឡើងដំបើង ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។ ឬល
 កាលាមក្សត្រឈប់ បុរសបុគ្គលនេះជាអកុសល ត្រូវសេចក្តីសោកស្ត្រប
 សង្កត់ មានចិត្តត្រូវសេចក្តីសោកស្ត្រ ព័ន្ធសម្លាប់ខ្លួនសត្វមានជីវិតខ្លះ
 កាន់យកទុក្ខទ្រព្យដែលបុគ្គលដទៃមិនបានឱ្យខ្លះ ឬក៏កាន់យកវិញ្ញាណអ្នកដទៃខ្លះ
 មិនយាងទុកខ្លះ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃដើម្បីយេនុតាខ្លះ ហេតុនេះប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីទុកអស់កាលដ៏កំរិតដែលបុគ្គលនោះឬ
 ទេ ។ ចង់ត្រាត្រឡើងដំបើង យំនិយមហើយ ។ ឬលកាលាមក្សត្រឈប់
 អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច លោកៈកាលកើតឡើង កំរើកឡើងក្នុង
 សន្តានរបស់បុរស ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ឬ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។ បព្រឹត្ត
 ត្រាត្រឡើងដំបើង ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។ ឬលកាលាមក្សត្រឈប់ បុ-
 រសបុគ្គលនេះ ជាអកុសលត្រូវសោកស្ត្រសង្កត់មានចិត្តត្រូវសោកស្ត្រ
 រឹត ព័ន្ធសម្លាប់ខ្លួនសត្វមានជីវិតខ្លះ វេលាដឹកនាំយកទ្រព្យរបស់បុគ្គលដទៃ

ចាធាម្យំ កន្ទតិ ធុសាមិ កណ្តតិ ចាម្យំ កថត្តាយ
 សមាធមេតិ យំស ហោតិ ធីយវត្ថុំ អហិកាយ
 ធុត្តាយាតិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ តំ ភី មញ្ញថ
 កាលាមា នោហោ ធុសស្ស អដ្ឋង្គំ ឧប្បជ្ជមានោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហិកាយ វា អហិកាយ វាតិ ។ អហិកាយ កន្តេ ។
 ឆ្នុណ្ណ បនាយំ កាលាមា ធុសធុត្តលោ នោចោន
 អភិក្កតោ មហិយាទិច្ឆន្តោ ចាលាម្យំ ចានតិ អទិច្ឆម្យំ
 អាទិយតិ ចាធាម្យំ កន្ទតិ ធុសាមិ កណ្តតិ ចាម្យំ
 កថត្តាយ សមាធមេតិ យំស ហោតិ ធីយវត្ថុំ
 អហិកាយ ធុត្តាយាតិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ តំ ភី មញ្ញថ
 កាលាមា ឆមេ ធម្មា កុសលា វា អកុសលា
 វាតិ ។ អកុសលា កន្តេ ។ សាវជ្ជា វា
 អនាវជ្ជា វាតិ ។ សាវជ្ជា កន្តេ ។ វិញ្ញាណវិញ្ញាណ វា វិញ្ញាណ-
 សត្វា វាតិ ។ វិញ្ញាណវិញ្ញាណ កន្តេ ។ សមត្តា សមាទិញ្ញ

ដែលគេមិនបានឱ្យខ្លះ គប់កេស្តកិរិយាអ្នកដទៃខ្លះ និងយាយកុហកខ្លះ ដឹកនាំ
 បុគ្គលដទៃដើម្បីចោទប្រកាន់ខ្លះ ហេតុនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
 ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលជាអវិជ្ជាផលបុគ្គលនោះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន យ៉ាងដ៏ចម្រើនហើយ ។ ម្ចាស់កាលាមក្សត្រិយ៍ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ចោទប្រកាន់កេស្តកិរិយាទៀតក៏ទៀតក្នុងសក្តានុបក្សសេ ដើម្បីជា
 ប្រយោជន៍ ឬ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដើម្បី
 មិនជាប្រយោជន៍ទេ ។ ម្ចាស់កាលាមក្សត្រិយ៍ ធុរៈបុរសបុគ្គលនេះ ជាអ្នក
 វេជ្ជនិស្រ្តវាចាចាត្របសន្តិកំ មានចិត្តស្រួចចិត្តស្រស់ រមែងសម្លាប់សត្វ
 មានជីវិតខ្លះ កាន់យកទ្រព្យរបស់បុគ្គលដទៃដែលគេមិនបានឱ្យខ្លះ គប់កេ
 ស្តកិរិយាអ្នកដទៃខ្លះ និងយាយកុហកខ្លះ បុគ្គលបុគ្គលដទៃដើម្បីហេតុនោះខ្លះ
 ហេតុនេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាល
 ជាអវិជ្ជាផលបុគ្គលនោះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងដ៏ចម្រើនហើយ ។
 ម្ចាស់កាលាមក្សត្រិយ៍ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ធម៌នេះជាអកុសល
 ឬជាអកុសល ។ ជាអកុសលព្រះអង្គ ។ ជាធម៌ប្រកបដោយវោស ឬ មិន
 ប្រកបដោយវោសទេ ។ ជាធម៌ប្រកបដោយវោសព្រះអង្គ ។ ជាធម៌
 ដែលអ្នកប្រាជ្ញនិរាជ្យ ឬ អ្នកប្រាជ្ញសរសើរ ។ ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញនិរាជ្យ
 និរាជ្យ ។ ឯបពិត្រនេះដែលបុគ្គលសមាទានពាញរាងព្រាហ្មណ៍

នា អនុស្សាវេន នា បាឡកាយ នា ភិក្ខុកាយ
 នា បិដកសម្បទាននេះ នា កត្តាហេតុ នា ធម្មបទ
 នា អាហារបរិកត្តនេះ នា ធិដ្ឋង្គិយកុដ្ឋង្គិយា នា
 កត្តបកាយ នា សមណោ នោ ក្សតិ យនា កុម្ម
 កាលានា អត្តនា វ ជាធម្មោថ ឥមេ ធម្មា កុសលា
 ឥមេ ធម្មា អនុវដ្ឋា ឥមេ ធម្មា វិញ្ញាប្បសន្តា ឥមេ
 ធម្មា សមត្តា សនាទិដ្ឋា ហិតាយ សុចាយ សំវត្តន្តិក
 អថ តុត្ថេ កាលានា វេទសម្បជ្ជ វិហរេយ្យោថ ។
 តំ កំ មក្ខថ កាលានា អាលោភោ បុរិសស្ស
 អជ្ឈត្ថំ ឧប្បជ្ឈនាហោ ឧប្បជ្ឈតិ ហិតាយ វ
 អហិតាយ ភតិ ។ ហិតាយ ភន្ត ។ អលុដ្ឋោ
 ធនាយំ កាលានា បុរិសបុគ្គលោ លោភេន អនកិ-
 ក្កតោ អបរិយាធិទ្ធិត្ថោ នេវ ទាលំ ហនតិ ន អធិទ្ធិ
 អាធិយតិ ន បរោវំ កដ្ឋតិ ន មុសា ភណតិ

អ្នកកុំប្រកាន់ដោយស្រាវជ្រាវតាមគ្នា កុំប្រកាន់តាមពាក្យបាឡកា កុំ
 ប្រកាន់ដោយបាធាន្តបកាយ កុំប្រកាន់ដោយកត្តាហេតុ កុំប្រកាន់តាម
 ហេតុផលច្រើន កុំប្រកាន់ដោយកងដំបូលវិជ្ជា កុំប្រកាន់ដោយ
 ស្រាវជ្រាវនៃកត្តា កុំប្រកាន់ដោយសេចក្តីឆ្លើយតបតាមការពិធីឱ្យ
 ជាសមណីសេចក្តីយល់ឃើញ កុំប្រកាន់ដោយយល់ថា នានសភព
 ។ (ឡើ) កុំប្រកាន់ដោយគិតថា សមណៈ (នេះ) ជាប្រុ
 សសំយោ ឆ្ងល់កាលមក្សត្រ័យ កាលពលាប្បអនុវិទី ដោយខ្លួនឯង
 ថា ធម៌ទាំងនេះជាសុសល ធម៌ទាំងនេះជាសុចាយ ធម៌ទាំងនេះ
 ដែលក្នុងប្រាជ្ញសមស្រប ធម៌ទាំងនេះ ដែលបុគ្គលសមាគមតាមពេញលេញ
 ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ឆ្ងល់កាលម-
 ក្សត្រ័យ ក្នុងកាលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរដល់ធម៌ទាំងនោះហើយទៅ ។
 ឆ្ងល់កាលមក្សត្រ័យ អ្នកសំគាល់ចេតនាដ៏អស្ចារ្យ អរណិកៈកាល
 តើអ្វី ពុំតិចក្នុងសត្វនាមស័បុរស ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ឬទំនង
 ប្រយោជន៍ទេ ។ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ ឆ្ងល់កាលមក្សត្រ័យ
 បុរេបុគ្គលនេះ ជាអ្នកមិនលោភ មិនស្រវៃសេចក្តីលោភស្របសន្តិក
 ទានចិត្ត មិនស្រវៃសេចក្តីលោភចិត្ត មិនសម្រាប់សក្ក មិនកាន់យកអ្វី
 ទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឱ្យ មិនគប់រកវិញ្ញាណអ្នកដទៃ មិនជំនាយកុហក

ហ កត្តាបកាយ ហ សមណោ ហ កត្តំ
 យនា ឧត្តោ កាលាហ អត្តនា ។ ដំណើរដ
 កមេ ធម្មា កុសលា កមេ ធម្មា អនិច្ចា
 កមេ ធម្មា វិញ្ញាប្បសត្តា កមេ ធម្មា សមត្តា សមាធិត្ថា
 ហិកាយ សុខាយ សំវត្ថុច្ឆិច្ចំ អថ ឧត្តោ កាលាហ
 ឧបសម្ពុត្តំ វិហារយ្យាថាតិ កតិ យន្តំ វុត្តំ កន្លែង
 បដិច្ច វុត្តំ ។ ស ទោ សោ កាលាហ អរិយសាវ្រតា
 ឯវំ វិភតាភិជ្ឈោ វិភតព្យាបារោ អសម្មុទ្ពោ
 សម្មាសោ បតិស្សតោ មេត្តាសមាគតោ
 ទេតសា ឯតំ ឯសំ ឯវិត្តា វិហារតំ កថា ទុតិយំ
 កថា កតិយំ កថា កត្តុត្ថំ កតិ ឧទ្ទេសោ កិរិយំ
 សព្វំ សព្វត្ថកាយ សព្វាវុត្តំ លោកំ មេត្តាសមាគតោ
 ទេតសា វិបុលេន មហាត្ថតោ អប្បមាណោ អរិយ
 អព្យាបដ្ឋោន ឯវិត្តា វិហារតំ កុសលាសមាគតោ
 ទេតសា... មុទិដាសមាគតោ ទេតសា... ទុបេត្តាស-
 មាគតោ ទេតសា ឯតំ ឯសំ ឯវិត្តា វិហារតំ
 កថា ទុតិយំ កថា កតិយំ កថា កត្តុត្ថំ

កុំប្រកាន់ដោយយល់ថា មានសភាពគួរ (១៥) កុំប្រកាន់ដោយគិតថា
 សមណៈ (១៥) ជាប្រូបសំយោជី ខ្មោចការណ៍ក្សត្រិយ៍ កាលណាចំណី
 ដោយទុក្ខឯងថា ធម៌នេះជាគុសល ធម៌នេះមិនប្រកបដោយហេតុ ធម៌នេះ
 ដែលអ្នកប្រាជ្ញសរសើរ ធម៌នេះដែលពុទ្ធសាសនាបានត្រូវបញ្ចេញ
 ពីអំពីប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសង្គតិសុខ ខ្មោចការណ៍ក្ស-
 ត្រិយ៍ ក្នុងការងារ អ្នកចង់ឱ្យយ ចូរផល់ឱ្យចំណីនោះហើយទៅ
 ហេតុតោរកថាអពុទ្ធភាសនាដោយដោយប្រការផ្សេងៗ ភាវៈទុក្ខកថាអ
 ពុទ្ធភាសនាដោយ ប្រោសស្រីយន្តហេតុនេះ ។ ខ្មោចការណ៍ក្សត្រិយ៍
 អំបែសភាពនោះឯង អំបែសភាពផ្សេង មិនមានព្យាបាទ មិនវិនិច្ឆ័យ មាន
 សម្បជញ្ញៈ ហេតុសក្ខីយភាពឯង បានចិត្តប្រកបដោយអត្តាវជ្ជាយោ
 កាន់ចិត្តច័ស្តិច ចិត្តច័ស្តិច ចិត្តច័ស្តិច ចិត្តច័ស្តិច ក៏ដូចគ្នា ផ្សេងទៅចិត្តច័ស្តិចស្រី
 ចិត្តច័ស្តិចក្រោម ចិត្តច័ស្តិចគិតចិត្តច័ស្តិច មានចិត្តប្រកបដោយអត្តា ជាចិត្ត
 ទូលាយ ផល់ឱ្យសភាវៈធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានក្លៀវ មិនមានព្យា-
 បាទផ្សេងទៅកាន់សត្វលោកចំណីអស់ ដោយការចំណីពូកែ ក្នុងចំណី
 ពូកែ មានចិត្តប្រកបដោយកុសលា...មានចិត្តប្រកបដោយមុទិកា...មានចិត្ត
 ប្រកបដោយទោស្តា ផ្សេងទៅកាន់ចិត្តច័ស្តិចចិត្តច័ស្តិចចិត្តច័ស្តិច ឆ័ត្តចិត្តច័ស្តិច

ដំនែ ឧទ្ទិសនា កវិយំ សព្វនិ សព្វត្ថកាយ
 សព្វាវុទ្ធំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគមន ធម្មសា
 វិច្ឆសេន ឧបាគ្គនោន អប្បនាណេន អវិហរេន អត្យា-
 ចារ្យេន ដវិញ្ញា វិហរតិ ។ ស ទោ សោ
 កាលាមា អវិយសាវកោ ឯវំ អវចិញ្ចោ ឯវំ
 អត្យាចរ្យេន ឯវំ អសំកលិដ្ឋចិញ្ចោ ឯវំ វិសុទ្ធិចិញ្ចោ
 គស្ស ធិដ្ឋវំ ធាត្ថ ចត្តារោ អស្សសោ អនិគតា
 រោតិ ។ ស ទោ ចន អត្ថិ ចរោ លោកោ អត្ថិ
 សុគដុត្តដានំ កម្មានំ ផលវិបាកោ ហិមេន៍(២)
 យេនាហំ កាយស្ស រោតា មាគ្គលោក សុគតី សត្វំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគមនី អយមស្ស ចរោ អស្សសោ
 អនិគតា រោតិ ។ ស ទោ ចន អត្ថិ ចរោ លោកោ
 អត្ថិ សុគដុត្តដានំ កម្មានំ ផលវិបាកោ ឥនាហំ
 ធិដ្ឋវំ ធាត្ថ អវំ អត្យាចរ្យេ អនិយំ សុទិ អត្ថានំ
 ចរិហរតិ អយមស្ស ឧតិវេន អស្សសោ អនិគតា
 រោតិ ។ ស ទោ ចន ករោតោ កវិយតិ ទាមំ

១. ឧ. ហិមេន៍ ។ ២. រោតិ ។

កំប្លុច ផ្សាយនៅកាន់សិវភាវស្រី ទិសភាវិក្រោមទិសទីដ៏ធំសិក្ខុពា
 មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ផលវិបាកនៃ មិនមាន
 ប្រហារ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយនៅកាន់សិវភាវស្រី
 អស់ ដោយអាការៈចំណង់ ក្នុងទីតាំងក្នុង ។ ច្បាប់កាលមក្សត្រឹម អវិយ-
 សាវកោចរិ មិនមានចិត្តចរិក្យៈយាងនេះ មិនមានចិត្តព្យាបាទយាង
 នេះ មិនមានចិត្តស្រឡាញ់យាងនេះ មានចិត្តស្អាតយាងនេះហើយ ជា
 អ្នកបាត់បង់សិវភាវ យាង ក្នុងចក្ខុវិស័យ បើបរលោកមាន ផលនឹង
 វិបាកនៃកំណើតវិញ ដែលបុគ្គលធ្វើល្អនឹងកម្រិតមាន លុបបាត់អញ
 ដែលពាក្យកាយ ស្លាប់នៅក្នុងកំណើតក្នុងសុគតិស្មើដូចលោក ដោយ
 ហេតុណា ហេតុនោះដោយ មេត្តាករុណាសិវភាវ ដែលអវិយសាវក
 មានបុណ្យ ។ បើបរលោកមិនមាន ផលនឹងវិបាកនៃកំណើតដែល
 បុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើកម្រិត មិនមាន កត្តាអញ្ញាត្យាបាទឱ្យជាបុគ្គល
 មិនមានព្យាបាទ មិនមានព្យាបាទ មិនមានព្យាបាទ រោតិវេសចក្ខុសុខក្នុង
 ចក្ខុវិស័យនេះ មេត្តាករុណាសិវភាវ ដែលអវិយសាវកមានបុណ្យ
 ហើយ ។ បើកំណើតក្រៅដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ឆ្ពោះទៅបាត់បង់ហើយ

ព្រះបញ្ញាសាសនា បទដ្ឋកថា

ន ទោ បទាហំ ភស្មន្តិ ចាបំ ទេវេនំ អភារោន្តំ
 ទោ ពន មំ ចាបកម្មំ កុតោ ទុក្ខំ ផុសិស្សតិទិ(១)
 អយមស្ស ភតិយោ អស្សាសោ អធិគតោ ហោតិ ។
 ស ទេ ពន ទោ កាហោតោ ន ករិយតិ ចាបំ ឥនាហំ
 ទុកយេនេវ វិសុទ្ធិ អត្តាទំ សមនុបស្សមីតិ អយមស្ស
 តត្ថត្ថោ អស្សាសោ អធិគតោ ហោតិ ។ ស ទោ
 សោ កាលាហា អរិយសាវកោ ឯវំ អវេចិត្តោ
 ឯវំ អព្យាបជ្ឈិតត្ថោ ឯវំ អសំគិល្បិដ្ឋិតត្ថោ ឯវំ
 វិសុទ្ធិតត្ថោ ភស្មន្តិ ឆេវ ឥមេ ចត្តារោ អស្សាសា
 អធិគតា ហោន្តិទិ ។ ឯវំ មតំ ភគវំ ឯវំ មេតំ សុភត
 ស ទោ សោ កន្តេ អរិយសាវកោ ឯវំ អវេចិត្តោ
 ឯវំ អព្យាបជ្ឈិតត្ថោ ឯវំ អសំគិល្បិដ្ឋិតត្ថោ ឯវំ វិសុទ្ធិតត្ថោ
 ភស្មន្តិ ឆេវ ឥមេ ចត្តារោ អស្សាសា អធិគតា ហោន្តិ

ន ខ. ម. ទុស្សតិ ។

ព្រះបញ្ញាសាសនា បទដ្ឋកថា

អញ្ញចិលវិសេនតិក្កុវតំ គាត្រកំ វេសបុគ្គលណាមួយ សេចក្តីទុក្ខនឹងកាល
 ត្រូវឡើងវិញវិញ ដែលចិនបានធ្វើឡើងពីគាត្រកំ ក៏បានបាន ទេដោ
 ភានិសិទ្ធិ ២ ដែលអរិយសាវកនោះបានហើយ ។ បើគាត់គាត់ដែល
 បុគ្គលធ្វើហើយឈ្នះហើយបានធ្វើ គាត់ក៏បាននឹងបានឈាបឆ្មារស្រស់
 ឡើងវិញវិញ ដោយហេតុពុំដឹងពី ក្នុងរោគនេះ ទេដោភានិសិទ្ធិ ២
 ដែលអរិយសាវកនោះបានហើយ ។ ម្ចាស់កាលមក្សត្រិយ៍ វាយសាវក
 នោះឯង មិនបានចិត្តប្រកបដោយព្យាយាមនេះ មិនបាន
 ចិត្តព្យាបាលយ៉ាងនេះ ពិនិត្យចិត្តសាវ័ហ្មន៍យ៉ាងនេះ បានចិត្តបរិសុទ្ធ
 យ៉ាងនេះ ទេដោភានិសិទ្ធិ ២ យ៉ាង ដែលអរិយសាវកនោះបាន
 ក្នុងមនុស្ស ។ បើគ្រូព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហេតុមុនយ៉ាងនេះឯង បើគ្រូ
 ព្រះសុភា ហេតុមុនយ៉ាងនេះឯង បើគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយ
 សាវកនោះឯង មិនបានចិត្តប្រកបដោយព្យាយាមនេះ មិនបានចិត្តព្យា-
 បាលយ៉ាងនេះ មិនបានចិត្តសាវ័ហ្មន៍យ៉ាងនេះ បានចិត្តបរិសុទ្ធ
 យ៉ាងនេះ ទើបអរិយសាវកនោះ បានឡើងភានិសិទ្ធិ ២ យ៉ាង ក្នុងមនុស្ស

ស្រេច ទោ បទ អត្ថិ បរា លោកោ អត្ថិ សុត្តាដ-
 ទុក្ខដាង កខ្មាង ផលវិចារោ វាងមេង យេនាង
 កាយស្នូ ភេតា បរាដ្ឋរណា សុត្តិ សុត្តិ លោក
 ទុច្ចដ្ឋិស្សមីតិ អយមស្នូ អដោ អស្សរសោ
 អនិកោ ហោតិ ។ ស្រេច ទោ បទ អត្ថិ បរា លោកោ
 អត្ថិ សុត្តាដទុក្ខដាង កខ្មាង ផលវិចារោ វាងមេង
 យេនាង ឯដ្ឋោ ជាដ្ឋ អរេ អត្ថបដ្ឋ អនិយំ សុទ្ធ អត្ថាង បរិចា-
 រមីតិ អយមស្នូ ទុតិយោ អស្សរសោ អនិកោ ហោតិ ។
 ស្រេច ទោ បទ កោកោ កាយតិ ចាបំ ទោ បទាចា
 កស្សងំ ចាបំ ចេតេបំ អកោកខ្ចី ទោ បទ មិ
 ចាបកខ្ចី កុតោ ទុក្ខំ ទុស្សិតិ អយមស្នូ
 តតិយោ អស្សរសោ អនិកោ ហោតិ ។
 ស្រេច ទោ បទ កោកោ ឧ កាយតិ ចាបំ
 វាងមេង ទាយេនា វិសុទ្ធ អត្ថាង សមទុ-
 បស្សមីតិ អយមស្នូ ឧត្ថោ អស្សរសោ អនិកោ
 ហោតិ ។ ស្រេច ទោ លោ ភាត្ត អរិយសាវកោ

ឈ្មោះលោកោ ដែលនឹងប្រាកដអំពីវិសេសបុគ្គលធ្វើប្រតិបត្តិការក្រៅពី
 មាន លុះត្រាតែប្រាកដយោបល់ស្របទៅ នឹងទៅកើតក្នុងសុត្តិស្ថិតិ
 លោកោ ដោយហេតុណា ហេតុនោះជាហេតុ នេះជាគោលសន្សំ ១
 ដែលអាយសាវកនោះបានហើយ ។ បើបរាលោកមិនមាន ដែលនឹងប្រាកដ
 តែអំពីវិសេសបុគ្គលធ្វើប្រតិបត្តិការក្រៅពីមិនមាន ត្រូវប្រាកដនឹងប្រាកដ
 ជាបុគ្គលមិនមានគ្រប់ មិនមានព្យាបាទ មិនមានអង្គ មានវិសេសបុគ្គល
 ក្នុងចក្ខុបុគ្គលនេះឯង នេះជាគោលសន្សំ ២ ដែលអាយសាវកនោះបាន
 ហើយ ។ បើអំពីគោលដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ឈ្មោះជាបុគ្គលធ្វើ ត្រូវប្រាកដ
 អំពីវិសេសបុគ្គលធ្វើអំពីគោលដែលបុគ្គល ណាមួយធ្វើ លេចក្នុងចក្ខុ
 ពេលប្រាកដត្រូវប្រាកដដែលមិនធ្វើអំពីគោលដែលបុគ្គលធ្វើ ឈ្មោះ
 សន្សំ ៣ ដែលអាយសាវកនោះបានហើយ ។ បើអំពីគោលដែលបុគ្គលធ្វើ
 ហើយ ឈ្មោះជាមិនបុគ្គលធ្វើ ត្រូវប្រាកដនឹងប្រាកដយោបល់
 ដំបូងសុទ្ធដោយហេតុតាំង ២ ក្នុងលោកនេះ នេះជាគោលសន្សំ ៤ ដែល
 អាយសាវកនោះបានហើយ ។ បើគ្រូប្រាជ្ញាដឹងនៃ អាយសាវកនោះឯង

ឯវ អាចង់ត្រា ឯវ អក្សរដ្ឋឯត្រា ឯវ អស័ក្សល័ដ្ឋ-
 ឯត្រា ឯវ វិសុទ្ធិឯត្រា តស្ស ឯវ ធម្ម ឥម
 ឥត្តារោ អស្សាសា អធិគតា ហោន្តិ ។ អភិក្កន្ត
 កន្ត ។ ថេ ។ ឯតេ មយំ កន្ត កតវន្ត សាណ៍
 កត្វាម ធម្មត្ថា កិក្ខុសង្ឃត្ថា ឧបាសគេ ហេ កន្ត
 កតវា ជាមក អដ្ឋិតត្ថ ចាណុចេតេ សាណ៍ គតេតិ ។

[៦៥] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ធន្តតោ
 សាវត្ថយំ វិហារតិ ចុញ្ចារមេ មិការមាគុច្ឆាសារមេ ។
 អថទោ សាស្មោ ឧ មិការចត្តា រោហនោ ច ថេទុ-
 ណិយចត្តា^(១) យេនាយស្មា ធន្តតោ តេនុបសង្កម័សុ
 ឧបសង្កម័ត្តា អាយស្មន្តំ ធន្តតំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ មិសិធីសុ ។ ឯតមន្តំ មិសិធី ទោ
 សាស្មិ មិការចត្តាវ អាយស្មា ធន្តតោ ឯកតោច

---

១ ឬ. ធម្មោ ច សេនិយត្ថា ។

មិនមានចិត្តប្រកបដោយគៀវយោធន៍នេះ មិនមានចិត្តព្យាបាទយោធន៍នេះ
 មិនមានចិត្តសាវ័យ្យយោធន៍នេះ មានចិត្តចាំសុខយោធន៍នេះ នេះជាការមិនស្រួល
 ៤ យោធន៍ដែលគោរពសាវ័យ្យនេះក្នុងចក្ខុវិស័យ ។ បដិច្ចព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ច្បាស់រលកណាស់ ។ ថេ ។ បដិច្ចព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងច្បែកអង្គ
 គាំធន៍ សូមដល់ខ្ញុំព្រះដ៏មានព្រះធម៌ដ៏ ខ្ញុំព្រះធម៌ដ៏ ខ្ញុំព្រះសេច្ច
 ដ៏ ជាដ៏ចំរើន បដិច្ចព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាទុក
 ខ្ញុំយើងច្បែកអង្គជាទុកសកដល់ខ្ញុំសារណៈស្មើដោយដ៏រីក តំណក់វិថុ
 នេះជាដ៏មកទៅ ។

[៦៨] សម័យមួយ ព្រះមន្ត្រៈ ដ៏មានភាព គង់ក្នុងប្រាសាទ
 របស់មិគ្គាមាត ក្នុងវិស្វប្បវត្តន ទៀតព្រះសាវ័យ្យ ។ ព្រះនាងសាឡៈ ជា
 ចៅរបស់មិគ្គាសេដ្ឋីដ៏រីករោះជាចៅរបស់ចេតុណិយសេដ្ឋី តាំងតែចូល
 ទៅក្រុងនោះដ៏មានភាព លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយចង្គ្គំព្រះមន្ត្រៈ
 ដ៏មានភាព ហើយអង្គុយក្នុងសីលសម្ភារ ។ លុះសាឡៈជាចៅរបស់មិគ្គា-
 សេដ្ឋី អង្គុយនៅក្នុងសីលសម្ភារ ព្រះមន្ត្រៈដ៏មានភាពប្រាសាទស្នូលជា

ឯវេ ឥន្ទ្រេ សាធូ្វា ហ អនុស្សវេន ហ ចាច្ចរ
 កយ ហ នីតិកិកយ ហ ច័ន្ទសាធូ្វាធនេន ហ
 ឥន្ទ្រេហេតុ ហ ធម្មបោតុ(១) ហ អាការាបិវិគ្គេន
 ហ និដ្ឋិធិដ្ឋានតុដ្ឋិយា ហ កល្យាណយ ហ
 សមណោ ចោ ឥន្ទ្រេ យនា ឥន្ទ្រេ សាធូ្វា
 អន្តរា ។ ជានេយ្យាថ នមេ ធម្មា អកុសលា
 នមេ ធម្មា សាវជ្ជា នមេ ធម្មា វិញ្ញាណាហិតា
 នមេ ធម្មា សមត្តា សមាធិញ្ញ អហេតាយ ទិច្ចាយ
 សាវត្ថន្តិកំ អថ ឥន្ទ្រេ សាធូ្វា មជ្ឈិមោយ្យាថ ។ តំ
 កំ ឧត្តរេ សាធូ្វា អន្តំ លោកេតិ ។ ឯវំ កន្ថំ ។
 អភិជ្ឈាតិ ទោ អហំ សាធូ្វា ឯកមន្តំ វនាមិ ។

១ ឧ. ហ ពិព្ពន្ធកោស ហ ចោត្តកោស ។

កាលសាធូ្វៈនីតិកោចៈ ឥតតំនិទ្យាយ ធូលមក ឥតតំនិទ្យាយ កុំប្រ
 កាន់ដោយការព្រា ។ ឆ្នាំ កុំប្រកាន់តាមពាក្យបរម្យា កុំប្រកាន់ដោយព្រា
 ផ្ទះ កុំប្រកាន់ដោយការពាទ្យនក្រម កុំប្រកាន់តាមយុត្តិធម្មត្រិះរិះ
 កុំប្រកាន់ដោយការតំប្រយោជ្យ កុំប្រកាន់ដោយត្រិះរិះ តាមសាសា
 កុំប្រកាន់ដោយសច្ច្តិកៈធម្មតិក្ករកមការព័ន្ធម្ម ។ សមនីសេចក្តីអស់
 ឃើញ កុំប្រកាន់ដោយយល់ថាមានសក្ការក្សន្ត្រី កុំប្រកាន់ដោយធម្មតា
 សមណៈ(នេះ) ជាគ្រូបស់យើងឡើយ ម្ចាស់សាធូ្វៈនីតិកោចៈ កាល
 កាលឥតតំនិទ្យាយ នីតិដោយទ្វេឯង ធម្មតំនិទ្យាយនេះ ជាអកុសល
 ធម្មតំនិទ្យាយនេះ ប្រកបដោយចោល កម្មតំនិទ្យាយនេះ ដែលគ្មាន
 ប្រាជ្ញាភិក្ខុវិញ្ញាណ ធម្មតំនិទ្យាយនេះ ដែលបុគ្គលបានសមាទានឱ្យពេញ
 លេញរហ័យ កែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមិនជ្រាបយាជន ឃើញសេចក្តីទុក្ខ
 ម្ចាស់សាធូ្វៈនីតិកោចៈ តាមសាសាឥតតំនិទ្យាយត្រូវរកចោលចេញ ។
 ម្ចាស់សាធូ្វៈនីតិកោចៈ ឥតសំភារសេចក្តីនោះផ្សេង លោកៈពាន
 ផែន ។ សាធូ្វៈនីតិកោចៈឆ្លើយថា មានវេទនាសម្ភាស ។ ម្ចាស់
 សាធូ្វៈនីតិកោចៈ កត្តាសាសាសេចក្តីនេះ លោកៈជាអភិជ្ឈា ។

លុដ្ឋោ ទោ អយំ សាឡា អភិជ្ឈាណុ ចាណាម្បិ ហនតិ
 អនិទ្ទម្បិ អាទិយតិ បរាជារម្បិ កច្ឆតិ មុសាចិ កណាតិ
 បរម្បិ ឥឥត្តាយ សមាធមេតិ យំស ហោតិ ធិយរត្តំ
 អហំតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ តំ កី មញ្ញជ
 សាឡា អត្ថំ ខោសោតិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ ឡាចា-
 ណាតិ ទោ អហំ សាឡា ឯតមត្ថំ វនាមិ ។
 ទុដ្ឋោ ទោ អយំ សាឡា ឡាចន្តចិត្តោ ចាណាម្បិ
 ហនតិ អនិទ្ទម្បិ អាទិយតិ បរាជារម្បិ កច្ឆតិ
 មុសាចិ កណាតិ បរម្បិ ឥឥត្តាយ សមាធមេតិ
 យំស ហោតិ ធិយរត្តំ អហំតាយ ទុក្ខាយាតិ ។
 ឯវំ កន្តេ ។ តំ កី មញ្ញជ សាឡា អត្ថំ
 ហោហោតិ ។ ឯវំ កន្តេ ។ អវិជ្ជាតិ ទោ អហំ
 សាឡា ឯតមត្ថំ វនាមិ ។ មុដ្ឋោ ទោ អយំ
 សាឡា អវិជ្ជាកតោ ចាណាម្បិ ហនតិ អនិទ្ទម្បិ

ប្បាសសាឡាៈនីតិរោហនៈ បុគ្គលបុគ្គលាភាព្រឹទ្ធដោយអភិជ្ឈានោះ វេលា
 សម្រាប់សត្វៈ កាន់យករបស់ដែលគេមិនបានឱ្យៈ ប្រព្រឹត្តទុក្ខកិ-
 យារបស់អ្នកដទៃៈ គោលការក្សត្រហត្ថៈ ដឹកនាំអ្នកដទៃដើម្បីរំលោភបំពាន
 ៈ ដែលជាហេតុឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ នឹងសេចក្តីទុក្ខ
 របស់កាលជាញឹកជិតដល់បុគ្គលនោះមែន ។ មែនលោកម្ចាស់ ។
 ព្រាហ្មសាឡាៈនីតិរោហនៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ទោសៈកាន
 មែន ។ បានដែរលោកម្ចាស់ ។ ប្បាសសាឡាៈនីតិរោហនៈ ព្រាហ្មគោល
 សេចក្តីនេះ ទោសៈជាព្យាបាទ ។ ប្បាសសាឡាៈនីតិរោហនៈ បុគ្គលបុគ្គ
 ប្រឡូក្ខ គេមិនប្រកបប្រកបប្រកបប្រកប តែងសម្រាប់សត្វៈ កាន់យក
 របស់ដែលគេមិនបានឱ្យៈ គឺជាអ្នកដែលយករបស់អ្នកដទៃៈ គោលការក្ស
 ត្រហត្ថៈ ដឹកនាំអ្នកដទៃដើម្បីរំលោភបំពានៈ ដែលជាហេតុឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីទុក្ខរបស់កាលជាញឹកជិត ដល់បុគ្គលនោះ
 មែន ។ មែនលោកម្ចាស់ ។ ប្បាសសាឡាៈនីតិរោហនៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រោហៈបានដែរ ។ បានដែរលោកម្ចាស់ ។ ប្បាសសាឡាៈ
 នីតិរោហនៈ ព្រាហ្មគោលសេចក្តីនេះ រោហៈជាអវិជ្ជា ។ ប្បាសសាឡាៈ
 នីតិរោហនៈ បុគ្គលបុគ្គលាភាព្រឹទ្ធដោយអភិជ្ជានោះ វេលាសម្រាប់សត្វ
 ៈ កាន់យករបស់ដែលគេមិនបានឱ្យៈ គឺជាអ្នកដែលយករបស់អ្នកដទៃៈ

អាទិយតិ វាធារម្បិ កង្កតិ ឡុសាចិ កណាតិ យាម្បិ
 កង្កតាយ សមាធិមេតិ យំស ហោតិ ទីយវត្ថុ
 អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ ឯវំ កន្លេ ។ តំ ភី
 មញ្ញាថ សាឡិ ខីរេ ធម្មា កុសលា វា អកុសលា
 វាតំ ។ អកុសលា កន្លេ ។ សាវត្វា វា អនាវត្វា
 វាតំ ។ សាវត្វា កន្លេ ។ វិញ្ញាណហិតា វា វិញ្ញាប្ប-
 សន្តា វាតំ ។ វិញ្ញាណហិតា កន្លេ ។ សមត្តា សមាធិន្តា
 អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្ថុន្តំ នោ វា កុបំ វា ឯត្ថ
 ហោតិ ។ សមត្តា កន្លេ សមាធិន្តា អហិតាយ
 ទុក្ខាយ សំវត្ថុន្តំ ឯវំ នោ ឯត្ថ ហោតិ ។ ភតិ
 ទោ សាឡិ យន្តំ អវាចុត្តំ ឯថ កុម្មេ សាឡិ
 តា វេទុស្សវេទ តា វាធម្បាយ តា ភតិកិរាយ

គោលភាពក្នុងក្រុងនេះ ដឹកនាំអ្នកដទៃឱ្យរំលោភបំពាន ដែលជា
 ហេតុឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ទីនិសេចក្តីក្នុងសីលាស
 ជាយូរកន្លះដល់ចុងក្រោយនោះទេ ។ មែនលោកម្ចាស់ ។ ម្ចាស់សាឡៈ
 ទីនិរោធនៈ អ្នកសំខាន់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ធម៌ទាំងអស់នេះ ជា
 កុសលឬអាកុសល ។ អាកុសលលោកម្ចាស់ ។ ប្រកបដោយចោល
 ឬមិនប្រកបដោយចោល ។ ប្រកបដោយចោលលោកម្ចាស់ ។ ជាងដែល
 អ្នកប្រាជ្ញសង្ឃៗ ឬជាងដែលអ្នកប្រាជ្ញសាសន៍ ។ ជាងដែលអ្នកប្រាជ្ញ
 គឺជាស្រី លោកម្ចាស់ ។ ជាងដែលចុងក្រោយនោះទេឱ្យឆ្ងល់ឆ្ងាយ
 ហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីក្នុង ឬ មិន
 មែន ឬ មួយភ្លែតដំណើរនេះ មានប្រការដូចម្តេចទៅវិញ ។ ចត្តក្រព្រា
 កុរុណាដ៏ចម្រើន អាកុសលធម៌ដែលចុងក្រោយនោះទេឱ្យឆ្ងល់ឆ្ងាយ
 តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ទីនិសេចក្តីក្នុងមន្ត យើងមួយ
 យ៉ាងនេះ ក្នុងដំណើរនេះ ។ ព្រះឧត្តរគោលថា ម្ចាស់សាឡៈ
 ទីនិរោធនៈ យើងពុំបានប្រកាសដូច្នេះហើយនោះម្ចាស់សាឡៈ
 ទីនិរោធនៈ អ្នកទាំងឡាយ ទូទៅ អ្នកទាំងឡាយ កុំប្រកាន់ដោយសា
 ព្វនោះ កុំប្រកាន់ដោយសាព្វឬម្យ៉ាង កុំប្រកាន់ដោយពុទ្ធបទដូច្នេះ

ហា បំផុតសម្បទានេះ ហា កត្តាហេតុ ហា
 ឈេហេតុ ហា អាណាបរិកត្តនេះ ហា ទិដ្ឋិទិដ្ឋាន-
 ក្ខន្ធិយា ហា កត្តាចតាយ ហា សមណោ ហា
 ត្បាតិ យថា តុត្ថ សាឡា អត្តោ ជាឈេយ្យថ
 ក៏មេ ធម្មា អកុសលា ក៏មេ ធម្មា សាវជ្ជា ក៏មេ
 ធម្មា វិញ្ញាណាត ក៏មេ ធម្មា អាមត្តា សមាទិដ្ឋា
 អហិតាយ ធុត្តាយ សុត្តន្តំ អថ តុត្ថ សាឡា
 បដិហេយ្យាតិ កតិ យន្តំ វត្ថុ ក៏មេ ថេតំ បដិច្ច
 វត្ថុ ។ ឯង តុត្ថ សាឡា ហា អនុស្សាវរេ ហា
 ចាឡាយ ហា កតិកាយ ហា បំផុតសម្ប-
 ទានេះ ហា កត្តាហេតុ ហា ឈេហេតុ ហា
 អាណាបរិកត្តនេះ ហា ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា

កុំប្រកាន់ដោយការពិន្យូនគម្រោ កុំប្រកាន់តាមហេតុផលត្រិះរិះ កុំប្រកាន់
ដោយកាត់ដៃប្រុងវិវាទ កុំប្រកាន់ដោយត្រិះរិះតាមអាការ កុំប្រកាន់
ដោយសេចក្តីពេញចិត្តតាមការពិនិត្យថា សមនឹងសេចក្តីយល់ឃើញ កុំ
ប្រកាន់ដោយយល់ថា មានសភាពគួរជឿ កុំប្រកាន់ដោយគិតថាសមណៈ
(ទេវ)ជាគ្រូចស់យើងដូច្នេះឡើយ ឃ្លួលសាឡៈនឹងរោហនៈ កាលណាអ្នក
ទាំងឡាយនឹងដឹងដោយខ្លួនឯងថា ធម៌ទាំងឡាយនេះ ជាអតុល ធម៌ទាំង
ឡាយនេះ ប្រកបដោយចាស់ ធម៌ទាំងឡាយនេះ ដែលអ្នកប្រាជ្ញត្រិះ
ជឿល ធម៌ទាំងឡាយនេះ ដែលបុគ្គលសមាគមឱ្យពេញលេញហើយ
តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីទុក្ខ ឃ្លួលសាឡៈ នឹង
រោហនៈ កាលណាអ្នកទាំងឡាយត្រូវលះចោលចេញ ភាពយល់ដែល
យើងនោះហៅថាដូច្នេះ ភាពយល់ យើងទុកចោលហើយ ប្រោះកាស្រយ់
ហេតុនេះ ឃ្លួលសាឡៈនឹងរោហនៈ អ្នកទាំងឡាយចូរមក អ្នកទាំងឡាយ
កុំប្រកាន់ដោយការទូទាត់ កុំប្រកាន់តាមភាពយល់ កុំប្រកាន់ដោយ
ទាន់ដំណឹងដូច្នេះ កុំប្រកាន់ដោយការពិនិត្យគម្រោ កុំប្រកាន់តាមហេតុផល
ត្រិះរិះកុំប្រកាន់ដោយកាត់ដៃប្រុងវិវាទ កុំប្រកាន់ដោយត្រិះរិះតាមអាការ
កុំប្រកាន់ដោយសេចក្តីពេញចិត្តតាមការពិនិត្យថា សមនឹងសេចក្តីយល់

នា កត្តាធម្មតាយ នា សមណោ ហេ កត្តតិ យនា តុត្ថ
 សាធុណ្ឌ អត្តនា ។ ជាធម្មាបដ វាស ទន្ធិ កុសលា
 ធម៌ ទន្ធិ អនាថា វាស ទន្ធិ វិញ្ញាប្បសន្តា ធម៌
 ទន្ធិ សមត្តា សមាទិច្ឆា ហិតាយ សុខាយ
 សំវត្ថុន្តិតិ អនី តុត្ថេ សាធុណ្ឌ ឧបសម្ពន្ធវិ វិហរ-
 យ្យាបដ ។ វំ កី មញ្ញាបដ សាធុណ្ឌ អត្ថំ អនោ-
 ភោតិ ។ វំ កន្តេ ។ អនតិជ្ឈាតិ ។ ទា អហំ
 សាធុណ្ឌ ឯតទត្ថំ វនាមិ ។ អលុទ្ធា ទា អយំ
 សាធុណ្ឌ អនតិជ្ឈាបុ ទៅ ចាលំ ចានតិ ឧ
 អនិច្ចំ អានិយតិ ឧ ចរោវំ កត្តតិ ឧ ឧសា
 កលាតិ ចរម្បិ ធម្មតាយ សមាទាមតិ យំស
 ហោតិ ធិយាត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ វំ
 កន្តេ ។ វំ កី មញ្ញាបដ សាធុណ្ឌ អត្ថំ អនោភោតិ ។

ឃើញ កុំប្រកាន់ដោយយល់ថា មានសភាពគួរឲ្យ កុំប្រកាន់ដោយ
 គិតថាសមណៈ(នេះ)ជាគ្រូចស់យើងឡើយ ឆ្ងល់សាធុៈធិរិកេហនៈ
 កាលណា អ្នកទាំងឡាយគិតដោយខ្លួនឯងថា ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ជា
 កុសល ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ មិនប្រកាន់ដោយចាស់ ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ
 ដែលអ្នកប្រាជ្ញសាសនៈ ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ដែលបុគ្គលសមាទានឱ្យ
 គេញលេញហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ចិន្តិសេចក្តីសុខ
 ឆ្ងល់សាធុៈធិរិកេហនៈ កាលណាអ្នកទាំងឡាយ គួរចូលទៅសម្រេច
 សម្រាជ្ជានៅទុរ ។ ឆ្ងល់សាធុៈធិរិកេហនៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច អរោគៈចានដែរ ។ ចានដែរណាម្ចាស់ ។ ឆ្ងល់សាធុៈធិរិ
 កេហនៈ កត្តាគោលសេចក្តីថា អរោគៈជាអនតិជ្ឈា(សេចក្តីមិនរោគ)
 ឆ្ងល់សាធុៈធិរិកេហនៈ បុគ្គលអ្នកមិនរោគ មិនចានអតិជ្ឈានេះ
 រឿងធម៌សម្រាប់សត្វ មិនកាន់យកទូទៅដែលគេមិនបានឱ្យ មិនគប្បីកម្ស
 កិយានចល់គ្នាដទៃ មិនចាលកាត្យកុចាត ដឹកទំនួលដទៃដើម្បីអំពើដូច្នោះ
 ដែលជាហេតុប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ចិន្តិសេចក្តីសុខ អស់កាលជា
 យូរអង្វែងដែលបុគ្គលនោះមែន ។ មែនហើយណាម្ចាស់ ។ ឆ្ងល់
 សាធុៈធិរិកេហនៈអ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អរោសៈចានដែរ ។

សាវត្ថា កំ អនាវត្ថា កំ ។ អនាវត្ថា កន្លែ ។ វិញ្ញា-
 ណាវត្ថា កំ វិញ្ញាប្បសន្តា កំ ។ វិញ្ញាប្បសន្តា កន្លែ ។
 សមន្តា សមាទិដ្ឋា ហិកាយ សុខាយ សំវត្ថន្ធិ នោ
 កំ កាដំ កំ ឯកុ ហោតិកំ ។ សមន្តា កន្លែ
 សមាទិដ្ឋា ហិកាយ សុខាយ សំវត្ថន្ធិ ឯវំ ហោ
 ឯកុ ហោតិកំ ។ ឥតំ ទោ សាធូរ យន្តំ អនេត្តន្ត
 ឯវំ ឥត្ត សាធូរ ទា អនុស្សវេន ទា បរេជ្ឈកាយ ទា
 ឥតំកំរាយ ទា ចិដកសធម្មនាទេន ទា តត្ត្រៈហកុ
 ទា ឈយេហកុ ទា អនាវចរីតត្តេន ទា ទិដ្ឋិទិដ្ឋាន-
 កុដ្ឋិយា ទា កត្វរេកាយ ទា សមណោ នោ កុតិ

ប្រកាសោយោភាស ប្រកាសោយោភាស ។ ឯមប្រកាសោយោ
 ភាសោ យោកខ្ពស់ ។ ជាតិដែលក្នុងប្រាជ្ញាដ៏វិស័យ ឬជា
 តិដែលក្នុងប្រាជ្ញាសាសនា ។ ជាតិដែលក្នុងប្រាជ្ញាសាសនា លោក
 ខ្ពស់ ។ ជាតិដែលក្នុងសមាគមន្ទរោងរោងរោង តែង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ទីនិសេធក្នុង ឬទីនិសេធក្នុង ឬក្នុង
 ក្នុងនិសេធក្នុង ទាមប្រកាសដ៏ល្អបំផុត ។ ឯមប្រកាសដ៏ល្អបំផុត
 ទីនិសេធក្នុងសមាគមន្ទរោងរោងរោង តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ទីនិសេធក្នុង យើងកុំយល់យល់និសេធក្នុង ក្នុងនិសេធក្នុង
 កុំ ។ ព្រះធម្មត្ថៈនាម ខ្មោចសាធម្មត្ថៈនិសេធក្នុង យើងបាតកាល
 កុំពាក្យណាមួយ ម្ចាស់សាធម្មត្ថៈនិសេធក្នុង ក្នុងនិសេធក្នុងយល់
 កុំពាក្យនេះ កុំប្រកាន់ដោយការព្រួយ កុំប្រកាន់តាមការព្រួយ
 កុំប្រកាន់ដោយបាតកាល កុំប្រកាន់ដោយការព្រួយ កុំប្រកាន់
 តាមការព្រួយ កុំប្រកាន់ដោយការព្រួយ កុំប្រកាន់
 ដោយប្រព្រឹត្តិការណ៍ កុំប្រកាន់ដោយសេចក្តីព្រួយបារម្ភ ចំពោះ
 ថា សេចក្តីនិសេធក្នុងយើង កុំប្រកាន់ដោយយល់ថា មានសភាព
 ឬដើម្បី កុំប្រកាន់ដោយឥតថា សមណៈ(ទេវ)ជាគ្រូសាសនាដ៏ល្អបំផុត

យនា តុម្ពេ សាធុរ អន្តរាវ ជាយេយ្យេន
 ឥមេ ធម្មា កុសលា ឥមេ ធម្មា អនេវជ្ជា ឥមេ
 ធម្មា វិញ្ញាប្បសន្តា ឥមេ ធម្មា សមត្តា សមាទិញ្ញា
 ហិពាយ សុខាយ សំវត្តន្តិកំ អថ តុម្ពេ សាធុរ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហរយ្យជាតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តិ ឥនេមេតំ
 ចដិច្ច វុត្តិ ។ ស ទោ សោ សាធុរ អរិយសា-
 វណា ឃីវំ វិគតាភិជ្ឈេរ វិគតត្យាហានោ អសម្មន្តេរ
 សម្បជានោ ចតិស្សតោ មេត្តាសហគតេន ទេវសា
 ឯកំ ធិសំ ជវ្វា វិហរេតិ កថា ទុតិយំ កថា
 តតិយំ កថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធចរោ តិរិយំ សទ្ធិ
 សទ្ធក្ខតាយ សត្វាវន្តំ លោកំ ... ករុណាសហគតេន
 ទេវសា ។ មេ ។ មុនិកាសហគតេន ទេវសា ។ មេ ។
 ឧបេក្ខាសហគតេន ទេវសា ឯកំ ធិសំ ជវ្វា

ម្ចាស់សាឡៈនីតិកេហៈ ។ កាល លោក្ខតំនិទ្ធករយនីតិកេហៈខ្លួនឯងថា
 ធម៌តំនិទ្ធករលានេះ ជាគុសល ធម៌តំនិទ្ធករលានេះ ប្រកបដោយភោស
 ធម៌តំនិទ្ធករលានេះ ជាធម៌ដែលគួរក្រាបជ្រកសរសើរ ធម៌តំនិទ្ធករលានេះ
 ដែលបុគ្គលសមាគមឱ្យគេព្រមព្រៀងហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ នីតិសេចក្តីសុខ ម្ចាស់សាឡៈនីតិកេហៈ កាលណោះ គួរ
 តំនិទ្ធករ ក្នុងលាវេសាប្រេចសម្រាជ្ជានីតិ កាត្យាណដែលភាគច្រើន
 ពោលហើយផ្សេងៗ កាត្យាណៈ កាត្យាណៈជាលទ្ធករហើយ ព្រោះតាមស្រីយ
 ហេតុដូច្នេះ ។ ម្ចាស់សាឡៈនីតិកេហៈ អរិយសាវណា ប្រាសចាក
 ភក្តីជ្រាបចាកទ្រព្យ ជាអ្នកមិនជឿន មានសម្បជញ្ញៈ មានសតិ
 ចិត្តលំអាប់យ៉ាងនេះហើយ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស
 ទី១ ទោទិសទី២ ទី ៣ ទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទាំងបី ទាំង
 ក្រោមនីវិទិសទី៥ ផ្សាយទៅកាន់លោកតំនិទ្ធករ ដោយប្រកាសតំនិទ្ធករ
 ក្នុងទីតាំងគួរ...មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ មេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 មុនិកា ។ មេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១

វិហារី តថា ធុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចក្កត្ថំ
 ឥតិ ឧទ្ទមោ វិវិយំ សព្វតំ សព្វត្ថោយ សព្វាវុត្ថំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគរោ មេតសា វិបុលោ
 មហាក្កតោ អប្បនាណោ អវេសោ អព្យាបដ្ឋោ
 យំត្វា វិហារី ។ សោ ឯវំ បដាធាតិ អត្ថំ ឥតំ
 អត្ថំ ឃ័តំ អត្ថំ បណីតំ អត្ថំ ឥឧស្ស សញ្ញា-
 ភកស្ស ឧត្តរំ ចិស្សណត្ថំ ។ តស្ស ឯវំ ជាតោ
 ឯវំ បស្សតោ តាចាសវាចំ ចិត្តំ វិធុទ្គតំ ភវាសវាចំ
 ចិត្តំ វិធុទ្គតំ អវិជ្ជាសវាចំ ចិត្តំ វិធុទ្គតំ វិធុទ្គស្មី
 វិធុទ្គមិតំ ញាណំ ហោតិ ចិណ្ហា ជាតិ វុសិតំ
 ច្រហូចរិយំ កាតំ កាណិយំ ធាមំ ឥត្តត្តាយាតំ
 បដាធាតិ ។ សោ ឯវំ បដាធាតិ អហុ ធុរេ
 លោកោ តធុរេ អត្តសលំ សោ ឯវាហំ ធុរេ
 ឥរេតំ កុសលំ អហុ ធុរេ ធាសោ...

ទោតិសទី ២ ទី ៣ ទី ៤ កិដ្ឋត្ថោ ទាមចិត្តប្រកថោយេវេត្តា ជា
 ចិត្តតំបុណយ ដល់ខ្ញុំសភាពជាតិ រកប្រមាណមិនបាន មិនមានភ្លៀរ
 មិនមានធុរេ ឆ្ងាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ឆ្លង
 ទិសទី៤ ឆ្ងាយទៅកាន់លោកចាំអស់ ដោយប្រការទាំងឡាយ ក្នុងទី
 កំណត់ ។ ប្រការយសាភាវណីយ៍ច្បាស់យ៉ាងនេះ ឧត្តសត្ថ កំ
 ខាង សុខុមយសត្ថ កំខាង បន្តសត្ថ កំខាង ចំណេសត្ថជាគ្រឿងរោស
 ចេញពីត្រូវលើសញ្ញាកំខាង ។ កាលប្រការយសាភាវណីយ៍
 នេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តវិមជ្ជចូលកកាសវិជ្ជា ចិត្តវិមជ្ជចូលក
 កកាសវិជ្ជា ចិត្តវិមជ្ជចូលកកាសវិជ្ជា កាលបើចិត្តស្រឡាចហើយ
 សោតក៏ដឹងច្បាស់កំណត់ឡើង ចិត្តចុះស្រឡាចហើយ ដឹងច្បាស់ថា
 ជាអវេសហើយ ចិត្តច្របូចរិយៈកកាសត្ថោចហើយ សោច្បសកិច្ច
 កកាសត្ថោចហើយ ចិត្តកកាសកិច្ចដ៏ច្របូចរិយៈ ដើម្បី
 សោច្បសកិច្ចនេះឡើង មិនមានឡើយ ។ ប្រការយសាភាវណីយ៍
 ច្បាស់យ៉ាងនេះ លោកកើតមានផលកកាសត្ថក្នុងកាលមុន ធុរេ
 នោះអកុសល ឥឡូវនេះ លោកនោះមិនមានឡើយ ធុរេនោះ
 ឆ្ងាយថាអកុសល ទោសកើតមានផលកកាសត្ថ ក្នុងកាលមុន...

អហ្ម ចុក្ខេ ខោណោ កនហ្ម អកុសលំ សោ ឯតាហិ
 ឧត្តំ វិទ្យុតំ កុសលន្តិ ។ ធីតិ សោ ធិដ្ឋេ ធិដ្ឋេ
 ធិត្ថានោ ធិត្ថានោ សីតិក្កោ សុទ្ធស្មនំសីវេនី
 ព្រហ្មភូតេន អត្តនំ វិហារីតិ ។

[២៤] ភិណ្ឌីនាមំ ភិក្ខុវេ កាតាវត្ថុនិ ។
 កាតាវត្ថុនិ ភិណ្ឌិ ។ អតីតំ វា ភិក្ខុវេ អន្ទានំ
 អាត្ម កាតំ កាថេយ្យ ឯវំ អហោសិ អតីតមន្ទា-
 នន្តំ អនាគតំ វា ភិក្ខុវេ អន្ទានំ អាត្ម កាតំ
 កាថេយ្យ ឯវំ ភវីស្សតិ អនាគតមន្ទានន្តិ ឯតាហិ
 វា ភិក្ខុវេ ចច្ចុឡន្តិ អន្ទានំ អាត្ម កាតំ កាថេយ្យ
 ឯវំ ហោតិ ឯតាហិ ចច្ចុឡន្តិ ។ កាថាសម្ម-
 យោភេន ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វេទិតត្វោ យនី វា
 កាត្វោ យនី វា អកាត្វាតិ ។ សមាយំ ភិក្ខុវេ

តោហោតីតមាធិសំភាសនា ក្នុងកាលមុន ធម្មជាតិគោរ ជាអកុសល
 ឥឡូវនេះ តោហោតិធិសំភាសនា ធម្មជាតិគោរ ជាអកុសល
 ឥឡូវនេះ ។ ព្រះអរិយសាវ័កតោរាសេសចក្កៈស្រកញ្ជាន ជាអកុសល
 កាលស តោរាសេសចក្កៈក្រដាតំជាប្រព្រឹត្តិ ធម្មជាតិសេចក្តីសុទ្ធ ចានន្ទនដ៏
 ប្រសើរ តោរាសេសចក្កៈ ។

[២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវីត្ថុនោចានេន យានី ។ ភវីត្ថុ
 ន យានីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសាសនាសាសនាប្រាសាទ
 ហេតុជាអតីតកាល ហេតុជាអតីតកាល មានមហាយាននេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្នាលសាសនាសាសនាប្រាសាទហេតុជាអនាគតកាល
 ហេតុជាអនាគតកាលនឹងមានយានីនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្នាល
 សាសនាសាសនាប្រាសាទហេតុជាចច្ចុឡន្តកាល ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ហេតុជា
 ចច្ចុឡន្តកាល ក្នុងកាលឥឡូវនេះយានីនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បណ្ឌិតមហាវិជ្ជា ស្គាល់មុខសាសនាប្រាសាទយានីនេះយានីនេះ តោ
 ជាមុខសាសនាប្រាសាទយានីនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវី

បុគ្គលោ បញ្ញំ ឬត្ថា សមាធនោ ឯកំសត្យាការណីយំ
 ចញ្ញំ ន ឯកំសេន ត្យាការោតិ វិភង្គត្យាការណីយំ
 បញ្ញំ ន វិភង្គត្យាការោតិ ចដិបុត្តាត្យាការណីយំ បញ្ញំ
 ន ចដិបុត្តាត្យាការោតិ វេចនីយំ បញ្ញំ ន វេចនំ ឯវំ
 សង្ខាយំ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អកក្ខោ ហោតិ ។
 សធនោ ចនាយំ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បញ្ញំ ឬត្ថា
 សមាធនោ ឯកំសត្យាការណីយំ ចញ្ញំ ឯកំសេន
 ត្យាការោតិ វិភង្គត្យាការណីយំ ចញ្ញំ វិភង្គត្យា-
 ការោតិ ចដិបុត្តាត្យាការណីយំ បញ្ញំ ចដិបុត្តាត្យា-
 ការោតិ វេចនីយំ បញ្ញំ វេចនំ ឯវំ សង្ខាយំ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កក្ខោ ហោតិ ។ កាថាសង្ឃ-
 យោកេន ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វេទិតត្យា យនិ វា កក្ខោ
 យនិ វា អកក្ខោតិ ។ សង្ខាយំ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 បញ្ញំ ឬត្ថា សមាធនោ ហំ ចដ្ឋានេ ន សណ្ឋាតំ
 ចវិការច្ប ន សណ្ឋាតំ អញ្ញាវានេ ន សណ្ឋាតិ

បុគ្គលនេះកាលដែលត្រូវស្រឡាចហើយ មិនព្យាករស្រឡាដែលគេ
 ស្យា ព្យាករតែមួយចំណែក (តែម្នាក់) មិនព្យាករដោយការចែករំលែក ឬ
 ច្រឡាដែលគួរព្យាករដោយការចែករំលែក មិនព្យាករដោយសារស្មោះ
 ទៅវិញទៅមកច្រឡាដែលគួរព្យាករ ដោយសារស្មោះទៅវិញ មិនបញ្ចប់
 ឡើយច្រឡាដែលគួរបញ្ចប់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ
 បុគ្គលនេះឈ្មោះថាជាបុគ្គល មិនគួរសាកព្វ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 (ប្រសិនបើបុគ្គលនេះ កាលដែលត្រូវស្រឡាចហើយ គឺព្យាករច្រឡាដែល
 គួរព្យាករដោយចំណែកមួយ តែមួយចំណែក (ចំណែកៗ) ព្យាករដោយ
 ការចែករំលែក ឬច្រឡាដែលគួរព្យាករ ដោយការចែករំលែក ព្យាករ
 ដោយការស្មោះទៅវិញ ឬច្រឡាដែលគួរព្យាករ ដោយការស្មោះទៅ
 វិញ បញ្ចប់ឬច្រឡាដែលគួរបញ្ចប់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាង
 នេះ បុគ្គលនេះឈ្មោះថាជាបុគ្គលគួរសាកព្វ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បណ្ឌិតធម្មវិជ្ជា ស្គាល់បុគ្គល ដោយការច្នៃច្រឡាដោយពាក្យសម្តីថា
 នេះជាបុគ្គលដែលគួរសាកព្វ ឬមិនគួរសាកព្វ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើ
 បុគ្គលនេះដែលត្រូវស្រឡាចហើយ មិនកំណត់នៅក្នុងថ្ងៃនេះ (ហេតុដែល
 កើតមាន) មិនកំណត់ (ហេតុដែលមិនកើតមាន) មិនកំណត់
 ក្នុងចំណុច៖ (ការកំណត់ស្ម័គ្រចិត្ត) មិនកំណត់នៅក្នុងចំណុចដែលគួរចេះ

៤១

វង់ចងាយ ន សណ្តតិ ឯ សន្តាយំ ភិក្ខុវ
 បុគ្គលោ អកត្តោ ហោតិ ។ សទេ ចងាយំ
 ភិក្ខុវ បុគ្គលោ ចញ្ចំ បុដ្ឋោ សមាធនោ ហនន្តាន
 សណ្តតិ ចរិតធម្មេ សណ្តតិ អត្តាននេ សណ្តតិ
 វង់ចងាយ សណ្តតិ ឯ សន្តាយំ ភិក្ខុវ បុគ្គលោ
 កត្តោ ហោតិ ។ កតាសម្បយោភេន ភិក្ខុវ
 បុគ្គលោ វង់តត្ថោ យនំ វា កត្តោ យនំ វា
 អកត្តោតិ ។ សទាយំ ភិក្ខុវ បុគ្គលោ ចញ្ចំ
 បុដ្ឋោ សមាធនោ អញ្ញោនាញំ វង់ចងាយំ ភិក្ខុវ
 កតំ អចនាមេតិ កោចត្ថ ធនេសត្ថ អប្បក្កយត្ថ
 ចាតុករោតិ ឯ សន្តាយំ ភិក្ខុវ បុគ្គលោ អកត្តោ
 ហោតិ ។ សទេ ចងាយំ ភិក្ខុវ បុគ្គលោ ចញ្ចំ
 បុដ្ឋោ សមាធនោ នាញោនាញំ វង់ចងាយំ ន ភិក្ខុវ
 កតំ អចនាមេតិ ន កោចត្ថ ធនេសត្ថ
 អប្បក្កយត្ថ ចាតុករោតិ ឯ សន្តាយំ ភិក្ខុវ

មិនតាំងនៅ ក្នុងបដិមា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ
 បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ជាបុគ្គល មិនគួរសាកថា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
 ច្រឡំនឹងបុគ្គលនេះ កាលដែលត្រូវគេសួរច្រឡំហើយ ក៏តាំងនៅក្នុង
 ឋានៈនិរតក្ខនៈ តាំងនៅក្នុងបរិកម្មៈ តាំងនៅក្នុងវិវាទៈ ដែលខ្លួនចេះដឹង
 តាំងនៅក្នុងបដិមា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថា ជាបុគ្គល គួរសាកថា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បណ្ឌិតធម្មវិជ្ជា
 ស្គាល់បុគ្គល ដោយការឆ្លើយប្រះ ដោយជាក្សត្រដ៏ថា នេះជាបុគ្គលគួរ
 សាកថា មិនគួរសាកថាដូច្នេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បើបុគ្គលនោះ
 កាលដែលត្រូវគេសួរច្រឡំហើយ ក៏ដោយជាក្សត្រដ៏ថា ផ្ដេសផ្ដាស
 នាំយកសំអីតាំងត្រូវទកដំណាល ឆ្លើយចម្លើយព្រាងទិដ្ឋិនិរសេចក្ដីឆ្ងល់
 ប្រាកដឡើង ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា
 ជាបុគ្គលមិនគួរសាកថា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ច្រឡំនឹងបុគ្គលនោះ
 កាលដែលត្រូវគេសួរច្រឡំហើយ មិនដោយជាក្សត្រដ៏ថា ផ្ដេស
 ផ្ដាសមិននាំយកសំអីតាំងត្រូវទកដំណាល មិនឆ្លើយចម្លើយព្រាងទិដ្ឋិនិរ
 សេចក្ដីឆ្ងល់ ឡឬប្រាកដឡើង ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ

បុគ្គលោ កាត្មោ ហោតិ ។ កាជាសម្មយោកេន
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វេទិតញោ យធំ វា កាត្មោ យធំ
 វា វកាត្មោតិ ។ សនាយំ ភិក្ខុវេ បុគ្គលេន ចន្ទំ
 បុដ្ឋា សនាវោ អភិបាតិ អភិវទ្ធិតិ អនុបជន្យតិ
 ទលិតំ កល្យាណំ វិវំ សន្តាយំ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 អកាត្មោ ហោតិ ។ សេច មនាយំ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ
 ចន្ទំ បុដ្ឋា សនាវោ ។ អភិបាតិ ធម៌ អភិវទ្ធិតំ
 ធម៌ អនុបជន្យតិ ។ ទលិតំ កល្យាណំ វិវំ សន្តាយំ
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កាត្មោ ហោតិ ។ កាជាសម្ម-
 យោកេន ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វេទិតញោ យធំ វា
 សទុច្ចរិសោ យធំ វា អនុច្ចរិសោតិ ។ អនោចារិ-
 សោតោ ភិក្ខុវេ អនុច្ចរិសោ ហោតិ ។ ឧចារិសោតោ
 សទុច្ចរិសោ ហោតិ ។ សោ សទុច្ចរិសោ សនាវោ
 អភិបាតាតិ ឯកំ ធម្មំ ចរិយានាតិ ឯកំ ធម្មំ
 ចរិយានំ ឯកំ ធម្មំ សង្កតាកោតិ ឯកំ ធម្មំ ។
 សោ អភិបាទន្តោ ឯកំ ធម្មំ ចរិយានន្តោ

បុគ្គលានេ ឈ្មោះជាបុគ្គល គួរសាក្ខី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បណ្ឌិតគឺជីវិត ស្គាល់បុគ្គល ដោយការចូលប្រទះ ដោយពាក្យសំដីជា
 នោះជាបុគ្គលដែលគួរសាក្ខី ឬមិនគួរសាក្ខី ដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះ កាលដែលព្រះតេស្តប្រឆាំងចោល និយាយ
 ចំពោះចំពោះចំពោះ និយាយសង្កត់សង្កត់ និយាយសីលលេង ប្រព្រឹត្ត
 ថ្នាក់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលនោះ បុគ្គលនោះឈ្មោះជាបុគ្គល
 មិនគួរសាក្ខី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះ កាលដែល
 ព្រះតេស្តប្រឆាំងចោល មិននិយាយចំពោះចំពោះ មិននិយាយសង្កត់
 សង្កត់ មិននិយាយសីលលេង មិនប្រព្រឹត្តចំពោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលដែលនោះ បុគ្គលនោះឈ្មោះជាបុគ្គលគួរសាក្ខី ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បណ្ឌិតគឺជីវិត ស្គាល់បុគ្គល ដោយការចូលប្រទះ ដោយ
 ពាក្យសំដីជា នោះជាបុគ្គលមានចម្លើយ ឬ មិនមានចម្លើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមិនទាន់ជ្រើសរើស ជាបុគ្គលមិនមាន
 ចម្លើយ បុគ្គលដែលជ្រើសរើស ជាបុគ្គលមានចម្លើយ ។
 បុគ្គលដែលមានចម្លើយនោះ វេទិតជីវិតច្បាស់នូវចម្លើយ វេទិតកំណត់
 ជីវិតច្បាស់នូវចម្លើយ វេទិតលេងនូវចម្លើយ វេទិតធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់នូវចម្លើយ
 មួយ ។ កាលបុគ្គលនោះជីវិតច្បាស់នូវចម្លើយ កំណត់ជីវិតច្បាស់នូវចម្លើយ

ឯកំ ធម្មំ ធម្មតោ ឯកំ ធម្មំ សន្និកោតោ
 ឯកំ ធម្មំ សម្មា វិមុត្តិ មុសតិ ។ ឯកធម្មតា កិច្ចាវ
 កថា ឯកធម្មតា មន្ទលា ឯកធម្មតា ឧបទិសា ឯកធម្មតុំ
 សោតាវចានំ យនិទំ អនុចានា ចិត្តស្ស វិទាតោតិ ។

យេ វិទ្យា សល្លបន្តិ
 វិចិត្រា សុត្ថស្សីតា
 អនិយតុណាមាសន្តិ
 អតោតាវិវេសិនោ(១)
 ទុក្ខាសិតំ វិក្កលិតំ
 សម្មាសោតំ មរាជយំ
 អត្ថមញ្ញាភិទទ្ធន្តិ
 កុដិយោ កុដិយោ ចេ ។
 សនេ ចស្ស កថាគាមោ
 កាលមញ្ញាយ ចណ្ឌិនោ
 ធម្មដ្ឋឲ្យដិសំយុត្តា
 យា អរិយចរិតា កថា
 តំ កាដំ កាជយេ ជំរេ

១. ១. អនុចានំ វិចិត្រា ។

លាបនីមិត្តមិមួយ ធ្វើឲ្យជាតិច្បាស់ដូចមិមួយ វេទន៍តាមស្រ្តីទូរ្យុត្តិ
 ដោយប្រពៃបាទ ។ ម្ចាស់ក្នុងតំនីឡាយ ការនិយាយ ការប្រែក្លាង
 របងស្រូវនឹងការផ្សំឱ្យច្រើនស្លាប់ សុទ្ធនៃមាតាព្រមព្រៀងចង់
 ប្រោសនិមិត្តកាន់ចំ គឺដោយប្រយោជន៍ ។

ឥតតំនីឡាយណា និយាយ (តំនីកំហឹង) ជាអ្នក
 ប្រកាន់ខ្ជាប់ ជាអ្នកលើកដំណើរទូទៅពេញពាក់ទង ដល់
 រាជិយកុណ ជាអ្នកស្រឡាត់កុសល្យា ទៅវិញទៅមក
 តែងត្រេកអរចំណាយពេលក្នុងស្រុក សេចក្តីភ្ញាក់ភ្ញាក់
 កាន់ច្របូងនឹងការផ្សំស្រស់ដ៏វៃឆ្លាតដ៏ឆ្លា ឯអរិយជនបទ
 ប្រព្រឹត្តការនិយាយដូច្នោះឡើយ ។ ថេរិយជន
 ប្រាថ្នានឹងនិយាយ ក៏ជាអ្នកស្គាល់ ស្គាល់ កាល
 និយាយតែតាមស្រីដែលប្រកបដោយធម៌ ជាសិរី
 ដែលអរិយជនចាប់ប្រព្រឹត្តទុកហើយ ជាអ្នកមានប្រាថ្នា

សុត្តន្តបិដក អង្គទានិកយាយ ទិវគ្គយោ

អំពុំឆ្កោ អនុសង្ខតោ
 អនុត្តិស្តោន(១)មនសា
 អបធុរសោ អសាហសោ
 អនុសុយ្យមាមោ សោ
 សម្មធញ្ញាយ កាសតំ
 សុភាសិតំ អនុមោទេយ្យ
 ទុក្ខដ្ឋេ ជាត្យសានយេ
 ទុក្ខាម្ពំ ន សិរេត្តយ្យ
 ទសិតត្ថ ធន តាហាយេ
 ជាភិបាច ជាភិមន្តេ
 ន ភិវំ ចយុត្តំ កសោ ។
 អញ្ញាធនំ បសាធនំ
 សតំ វេ ហោតិ មន្តោ
 ឯវំ ទោ អរិយោ ចម្ពេន្តិ
 ឯសា អរិយានមន្តោ
 ឯតទញ្ញាយ មេធាវី
 ន សមុស្សយ្យ មន្តយេតិ ។

១ ឧ. អនុបិដក ។ ឬ. អង្គទានិក ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទានិកយាយ ទិវគ្គយោ

មិនក្រោធ មិនរើក្ខន្ធ ខានចិត្តអំណាចនោះគ្រប
 សង្កត់ ជាអ្នកមិនរើកំពស់ ជាអ្នកមិនស្រវន់
 លោកជាអ្នកមិនខានចូលទូទាំងសច្ចៈក្នុងខ្លួន ដឹង
 ពិតច្បាស់ច្រើននិយាយ សំដែងនិយាយត្រូវ ក៏
 កុះកាត់នា កាលបើនិយាយខុស ក៏មិនដេញដោល
 មិនច្រក់ប្រណាំងប្រជែង មិនមានហេតុចាច់ខុសគេ
 មិននិយាយបំប៉ងបំប៉ង មិននិយាយសង្កត់សង្កត់
 គេ មិននិយាយបំប៉ងបំប៉ង ។ ការប្រឹក្សាគ្នា
 យល់ស្របសំខាន់ខ្លះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹង
 ច្បាស់ ដើម្បីសច្ចៈត្រូវថ្លា តាំងដឹងខ្លះខ្លះ
 តែងប្រព្រឹត្តន្តាយដឹងនេះ គេជាប្រឹក្សាទៅអាយុជន
 ចាំខ្លះខ្លះ ចូលរួមអ្នកមានចញ្ញា កាលបើដឹងសច្ចៈ
 ចុះច្បាស់ហើយ មិនផ្ដាច់និយាយប្រឹក្សាលើកដំណើរ
 តែខ្លួនឯងឡើយ ។

[៧០] សរេ កំភូម អញ្ញតិភ័យា បរិក្ខាជកា
 ឯ ឥន្ទ្រយ្យំ តយោនេ អារុសា ធម្មា ។ តតយេ
 តយោ ។ កតោ ឆោសា ឆោយោ ។ ឥនេ ចោ
 អារុសា តយោ ធម្មា ។ ឥនេសំ អារុសា ភិណ្ឌំ
 ធម្មានំ កោ វិសេសា កោ អនិច្ចយសោ កំ
 តាតាតាសា ធម្មំ ។ ឯ ឥន្ទ្រ ឥន្ទ្រ កំភូម តេសំ
 អញ្ញតិភ័យានំ បរិក្ខាជកានំ កំភ្នំ ព្យាគាបយ្យាថាតិ។
 កកវិទូលកា តោ កន្ត្រ ធម្មា កកវិទន្តិកា
 កកវិបដិស្វកា ។ សាទុ វេ កន្ត្រ កកវិទន្តិយោ
 ចជិកាតុ ឯស្ស ភាសិតស្ស អន្តោ កកវិកា សុត្វា
 កំភូ ឆាបស្សន្តិកិ ។ តេចហំ កំភូម សុណាជ
 សាទុតំ វេសិតកោជ ភាសិតស្សន្តិកិ ។ ឯ កន្ត្រតិ
 តោ តេ កំភូ កកវិកា បទុស្សោសុ ។

(៧១) ម្ចាស់កំភូមនិច្ចយ ចើចវិកាជកជាតន្យតិយ កប្បិស្ថា
 (ក្រតាំងនិច្ចយ) យ៉ាងនេះ ម្ចាស់កំភូមនិច្ចយ ធម៌តាំងនិច្ចយ
 អម្បលាវនាមេ ឯ យ៉ាង ។ ធម៌តាំង ឯ យ៉ាងក៏ដូចគ្នា ។ ឥតៈ ១
 តោសៈ ១ តោហៈ ១ ។ ម្ចាស់កំភូមនិច្ចយ ធម៌តាំង ឯ យ៉ាង
 ឆេង ។ ម្ចាស់កំភូមនិច្ចយ ធម៌តាំង ឯ យ៉ាងនេះ វិច្ឆេទដូច
 ក្នុង តាតាតាសាដូចគ្នា មានសេចក្តីផ្សេងៗដូចគ្នា ។ ម្ចាស់កំភូ
 មនិច្ចយ ក្រតាំងនិច្ចយកាលក្រែងស្នូយ៉ាងនេះហើយ កប្បិស្ថាក
 ដូចគ្នា ដល់ក្នុងកំភូមនិច្ចយនិច្ចយនិច្ចយនិច្ចយនិច្ចយនិច្ចយ ។ បដិក្រម
 ដ៏ធំ ធម៌តាំងនិច្ចយ កាលយើងប្រែប្រួល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ដ៏ធំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគដ៏ធំ មានព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគដ៏ធំ ។ បដិក្រមដ៏ធំ យើងប្រែប្រួល សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 តាមតាម សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ បដិសេចក្តីនៃភាសិតនិច្ចយនិច្ចយ
 កំភូមនិច្ចយ បានក្លាយព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយនឹងចងចាំ ។
 ម្ចាស់កំភូមនិច្ចយ ចើចវិកា ក្រតាំងនិច្ចយ ចូលប្រើស្នាម ចូល
 ក្នុងកំភូមនិច្ចយ តាមតាមដ៏សំដែង ។ កំភូមនិច្ចយនិច្ចយ
 អម្បលាវនា ក្នុងក្រមដ៏មានព្រះភាគ ព្រះករុណាព្រះភ័ក្ត្រ ។

អយំ ទោ ភាវុសោ ហេតុ អយំ ចតុយោ
 យេន អនុច្ចាត្តា កំ ធាតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បាត្តា
 កំ ធាតោ កិល្យោភាកាយ វេទុល្លាយ សំវត្ថុតិ ។
 តោ ចតុស្កោ ហេតុ តោ ចតុយោ យេន
 អនុច្ចាត្តា កំ ធាតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បាត្តា កំ
 ធាតោ កិល្យោភាកាយ វេទុល្លាយ សំវត្ថុតិ ។
 ចជ័យនិម្ពន្ធិស្ស វចនីយំ ។ តស្ស ចជ័យនិម្ពន្ធំ
 អយោនិសោ មនសិករោតោ អនុច្ចាត្តា វេទុល្លាយ
 ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បាត្តា កំ ធាតោ កិល្យោភាកាយ
 វេទុល្លាយ សំវត្ថុតិ ។ អយំ ទោ ភាវុសោ
 ហេតុ អយំ ចតុយោ យេន អនុច្ចាត្តា កំ ធាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បាត្តា កំ ធាតោ កិល្យោភាកាយ
 វេទុល្លាយ សំវត្ថុតិ ។ តោ ចតុស្កោ ហេតុ
 តោ ចតុយោ យេន អនុច្ចាត្តា កំ ហោហោ ឧប្បជ្ជតិ
 ឧប្បាត្តា កំ ហោហោ កិល្យោភាកាយ វេទុល្លាយ
 សំវត្ថុតិ ។ អយោនិសោ មនសិករោតោ
 វចនីយំ ។ តស្ស អយោនិសោ មនសិករោតោ

ម្ចាស់ភាវុសោ តាំងឡាយ នេះជាហេតុ នេះជាច្ច័យ ដែលនាំឱ្យមានៈ
 ដែលមិនទាន់កើតឡើងឱ្យកើតឡើងផង វាសៈដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យកើត
 តែតែចំរើនច្រើនឡើងផង ។ ម្ចាស់ភាវុសោ តាំងឡាយ ចុះអ្វីជាហេតុ
 អ្វីជាច្ច័យ ដែលនាំឱ្យមានៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ឱ្យកើតឡើងបាន
 ក្នុង វាសៈដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យកើតតែតែចំរើនច្រើនឡើងក្នុង ។
 ម្ចាស់ស្រាយថា ចជ័យនិម្ពន្ធ (ការផ្ទុកដែលទាន់ចិត្ត) ។ កាល
 បុគ្គលនោះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដូចជ័យនិម្ពន្ធ ដោយមិនជាទុក្ខយន្ត
 បញ្ញា វាសៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ក៏កើតឡើងផង វាសៈដែល
 កើតឡើងហើយ ក៏កើតតែតែចំរើនច្រើនឡើងផង ម្ចាស់ភាវុសោ តាំង
 ឡាយ នេះជាហេតុ នេះជាច្ច័យ ដែលនាំឱ្យមានៈដែលមិនទាន់កើត
 ឡើងឱ្យកើតឡើងផង វាសៈ ដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យកើតតែតែចំរើន
 ឡើងផង ។ ម្ចាស់ភាវុសោ តាំងឡាយ ចុះអ្វីជាហេតុ អ្វីជាច្ច័យ
 ដែលនាំឱ្យមានៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ឱ្យកើតឡើងក្នុង វាសៈដែល
 កើតឡើងហើយ ឱ្យកើតតែតែចំរើនច្រើនឡើងក្នុង ។ ម្ចាស់ស្រាយ
 ថា អយោនិសោមនសិករៈ (ការមិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុក្ខយន្ត
 បញ្ញា) ។ កាលបុគ្គលនោះមិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ដោយជាទុក្ខយន្ត

អនុប្បន្នោ ថេ មោហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នោ ឥ
 មោហោ កិយ្យោភាវិយ វេទុលាយ សំវត្ថុតិ ។ អយំ
 ទោ អាវុសោ ហេតុ អយំ ចន្ទយោ យេន អនុប្បន្នោ
 វា មោហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នោ វា មោហោ កិយ្យោ-
 ភាវិយ វេទុលាយ សំវត្ថុតិ ។ កោ បដាវុសោ
 ហេតុ កោ ចន្ទយោ យេន អនុប្បន្នោ វា ភគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នោ វា ភគោ បហិយតិ ។ អស្ម-
 កនិមិត្តន្តិស្ស វេនិយំ ។ ឥស្ស អស្មកនិមិត្ត-
 យោនិសោ មនសិកាភោ អនុប្បន្នោ ថេ ភគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នោ ឥ ភគោ បហិយតិ ។ អយំ
 ទោ អាវុសោ ហេតុ អយំ ចន្ទយោ យេន
 អនុប្បន្នោ វា ភគោ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នោ វា
 ភគោ បហិយតិ ។ កោ បដាវុសោ ហេតុ
 កោ ចន្ទយោ យេន អនុប្បន្នោ វា គោសោ
 ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នោ វា គោសោ បហិយតិ ។
 មេត្តា ធរោវិមុត្តិកិស្ស វេនិយំ ។ ឥស្ស
 មេត្ត ធរោវិមុត្តិ យោនិសោ មនសិកាភោ

មោហាដែលមិនចាត់កើតឡើង ក៏កើតឡើងផង មោហាដែលកើតឡើង
 ហើយ ក៏កើតកើតមិនច្រើនឡើងផង ។ ម្ចាស់អាវុសាចាំនិព្វាយ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបង្គុយ ដែលនាំឱ្យមោហាដែលមិនចាត់កើតឡើង ឱ្យកើតឡើង
 ផង មោហាដែលកើតឡើងហើយ ក៏កើតកើតមិនច្រើនឡើងផង ។ ម្ចាស់
 អាវុសាចាំនិព្វាយ ចុះអ្វីជាហេតុ អ្វីជាបង្គុយ ដែលនាំឱ្យភក្តីដែលមិនចាត់
 កើតឡើង មិនឱ្យកើតឡើងបានក្តី ភក្តីដែលកើតឡើងហើយ ក៏លះបង់
 ចេញបានក្តី ។ គួរដឹងស្រាយថា អស្មកនិមិត្ត (ការម្នាក់ដែលមិនឃ្លៀង) ។
 កាលបុគ្គលនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវអស្មកនិមិត្តដោយឧបាយនៃបញ្ញា ភក្តី
 ដែលមិនចាត់កើតឡើង ក៏មិនកើតឡើងផង ភក្តីដែលកើតឡើងហើយ
 ក៏លះបង់ចេញបានផង ។ ម្ចាស់អាវុសាចាំនិព្វាយ នេះជាហេតុ នេះ
 ជាបង្គុយ ដែលនាំឱ្យភក្តីដែលមិនចាត់កើតឡើង មិនឱ្យកើតឡើងបានផង
 ភក្តីដែលកើតឡើងហើយ ក៏លះបង់ចេញបានផង ។ ម្ចាស់អាវុសាចាំនិ
 ព្វាយ ចុះអ្វីជាហេតុ អ្វីជាបង្គុយ ដែលនាំឱ្យមោហាដែលមិនចាត់កើតឡើង
 មិនឱ្យកើតឡើងក្តី មោហាដែលកើតឡើងហើយ ក៏លះបង់ចេញបាន
 ក្តី ។ គួរដឹងស្រាយថា មេត្តាចោលវិមុត្តិ (គ្រឿងចេញពីចិត្ត
 ដោយតំណាងបញ្ញា) ។ កាលបុគ្គលនោះធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវមេត្តាចោលវិមុត្តិ

អនុប្បន្នោ ចេវ មោសោ ទុប្បន្នតិ ទុប្បន្នោ ច
 មោសោ បហិយតិ ។ អយំ ចោ ភាវុសា ហេតុ
 អយំ បទ្ទយោ យេន អនុប្បន្នោ វា មោសោ
 ទុប្បន្នតិ ទុប្បន្នោ វា មោសោ បហិយតិ ។
 តោ បហវុសា ហេតុ តោ បទ្ទយោ យេន
 អនុប្បន្នោ វា មោសោ ទុប្បន្នតិ ទុប្បន្នោ វា
 មោសោ បហិយតិ ។ យោនិសោ ខណ្ឌិកាភេតិស្ស
 វចនិយំ ។ ឥស្ស យោនិសោ ខណ្ឌិកាភេតោ
 អនុប្បន្នោ ចេវ មោសោ ទុប្បន្នតិ ទុប្បន្នោ ច
 មោសោ បហិយតិ ។ អយំ ចោ ភាវុសា ហេតុ
 អយំ បទ្ទយោ យេន អនុប្បន្នោ វា មោសោ
 ទុប្បន្នតិ ទុប្បន្នោ វា មោសោ បហិយតិ ។

ដោយ។ បាយនៃចក្ខុ មោសាដែលមិនទាន់កើតឡើង ក៏មិនកើតឡើងផង
 មោសាដែលកើតឡើងហើយ ក៏លះបង់ចេញបានផង ។ ឆ្មារភាវុសា
 ទាំងឡាយ នេះជាហេតុ នេះជាច្រើន ដែលនាំឱ្យមោសាដែលមិនទាន់
 កើតឡើង មិនឱ្យកើតឡើងផង មោសាដែលកើតឡើងហើយ ក៏លះបង់
 ចេញបានផង ។ ឆ្មារភាវុសាទាំងឡាយ អ្វីជាហេតុ អ្វីជាច្រើន
 ដែលនាំឱ្យមោសាដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឱ្យកើតឡើងក្តី មោសាដែល
 កើតឡើងហើយ ក៏លះបង់ចេញបានក្តី ។ គួរដោះស្រាយជា យោនិសោ-
 បណ្ឌិតៈ (ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយ។ បាយនៃចក្ខុ) កាលបុគ្គលនោះ
 ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយ។ បាយនៃចក្ខុ មោសាដែលមិនទាន់កើតឡើង ក៏មិន
 កើតឡើងផង មោសាដែលកើតឡើងហើយ ក៏លះបង់ចេញបានផង ។
 ឆ្មារភាវុសាទាំងឡាយ នេះជាហេតុ នេះជាច្រើន ដែលនាំឱ្យមោសា
 ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឱ្យកើតឡើងផង មោសាដែលកើតឡើង
 ហើយក៏លះបង់ចេញបានផង ។

[៨០] តីណិមាធិ ភិក្ខុវេ អកុសលមូលាធិ ។
 កតហធិ តីណិ ។ លោកោ អកុសលមូលំ
 តោសោ អកុសលមូលំ មោយោ អកុសលមូលំ ។
 យទមិ ភិក្ខុវេ លោកោ តទមិ អកុសលំ(២) យទមិ
 លុត្តោ អភិសង្កហេតិ កាយេន វិហាយ មនសា
 តទមិ អកុសលំ យទមិ លុត្តោ លោកោ អភិ-
 ក្ខតោ បរិយាធិទ្ធិត្តោ បរស្ស អសតា មុត្តំ
 ឧបទហតិ វិទទ វា តទ្ធជ វា ជាតិយា វា ករហាយ
 វា បព្វាជនាយ វា តលវុទ្ធិ តលត្តោ វតិមិ
 តទមិ អកុសលំ ។ វតិស្សម លោកជា
 លោកវិជានា លោកសមុទយា លោកប្បន្ទយា
 អនេកោ ចាមកា អកុសលា ឧប្មា សម្ពុទ្ធិ ។
 យទមិ ភិក្ខុវេ តោសោ តទមិ អកុសលំ
 យទមិ លុត្តោ អភិសង្កហេតិ កាយេន វិហាយ
 មនសា តទមិ អកុសលំ យទមិ លុត្តោ
 តោសោ អភិក្ខតោ បរិយាធិទ្ធិត្តោ បរស្ស
 អសតា មុត្តំ ឧបទហតិ វិទទ វា តទ្ធជ វា

• ២. អកុសលមូលំ ។

[៨១] ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ អកុសលមូល (ឫសគល់នៃអកុសល)
 នេះមាន ៣ យ៉ាង ។ អកុសលមូល ៣ យ៉ាងកើតដូចម្តេច ។ គឺ
 លោភៈជាអកុសលមូល ១ ចោសៈជាអកុសលមូល ១ មោហៈជា
 អកុសលមូល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ សភាវៈណាជាតួលោភៈ សភាវៈ
 នោះជាអកុសល ចុក្ខុយន្តាវេណាភិក្ខិសន្យុន្យុកម្មណា ដោយកាយ
 វិចិត្ត កម្មនោះគឺជាអកុសលដែរ ចុក្ខុយន្តាវេណាត្រូវលោភៈគ្របសង្កត់
 មានចិត្តត្រូវលោភៈរូបិក ភិក្ខិកេរ្យិវិចិត្តចិត្តដែលមិនមានពិភវិយោអ្នកដឹង
 ដោយការសម្លាប់ខ្លួន ដោយការចាប់ចងខ្លួន ដោយការបំផ្លាញខ្លួន ដោយការ
 ធំរៀនខ្លួន ដោយការបំបែងខ្លួន ដោយការកំចាត់ខ្លួនថា កាកាញជាអ្នក
 មានកំចាត់ខ្លួន ដោយចាតុណា ចោតុនោះ ហៅថាជាអកុសល ។
 អកុសលធម៌ចាំឯងឡាយ ដំណេកជាច្រើនកើតពីលោភៈ មានលោភៈជា
 ដើមចេតុ មានលោភៈជាប្រភព មានលោភៈជាចម្លើយ ចាំឯងម្សាល
 នេះ កើតច្រើនកើតច្រើនដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ
 សភាវៈណាជាតួចោសៈ សភាវៈនោះគឺជាអកុសល ចុក្ខុយន្តាវេណាត្រូវភិក្ខិ
 សន្យុន្យុកម្មណា ដោយកាយ វិចិត្ត កម្មនោះគឺជាអកុសលដែរ ចុក្ខុយន្តា
 ច្រើនត្រូវចោសៈគ្របសង្កត់ មានចិត្តត្រូវចោសៈរូបិក ភិក្ខិកេរ្យិវិចិត្ត
 ចិត្តដែលមិនដឹងពីអ្នកដឹង ដោយការសម្លាប់ខ្លួន ដោយការចាប់ចងខ្លួន

ជាធិយា វា កម្លាយ វា បញ្ចជនាយ វា ពលវត្តិ
 ពលវត្តា ឥតិមិ តធមិ អកុសលំ ។ ឥតិស្សទេ ខោ-
 សាវា ខោសាវិនិបាតា ខោសាសុទ្ធយា ខោសាប្បក្ខយា
 អនេកេ តាមតា អកុសលា ធម្មា សម្ពុត្តិ ។
 យធមិ វិក្ខុវេ ខោហោ តធមិ អកុសលំ យធមិ
 ម្លធម្ម អភិសង្កហតិ កាយេន វាចាយ ឧទសា
 តធមិ អកុសលំ យធមិ ម្លធម្ម ខោហោន អភិ-
 ក្កតោ ចរិយានិទ្ធិចិត្តោ បាស្ស អសតា ទុក្ខំ ឧបទ-
 ហតិ វិនេន វា តទ្ធល វា ជាធិយា វា កម្លាយ
 វា បញ្ចជនាយ វា ពលវត្តិ ពលវត្តា ឥតិមិ តធមិ
 អកុសលំ ។ ឥតិស្សទេ ខោហាវា ខោហា-
 វិនិបាតា ខោហាសុទ្ធយា ខោហាប្បក្ខយា អនេកេ
 តាមតា អកុសលា ធម្មា សម្ពុត្តិ ។ ឯក្កតោ
 កាយំ វិក្ខុវេ បុត្តលោ វុទ្ធានិ អកាលាវិនិច្ឆិមិ

ដោយការបំផ្លាញខ្លះ ដោយការជំនឿល្អខ្លះ ដោយការបំបៅចងខ្លះ ដោយ
 ភាគីកំឡុងគឺ ពាក្យសព្ទជាអ្នកមានកំឡុងខ្លះ ដោយហេតុណា ហេតុ
 នោះហៅថា ជាអកុសល ។ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមកជាច្រើន
 ដែលកើតពីវាទាហៈ មានហេតុជាដើមហេតុ មានហេតុជាប្រភព
 (ជាដំណើរ) មានហេតុជាចន្លោះ ទាំងអស់ឡាយនេះ វាមិនប្រជុំកើតត្រឹម
 ដោយប្រការផ្ទះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវណា ជាគូរមេចៈ
 សភាវណា ជាអកុសល បុគ្គលអ្នកវត្តិ ភេទសន្សំនូវអម្បាលា
 ដោយកាយ វចន្ត កម្មនោះហៅថាអកុសល បុគ្គលអ្នកវត្តិ ត្រូវ
 មេចៈគ្រប់សន្តិក មានចិត្តត្រូវទាហៈ, ឃឹក តែងរកប្រៀនបង្គំទុក
 ដែលខិតខានតំកល់អាកាស ដោយការសម្លាប់ខ្លះ ដោយការចាប់
 ចងខ្លះ ដោយការបំផ្លាញខ្លះ ដោយការជំនឿល្អខ្លះ ដោយការបំបៅចង
 ចងខ្លះ ដោយភាគីកំឡុងគឺ ពាក្យសព្ទជាអ្នកមានកំឡុងខ្លះ ដោយ
 ហេតុណា ហេតុនោះហៅថា ជាអកុសល ។ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ដ៏លាមកជាច្រើន ដែលកើតពីវាទាហៈ មានហេតុជាដើមហេតុ មាន
 ហេតុជាប្រភព មានហេតុជាចន្លោះ ទាំងអស់ឡាយនេះ វាមិនប្រជុំ
 កើតត្រឹមដោយប្រការផ្ទះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 សភាវណ្ណខ្លះនេះហៅថា អាកាលវិទី (និយាយអំពីកាលវិទ្យា) ខ្លះ

មោចដេញ ចាចកោល អកុសលេវ ធម្មេវ អភិ-
 ក្ខតោ ចរិយានិទ្ធនិក្ខេវ ធម្មេវ ធម្មេ ទុក្ខំ វិហារតិ សវិយាតំ
 សទ្ធាយាសំ សចរិទ្ធាវា កាយស្ស ភេតា
 បាឡាណា ទុក្ខតិ ចាដិក្ខត្វា ។ សេយ្យដាវិ ភិក្ខុវេ
 សាលា វ ធម៌ វ ធម្មេវ វ តីវា មាលុក-
 លកាវិ ធម្មេសេតោ ។ បរិយាធនោ អនយិ
 អាចន្តតិ ក្យសនំ អាចន្តតិ អនយក្យសនំ អាចន្តតិ
 វរិវេ ទោ ភិក្ខុវេ ឯវុតោ ចុត្តាលា លោកដេញ
 ចាចកោល អកុសលេវ ធម្មេវ អភិក្ខតោ ចរិ-
 យានិទ្ធនិក្ខេវ ធម្មេវ ធម្មេ ទុក្ខំ វិហារតិ សវិយាតំ
 សទ្ធាយាសំ សចរិទ្ធាវា កាយស្ស ភេតា
 បាឡាណា ទុក្ខតិ ចាដិក្ខត្វា ។ ឆោសដេញ ។ ចេ ។
 មោចដេញ ចាចកោល អកុសលេវ ធម្មេវ
 អភិក្ខតោ ចរិយានិទ្ធនិក្ខេវ ធម្មេវ ធម្មេ
 ទុក្ខំ វិហារតិ សវិយាតំ សទ្ធាយាសំ សចរិទ្ធាវា
 កាយស្ស ភេតា បាឡាណា ទុក្ខតិ ចាដិក្ខត្វា ។
 ឥតានិ ទោ ភិក្ខុវេ តីវា អកុសលប្បលាទិ ។

• ធម្ម. ១/២២ ។

ត្រូវតែកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក កើតឡើងវិញ គ្របសង្កត់ មានចិត្ត
 ត្រូវតែកុសលធម៌ច្រើន តែងនៅជាទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 សេចក្តីតានតឹង មិនសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងចន្ទប្បន្ន បុរេបក្ខយាង
 កាយស្លាប់ទៅ មានទុក្ខតិជាច្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរេបក្ខ
 សាលត្រឹម ដើមនៃកុសលធម៌ច្រើន ត្រូវតែច្រើន ឯដើម បុរេបក្ខ ភាគលើ ភិក្ខុ
 តាំងដោយផ្សេងៗ រមែងរស់នៅសេចក្តីមិនចំរើន ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់
 នូវរូបភាពនិងសេចក្តីចាស់រោចយ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយបុគ្គល
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ត្រូវតែកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក តែងកើតឡើង
 លោកៈ គ្របសង្កត់ មានចិត្តត្រូវតែកុសលធម៌ច្រើន តែងនៅជាទុក្ខប្រកប
 ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ សេចក្តីតានតឹង មិនសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 ក្នុងចន្ទប្បន្ន បុរេបក្ខយាងកាយស្លាប់ទៅ មានទុក្ខតិជាច្រើន ។
 កើតឡើងវិញ ។ ឯវ ត្រូវតែកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមកតែងកើតឡើង
 មោចៈ គ្របសង្កត់ មានចិត្តត្រូវតែកុសលធម៌ច្រើន តែងនៅជាទុក្ខ ប្រកប
 ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ សេចក្តីតានតឹង មិនសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុង
 ចន្ទប្បន្ន បុរេបក្ខយាងកាយស្លាប់ទៅ មានទុក្ខតិជាច្រើន ។ យ៉ាងនេះ ។
 មោច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលប្បលាទិ ។ យ៉ាងនេះ ។

តំណីនាង ភិក្ខុវេ កុសលម្ចាស់ ។ អនាមា តំណី ។
 អនាមា កុសលម្ចាស់ អនាមា កុសលម្ចាស់
 អនាមា កុសលម្ចាស់ ។ យនចិ ភិក្ខុវេ
 អនាមា អនចិ កុសល យនចិ អនុត្តោ អភិ-
 សង្កេតិ តាមេន វិបាយ មនសា អនចិ
 កុសល យនចិ អនុត្តោ លោកេន អនភិក្ខុតោ
 អចរិយាធិន្ទិកតោ ឯ មស្ស អសតា ធុត្ថំ វចន-
 បាតិ វនន វិ តាទ្ធិន វិ ជាតិយា វិ តាហាយ
 វិ មន្ទានិយាយ វិ ពលវិទ្ធិ ពលត្ថោ វិ តិច្ឆិ អនចិ
 កុសល ។ វិសិស្សទេ អលោកតា អលោកតិណនា
 អលោកសមុទយា អលោកញ្ញយា អនេកេ កុសលា
 ធម្មា សម្ពុត្តិ ។ យនចិ ភិក្ខុវេ អនាមា អនចិ
 កុសល យនចិ អនុត្តោ អភិសង្កេតិ តាមេន
 វិបាយ មនសា អនចិ កុសល យនចិ
 អនុត្តោ លោកេន អនភិក្ខុតោ អចរិយាធិន្ទិកតោ

ឆ្មារភក្ត្រតាំងឡាយ កុសលមូល (ឫសគល់នៃកុសល) នេះមាន ១
 យ៉ាង ។ កុសលមូល ១ យ៉ាងនឹងផ្តល់ផល ។ គឺអរោគៈ ជា កុសលមូល ១
 អរោគៈ ជា កុសលមូល ១ អរោគៈ ជា កុសលមូល ១ ។ ឆ្មារភក្ត្រតាំង
 ឡាយ ធម្មជាតិណាជាអរោគៈ ធម្មជាតិនោះជាកុសល បុគ្គលអ្នកបំផ្លា
 លោកគឺសម្បជញ្ញវិញ្ញាណ ដោយកាយ វេទា ចិត្ត កម្មនោះគឺជាកុសល
 ក្រុមបុគ្គលនៃលោក ត្រូវលោកៈមិនគ្របសន្តិធំ មានចិត្តត្រូវលោកៈមិនប្រ
 កែ មិនល្បើងចង្អុលខ្ពស់ ដែលមិនមាននិមន្តដល់អ្នកដទៃ ដោយការសម្លាប់
 ខ្លួន ដោយការចាប់ខ្លួនខ្លួន ដោយការចង្អុលខ្លួន ដោយការគិតផ្សេងខ្លួន
 ដោយការចាប់ខ្លួនខ្លួន ដោយការគិតខ្លាំងថា ឆ្មារញ្ញជាអ្នកមានកំលាំង
 ខ្លួន ដោយហេតុណា ហេតុនោះហៅថា ជាកុសល ។ កុសលធម៌តាំង
 ឡាយ ច្រើនប្រការ ដែលតើគង់គឺអរោគៈ មានអរោគៈជាអធិបរោគ
 មានអរោគៈជាប្រភព មានអរោគៈជាបង្គោល តាំងអម្បាលានេះ វេទនា
 គឺត្រូវដល់បុគ្គលនោះដោយប្រភពដ៏ថ្លៃថ្លា ។ ឆ្មារភក្ត្រតាំងឡាយ
 ធម្មជាតិណា ជាអរោគៈ ធម្មជាតិនោះជាកុសល បុគ្គលអ្នកបំផ្លាប្រទូស្ត
 គឺសម្បជញ្ញវិញ្ញាណដោយកាយ វេទា ចិត្ត កម្មនោះគឺជាកុសល បុគ្គល
 អ្នកបំផ្លាប្រទូស្ត ត្រូវតាមៈ មិនគ្របសន្តិធំ មានចិត្តត្រូវតាមៈ មិនប្រកែ

ឧ ចាស្សុ អសតា បុក្ខំ ទុច្ចរេហតិ វេទេន វា ទេទ្វេន វា
 ជាតិយា វា ករហាយ វា បញ្ចាជនាយ វា ពលវម្ម័ន្ត
 ពលវគ្គា ឥតិច្ឆិ ឥនច្ឆិ កុសលំ ។ ឥតិស្សមេ
 អនោសជា អនោសចិទានា អនោសសឌុនយា
 អនោសឃ្មត្វយា អនោភេ កុសលា ធម្មា សម្ពុត្តិ ។
 យនច្ឆិ ភិក្ខុវេ អនោហោ ឥនច្ឆិ កុសលំ យនច្ឆិ
 អម្ពធម្មោ អភិសន្តិរេតិ កាយេន វា ចាយ មនសា
 ឥនច្ឆិ កុសលំ យនច្ឆិ អម្ពធម្មោ ខោហេន វេន-
 ភិក្ខុតោ អបរិយោទិន្ទចក្កោ ឧ ចាស្សុ អសតា បុក្ខំ
 ទុច្ចរេហតិ វេទេន វា ទេទ្វេន វា ជាតិយា វា
 ករហាយ វា បញ្ចាជនាយ វា ពលវម្ម័ន្ត ពលវគ្គា
 ឥតិច្ឆិ ឥនច្ឆិ កុសលំ ។ ឥតិស្សមេ អនោហជា
 អនោហចិទានា អនោហសឌុនយា អនោហឃ្មត្វយា
 អនោភេ កុសលា ធម្មា សម្ពុត្តិ ។

ជំនាក្ស័យឥន្ទ្រ ដែលមិនមានកំណត់ក្នុងដីទេ ដោយការសម្លាប់ខ្លួន
 ដោយការបំបែកខ្លួន ដោយការបំផ្លាញខ្លួន ដោយការរិះដៀលខ្លួន ដោយ
 ការបំបែកខ្លួន ដោយការកំប្លោងថា ភាគអញជាអ្នកមានកំប្លោងខ្លួន
 ដោយហេតុណា ហេតុនោះក៏ជាកុសល ។ កុសលនេះគឺជាឥន្ទ្រយក្សាច្រើន
 ដែលកំណត់ពីរមោសាៈ មានមោសាៈជាដើមហេតុ មានមោសាៈជាប្រភព
 មានមោសាៈជាបច្ច័យ តាំងឥន្ទ្រយក្សានេះ រមែងក៏គ្របដណ្តប់កុសល
 នោះដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាក់ក៏គឺជាឥន្ទ្រយក្សា ធម្មជាតិណាជាមោសាៈ
 ធម្មជាតិណាជាកុសល កុសលអ្នកមិនរំឡើង តែងសន្សំឆ្លៀតកុសលា ដោយ
 កាយ វិញ ចិត្ត កម្មនោះក៏ជាកុសល កុសលអ្នកមិនរំឡើង ត្រូវតែហៅ
 មិនត្រូវសង្កត់ រោគចិត្តត្រូវតែហៅមិនប្រកែក មិនបាច់ការក្ស័យឥន្ទ្រ
 ដែលមិនមានកំណត់ក្នុងដីទេ ដោយការសម្លាប់ខ្លួន ដោយការបំបែកខ្លួន
 ដោយការបំផ្លាញខ្លួន ដោយការរិះដៀលខ្លួន ដោយការបំបែកខ្លួន ដោយ
 ការកំប្លោងថា ភាគអញជាអ្នកមានកំប្លោងខ្លួន ដោយហេតុណា ហេតុ
 នោះ ក៏ជាកុសល ។ កុសលនេះគឺជាឥន្ទ្រយក្សា ច្រើនកំណត់ពីរមោសាៈ មាន
 មោសាៈជាដើមហេតុ មានមោសាៈជាប្រភព មានមោសាៈជាបច្ច័យ
 តាំងឥន្ទ្រយក្សានេះ រមែងក៏គ្របដណ្តប់កុសលនោះដោយប្រការដូច្នេះ ។

ឧត្តមគ្គីយា តាណវត្ថុតតា អនោភិ កកា
 អាយតីអនុច្ឆាននន្ទា ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ វិហារតិ
 អវិយាតំ អនុចាយាសំ អបរិឡាហំ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ
 បរិនិព្វាយតិ ។ មោសា ។ មេ ។ មោហជា
 ចាបកា អកុសលា ធម្មា បរិយា ឧត្តមគ្គីយា
 តាណវត្ថុតតា អនោភិ កកា អាយតីអនុច្ឆាននន្ទា
 ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ វិហារតិ អវិយាតំ អនុចាយាសំ
 អបរិឡាហំ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយតិ ។ សេយ្យ-
 ជាមិ ភិក្ខុមេ សាលោ វា ធាវា វា ជន្មនោ វា
 តំហំ មាណុសលាហំ ឧទ្ធសេកោ ចកិយានន្តោ ។
 អធិ បុរិសោ អាត្មេយ្យ តុញ្ចលមិដកំ អាតាយ
 សោ តំ មាណុសតំ មូលេ ធិន្ទេយ្យ មូលេ
 ធម្មា ចលំទណេយ្យ បលិទណ៍ត្វា មូលាធិ
 ឧទ្ធកេយ្យ អន្តរសោ ឧសិរនាឡមត្តា ធិតិ សោ
 តំ មាណុសតំ ទណ្ឌា ទណ្ឌិតំ ធិន្ទេយ្យ

គាសវិសេដ្ឋសនសំហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាដើមភ្លេងកំបុក ធ្វើមិនឲ្យ
 មានបែបភាគ មានកិរិយាមិនកើតនៅទៀតជាធម្មតា (បុគ្គលមានសភាព
 យ៉ាងនេះ) តែងនៅជាសុខ អត់មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ អត់មាន
 សេចក្តីភាន់ភ័យ អត់មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វេទន៍ចំពោះព្រាន
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ដែលកើតតំពោះសាស្ត្រ ។ មេ ។ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ដ៏លាមក ដែលកើតតំពោះមាត្រៈ បុគ្គលនោះនោះចេះហើយ គាសវិសេដ្ឋ
 បុសនសំហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាដើមភ្លេងកំបុក ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
 ភាគ មានកិរិយាមិនកើតនៅទៀតជាធម្មតា បុគ្គលមានសភាពយ៉ាងនេះ
 តែងនៅជាសុខ អត់មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ អត់មានសេចក្តី
 ភាន់ភ័យ អត់មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វេទន៍ចំពោះព្រាន ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ។ មាតិកាទាំងឡាយ ដូចជាមហាបក្ខិក្ខុ ដើមផ្កិត ឬដើមគ្រប់
 ប្រភេទផ្សេងៗដើម ឬក៏កំទេចដោយដុំថ្ម ។ កាលណាមាន
 បុរសកាន់ចម ខឹងកង្វើ ដើមក បុរសនោះក៏កាន់ចមជ្រៃ ត្រង់គល់
 ឈូកាប់គល់ជ្រៃហើយដឹកគាស់ លុះដឹកគាស់ហើយ ក៏កើតយកបុស
 ទាំងឡាយ ដោយហោចចៅ សូម្បីប៉ុន្មានក៏ស្លាប់ក្លាំង (ក៏មិនឲ្យ
 សស់) បុរសនោះក៏កាន់ចមជ្រៃនោះ ឲ្យជាគំណក់ដូចគំណក់ដុំ

ទណ្ឌាទណ្ឌិនំ នេត្វា ជាលេយ្យ ជាលេត្វា សកលំកំ
 កេយ្យ សកលំកំ កក្កតា វតាតេយ វិសោសេយ្យ
 វតាតេយ វិសោសេត្វា អត្ថំនា ទេហេយ្យ អត្ថំនា
 ឧហំត្វា មសី កេយ្យ មសី កក្កតា មហាវតេ វា
 ឧទុទេយ្យ ននិយា វា សីយេស្សោតាយ ចវហេយ្យ
 ឯវិមស្ស កា កំត្វេវ ហលុកិលតា ទុច្ឆិទ្ធស្វា
 កាលាវត្ថុកតា អនកាវំ កតា កាយតិ-
 អនុច្យាននម្ហា និដ្ឋេវ នេយ្យ សុទ្ធំ វិហារតិ អវិយាតំ
 អនុចាយាសំ អចរិទ្យាហំ និដ្ឋេវ នេយ្យ បរិនិព្វាយនិ ។
 លោសជា ។ មេ ។ លោសជា នាចកា អកុសលា
 នម្ហា ចហំនា ទុច្ឆិទ្ធស្វា កាលាវត្ថុកតា

លុះកាត់ឱ្យដាក់លាត់តូច កំណត់ជំនួយហើយ ក៏គេ លុះគេរួចហើយ
 ក៏ធ្វើឱ្យដាច់ម្រៀក ។ លុះធ្វើឱ្យដាច់ម្រៀក ។ រួចហើយ ក៏ហាលឱ្យលំអ្អិន
 កំរៅវែងឱ្យស្អាត លុះហាលឱ្យលំអ្អិនកំរៅវែងហើយ ក៏ដុតដោយភ្លើង
 លុះដុតដោយភ្លើងរួចហើយ ក៏ធ្វើឱ្យដាច់ឱ្យ លុះធ្វើឱ្យដាច់ឱ្យរួចហើយ
 ក៏បាញ់សាច់ទៅដោយឱ្យលំអ្អិន ឬចំណែកទៅដោយឱ្យរួចស្អាត ដែល
 ក្លៀងក្លាយ ខ្លាចភិតភ័យទ្បាយ ក្នុងជ្រុងទាំងឡាយនោះ ដែលបុគ្គល
 នោះ គាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ ធ្វើឱ្យដូចជាដើមឆ្មាតកំបុក
 ធ្វើមិនឱ្យមានបែបភាព មានកិរិយាមិនកើតទៅទៀតដូចឆ្មា យ៉ាងនេះ
 យ៉ាងណាមិញ ខ្លាចភិតភ័យទ្បាយ ឥតសល់ដូចទ្បាយ ដំណាចក
 ដែលភិតភ័យលាតៈ ដែលបុគ្គលមានសភាពយ៉ាងនេះ លះបាចហើយ
 មានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ ធ្វើឱ្យដូចជាដើមឆ្មាតកំបុក ធ្វើ
 មិនឱ្យមានបែបភាព មានកិរិយាមិនកើតទៅទៀតដូចឆ្មា បុគ្គល
 មានសភាពយ៉ាងនេះ តែងទៅដាសុំ មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 មិនមានសេចក្តីភាន់ភ័យ មិនមានសេចក្តីក្រហាយ ក្នុងចក្ខុប្បដ្ឋ
 វែងនិងចង្អុល ក្នុងចក្ខុប្បដ្ឋ ។ តើភិតភ័យទៅសៈ ។ មេ ។ ឥតសល់ដូច
 ទ្បាយដំណាចក ដែលភិតភ័យលាតៈ បុគ្គលនោះ លះបាច
 ហើយ គាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ ធ្វើឱ្យដូចជាដើមឆ្មាតកំបុក

អនកាវំ គតតា អាយតីអនុប្បនិធម្មា និដ្ឋេវ ធម្មេ
 សុទ្ធំ វិចារតិ អវិយាភំ អនុបាយាសំ អវិជ្ជាហំ
 និដ្ឋេវ ធម្មេ ចរិចិញ្ចយតំ ។ ភីនាធិ ទោ កំក្កាវ
 កិណំ កុសលប្បលាធិតំ ។

(៧២) ឯតំ សឌយំ កតតា សាវត្ថិយំ វិចារតិ
 បុព្វារមេ មិការាតតុប្បាសារមេ ។ អថទោ វិសាទំ
 មិការាតា វនិហ្មនោសថេ យេន កតតា កេតុច-
 សត្តមិ ឧបសត្តមិកា កតតត្ថំ អភិវាទេតា ឯតតតត្ថំ
 ធិសីធិ ។ ឯតតតត្ថំ ធិសីត្ថំ ទោ វិសាទំ មិការាតាវ
 កតតា ឯតតតត្ថំ ហន្ត កុតោ ទុ ភ្នំ វិសាទេ
 អាតត្ថសិ ធិតំ ធិស្សតិ ។ ទោសាដាហំ កន្ត
 អន្ធិ ឧបសាមីតិ ។ តេយា មេ វិសាទេ
 ទោសាដា ។ កតតេ តេយា ។ កោតាល-
 កុតោសាដោ ធិតល្អាតោសាដោ អវិយុតោសាដោ ។

ធ្វើដំឡើងយោបល់កាល មានកិរិយាមិនកើតឡើងដូចធម្មតា គ្រួស
 រោមសភាពយ៉ាងនេះ កើតនៅក្នុងកុរ មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 មិនមានសេចក្តីកាត់កិន មិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងចក្ខុប្បន្ន
 រមែងចំរើនឡើង ក្នុងចក្ខុប្បន្ន ក៏យ៉ាងនេះដែរ ។ ដូច្នេះក៏កុំចាំឱ្យយ
 កុសលប្បលាធិត ឲ្យ យ៉ាងនេះដែរ ។

(៧២) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះគង្គនៅក្នុងព្រះសាម-
 លេសមិការាតា ក្នុងវត្តបុព្វារមេ ទៀងក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ថ្ងៃនោះ
 ជាថ្ងៃទោសាស័យ ឆានិវិសាទមិការាតា ចូលទៅកាលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ បុព្វលោកេវម័យហើយ ប្រាបថ្វាយចង្អៀតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
 អង្គុយក្នុងវិសមន្ទរ ។ លុះឆានិវិសាទមិការាតា អង្គុយក្នុងវិសមន្ទរ
 ហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះសម្តែងថា ដូច្នេះឆានិវិសាទ កុរមាន
 មកតិណាតាំងថ្ងៃម្តង ។ ឆានិវិសាទក្រាបបង្គំទូលថា ថ្ងៃនេះខ្ញុំចូលក្បែរទោ-
 សាសថៈព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រាសថា ដូច្នេះឆានិវិសាទ ទោ-
 សាសថៈនេះមានឈ្មោះថា ។ ទោសាសថៈឈ្មោះនេះដូចម្តេច ។ អីវតោលកុ-
 រោសថៈ (ទោសាសថៈចេស័នត្រិលរាត) ១ និងលោកុរោសថៈ (ទោសាសថៈ
 ចេស័នត្រិល) ១ អវិយុតោសថៈ (ទោសាសថៈចេស័នព្រះករិយ) ១ ។

កាថា វិសាខ កោតាលកុតោសថោ ហោតិ ។
 សេយ្យជាតិ វិសាខ កោតាលកោ សាយស្ត្រីសមយេ
 សាមីកាភំ កាភំ និយ្យនេត្វា ឥតិ បដិសត្យត្ថតិ
 អដ្ឋ ទោ តាវា អមុស្មិត្ត អមុស្មិត្ត បទេសេ
 ចរិសុ អមុស្មិត្ត អមុស្មិត្ត បទេសេ ចាទិយាភំ
 ចរិសុ(១) ស្មៅនាភំ កាភំ អមុស្មិត្ត អមុស្មិត្ត
 បទេសេ ចរិស្សន្តិ អមុស្មិត្ត អមុស្មិត្ត បទេសេ
 ចាទិយាភំ ចរិស្សន្តិ ។ ឯវា ទោ វិសាខ ឥតេ-
 កាថោ ទុកោសថោ ឥតិ បដិសត្យត្ថតិ អហំ ទុដ្ឋ
 ឥនត្ថនេត្ត ទាទនិយំ ទាទំ ឥនត្ថនេត្ត កាទ-
 និយំ កុត្តំ ស្មោតាហំ ឥនត្ថនេត្ត ទាទនិយំ
 ទាទិស្សមិ ឥនត្ថនេត្ត កាទនិយំ កុត្តិស្សមិ
 សោ តេន លោកេន អភិជ្ឈាសហនេន យេតសា
 ធិវសំ អតិចាមេតំ ។ ឯវា ទោ វិសាខ កោតាល-
 កុតោសថោ ហោតិ ។ ឯវា ទុបុត្តោ ទោ វិសាខ
 កោតាលកុតោសថោ ន មហាជ្ឈលោ ហោតិ

១ ១. ធិសុ ។

ម្ចាស់នាងវិសាខា ចុះគាតាលកុតោសថៈក៏ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា
 ដូចអភិសេនា ប្រគល់គាតាំងឱ្យយេ ផល់ក្នុងម្ចាស់នា ក្នុងវេលាស្ងាចច្រ
 ហើយ គិតគំនិតដូច្នោះ ថ្ងៃនេះ គាតាំងឱ្យយេ ប្រាប់កសិករទាំងឡាយ
 ដឹកទឹកក្នុងទីឯណោះ ។ ថ្ងៃនេះ គាតាំងឱ្យយេ ទឹកប្រាប់កសិករទាំងឡាយ
 ឯណោះ ។ ទឹកដឹកទឹកក្នុងទីឯណោះ ។ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់នាង
 វិសាខា បុគ្គលក្នុងក្រុម ក្នុងវេលានេះ ជាអ្នកស្រឡាចចូលហើយ គិត
 ដង្ហើមដូច្នេះថា ក្នុងថ្ងៃនេះ គាតាអញបានទំលាក់ ឱ្យទាទនិយៈនេះផង ។
 កាតាអញបានបរិភោគ ឱ្យទាទនិយៈនេះផង ។ ថ្ងៃនេះ កាតាអញ
 ទំលាក់ទំលាក់ ឱ្យទាទនិយៈនេះផង ។ ទំលាក់ទំលាក់ឱ្យទាទនិយៈនេះផង ។
 បុគ្គលនោះ បានចង្អុលប្រកាសដោយគតិជ្ជក តែងញ៉ាំងដូចប្រគ្រឡប់ទូលំទៅ
 ដោយលោកនោះ គឺយ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា យ៉ាងនេះឯង
 រដ្ឋានថា គាតាលកុតោសថៈ ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា គាតាល-
 កុតោសថៈ ដែលបុគ្គលក្រោយយ៉ាងនេះ ជាគាតាលកុតោសថៈ គិតបានដល់ច្រើន

ន មហាវិស័សោ ន មហាជុតិកោ ន មហាវិជ្ជាហ ។
 កេតក្ខ វិសាទេ និគណ្ណោយោសោ យោតិ ។ អត្ថ
 វិសាទេ និគណ្ណោ នាម សមណាវាតីកា ភេ សាវកំ
 ឯវំ សមាធិបន្នំ ឯវំ ភំ អន្តោ បុរិស យេ
 បុរិសោយ និសាយ នាណា ចរិយោជនសតំ ភេសុ
 ឧណ្ហំ និក្ខិបាហិ យេ បន្តិមាយ និសាយ នាណា
 ចរិយោជនសតំ ភេសុ ឧណ្ហំ និក្ខិបាហិ យេ
 ទុត្តមាយ និសាយ នាណា ចរិយោជនសតំ ភេសុ
 ឧណ្ហំ និក្ខិបាហិ យេ ឧត្តិមាយ និសាយ
 នាណា ចរិយោជនសតំ ភេសុ ឧណ្ហំ និក្ខិបាហិ ។
 ភតិ ឯកទ្វាធំ ចាណាធំ វាទុក្ខយាយ វាទុក្ខម្យាយ
 សមាធិបន្នំ ឯកទ្វាធំ ចាណាធំ វាទុក្ខយាយ
 វាទុក្ខម្យាយ សមាធិបន្នំ ។ ភេ ភេតោយោសោ
 សាវកំ ឯវំ សមាធិបន្នំ ឯវំ ភំ អន្តោ
 បុរិស សត្វលោកិ(*) និក្ខិបាហិ ឯវំ វិទេហិ

ន ឆ. ឧត្តរាទិ ។

មិនមានការសិទ្ធិច្រើន មិនមានសេចក្តីស្រឡាញ់ច្រើន មិនផ្សាយផល
 ច្រើនទេ ។ ម្ចាស់ដំណឹងវិសាទេ ពុទ្ធិកម្មបាធិស្ឋេតៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ដំណឹង
 វិសាទេ មានពួកសមណៈហៅថាជិតណ្ឌៈ សមណៈកម្សាន្តលោក តែដឹងពី
 គំនិតយោងនេះថា ខែ បុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកកាយ សត្វចាំឱ្យយ
 ណា មាននៅក្នុងវិសាទេត្រូវបាននិយាយពី ១០០ យោជន៍ទៅអ្នកចូរដាក់
 កាដូ (ស្រមាប់) សត្វកម្សាន្តលោកចុះ សត្វចាំឱ្យយណា មាននៅក្នុង
 វិសាទេត្រូវបាននិយាយពី ១០០ យោជន៍ទៅ អ្នកចូរដាក់កាដូ ក្នុង
 សត្វកម្សាន្តលោកចុះ សត្វចាំឱ្យយណា មាននៅក្នុងវិសាទេត្រូវបាន
 និយាយពី ១០០ យោជន៍ទៅ អ្នកចូរដាក់កាដូ ក្នុងសត្វកម្សាន្តលោកចុះ
 សត្វចាំឱ្យយណា មាននៅក្នុងវិសាទេត្រូវបាននិយាយពី ១០០
 យោជន៍ទៅ អ្នកចូរដាក់កាដូ ក្នុងសត្វកម្សាន្តលោកចុះ ។ ក្នុងឱកាស
 តែដឹងពីគំនិតយោងនេះថា អនុប្រាចិយោស្តសត្វៈ តែដឹងពីគំនិត
 សាវក មិនឱ្យសាវក មិនឱ្យអនុប្រាចិយោស្តសត្វៈ ។ ក្នុង
 វិសាទេបាធិស្ឋេតៈ តែដឹងពីគំនិតយោងនេះថា ខែបុរសដ៏ចំរើន
 អ្នកចូរមកកាយ អ្នកចូរស្រាវស្វែងរកសត្វ ហើយកោលយ៉ាងនេះថា

បាឋំ ក្បងចំ កាស្សនិ កំព្វនំ តស្មី ៤
 ៤ មម ក្បងចំ តស្មីក្បំ កំព្វនត្ថិនិ ជាទន្ធី
 ទោ បទស្ស មាតាបិតារា អយំ អម្ពាតំ បុត្តាតិ
 សោមិ ជាតាតិ ឥមេ មយ្ហំ មាតាបិតាភតិ
 ជាតាតិ ទោ បទស្ស បុត្តនារា អយំ មយ្ហំ
 កត្តាតិ សោមិ ជាតាតិ អយំ មយ្ហំ បុត្តនារាតិ
 ជាទន្ធី ទោ បទស្ស ជាសក្កក្ករោវិសា អយំ
 អម្ពាតំ អយ្យោតិ សោមិ ជាតាតិ ឥមេ មយ្ហំ
 ជាសក្កក្ករោវិសាតិ ។ ឥតិ យស្មី សមយេ
 សទ្ធេ(១) សមាទចេត្តា មុសាវាទេ តស្មី សមយេ
 សមាទមេតិ ។ ឥទេមស្ស មុសាវាទស្មី វោមិ ។
 សោ តស្ស វត្តិយា អន្ធមយេន តេ កោកេ អនិច្ច័យេវ
 បរិក្ខេត្តិ ។ ឥទេមស្ស អនិច្ចាតាទស្មី វោមិ ។
 ឯវំ ទោ វិសាទេ មិត្តណ្តាចោសថោ ហោតិ ។ ឯវំ
 ទបវុត្តោ ទោ វិសាទេ មិត្តណ្តាចោសថោ ន មហាច្ឆលា
 ហោតិ ន មហាចិសីសោ ន មហាជុតិកោ ន មហា-
 វិជ្ជារា ។ កងេត្ត វិសាទេ អវយុចោសថោ ហោតិ ។

១ ឧ. ៣១១ ។

សាស្តាវេញមិច្ឆាតំនាមមីនិទេវលា ។ ក្នុងចំណែក ។ មិនមានកម្លាំងក្លាបស់
 ក្នុងចំណែក ។ ក៏មិនមានសីលធម៌ឡើយ ក្រោមការបិទបិទបិទ
 ជីវិត ។ នេះបុត្រាបស់អញទាំងឡាយគេក៏ដឹងថា ទេវតាបិទបិទបិទ
 បុត្រកិយាយសំគាល់ដឹងថា នេះជាស្វាមីរបស់អញ ទាំងឡាយគេក៏ដឹងថា
 នេះជាបុត្រកិយារបស់អញ ពួកបុរសជាតាសក្កក្ករោវិសារបស់គេក៏ដឹងថា នេះ
 ជាស្វាមីរបស់អញ ទាំងឡាយគេក៏ដឹងថា នេះជាពួកបុរសដែលជាតាស-
 ក្កក្ករោវិសារបស់អញ (សាវកប្រាំនោះ) ក្រៅគេដឹងក្នុងសព្វដងនេះ ក្នុង
 សម័យណា(អ្នកដឹងថា)ឈ្មោះថា មិត្តទាំងឡាយទាំងឡាយ ក្នុងសម័យនោះ ។
 ភយិគតាភាវថា ភាវុត្តិកតាមនេះជាភាវុត្តិកសាវិទូរបស់គេ ។ លុកក្នុង
 កម្រិតនោះហើយ អបរិភោគភោគៈព័ន្ធអម្បាលនោះ ដែលម្ចាស់គេមិន
 បានឱ្យ ។ ភយិគតាភាវថា ភាវុត្តិកតាមនេះជាភាវុត្តិកសាវិទូរបស់គេ ។
 ម្ចាស់បានវិសាទា យ៉ាងនេះដឹង ឈ្មោះថា មិត្តណ្តាចោសថៈ ។ ម្ចាស់
 បានវិសាទា មិត្តណ្តាចោសថៈដែលគេក្លាយយ៉ាងនេះ ជាមិត្តណ្តាចោសថៈមិនបាន
 ដែលច្រើន មិនបានកាន់សិទ្ធិច្រើន មិនមានសេចក្តីជឿជាក់ច្រើន មិន
 ផ្សាយដែលច្រើន ។ ម្ចាស់បានវិសាទា ពួកកុមារមិត្តណ្តាចោសថៈក៏ដូចម្តេច ។

ឧបត្ថម្ភលិង្គស្ស វិសោទេ ចិត្តស្ស ឧបត្ថម្ភមេន
 បរិយាធម្មជា ហោតិ ។ កាថេត្វ វិសោទេ
 ឧបត្ថម្ភលិង្គស្ស ចិត្តស្ស ឧបត្ថម្ភមេន បរិយា-
 ធម្មជា ហោតិ ។ វិជ វិសោទេ អរិយសាវតោ
 កថាពតំ អនុស្សាតិ ភតិចិ សោ កតា អាចំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាបរិយោសម្បទ្ធោ សុកកោ
 លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារជំ សុត្តា
 លោមនុស្សាចំ ឡានោ កតាភតិ ។ កស្ស កថាពតំ
 អនុស្សាតោ ចិត្តំ បសិនតិ ទាមុជ្ជំ ឧប្បជ្ជតំ យេ
 ចិត្តស្ស ឧបត្ថម្ភិលោសា កេ ចហីយន្តំ សេយ្យជាចិ
 វិសោទេ ឧបត្ថម្ភលិង្គស្ស សីលស្ស ឧបត្ថម្ភមេន
 បរិយាធម្មជា ហោតិ ។ កាថេត្វ វិសោទេ ឧបត្ថម្ភ-
 លិង្គស្ស សីលស្ស ឧបត្ថម្ភមេន បរិយាធម្មជា ហោតិ ។

ប្បាលនាងវិសាខា ការធ្វើចិត្តវេលសៅហ្មងឱ្យផ្សេងៗបាន ដោយសេចក្តី
 ព្យាយាម ។ ប្បាលនាងវិសាខា ចុះការធ្វើចិត្តវេលសៅហ្មងឱ្យផ្សេងៗបាន
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម រឺ ភ័យខ្លាច ។ ប្បាលនាងវិសាខា អរិយសាវក ក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ តែងរក្សាជឿយៗ ខ្ពស់គ្រាន់តែគតថា ព្រះដ៏មានព្រះបាទក្នុង
 នោម្បក្ខន្ធខ្លាយចោលសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គប្រាសដ៏ដ៏ខ្ពស់
 ឆ្ងាយរួចចំណង់ ដោយប្រព្រឹត្តិការព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិច្ចាធិដោយផ្ទៃ
 ទឹកចរាចរ ព្រះអង្គមានដំណើរក្ស ព្រះអង្គប្រាចច្បូសខ្ពស់ក្រៃលែង
 ព្រះអង្គប្រសើរដោយសិលាទំនុករាជបុគ្គល ណាមួយស្មើគ្នា ព្រះអង្គជា
 សារីរិ អ្នកទទួលខ្លាចចុះសេវវេលក្នុងខ្លាចបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃនរកាទិស
 មកុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានប្រាសដ៏ដ៏ខ្ពស់អរិយសប្បធម៌ ព្រះអង្គវេល
 វេលក្រឡប់មកកាន់គង់ឡើង ។ កាលនាងវិសាខាបាន កំពុងរក្សាខ្ពស់
 គ្រាន់តែគត ចំនួនរៀងជ្រះថ្លា សេចក្តីរក្សា រើសរើសឡើង ទេពក្តីវេល
 ទាំងឡាយណាសេចក្តី ទេពក្តីវេលទាំងនោះ អរិយសាវកនោះ ក៏លេ
 ចរឺចេញបាន ប្បាលនាងវិសាខា ដូចការជម្រះក្បាលវេលទិសស្តាន ឱ្យ
 ស្តានបាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម ។ ប្បាលនាងវិសាខា ចុះការជម្រះ
 ក្បាល វេលទិសស្តានឱ្យស្តានបាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម រឺ ភ័យខ្លាច ។

កាត្តកុ បដិច្ច មន្តិកកុ បដិច្ច ឧទេសកុ
 បដិច្ច ពុសស្ស ធ តង្គំ វាយាមំ បដិច្ច
 ឃំ ទោ វិសាទេ ឧបក្កិលិដ្ឋស្ស សីសស្ស
 ឧបក្កមេន មរិយោនមមា មោតិ ។ ឃំមេវ ទោ
 វិសាទេ ឧបក្កិលិដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ឧបក្កមេន
 មរិយោនមមា មោតិ ។ តេជញ្ច វិសាទេ ឧបក្កិ-
 លិដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ឧបក្កមេន មរិយោនមមា មោតិ
 វេន វិសាទេ អរិយសារីគោ តថាគតំ អនុស្សាតិ
 វតីធំ សោ គគរី ។ វេ ។ តុន្តោ កកវតិ ។ តស្ស
 តថាគតំ អនុស្សាតោ ចិត្តំ វេសីនតិ ជាមុដ្ឋំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ យេ ចិត្តស្ស ឧប្បក្កិលេសា តេ បហីយន្តិ
 អយំ វុទ្ធិតិ វិសាទេ អរិយសារីគោ ព្រហ្មចាសដំ
 ឧបស្ថិតិ ព្រហ្មចា សន្ធិ សំវសតិ ព្រហ្មកុស្ស
 រោត្ត ចិត្តំ មសីនតិ ជាមុដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ យេ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសា តេ បហីយន្តិ ។

ម្ចាស់នាងវិសាទា ការស្រៀវយកាត (កន្លងព្រៃ) ផង កាស្រៀវដ៏ផង
 កាស្រៀវទឹកផង កាស្រៀវសេចក្តីព្យាយាមដ៏សមគួរដល់តិច្ចនោះ របស់
 បុរសផង ទើបធ្វើការស្រាវជ្រាវចំណែក ឱ្យស្អាតបាន ដោយសេចក្តី
 ព្យាយាមយ៉ាងនេះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់នាងវិសាទា ការធ្វើចិត្តវិសា
 សៅយ្យន៍ ឲ្យផ្លូវផងបាន ដោយសេចក្តីព្យាយាមយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់
 នាងវិសាទា ចុះការធ្វើចិត្តវិសាសៅយ្យន៍ឲ្យផ្លូវផង ដោយសេចក្តីព្យាយាម
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់នាងវិសាទា អរិយសារីគ គួរឲ្យដឹងយ៉ាងនេះ តែងតែព្យា
 ប្បាយ ។ ឆ្លូវព្រះរាជកថា ព្រះវិសេនព្រះភាគអង្គនោះ ។ វេ ។ ព្រះអង្គ
 ព្រាស់ដ៏ឆ្លូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវិសេនព្រះឡង្គចំណែកគាត់កល្បិចៗ ។
 ពាលអរិយសារីគនោះ កំពុងព្យាប្បាយ ។ ឆ្លូវព្រះរាជកថា ចិត្តវិសេនព្រះ
 សេចក្តីយកយ វេសីនតិឡើង ឧបក្កិលេសចំណីឡាយណា របស់ចិត្ត
 ឧបក្កិលេសចំណីឡាយនោះ អរិយសារីគនោះ ក៏លេងចេញបាន ។
 ម្ចាស់នាងវិសាទា អរិយសារីគនេះ ហៅថា រក្សាព្រហ្មចាសៈ(ឧបាសៈ
 របស់ព្រហ្ម) នៅមុខដ៏ព្រហ្ម ចិត្តរបស់គេព្រះរាជការព្រហ្ម វេសីនតិឡើង
 សេចក្តីកកយ វេសីនតិឡើង ឧបក្កិលេសចំណីឡាយណា របស់ចិត្ត
 ឧបក្កិលេសចំណីឡាយនោះ អរិយសារីគនោះ ក៏លេងចេញបាន ។

ឯវិ ។ វិសាទេ ឧបក្ក័លិដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ឧបក្ក័មេន
 បរិយោធមធា ហោតិ ។ ឧបក្ក័លិដ្ឋស្ស វិសាទេ
 ចិត្តស្ស ឧបក្ក័មេន បរិយោធមធា ហោតិ ។ តាមព្វ
 វិសាទេ ឧបក្ក័លិដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ឧបក្ក័មេន
 បរិយោធមធា ហោតិ ។ ឧប វិសាទេ អរិយ-
 សាសនា ឧត្តំ អនុស្សតិ ស្វាគ្គាតោ ភវតីតា
 ធម្មោ សន្និដ្ឋិតោ អកាលំភោ ឯវាច សន្និកា
 ឧបនយិកោ មច្ចុត្តំ វេទិតត្វោ វិញ្ញាណិ ។ តស្ស
 ធម្មំ អនុស្សតោ ចិត្តំ ចសីទតិ ចាមុជ្ជំ ឧច្យដ្ឋតិ យេ
 ចិត្តស្ស ឧបក្ក័លិសា ភេ ចហីយច្ឆិ ។ សេយ្យជាវិ
 វិសាទេ ឧបក្ក័លិដ្ឋស្ស កាយស្ស ឧបក្ក័មេន បរិយោ-
 ធមធា ហោតិ ។ តាមព្វ វិសាទេ ឧបក្ក័លិដ្ឋស្ស
 កាយស្ស ឧបក្ក័មេន បរិយោធមធា ហោតិ ។

ម្ចាស់នាធិវិសាទេ ការធ្វើចិត្តដែលសៅហ្មង ឱ្យផ្លូវផងបាន ដោយសេចក្តី
 ព្យាយាមយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់នាធិវិសាទេ ការធ្វើចិត្តដែលសៅហ្មងឱ្យផ្លូវ
 ផងបាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម ។ ម្ចាស់នាធិវិសាទេ ចុះការធ្វើចិត្ត
 ដែលសៅហ្មង វេទិតឱ្យផ្លូវផងបាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់នាធិវិសាទេ អរិយសាវក ក្នុងធម្មវិទ្យានេះ វេទិតត្វោហ្នឹង ។ ឧប្បត្តិ ។
 គតិថា ព្រះធម៌ដែលព្រះវិញ្ញាណព្រះគោត្រាស់ប្រវត្តហើយ ជាធម៌ដែល
 ចក្ខុលម្រិតចក្ខុគប្បវិធីឱ្យចំពោះខ្លួន ជាធម៌ឱ្យផលមិនរំលឹកពាល ជាធម៌ស្រ
 ហៅក្នុងវេទឱ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ស្រពះក្លិនចូលមកក្នុងខ្លួន ជាធម៌
 ដែលក្លែង ធម្មវិទ្យាចំពោះខ្លួន ។ កាលអរិយសាវកនោះ កំពុងត្រឡប់
 ព្រលឹម ចិត្តវេទិតជ្រះថ្លា សេចក្តីកកាយ វេទិតត្វោហ្នឹង ឧបក្ក័លិសាតាំង
 ព្យាយាមរបស់ចិត្ត ឧបក្ក័លិសាតាំងឱ្យយ៉ាងនោះ អរិយសាវកនោះក៏លា
 ចង់លេញបាន ។ ម្ចាស់នាធិវិសាទេ ដូចការជម្រកាយដែលមិនស្អាតវេទិត
 ឱ្យស្អាតបាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម ។ ម្ចាស់នាធិវិសាទេ ចុះការជម្រក
 កាយដែលមិនស្អាតវេទិតឱ្យស្អាតបានដោយសេចក្តីព្យាយាមតើដូចម្តេច ។

សោត្តិញ វាជេត្ត តុល្លាញ ចជេត្ត ទទេតាញ
 ចជេត្ត ចុវិសស្ស ទ តត្ថំ ភយាចំ វាជេត្ត
 ឯវំ ទោ វិសាទេ ទបក្កិល្លដ្ឋស្ស កាយស្ស
 ទបក្កមេន បរិយោធនា ហោតិ ។ ឯវំ ទោ វិសាទេ ទបក្កិល្លដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ទបក្កមេន បរិយោ-
 ធនា ហោតិ ។ តត្ថញ វិសាទេ ទបក្កិល្លដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ទបក្កមេន បរិយោធនា ហោតិ ។ ឯវំ វិសាទេ អរិយសាវកោ ធម្មំ អនុស្សាតិ ស្វាគ្វាតោ
 កកាវតា នម្មោ ។ មេ ។ បច្ចុត្ថំ វេទិតោ វិញ្ញាហិតំ ។
 តស្ស ធម្មំ អនុស្សាតោ ចិត្តំ បសិនតិ ចាមុដ្ឋំ
 ឧប្បជ្ជតិ យេ ចិត្តស្ស ទបក្កិលេសា តេ បហិយាតិ
 អយំ វុត្ថតិ វិសាទេ អរិយសាវកោ ធម្មចោសថំ
 ទបវសតិ នម្មោ សដ្ឋំ សវសតិ ធម្មត្វាស្ស
 ហេតុ ចិត្តំ បសិនតិ ចាមុដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ

ម្នាលនាងវិសាទា ការស្រៀយដុំលំអិតសម្រាប់ជម្រកយកដំ ការស្រៀយ
 លំអិតសម្រាប់ផ្ទុកដង ការស្រៀយទឹកដង ការស្រៀយសេចក្តីព្យាយាម
 ដ៏សមគួរ ដល់កិច្ចការរបស់ចុវិសស្ស ដើម្បីការជម្រកយក ដែលមិន
 ក្លានឱ្យក្លាត់បាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម យ៉ាងនេះ យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្នាលនាងវិសាទា ការធ្វើចិត្តដែលសៅហ្មង ឱ្យដូរផង់បាន ដោយសេចក្តី
 ព្យាយាមយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលនាងវិសាទា ចុះការធ្វើចិត្តដែលសៅហ្មង
 ឱ្យផ្លូវផង់បាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម កើតឡើង ។ ម្នាលនាងវិសាទា
 អរិយសាវក ក្នុងធម្មវិធីនេះ តែងតែរៀបចំប្រារព្ធមិច្ឆា ប្រធានិវេល
 ប្រធានិវេលព្រះភាគគ្រាន់តែច្រកច្រកហើយ ។ មេ ។ ជាធម៌ដែលតែងតែ
 ចំណីឡាយច្រកវិជ្ជាដំណោះខ្លួន ។ អរិយសាវកនោះ កំពុងរក្សាភូមិ
 ប្រធានិវេលច្រកវិជ្ជាដំណោះ សេចក្តីកកាយ រមែងតែតឡើង ទបក្កិលេសតាំង
 ឡាយណាចេញចិត្ត ទបក្កិលេសតាំងឡាយនោះ អរិយសាវកនោះ
 ក៏លេងចេញបាន ។ ម្នាលនាងវិសាទា អរិយសាវកនេះ ហៅ
 ថា ក្សេមម្បុរោសថៈ ដោយម្តាយមិច្ឆា ចិត្តរបស់អរិយសាវកនោះ
 ប្រារព្ធជាប្រារព្ធមិច្ឆា រមែងច្រកវិជ្ជា សេចក្តីកកាយ ក៏រមែងតែតឡើង

យេ ចិត្តស្ស ឧបក្ក័លេសា កេ ចហ័យន្តំ ។ វិ
 ហោ វិសាខេ ឧបក្ក័លេដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ឧបក្ក័
 វេយ្យាធម្មោ ហោតិ ។ ឧបក្ក័លេដ្ឋស្ស វិសាខេ
 ចិត្តស្ស ឧបក្ក័វេយ្យាធម្មោ ហោតិ ។ កាជញ្ច
 វិសាខេ ឧបក្ក័លេដ្ឋស្ស ចិត្តស្ស ឧបក្ក័វេយ្យា
 ធម្មោ ហោតិ ។ ឥធិ វិសាខេ អរិយសាវកោ
 សង្ឃំ អនុស្សាតិ សុច្ឆដិច្ចោ ភវតោ សាវក-
 សង្ឃោ ឧដ្ឋយ្ហដិច្ចោ ភវតោ សាវកសង្ឃោ
 ញាយច្ឆដិច្ចោ ភវតោ សាវកសង្ឃោ សាមិច្ឆិច្ឆ-
 ដិច្ចោ ភវតោ សាវកសង្ឃោ យនិច្ចំ ចក្កាវ
 ឡិកេយ្យេតនំ អដ្ឋឡិកេយ្យេតនា វិស ភវតោ
 សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ
 មេត្តិលោយ្យោ អញ្ញិកេកាណិយោ អនុត្តំ បុញ្ញ-
 កេត្តំ លោកស្សាតិ ។ កស្ស សង្ឃំ អនុស្សា-
 រោ ចិត្តំ ចសីនតិ ចាឡដ្ឋំ ឧច្ឆដ្ឋតិ យេ
 ចិត្តស្ស ឧបក្ក័លេសា កេ ចហ័យន្តំ ។

ឧបក្កិលេសទាំងឡាយណាមេសចិត្ត ឧបក្កិលេសទាំងឡាយនោះ អរិយ-
 សាវកនោះក៏លះបង់ចេញបាន ។ ខ្លាចនាងវិសាម ការធ្វើចិត្តដែល
 សៅហ្មង វេទន៍ឱ្យផ្លូវផងបាន ដោយសេចក្តីឡាយមយ៉ាងនេះ ។ ឬល
 នាងវិសាម ការធ្វើចិត្ត ដែលសៅហ្មង វេទន៍ឱ្យផ្លូវផងបាន ដោយសេចក្តី
 ឡាយម ។ ខ្លាចនាងវិសាម ចុះការធ្វើចិត្តដែលសៅហ្មង វេទន៍ឱ្យ
 ផ្លូវផងបាន ដោយសេចក្តីឡាយម តើដូចម្តេច ។ ខ្លាចនាងវិសាម
 អរិយសាវក ក្នុងឧទ្ទិសនេះ តែងរក្សារឿយៗឱ្យព្រះសង្ឃចំពូកសាវក
 ខែព្រះជីវិតព្រះភាគ ប្រតិបត្តិប្រវត្តិហើយ ពួកសាវកខែព្រះជីវិតព្រះភាគ
 ព្រះភាគ ប្រតិបត្តិព្រះហើយ ពួកសាវកខែព្រះជីវិតព្រះភាគ ប្រតិបត្តិ
 សមគួរហើយ គឺប្រតិបត្តិគ្នាដល់ហើយ សមាធិ ចញ្ញា ពួកសាវកណា
 លើកបំផ្លាស់ឱ្យស្រេចបាន ៤ គូ ចេញច្រើនជាច្រើនសមគួរ មាន៨ពួក សាវក
 ខែព្រះជីវិតព្រះភាគនេះ គួរទទួលនូវកាតព្វកិច្ច ដែលបុគ្គលចាំមកកំរើ
 ចឲ្យយ៉ាងហើយចូរ គួរទទួលនូវកាតព្វកិច្ចខាង គួរទទួលនូវទុក្ខកាតព្វ
 គួរដល់ក្បាលក្បាល ជាមួយគ្នាគ្នាខាងសក្ការៈ ពេទ្យផ្លូវច្រវែលកំរើ
 បាន ។ ការអរិយសាវកនោះកំពុង រក្សារឿយៗ ឱ្យព្រះសង្ឃ ចិត្ត
 វេទន៍ឱ្យផ្លូវ សេចក្តីកាយ វេទន៍កើតឡើង ឧបក្កិលេសទាំងឡាយណា
 មេសចិត្ត ឧបក្កិលេសទាំងឡាយនោះអរិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន ។

[illegible]

ម្ចាស់នាងវិសាខា ប្រោះអាស្រ័យរុក្ខជាតិ កាស្រីយារជនី កាស្រីយា
 ប្រាសជនី កាស្រីយាសេចក្តីព្យាយាមដ៏សមគួរដល់កិច្ចនោះរបស់ម្ចាស់នាង
 ទើបផុសខាត់កន្លាត់ ដែលមិនស្អាតឱ្យស្អាតបាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម
 យ៉ាងនេះ យ៉ាងណាម៉េច ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា ការធ្វើចិត្តវេលាសៅហ្មង
 ឱ្យផ្តុះផង់បាន ដោយសេចក្តីព្យាយាមក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា
 ចុះការធ្វើចិត្តវេលាសៅហ្មង ឱ្យផ្តុះផង់បាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម តើម្តង
 ម្តង ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា អរិយសាវតរ ក្នុងចម្លើយនេះ ចេករឿយៗ
 ឱ្យសីលរបស់ខ្លួន ដែលជាសីលមិនដាច់ មិនដុះផ្កាយ...ជាសីលប្រព្រឹត្ត
 នៅដើម្បីសមាគម ។ ការបោកយសាវតរនោះ កំពុងចេករឿយៗឱ្យសីល
 កំពុងកើតជ្រុះថ្លា សេចក្តីរីករាយ ក៏កើតឡើង ទេតក្តីលេសចំណីឡាយ
 ណាបេសចិត្ត ទេតក្តីលេសចំណីឡាយនោះ អរិយសាវតរនោះ ក៏លា
 ចង់ចេញបាន ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា អរិយសាវតរនេះ ហៅថា ក្សេមសីល
 ឆ្ងល់ថាៈ នៅរួមដោយសីល មួយទៀត ចិត្តរបស់អរិយសាវតរនោះ
 ប្រុងឆ្ងល់នោះសីល ក៏ជ្រុះថ្លា សេចក្តីរីករាយ ក៏កើតឡើង ទេតក្តី
 លេសចំណីឡាយ ណាបេសចិត្ត ទេតក្តីលេសចំណីឡាយនោះ អរិយ
 សាវតរនោះ ក៏លាចង់ចេញបាន ។ ម្ចាស់នាងវិសាខា ការធ្វើចិត្ត
 ដែលសៅហ្មងឱ្យផ្តុះផង់បាន ដោយសេចក្តីព្យាយាម យ៉ាងនេះដែរ ។

នឹង វិសាមេ អរិយសាវកោ ទេវតា អនុស្សាវរី
 សន្តិ ទេវតា ពន្យុទ្ធមារាជិកា សន្តិ ទេវតា ភាវន្តិសា
 ។ ចេ ។ សន្តិ ទេវតា ព្រហ្មណយិកា សន្តិ
 ទេវតា ឥន្ទ្រាវរិ យថាវុទាយ សន្តិ យ សមន្តាភិកា
 តា ទេវតា នំតោ ទុកា ឥន្ទ្របបទ្ធា បញ្ញិមិ ឥថាវុទា
 សន្តា សិរិជ្ជនិ យថាវុទេន សីលេន...សុតេន...ពាកេន...
 បញ្ញាយ សមន្តាភិកា តា ទេវតា នំតោ ទុកា ឥន្ទ្របបទ្ធា
 បញ្ញិមិ ឥថាវុទា បញ្ញា សិរិជ្ជនិ ។ កស្ស អន្តនោ
 ៥ កាសត្ថ ទេវតានំ សទ្ធា សីលត្ថ សុតត្ថ
 តាសត្ថ បញ្ញត្ថ អនុស្សាវរី ចិន្តំ បសិទ្ធិ ពាឡដ្ឋំ
 ឧប្បជ្ជនិ យេ ចិន្តស្ស ឧបត្តិលេសា តេ ចហិយន្តិ ។
 រយេ វុទនិ វិសាមេ អរិយសាវកោ ទេវតា-
 សនំ ឧបសនិ ទេវតាហិ សន្តិ សិរិសនិ ទេវតា
 កស្ស អន្ត ចិន្តំ បសិទ្ធិ ពាឡដ្ឋំ ឧប្បជ្ជនិ
 យេ ចិន្តស្ស ឧបត្តិលេសា តេ ចហិយន្តិ ។

ព្រាហ្មណសាវក អរិយសាវក ក្នុងចម្លើយនេះ តែងតែឆ្លើយ ។ ក្នុង
 ទេវតាហិ ពួកទេវតាហិមិត្តម្មបរាវត្តនិកៈក៏មាន ពួកទេវតាហិមិត្ត
 ភាវន្តិសា ។ បេ ។ ពួកទេវតាវិជយោបបទ្ធាសក្កិក្នុងព្រហ្មកំពាធិ ពួក
 ទេវតាហិមិត្តស្ម័គ្រ្យិន្យទេវត្យោគីមាន ទេវតាភិក្ខុបរាវត្តនោះ ប្រកប
 ដោយសព្វ ពនសភាពយ៉ាងណា ច្បាប់នៃឥន្ទ្រកំពាធិនេះហើយ ទើប
 ចូលទៅក្នុង ក្នុងនោះ សព្វមានសភាពផ្សេងៗ របស់ពួកពួក
 កំពាធិ ទេវតាភិក្ខុបរាវត្តនោះ ប្រកបដោយសុខៈ... ដោយយកៈ...
 ដោយបញ្ញា ... មានបរាវត្តន៍ណា ច្បាប់នៃឥន្ទ្រកំពាធិនេះហើយ
 ទើបចូលទៅក្នុងកំពាធិនោះ បញ្ញាមានសភាពផ្សេងៗ របស់ពួកពួក
 កំពាធិ ។ ភាវន្តិសាវត្ថុនោះ ពួកឆ្លើយ ។ ក្នុងសព្វ សិរិយៈ សុត្ថ
 តាស បញ្ញា របស់ក្នុងនឹងរបស់ទេវតាភិក្ខុនោះ ចិត្តក៏ជ្រាប សេចក្តី
 កំពាធិ កំពាធិឡើង ។ បញ្ញាសេសនឹងឡាយឈររបស់ចិត្ត ។ បញ្ញា
 របស់នឹងឡាយនោះ អរិយសាវកនោះក៏រលាយចំពេញបាន ។ ព្រាហ្ម
 ណសាវក អរិយសាវកនេះ ហៅថា ទេវតាពួកសេស ហៅថាពួកយន្តិ
 ពួកទេវតា ឬយទៀត ចិត្តរបស់អរិយសាវកនោះ ប្រាកដទៅក្នុង កំពាធិ
 សេចក្តីកំពាធិ កំពាធិឡើង ។ បញ្ញាសេសនឹងឡាយឈររបស់ចិត្ត
 ។ បញ្ញាសេសនឹងឡាយនោះ អរិយសាវកនោះ ក៏រលាយចំពេញបាន ។

ឯវិ ទេវ វិសាទេ ឧបត្ថិតិលិដ្ឋស្ស ចិដ្ឋស្ស ឧបត្ថិតិទេវ
 កកិយាធម្មនា យោតិ ។ ឈ ទេវ សោ វិសាទេ
 អរិយសាសនា ឥតិ ចដិសត្តិក្កតិ យាវដិវ អរោត្តា
 តាណាតិចាតំ មរោយ តាណាតិចាតា មដិវាតា
 មិហិកធម្មា មិហិកសត្តា លដ្ឋិ នយាមន្តា សាទ្ធស្សា-
 ណាភូតមិហាទុកម្យី វិហារន្តិ អហាម្យដ្ឋិ ឥចត្វ ភ្លឺ
 ឥចត្វ ធីវសំ តាណាតិចាតំ មរោយ តាណាតិចាតា
 កដិកតោ មិហិកធម្មា មិហិកសត្តា លដ្ឋិ នយាមន្តា
 សាទ្ធស្សាណាភូតមិហាទុកម្យី វិហារន្តិ ឥមិទាមិ អន្តន
 អរោតំ អទុកកោមិ ឧតោសយោ ច មេ ឧបវិគ្គា
 កវិស្សតិ ។ យាវដិវ អរោត្តា កដិដ្ឋានាតំ មរោយ
 កដិដ្ឋានាតា មដិវាតា មិដ្ឋានាយិ មិដ្ឋាមិកន្តិ
 អន្តនេម សុតិក្កតេម អត្តនា វិហារន្តិ អហាម្យដ្ឋិ
 ឥចត្វ ភ្លឺ ឥចត្វ ធីវសំ កដិដ្ឋានាតំ មរោយ
 កដិដ្ឋានាតា មដិកតោ មិដ្ឋានាយិ មិដ្ឋាមិកន្តិ

ម្ចាស់នាវិសាទា ការធ្វើចំក្នុងវេលាសេវាពុទ្ធិធម៌ដ៏បាទ ដោយសេចក្តី
 ព្យាយាមយ៉ាងមេរង្សី ។ ម្ចាស់នាវិសាទា អរិយសាសនា គឺធម៌ពិបាក
 ណាមើញផ្សំចុះថា ព្រះអរោត្តតាំងឡាយ លះបង់បាណតិបាទ វៀរ
 ចាកបាណតិបាទ បានកាត់ដាក់ចុះហើយ បានត្រៀមសស្រ្តាដាក់ចុះ
 ហើយ បានសេចក្តីគួរសាប ប្រកបដោយសេចក្តីតាណិក ជាអ្នកអនុ-
 ប្រាមជាប្រយោជន៍ ចំពោះសេចក្តីសង្ខារវេលាមានជីវិត ផលបដិសេស
 ជីវិត ឯកត្តកញ្ញកុដិវង្សនេះ ក៏លះបង់បាណតិបាទ វៀរចាកបាណ-
 តិបាទ បានកាត់ដាក់ចុះហើយ បានសស្រ្តាដាក់ចុះហើយ បានសេចក្តី
 គួរសាប ប្រកបដោយសេចក្តីតាណិក ជាអ្នកអនុប្រាមដោយ
 ប្រយោជន៍ ចំពោះសេចក្តីសង្ខារវេលាមានជីវិត អស់យប់នេះនឹងវង្សនេះដែរ
 កញ្ញាញឆ្ពោះថាធ្វើនាព្រះអរោត្តតាំងឡាយដង ទេវាសថៈឆ្ពោះថា
 កញ្ញាញបានស្រាវដង ដោយអន្តនេមង្គី ។ ព្រះអរោត្តតាំង
 ឡាយ លះបង់ចិត្តបាទ វៀរចាកអចិត្តបាទ កាន់យកគេ
 មេសវេលាសេចក្តី ប្រាថ្នាដកគេមេសវេលាសេចក្តី បានខ្លួនមិនឈ្នួច ស្តេច
 លោកនេះទៀត កញ្ញាញកុដិវង្សនេះ ក៏លះបង់ចិត្តបាទ វៀរចាក
 អចិត្តបាទ កាន់យកគេមេសវេលាសេចក្តី ប្រាថ្នាដកគេមេសវេលាសេចក្តី

ឧបកុដ្ឋា ភវិស្សតិ ។ យោវដិវំ អរហន្តោ សុភវេរយ-
 មជ្ឈិម្បមាធន្ទានំ ចហាយ សុភវេរយមជ្ឈិម្បមាធន្ទាន
 មជ្ឈិវិកា អហម្បជ្ជំ ឥមញ្ច ភត្តិ ឥមញ្ច ជិវសំ សុភ-
 វេរយមជ្ឈិម្បមាធន្ទានំ អហាយ សុភវេរយមជ្ឈិម្បមា-
 ធន្ទាន មជ្ឈិវិកា(១) ឥមនាចំ អន្តោ អរហតំ អនុ-
 ករោមិ ឧចោសថោ ច មេ ឧបកុដ្ឋា ភវិស្សតិ ។
 យោវដិវំ អរហន្តោ ឯកភត្តិកា កុប្បរា វិកា
 វិកាលរោជនា អហម្បជ្ជំ ឥមញ្ច ភត្តិ ឥមញ្ច ជិវសំ
 ឯកភត្តិកា កុប្បរា វិកា វិកាលរោជនា
 ឥមនាចំ អន្តោ អរហតំ អនុករោមិ ឧចោ-
 សថោ ច មេ ឧបកុដ្ឋា ភវិស្សតិ ។ យោវដិវំ
 អរហន្តោ ធម្មតិកវិនិច្ឆ័យកមស្សន (២) មាលាភន្ធវិ-
 លេកនិលាណមណ្ឌលិកសម្ពាធន្ទាន មជ្ឈិវិកា អហម្បជ្ជំ

១. ឧ. ឈ. ឯកុដ្ឋា វិហរមិវំ យោវដិវំ ។ ២. ឧបកុដ្ឋា ភវិស្សតិ ។

ក្បោជនំ ដោយកុដ្ឋនេឯនំ ។ ព្រះអរហន្តចាំងឡាយ លាបនិការ
 ក្របជីកនូវចិត្តស្រវឹងនិស្សន្ទនិមេយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រឆន
 រហូតអស់មួយជីវិត ឯកត្តាអញ្ញក្នុងវិជ្ជានេះ គឺលាបនិការក្របជីកនូវចិត្ត
 ស្រវឹង និស្សន្ទនិមេយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រឆន វៀរចាកការ
 ក្របជីកនូវចិត្តស្រវឹងនិស្សន្ទនិមេយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រឆន
 កសាវចនៈនៃនិវត្តន៍វិជ្ជានេះ ឯកត្តាអញ្ញឈ្មោះថា ធ្វើតាមព្រះអរហន្តចាំង
 ឡាយជន ទេវាសថៈឈ្មោះថា កត្តាអញ្ញបាទក្បោជនំ ដោយកុដ្ឋនេ
 ឯនំ ។ ព្រះអរហន្តចាំងឡាយ បរិភោគកន្លែងម្តង វៀរចាកការបរិភោគ
 ក្នុងពេល វៀរចាកការបរិភោគខុសកាល រហូតអស់មួយជីវិត ឯកត្តា
 អញ្ញក្នុងវិជ្ជានេះ គឺបរិភោគកន្លែងម្តង វៀរចាកការបរិភោគក្នុងពេល វៀរ
 ចាកការបរិភោគខុសកាល អស់យប់នេះនិវត្តន៍វិជ្ជានេះ ឯកត្តាអញ
 ឈ្មោះថា ធ្វើតាមព្រះអរហន្តចាំងឡាយជន ទេវាសថៈឈ្មោះថា
 កត្តាអញ្ញបាទក្បោជនំ ដោយកុដ្ឋនេឯនំ ។ ព្រះអរហន្តចាំងឡាយ
 វៀរចាកការមើលនូវរូបំ មិនការស្តាប់នូវសំឡេងមិនក្លែងប្រកប ដែលជា
 សង្រួមសុខសាលាមិ មិនការច្រឡំប្រកប ស្មើកស្តានិកជន ដោយ
 ភ្នែកច្រើន មិនត្រៀមប្រកប ត្រៀមឈប់ផ្សេងៗ ឯកត្តាអញ្ញក្នុងវិជ្ជានេះ

សេយ្យជាង វិសាខ យោ ឥសេសំ សោធន្ទសង្ខំ
 មហាជនបទានំ បហុតសត្តានុបាទំ ឥស្សរណិច្ឆំ
 រដ្ឋំ កាចយ្យសេយ្យធីតំ អត្តនំ បទនាតំ កាសិវំ
 កោសលានំ វជ្ជិវំ ចល្លានំ វេតិវំ វិសាវំ ក្សត្រំ
 បញ្ចលាវំ ចញ្ញាវំ សុរសេនាវំ អស្សុកាវំ
 អវិជ្ជិវំ តត្ថារាវំ កាត្តោជាវំ អដ្ឋង្គសមញ្ញាតតស្ស
 ឧបោសថស្ស ឯតំ កល្យំ ធាត្ថតិ សោធន្ទសិ ។
 តំ កេស្ស ហេតុ ។ កថោ វិសាខ មាទុសកំ
 រដ្ឋំ ធិត្ថំ សុទ្ធំ ឧបនិធាយ ។ យាមិ វិសាខ
 មាទុសកានិ បញ្ញាសវស្សានិ ធាតុឫហារាជិកានិ
 ទេវានំ ឯសា ឯសោ វត្តិវិហា កាយ វត្តិយា តិស-
 វត្តិយោ ហសោ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ
 សិវុទ្ធកោ កេន សិវុទ្ធកេន ធិត្ថានិ បញ្ញាស្សសានិ
 ធាតុឫហារាជិកានំ ទេវានំ មាយុក្សមាណំ ។
 ហំ ទោ ចនេតំ វិសាខ វិជ្ជតិ យំ
 និរុត្តកោ ឥតិ វា មុរិសោ វា អដ្ឋង្គសមញ្ញាតតំ
 ឧបោសថំ ឧបសិទ្ធា កាយស្ស កេនា ចាត្ថរណា

ប្បាលនាធិសាទា ប្រៀបដូចបុគ្គលណាមួយ ឥច្ច្រឹក្សនិរុត្តសម្បត្តិ ជា
 ឥស្សរណិច្ឆតិ ខែមហាជនបទ ទាំងទ្រង់នោះ ដែលមានអង្គៈ ប្រការ
 ច្រើត មហាជនបទ ទាំងទ្រង់ធិអង្គៈ មគ្គៈ កាសិ កោសលៈ វិជ្ជិ ចល្លៈ វេតិ
 វិជ្ជៈ ក្សត្រ ចញ្ញាលៈ ចញ្ញៈ សុរសេនៈ អស្សុកៈ អវិជ្ជិ តត្ថារៈ កាត្តោជៈ កដ-
 សាធម្មត្ថិយសំបុគ្គបទ្ទុះពេទ្យនិស្សិទ្ធិណ៍តទ្ធិទ្រង់លើក ខែមហាជនៈ
 ប្រកបដោយអង្គ៤ ឆ្នើយ ។ ដំណើរនោះប្រារព្ធកុំ ។ ប្បាលនាធិសាទា
 កដសម្បត្តិដោយសំបុគ្គប្រៀបដូចនិស្សិទ្ធិសុទ្ធិត្ថ (ឃើញ) ស្តើង
 សុចរណាស់ ។ ប្បាលនាធិសាទា ៨០ ឆ្នាំរបស់មុន្យ ជាមួយដំបូងថ្ងៃ
 របស់ពួកទេវតាជាតំធាតុឫហារាជិកៈ កប់ភាមត្រីនោះ ៣០ ក្រីជាមួយខែ
 កប់ភាមិវេនោះ ១២ ខែ ជាមួយឆ្នាំ កប់ភាមឆ្នាំនោះ ៨០០ ឆ្នាំទៀត ជា
 ប្រមាណនៃពេលវេលារបស់ពួកទេវតាជាតំធាតុឫហារាជិកៈ ។ ប្បាលនាធិសាទា
 ហេតុនេះ វេទនិកាប្រាកដត្រូវតែត្រូវតែស្តើងបុគ្គលពួកនេះ គួររំលោភនេះ
 ក្បែរមហាជនៈ ប្រកបដោយអង្គ៤ ឆ្នើយ លុះដំណើរនោះស្ថាប័ន

កាតុខ្មោចពិការកំ ទេវកំ សហាឡតំ ឧបបន្លេយ្យ ។
 ឥតំ មោ បនេតំ វិសាទេ សប្បាយ កាសិតំ តតដណំ
 ខាទុសតំ រដ្ឋំ ទិព្វំ សុទំ ឧបនិពាយ ។ យំ វិសាទេ
 ខាទុសតំ វស្សសតំ ភាវត្តិសាធំ ទេវកំ ឯសោ ឯកោ
 រត្តិវិភោ កាយ រត្តិយា តីសារត្តិយោ ខាសោ ឆេន
 ខាសេន ប្លានសាសិយោ សិវន្ទរោ ឆេន សិវន្ទរោ ទិព្វំ
 វស្សសហស្សំ ភាវត្តិសាធំ ទេវកំ កាយុឡាណំ ។
 ហំ មោ បនេតំ វិសាទេ វិជ្ជិតំ យំ ឥនេតោច្ចា
 ឥត្ថំ វា ចុរិសា វា អដ្ឋង្គសមន្តាភតំ ឧបាសនំ
 ឧបសិទ្ធា កាយស្ស គេនា បរាជណា ភាវត្តិសាធំ
 ទេវកំ សហាឡតំ ឧបបន្លេយ្យ ។ ឥតំ មោ បនេតំ
 វិសាទេ សប្បាយ កាសិតំ តតដណំ ខាទុសតំ រដ្ឋំ
 ទិព្វំ សុទំ ឧបនិពាយ ។ យាធំ វិសាទេ ខាទុ-
 សកាធំ ទ្វេ វស្សសតាធំ យាខាធំ ទេវកំ ឯសោ
 ឯកោ រត្តិវិភោ កាយ រត្តិយា តីសារត្តិយោ
 ឯសោ ឆេន ខាសេន ប្លានសាសិយោ សិវន្ទរោ

ទៅកើតរួមជាមួយនឹងពួកទេវតាជាដំណាច់បុគ្គលាភជិតៈ ។ ប្បាលនាធិវិសាទា
 ដែលជាភពសម្បត្តិជាបសមុទុស្សប្រៀបគ្រឿងនឹងសេចក្តីសុខទិព្វ(ឃើញ)
 ស្តើងស្តួច មេតថាគតរោលសំដៅយកគ្រង់ហេតុនុ៎ះឯង ។ ប្បាលនាធិ
 វិសាទា ១០០ ឆ្នាំរបស់មុនុស្សជាមួយយប់មួយថ្ងៃរបស់ទេវតា ជាដំណាច់ភាវត្តិវិ
 រាបភាពត្រឹមតាម១០ កម្រិតជាទី១ រាបភាពវិទ្យាទេវតាទេវតាជាទី១ រាបភាព
 ឆ្នាំនោះ ១០០០ ឆ្នាំទិព្វជាប្រមាណនៃកាយុឡាណំរបស់ពួកទេវតាជាដំណាច់ភាវត្តិវិ
 ប្បាលនាធិវិសាទា ហេតុនុ៎ះ វេទនិចាចប្រាកដ គ្រង់តាមរូបប្រៀបបុគ្គល
 ៗ ក្នុងរាងករនេះ គ្រូទេវតាស្រុកជាយកនឹងដឹងយល់ដឹងស្របសំរាប់
 កាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតរួមជាមួយនឹងពួកទេវតាជាដំណាច់ភាវត្តិវិ ។ ប្បាលនាធិ
 វិសាទា ដែលជាភពសម្បត្តិជាបសមុទុស្សប្រៀបគ្រឿងនឹងសេចក្តីសុខទិព្វ
 (ឃើញ)ស្តើងស្តួចមេតថាគតរោលសំដៅយកគ្រង់ហេតុនុ៎ះឯង ។ ប្បាល
 នាធិវិសាទា ៦០០ ឆ្នាំរបស់មុនុស្សជាមួយយប់មួយថ្ងៃរបស់ពួកទេវតាជាដំ
 ណាច់ រាបភាពត្រឹមតាម១០ កម្រិតជាទី១ រាបភាពវិទ្យាទេវតាទេវតាជាទី១ រាបភាព

តេន សំវត្ថុមន ធិត្វានិ ទ្វេ វស្សសហស្សនិ យាទានិ
 ទេវនំ អាយុឃ្យមាណំ ។ ហំនំ ទោ ចនេតំ វិសាខេ វិជ្ជតិ
 យំ ឥនេកោន្តោ ឥត្ថំ កំ បុរិសោ កំ អដ្ឋង្គសមញ្ញាតតំ
 ឧបោសថំ ឧបាសិទ្ធា កាយស្ស កេតា ចរដ្ឋរណា
 យាហានំ ទេវនំ សហាឡតំ ឧបចរដ្ឋយ្យ ។ ឥនំ ទោ
 ចនេតំ វិសាខេ សទ្ធាយ កាសិទំ កាចណំ មាណុសកំ
 វជ្ជំ ធិត្វំ សុទំ ឧបនិធាយ ។ យានិ វិសាខេ មាណុសកានិ
 ចត្តារិ វស្សសហស្សនិ តុសិទានំ ទេវនំ វិសោ វិកោ
 វត្តិទំហំ តាយ វត្តិយា ភិសេត្តិយោ មាសេក តេន
 មាសេន ទ្វានិសមាសិយោ សំវត្ថុកេ តេន សំវត្ថុមន
 ធិត្វានិ ចត្តារិ វស្សសហស្សនិ តុសិទានំ ទេវនំ
 អាយុឃ្យមាណំ ។ ហំនំ ទោ ចនេតំ វិសាខេ វិជ្ជតិ
 យំ ឥនេកោន្តោ ឥត្ថំ កំ បុរិសោ កំ អដ្ឋង្គសមញ្ញាតតំ
 ឧបោសថំ ឧបាសិទ្ធា កាយស្ស កេតា ចរដ្ឋរណា
 តុសិទានំ ទេវនំ សហាឡតំ ឧបចរដ្ឋយ្យ ។
 ឥនំ ទោ ចនេតំ វិសាខេ សទ្ធាយ កាសិទំ
 កាចណំ មាណុសកំ វជ្ជំ ធិត្វំ សុទំ ឧបនិធាយ ។

កប់តាមដំនោះ ២០០០ ឆ្នាំទិព្វ ជាប្រមាណនៃអាយុរបស់ពួកទេវតាជាន់
 យាមៈ ។ ឆ្នាំរោងវិសាខ ហេតុន្ត្រ វេទនិមាទប្រាស ត្រង់ពាក្យថាស្រ្តី
 បុប្ផសក្ខក្ខៈ ក្នុងរណននេះ ក្បួនទូទៅនាសម័យប្រកបដោយអង្គ៨ ហើយ
 លុះដល់រណនិកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតម្តងម្តាយនឹងពួកទេវតាជាន់យាមៈ ។
 ឆ្នាំរោងវិសាខ ដែលថា រាជសម្បត្តិជាចេសមុស្ស ច្រៀបចៀបនឹង
 សេចក្តីសុខទិព្វ (ឃើញ) ស្តើងស្តួច ទេវតាឯអនាគតសំដៅយក ត្រង់
 ហេតុន្ត្រឯង ។ ឆ្នាំរោងវិសាខ ២០០ ឆ្នាំចេសមុស្ស ជាមួយយប់
 មួយថ្ងៃ របស់ពួកទេវតាជាន់តុសិទ កប់តាមត្រីដោះ ១០០ ក្រើរជា ១ ។
 កប់តាមទេវតា ១២ ។ កប់តាមដំនោះ ២០០០ ឆ្នាំទិព្វជា
 ប្រមាណនៃអាយុរបស់ពួកទេវតាជាន់តុសិទ ។ ឆ្នាំរោងវិសាខ ហេតុ
 ន្ត្រ វេទនិមាទប្រាស ត្រង់ពាក្យថាស្រ្តីបុប្ផសក្ខក្ខៈ ក្នុងរណននេះ
 ក្បួនទូទៅនាសម័យប្រកបដោយអង្គ៨ ហើយ លុះដល់រណនិកាយស្លាប់
 ទៅ ទៅកើតម្តងម្តាយនឹងពួកទេវតាជាន់តុសិទ ។ ឆ្នាំរោងវិសាខ
 ដែលថា រាជសម្បត្តិជាចេសមុស្ស ច្រៀបចៀបនឹងសេចក្តីសុខទិព្វ
 (ឃើញ) ស្តើងស្តួច ទេវតាឯអនាគតសំដៅយកត្រង់ហេតុន្ត្រឯង ។

យានំ វិសាទេ មាទុសកានិ អដ្ឋស្សសកានិ និដ្ឋាន-
 រតិំ នេវានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិទ្ធិភិ កាយ រត្តិយា
 ភីសាត្តិយោ មាសោ ភេន ហសេន ប្លានសមាសិយោ
 សំវច្ឆរោ ភេន សំវច្ឆរោ និព្វានំ អដ្ឋស្សសហស្សានិ
 និព្វានរតិំ នេវានំ អាយុច្យាហលំ ។ ហំ មោ ចនេតំ
 វិសាទេ វិជ្ជតិ យំ ឥនេកានោ ឥត្ថិ វា មុវិសោ វា
 អដ្ឋស្សសត្តានតំ ឧទេសានំ ទុរវសិទ្ធា កាយស្ស
 កេហ ចាម្បណា និដ្ឋានរតិំ នេវានំ សហឡតំ
 ទុមចន្ទេយ្យ ។ ឥតំ មោ ចនេតំ វិសាទេ សទ្ធាយ
 កាសិតំ កមណំ មាទុសកំ រត្តិ និព្វំ សុមំ
 ទុមចន្ទេយ្យ ។ យានំ វិសាទេ មាទុសកានិ
 សោឡសស្សសកានិ ចានិច្ចតវស្ថានំ នេវានំ
 ឯសោ ឯកោ រត្តិទ្ធិភិ កាយ រត្តិយា ភីសាត្តិយោ
 មាសោ ភេន មាសេន ប្លានសមាសិយោ សំវច្ឆរោ
 ភេន សំវច្ឆរោ និព្វានំ សោឡសស្សសហស្សានិ
 ចានិច្ចតវស្ថានំ នេវានំ អាយុច្យាហលំ ។

ម្ចាស់នាងវិសា ២៨០០ ឆ្នាំរបស់មនុស្សជាមួយយប់មួយថ្ងៃ របស់ពួកទេវតា
 ជាប់និព្វានរតិ រាប់តាមកម្រិតនោះគឺ ០ កម្រិតជាទី១ រាប់តាមវិទ្យានោះ ១២១
 ជាទី២ រាប់តាមឆ្នាំនោះ ៨០០០ ឆ្នាំទី៣ ជាប្រមាណនៃកាយរបស់ពួកទេវតា
 ជាប់និព្វានរតិ ។ ម្ចាស់នាងវិសា ២ ចេតុត្ថិ វេទិតានុប្រាស ត្រង់ពាក្យ
 ជាត្រូវប្រសូតពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ក្បែរផ្លូវទេសបៈប្រកបដោយឥស្សរ
 ហើយ ស្រដៀងនឹងសាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតម្តងជាមួយនឹងពួកទេវតា
 ជាប់និព្វានរតិ ។ ម្ចាស់នាងវិសា ២ ដែលជា រាជសម្បត្តិជាយសមនុស្ស
 ប្រៀបធៀបនឹងសេចក្តីសុខ (ឃើញ) ស្មើនឹងស្តេចនេះ គឺជាគណនាសំដៅ
 យកត្រង់ចេតុត្ថិ ។ ម្ចាស់នាងវិសា ២ ១.៦០០ ឆ្នាំរបស់មនុស្ស
 ជាមួយយប់មួយថ្ងៃរបស់ពួកទេវតាជាប់និព្វានរតិ រាប់តាមកម្រិតនោះ
 គឺ ០ កម្រិតជាទី១ រាប់តាមវិទ្យានោះ ១២១ ជាទី២ រាប់តាមឆ្នាំនោះ
 ១២០០០ ឆ្នាំទី៣ ជាប្រមាណនៃកាយរបស់ពួកទេវតាជាប់និព្វានរតិ ។

ឧទ្ទោ ធិ សូរោ ច ឧទ្ទោ សុទ្ធស្សាតា
 ឧទ្ទោសយន្តា អនុយន្តិ យាវតា
 ឧទ្ទោធិនា តេ មន អន្តលីក្ខតា
 ឧទ្ទោ ឧទ្ទោសន្តិ ធិសា វិរាធិនា
 ឧទ្ទោ យំ វិទ្យន្តិ អន្តរ ធិនំ
 ឧទ្ទោ មណី វេទ្យន្តិយន្តា អន្តរា
 សន្តិសុទ្ធិនំ អន្តរា កាត្វាធិ
 យំ ធិន្តរំ យាដកន្តិ វិទ្យន្តិ
 អន្តរ្យន្តិ ឧទ្ទោសន្តិ
 កាត្វាធិ តេ ឧទ្ទោសន្តិ សោធិសី
 ឧទ្ទោសន្តិ ឧទ្ទោសន្តិ ច សាធិ
 ឧទ្ទោ យំ ធិនំ ឧទ្ទោ ធិ សីលក
 អន្តរ្យន្តិ ឧទ្ទោសន្តិ
 ឧទ្ទោធិ កាត្វាធិ សុទ្ធិយាធិ
 អន្តរ្យន្តិ សន្តិធិន្តិ យំ ធិនំ ។

មហាវគ្គ ទុតិយា ។

ព្រះចន្ទ្រីន៍ព្រះកាចិញ្ច តំវិទីមាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ ភ្នំ
 ចុះផ្សាយចេញទៅ គេស្មើមាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មួយ
 ទៀត ព្រះចន្ទ្រីន៍ព្រះកាចិញ្ច មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 គឺគឺ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 តែងចំភ្នំក្នុងវិទ្យុយ ព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 ចន្ទ្រីន៍ព្រះចន្ទ្រីន៍ ក្រៅមាធិ ក្រៅមាធិ
 មួយទៀត ក្រៅមាធិ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ ព្រះចន្ទ្រីន៍
 (មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍) មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ ១២១ លើក គៃ
 មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍
 មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ មាធិស្មីព្រះចន្ទ្រីន៍ ។

មហាវគ្គ ទុតិយា ២ ។

បុព្វបទ អង្គបទ អង្គបទ អង្គបទ

ឧប្បត្តិ

តិក្ខុកយន្ត វេទនា

សារកា គេសប្បត្តិយោ

សារកា ចាមី កាថាវត្ថុ

តិក្ខុយា មូលុចាសោតិ ។

បុព្វបទ អង្គបទ អង្គបទ

ឧប្បត្តិ

និយាយតំណភ្ជាប់ ១ អំពីភាពជាបុគ្គល ១ អំពី

អង្គបទ ១ អំពីសារកា ១ អំពីអង្គបទ

និយាយតំណភ្ជាប់ ១ អំពីសារកា ១ អំពីអង្គបទ

កថាវត្ថុ ១ អំពីភាពជាបុគ្គល ១ អំពីអង្គបទ

និយាយតំណភ្ជាប់ ១ អំពីអង្គបទ ១ ។

អាណត្តិ

[៧៣] ឯកំ សច្ចំ ពកកំ សាវត្ថុយំ វិហរតិ
ដេវវរេ គតាវរិណ្ណិកស្ស ភវាមេ ។ អនិទោ
ធម្មោ បរិព្វាជិតោ យេនាយស្មា អាទាប្បា តេនុប-
សាស្ត្រំ ឧបសាស្ត្រំ ភាយស្មតា អាទន្ទេន សន្ធិ
សម្មោធំ សន្មោននិយំ កតំ សាវត្ថុយំ វិចិ-
សាច្ចា ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិ
ទោ ធម្មោ បរិព្វាជិតោ ភាយស្មន្តំ អាទន្តំ
ឯកនកេន តុម្ពេចំ អាវុសោ អាទន្តំ ភវស្ស
ចហានំ ចញ្ញាមេវេ ឆោសស្ស ចហានំ ចញ្ញា-
មេវេ ឆោសស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេតិ ។
មយំ ទោ អាវុសោ ភវស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេ
ឆោសស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេ ឆោសស្ស ចហានំ
ចញ្ញាមេវេតិ ។ តី មន តុម្ពេ អាវុសោ ភវេ
អាទិវេ ឯស្វា ភវស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេ តី
ឆោសេ អាទិវេ ឯស្វា ឆោសស្ស ចហានំ
ចញ្ញាមេវេ តី ឆោសេ អាទិវេ ឯស្វា ឆោសស្ស
ចហានំ ចញ្ញាមេវេតិ ។ រត្តោ ទោ អាវុសោ

អាណត្តិ

[៧៣] សច្ចំ ពកកំ សាវត្ថុយំ វិហរតិ
ដេវវរេ គតាវរិណ្ណិកស្ស ភវាមេ ។ អនិទោ
ធម្មោ បរិព្វាជិតោ យេនាយស្មា អាទាប្បា តេនុប-
សាស្ត្រំ ឧបសាស្ត្រំ ភាយស្មតា អាទន្ទេន សន្ធិ
សម្មោធំ សន្មោននិយំ កតំ សាវត្ថុយំ វិចិ-
សាច្ចា ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិ
ទោ ធម្មោ បរិព្វាជិតោ ភាយស្មន្តំ អាទន្តំ
ឯកនកេន តុម្ពេចំ អាវុសោ អាទន្តំ ភវស្ស
ចហានំ ចញ្ញាមេវេ ឆោសស្ស ចហានំ ចញ្ញា-
មេវេ ឆោសស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេតិ ។
មយំ ទោ អាវុសោ ភវស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេ
ឆោសស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេ ឆោសស្ស ចហានំ
ចញ្ញាមេវេតិ ។ តី មន តុម្ពេ អាវុសោ ភវេ
អាទិវេ ឯស្វា ភវស្ស ចហានំ ចញ្ញាមេវេ តី
ឆោសេ អាទិវេ ឯស្វា ឆោសស្ស ចហានំ
ចញ្ញាមេវេ តី ឆោសេ អាទិវេ ឯស្វា ឆោសស្ស
ចហានំ ចញ្ញាមេវេតិ ។ រត្តោ ទោ អាវុសោ

ភកេន អភិក្ខតោ បរិយាធិន្ទចិត្តោ អត្តព្យាបាទាយចិ
 ចេតេតិ ចាព្យាបាទាយមិ ចេតេតិ ឧបាយព្យាបាទាយមិ
 ចេតេតិ ចេតសិកំមិ ឧត្ថំ ឆោមនស្សំ ចជំសំ-
 វេយេតិ ភកេ មហីនេ ឆោ អត្តព្យាបាទាយ
 ចេតេតិ ន ចាព្យាបាទាយ ចេតេតិ ន ឧបាយ-
 ព្យាបាទាយ ចេតេតិ ម ចេតសិកំ ឧត្ថំ ឆោម-
 នស្សំ ចជំសំវេយេតិ ។ ភត្តោ ចោ អាវុសោ ភកេន
 អភិក្ខតោ បរិយាធិន្ទចិត្តោ កាយេន ឧច្ចរិតំ ចាតិ
 វាទាយ ឧច្ចរិតំ ចាតិ មនសា ឧច្ចរិតំ ចាតិ ភកេ
 មហីនេ ឆោ កាយេន ឧច្ចរិតំ ចាតិ ន វាទាយ
 ឧច្ចរិតំ ចាតិ ន មនសា ឧច្ចរិតំ ចាតិ ។ ភត្តោ
 ចោ អាវុសោ ភកេន អភិក្ខតោ បរិយាធិន្ទចិត្តោ
 អត្តត្ថិយំ យថាភូតំ នប្បដាទាតិ មត្ថំមិ យថាភូតំ
 នប្បដាទាតិ ឧបាយត្ថិយំ យថាភូតំ នប្បដាទាតិ
 ភកេ មហីនេ អត្តត្ថិយំ យថាភូតំ ចដាទាតិ
 យត្ថំមិ យថាភូតំ ចដាទាតិ ឧបាយត្ថិយំ យថាភូតំ
 មដាទាតិ ។ ភតោ ចោ អាវុសោ អន្ធករណេន

ត្រូវរក្សាគ្របសណ្ឋិត មានចិត្តត្រូវរក្សាគ្របរឹត រើបដិដឹងដើម្បីឲ្យចៀនខ្លួន
 ឯងវិញ ដឹងដើម្បីឲ្យចៀនច្រើនដទៃៗ ដឹងដើម្បីចៀនច្រើនទាំងពីរ
 ភាគីៗ រើបដិដឹងទទួលទុក្ខ គោមនស្ស ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងចិត្តៗ កាលបរេចន៍
 រក្សា បានហើយ បុគ្គលរើបដិដឹងដើម្បីចៀនច្រើនខ្លួនឯង មិនគិតដើម្បី
 ចៀនចៀនអ្នកដទៃ មិនគិតដើម្បីចៀនច្រើនទាំងពីរភាគី មិនទទួលទុក្ខ
 គោមនស្សប្រព្រឹត្តនៅក្នុងចិត្ត ។ ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលអ្នកត្រួតត្រាកាល
 ត្រូវរក្សាគ្របសណ្ឋិត មានចិត្តត្រូវរក្សាគ្របរឹត រើបដិដឹងដើម្បីឲ្យចៀនខ្លួនដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តទុក្ខរក្សាដោយវចនា ប្រព្រឹត្តទុក្ខរក្សាដោយចិត្ត កាលបើបរេចន៍បាន
 ហើយ បុគ្គលរើបដិដឹងប្រព្រឹត្តទុក្ខរក្សាដោយកាយ មិនប្រព្រឹត្តទុក្ខរក្សាដោយ
 វាចា មិនប្រព្រឹត្តទុក្ខរក្សាដោយចិត្ត ។ ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលអ្នកត្រួតត្រាកាល
 ត្រូវរក្សាគ្របសណ្ឋិត មានចិត្តត្រូវរក្សាគ្របរឹត រើបដិដឹងដើម្បីឲ្យចៀនខ្លួនដោយជន្ម
 របស់ខ្លួនតាមដឹងៗ មិនដឹងឲ្យចៀនច្រើនដទៃរបស់បុគ្គលដទៃតាមដឹង
 ៗ មិនដឹងឲ្យចៀនច្រើនទាំងពីរភាគីតាមដឹងៗ កាលបើបរេចន៍
 រក្សា បានហើយ បុគ្គលរើបដិដឹងឲ្យចៀនច្រើនដទៃរបស់ខ្លួនតាមដឹងដឹង
 ដឹងឲ្យចៀនច្រើនបុគ្គលដទៃតាមដឹងដឹង ដឹងឲ្យចៀនច្រើនដទៃ
 ទាំងពីរភាគីតាមដឹងដឹង ។ ម្ចាស់អាវុសោ រក្សាដោយគ្រឿងធ្វើឲ្យដឹង

[illegible]

ធ្វើឲ្យផុតជាគ្មានពន្ធ ធ្វើឲ្យគ្មានញាណ ឲ្យរលត់បញ្ញា ជាវិបាកផង
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបោះចំនាតទេ ។ ឆ្នាលតារុសា
បុគ្គលអ្នកប្រទូស្ត ។ មេ ។ ឆ្នាលតារុសា បុគ្គលអ្នកវង្វេង ត្រូវសេចក្តី
វង្វេងក្របសង្កត់ មានចិត្តត្រូវសេចក្តីវង្វេងរូបវិក វេចន៍និគរដើម្បីចៀកចៀន
ខ្លួន គិតដើម្បីចៀងចៀនអ្នកដទៃ គិតដើម្បីចៀកចៀនទាំងពីរភាគ
តែដទៃបុគ្គលទុក្ខទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត កាលបើបោះចោល
ហើយ បុគ្គលវេចន៍មិនគិតដើម្បីចៀកចៀនខ្លួន មិនគិតដើម្បីចៀកចៀន
អ្នកដទៃ មិនគិតដើម្បីចៀងចៀនទាំងពីរភាគ មិនទទួលទុក្ខទោមនស្ស
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ ឆ្នាលតារុសា បុគ្គលអ្នកវង្វេង ត្រូវចោលគ្រប
សង្កត់ មានចិត្តត្រូវចោលរូបវិក វេចន៍ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
ទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត កាលបើលះចំរើនចោល
ហើយ បុគ្គលវេចន៍មិនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ មិនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ
វាចា មិនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត ។ ឆ្នាលតារុសា បុគ្គលអ្នកវង្វេង
ត្រូវចោលគ្របសង្កត់ មានចិត្តត្រូវចោលរូបវិក វេចន៍មិនដឹង
ច្បាស់នូវប្រយោជន៍ខ្លួនកាមពិត មិនដឹងច្បាស់នូវប្រយោជន៍អ្នក
ដទៃកាមពិត មិនដឹងច្បាស់នូវប្រយោជន៍ទាំងពីរភាគភាគពិត

ឧបាយកលំ យថាភូតំ ឧប្បជានាតិ ខោហោ ចហំនេ
 រត្ថត្ថំវិ យថាភូតំ ចដានាតិ មាត្ថត្ថំវិ យថាភូតំ
 មដានាតិ ឧបាយកលំ យថាភូតំ ចដានាតិ ។ ខោហោ
 ខោ អាតុសោ អន្តកុសោ អចន្តកុសោ អញ្ញា-
 ណកុសោ ចញ្ញាណិកេតោ វិជានចក្កិកោ
 អនិច្ចាចសំវត្ថុនិកោ ។ ឥនំ ខោ មយំ អាតុសោ
 រកេ អាទិនំ ធិស្វា រាគស្ស ចហានំ ចញ្ញាចេម
 ឥនំ ឆោសេ អាទិនំ ធិស្វា ឆោសស្ស ចហានំ
 ចញ្ញាចេម ឥនំ ខោហោ អាទិនំ ធិស្វា ខោហស្ស
 ចហានំ ចញ្ញាចេមាតិ ។ អត្ថំ មហាតុសោ មត្តោ អត្ថំ
 ចដិច្ចតា ឯតស្ស រាគស្ស ឆោសស្ស ខោហស្ស
 ចហានាមាតិ ។ អន្តាតុសោ មត្តោ អត្ថំ ចដិច្ចតា
 ឯតស្ស រាគស្ស ឆោសស្ស ខោហស្ស ចហានា-
 យាតិ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
 សេយ្យដីនំ សម្មាធិដ្ឋំ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា

កាលមើករហេហៈបុរាណោ ចុត្តរាវេនីនីច្បសំភ្ជុប្រយោជន៍ក្នុង
 ភាវន៍ធម៌ ដឹងច្បសំភ្ជុប្រយោជន៍ក្នុងវេទនាភវន៍ ដឹងច្បសំភ្ជុ
 ប្រយោជន៍ចំពោះភាវន៍ភាវន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុសោ ខោហៈជាគ្រឿង
 ធ្វើឲ្យដឹង ធ្វើឲ្យដឹងជាត្ថានក្នុង ធ្វើឲ្យដឹងឲ្យដឹង ឲ្យដឹងចញ្ញា
 ជាវិចិត្រភាវន៍សេចក្តីចង្អុល ចំពោះគ្រឿងគ្រឿងនានា
 ម្នាលភិក្ខុសោ យើងឃើញថាស ក្នុងកន្លះនេះហើយ ទើបចញ្ញាឲ្យ
 កាលយើងកន្លះ ឃើញថាស ក្នុងកន្លះនេះហើយ ទើបចញ្ញាឲ្យ
 កាលយើងកន្លះ ឃើញថាស ក្នុងកន្លះនេះហើយ ទើបចញ្ញាឲ្យ
 មេហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុសោ ចុះអ្វីប្រកបក្នុងដើម្បីលក្ខណៈថាសៈ
 មេហៈ ឥន្ទៈមាតិវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុសោ អ្វីប្រកបក្នុងដើម្បីលក្ខណៈ
 ថាសៈ មេហៈ ឥន្ទៈមាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុសោ ចុះអ្វីប្រកបក្នុងដើម្បីលក្ខណៈ
 ថាសៈមេហៈ ឥន្ទៈ កើតចម្រើន ។ អ្វីប្រកបក្នុងដើម្បីលក្ខណៈ
 មេហៈ ឥន្ទៈ កើតចម្រើន ។ អ្វីប្រកបក្នុងដើម្បីលក្ខណៈ កើតចម្រើន ។

សង្កាតញ្ញត្តោ សង្កាតដីកោ សង្កាតយោនោ សង្កាសតិ
 សង្កាសមាធិ ។ អយំ ទោ អនុសោ ឧត្តោ អយំ
 មជ្ជិមនា ឯតស្ស ភតស្ស ឆោសស្ស ហោហស្ស ឧហាតា-
 យាតិ ។ ភន្តកោ អនុសោ ឧត្តោ ភន្តិកា មជ្ជិមនា
 ឯតស្ស ភតស្ស ឆោសស្ស ហោហស្ស ឧហាតាយ ។
 អសញ្ច មនុសោ អនន្ត អប្បមាណយាតិ ។

[illegible]

ការងារត្រូវ ១ ការបំភ្លឺមជ្ឈិមត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ការលើក
ត្រូវ ១ ការដកដៃចិត្តចាំត្រូវ ១ ។ ខ្នាតភាវូត្តា នេះឯងជាផ្នូរជ្រុងចក្ក
ដើម្បីលេខគះទោសៈទោហៈ គ្រឹះ ។ ខ្នាតភាវូត្តា ផ្នូរជ្រុងចក្ក ដើម្បី
លេខគះទោសៈទោហៈ គ្រឹះ ជាផ្នូរជ្រុងស័ក្ត្រប៉ាយ ។ ខ្នាតភាវូត្តា
ភាពព្យាយាម គឺវត្ថុត្រូវច្រវិលរាសត្រីយ ។

(៧២) សម័យក្នុង ព្រះរាជទ្រង់មានការប្រជុំគ្នាដ៏ល្អបំផុត យោសាភាព
 ដ៏គួរឲ្យសរសើរ ។ គ្រាហោះ គេបង្កើត ជាសាវ័តរបស់គាត់វិញ ចូល
 ទៅរកព្រះរាជទ្រង់មានការ ចុះចូលរួមដ៏ល្អបំផុត ក៏អង្គុយក្នុងសម
 ព្ភៈ ។ សូមឲ្យបង្កើត ជាសាវ័តគាត់វិញ អង្គុយក្នុងសមព្ភៈ ហើយ សូម
 ព្រះរាជទ្រង់មានការប្រជុំគ្នា បង្កើតព្រះរាជទ្រង់ដ៏ល្អ (យើងចាំបំប៉នគាត់)
 អ្នកណាសំដែងធម៌ត្រូវ ពួកអ្នកណាឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងលោក ពួក
 អ្នកណាឈ្មោះថា ដើរត្រូវក្នុងលោក ។ មានគេបង្កើត បើដូច្នោះ គាត់
 នឹងត្រូវបំប៉នទៅអ្នកក្នុងលោកផ្ទុំវិញ បើយកគ្រាន់តែបំប៉នអ្នកយ៉ាងណា

គតា នំ ឡាភាយ្យាសិ ។ តំ តី ចញ្ញាសិ កហាចតិ
 យេ ភកស្ស ចហានាយ ធម្មំ ធនេសន្តិ គោសស្ស
 មហានាយ ធម្មំ ធនេសន្តិ មោហស្ស ចហានាយ ធម្មំ
 ធនេសន្តិ តេសំ ធម្មោ ស្វាគ្គាតោ ថោ វា កាមំ វា តេ
 ឯត្ថ មោតីតិ ។ យេ ភន្តេ ភកស្ស ចហានាយ
 ធម្មំ ធនេសន្តិ គោសស្ស ចហានាយ ធម្មំ ធនេសន្តិ
 មោហស្ស ចហានាយ ធម្មំ ធនេសន្តិ តេសំ ធម្មោ
 ស្វាគ្គាតោ ឯវំ មេ ឯត្ថ មោតីតិ ។ តំ តី
 ចញ្ញាសិ គហាចតិ យេ ភកស្ស ចហានាយ ចដិច្ចា
 គោសស្ស ចហានាយ ចដិច្ចា មោហស្ស ចហានាយ
 ចដិច្ចា តេ លោកេ សុឡង្គិមន្តា ថោ វា កាមំ
 វា តេ ឯត្ថ មោតីតិ ។ យេ ភន្តេ ភកស្ស
 ចហានាយ ចដិច្ចា គោសស្ស ចហានាយ
 ចដិច្ចា មោហស្ស ចហានាយ ចដិច្ចា តេ លោកេ
 សុឡង្គិមន្តា ឯវំ មេ ឯត្ថ មោតីតិ ។ តំ តី
 ចញ្ញាសិ គហាចតិ យេសំ វាតោ ចហានោ ទុទ្ធិន្ទុត្រលោ

ត្រូវអ្នកជាប្រធានហេតុនោះ យ៉ាងនោះចុះ ។ ម្ចាស់គហាចតិ អ្នកសំគាល់
 ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកចុក្កលណា សំដែងធម៌ដើម្បីលះពេលៈ សំដែងធម៌
 ដើម្បីលះពេលៈ សំដែងធម៌ដើម្បីលះពេលៈ អ្នកទាំងនោះអញ្ជើញ
 សំដែងធម៌ត្រូវចុះ ឬចាំអ្នកមានសេចក្តីយល់ដូចម្តេច ក្នុងដំណើរនេះ ។
 ចតិក្រោងនូវដំបូង ពួកចុក្កលណា សំដែងធម៌ដើម្បីលះពេលៈ សំដែងធម៌
 ដើម្បីលះពេលៈ សំដែងធម៌ដើម្បីលះពេលៈ ចុក្កលទាំងនោះអញ្ជើញ
 សំដែងធម៌ត្រូវហើយ ឯម្ចាស់សេចក្តីយល់ ក្នុងដំណើរនេះយ៉ាងនោះ ។
 ម្ចាស់គហាចតិ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកចុក្កលណា ប្រតិចត្តិ
 ដើម្បីលះពេលៈ ប្រតិចត្តិដើម្បីលះពេលៈ ប្រតិចត្តិដើម្បីលះពេលៈ ពួក
 ចុក្កលនោះអញ្ជើញ ប្រតិចត្តិត្រូវ ក្នុងលោកចុះ ឬចាំអ្នកមានសេចក្តី
 យល់ក្នុងដំណើរនេះដូចម្តេច ។ ចតិក្រោងនូវដំបូង ពួកចុក្កលណា
 ប្រតិចត្តិដើម្បីលះពេលៈ ប្រតិចត្តិដើម្បីលះពេលៈ ប្រតិចត្តិដើម្បីលះពេលៈ
 ពួកចុក្កលនោះអញ្ជើញ ប្រតិចត្តិត្រូវក្នុងលោក ឯម្ចាស់សេចក្តីយល់យ៉ាង
 នេះ ក្នុងដំណើរនេះ ។ ម្ចាស់គហាចតិ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច
 ពួកចុក្កលណា ទានលះពេលហើយ ពុំចាំបើសិន្យសគល់ហេតុហើយ

កាលាវត្ថុកតោ អនកាវ កតោ អាយតីអនុប្បននន្តោ
 យេសំ ឆោសោ ចហីនោ ។ មេ ។ យេសំ មោហោ
 ចហីនោ ទុច្ឆិទ្ធវលោ កាលាវត្ថុកតោ អនកាវ កតោ
 អាយតីអនុប្បននន្តោ តេ លោកេ សុភតា តោ វា
 កាខំ វា តេ ឯតុ ហោតីតិ ។ យេសំ គន្លេ ភតោ
 ចហីនោ ទុច្ឆិទ្ធវលោ កាលាវត្ថុកតោ អនកាវ កតោ
 អាយតីអនុប្បននន្តោ យេសំ ឆោសោ ចហីនោ
 ។ មេ ។ យេសំ មោហោ ចហីនោ ទុច្ឆិទ្ធវលោ
 កាលាវត្ថុកតោ អនកាវ កតោ អាយតី-
 អនុប្បននន្តោ តេ លោកេ សុភតា ឯវ មេ
 ឯតុ ហោតីតិ វតី មោ គហមតិ កយាវតំ
 ព្យាកតំ យេ គន្លេ ភកស្ស មហាតាយ ឆត្ថំ
 ធមសេន្តំ ឆោសស្ស ចហាតាយ ឆត្ថំ ធមសេន្តំ

ធ្វើមិនឲ្យដក់ទៀតបាន ដូចជាគោតក់បុគ្គល ធ្វើឲ្យវិបាក មិនឲ្យកើតឡើង
 គេទៅទៀតជាធម្មតា ពួកបុគ្គលណាដែលបានដឹងហើយ ។ មេ ។ ពួកបុគ្គល
 ណាដែលបានដឹងហើយ បានដឹងស្របគតិរបស់ពេលហើយ ធ្វើមិនឲ្យដក់
 ទៀតបាន ដូចជាគោតក់បុគ្គល ធ្វើឲ្យវិបាក មិនឲ្យកើតឡើងគេទៅទៀត
 ជាធម្មតា ពួកបុគ្គលនោះឈ្មោះថា ដើរត្រូវហើយក្នុងលោកប្បទេ ឬក៏ដក់
 បានសេចក្តីយល់ដឹងដូចម្តេច ក្នុងដំណើរផ្ទុះ ។ មេ ។ ពួកបុគ្គលណា
 មិនបានដឹងស្របគតិរបស់ពេលហើយ ធ្វើមិនឲ្យ
 ដក់ទៀតបាន ដូចជាគោតក់បុគ្គល ធ្វើឲ្យវិបាក មិនឲ្យកើតឡើងគេទៅ
 ទៀតជាធម្មតា ពួកបុគ្គលណាដែលបានដឹងហើយ ។ មេ ។ ពួកបុគ្គល
 ណាដែលបានដឹងហើយ បានដឹងស្របគតិរបស់ពេលហើយ ធ្វើមិន
 ឲ្យដក់ទៀតបាន ដូចជាគោតក់បុគ្គល ធ្វើឲ្យវិបាក មិនឲ្យកើត
 ឡើងគេទៅទៀត ជាធម្មតា ពួកបុគ្គលនោះឈ្មោះថា ដើរត្រូវ ។ មេ
 ។ ពួកបុគ្គលណាដែលបានដឹងហើយ បានដឹងស្របគតិរបស់ពេលហើយ ធ្វើមិន
 ឲ្យដក់ទៀតបាន ដូចជាគោតក់បុគ្គល ធ្វើឲ្យវិបាក មិនឲ្យកើត
 ឡើងគេទៅទៀត ជាធម្មតា ពួកបុគ្គលណាដែលបានដឹងហើយ បានដឹងស្របគតិ
 របស់ពេលហើយ បានដឹងស្របគតិរបស់ពេលហើយ ធ្វើមិនឲ្យដក់ទៀតបាន
 ដូចជាគោតក់បុគ្គល ធ្វើឲ្យវិបាក មិនឲ្យកើតឡើងគេទៅទៀត ជាធម្មតា ពួកបុគ្គល
 ណាដែលបានដឹងហើយ បានដឹងស្របគតិរបស់ពេលហើយ ធ្វើមិនឲ្យដក់ទៀតបាន

មោហស្ស បរាណាយ ធម្មំ ទេសេន្តំ តេសំ ធម្មោ
 ស្វាគ្គាតោ ។ តយាវតំ ក្បត្តតំ យេ កន្លេ កកស្ស
 បរាណាយ បដិច្ចា ទោសស្ស បរាណាយ បដិច្ចា
 មោហស្ស បរាណាយ បដិច្ចា តេ លោកេ សុច្ឆ-
 វិច្ឆាតិ ។ តយាវតំ ក្បត្តតំ យេសំ កន្លេ កក
 បរាណាយ ឧត្តិច្ឆ័ស្ស កាលាវត្ថុកកោ អនាវំ កកោ
 អាយតំអនុច្ឆន្ទ យេសំ ទោសោ បរាណាយ
 ។ បេ ។ យេសំ មោហោ បរាណាយ ឧត្តិច្ឆ័ស្ស
 កាលាវត្ថុកកោ អនាវំ កកោ អាយតំអនុច្ឆន្ទ-
 ធម្មោ តេ លោកេ សុច្ឆតាតិ ។ អន្តរាយំ កន្លេ
 អត្ថតំ កន្លេ ឧ យេ តាវ សធម្មត្ថំសតា (១)
 កវិស្សតំ ឧ ឆ បរាណាយសាធម្មា អាយតនេវ
 ធម្មទេសនា អត្ថា ឆ ត្រៃវ អត្ថា ឆ អនុចរិកោ
 ឧប្បេ កន្លេ អនុច្ឆ កកស្ស បរាណាយ ធម្មំ ទេសេថ
 ទោសស្ស បរាណាយ ធម្មំ ទេសេថ មោហស្ស
 បរាណាយ ធម្មំ ទេសេថ ត្បត្តតំ ធម្មោ ស្វាគ្គាតោ

១០. សម្មាសម្ពុទ្ធិ ។

សំដែងធម៌ដ៏អស្ចារ្យនោះ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាសំដែងត្រូវហើយ ។ អ្នក
 ពុទ្ធបរិស័ទស្រាវជ្រាវហើយយ៉ាងនេះថា បដិគ្រោះលោកដ៏ចំរើន ក្នុងបុគ្គលណា
 បានប្រតិបត្តិដ៏អស្ចារ្យនោះ ប្រតិបត្តិដ៏អស្ចារ្យនោះសោះ ប្រតិបត្តិដ៏អស្ចារ្យនោះ
 ហើយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងលោក ។ អ្នកបាននោះ
 ស្រាវជ្រាវហើយយ៉ាងនេះថា បដិគ្រោះលោកដ៏ចំរើន ក្នុងបុគ្គលណា បានលះ
 កងហើយ បានរំលឹកឫសគល់ចោលហើយ ធ្វើមិនឲ្យដុះទៀតបាន
 ដូចជាពោធិកំបុតរ ធ្វើឲ្យវិវាស ធ្វើមិនឲ្យកើតទៅទៀតជាធម្មតា ក្នុង
 បុគ្គលណាបានលះចោលហើយ ។ បេ ។ ក្នុងបុគ្គលណាបានលះចោល
 កើត បានរំលឹកឫសគល់ចោលហើយធ្វើមិនឲ្យដុះទៀតបានដូចជាពោធិកំបុតរ
 កំបុតរធ្វើឲ្យវិវាសមិនឲ្យកើតទៅទៀតជាធម្មតា ក្នុងបុគ្គលនោះឈ្មោះថា
 បដិគ្រោះលោក ។ បដិគ្រោះលោកដ៏ចំរើន កកស្ស បរាណាយ បដិគ្រោះលោក
 ដ៏ចំរើន ចំរើនក្នុងលោកនោះថា មិនមានការលើកមើលក្នុងខ្លួនផង មិន
 មានការបន្តបន្ទាប់បន្សំបន្តបន្ទាប់ផង សំដែងធម៌ត្រូវតាមវិធាន និងហើយ
 ចំរើនវិធានចក្ខុ ចំរើនមិនឲ្យមានការកើតចំរើនវិធានខ្លួនផង ។ បដិគ្រោះលោក
 ដ៏ចំរើន លោក(ប្រសើរហើយ)សំដែងធម៌ដ៏អស្ចារ្យនោះ សំដែងធម៌ដ៏អស្ចារ្យ
 លះចោល សំដែងធម៌ដ៏អស្ចារ្យនោះ លោកសំដែងធម៌ត្រូវហើយ

ឥន្ទ្រ កន្ទ អាទន្ទ កកស្ស ចហាទាយ បដិបត្តា
 លោសស្ស ចហាទាយ បដិបត្តា លោកស្ស ចហាទាយ
 បដិបត្តា ឥន្ទ្រ លោកេ សុច្ឆន្ទ ឥន្ទ្រ កកស្ស កន្ទ
 អាទន្ទ កកស្ស បហិលោ ឥន្ទ្រ ឫលោ កាលាវត្ថុកកស្ស
 អនាហិ កកស្ស អាយតិអនុប្បន្ននន្ទោ ឥន្ទ្រ កកស្ស
 បហិលោ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រ កកស្ស លោកេ បហិលោ ឥន្ទ្រ
 ឫលោ កាលាវត្ថុកកស្ស អនាហិ កកស្ស អាយតិ
 អនុប្បន្ននន្ទោ ឥន្ទ្រ លោកេ សុច្ឆន្ទ ។ អភិក្កន្ធន្ទ
 កន្ទ អភិក្កន្ធន្ទ កន្ទ សេយ្យោបិ កន្ទ ធិត្តន្ទ
 ក ឥន្ទ្រ ឆ្នេយ្យ បដិបត្ត ក វិរាយ្យ ឫឡស្ស ក ឥត្ត
 អភិក្កេយ្យ អនុកាម ក កេលច្ឆន្ទេត្ត គាយ្យ
 កក្កុបត្តា រូបាធិ ឥត្តន្ទតិ ឋានី អាយ្យន
 អាទន្ទន អនេកាចរិយាយេន នន្ទោ បកាសិតោ ។
 ឋានី កន្ទ អាទន្ទ កកស្ស សរណំ កត្តាធិ
 ធម្មតា កក្កុសស្សតា ធិតាសតំ ធិ អយ្យា
 អាទន្ទោ ធារតុ អន្ទតត្ថេ កាលុយេតំ សរណំ កត្តន្ទ ។

បពិត្រភានន្ទដ៏ចំរើន លោកប្រតិបត្តិដ៏ប្រសើរលោកប្រតិបត្តិដ៏ប្រសើរលោក
 ប្រតិបត្តិដ៏ប្រសើរលោក ប្រតិបត្តិដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោក បពិត្រភានន្ទ
 ដ៏ចំរើន លោកបានលះកកស្ស បានរំលឹកឫសគល់ចាលហើយ
 រៀនច្បាប់ច្បាប់ ដូចជាព្រះកំបុត ធ្វើឲ្យវិចិត្រ ធ្វើឲ្យឆ្លាត
 កកស្ស លោកបានលះលោកហើយ ។ បេ ។ លោក
 បានលះលោកហើយ បានរំលឹកឫសគល់ចាលហើយ ធ្វើឲ្យឆ្លាត
 រៀនច្បាប់ ដូចជាព្រះកំបុត ធ្វើឲ្យវិចិត្រ ធ្វើឲ្យឆ្លាតកកស្ស រៀនច្បាប់
 ធម្មតា លោកបានលះ ដ៏ប្រសើរលោក ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន
 កកស្ស បពិត្រលោកដ៏ចំរើន កកស្ស ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន
 ដូចជាព្រះកំបុត ដូចជាព្រះកំបុត ដូចជាព្រះកំបុត ដូចជាព្រះកំបុត
 ប្រាប់ដ៏ល្អប្រសើរ ដូចជាព្រះកំបុត ដូចជាព្រះកំបុត ដូចជាព្រះកំបុត
 ដ៏ល្អ ដោយគិតថា បុគ្គលម្នាក់ម្នាក់ រមែងមើលឃើញប្រាប់ដ៏ល្អ
 យ៉ាងណាមិញ គេមើលលោកម្នាក់ម្នាក់ បានស្រីដ៏ល្អដោយ
 អនិកចរិយាយហ្នឹងនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បពិត្រភានន្ទដ៏ចំរើន ក្នុង
 ដល់ខ្ញុំប្រជុំព្រះភានន្ទ ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីរំលឹក
 សូមលោកម្ចាស់កាន់ ធិតុធម៌ខ្ញុំប្រជុំព្រះភានន្ទ ជាព្រះភានន្ទ អ្នកដល់ខ្ញុំ
 សរណៈស្មើដោយដ៏ល្អ ចាប់ដ៏មតិវង្សនកកស្ស ។

[៣៩] ឯកំ សមយំ ភក្កា សាឡាយុ វិហារំ
 កមិលវត្ថុស្មី ចិត្តាធារាទេ ។ តេជ ទោ អន
 សមយេន ភក្កា ភិលាទា វុដ្ឋិតោ មោតិ
 អចិន្តិតោ គេលញ្ញា ។ អថេវា មហានាមោ
 សាឡា យេន ភក្កា តេជសស្គមិ ឧបស្គមិត្តា
 ភក្កន្តំ អភិវាទេនា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ
 ឯសិទ្ធា ទោ មហានាមោ សាឡា ភក្កន្តំ ឯតទេវេច
 ធីយាត្តាហំ កន្លេ ភក្កកា ឯវិ ធម្មំ ទេសិតំ
 ភាវានាមិ សមាហិតស្ស ញាណំ ធា អសមា-
 ហិតស្សាទិ ។ សមាទិ ទុ ទោ កន្លេ មុទ្ធេ ចត្វា
 ញាណំ ទោយុ ញាណំ មុទ្ធេ ចត្វា សមាទិតំ ។
 អថេវា កាយស្មា កាទទ្ធស្ស ឯតទេវោសិ
 ភក្កា ទោ ភិលាទា វុដ្ឋិតោ អចិន្តិតោ គេលញ្ញា
 អយញ្ញ មហានាមោ សាឡា ភក្កន្តំ អតិកម្ពីរំ ចត្តា
 មុទ្ធតិ យទ្ធាហំ មហានាមិ សក្កំ ឯកមន្តំ អមរេនា
 ធម្មំ ទេសយ្យន្តំ ។ អថេវា កាយស្មា កាទេវោ

[៣៩] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិព្វានភាព
 ដ៏ត្រង់ត្រង់បែបស្មើ ក្នុងវិសេសក្តី ។ សម័យនោះតាំង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ស្បៀងគំព័រដំបូំ ទើបតែនឹងស្បៀងគំព័រដំបូំ មិនទាន់យូរប៉ុន្មាន ។
 ព្រះនោះ មហាមាធសក្កៈ ចូលទៅនាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយចង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងវិសមគួរ ។
 ហូរមហាមាធសក្កៈ គង់ក្នុងវិសមគួរហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយចង្គំចូលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគហើយនោះថា ចតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំពោះអង្គអីឯច្បាស់ទូលំ
 វែងព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងអស់កាលជាច្រើនហើយ ហើយនោះថា
 ញាណទានដល់បុគ្គលដែលទាន់ចិត្តដ៏កសាងរួច មិនទាន់ដល់បុគ្គលដែល
 ទាន់ចិត្តមិនដ៏កសាងរួច ។ ចតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមាទិតំភមុន
 ញាណរោគក្រាយ ឬក៏ញាណរោគមុន សមាទិតំភក្រាយ ។ សំដាប់
 នោះ ព្រះភាគទ្រង់ដ៏មានកាយ ទានសេចក្តីត្រង់ត្រង់ចុះថា ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ស្បៀងគំព័រដំបូំ ទើបតែនឹងស្បៀងគំព័រដំបូំ មិនទាន់យូរ
 ប៉ុន្មានស្រាប់តែមហាមាធសក្កៈនេះ សួរទ្រព្យស្តង់ប្រើប្រាស់ ចំពោះព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ បើម្យ៉ាងៗ គួរតែតាតាមញ្ច តាំងកាលមាធសក្កៈ ទៅក្នុង
 វិសមគួរហើយ សំដែងរួច ។ សំដាប់នោះ ព្រះភាគទ្រង់ដ៏មានកាយ

មហានាម សង្ឃ បាណយំ បាណា ឯករាជ្ជ
 កថាខណ្ឌ មហានាម សង្ឃ ឯករាជ្ជ
 សេតុម្បិ ទោ មហានាម សិលំ វុត្តិ កតវតា
 អសេតុម្បិ សិលំ វុត្តិ កតវតា សេតោមិ សមាធិ
 វុត្តា កតវតា អសេតោមិ សមាធិ វុត្តា កតវតា
 សេតោមិ ចញ្ញា វុត្តា កតវតា អសេតោមិ ចញ្ញា
 វុត្តា កតវតា ។ កតវតា មហានាម សេតុ
 សិលំ ។ ឥឡ មហានាម ភិក្ខុ សិលំ ។
 យោគី ។ បេ ។ សមាធិ សិក្ខុតិ សិក្ខា-
 ធម្មេសុ ។ ឥតិ វុត្តិ មហានាម សេតុ សិលំ ។
 កតវតា ឧ មហានាម សេតោ សមាធិ ។ ឥឡ
 មហានាម ភិក្ខុ វិញ្ញា កាមេនិ ។ បេ ។ ឥតុត្ថ
 លាតំ ឧបសម្ពុជ្ជ វិហារតំ ។ អយំ វុត្តិ
 មហានាម សេតោ សមាធិ ។ កតវតា ឧ មហានាម
 សេតោ ចញ្ញា ។ ឥឡ មហានាម ភិក្ខុ

ក៏ចង់ប្រាសាទនៃមហានាមសង្ឃ តាំងនៅភូមិសម្បត្តិ ឯយាយនីង
 មហានាមសង្ឃដូច្នេះថា បង្កើតប្រាសាទនាម សេតុសិលំ ក៏ប្រាសាទ
 ប្រាសាទទ្រង់សំដែងហើយ អសេតុសិលំ ក៏ប្រាសាទប្រាសាទទ្រង់សំដែង
 ហើយ សេតុសមាធិ ក៏ប្រាសាទប្រាសាទទ្រង់សំដែងហើយ អសេតុ-
 សមាធិ ក៏ប្រាសាទប្រាសាទទ្រង់សំដែងហើយ សេតុចញ្ញា ក៏ប្រាសាទ
 ប្រាសាទទ្រង់សំដែងហើយ អសេតុចញ្ញា ក៏ប្រាសាទប្រាសាទទ្រង់
 សំដែងហើយដែរ ។ បង្កើតប្រាសាទ ចុះសេតុសិលំ តើដូចម្តេច ។ បង្កើត
 មហានាម ភិក្ខុសិលំសមាធិជាអ្នកមានសិល ។ បេ ។ សមាធិសិក្ខុ
 ភូមិសិក្ខាបទចំណីឡាយ ។ បង្កើតប្រាសាទ នេះហៅថាសេតុសិល ។
 បង្កើតប្រាសាទ ចុះសេតុសមាធិ តើដូចម្តេច ។ បង្កើតប្រាសាទ ភិក្ខុ
 សាសនាសម្បត្តិចំណីឡាយ ។ បេ ។ ឧបសម្ពុជ្ជសម្បត្តិ
 សម្បត្តិ ។ បង្កើតប្រាសាទ នេះហៅថា សេតុសមាធិ ។ បង្កើតប្រា-
 សាទ ចុះសេតុចញ្ញា តើដូចម្តេច ។ បង្កើតប្រាសាទ ភិក្ខុសាសនា

នឹង ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ ចជាតានំ ។ ថេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 ធិរោគតាភិធិ ចធិចតានិ យថាភូតំ ចជាតានិ ។ អយំ
 វុត្តនិ មហានាម សេត្វា មញ្ញា ។ ស ទោ សោ
 មហានាម អរិយសាវកោ ឯវំ សីលសម្មាញោ ឯវំ
 សមាធិសម្មាញោ ឯវំ ចញ្ញាសម្មាញោ ពសវានំ មយា
 អនាសវំ ទោតាវិមុត្តំ ចញ្ញាវិមុត្តំ ធិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្មន្តំ វិហារិនំ ។ ឯវំ ទោ
 មហានាម សេត្វាឡំ សីលំ វុត្តំ កក្កតា អសេត្វាឡំ
 សីលំ វុត្តំ កក្កតា សេត្វាឡំ សមាធិ វុត្តា កក្កតា
 អសេត្វាឡំ សមាធិ វុត្តា កក្កតា សេត្វាឡំ ចញ្ញា
 វុត្តា កក្កតា អសេត្វាឡំ មញ្ញា វុត្តា កក្កតានិ ។

[៧៦] ឯតំ សមយំ អាយស្មា អាធន្តា
 ថសាលិយំ វិហារិនំ មហាវិទ ក្កដាតាសាណយំ ។
 អថទោ អកាយោ ច លីល្លវិ ចល្លាតតុមាគោ ច
 លីល្លវិ យេនាយស្មា អាធន្តោ កេតុមសង្កម្ពីសុ

ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ។ ថេ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាចធិ-
 មហានាមរោគតាភិធិ។ ថេ ។ មតិក្រុមហានាម ទេវហោថា សេត្វា-
 មញ្ញា។ មតិក្រុមហានាម អរិយសាវកោ នាមចរិយ្យាវិហារិយសីលយាវី
 នេះ ចរិយ្យាវិហារិយសមាធិយាវីនេះ ចរិយ្យាវិហារិយមញ្ញាយាវីនេះ វេមនិ
 ធ្វើឲ្យឯកច្បាស់នូវការវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ចំណេះដឹងសាវៈ ព្រោះអស់
 ពសវានំឡាយ ដោយប្រាថ្នាដ៏ត្រូវយន្តិដោយទូន្មាននិងចូលចិត្ត ។
 មតិក្រុមហានាម សេត្វសីល កំព្រះដ៏មានប្រភេទ ច្រើនសំដែងហើយ
 អសេត្វសីល កំព្រះដ៏មានប្រភេទច្រើនសំដែងហើយ សេត្វសមាធិ កំ
 ព្រះដ៏មានប្រភេទច្រើនសំដែងហើយ កសេត្វសមាធិ កំព្រះដ៏មានប្រភេទ
 ច្រើនសំដែងហើយ សេត្វមញ្ញា កំព្រះដ៏មានប្រភេទច្រើនសំដែងហើយ
 អសេត្វមញ្ញា កំព្រះដ៏មានប្រភេទច្រើនសំដែងហើយ យ៉ាងនេះឯង ។

[៧៦] សម័យមួយ ព្រះមានទង្គិមានកាយ គង់នៅក្នុងក្លោងភា-
 សាណា នៅក្រុមហានាម ចំណេះដ្រកសីល ។ ព្រោះនោះ ស្តេចលីល្លវិចារមក
 យដឹងស្តេចលីល្លវិចារមហិតតុមាគោ ពុទ្ធសៅពេញពាននូវនិពាណាជ

ឧបស្សន្តិមិទ្ធា អាយស្សន្តំ អាទន្តំ អភិវាទេន្ទ្រ ឯកទន្តំ
 ចិសីទិសុ ។ ឯកទន្តំ ចិសីទ្វេន្ទ្រ ទោ អគយោ
 លិច្ឆិ អាយស្សន្តំ អាទន្តំ ឯកទេវាទ ចិសីទ្វេន្ទ្រ
 កន្ត្រ យាជបុត្តោ សព្វញ្ញ សព្វនស្សរី អចរិសេសិ
 ញាណទស្សនំ ចមិជានាតំ ធម្មតា ច ខេ តិដ្ឋតោ
 ច សុត្តស្ស ច ជាតស្ស ច សតតំ សមិតំ
 ញាណទស្សនំ ចទ្ធិចដ្ឋិតតិ ។ សោ ឡាណាធិ
 កម្មាធិ កថសា ឡត្តិការំ មញ្ញាមេតិ ធនធិ
 កម្មាធិ អគារណា សេតុយាតំ ធិតំ កថុត្តយា
 ធុត្តត្ថយោ ធុត្តត្ថយោ វេទនាត្ថយោ វេទនាត្ថយោ
 សព្វំ ធុត្ថំ ចិដ្ឋិណំ អវិស្សតិ ឯវាទេតិស្ស
 សុទ្ធិដ្ឋិកាយ ចិដ្ឋិកាយ វិសុទ្ធិយោ(១) សមតិក្កនោ
 ហោតិ ។ ធិតំ កន្ត្រ កតាវិ តំមាឃាតិ ។
 តំស្សោ ទោ ធិតា អគយ ចិដ្ឋិកា វិសុទ្ធិយោ

• ៧៧ កថាបិដក វគ្គបទដ្ឋកថា ភិក្ខុវគ្គ ។

លុះចូលទៅដល់ហើយ គឺក្រាបថ្វាយបង្គំប្រកាសនូវជំនាន់កាយ ហើយគង់
 ក្នុងវិសមម្ភ ។ លុះស្តេចលិច្ឆិខាងអភិវាទក្នុងវិសមម្ភហើយ គឺ
 សូត្រប្រកាសនូវជំនាន់កាយដូច្នេះថា បត់ប្រកាសនូវជំនាន់ ឱនណ្ឌនាដបុត្រ
 ជាសព្វញ្ញឃើញសព្វ កែងច្រើនថ្វាយណាស្សនៈ (សព្វញ្ញត្ថយោ ណ)
 បំបាចនាសសសល់ថា កថាអញ្ញាធម៌ដ៏ត្រូវ ឈរត្រឹម ដើមសក់ក្នុង ព្រំ
 រឿងក្នុង ញាណទស្សនៈកាំងរឿងវិភាគពន្យារពេល ។ ឱនណ្ឌនាដ-
 បុត្រចោរ តែងបញ្ញត្តិកិច្ច ធ្វើឱ្យសំរេច ខែតម្រាស់ចំណង់
 ដោយឧបមា បញ្ញត្តិការសំរាប់បង្ខំ ប្រោះចំណង់កម្មចំណង់
 ឡាយ ការសំរាប់ ប្រោះសក់ក្នុង ការសំរាប់វេទនា ប្រោះសក់
 ឡូ ឡូចំណង់ក្នុងវិសមម្ភហើយ ប្រោះសក់វេទនា ដោយប្រការ
 ដូច្នេះឯង ការកម្មក្នុង (វដ្តកុក) ដោយវិសុទ្ធិដែលស្រូវឃើញចំណង់
 ជាគ្រឿងធ្វើឱ្យកែលម្អសាចាចលាចមុខយ៉ាងនេះ ។ បត់ប្រកាសនូវជំនាន់
 ប្រកាសនូវប្រកាសទ្រង់សំដែងដូចម្តេច ក្នុងសាសនានេះ ។ ម្ចាស់
 អភិវាទ ចិដ្ឋិកាវិសុទ្ធិ (វិសុទ្ធិជាគ្រឿងធ្វើកិលេសឱ្យសាបរលាយ) ចំណងនេះ

តេជ ភក្កវត្តា ជាតកា ធិស្សីកា អរហតា
 សង្កាសម្ពុទ្ធន សម្មទត្តាតា សក្កាធំ វិសុទ្ធិយា
 សោកាមិណេវំ ធិមត៌ក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សាធំ
 អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អនិកមាយ ធិព្វានស្ស
 សង្ខារិយាយ ។ កកមា កិស្សោ ។ ឥត អរាយ
 កិក្ខុ សីលាវ ហោតិ ។ មេ ។ សមាធាយ សិក្ខតិ
 សិក្ខាបធនេសុ សោ ធាតុ កក្កំ ធិ កករោតិ
 មុរណត្ថ កក្កំ ធិស្ស ធិស្ស ធិត្ថិករោតិ សង្ខិដ្ឋកា
 ធិដ្ឋក អកាសិកា ធិហិបស្សិកា ធិមនយិកា ធិទុក្ខំ
 វេទិតញា វិញ្ញាបិកិ ។ ស ទោ សោ អរាយ
 កិក្ខុ ធិវិ សីលសម្មន្តោ កិក្ខោ កាមេហិ
 ។ មេ ។ ធិតុត្ថំ ធិរាធំ ធិមសម្មជ្ជំ វិហារិ ។

ដែលត្រូវដឹងថាប្រាកដ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ត្រូវជ្រាបច្បាស់
 ឃើញច្បាស់ បានសីលដ៏ហើយ ដោយប្រពៃ ដើម្បីបេតក្ខិស្តានៃ
 សត្វជាតិទ្បាយ ដើម្បីកន្លងឱ្យសោកនិវត្តក្បាលជាតិទ្បាយ ដើម្បី
 រលត់នៅនក្ខន្ធនិវាចនស្សជាតិទ្បាយ ដើម្បីប្រាសពីធិនូវមគ្គដែល
 ប្រកបដោយវិបស្សនា ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់នូវគ្រូនិព្វាន ។ និព្វានសុខំ
 ជាតិ តាមដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អភិយ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមាន
 សីល ។ មេ ។ សមាទានសិក្សក្នុងសិក្ខាបធាតុជាតិទ្បាយ កិក្ខុនោះ
 មិនធ្វើកម្មធីតិ(១) បានកាល់ត្រូវវិជ្ជា ។ នូវកម្មចាស់(២)ហើយ ធ្វើ
 ឱ្យរស់នៅធន ប្រោសសុខំ ជាធម្មជាតិដែលត្រូវលក់ឱ្យឃើញ ដោយ
 ខ្លួនឯង ជាគ្រឿងធ្វើតែលសឱ្យសាបរលាប ឱ្យរស់រាននិងចាំការ
 គួរដើម្បីបញ្ចេញឱ្យចូលមកមើលបាន គួរចាត់ចូលមកទុកក្នុងខ្លួន
 បាន ជាធម្មជាតិដែលអ្នកប្រាជ្ញជាតិទ្បាយ គប្បីដឹងច្បាស់ចំពោះ
 ខ្លួន ។ ម្ចាស់អភិយ កិក្ខុនោះ បរិបូណ៌ដោយសីលយ៉ាងនេះ ក៏ស្ងាត់
 ចាកកាមជាតិទ្បាយ ។ មេ ។ បានផលចក្កន្តរ្យាន សម្រេចសម្រាញ់នៅ ។

១, ២, ធិតុកថា ថាធិនយន្តប្រែធនសាងកម្មធីតេ ធិនយកម្មចាស់នោះជាទ្បាយវិវលោក
 ធ្វើឱ្យរស់រានកម្មនោះ បំផ្លាញរលត់សីលច្រើន ។

សក្កានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិវេណំ សមតិក្កមាយ
 ធុត្តនោមនស្សានំ អនុត្តមាយ ញាយស្ស អនិកមាយ
 វិជ្ជានស្ស សង្ខារិយាយាតិ ។ ឯវំ វុត្ត បណ្ឌិត-
 កុមារោ សំឡំ អកយំ សំឡំ ឯអនុកេច
 កំឡន តំ សុត្ថ អកយ អាយស្មតោ អាទន្ទស្ស
 សុភាសិតំ សុភាសិតោ នាត្តនុមោទេយ្យនិ ។ ក្សាហំ
 សង្ក អាយស្មតោ អាទន្ទស្ស សុភាសិតំ សុភាសិតោ
 នាត្តនុមោទេស្សនិ ។ ធុត្តាចំ ធុស្ស វិចតេយ្យ យោ
 អាយស្មតោ អាទន្ទស្ស សុភាសិតំ សុភាសិតោ
 នាត្តនុមោទេយ្យនិ ។

[៧៧] អថោ អាយស្មា អាទន្ទោ យេន
 កកក តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកកំ អកិក-
 ខេត្វា ឯកមន្តំ វិសិទ្ធិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធិ ទោ

ដើម្បីសេចក្តីស្តាប់របស់សត្វតាំងឡាយ ដើម្បីធុត្តនុត្តរភាពនឹងឡើងវិញ
 តាំងឡាយ ដើម្បីយេនធុត្តនុត្តរភាពនឹងឡើងឡាយ ដើម្បីក្រាស់នឹងធុត្ត
 ប្រកបដោយបិស្សុតា ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវគ្រឿងនោះ កាលបើព្រះ
 ភពនូវដំបូងកាល សំដែងយ៉ាងនេះហើយ ស្តេចសំឡំនាមបណ្ឌិតកុមារាៈ
 កំនិយាយឯស្តេចសំឡំនាមអភិយដូច្នេះថា វិនិយោគសំឡំ ចុះ
 ហេតុអ្វី បានជាអ្នកមិនទុកទោនាសុភាសិត របស់ព្រះភោទន្ទដ៏មានកាយ
 ដោយសុភាសិត ។ វិនិយោគ ថ្វីត្បិតមិនទុកទោនាសុភាសិតរបស់ព្រះ
 ភោទន្ទដ៏មានកាយ ដោយសុភាសិត ។ អ្នកណាមិនទុកទោនាសុភាសិត
 របស់ព្រះភោទន្ទដ៏មានកាយ ដោយសុភាសិតនេះ ក្សាហរបស់អ្នកនោះ
 មុនជាថ្នាក់ចុះមិនទាន់ ។

[៧៨] ត្រាហា ព្រះភោទន្ទដ៏មានកាយ ចូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាព លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រែកហូរយមន្តិ ព្រះវិហារព្រះភាពហើយ
 អភិយសន្តិសមស្ស លុះព្រះភោទន្ទដ៏មានកាយ អភិយសន្តិសមស្សហើយ

ចន្ទត្ថំ វេទិតត្ថា វិញ្ញាហិតំ សង្ឃេ អវេទច្ច-
 សានេ សមាធិបេតត្ថា វិវេសិតត្ថា បតិដ្ឋាបេតត្ថា
 សុច្ឆន្ទិបទ្គោ កកវត្ថា សាវកសង្ឃោ ឧប្បជ្ជិ-
 ចន្ទោ កកវត្ថា សាវកសង្ឃោ ញាយច្ឆន្ទិ-
 ចន្ទោ កកវត្ថា សាវកសង្ឃោ សាមិច្ឆច្ឆន្ទិចន្ទោ
 កកវត្ថា សាវកសង្ឃោ យន្តិមំ ចន្ទានិ បុរិស-
 យុតានិ អន្ធិបុរិសបុគ្គលា ឯស កកវត្ថា សាវក-
 សង្ឃោ អហុន្តោ ចាតុន្តោ ធម្មិណ្ឌោយោ
 អញ្ញាណិកាយោ អនុត្តរំ មុញ្ញត្ថេត្ថំ លោកស្សានំ ។
 សិយា អាទទ្ធ ចតុត្ថំ មហាភូតានំ អញ្ញត្ថំ
 ចម្រិតតុយា អាហោតតុយា តោហោតតុយា វិយោ-
 តតុយា ធម្មេ តុទ្ធ អវេទច្ចសានេន សមន្តាតតស្ស
 អរិយសាវកស្ស សិយា អញ្ញត្ថំ ។ តត្រិនំ អញ្ញត្ថំ ។
 សោ វតានន្ទ តុទ្ធ អវេទច្ចសានេន សមន្តាតតោ
 អរិយសាវកោ វិរិយំ វា វិវាទានយោនី វា
 បេត្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋិស្សតីតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

អ្នកប្រាជ្ញបំផុតយ គប្បីដឹងច្បាស់ចំពោះខ្លួនខ្លួន អ្នកណា ក្នុងនោះ
 ត្រូវតាំងនៅក្នុងសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃជា ព្រះសង្ឃជា
 សាវកនៃព្រះអធិបត្រភោគ ប្រតិចត្តិដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
 ព្រះអធិបត្រភោគ ប្រតិចត្តិដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះអធិបត្រ
 ភោគ ប្រតិចត្តិដើម្បីគ្រាស់ដឹងនូវព្រះធិបត្រ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃ
 ព្រះអធិបត្រភោគ ប្រតិចត្តិគួរដល់សាមិច្ឆច្ឆន្ទិចន្ទោ ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះអធិ
 បត្រភោគនោះ កប់ជាអ្នកចុះសមាធិ ៤ គួរ បើកម្រៀងជាចុះសប្បុរស
 មាន ៨ គួរលោកគួរទទួលនូវរាជសីលសម្រប ទទួលនូវ គួរទទួលនូវ
 លេសវេលាគង់មកចូល គួរទទួលនូវខត្តិយភាព គួរដល់អញ្ញាណិកម្ម ជា
 បុញ្ញកម្មលេសសត្វលោកជំពូកសិវិច្ឆន ។ ម្នាលកាណ្ឌ មេចក្តីប្រែប្រួល
 ចានចំពោះតមហាភូត្នត្ថ ៤ តិបបីតាម តាបាណតុ តោហោតុ វាយោធាតុ
 ៤ មេចក្តីប្រែប្រួលរាជសីលសាវក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើកក្នុងព្រះក្ស មិនមានសារឡើយ ។ នេះជាសេចក្តីប្រែប្រួលក្នុង
 យោគនោះ ។ ម្នាលកាណ្ឌ ពាក្យថា អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្សយើង មុខជាដឹងទៅក៏ដឹងក្នុងនាមក្តី
 កំណត់តែច្បាស់ក្តី ប្រកាសយក្តី អ្វីច្បាស់ មិនមែនជាឯងទេ ។

សិយា អាណន្ត ធម្មត្ថំ បរាគតានំ អញ្ញត្ថំ
 បរិបាកុយា អាចោតាកុយា តោតាកុយា
 វាយោតាកុយា ន ត្រេ ធម្មេ ។ បេ ។ ន ត្រេ
 សង្ឃ អប្បធម្មសាធន សមន្តាគតស្ស អរិយ-
 សាវកស្ស សិយា អញ្ញត្ថំ ។ គត្រំ អញ្ញត្ថំ ។
 សោ វិកាណន្ត សង្ឃ អប្បធម្មសាធន សមន្តាគតោ
 អរិយសាវកា និយំ វា តិវច្ឆាធម្មានិ វា មេត្តិ-
 វិសយំ វា ឧបបដ្ឋិស្សន្តិទិ ធនំ មាណសំ វិជ្ជតិ ។
 យំ អាណន្ត អនុគម្មេយ្យាថ យេ ច សោតត្ថំ
 មាញ្ញយ្យំ មិន្នា វា អមន្តា វា ញាតី វា
 សាលោភីតា វា តេ វេ អាណន្ត ឥមេសុ តីសុ
 ហិធនេសុ សមាធម្មតត្ថា និវេសេតត្ថា ធម្មត្ថាបេតត្ថានិ ។

(៧៨) អថេវា អាយស្មា អាណន្តោ យេន កកវា
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្ថា កត្រត្ថំ អភិវិនេត្ថា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធោ ទោ

ម្នាលភានុ សេចក្តីប្រែប្រួល ទាន់ដំណើរកម្មបារក្ខន្ធបេ ៤ ធម្មបរិបាកុ
 កាតុបាកុ ភោជិតាណុ វាយោតាកុ ឯសេចក្តីប្រែប្រួល របេ ។ ក្នុងគ្រូរេមិ
 មិនអប្បធម្មត្រូវ រេចក្តីប្រែប្រួលមិនទាន់ដល់ អរិយសាវកវេសប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងគ្រូសេដ្ឋីសោយេ ។ ទេវោសេចក្តី
 ប្រែប្រួលក្នុងហេតុនោះ ។ ម្នាលភានុ ធម្មតា អរិយសាវកវេសប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងគ្រូសេដ្ឋីនោះ មុខជំនិះទៅកើត
 ក្នុងនេះក្តី កំណើតនៃក្នុងក្តី ប្រែអវិស័យក្តី ដូច្នេះនិះ មិនមែនជាឋានៈ
 ទេ ។ ម្នាលភានុ អ្នកចង់ឱ្យយ ធម្មតាអនុគ្រូអនុករណ បូជា អ្នក
 អោយមិនក្រីក្រ កាតុបាកុ ញាតិក្តី សាលោភីតក្តី ធម្មតាសាសន្ត
 តាមវេសេត្រូវស្តាប់ ម្នាលភានុ ជនចង់នោះ អ្នកចង់ឱ្យយ ឬ
 វិលាតា ឬឱ្យទៅ ឬឱ្យតាំងនៅ ក្នុងឋានៈ ឬ យ៉ាងនេះ ។

(៧៩) គ្រូនោះ ព្រះភានុជំនាន់កាយ ចូលទៅកាលជ្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ លុច្ចលៈទៅដល់ហើយ ក៏ប្រាថ្នាថា យូរក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
 ក្នុងយក្ខត្ថិសមគ្គ ។ លុច្ចលៈព្រះភានុជំនាន់កាយក្នុងយក្ខត្ថិសមគ្គហើយ

អាយស្មា អាទេវោ ភកវន្តំ ឯតទេវេច ភវេ ភវេតិ
 ពន្លេ វុទ្ធិតិ តិព្វាវតា ទុ ទោ ភន្ន ភវេ ហោតិ
 តាមធាតុវេចក្កញ្ច អាទន្ន កង្កំ ធាតវិស្ស អថ
 ទុ ទោ តាមភវេ មញ្ញាយេជាតិ ។ ឆោ ហេតំ
 ពន្លេ ។ ឥតំ ទោ អាទន្ន កង្កំ ទេត្តំ វិញ្ញាណំ
 តំដំ តណ្ហា សិទេហា អវិជ្ជាធិវណាធំ សត្តានំ
 តណ្ហា សញ្ញាជនាធំ ហិទាយ ធាតុយា វិញ្ញាណំ
 បតិដ្ឋិតំ ឯវំ អាយតីបុនត្តកំភិទិទ្ធតំ ហោតិ ។
 រូបធាតុវេចក្កញ្ច អាទន្ន កង្កំ ធាតវិស្ស អថ
 ទុ ទោ រូបភវេ មញ្ញាយេជាតិ ។ ឆោ ហេតំ
 ពន្លេ ។ ឥតំ ទោ អាទន្ន កង្កំ ទេត្តំ វិញ្ញាណំ
 តំដំ តណ្ហា សិទេហា អវិជ្ជាធិវណាធំ សត្តានំ
 តណ្ហា សញ្ញាជនាធំ មជ្ឈិមាយ ធាតុយា វិញ្ញាណំ
 បតិដ្ឋិតំ ឯវំ អាយតីបុនត្តកំភិទិទ្ធតំ ហោតិ ។

កំប្រាបច្ឆន្ទម្ហូលព្រះធីតានព្រះភាគ ជូនចៅ ចត្តគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ព្រះធីតានព្រះភាគទ្រង់សំដែងថា ភព ភព ជូនចៅ ចត្តគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ដែលហៅថា ភព តើវាយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ហូលមានទុ ដើម្បីដែលឱ្យ
 ផល (សម្រេច) ក្នុងតាមធាតុមិនមានហើយ កាមភពកម្សីបានប្រាកដវេទ
 ព្រះ ។ ចត្តគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុដ៏មិនមាន ។ ម្ហូលមានទុ
 ប្រាមហេតុថា កម្មជាវិស្ស ណាជាពូជ តណ្ហា ជាទឹក វិញ្ញា ណាបស់តួ
 សត្វដែលមានកិច្ចជាទំនប់ មានតណ្ហាជាគ្រឿងកំទេច ដំកល់នៅសិប
 ហើយក្នុងធាតុដ៏ដាច់ភាពបតិភាមធាតុ ការកើតចំពោះក្នុងភពដ៏ចំរើន
 ចៀក វេទន៍មានយ៉ាងនេះ ។ ម្ហូលមានទុ ដើម្បីដែលឱ្យផលក្នុងចេតនា
 មិនមានហើយ ក្នុងភពកម្សីបានប្រាកដវេទព្រះ ។ ចត្តគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ហេតុដ៏មិនមាន ។ ម្ហូលមានទុ ប្រាមហេតុថា កម្មជាវិស្ស វិញ្ញា ណាជា
 ពូជ តណ្ហាជាទឹក កតិចតួនវិញ្ញា ណាបស់តួសត្វដែលមានកិច្ចជាទំ-
 នប់មានតណ្ហាជាគ្រឿងកំទេច វេទន៍ដំកល់នៅសិប ក្នុងធាតុដ៏ដាច់កណ្តាល
 កិច្ចធាតុ ការកើតចំពោះក្នុងភពដ៏ចំរើនចៀក វេទន៍មានយ៉ាងនេះ ។

អាយស្ម អាទន្តោ កក្កដ្ឋំ ឯតទេវេច គភេ កកេតិ
 កន្ត្ត វុទ្ធាតិ កក្កដា ទុ ទោ កន្ត្ត កក
 ហោតិ ។ កាមតាតុវេយ្យញ្ច អាទន្ត កក្ក
 តាតិស្ស អមិ ទុ ទោ កាមកេ មញ្ញាយេដាតិ ។
 តោ ហេតំ កន្ត្ត ។ ឥតិ ទោ អាទន្ត កក្ក ទេត្ត
 វិញ្ញាណំ តិដំ កល្យាណំ សិវេហោ អវិជ្ជាវិកលានំ
 សត្តានំ កល្យាណសញ្ញាជនានំ ហីនាយ តាតុយា
 ទេតនា មតិដ្ឋិតា មត្តនា(២) មតិដ្ឋិតា ឯវំ អាយតិ-
 បុទត្តកំកិដ្ឋត្តិ ហោតិ ។ រូបតាតុវេយ្យញ្ច អាទន្ត
 កក្ក តាតិស្ស អមិ ទុ ទោ រូបកេ មញ្ញាយេ-
 ដាតិ ។ តោ ហេតំ កន្ត្ត ។ ឥតិ ទោ
 អាទន្ត កក្ក ទេត្ត វិញ្ញាណំ តិដំ កល្យាណំ
 សិវេហោ អវិជ្ជាវិកលានំ សត្តានំ កល្យាណសញ្ញាជនានំ
 មជ្ឈិមាយ តាតុយា ទេតនា មតិដ្ឋិតា មត្តនា
 មតិដ្ឋិតា ឯវំ អាយតិបុទត្តកំកិដ្ឋត្តិ ហោតិ ។

• បដិច្ចតិបិ ឯវំ សុត្តន្ត ។

កំក្របបង្ខំខ្លួនស្ម័គ្រព្រះវិហារព្រះភាគដូច្នេះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះ
 ដ៏មានប្រភេទប្រុងប្រាស័យ គត គត ដូច្នេះ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដែល
 ហៅថា ភព តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ខ្មោចអាទន្ត ចើកម្នីដែលឱ្យផលក្នុង
 កាមតាតុ មិនមានហើយ កាមភព គប្បីមានប្រាកដដែរឬទេ ។ បតិក្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ហេតុមុនមិនមានទេ ។ ខ្មោចអាទន្ត ព្រោះហេតុថា កម្ម ជាស្រែ
 វិញ្ញាណ ជាតូច កល្យាណជាធំ ចេតនាឱបសេចក្តីប្រាថ្នាចេតនាសត្វដែល
 មានអវិជ្ជា ជាចំណប់ មានកល្យាណ ជាគ្រឿងត្រូវធ្វើ វេទនាឯកសារស្រាប់
 ក្នុងតាតុដ៏ដោយកាមតាតុ ការកើតចំណេះ ក្នុងភពដ៏គួររំលឹក វេទនា
 មាន ហេតុនោះ ។ ខ្មោចអាទន្ត ចើកម្នីដែលឱ្យផល ក្នុងរូបតាតុ មិនមាន
 ហើយ រូបភព គប្បីមានប្រាកដដែរឬទេ ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុមុន
 មិនមានទេ ។ ខ្មោចអាទន្ត ព្រោះហេតុថា កម្ម ជាស្រែ វិញ្ញាណ ជាតូច
 កល្យាណជាធំ ចេតនាឱបសេចក្តីប្រាថ្នាចេតនាសត្វ ដែលមានអវិជ្ជា ជា
 ចំណប់មានកល្យាណជាគ្រឿងត្រូវធ្វើ វេទនាឯកសារស្រាប់ក្នុងតាតុជាចំណូល
 ក៏រូបតាតុ ការកើតចំណេះ ក្នុងភពដ៏គួររំលឹក វេទនាមានហេតុនោះ ។

អរូបនាគុវមន្តកា អាទន្ទ កម្ម ធាតុវិស្ស អថ
 ទុ ទោ អរូបកភេ មញ្ញាយេវាតិ ។ ទោ គោតិ
 កន្ត ។ ភតិ ទោ អាទន្ទ កម្ម ទេត្ត វិញ្ញាណ
 តិដំ ឧត្តា សិវេយោ អវិជ្ជាវិសាលាច សត្តាច
 ឧត្តា សញ្ញាជនាចំ មណីតាយ ធាតុយា ធម្មតា
 មតិដ្ឋិតា មគ្គតា មតិដ្ឋិតា ឯវិ អាយតិបុទត្តកំភិដិទ្ធត្ថ
 ហោតិ ។ ឯវិ ទោ អាទន្ទ កភេ ហោតិ ។

[៨០] អថទោ អាយស្មា អាទន្ទ យេន
 កតា គេតុចសន្តិមិ ឧបសន្តិមិកា កតវន្ត អត្ថ-
 វនេត្វា ឯកមន្តំ ចិស្ចិ ។ ឯកមន្តំ ចិស្ចិ
 ទោ អាយស្មន្តំ អាទន្ទ កតា ឯកមនេត មត្ថ
 ទុ ទោ អាទន្ទ សីលត្ថតំ ជីវិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 ឧបដ្ឋានសាវិ សាសន្តំ ។ ន ទេត្ត កន្ត ឯក-
 មេតាតិ ។ គេតហានន្ទ វិភជស្សតិ ។ យញ្ញាស្ស
 កន្ត សីលត្ថតំ ជីវិតំ ព្រហ្មចរិយំ ឧបដ្ឋាន-
 សាវិ សេវតោ អនុសលា នម្មា អតិវន្តិម្ពំ

អារាហេន្ទ មេត្តាដែលឡើយ ក្នុងវិស្វកម្ម មិនបានដោយ អរូបក
 អរូបនាគុវមន្តកា ។ មតិព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចេត្តត្ថិៈ ឯន
 កម្ម ។ អារាហេន្ទ ព្រះបាទុថា កម្ម ជាស្រៃ វិញ្ញាណ ជាតូច
 តូច ជាទឹក ចេតនាមិនសេចក្តីប្រាថ្នាសេចក្តីសង្ឃ ដែលបានកម្លាំង ជា
 រំទាប់ បានកម្លាំង ជាគ្រឿងដ៏ធំតូច វេទន៍ដ៏កល់នៅសិច ក្នុងធាតុជាម
 ្លស់ធិតុបទាន ការកើតចំពោះក្នុងកតិកាទៅទៀត វេទនា
 យ៉ាងនេះ ព្រះអានុ កត វេទនា យ៉ាងនេះ ។

[៨១] ត្រាហោ ព្រះភោគក្នុងធាតុធម៌ ចូលទៅក្នុងព្រះដ៏បាន
 ព្រះភោគ លុះចូលទៅដល់ដោយ កំក្រហាយក្នុងព្រះដ៏បានព្រះភោគ ព្រ
 ក្នុងយុគនិសាមក្ខ ។ លុះព្រះភោគក្នុងធាតុធម៌ ក្នុងយុគនិសាមក្ខរាយ
 ព្រះដ៏បានព្រះភោគច្រង់ក្រាស់ស្មើដូចជា ព្រះភោគ មើលក៏ដឹង
 ដឹង(២) ព្រះព្រាហ្មចរិយាវេ ដោយយល់ថា បានរួម តាំងអស់ សុទ្ធតែ
 បានដល់ ។ មតិព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងសេចក្តីចម្រើនគ្នាព្រាហ្មចរិយាវេ-
 វិលាតត្រឡប់ទៅ ។ អារាហេន្ទ ចម្លើយព្រះអង្គនៃកសេចក្តីទៅមើល ។
 មតិព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលសេចក្តីស្រវឹង ដឹង ព្រះព្រាហ្មចរិយាវេ
 វេ ដោយយល់ថា បានរួមគ្នា អតសលធម៌ទាំងឡាយ ចំពោះត្បូង

១ ព្រាហ្មចរិយាវេយ្យោនិសាមក្ខោនិសាមក្ខ (អនុកថ) ។

កុសលា នឡា បរិហាយន្តិ ឯវុច្ចំ សីលត្វតំ ធីរិវំ
 ព្រហ្មចរិយំ ឧបដ្ឋានសាវំ អផលំ ។ យញ្ច ទ្វឺស្ស
 កន្តេ សីលត្វតំ ធីរិវំ ព្រហ្មចរិយំ ឧបដ្ឋានសាវំ
 សេវិតា អកុសលា នឡា បរិហាយន្តិ កុសលា
 នឡា អភិវន្តិន្តិ ឯវុច្ចំ សីលត្វតំ ធីរិវំ ព្រហ្មចរិយំ
 ឧបដ្ឋានសាវំ សធនន្តិ ។ និទេសហិ អាយស្មា
 អាទន្នោ សមទុញ្ញោ សន្តា អហោសិ ។ អដិទោ
 អាយស្មា អាទន្នោ សមទុញ្ញោ មេ សន្តាតិ
 ឧដ្ឋាយាសនា កស្មន្តំ អភិវិនេត្តា ចនត្តិណំ
 កត្វា មត្តាមិ ។ អដិទោ កកា អភិវឃ្លត្តន្តេ
 អាយស្មន្តេ អាទន្តេ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សេត្តោ
 ភិក្ខុវេ អាទន្នោ ន ន ចនស្ស សុលក្សរោ
 សមសមោ ចញ្ញាយាតិ ។

កុសលធម៌ចាំឱ្យយ វិចារាវេ សីលវិចិត្រ ព្រហ្មចារ្យ វិចិតារាវរិ
 ដោយយល់ថា បានរួម មានសភាពយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ធម្មនេវ ។
 បត់ព្រហ្មកន្លង់ចំរើន បុគ្គលសេនាសីលវិចិត្រ ព្រហ្មចារ្យ វិចិតារា
 វរិ ដោយយល់ថា បានរួមលា កុសលធម៌ចាំឱ្យយ វិចារាវេ
 កុសលធម៌ចាំឱ្យយ ចំរើនឡើង សីលវិចិត្រ ព្រហ្មចារ្យ វិចិតារាវរិ
 ដោយយល់ថា បានរួម មានសភាពយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា បានផល ។
 លុះព្រះភោគនូវមានកាយ ក្រាបទូលពាក្យនេះហើយ ព្រះសាស្តាភិក្ខុ
 ភាវៈព្រះវិញ្ញាណ រាងកាយ ព្រះភោគនូវមានកាយ មិនថា ព្រះសាស្តា
 របស់កត្តាមេត្តា ភាវៈព្រះវិញ្ញាណ ក៏ព្រោះពាក្យនោះ ក្រាបថ្វាយ
 ចង្អុលព្រះវិញ្ញាណព្រះភោគ ធ្វើច្រកក្លែងប្លែងហើយចេញទៅ ។ កាលដែល
 ព្រះភោគនូវមានកាយ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះបាទព្រះរាជគ្រាស
 ហៅភិក្ខុចាំឱ្យយថា ឆ្ងាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ភោគនូវសេចក្តីបុគ្គល មុន
 បុគ្គលវេទនាស្រីដោយបញ្ញារបស់ភោគនូវ មិនដឹងពីវិវាទនោះ ។

(៨១) អថេតោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន
 កកវា តេនុបសង្កម្ពំ ឧបសង្កម្ពំត្វា កកវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសីន្ទោ
 ទោ អាយស្មា អានន្ទោ កកវន្តំ ឯកទេវាទ
 តិណីមាទិ កន្តេ កន្ធាតាទិ យេសំ អនុវាតំយេវ
 កន្ធា កច្ចតិ នោ បដិវាតំ ។ កកមាទិ តិណី ។
 ឬសកន្ធា សាវកន្ធា ធុដ្ឋកន្ធា ។ ឥហាទិ ទោ
 កន្តេ តិណី កន្ធាតាទិ យេសំ អនុវាតំយេវ កន្ធា
 កច្ចតិ នោ បដិវាតំ ។ អត្ថំ ទុកោ កន្តេ កំត្វា
 កន្ធាតំ យស្ស អនុវាតម្បី កន្ធា កច្ចតិ បដិ-
 វាតម្បី កន្ធា កច្ចតិ អនុវាតប្បដិវាតម្បី កន្ធា
 កច្ចតិ ។ អន្តាន្ត កន្ធាតំ យស្ស អនុវាតម្បី
 កន្ធា កច្ចតិ បដិវាតម្បី កន្ធា កច្ចតិ អនុវា-
 តប្បដិវាតម្បី កន្ធា កច្ចតិ ។ កកមំ ចន
 តំ កន្តេ កន្ធាតំ យស្ស អនុវាតម្បី កន្ធា
 កច្ចតិ បដិវាតម្បី កន្ធា កច្ចតិ អនុវាតប្បដិ-
 វាតម្បី កន្ធា កច្ចតិ ។ ឥណាន្ត យស្សី

(៨១) ត្រាតោ ព្រះភានន្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅកាលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ច្រអូសយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភានន្តដ៏មានអាយុ អន្តរាយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគផ្លូវថ្មីថ្មោល បត់គ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ក្នុងនគរជានិច្ច ដែលផ្សាយទៅកាន់ទីបណ្តាយឡស់បាន ទៅប្រាសឡស់
 មិនបាន នេះមានធម្មយ៉ាង ។ គន្ធាតាទិយ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ឯក្នុងមូល ១
 ក្នុងទ្រូង ក្នុងផ្កា ។ បត់គ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងនគរជានិច្ចតាំងពីចេញពី
 ផ្សាយទៅបានក៏ទីបណ្តាយឡស់ ទៅប្រាសឡស់មិនបានទេ ។ បត់គ្រូ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្រែងមានក្នុងនគរជានិច្ច ដែលផ្សាយទៅបណ្តាយឡស់
 ក៏បាន ផ្សាយទៅប្រាសឡស់ក៏បាន ផ្សាយទៅតាំងបណ្តាយឡស់មិន
 ប្រាសឡស់ក៏បាន មានដែរឬទេ ។ ឆ្ងល់ភានន្ត ក្នុងនគរជានិច្ច ដែលផ្សាយ
 ទៅបណ្តាយឡស់ក៏បាន ទៅប្រាសឡស់ក៏បាន ទៅបណ្តាយឡស់មិន
 ប្រាសឡស់ក៏បានមានដែរ ។ បត់គ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះនគរជានិច្ច ដែល
 ផ្សាយទៅបណ្តាយឡស់ក៏បាន ប្រាសឡស់ក៏បាន តាំងបណ្តាយឡស់
 មិនប្រាសឡស់ក៏បាន តើដូចម្តេច ។ ឆ្ងល់ភានន្ត ក្នុងវេលាភានន្ត

កាមេ វា និកមេ វា នីត្តិ វា បុរិសោ វា តុន្នំ សារណំ
 គតោ ហោតិ ធម្មំ សារណំ គតោ ហោតិ សង្ឃំ
 សារណំ គតោ ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិវិភោ
 ហោតិ អធិត្តាធានា បដិវិភោ ហោតិ កាមេសុ
 មិច្ឆាចារា បដិវិភោ ហោតិ មុសាវតា បដិវិភោ
 ហោតិ សុរាមេយមជ្ជិច្ឆាធម្មាធានា បដិវិភោ ហោតិ
 សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ វិភត្តមលមាធម្មេន
 ធម្មសា អតាវ អដ្ឋវសតិ មុត្តចារតា បយតចាណំ
 កេស្មត្តរតោ យាទេយាតោ បានសំវិភាគរតោ តស្ស
 ធិសានុ សមណាត្រាហ្មណា វណ្ណំ កាសន្នំ អសុតស្មី
 ចាម កាមេ វា និកមេ វា នីត្តិ វា បុរិសោ វា តុន្នំ
 សារណំ គតោ ធម្មំ សារណំ គតោ សង្ឃំ សារណំ
 គតោ ចាណាតិចាតា បដិវិភោ អធិត្តាធានា បដិ-
 វិភោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិភោ មុសាវតា
 បដិវិភោ សុរាមេយមជ្ជិច្ឆាធម្មាធានា បដិវិភោ សីលវា

ស្រីត្តិ បុរសក្តី ក្នុងស្រុកឬខ្វែងបណ្តា បានដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក បានដល់
 ព្រះធម៌ជាទីរលឹក បានដល់ព្រះសង្ឃជាទីរលឹក វៀរចាកការសម្លាប់សត្វ
 វៀរចាកការលួចលាក់យកវត្ថុ ដែលគេមិនបានឱ្យ វៀរចាកការប្រព្រឹត្តិ
 ទុសក្នុងកាម វៀរចាកការនិយាយកុហក វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនិរទេសចក្តី
 ប្រមាទ គឺជំងឺទូរទឹកស្រវឹង គឺសុភវិនិច្ឆ័យ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ
 មានចិត្តប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់ជាមន្ទិល នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមាន
 ទានបរិច្ចារៈហើយ ទានដែលធន់ស្តារហើយ ជាអ្នកត្រួតអាក្នុងការលះ
 ជាអ្នកគួរគេសូមទាន ត្រួតអាក្នុងការឱ្យនឹងការបែងចែក លមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ក្នុងទីសំពត់ទ្វារ ថែមនិរទេសបុគ្គលនោះថា ស្រីត្តិ បុរស
 ក្តី ក្នុងស្រុកឬខ្វែងបណ្តា បានដល់ព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ដល់ព្រះធម៌
 ជាទីរលឹក ដល់ព្រះសង្ឃជាទីរលឹក វៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាក
 ការលួចយកវត្ថុ ដែលគេមិនបានឱ្យ វៀរចាកការប្រព្រឹត្តិទុស ក្នុង
 កាមទាំងឡាយ វៀរចាកការនិយាយកុហក វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនិរទេស
 ចក្តីប្រមាទ គឺជំងឺទូរទឹកស្រវឹង គឺសុភវិនិច្ឆ័យ ជាអ្នកមានសីល

ឈរស្រាលដង្ហោ រឹតតម្លបមាច្ឆបទ ចេតសា
 អតា អដ្ឋាវសតិ មុត្តនាគោ ចយេតនាសំ ហស្ស-
 ត្ថាគោ យាចាយោគោ នាទសិវិកាគោតិ ។ ទេវ-
 តាមិស្ស(២) វណ្ណំ កសន្តំ អសុគស្មី នាម តាម
 វា និគមេ វា ឥត្ថិ វា មុហិសា វា មុទ្ធំ សាណំ
 គោតោ ។ មេ ។ យាចាយោគោ នាទសិវិកាគោតិ ។
 ឥធំ ទោ តំ អាទទ្ធ កទ្ធជាតំ យស្ស អនុភតម្បិ
 គោតោ កទ្ធនិ បដិភតម្បិ គោតោ កទ្ធនិ អនុភតម្ប-
 ដិភតម្បិ គោតោ កទ្ធនិ ។

ខ ចម្លងច្បាប់ បង្គំវាតមេត

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

សត្វ ក្មេង បង្កើតមេត

សត្វ ជីវិត សម្បត្តិសា ពវេយ្យតិ ។

មានធម៌ល្អ មានចក្ខុប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់ជាមន្ទិល នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
មានទានបរិច្ចាគហើយ មានដៃឈាត់ស្អាតហើយ ជាអ្នកគ្រូអក្សរក្នុងការ
លះ គួរឲ្យសូមបាន គ្រូអក្សរក្នុងការចែករំលែកទាន ។ សូម្បីតែទៅរក កំ
រែងសរសើរចុះលុបនោះជា ស្រីក្តី បុរសក្តី ក្នុងស្រុកឬខែតមរណ្យានឹងណោះ
ជាអ្នកដល់ប្រះក្នុងជីវិត ។ ថេ ។ គួរឲ្យសូមបាន គ្រូអក្សរក្នុងការ
ចែករំលែកទាន ។ ម្ចាស់គាត់ ភ្លាំងខន្ធជាគាត់នឹង រឹតផ្សាយទៅ
បណ្តាញឡលក់បាន ប្រាសឡលក់បាន ចាំបណ្តាញឡលក់ ចាំ
ប្រាសឡលក់បាន ។

ក្នុងក្រុងស្រុកស្រែច្រក ខេត្តកំពង់ចាម លេខ (២៥)

ខ្ញុំចង់ ត្រីស្ពាន់នីមួយៗ គឺផ្សាយនៅប្រាសាទល្អ

មិនបានដែរ បានតែក្លាយជាសត្វល្អិតប៉ុណ្ណោះ

ទើបផ្សាយទៅប្រាសាទរាជធានី សម្បូរសេ រាជធានីភ្នំពេញ

ឥឡូវយើងទៅកាន់ចំណុចទីបួន ។

(៨២) អដិទោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន កកវា
 តេទុបសន្តិមំ ទុបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទន្ទោ ទោ
 អាយស្មា អានន្ទោ កកវន្តំ ឯកនកេន សម្មទា មេតំ
 កន្ត កកវតោ សុតំ សម្មទា ចជីត្តហិតំ កកវតោ
 អានន្ត សិទ្ធិស្ស អភិក្ខ ឆាម សាវតោ ព្រហ្មលោកេ
 មិតោ សហស្សីលោកធាតុំ សវេន វិញ្ញាបេសីតិ ។
 កកវា ចន កន្ត អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តីវតកំ
 ចហោតិ សវេន វិញ្ញាបេតុន្តំ ។ សាវតោ សោ
 អានន្ត អច្យមេយ្យា តថាគតាតិ ។ ទុតិយម្បិ ទោ
 អាយស្មា អានន្ទោ កកវន្តំ ឯកនកេន សម្មទា
 មេតំ កន្ត កកវតោ សុតំ សម្មទា ចជីត្តហិតំ
 កកវតោ អានន្ត សិទ្ធិស្ស អភិក្ខ ឆាម សាវតោ
 ព្រហ្មលោកេ មិតោ សហស្សីលោកធាតុំ សវេន
 វិញ្ញាបេសីតិ កកវា ចន កន្ត អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 តីវតកំ ចហោតិ សវេន វិញ្ញាបេតុន្តំ ។

(៨២) គ្រាតោ ព្រះកានន្តជីមានកាយ ចូលទៅតាមព្រះមានព្រះភាគ
 លុច្ចេលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះកានន្តជីមានកាយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំចូលសួរដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់
 ចំពោះព្រះក្រូត្រៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានទទួលចំពោះព្រះក្រូត្រៃ ខែព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់កានន្ត ភិក្ខុឈ្មោះ អភិក្ខ ជាសាវករបស់
 ព្រះពុទ្ធសិទ្ធិ ស្ថិតនៅឯព្រហ្មលោក បានញ៉ាំងលោកធាតុចំនួន ១០០០ ឱ្យ
 ដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពុះព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគជាអហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អាចញ៉ាំងលោកធាតុ មានប្រមាណត្រឹមណា
 ឱ្យដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងបាន ម្ចាស់កានន្ត អភិក្ខនោះជាសាវក ឯព្រះ
 កកវាគង់ច្បាយ មានកាន្តភាគប្រមាណមិនបានទេ ។ ព្រះកានន្តជីមាន
 កាយ ក្រាបបង្គំចូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគជាដំរី ២ ដងដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ចំពោះព្រះក្រូត្រៃព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់កានន្ត ភិក្ខុឈ្មោះ អភិក្ខ ជាសាវករបស់ព្រះពុទ្ធសិទ្ធិ ស្ថិតនៅឯ
 ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងលោកធាតុ ១០០០ ឱ្យដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងបាន
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាអហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អាច
 ញ៉ាំងលោកធាតុមានប្រមាណត្រឹមណា ឱ្យដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងបាន ។

សាវតោ សោ អាណន្ទ អប្បមេយ្យា ភគវតោតិ ។
 ភតិយម្យំ ទោ អាយស្មា អាណន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទហេន
 សម្មាសម្ពុទ្ធ មេតំ កន្តោ ភគវតោ សុតំ សម្មាសម្ពុទ្ធ ធម៌ក្កហិតំ
 ភគវតោ អាណន្ទ សិទ្ធិស្ស អភិក្ខុ ធម៌ សាវតោ
 ព្រហ្មលោកេ មិគោ សហស្សីលោកនាតុំ សមន
 វិញ្ញាបេសីតំ ភគវ ធន កន្តោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 តវីរតតំ ចយោតិ សមន វិញ្ញាបេតុន្តំ ។ សុតា
 តេ អាណន្ទ សហស្សី ទូឡិកា លោកនាតុតិ ។
 ឯតស្ស ភគវ កាលោ ឯតស្ស សុតត កាលោ
 យំ ភគវ កាលេយ្យ ភគវតោ សុត្វា កំក្ខ
 តាវស្សន្តិទំ(១) ។ តេណាណន្ទ សុណាហំ សាទុតំ
 មនសិករោហិ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ទោ
 អាយស្មា អាណន្ទោ ភគវតោ ចត្វស្សាសិ ។

១. ២. ៣. ធម៌ក្កហិតំ ។

ម្ចាស់អាណន្ទ អភិក្ខុនោះជាសាវក ៦ព្រះគម្ពីរគតិទ្យាយ មានអាណន្ទភាព
 ប្រមាណមិនបានទេ ។ ព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុ ក្រាបចង្អុលទូលសួរ ព្រះដ៏
 មានព្រះភោគជាតំរប់ព្រះអង្គដូច្នេះថា ចតិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះព្រះអង្គបាន
 ស្តាប់ចំពោះព្រះក្រូចព្រះមានព្រះភាគ បានទទួលចំពោះព្រះក្រូចព្រះមាន
 ព្រះភោគយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាណន្ទ កិក្ខុឈ្មោះអភិក្ខុ ជាសាវករបស់ព្រះពុទ្ធ
 សិទ្ធិ ស្ថិតនៅឯព្រហ្មលោកញ៉ាំងលោកនាតុ ១០០០ ឲ្យដឹងច្បាស់ដោយ
 សំឡេងបាន ចតិព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាតរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធ កាចញ៉ាំងលោកនាតុ មានប្រមាណត្រឹមណា ឲ្យដឹងច្បាស់
 ដោយសំឡេងបាន ។ ម្ចាស់អាណន្ទ លោកនាតុដូច ១០០០ អ្នកបានស្តាប់
 ហើយ ។ ចតិព្រះដ៏មានព្រះភោគ ជាតាលគ្គុទ្ធិនិសំដែងឡើងនុំហើយ ។
 ចតិព្រះសុគត ជាតាលគ្គុទ្ធិនិសំដែងឡើងនុំហើយ ព្រោះថាព្រះដ៏មាន
 ព្រះភោគ សំដែងចំណា កិក្ខុចំរើនទ្យាយ បានស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយ ទំនិតចុកក្នុងចម្លោះ ។ ម្ចាស់អាណន្ទ បើដូច្នោះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃចុះ គឺជាគតិទ្យាយសំដែងប្រាប់ ។ ព្រះអាណន្ទដ៏មាន
 អាយុ បានទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភោគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។

កកា ឯកទោស យាវតានន្ទ ចន្ទមសុរិយា បរិហារន្ទ
 ធិសា កន្ទំ វិភេទនា ភាវ សហស្សនា(១) លោកោ
 កស្មី សហស្សំ ចន្ទានំ សហស្សំ សុរិយានំ សហស្សំ
 សិទ្យេបទ្ធករាជានំ សហស្សំ ធម្មនិបាតំ សហស្សំ
 អបរកោយានានំ សហស្សំ ឧត្តរក្សានំ សហស្សំ
 បុទ្ធវិទេហានំ ចត្តារិ មហាសមុទ្ធសហស្សានំ ចត្តារិ
 មហាភជសហស្សានំ សហស្សំ ចាតុឧហារាជិកានំ
 សហស្សំ ភាវត្តិសានំ សហស្សំ យាមានំ សហស្សំ
 តុសំតានំ សហស្សំ និម្មានតីនំ សហស្សំ បរិនិម្ម-
 តវសវត្តិនំ សហស្សំ ព្រហ្មលោកានំ ។ អយំ
 វុទ្ធតានន្ទ សហស្សំ ទូឡនិកា លោកោធាតុ ។
 យាវតានន្ទ សហស្សំ ទូឡនិកា លោកោធាតុ
 ភាវ សហស្សនា លោកោ អយំ វុទ្ធតានន្ទ
 ទ្វិសហស្សំ មជ្ឈិមិកា លោកោធាតុ ។

១ ប. សហស្សនា ។

ព្រះវិហារព្រះភាគច្រើនប្រាសដូច្នេះថា ខ្នាតកាន់ ព្រះចន្ទនិមិត្ត
 អាចក្សត្រីឡើងគេចទៅបំភ្លឺចំសង្វាយ បានត្រឹមណា ត្រឹមណា
 ជាលោកមួយ(ត្រូវកំណត់យកលោកនោះ) ១០០០ ត្រូវលោកដែលកំណត់
 ១០០០ ធីននាមាគ្នាព្រះចន្ទ ១០០០ ព្រះអាទិត្យ ១០០០ រស្មីភ្នំសំរោង
 ១០០០ ជម្ពូទ្វីប ១០០០ មហាគោយានទ្វីប ១០០០ ឧត្តរក្សាទ្វីប ១០០០ បុព្វា-
 ទេវទ្វីប ១០០០ មហាសមុទ្រ ៤០០០ មហាភជ(លោកបាល) ៤០០០
 ស្ថានពាក្យមហាភជៈ ១០០០ ស្ថានភាវត្តិជ័រ ១០០០ ស្ថានយាមៈ ១០០០
 ស្ថានតុសំត ១០០០ ស្ថាននិម្មានតី ១០០០ ស្ថានបរិនិមិត្តវសវត្ត ១០០០
 ព្រហ្មលោក ១០០០ ។ ខ្នាតកាន់ នេះហៅថា សហស្សិច្ចទ្ធវិការលោក-
 ធាតុ(១) (លោកធាតុតូច) ។ ខ្នាតកាន់ សហស្សិច្ចទ្ធវិការលោកធាតុ
 កំណត់ត្រឹមណា ត្រឹមណាទុកជាលោកមួយ(លោកនោះកំណត់) ១០០០
 ធីន ខ្នាតកាន់ នេះហៅថា ទ្វិសហស្សិមជ្ឈិមិការលោកធាតុ(២) ។

១ អន្តរាសិយ សេចក្តីថា រាជធម្មនិមិត្តនៃកំណត់ដោយព្រះអាទិត្យ ១ព្រះចន្ទ ១ អាប-
 ឡិយស្ម័យនៃត្រឹមណា ទីត្រឹមណា ឧត្តរកោធាតុ ១ ឬព្រហ្ម ១ ។
 ២ កំណត់យកលោកធាតុតូចត្រឹមមួយ នោះមួយកាន់និមិត្ត មួយសហស្សិច្ច
 និការលោកធាតុ ។ កំណត់យកលោកធាតុតូចនិការលោកធាតុនោះមួយកាន់និមិត្ត មួយ ទ្វិ-
 សហស្សិមជ្ឈិមិការលោកធាតុ ។ លោកធាតុទី ២ ដោះស្រាយស្រាយហើយ ជាវិស័យរបស់
 ព្រះឧទ្ធច្ច័យនោះ ។ ដែលហៅថា ជាតិព្រឹត្តិរបស់ព្រះពុទ្ធនោះសំដៅយកលោកធាតុទី ២ នេះនិង
 ក្នុងថ្ងៃដែលព្រះពោធិសត្វចូលចេញទៅលោកមកចាប់ចង្កឹមក្នុងចង្កឹមក្នុងថ្ងៃព្រះសូត្រ ថ្ងៃពេញ
 មហាភជ ស្រែមន្តី ថ្ងៃប្រាសនឹងក្តី ថ្ងៃសិនធម្មចក្កប្បវេណ្យស្រ្តី ថ្ងៃជាប់រោយសង្វារក្តី ថ្ងៃបរិ-
 និព្វានក្តី លោកធាតុកាន់មិច្ឆៈ ប្រើប្រាស់គ្នា ។

ឯវំ ទោ អាណន្ទ តថាតតោ តិសហស្សំ មហាសហស្សំ
 លោកធាតុំ សមេន វិញ្ញាបេយ្យ យាវតា ភិច្ចេ
 អាតម្ពេយ្យតិ ។ ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា អាណន្ទោ ឯតនភិច្ចេ
 លាភា វត មេ សុលន្ទំ វត មេ យស្ស មេ សត្វា
 ឯវំ មហិទ្ធិកោ ឯវំ មហានុកាភិ ។ ឯវំ វុត្តោ
 អាយស្មា ឧទាយិ អាយស្មន្តំ អាណន្ទំ ឯតនភិច្ចេ
 ភី តុយ្ហេត្ថ អាវុសា អាណន្ទ យទិ តេ សត្វា
 ឯវំ មហិទ្ធិកោ ឯវំ មហានុកាភិ ។ ឯវំ វុត្តោ
 ភគវំ អាយស្មន្តំ ឧទាយិ ឯតនភិច្ចេ មាហាវំ
 ឧទាយិ សចេវំ ឧទាយិ អាណន្ទោ អវិគរតោ
 កាលំ ករយ្យ តេន ចិត្តច្យសានេន សត្តត្ថត្ថំ
 ធមេសុ ធមេជ្ជំ កាបយ្យ សត្តត្ថត្ថំ ឥមស្មិយេវ
 ជីវ្ជនិមេ មហាវជ្ជំ កាបយ្យ អចិច ឧទាយិ
 អាណន្ទោ និដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយិស្សតីតិ ។

អាណន្ទោ តិកនិយម ។

មាសកានន្ទ ភគវត ធម្មិញ្ចំ តិសហស្សំ មហាសហស្សំ លោកធាតុ
 ឲ្យដឹងឲ្យសំដៅយសំឲ្យដឹងបាន ឬថាធម្មិញ្ចាដល់ណាដ៏បានយ៉ាងនេះ
 ឯវំ ។ កាលបើព្រះអង្គមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះកានន្ទ
 ដ៏មានកាយ បានក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា ឧ ជាលាភរបស់ព្រះអង្គហើយ
 ព្រះភក្ត្រឈ្លានថា បានឆ្លើយ ត្រាថា ព្រះសាស្តាបស់ព្រះអង្គមាន
 ឬទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានកានុកាព្រើនយ៉ាងនេះ ។ កាលបើព្រះកានន្ទដ៏
 មានកាយ ឆ័យាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះទោយិដ៏មានកាយ ឆ័យាយ
 កបដិព្រះកានន្ទដ៏មានកាយដូច្នេះថា មាសកាវុសា កានន្ទ ប្រសិនបើព្រះ
 សាស្តាបស់អ្នក មានឬទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានកានុកាព្រើនយ៉ាងនេះ តើ
 អ្នកនឹងបានអ្វីក្នុងដំណើរនេះ ។ កាលបើព្រះទោយិដ៏មានកាយឆ័យាយ
 យ៉ាងនេះហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងព្រះទោយិដ៏មាន
 កាយដូច្នេះថា មាសទោយិ អ្នកកុំឆ័យាយយ៉ាងនេះឡើយ មាសទោយិ
 បើកានន្ទ មិនទាន់ប្រាសចាកកាយយ៉ាងនេះ ហើយធម្មិញ្ចិមហាសាស
 ដោយចិត្តផ្រះថ្ការពារ កានន្ទធម្មិញ្ចិលាយទៅវេជ្ជសម្បត្តិ ក្នុងទៅលោក
 ពិជីវី សោយមហាវជ្ជសម្បត្តិ ក្នុងជម្ងឺច្រើននេះ ឯវំ មាសទោយិ តែថា
 កានន្ទនឹងចរិត្តាន ក្នុងកត្តភាពជាបច្ចុប្បន្ននេះ ។

ឈ អាណន្ទ វិ ៣ ។

ទុតិយបណ្ណសារ អាទន្តវគ្គ

ពិស្សទ្ធី

ឆន្ទា អាជីវកោ សង្កេតា

និក្ខណ្ឌា សមាធមកោ

នវាមិ ច តថា ករោ

សីលព្វតា កុដ្ឋា ច ទុដ្ឋនីតិ ។

ទុតិយបណ្ណសារ អាទន្តវគ្គ

ទុក្ខាននៃអាទន្តវគ្គនោះ គឺ

អៀនន្ទបរិក្កាជក ១ សូត្រ តាជីវកសាវក ១

សូត្រ មហានាមសក្កៈ ១ សូត្រ និក្ខណ្ឌនាដ-

ច្យូត ១ សូត្រ តាជីវកនាំឱ្យល្អ ១ សូត្រ កម្មជី

១ សូត្រ អៀនករណ៍នាំដូចគ្នានោះ ១ សូត្រ

សីលវត្ថុ ១ សូត្រ ក្លិន ១ សូត្រ បូជនីតា-

រោគនាគុ ១ សូត្រ ។

សមណវគ្គ

[៨៣] តីណីយានំ ភិក្ខុវេ សមណាស្ស សមណ-
ការណីយានំ ។ កកតយានំ តីណី ។ អធិសីល-
សិក្ខាសមាទានំ អធិចិត្តសិក្ខាសមាទានំ អធិ-
ច្យញ្ញាសិក្ខាសមាទានំ ។ ឥនានំ ។ ខា ភិក្ខុវេ តីណី
សមណាស្ស សមណាការណីយានំ ។ តស្មាទិហ
ភិក្ខុវេ ឯវំ សិក្ខិតតំ តិព្វោ ខោ ធម្មោ ភវិស្សតិ អធិ-
សីលសិក្ខាសមាទានេ តិព្វោ ខោ ធម្មោ ភវិស្សតិ
អធិចិត្តសិក្ខាសមាទានេ តិព្វោ ខោ ធម្មោ ភវិស្សតិ
អធិច្យញ្ញាសិក្ខាសមាទានេតិ ឯវញ្ញំ វោ ភិក្ខុវេ
សិក្ខិតតន្ត្រី ។

[៨៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កម្រោតា តោកណំ
បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុកថោ ហោតិ អហម្យំ អម្ពា^(១)
អហម្យំ អម្ពាតិ^(២) ។ តស្ស ន តាធិសោ វណ្ណោ ហោតិ
សេយ្យថាបិ កុដ្ឋំ ន តាធិសោ សរោ ហោតិ សេយ្យ-
ថាបិ កុដ្ឋំ ន តាធិសំ វងំ ហោតិ សេយ្យថាបិ កុដ្ឋំ ។

១-២ ឬ. ឆ្នាំ ។

សមណវគ្គ

[៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណភិក្ខុរបស់សមណៈនេះមាន ៣
យ៉ាង ។ ភិក្ខុ ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺការសមាទាននូវអធិសីលសិក្ខា ១
ការសមាទាននូវអធិចិត្តសិក្ខា ១ ការសមាទាននូវអធិច្យញ្ញាសិក្ខា ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាសមណភិក្ខុរបស់សមណៈ ៣ យ៉ាង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយ
គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងនឹងមានសេចក្តីប៉ុនប៉ងឱ្យណាស់ ក្នុងការ
សមាទាននូវអធិសីលសិក្ខា យើងនឹងមានសេចក្តីប៉ុនប៉ងឱ្យណាស់ ក្នុងការ
សមាទាននូវអធិចិត្តសិក្ខា យើងនឹងមានសេចក្តីប៉ុនប៉ងឱ្យណាស់ ក្នុង
ការសមាទាននូវអធិច្យញ្ញាសិក្ខា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

[៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចលា ជាប់តាមហ្វូងតា
ក៏ពីក្រោយៗថា អញជាតាវែវ អញជាតាវែវ ។ តែសម្បុរ
លាវោះ មិនមែនដូចជាសម្បុររបស់ពួកគោទេ ស្រីម្រកវិចលាលាវោះ
ក៏មិនដូចពួកគោទេ ឆ្មាមាជីវីវិចលាលាវោះ ក៏មិនដូចពួកគោទេ ។

សោ កោតណំយេវ ចិដ្ឋិតោ ចិដ្ឋិតោ អនុតន្តោ
 ហោតិ អហម្មំ អហ្មា អហម្មំ អម្ពាតិ ។
 ឯវយេវ ទោ កិក្ខុវេ ឥតេតន្តោ កិក្ខុ
 កិក្ខុសង្ខំ ចិដ្ឋិតោ ចិដ្ឋិតោ អនុតន្តោ ហោតិ
 អហម្មំ កិក្ខុ អហម្មំ កិក្ខុតិ ។ តស្ស ន តានិសោ
 ធនោ ហោតិ អធិសីលសិក្ខាសមាទានេ សេយ្យជាមិ
 អញ្ញាសំ កិក្ខុនំ ន តានិសោ ធនោ ហោតិ
 អធិចិត្តសិក្ខាសមាទានេ សេយ្យជាមិ អញ្ញាសំ
 កិក្ខុនំ ន តានិសោ ធនោ ហោតិ អធិច្យញ្ញា-
 សិក្ខាសមាទានេ សេយ្យជាមិ អញ្ញាសំ កិក្ខុនំ ។
 សោ កិក្ខុសង្ខំយេវ ចិដ្ឋិតោ ចិដ្ឋិតោ អនុតន្តោ
 ហោតិ អហម្មំ កិក្ខុ អហម្មំ កិក្ខុតិ ។ តស្មាតំហ
 កិក្ខុវេ ឯវ សិក្ខិតតំ តិព្វោ តោ ធនោ កវិស្សតិ
 អធិសីលសិក្ខាសមាទានេ តិព្វោ តោ ធនោ កវិស្សតិ
 អធិចិត្តសិក្ខាសមាទានេ តិព្វោ តោ ធនោ កវិស្សតិ
 អធិច្យញ្ញាសិក្ខាសមាទានេតិ ឯវញ្ញំ វោ កិក្ខុវេ
 សិក្ខិតតំ ។

លោភោជាប់កាមព្វន៍ភាវន៍ព្រាយៗ ថា អញជាភាវន៍ អញជាភា-
 វន៍ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចាំឱ្យយ កិក្ខុពួកនេះ ក្នុងសាសនានេះ ជាប់កាមកិក្ខុ-
 សង្ខំភាវន៍ព្រាយៗ ថា ភក្កាអញ ជាភិក្ខុវេ ភក្កាអញ ជាភិក្ខុវេ ។
 តែសេចក្តីប៉ុនប៉ងបែបនោះរបស់កិក្ខុនោះ មិនមានក្នុងការសមាទាននូវ
 អធិសីលសិក្ខា ដូចជាពួកកិក្ខុដទៃទេ សេចក្តីប៉ុនប៉ងបែបនោះ មិនមាន
 ក្នុងការសមាទាននូវអធិចិត្តសិក្ខា ដូចជាពួកកិក្ខុដទៃទេ សេចក្តីប៉ុនប៉ង
 បែបនោះ មិនមានក្នុងការសមាទាននូវអធិច្យញ្ញាសិក្ខា ដូចជាពួកកិក្ខុ
 ដទៃទេ ។ កិក្ខុនោះ គ្រាន់តែជាប់កាមកិក្ខុសង្ខំ ភាវន៍ព្រាយៗ ថា
 ភក្កាអញជាភិក្ខុវេ ភក្កាអញជាភិក្ខុវេប៉ុណ្ណោះ ក៏មានទុក្ខបរិយាយាតិ
 នោះដែរ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចាំឱ្យយ ហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចាំឱ្យ
 ឱ្យយធម្មសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងនឹងមានសេចក្តីប៉ុនប៉ងឱ្យរលាស់ ក្នុង
 ការសមាទាននូវអធិសីលសិក្ខា យើងនឹងមានសេចក្តីប៉ុនប៉ងឱ្យរលាស់ ក្នុង
 ការសមាទាននូវអធិចិត្តសិក្ខា យើងនឹងមានសេចក្តីប៉ុនប៉ងឱ្យរលាស់ ក្នុង
 ការសមាទាននូវអធិច្យញ្ញាសិក្ខា ម្ចាស់កិក្ខុចាំឱ្យយ អ្នកចាំឱ្យយ
 ធម្មសិក្សា យ៉ាងនេះចុះ ។

(៨៥) ភីណីមានិ ភិក្ខុវេ តស្សកុស្ស ឥហចតិស្ស
 បុព្វេករណីយានិ ។ កាតមានិ ភីណិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 តស្សកោ ឥហចតិ បដិកក្ខេវ ទេត្តំ សុកដ្ឋំ
 ករោតិ សុមតិកតំ បដិកក្ខេវ ទេត្តំ សុកដ្ឋំ តវិត្តា
 សុមតិកតំ កាលេន តីដានិ បតិដ្ឋាថេតិ កាលេន
 តីដានិ បតិដ្ឋាថេតា សមយេន ខុនតំ អភិទេតិមិ
 វបទេតិមិ ។ ឥធិ ទោ ភិក្ខុវេ ភីណិ តស្សកុស្ស
 ឥហចតិស្ស បុព្វេ ករណីយានិ ។ ឯវយេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភីណីមានិ ភិក្ខុស្ស បុព្វេ ករណីយានិ ។
 កាតមានិ ភីណិ ។ អធិសីលសិក្ខាសមាទានំ
 អធិចិត្តសិក្ខាសមាទានំ អធិច្បញ្ញាសិក្ខាសមាទានំ ។
 ឥធិ ទោ ភិក្ខុវេ ភីណិ ភិក្ខុស្ស បុព្វេ
 ករណីយានិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឯវំ សិក្ខិតទ្ធំ
 តិញ្ចោ វោ ធន្តោ ភវិស្សតិ អធិសីលសិក្ខាសមាទានេ
 តិញ្ចោ វោ ធន្តោ ភវិស្សតិ អធិចិត្តសិក្ខាសមាទានេ
 តិញ្ចោ វោ ធន្តោ ភវិស្សតិ អធិច្បញ្ញាសិក្ខាសមាទានេតិ
 ឯវញ្ញំ វេ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតទ្ធំ ។

(៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចវេសន្ត្រូវធ្វើមុន របស់គហបតី
 អកក្ខរេហោ ៣ យ៉ាង ។ កិច្ចវេ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ គហបតីអកក្ខរ ក្នុងលោកនេះ មុនដើម្បីត្រូវក្លាកសំស្រឡាញ់
 លុះក្រេពស់ស្រឡាញ់ដូច្នេះហើយ ក៏សាចាច្រានចូលក្នុងភាគសង្ឃ លុះ
 សាចាច្រានចូល ក្នុងភាគសង្ឃហើយ ក៏បញ្ចូលទឹកក្នុង ចាន្យញ្ញទឹកក្នុង
 ភាគសង្ឃស្នេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាកិច្ចវេសន្ត្រូវធ្វើមុន
 របស់គហបតីអកក្ខរ ៣ យ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វកិច្ចរបស់ភិក្ខុ
 យេ ក៏មាន ៣ យ៉ាងដូច្នេះដែរ ។ កិច្ចវេ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺការ
 សមាទាននូវអធិសីលសិក្ខា ១ ការសមាទាននូវអធិចិត្តសិក្ខា ១ ការ
 សមាទាននូវអធិច្បញ្ញាសិក្ខា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាបុព្វ-
 កិច្ចវេ យ៉ាងរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនោះ ក្នុងសាសនា
 នេះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងខ្ញុំមានសេចក្តីប៉ុនប៉ង
 ឱ្យណាស់ ក្នុងការសមាទាននូវអធិសីលសិក្ខា យើងខ្ញុំមានសេចក្តីប៉ុន
 ប៉ងឱ្យណាស់ ក្នុងការសមាទាននូវអធិចិត្តសិក្ខា យើងខ្ញុំមានសេចក្តី
 ប៉ុនប៉ងឱ្យណាស់ ក្នុងការសមាទាននូវអធិច្បញ្ញាសិក្ខា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សា យ៉ាងនេះចុះ ។

[៨៦] ឯកំ សមយំ កកវា វេសាលិយំ វិហារតិ
 មហាវនេ គូដាតាវសាលាយំ ។ អថេហា អញ្ញតនេ វដ្តិ-
 បុត្តកោ កិក្ខុ យេន កកវា នេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិទ្វា
 កកវន្តំ អភិវាទេន្ទា ឯកមន្តំ ឯសីនិ ។ ឯកមន្តំ
 ឯសីន្ទោ ហេ សោ វដ្តិបុត្តកោ កិក្ខុ កកវន្តំ ឯកនេវេច
 សាធិកមិទំ កន្តុ ឯយន្ន្យសិក្ខាបទសតំ អន្ធខ្យមាសំ
 ឧទ្ទសំ អាកន្ធិតិ ឆាយំ កន្តុ ឯតុ សន្តោមិ
 សិក្ខិតុន្តិ ។ សក្ខសិ(១) បទ ភ្នំ កិក្ខុ តិសុ
 សិក្ខាសុ សិក្ខិតុ អធិសីលសិក្ខាយ អធិចិត្តសិក្ខាយ
 អធិប្បញ្ញាសិក្ខាយាតិ ។ សន្តោមហំ កន្តុ តិសុ
 សិក្ខាសុ សិក្ខិតុ អធិសីលសិក្ខាយ អធិចិត្ត-
 សិក្ខាយ អធិប្បញ្ញាសិក្ខាយាតិ ។ កស្មាតិហ
 ភ្នំ កិក្ខុ តិសុ សិក្ខាសុ សិក្ខិតុ អធិសីល-
 សិក្ខាយ អធិចិត្តសិក្ខាយ អធិប្បញ្ញាសិក្ខាយ
 យតោ ហេ ភ្នំ កិក្ខុ អធិសីលម្យិ សិក្ខិតុស្សសិ
 អធិចិត្តម្យិ សិក្ខិតុស្សសិ អធិប្បញ្ញម្យិ សិក្ខិតុស្សសិ

[៨៦] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងក្រុង-
 ភាសាសោ ព្រះព្រះមហាវេន ជិតក្រុងវិសាលី ។ ព្រោះនោះ វដ្តិបុត្តកកិក្ខុ
 មួយរូប ចូលទៅកាន់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
 វដ្តិបុត្តកកិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះចោទព្រះ
 ភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សិក្ខាបទ ១៨០ ដែលសម្រេចហើយ
 នេះ អកកាន់ឧទ្ទស កល់កន្លះវេទ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច
 នឹងសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងនេះបានទេ ។ ម្ចាស់កិក្ខុ ចុះអ្នកអាចសិក្សា
 ក្នុងសិក្ខាយ គឺអធិសីលសិក្ខា ១ អធិចិត្តសិក្ខា ១ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ១ បាន
 ឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គអាចនឹងសិក្សា ក្នុងសិក្ខាយ
 គឺអធិសីលសិក្ខា ១ អធិចិត្តសិក្ខា ១ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ១ ។ ម្ចាស់កិក្ខុ ឃើ
 ដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរសិក្សា ក្នុងសិក្ខាយ គឺ អធិសីលសិក្ខា ១
 អធិចិត្តសិក្ខា ១ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ១ ចុះ ម្ចាស់កិក្ខុ កាលណាឃើញអ្នកនឹង
 សិក្សាឬអធិសីលផង សិក្សាឬអធិចិត្តផង សិក្សាឬអធិប្បញ្ញាផង

តស្ស(១) តុយ្ហ្ហ(២) អធិសីលឡិ សិក្ខុតោ អធិចិត្តឡិ
 សិក្ខុតោ អធិឃ្មន្តឡិ សិក្ខុតោ ភកោ បហិយិស្សតិ
 ឆោសោ បហិយិស្សតិ មោហោ បហិយិស្សតិ សោ ភំ
 ភកស្ស បហាណា ឆោសស្ស បហាណា មោហាស្ស
 បហាណា យំ អកុសលំ តំ ន កកស្សសិ យំ ចាបំ
 តំ ន សេវិស្សសីតិ ។ អថោ សោ ភិក្ខុ អមរេន
 សមយេន អធិសីលឡិ សិក្ខុ អធិចិត្តឡិ សិក្ខុ
 អធិឃ្មន្តឡិ សិក្ខុ ។ តស្ស អធិសីលឡិ សិក្ខុតោ
 អធិចិត្តឡិ សិក្ខុតោ អធិឃ្មន្តឡិ សិក្ខុតោ ភកោ
 បហិយិ ឆោសោ បហិយិ មោហោ បហិយិ សោ
 ភកស្ស បហាណា ឆោសស្ស បហាណា មោហាស្ស
 បហាណា យំ អកុសលំ តំ ចាតាសិ យំ ចាបំ តំ
 ន សេវីតិ ។

[៨៧] អថោ អញ្ញតោ ភិក្ខុ យេន ភកវា
 ភេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯតេមន្តំ
 ចិសិទិ ។ ឯតេមន្តំ ចិសិទ្ធោ ទោ សោ ភិក្ខុ

— ៣១. ឆស្ា ។ ២១. ម. វុយ្ហំ ភិព្វ ។

កាលបើអ្នកកំពុងសិក្សានូវអធិសីលផង សិក្សានូវអធិចិត្តផង សិក្សានូវ
 អធិឃ្មន្តផង អ្នកគង់នឹងបានលះបង់ពនៈ លះបង់ទោសៈ លះបង់មោហៈ
 (ឯន្ទវាម) ព្រោះតែការលះបង់ពនៈ លះបង់ទោសៈ លះបង់មោហៈ អ្នក
 ទោះនឹងមិនធ្វើអំពើដែលជាអកុសល ទាំងមិនសេពនូវអំពើដែលលាមក ។
 លុះសម័យរាមក ភិក្ខុនោះ ក៏សិក្សាអធិសីលផង សិក្សាអធិចិត្តផង ។
 សិក្សាអធិឃ្មន្តផង ។ កាលភិក្ខុនោះ កំពុងសិក្សាអធិសីលផង សិក្សា
 អធិចិត្តផង សិក្សាអធិឃ្មន្តផង ភិក្ខុនោះក៏បានលះបង់ពនៈ លះបង់
 ទោសៈ លះបង់មោហៈ ព្រោះតែការលះបង់ពនៈ លះបង់ទោសៈ លះបង់
 មោហៈ ភិក្ខុនោះមិនបានធ្វើអំពើដែលជាអកុសល ទាំងមិនបានសេពនូវ
 អំពើដែលលាមកឡើយ ។

[៨៧] គ្រានោះ ភិក្ខុមួយច្រើនទៅគាល់ព្រះជីមានព្រះភារ
 លុច្ចេលទៅដល់ហើយ ក៏គ្រាចង្វាយបង្គំព្រះជីមានព្រះភារ ហើយ
 អន្លើយកន្ត្រឹសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អន្លើយកន្ត្រឹសមគួរហើយ
 ក្លាយ ។

កត្តា ឯតទ្ធកោស សេត្តោ សេត្តាភិ កន្ត្ត
 វុទ្ធិ ភិក្ខុវត្ថា នុ ទោ កន្ត្ត សេត្តោ
 ហោតីតិ ។ សិក្ខុភីតិ ទោ ភិក្ខុ តស្មា សេត្តាភិ
 វុទ្ធិ ។ ភិក្ខុ សិក្ខុភិ ។ អធិសិលម្បំ សិក្ខុភិ
 អធិចិត្តម្បំ សិក្ខុភិ អធិប្បញ្ញម្បំ សិក្ខុភិ ទោ
 ភិក្ខុ តស្មា សេត្តាភិ វុទ្ធិតិ ។

សេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ ព័ត៌មាន កីឡា វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា វិស្វកម្ម វិស្វកម្ម វិស្វកម្ម

ទូរស័ព្ទ ០៩៧ ០០០ ០០០

ຈຸດສຳຄັນ ບາງຢ່າງ ອີກ ເລີຍ

အကြောင်း	အကျဉ်းချုပ်	အကျဉ်းချုပ်
----------	-------------	-------------

គេ(វា) អញ្ជាវីចតុស្តវ

ញា ណំ វេ យោ តិ តា ឌី លោ

អក្សរ មេ រ៉ឺម៉ង់

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ៧

ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរ ព្រះអង្គមានព្រះភាគដូច្នេះថា បព៌ត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រះអង្គមានព្រះភាគច្រើនសំដែង ថា កិត្យុជាសេន្ទុះសេន្ទុះដូច្នេះ បព៌ត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កិត្យុជាសេន្ទុះ តើជាយាយាតដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិត្យុ ព្រះវរកិត្យុ
នៅសិក្សា ហេតុនោះបានជា គេថាគងហៅថា សេន្ទុះ ។ នៅសិក្សាអ្វី ។
ម្ចាស់កិត្យុ នៅសិក្សាអធិស្ឋលវេទី នៅសិក្សាអធិចិត្តវេទី នៅសិក្សា
អធិប្បញ្ញាវេទី ហេតុនោះបានជា គេថាគងហៅថា សេន្ទុះ ។

មគ្គការណ៍ជាបឋម គឺការកសាងនៃកិច្ចសហ រៀបចំ

កើតឡើងដល់សកម្មភាព នៅកំឡុងសិក្សាជាមួយប្រពន្ធកូន

អង្គជំនុំជម្រះ តុលាការកម្ពុជា ក្នុងក្រឹត្យលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧ ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៧

មគ្គការណ៍ទី៤នោះ ក៏ដូចជាទី៧ ចម្បងៗណាស់ ណា

ក្នុងការសង់ទៅខែសំយោងនេះក្នុងករណី រ៉េមីនានផល

បុគ្គលដែលបានចុះត្រូវប្រកាសជាដាច់ខាត ដោយអវត្តមាន

ជម្រកដ៏ស្ងួតដ៏ស្ងួត (ស្រុកមិនប្រាប់ប្រពន្ធជាមេរោគ)

ឆ្លើយ) ថា ការចូលរួមរបស់សាស្ត្រាចារ្យ មិនបាន

[illegible]

ភក្កុ ធុវសីលោ ច យោតិ វិភសីលោ ច
 សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ សោ តិណ្ឌំ
 សញ្ញាជនាមំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ
 យោតិ អវិនិច្ឆេទន្នោ និយតោ សន្តោចិច្ចកយនោ ។
 ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលេសុ បរិប្បាតារី យោតិ
 សមាធិស្មី មត្តសោតារី ចញ្ញាយ មត្តសោតារី សោ
 យាមំ តាមំ ទុទ្ធាទុទ្ធតាមំ សិក្ខាបទាមំ តាមំ
 អបជ្ជតិបិ វុដ្ឋាតិបិ ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ ១ មា
 មេត្ត ភិក្ខុវេ អភព្វតា វុត្តា ។ យាមំ ច ទោ តាមំ
 សិក្ខាបទាមំ អាទិព្រហ្មចរិយតាមំ ព្រហ្មចរិយសាវុ-
 ច្យាមំ ភក្កុ ធុវសីលោ ច យោតិ វិភសីលោ ច
 សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ សោ តិណ្ឌំ
 សញ្ញាជនាមំ បរិក្ខយា ភគវោសមោហាមំ ឥន្ទត្តា
 សកាធាតាមី យោតិ សតិទេវ ៧៩ លោកំ អាភវា
 ធុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 សីលេសុ បរិប្បាតារី យោតិ សមាធិស្មី បរិប្បាតារី

ភិក្ខុនោះជាអ្នកមានសីលជាប់មិនដាច់ផង មានសីលតាំងនៅផង សមាទាន
 សិក្សក្នុងសិក្ខាបទតាំងនោះ ។ ភិក្ខុនោះ នៅតែបានសាក្រពោះការសេស
 សំយោជនៈ ៣ មានសភាពជាអ្នកមិនបានព្យាបាលក្នុងអាយុ ជាអ្នកទៀង
 មានការគ្រាស់ជំងឺប្រព្រឹត្តនៅក្នុងខាងមុខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឲ្យបរិច្ចេកភ័យក្នុងសីល ធ្វើឲ្យប្រមាណក្នុងសមាធិ
 ធ្វើឲ្យប្រមាណក្នុងចញ្ញា ភិក្ខុនោះនៅតែត្រូវសិក្ខាបទតូច នឹងត្រូវដោយ
 លំដាប់ខ្លះ ចេញចាកខ្លះ ។ ហេតុនោះ តែដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
 ក៏ជាអ្នកនៅតែមិនឲ្យឈ្នះថាជាអ្នកទូ ក្នុងការត្រូវ នឹងការចេញខ្លះទេ ។
 ពួកសិក្ខាបទណា ជាខាងដើមនៃមត្តព្រហ្មចារ្យ សមគួរដល់មត្តព្រហ្មចារ្យ
 ឲ្យតែភិក្ខុនោះ មានសីលខ្ជាប់ខ្ជួនផង មានសីលស្តីការស្តីផង សមាទាន
 សិក្សក្នុងសិក្ខាបទតាំងនោះ ។ ភិក្ខុនោះនៅតែបានជាសកាធាតាមីព្រោះ
 អស់សញ្ញាជនៈ ៣ ព្រោះតែស្រាលស្លើងរាងៈ រោសៈ មោហៈ មកកាន់
 លោកនេះ ម្តងទៀតក៏ធ្វើឲ្យចំបង់ផុតទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ មួយទៀត
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឲ្យបរិច្ចេកភ័យក្នុងសីល ធ្វើឲ្យបរិច្ចេកភ័យក្នុងសមាធិ

ចញ្ញាយ មន្តសោភារី សោ យោនិ តានិ ទុដ្ឋា-
 ទុទុដ្ឋកានិ សិក្ខាបដានិ តានិ អាចជ្ជតិមំ
 វុដ្ឋាតិមំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ន ហិ មេត្ត
 ភិក្ខុវេ អកត្វតា វុត្តា ។ យោនិ ច ទោ តានំ
 សិក្ខាបដានិ អាជិព្រហ្មចរិយកានំ ព្រហ្មចរិយសាវុ-
 ប្បានិ ឥត្ត ធុវសីលោ ច ហោតិ មិវសីលោ ច
 សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបដេសុ ។ សោ ចត្វាឡំ
 ឡិម្ពាតិយោនំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា ទមពាតិកោ
 ហោតិ ឥត្តបរិវិញ្ញាយំ អនាវត្តិធម្មោ ឥស្សា លោកា ។
 ឥធម ចន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលេសុ ចរិច្ឆរការី
 ហោតិ សមាជិស្មំ ចរិច្ឆរការី ចញ្ញាយ ចរិច្ឆរការី
 សោ យោនិ តានិ ទុដ្ឋាទុទុដ្ឋកានិ សិក្ខាបដានិ
 តានិ អាចជ្ជតិមំ វុដ្ឋាតិមំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។
 ន ហិ មេត្ត ភិក្ខុវេ អកត្វតា វុត្តា ។ យោនិ ច
 ទោ តានំ សិក្ខាបដានិ អាជិព្រហ្មចរិយកានំ

ធ្វើឈមប្រមាណក្នុងបញ្ញា ភិក្ខុនោះនៅតែត្រូវសិក្សាបទក្នុងនឹងក្នុងបន្ទាប់
 នោះទ្វះ ចេញចាកទ្វះ ។ ហេតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ គឺជាគតនៅតែមិនឱ្យឈ្នះថាជា អកត្វ ព្រោះការត្រូវ និង
 ការចេញចាកនេះ ។ ពួកសិក្សាបទណា ជាពាងដើមនៃអត្តប្រាប្ប
 សមត្ថរវល័យអត្តប្រាប្ប ភិក្ខុនោះមានសីលខ្ជាប់ខ្ជួនផង មានសីលស្មើ
 ស្មើផង សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្សាបទទាំងនោះ ។ ភិក្ខុនោះជាឧបបាតិកៈ
 ព្រោះអស់សីលាជនៈជាចំណែកពាងក្រោម ៥ បរិវិញ្ញាទ ក្នុងស្ថានសុច្ឆា-
 រណនោះ ទៀងតែមិនត្រូវបំបែកពីលោកនាដ៏ញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឱ្យបរិច្ចេកក្នុងសីល ធ្វើឱ្យបរិច្ចេក
 ក្នុងសមាជ ធ្វើឱ្យបរិច្ចេកក្នុងបញ្ញា ភិក្ខុនោះនៅតែត្រូវសិក្សាបទក្នុង នឹង
 ក្នុងបន្ទាប់នោះទ្វះ ចេញចាកទ្វះ ។ ហេតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ គឺជាគតនៅតែមិនទាន់ឱ្យឈ្នះថាជា អកត្វ ព្រោះការត្រូវនឹង
 ការចេញចាកនេះ ។ ពួកសិក្សាបទណា ជាពាងដើមនៃអត្តប្រាប្ប

ប្រាជ្ញាវិយសារុច្ឆានំ វត្ថុ ទុវសីលោ ច ហោតិ
 មិតសីលោ ច សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាចទេសុ ។
 សោ អាសវំ មយា អនាសវំ ចេតោវុត្ថុ ធម្មាវុត្ថុ
 និរដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ទុចសឡជ្ជ
 វិហាតិ ។ ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ចទេសំ ចទេសការី
 អាកាទេតិ ចរិច្ឆរំ ចរិច្ឆរការី អវញ្ញានំត្វាវហំ
 ភិក្ខុវេ សិក្ខាចនាទិ វនាមីតិ ។

(៨៨) សាធិកមិនំ ភិក្ខុវេ ទិយន្តិសិក្ខាចទេសតំ
 អទ្ធិន្ត្រាសំ ទុទ្ទេសំ អាកច្ឆតិ យត្ថ អត្ថកាមា
 កុលបុត្តា សិក្ខន្តិ ។ តិស្សោ ឥហ ភិក្ខុវេ សិក្ខា
 យត្ថតំ សត្វំ សមាធានំ តច្ឆតិ ។ កតមា
 តិស្សោ ។ អនិសីលសិក្ខា អនិច្ឆតិសិក្ខា
 អនិច្ឆតិសិក្ខា ។ ឥហ ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ សិក្ខា

សមគ្គវេសន្តប្រាជ្ញាយ ភិក្ខុនោ តោនសីលទ្ធិវុត្ថុននី មាទសីលស្ថិត
 ស្មេរេនី សមាធានសិក្សាភូតិសិក្ខាបទពាំងនោះ ។ ភិក្ខុនោះ នៅតែធ្វើឲ្យ
 ជាតំព្វាស់ដូចគ្នាម្តុំគ្នាម្តុំគ្នា មិនមានភាសាវេ ប្រាសសំភាសាវេ
 ពាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្ពង់ខ្ពស់ច្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំង
 ឡាយ បុគ្គលជាអ្នកធ្វើបានដោយអធិ វេចនសម្រេចមន្តសមដោយ
 អធិ^(១) បុគ្គលជាអ្នកធ្វើឲ្យចម្លង វេចនសម្រេចមន្តសមចម្លង^(២) ម្ចាស់
 ភិក្ខុពាំងឡាយ គឺជាគតនៅតែស្រីវេនីថា សិក្ខាបទពាំងឡាយ មិនមែន
 ដកតែច្បើយ ។

(៨៨) ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ សិក្ខាបទ ១៨០ ដែលសម្រេចហើយនេះ
 កែវមកកាន់ទទួល រាប់កន្លះទៃ ដែលជាទីសិក្សាចេញមកកុលបុត្រអ្នក
 ប្រាជ្ញាឲ្យប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ សិក្ខានេះមាន ៣ ដែលជា
 ទីប្រជុំចុះរបស់សិក្ខាបទពាំងអស់នេះ ។ សិក្ខា ៣ ដ៏ធំនេះ គឺអនិសីលសិក្ខា
 អនិច្ឆតិសិក្ខា អនិច្ឆតិសិក្ខា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ នេះឯងសិក្ខា ៣

១ ពុទ្ធជីវិតសោធនប្បញ្ញស រាមកថាបិដក ឯកថាបិដក ។ ២. ពុទ្ធជីវិត
 ប្រដេយហន្ត ។ ឥន្ទ្រកថា ។

យត្ថេតំ សង្ខំ សមោធានំ កុច្ឆតិ ។ ៧៨
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលេសុ វរិយាភារិ ហោតិ សមា-
 ធិស្មី មន្តសោភារិ ចញ្ញាយ មន្តសោភារិ សោ-
 យាធិ តាធិ ទុក្ខានុទុក្ខតាធិ សិក្ខាបទាធិ តាធិ
 អាបជ្ជតិច្ឆិ វុដ្ឋាតិច្ឆិ ។ ៩ តំ តំស្ស ហេតុ ។ ១៨
 ហិ មេត្ត ភិក្ខុវេ អត្វតា វុត្តា ។ យាធិ ច ។ ទា
 តាធិ សិក្ខាបទាធិ អាធិព្រហ្មវរិយតាធិ ព្រហ្មវរិយ-
 សាវុច្ឆាធិ តត្ថ ទុវសីលា ច ហោតិ វិគសីលា
 ច សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ សោ-
 តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាធិ វរិក្ខយា សត្តក្ខត្តបរមា
 ហោតិ សត្តក្ខត្តបរមំ ទេវេ ច មនុស្ស ច
 សទ្ធាវិទ្យា សំសរិទ្ធា ទុក្ខស្សន្តំ តកោតិ ។
 សោ តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាធិ វរិក្ខយា កោ-
 លញ្ញេលោ ហោតិ ទ្វេ វា តិណ្ឌំ វា តត្ថលាធិ
 សទ្ធាវិទ្យា សំសរិទ្ធា ទុក្ខស្សន្តំ តកោតិ ។

ដែលជាទីប្រជុំទុវេសិក្ខាបទទាំងអស់នេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យបរិច្ចលិក្ខន៍សីល ធ្វើល្មមប្រមាណក្នុងសីលនិង
 ភិក្ខុនោះនៅតែត្រូវសិក្ខាបទច្រើន នឹងត្រូវបន្ទាប់នោះទ្វេ ចេញពីកន្លះ ។
 ហេតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអតិថិជននៃឲ្យរល្មោះ
 ជាង អត្តក្ខន្ធិហត្ថន្តនេះ ។ ពួកសិក្ខាបទលោក ជាខាងដើមនៃមន្ត-
 ព្រហ្មចារ្យ សមគួរដល់មន្តព្រហ្មចារ្យ ឲ្យតែភិក្ខុនោះមានសីលាឡើងទៅ
 ស្ថិតស្ថេរ សមាទានសិក្ខាក្នុងសិក្ខាបទទាំងនោះ ។ ភិក្ខុនោះគេនិយាយ
 សត្តកតបរមៈ ព្រោះការអស់រលីងនៃសញ្ញាជនៈ ៣ ក្រេចរឿងអន្តរាល
 ទៅក្នុងទេវលោក នឹងមនុស្សលោកយ៉ាងច្រើនច្រើន ៧ ជាតិ ក៏ធ្វើឲ្យវិ
 បំផុតទុក្ខបាន ។ ភិក្ខុនោះជាគោលដ្ឋានៈ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ៣
 ក្រេចរឿង អន្តរាលទៅកាន់ក្រសួល ៦ ឬ(១) ៣ ក៏ធ្វើឲ្យវិបំផុតទុក្ខបាន ។

១ កំណត់យកតាំងពី ២ ធាតុពោធិល ៦ ជាតិ ។ អត្ថកថា ។

សោ ភិក្ខុវា សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា ឯកតំដំ ហោតិ
 ឯកំយេវ មាទុសតំ ភវំ វិទ្យាត្តន្ទា ទុក្ខសង្ខតំ
 កាហោតិ ។ សោ ភិក្ខុវា សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា ភក-
 ខោសមោហាធំ ឧទុក្ខា សកាធាតាមី ហោតិ សតំខេវ
 វង្សំ លោកំ អាត្មន្ទា ទុក្ខសង្ខតំ កាហោតិ ។
 វង្សំ ចន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលេសុ បរិប្បកាវី ហោតិ
 សមាធិស្មី បរិប្បកាវី ចញ្ញាយ មគ្គសោកាវី សោ
 យាធិ តាធិ ទុក្ខាទុក្ខន្ទតាធិ សិក្ខាបទនាធិ តាធិ
 អាចជ្ជតិបិ វុជ្ជតិបិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឧ
 ហំ មេត្ត ភិក្ខុវេ អភព្វតា វុត្តា ។ យាធិ ច
 ហោ តាធិ សិក្ខាបទនាធិ អាធិព្រហ្មចរិយកាធិ
 ព្រហ្មចរិយសាវច្ឆាធិ តត្ថ ធុវសីលោ ច ហោតិ
 វិកសីលោ ច សមាធាយ សិក្ខាតិ សិក្ខាបទនេសុ ។
 សោ ចញ្ចត្ថំ ទុក្ខាភិយាធំ សញ្ញាជនាធំ
 បរិក្ខុយា ទុក្ខសោតោ ហោតិ អកាធិដ្ឋតាមី ។

ភិក្ខុនោះជាឯកតំដំ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ឲ្យ កើតក្នុងគតជាបេសមុស្ស
 តែម្តងប៉ុណ្ណោះ ក៏ធ្វើឲ្យវិបត្តិទុក្ខបាន ។ ភិក្ខុនោះជាសកាធាតាមី ព្រោះ
 អស់សីលោជនៈ ឲ្យ ព្រោះស្រាលស្តីពីវង្សៈ ចោសៈ ហេហៈ មកកាន់
 រោគនេះ តែម្តងទៀត ក៏ធ្វើឲ្យវិបត្តិទុក្ខបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯងឡាយ
 មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឲ្យបរិបូណ៌ក្នុងសីល ធ្វើឲ្យបរិបូណ៌
 ក្នុងសមាធិ ធ្វើឲ្យប្រមាណក្នុងចញ្ញា ភិក្ខុនោះ នៅស្រីសិក្ខាបទ
 ក្នុង វិធីក្នុងបទនាធិ រោញចាកខ្លះ ។ ហេតុនោះ កើតចម្លង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯងឡាយ គេជាគតិទាន់ឲ្យឈ្មោះថាជា ភក្ខុក្នុងហេតុតុំ
 ទេ ។ ពួកសិក្ខាបទណា ជាខាងដើមនៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ សមគួរ
 ផល់មគ្គព្រហ្មចារ្យ ភិក្ខុនោះមានសីលទៀងទាត់ ស្មើនស្មោះ សមា-
 បាធិ សិក្សាក្នុងសិក្ខាបទចាំឯងនោះ ។ ភិក្ខុនោះ ជាទុក្ខសោក-
 អកម្ពីតាមី ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ កាន់ណែនកាន់ក្រោម ៥ ។

សោ ចក្កន្តំ ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា
 សសង្ការបរិនិព្វាយី ហោតិ ។ សោ ចក្កន្តំ ឧទ្ទា-
 តិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា អសង្ការបរិនិព្វាយី
 ហោតិ ។ សោ ចក្កន្តំ ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ
 បរិក្ខយា ឧចហន្តបរិនិព្វាយី ហោតិ ។ សោ ចក្កន្តំ
 ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា អន្តរាបរិនិព្វាយី
 ហោតិ ។ ឥន បទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលេសុ បរិម្ភារាវ
 ហោតិ សមាធិស្មី បរិម្ភារាវ បញ្ញាយ បរិម្ភារាវ
 សោ យានំ តានំ ឧទ្ទានុឧទ្ទានានំ សិក្ខាបនានំ
 តានំ អាចម្ពតិចំ វុដ្ឋាតិចំ ។ តំ តំស្ស ហេតុ ។ ទ
 ហិ មេត្ត ភិក្ខុវេ អភព្វតា វុត្តា ។ យានំ ទ ទោ
 តានំ សិក្ខាបនានំ អាទិព្រហ្មវរិយកានំ ព្រហ្មវរិយ-
 សាច្ចានំ តត្ថ ឧវសីលោ ទ ហោតិ មិតសីលោ ទ
 សមាធិយ សិក្ខាតិ សិក្ខាចទេសុ ។ សោ អាសវានំ
 ឧយា អនាសវំ ចេតោវមុត្តិ បញ្ញាវមុត្តិ ធិដ្ឋេវ ធាម្ម
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិតាទ្ធា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។

ភិក្ខុនោះជាសសង្ការបរិនិព្វាយី ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាង
 ក្រោម ៥ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអសង្ការបរិនិព្វាយី ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ជា
 ចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ភិក្ខុនោះ ជាឧចហន្តបរិនិព្វាយី ព្រោះអស់
 សញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី
 ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធាចារ្យ
 មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឱ្យបរិបូណ៌ក្នុងសីល ធ្វើឱ្យ
 ចរិយៈក្នុងសមាគម ធ្វើឱ្យបរិបូណ៌ក្នុងច្បាប់ ភិក្ខុនោះ ពេញច្រក
 សិក្ខាបទចូល នឹងតូចបន្ទាប់ពុំបាននោះទេ ចេញចាកខ្លះ ។ ហេតុនោះ
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធាចារ្យ គេបានតម្កល់ទុកឱ្យឈ្មោះថាជា អភព្វ
 ក្នុងហេតុនេះ ។ ពួកសិក្ខាបទណា ជាខាងដើមនៃមគ្គប្រាប្បបទ
 សមគួរដល់មគ្គប្រាប្បបទ ឱ្យតែភិក្ខុនោះមានសីលខ្ជាប់ខ្ជួន មានសីល
 ស្មើគ្នា សមាទានសិក្ខាបទសិក្ខាបទពុំបាននោះ ។ ភិក្ខុនោះ គង់បាន
 ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់សម្លាប់ចេញពីមុខ នឹងចេញពីមុខ ដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះ
 កសវៈកាសវៈពុំបាន ដោយព្រាជ្ញា ដ៏ត្រូវលឺឮនិងក្នុងចក្ខុវិស័យ ។

ព្រឹត្តិបទប្បករណ៍ សមណវគ្គ

ឥត ។ កិក្ខុវេ បទេសំ បទេសកាវី អាភាជន៍
បរិបូរំ បរិបូរកាវី អវត្តាធិត្វាហំ កិក្ខុវេ សិក្ខា-
បទានំ វិទាមីតិ ។

[៤០] សាធិកមិនំ កិក្ខុវេ ជិយឡិសិក្ខា-
បទសតំ អទ្ធិញ្ញមាសំ ទុទ្ទេសំ អាត្មជ្ជតិ យេតុ
អត្តតាមា កុលបុត្តា សិក្ខន្តំ ។ តិស្សោ ឥមា
កិក្ខុវេ សិក្ខា យេត្ថតំ សព្វំ សមោធានំ
កច្ឆតិ ។ កតមា តិស្សោ ។ អធិសីលសិក្ខា
អធិចិត្តសិក្ខា អធិច្បញ្ញសិក្ខា ។ ឥមា ។ កិក្ខុវេ
តិស្សោ សិក្ខា យេត្ថតំ សព្វំ សមោធានំ កច្ឆតិ ។
ឥន កិក្ខុវេ កិក្ខុ សីលេសុ បរិបូរកាវី ហោតិ
សមាធិស្មី បរិបូរកាវី បញ្ញាយ បរិបូរកាវី សោ
យាធិ តាធិ ទុត្តាទុទុត្តតាធិ សិក្ខាបទានំ តាធិ
អាបជ្ជនិមិ វុដ្ឋានិមិ ។ តំ តិស្សោ ហេតុ ។ ឧ
ហំ មេត្ត កិក្ខុវេ អភព្វតា វុត្តា ។ យាធិ ឧ
។ តាធិ សិក្ខាបទានំ អាធិត្រ ឬធរិយ តាធិ

ព្រឹត្តិបទប្បករណ៍ សមណវគ្គ

ម្នាលកិក្ខុវេទន្យាយ បុគ្គលអ្នកធ្វើបានដោយអត្ថី វេមនីញ្ញំនិមន្តស
ដោយអត្ថី ឲ្យសម្រេច បុគ្គលអ្នកធ្វើឲ្យចម្រើន វេមនីញ្ញំនិមន្ត
សេ ឲ្យសម្រេចបានចម្រើន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ម្នាលកិក្ខុវេទន្យាយ
គឺជាគតតាវិសិវេនីយា សិក្ខាបទទាំងឡាយ មិនមែនគតតាវេ ។

[៤០] ម្នាលកិក្ខុវេទន្យាយ សិក្ខាបទ ១៥០ ដែលសម្រេច
ហើយនេះ បរិកាខំទទួល ពលកម្មនៃ ដែលជាទីសិក្សារបស់កុលបុត្រ
អ្នកប្រាជ្ញប្រយោជន៍ ។ ម្នាលកិក្ខុវេទន្យាយ សិក្ខានេះមាន ៣
ដែលជាទីប្រជុំរបស់សិក្ខាបទទាំងអស់នោះ ។ សិក្ខា ៣ គេដូចម្តេច
នេះ ។ អធិសីលសិក្ខា ១ អធិចិត្តសិក្ខា ១ អធិច្បញ្ញសិក្ខា ១ ។ ម្នាល
កិក្ខុវេទន្យាយ នេះឯងសិក្ខា ៣ ដែលជាទីប្រជុំនៃសិក្ខាបទទាំងអស់
នោះ ។ ម្នាលកិក្ខុវេទន្យាយ កិក្ខុធិសាសនានេះ ធ្វើឲ្យចម្រើន
កុសីល ធ្វើឲ្យចម្រើនកុសីលសមាធិ ធ្វើឲ្យចម្រើនកុសីលច្បញ្ញ កិក្ខុនោះ
នៅតែស្រួលស្រាយនូវ គឺនូវចម្រើននោះនេះ ចេញចាកនេះ ។
ហេតុនោះ គេដូចម្តេច ។ ម្នាលកិក្ខុវេទន្យាយ គឺជាគតតាវិសិវេនីយា
គឺជាគតតាវិសិវេនីយា ។ កុសសិក្ខាបទ ៣ ជាទីនៃវិសិវេនីយាប្រាប្ប

ព្រហ្មចរិយសាស្ត្រនិ តត្ថ ធុរសីលោ ច ហោតិ
 មិគសីលោ ច សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។
 លោ អាសវានំ ។ យា អនាសវំ ចេតោមុត្តំ បញ្ញាមុត្តំ
 និរុទ្ធា ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧប-
 សម្មជ្ឈំ វិហាតិ ។ តំ វា បទ អនតិសម្ពុត្តំ
 អប្បដិវិជ្ឈំ បញ្ចន្ធី ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ
 បរិក្ខយា អន្តរាបរិក្ខយេ ហោតិ ។ តំ វា បទ
 អនតិសម្ពុត្តំ អប្បដិវិជ្ឈំ បញ្ចន្ធី ឧទ្ទាតិយានំ
 សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា ឧបហន្តបរិក្ខយេ ហោតិ ។
 តំ វា បទ អនតិសម្ពុត្តំ អប្បដិវិជ្ឈំ បញ្ចន្ធី
 ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា អសម្ពា-
 បរិក្ខយេ ហោតិ ។ តំ វា បទ អនតិសម្ពុត្តំ អប្ប-
 ដិវិជ្ឈំ បញ្ចន្ធី ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា
 សសម្ពាបរិក្ខយេ ហោតិ ។ តំ វា បទ អនតិសម្ពុត្តំ
 អប្បដិវិជ្ឈំ បញ្ចន្ធី ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ
 បរិក្ខយា ឧទ្ធិសោតោ ហោតិ អត្តនិដ្ឋតាមិ ។

សមគ្គដេវេវមន្តប្រហុយា ឲ្យតែកំពុងមានសីលខ្ជាប់ខ្ជួន មានសីលស្អាត
 ស្មើ សមាធានសិក្សាស្រាវជ្រាវចំពោះ ។ កិច្ចនោះ គង់ធ្វើ
 ឲ្យជាក់លាក់ស្របច្បាស់តាមចិត្ត មិនបញ្ញាមុត្ត ដែលមិនមានការស្រាវ-
 ជ្រាវអស់ការស្រាវជ្រាវ ដោយប្រាជ្ញាដែលស្រាវជ្រាវ ក្នុង
 បញ្ចប្បន្ន ។ ពោះបើមិនបានសម្រេច មិនទាន់ចាក់ព្រះឡូកែលក្ខណៈ
 នោះទេ គង់បានសម្រេចភាពជាអន្តរាបរិក្ខយេ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ
 ជាចំណែកទាំងក្រោម ៥ ។ បើទុកជាមិនបានសម្រេច មិនទាន់ចាក់ព្រះ
 ឡូកែលក្ខណៈនោះទេ គង់បានសម្រេចភាពជាឧបហន្តបរិក្ខយេ
 ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈជាចំណែកទាំងក្រោម ៥ ។ ឬបើមិនទាន់
 សម្រេច មិនទាន់ចាក់ព្រះ ឡូកែលក្ខណៈនោះទេ គង់បានសម្រេច
 ភាពជាអសម្ពាបរិក្ខយេ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ជាចំណែកទាំងក្រោម
 ៥ ។ កុំនោះសោះ បើមិនទាន់សម្រេច មិនទាន់ចាក់ព្រះ
 ឡូកែលក្ខណៈនោះទេ គង់បានសម្រេច ភាពជាសសម្ពាបរិក្ខយេ
 ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ជាចំណែកទាំងក្រោម ៥ ។ បើមិនទាន់សម្រេច
 មិនទាន់ចាក់ព្រះឡូកែលក្ខណៈនោះទេ គង់បានសម្រេចភាព
 ជាឧទ្ធិសោតកកិដ្ឋតាមិ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈជាចំណែកទាំងក្រោម ៥ ។

ទុតិយបណ្ណសាស្ត្រ សមណវគ្គ

តំ វា បទ អនភិសម្ព័ន្ធំ អប្បដិវដ្ឋិ តិណ្ឌំ
 សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខយា ភគនោសមោហាធំ ធនុត្តា
 សត្វនាតាមី ហោតិ សត្វនេវ ឥមំ លោកំ
 អាភត្តា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ តំ វា បទ អន-
 ភិសម្ព័ន្ធំ អប្បដិវដ្ឋិ តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខយា
 ឯកតំ ហោតិ ឯកំយេវ ធានុសតំ ករំ
 ចំព្វត្តត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ តំ វា បទ
 អនភិសម្ព័ន្ធំ អប្បដិវដ្ឋិ តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាធំ
 បរិក្ខយា កោលត្តោលោ ហោតិ ទ្វេ វា តិណ្ឌិ
 វា កុលាធំ សប្បាវត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ
 ករោតិ ។ តំ វា បទ អនភិសម្ព័ន្ធំ អប្បដិវដ្ឋិ
 តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខយា សត្តត្ថត្ថបរមោ
 ហោតិ សត្តត្ថត្ថបរមំ ទេវំ ច ធានុសេ ច
 សប្បាវត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ ឥតិ
 ទោ ភិក្ខុវេ បរិម្មវំ បរិម្មវការី អាភនេតិ បទេសំ
 បទេសការី អវិញ្ញាទិក្ខេវាហំ ភិក្ខុវេ សិក្ខាបនាធំ
 វនាមីតិ ។

ទុតិយបណ្ណសាស្ត្រ សមណវគ្គ

កាលបើមិនទាន់សម្រេច មិនទាន់ចាក់ច្រូងច្រាសរកនិម្មតាមិការ
 ទេ គង់តែបានសម្រេចភាពជាសកទាតាមី ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ឈ
 ព្រោះប្រាសស្តីពីវិន័យៈ ទោសៈ មោហៈ មគកាន់ឈាមនេះក្រើមតែ
 ម្តង ក៏ធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ។ កាលបើមិនទាន់សម្រេច មិនទាន់
 ចាក់ច្រូងច្រាសរកនិម្មតាមិការនោះទេ ដោយហេតុទៅគង់បានសម្រេចភាពជា
 ឯកតិដ៏សោះ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ឈ កើតក្នុងគណនាបស់មុន្តស្ស
 តែម្តងតែម្តង ក៏ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។ ឬក៏មិនទាន់សម្រេច មិនទាន់
 ចាក់ច្រូងច្រាសរកនិម្មតាមិការនោះទេ គង់បានសម្រេចភាពជាសកក្កោលៈ ព្រោះអស់
 សញ្ញាជនៈ ឈ ត្រូវចង្អៀត អន្តរាលដៅកាន់ត្រកូល៦ឬ៧ ក៏ធ្វើនូវទីបំផុត
 ទុក្ខបាន ។ កុំនោះសោះ កាលបើមិនទាន់សម្រេចមិនទាន់ចាក់ច្រូងច្រាស
 រកនិម្មតាមិការនោះទេ គង់បានសម្រេចភាពជាសត្តត្ថត្ថបរមៈ ព្រោះអស់សញ្ញា-
 ជនៈ ឈ ត្រូវចង្អៀត អន្តរាលដៅកាន់តែច្រើន គង់មុន្តស្សរោកយ៉ាងច្រើន
 ត្រឹម៧ ជាតិ ក៏ធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ។ ឬក៏មិនទាន់សម្រេច មិនទាន់
 ចាក់ច្រូងច្រាសរកនិម្មតាមិការនោះទេ គង់បានសម្រេចមគ្គផលចិច្ចសិ ឬគ្គលក្កក្ខេប្បិយា
 អន្តរាលដៅ រមែងសម្រេចមគ្គផលដោយអន្តរាលដៅ ដោយប្រការផ្សេងៗ ឬក៏មិន
 ក៏កុំចាំឱ្យយ គេជាគតាទៅតែសំដែងថា សិក្ខាបទទាំងឡាយ មិនមែន
 ឥតកំណើត ។

(៩០) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ សិក្ខា ។ កាតមា
 តិស្សោ ។ អធិសីលសិក្ខា អធិចិត្តសិក្ខា អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។ កាតមា ច ភិក្ខុវេ អធិសីលសិក្ខា
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ ។ បេ ។ សមា-
 នាយ សិក្ខាតិ សិក្ខាចនេសុ ។ អយំ វុទ្ធិតិ
 ភិក្ខុវេ អធិសីលសិក្ខា ។ កាតមា ច ភិក្ខុវេ
 អធិចិត្តសិក្ខា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អិវ្វេវ កាមេហិ
 ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហាតិ ។
 អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ អធិចិត្តសិក្ខា ។ កាតមា ច
 ភិក្ខុវេ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ឥធិ ឧក្ខន្ធិ យដាភ្លតំ ចដាឆាតិ ។ បេ ។ អយំ
 ឧក្ខន្ធិវោធាកមិធិ ចដិបឆាតិ យដាភ្លតំ ចដាឆាតិ ។
 អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។ ឥមា ទោ
 ភិក្ខុវេ តិស្សោ សិក្ខាតិ ។

(៩១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខានេះមាន ៣ ។ សិក្ខា ៣ គឺ
 ដូចម្តេច ។ គឺអធិសីលសិក្ខា អធិចិត្តសិក្ខា អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អធិសីលសិក្ខា គឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។ សមាទានសិក្ខាកុសិលាសនា-
 ចទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អធិសីលសិក្ខា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អធិចិត្តសិក្ខា គឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ ស្ងួតចាកតាម ។ បេ ។ បានដល់ចក្ខុវិស័យសម្រេច
 សម្រាហ្មន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អធិចិត្តសិក្ខា ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា គឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុកុសិលាសនាទេ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់
 តាមពិតថា នេះជាធម៌ជាដំណើរទៅកាន់ចំណង់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា អធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះធនសិក្ខា ៣ ។

(៩២) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ សិក្ខា ។ កកមា
 តិស្សោ ។ អធិសីលសិក្ខា អធិចិត្តសិក្ខា អធិ-
 ប្បញ្ញសិក្ខា ។ កកមា ច ភិក្ខុវេ អធិសីលសិក្ខា ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ ។ យេ ។ សមាធាយ
 សិក្ខុតំ សិក្ខាឧទេសុ ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ អធិ-
 សីលសិក្ខា ។ កកមា ច ភិក្ខុវេ អធិចិត្តសិក្ខា ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ភិវេជ្ជ កាមេហំ ។ យេ ។ ចតុត្ថំ
 ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហរតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ
 អធិចិត្តសិក្ខា ។ កកមា ច ភិក្ខុវេ អធិប្បញ្ញសិក្ខា
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវានំ ទយា អនាសវំ
 ចេតោវិមុត្តិំ ចញ្ញាវិមុត្តិំ ជំដ្ឋេវ ចន្ទេ សយំ អភិញ្ញា
 សន្និកាថា ឧបសម្មជ្ជំ វិហរតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ
 ភិក្ខុវេ អធិប្បញ្ញសិក្ខា ។ ឥមា ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ
 សិក្ខាតិ ។

អធិសីលំ អធិចិត្តំ
 អធិប្បញ្ញញ្ច ភិយេវ
 តាមវា ជិនិមា ឈាយី
 សតោ កុត្តន្ត្រិយោ ធម៌

(៩២) មាលភិក្ខុតាំងឡាយ សិក្ខានេតាន ព ។ សិក្ខា ព
 តើដូចម្តេច ។ ឥមធិសីលសិក្ខា អធិចិត្តសិក្ខា អធិប្បញ្ញសិក្ខា ។ មាល
 ភិក្ខុតាំងឡាយ អធិសីលសិក្ខា តើដូចម្តេច ។ មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ។ យេ ។ សមាធានសិក្ខាក្នុងសិក្ខាបទ
 តាំងឡាយ ។ មាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា អធិសីលសិក្ខា ។
 មាលភិក្ខុតាំងឡាយ អធិចិត្តសិក្ខា តើដូចម្តេច ។ មាលភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ស្ងួតចោតកាមតាំងឡាយ ។ យេ ។ បានដល់ចក្កវដ្តន
 សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ មាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា អធិចិត្តសិក្ខា ។
 មាលភិក្ខុតាំងឡាយ អធិប្បញ្ញសិក្ខា តើដូចម្តេច ។ មាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ នូវចោតវិមុត្តិ
 បញ្ញាវិប្បិក្ខំ ដែលមិនមានភាសវៈ គ្រោះអស់ភាសវៈតាំងឡាយ ដោយ
 ប្រាជ្ញាខ្លួនឯងដ៏ត្រៃវែង ក្នុងចក្ខុវដ្ត ។ មាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា អធិប្បញ្ញសិក្ខា ។ មាលភិក្ខុតាំងឡាយ នេះឯងសិក្ខា ព ។

បុគ្គលមានក្បាយមេ មានកំឡាំង មានប្រាជ្ញា ជាគ្រឿង
 ទ្រទ្រង់ មានឈាច មានស្មារតី មានវត្ថុយក្រប្រសើរ
 ដូចប្រព្រឹត្តនូវអធិសីលធម៌ អធិចិត្តធម៌ អធិប្បញ្ញធម៌

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ធម្មបទ

យថា ចុះ តថា បដ្ឋា
 យថា បដ្ឋា តថា ចុះ
 យថា អនោ តថា ឧទ្ទំ
 យថា ឧទ្ទំ តថា អនោ
 យថា ធិរំ តថា រត្តិ
 យថា រត្តិ តថា ធិរំ
 អភិកុឃ្យ ធិសា សព្វា
 អប្បមាណសមាធិនា ។
 តតាហុ សេ ត្តំ បដិបទំ
 អថា សំសុទ្ធនារិមំ
 តតាហុ លោកេ សុទ្ធា
 ធិរំ(១) បដិបទន្តត្ថំ ។
 វិញ្ញាណស្ស ធិរោធន
 តណ្ហាត្ថំ យវិមុត្តិនោ
 បដ្ឋោតសេវ្វំ ធិព្វានំ
 វិហោត្វា ហោតិ ចេតសោតិ ។

១ អង្គនិកាយ ធម្មបទ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិកាយ ធម្មបទ

បុគ្គល (សិក្សាភូតសិក្សា) ក្នុងកាលមុន យ៉ាង
 ណា ក្នុងកាលក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា
 មុនក៏យ៉ាងនោះ (ឃើញ) កាយខាងក្រោម
 (ដោយអំណាចនៃអសុគ) យ៉ាងណា ឃើញ
 កាយខាងលើក៏យ៉ាងនោះ កាយខាងលើ យ៉ាងណា
 ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ (សិក្សាភូតសិក្សា) ក្នុងវេលា
 ថ្ងៃយ៉ាងណា ក្នុងវេលាយប់ ក៏យ៉ាងនោះ ក្នុងវេលា
 យប់យ៉ាងណា ក្នុងវេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះដែរ គប្បី
 ប្រសង្កត់ (ខ្ញុំតាមម្នាក់ទៀត) គ្រប់ទិសដោយ
 អប្បមាណសមាធិគឺសមាធិប្រកបដោយអវតាន្តមគ្គ ។
 ពួកព្រះអរិយៈតែងសរសើរបុគ្គលជាសេនៈអ្នកប្រតិបត្តិ
 ថាជាអ្នកមានសេចក្តីប្រតិច្ឆ័យសុទ្ធ សរសើរបុគ្គល
 អ្នកត្រាស់ដឹងអរិយសច្ច ៤ ក្នុងលោកនេះ ថាជា
 អ្នកមានប្រាជ្ញា ដល់ខ្ញុំទីបំផុតនៃសេចក្តីប្រតិបត្តិ ។
 ការរួចស្រឡះនៃចិត្តរបស់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីរួច
 ស្រឡះ ព្រោះអស់គណ្ណា ដោយសេចក្តីរលកវិញ្ញាណ
 ដូចជាការរលកទៅនៃប្រទេសជាគ្រឿងចម្អី ។

[៩៣] ឯកំ សមយំ ភគវំ កោសលេសុ
 បារិកំ ធរមានោ មហានំ ភិក្ខុសង្ឃោ សន្តិ
 យេន បង្កំនា នាម កោសលានំ ធិតោ ឥន្ទ្រសិរិ ។
 កត្រ សុនំ ភគវំ បង្កំនាយំ វិហរិកំ បង្កំនា នាម
 កោសលានំ ធិតោ ។ តេន ទោ មន សមយេន
 កស្សបភោគោ នាម ភិក្ខុ បង្កំនាយំ វាវសិកោ
 ហោតិ ។ កត្រ សុនំ ភគវំ សិក្ខាបធម្មជិស័យុត្តាយ
 ធម្មំយា កតាយ ភិក្ខុ សន្តស្សន្តិ សមាធមេតិ
 សមុត្តរេតិ សម្បហំសេតិ ។ អថទោ កស្សប-
 ភោគស្ស ភិក្ខុនោ ភគវតា សិក្ខាបធម្មជិស័យុត្តាយ
 ធម្មំយា កតាយ ភិក្ខុ សន្តស្សន្តិ សមាធមេតិ
 សមុត្តរេតិ សម្បហំសេតិ អហុនេ អក្ខន្តិ អហុ
 អប្បន្តយោ អនិសល្យទតោយំ សមណោតិ ។
 អថទោ ភគវំ បង្កំនាយំ យថាភិក្ខុ វិហរិកា
 យេន រាជគហំ តេន បារិកំ បង្កំនាមិ អនុបុត្រេន
 បារិកំ ធរមានោ យេន រាជគហំ ឥន្ទ្រសិរិ ។

[៩៣] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់បារិក
 ក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប បានដល់ធិតុបរិយោ
 បង្កំនា របស់ដែនកោសល ។ ពុទ្ធក្នុង សម័យនោះ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងបង្កំនាធិតុ របស់ដែនកោសល ។ សម័យ
 នោះ ភិក្ខុឈ្មោះកស្សបភោគ ជាបេតិកភូមិក្នុងបង្កំនាធិតុ ។
 ពុទ្ធក្នុង ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកភិក្ខុឱ្យ
 ឃើញច្បាស់ ឱ្យកាន់តាម ឱ្យតាចហាន ឱ្យរីករាយ ដោយធម្មិតថា
 ដ៏ប្រកបដោយសិក្ខាបទ ។ គ្រាពេលដែនព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
 ពន្យល់ពួកភិក្ខុ ឱ្យឃើញច្បាស់ ឱ្យកាន់តាម ឱ្យតាចហាន ឱ្យរីករាយ
 ដោយធម្មិតថា ដ៏ប្រកបដោយសិក្ខាបទហើយ ភិក្ខុកស្សបភោគ បាន
 សេចក្តីមិនគង់ប្រាំ មិនត្រេកអរថា សមណៈនេះដូចជាដុសរាត់ជ្រុល
 រោគ ។ លំអៀងនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងបង្កំនាធិតុ
 តាមសមត្ថភាពដល់ក្នុងអន្តរាស្រ័យហើយ ក៏ទ្រង់ត្រឡប់ទៅកាន់ព្រះ
 រាជគ្រឹះ កាលទ្រង់ត្រឡប់ទៅកាន់ដោយលំអៀង ក៏ពុទ្ធដល់ត្រង់រាជគ្រឹះនោះ។

តត្រ សុខំ ភក្កំ រាជតោ វិហាតំ កិដ្ឋក្កដោ
 ចត្វាត ។ អដោ កស្សបតោត្ថស្ស កិក្កោ
 អដោក្កន្តស្ស ភក្កតោ អហុនេ កុក្កុំ អហុ
 វិប្បដិសារោ អលាភ វត មេ ឧ វត មេ លាភ
 ឧប្បដ្ឋំ វត មេ ឧ វត មេ សុលដ្ឋំ យស្ស មេ
 ភក្កតា សំក្កាបធម្មដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ
 កិក្កុ សទ្ធស្សន្តេ សមាធម្មន្តេ សមុត្តរជន្តេ
 សម្មាសម្ពុទ្ធន្តេ អហុនេ អក្កន្តិ អហុ អប្បច្ចយោ
 អធិសារេន្តរាយំ សមណាតិ យន្តនាហំ យេន
 ភក្កំ តេនុបសន្តមេយ្យំ ឧបសន្តមិត្តា ភក្កតោ
 សន្តិកោ អទ្ធយំ អទ្ធយតោ ធម្មេយ្យន្តិ ។ អដោ
 កស្សបតោត្ថា កិក្កុ សេនាសនំ សំសាមេត្តា
 បត្តិដិសានាយ យេន រាជតោ តេន ចត្តាមិ អនុ-
 បុរោ យេន រាជតោ កិដ្ឋក្កដោ ចត្វាត យេន
 ភក្កំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ភក្កន្តំ អភិរាជេត្តា
 ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា ទោ

បានព្រា ក្នុងទីនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់នាំទៅលើភ្នំធីជ្ឈក្នុង ទៀប
 ក្រុងក្រុងត្រី ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តាប់ចេញទៅ មិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ក៏ក្នុងស្រូវគោត្រ មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្រោយថា មិន
 ជាលាភរបស់អាត្មាអញ អាត្មាអញឈ្នះរោគឈាត អាត្មាអញឈ្នះ
 ថាបានទាន់ហើយ អាត្មាអញមិនមែនបានស្រួលទេ ព្រោះថា កាលដែល
 ព្រះអរិយព្រះភាគ ទ្រង់នាំទៅលើភ្នំធីជ្ឈក្នុង ឱ្យឃើញច្បាស់ ឱ្យកាន់កាប់ ឱ្យ
 កាចយាន ឱ្យរីករាយ ដោយធម៌កថាប្រកបដោយសំក្កាបទេហើយ អាត្មា
 អញមានសេចក្តីមិនអន់ច្រាំ មិនក្រែករេថា សមណៈនេះ ដូចជាដុសទាន់
 ជ្រុលរោគ បើដូច្នោះឆ្លើយ អាត្មាអញចូលទៅដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ត្រូវសំដែងទោសកម្មទោស ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ក៏ក្នុងស្រូវគោត្រ ទៀបទុកដាក់សេនាសនៈ
 ហើយ ក៏ប្រដាប់បាត្រធីត្រីរុយចេញទៅកាន់កាប់ក្រុងក្រុងត្រី បានចូលទៅ
 គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគឯភ្នំធីជ្ឈក្នុង ទៀបក្រុងក្រុងត្រីនោះ ដោយ
 លំដាប់ លុះចូលទៅហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
 ក្តីយកធីត្រីសមគួរ ។ លុះក៏ក្នុងស្រូវគោត្រ ក្តីយកធីត្រីសមគួរហើយ

កាស្សបតោត្តោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទោច ឯតាមិទំ
 កន្ត កសយំ កកវា ចន្តិយាយំ វិហារតំ ចន្តិយា
 តាម កោសលានំ វិចិត្តោ ។ កត្រ កុដំ កកវា
 សិក្ខាបទប្បដិសំយុត្តាយ ទន្ធិយា កថាយ ភិក្ខុ
 សន្ធុស្សតិ សមាទចេតិ សមុត្តោដេតិ សឡាហំសេតិ(១)
 កស្ស មយ្ហំ កន្ត កកវតា សិក្ខាបទប្បដិសំ-
 យុត្តាយ ទន្ធិយា កថាយ ភិក្ខុ សន្ធុស្សន្ត
 សមាទចេន្ត សមុត្តោដេន្ត សឡាហំសេន្ត អហុនេវ
 អកុត្តំ អហុ អច្យច្ចយោ អធិស្សទតោយំ
 សមណាតិ អថោ កកវា ចន្តិយាយំ យថាភិក្ខុ
 វិហរិញ្ច យេន វាជីកយំ តេន ចារិតំ ចក្កាមិ
 កស្ស មយ្ហំ កន្ត អធិវច្ឆក្កន្តស្ស កកវតោ
 អហុនេវ កុត្តន្តំ អហុ វិច្ឆដិសារោ អលាភា វត មេ

១ ឧ. ម. សន្ធុស្សតិ សមាទយសិ សមុត្តោសិ សឡាហំសេសិ ។

កំប្រាបបន្តិច្ចលព្រះដ៏មានព្រះភាគប៉ុន្មោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម័យ
 អ្នក ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងបន្តិចនិមម របស់វេទនាកោសល ។
 ក្នុងចំនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់តែងតែឮឯកភ័ក្ត្រឡើយញាច្បាស់ ឲ្យកាន់
 តាម ឲ្យភាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម៌ថា ដ៏ប្រកបដោយសិក្ខាបទ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តែងតែឮ
 ភិក្ខុ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់តាម ឲ្យភាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយ
 ធម៌ថា ដ៏ប្រកបដោយសិក្ខាបទ ឲ្យព្រះអង្គអ្នកមានសេចក្តី មិនគេចប្រាំ
 មិនត្រូវការថា សមណៈនេះ ដូចជាផ្កាសាត់ជ្រុលគេត ព្រោះមាន
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងបន្តិចនិមម ភាមសមត្ថ ផល់ក្នុង-
 កត្រស្រីយោហើយ ទ្រង់ត្រឡប់ទៅកាន់ក្រុងវិជ្ជាជ្រះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចេញមក មិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ឲ្យព្រះអង្គរឹតតែសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយស្រាយថា មិនជាលាភ

ន វត្ថុ មេ លាភា ទុក្ខំ វត្ថុ មេ ន
 វត្ថុ មេ សុលំ យស្ស មេ ភក្កតា សិក្ខា-
 បទប្បដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កតាយ ភិក្ខុ
 សទ្ធិស្សន្ត សមាធម៌ន្ត សមុត្តន្តន្ត សម្មា-
 សោន្ត អហុនេ អក្ខន្តិ អហុ អប្បទូយោ អនិ-
 សាលោកតោយំ សមណាតិ យន្តិយា យេន
 ភក្កា ភេតុបសន្តិមេយ្យំ ឧបសន្តិមិត្តា ភក្កតា
 សន្តិកេ អទ្ធិយំ អទ្ធិយតោ នេសយ្យន្តិ អទ្ធិយា
 វំ ភន្ត អទ្ធិកមា យថាពាលំ យថាទ្ធិន្តំ យថា-
 អកុសលំ យស្ស មេ ភក្កតា សិក្ខាបទប្បដិ-
 សំយុត្តាយ ធម្មិយា កតាយ ភិក្ខុ សទ្ធិស្សន្ត
 សមាធម៌ន្ត សមុត្តន្តន្ត សម្មាសោន្ត អហុនេ
 អក្ខន្តិ អហុ អប្បទូយោ អនិសាលោកតោយំ
 សមណាតិ ឧស្ស មេ ភន្ត ភក្កា អទ្ធិយំ អទ្ធិ-
 យតោ បដិក្កល្ហាតុ អាយតី សំវាយាតិ ។ តត្ថ
 តំ កាស្សប អទ្ធិយា អទ្ធិកមា យថាពាលំ

ចេសំភាគាអញហើយ ភាគាអញឈ្នះជាវត្ថុលាភ ភាគាអញបានទាន
 ហើយ ភាគាអញមិនមែនបានឈ្នះ ព្រោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
 បានរស់ពួកភិក្ខុ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់តាម ឲ្យកាចហាន ឲ្យរីករាយ
 ដោយធម្មិតថា ដ៏ប្រកបដោយសិក្ខាបទហើយ ភាគាអញបានសេចក្តីមិន
 អត់ច្រាំ មិនត្រេកអរថា សមណៈនេះដូចជាដុសទាត់ជ្រុលរោង ដើម្បីឆ្ពោះ
 គួរភាគាអញ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ត្រូវសំផែនិទោសភាមទោស ក្នុងសំណាត់ព្រះមានព្រះភាគ ចិត្តព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ទោសបានប្រព្រឹត្តកន្លងហើយឲ្យព្រះអង្គ ជាមនុស្សពាល
 យ៉ាងណា វត្ថុយ៉ាងណា មិនឆ្ងល់យ៉ាងណា ព្រោះថា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់បានរស់ពួកភិក្ខុឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់តាម ឲ្យកាចហាន
 ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិតថា ដ៏ប្រកបដោយសិក្ខាបទហើយ ព្រះអង្គមាន
 សេចក្តីមិនអត់ច្រាំ មិនត្រេកអរថា សមណៈនេះ ដូចជាដុសទាត់ជ្រុល
 រោង ចិត្តព្រះអង្គដ៏ចំរើន គួរព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលអត់ទោស
 ភាមទោស ដល់ព្រះអង្គនោះ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួមក្រៅ ។ តើ
 កស្សបៈទោសប្រព្រឹត្តកន្លងហើយឲ្យអ្នក ដែលជាមនុស្សពាលយ៉ាងណា

យថាច្បង្គំ យថាអកុសលំ យស្ស តេ មយា
 សិទ្ធាធម្មជីវំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ ភិក្ខុ
 សន្តស្សន្ត សមាធម្មន្ត សមាគ្គន្ត សម្មាសន្ត
 អហុយេ អក្ខន្តំ អហុ អប្បច្ចយោ អនិស្សេទតេ-
 វាយំ សមណាភិ យតោ ច ទោ ភ្នំ កស្សប អច្ចយំ
 អច្ចយតោ និស្វា យថាធម្មំ ចដិក្ការាសិ ទន្ត មយំ
 ចដិក្កល្ហាម វុឡំ ហេសា កស្សប អរិយស្ស វិទយេ
 យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ និស្វា យថាធម្មំ ចដិក្ការាភិ
 រាយតិ សំវំ អាចជ្ជតិ ។ វេរោ ចេចិ កស្សប
 ភិក្ខុ ហោតិ ន សិទ្ធាកាមា សិទ្ធាសមាធានស្ស
 ន វុឡាភិ យេ ចញ្ញោ ភិក្ខុ ន សិទ្ធាកាមា
 តេ ច សិទ្ធាយ ន សមាធម្មតិ យេ ចញ្ញោ
 ភិក្ខុ សិទ្ធាកាមា តេសញ្ច ន វុឡំ កណាភិ
 ភូតំ តន្តំ កាលេន វិវុចស្សហំ កស្សប ថេរស្ស
 ភិក្ខុតោ ន វុឡំ កណាមិ ។ តំ កស្ស ហេតុ ។

វុឡនិយាទិណា មិនឈ្លសវិយាទិណា អ្នកមិនមានសច្ច័ក្កអត្ថប្រាំ មិន
 មានសេចក្តីត្រេកអរនឹងគឺជាគត កាលដែលពន្យល់ពួកកុក្កុ ឲ្យឃើញ
 ច្បាស់ ឲ្យកាន់តាម ឲ្យតាចហោន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មតា ប្រែកប
 ដោយសំគាល់ថា សមណៈនេះ ដូចជាដុសខាត់ផ្រូវរោគ ម្ចាស់
 កស្សបៈ កាលបើឮឃើញរោសតាមរោស ហើយត្រឡប់ធ្វើសមន្តរកាម
 ធម៌ គឺជាគតទទួលអត់រោសនោះដល់អ្នក ម្ចាស់កស្សបៈ ចុកលាណា
 ឃើញរោសតាមរោស ហើយត្រឡប់ធ្វើសមន្តរកាមធម៌ ដល់ខ្ញុំសេចក្តី
 សង្រួមតាម នេះជាសេចក្តីចំរើនក្នុងវិន័យ រាប់អំរិយៈ ។ ម្ចាស់កស្សបៈ
 បើទុកជាភិក្ខុជាថេរៈ មិនចូលចិត្តនឹងការសិក្សា មិនសរសើរគុណនៃភិក្ខុ
 សមាទានឲ្យការសិក្សា មិនចូលពួកកុក្កុវិទ ដែលមិនចូលចិត្តនឹងការ
 សិក្សានោះ ឲ្យសិក្សា មិនសរសើរគុណពួកកុក្កុវិទ ដែលចូលចិត្តនឹង
 ការសិក្សានោះ ឲ្យចិត្តមែនតាមកាល ម្ចាស់កស្សបៈ គឺជាគតមិនសរសើរ
 ភិក្ខុជាថេរៈមានសកាតដូច្នេះទេ ។ វេរោវាទាន ប្រាមហេតុអ្វី ។

សត្វា ហិស្ស វណ្ណំ កណ្តីតិ អញ្ញេ ឯ
 ភិក្ខុ កដេយ្យំ យេ ឯ កដេយ្យំ ឥស្ស ធិដ្ឋាទុកតិ
 អាចរដ្ឋេយ្យំ យស្ស ធិដ្ឋាទុកតិ អាចរដ្ឋេយ្យំ តេសន្តំ
 អស្ស ធិយេត្តំ អហិកាយ ទុក្ខាយាតិ តស្មាហំ
 តស្សប ឯវុចស្ស ទេវស្ស ភិក្ខុនោ ន វណ្ណំ
 កណ្តមិ ។ មជ្ឈិមោ ចេមិ តស្សប ភិក្ខុ ហោតិ
 ។ បេ ។ ឯវា ចេមិ តស្សប ភិក្ខុ ហោតិ ន
 សិក្ខាកាមោ សិក្ខាសមាធិនស្ស ន វណ្ណំវាធិ
 យេ ចញ្ញេ ភិក្ខុ ន សិក្ខាកាមោ តេ ន
 សិក្ខាយ ន សមាធិមេតិ យេ ចញ្ញេ ភិក្ខុ
 សិក្ខាកាមោ តេសត្វ ន វណ្ណំ កណ្តីតិ ភូតំ
 តត្ថំ កាលេន ឯវុចស្សហំ តស្សប ទេវស្ស
 ភិក្ខុនោ ន វណ្ណំ កណ្តមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 សត្វា ហិស្ស វណ្ណំ កណ្តីតិ អញ្ញេ ឯ ភិក្ខុ កដេយ្យំ

ព្រោះក្រែងពួកភិក្ខុដទៃសេពឧប្បាស ភិក្ខុជាដទៃនោះ ដោយចូលចិត្តជា ព្រះ
 ជាត្រូវទ្រង់សរសើរភិក្ខុជាដទៃនោះ ពួកភិក្ខុជាព្រះសេពឧប្បាសនឹងភិក្ខុជាដទៃ
 នោះ វេលាជ្រព្រឹកតាមទំនៀមរបស់ភិក្ខុជាដទៃនោះ អំពីនោះ ប្រព្រឹត្តរាល់
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលដ៏វែង ដល់ពួកភិក្ខុ
 ដែលប្រព្រឹត្តតាមទំនៀមនោះ ម្ចាស់កស្សបៈ ព្រោះហេតុនោះហើយ បានជា
 កថាគតមិនសរសើរ ភិក្ខុជាដទៃ មានសកលដូច្នេះ។ ម្ចាស់កស្សបៈ បើទុក
 ជាភិក្ខុជាគណ្តាល ។ បេ ។ ម្ចាស់កស្សបៈ បើទុកជាភិក្ខុ ដែលមិនចូល
 ចិត្តនឹងការសិក្សា មិនសរសើរគុណ ខែតិយាសមាធិនខ្សែការសិក្សា
 មិនបង្កលក្ខណៈដទៃ ដែលមិនចូលចិត្តនឹងការសិក្សានោះ ឱ្យសិក្សា
 មិនសរសើរគុណរបស់ពួកភិក្ខុដទៃ ដែលចូលចិត្តនឹងការសិក្សាឱ្យទៀង
 ពិតតាមកាលគួរ ម្ចាស់កស្សបៈ កថាគតមិនសរសើរភិក្ខុដទៃនោះ
 ខេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះជាពួកភិក្ខុដទៃ
 សេពឧប្បាសភិក្ខុនោះហើយគិតជា ព្រះជាត្រូវទ្រង់សរសើរគុណភិក្ខុនោះ

យេ ឯ កាដេយ្យំ ក្សស្ស ទិដ្ឋានុកតិ
 អាចដ្ឋេយ្យំ យស្ស ទិដ្ឋានុកតិ អាចដ្ឋេយ្យំ ភេសន្តំ
 អស្ស ទីយាន្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ តស្មាហំ
 កាស្សប ឯវុបស្ស ផេស្ស ភិក្ខុនោ ន វណ្ណំ
 កណាមិ ។ វេរោ ធម៌ កាស្សប ភិក្ខុ យោតិ
 សិក្ខាតាមោ សិក្ខាសមាធានស្ស វណ្ណវាទំ យេ
 ចញ្ញោ ភិក្ខុ ន សិក្ខាតាមោ ភេ ច សិក្ខាយ
 សមាធមេតិ យេ ចញ្ញោ ភិក្ខុ សិក្ខាតាមោ
 ភេសត្វ វណ្ណំ កណាតិ ភូតំ តន្តំ តាសេន
 ឯវុបស្សហំ កាស្សប វេស្ស ភិក្ខុនោ វណ្ណំ
 កណាមិ ។ តំ កសិយ ហេតុ ។ សត្វា ហិស្ស
 វណ្ណំ កណាតីតិ អញ្ញោ ឯ ភិក្ខុ កាដេយ្យំ យេ
 ឯ កាដេយ្យំ ក្សស្ស ទិដ្ឋានុកតិ អាចដ្ឋេយ្យំ
 យស្ស ទិដ្ឋានុកតិ អាចដ្ឋេយ្យំ ភេសន្តំ អស្ស
 ទីយាន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ តស្មាហំ កាស្សប
 ឯវុបស្ស វេស្ស ភិក្ខុនោ វណ្ណំ កណាមិ ។

ពួកភិក្ខុអ្នកសេវាគប់ភិក្ខុនោះ ប្រព្រឹត្តទៅតាមទិដ្ឋភាពនោះ អំពើនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលដ៏វែងវែង
 ពួកភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមទិដ្ឋនោះ ប្រាសសព្វថ្ងៃ ព្រោះហេតុនោះបានជា
 រាងគរមិនសរសើរគុណរបស់ភិក្ខុមិនមានសភាពដូច្នេះទេ ។ ប្រាសសព្វថ្ងៃ
 បើភិក្ខុជាថេរ អ្នកបានប្រាថ្នាផ្លូវការសិក្សា សរសើរគុណនៃកិរិយាសមា-
 ធានផ្លូវការសិក្សាតែងចម្រើនពួកភិក្ខុដទៃ ដែលមិនប្រាថ្នាផ្លូវការសិក្សានោះ
 ឲ្យសិក្សា សរសើរគុណរបស់ពួកភិក្ខុដទៃ ដែលប្រាថ្នាផ្លូវការសិក្សា ពិត
 បែបកាយកាល ប្រាសសព្វថ្ងៃ រាងគរសរសើរគុណភិក្ខុជាថេរមានសភាព
 ដូច្នេះ ។ ហេតុនោះ តែដូច្នេះទេ ។ ព្រោះពួកភិក្ខុដទៃ សេវាគប់ភិក្ខុជា
 ថេរនោះដោយគិតថា ព្រះជាម្ចាស់សរសើរគុណភិក្ខុនោះ ពួកភិក្ខុនោះ
 តែងប្រព្រឹត្តតាមទិដ្ឋរបស់ភិក្ខុជាថេរដែលទទួលសេវាគប់នោះ អំពើរបស់
 ពួកភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមទិដ្ឋរបស់ភិក្ខុជាថេរនោះ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខអស់កាលដ៏វែង ប្រាសសព្វថ្ងៃ
 ហេតុនោះ រាងគរសរសើរគុណរបស់ភិក្ខុជាថេរមានសភាពដូច្នេះ ។

មជ្ឈិមោ ទេមិ កស្សប ភិក្ខុ ហោតិ ។ ឃេ ។ ធម៌
 ទេមិ កស្សប ភិក្ខុ ហោតិ សិក្ខាកាមោ សិក្ខា-
 សមាធនស្ស វណ្ណាភិទី យេ ឆញ្ចេ ភិក្ខុ ន សិក្ខា-
 កាមា តេ ច សិក្ខាយ សមាធមេតំ យេ ឆញ្ចេ
 ភិក្ខុ សិក្ខាកាមា តេសញ វណ្ណំ កណាតិ ក្នុង
 តង្គំ កាលេន ឯវុចស្សហំ កស្សប នវស្ស
 ភិក្ខុនោ វណ្ណំ កណាមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 សត្វា ហិស្ស វណ្ណំ កណាតីតិ អញ្ចេ នំ ភិក្ខុ
 កដេយ្យំ យេ នំ កដេយ្យំ ឡស្ស ធិដ្ឋានុតតិ
 អាចដ្ឋេយ្យំ យស្ស ធិដ្ឋានុតតិ អាចដ្ឋេយ្យំ តេសត្ថំ
 អស្ស ធិយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ តស្មាហំ
 កស្សប ឯវុចស្ស នវស្ស ភិក្ខុនោ វណ្ណំ កណាមិ ។

សមណវោ បុរោ ។

ម្នាលកស្សបៈ បើភិក្ខុជាតណ្ហាល ។ ឃេ ។ ម្នាលកស្សបៈ បើភិក្ខុ ជា
 អ្នកមានប្រាជ្ញាខ្ពស់ក្នុងការសិក្សា ជាអ្នកសរសើរគុណនៃតិរិយាសមាទានក្នុង
 ការសិក្សា បច្ចុប្បន្នភិក្ខុដទៃ ដែលមិនមានប្រាជ្ញាខ្ពស់ក្នុងការសិក្សានោះ
 ឲ្យសិក្សាផង សរសើរគុណរបស់ភិក្ខុដទៃ ដែលប្រាជ្ញាក្នុងការសិក្សាពិត
 មែន តាមកាលណាដែល ម្នាលកស្សបៈ គេជាអ្នកសរសើរគុណរបស់ភិក្ខុខ្លី
 មានសភាពដូច្នេះ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះពួក
 ភិក្ខុដទៃ សេនាគប់នឹងភិក្ខុខ្លីនោះដោយគិតថា ព្រះជាត្រូវនឹងសរសើរគុណ
 របស់ភិក្ខុនោះ ពួកភិក្ខុនោះ វេទន៍ប្រព្រឹត្តតាមទិដ្ឋិរបស់ភិក្ខុដែលខ្លួន
 សេនាគប់នោះ អំពីរបស់ពួកភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តតាមទិដ្ឋិរបស់ពួកភិក្ខុខ្លីនោះ
 វេទន៍ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ កាលណាដែល
 ម្នាលកស្សបៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើបគេយក សរសើរគុណរបស់ភិក្ខុខ្លី
 មានសភាពដូច្នេះ ។

ចប់ សមណវត្ថុ ទី ៤ ។

ឧត្តមបណ្ឌិតសារ សមណវង្ស

តិល្បីទាំង

សមណោ កម្រោ ទេត្តោ
វដ្តិយុត្តោ ច សេទិទា
កាយោ ច សេទិទា វុត្តោ
ទ្វេ សិក្ខា ចង្អុល ចាតិ ។

ឧត្តមបណ្ឌិតសារ សមណវង្ស

ឧទាននៃសមណវគ្គនោះគឺ

សមណភិក្ខុ ១ សូត្រ សទ្ធា ១ សូត្រ វិស្ស ១ សូត្រ
វដ្តិយុត្តកៈ ១ សូត្រ សេតុច្ឆន្ទស ១ សូត្រ ភិក្ខុវិភេទ
សិក្សា ៣ សូត្រ សិក្ខា ២ សូត្រ ហ្វឹមបង្គំពា-
និកម ១ សូត្រ ។

លោកផលវិគ្គ

(៧២) តិណ្ឌីមាតិ កិក្ខុវេ កស្សកស្ស គហ-
បតិស្ស អន្ទាយិកានិ ករណីយានិ ។ កតតមាតិ
តិណ្ឌី ។ ៧៣ កិក្ខុវេ កស្សកោ គហបតិ
សិយសិយំ ទេត្តំ សុត្តដ្ឋំ ករោតិ សុមតិកតំ(១)
សិយសិយំ ទេត្តំ សុត្តដ្ឋំ ករោតិ សុមតិកតំ សិយ-
សិយំ តិណ្ឌី បតិដ្ឋាបេតិ សិយសិយំ តិណ្ឌី បតិដ្ឋា-
បេតិ សិយសិយំ ទេត្តំ អភិទេតិយំ អបទេតិយំ ។
៧៤ មា កិក្ខុវេ តិណ្ឌី កស្សកស្ស គហបតិស្ស
អន្ទាយិកានិ ករណីយានិ ។ កស្ស មា តំ កិក្ខុវេ
កស្សកស្ស គហបតិស្ស ធន្និ សា ឥទ្ធិ វា អាទុកាវា
វា អដ្ឋេវ មេ ធន្នានិ ជាយន្តុ ស្មេវ កត្តិវិយោ ហោន្តុ
ឧត្តរាស្មេ បទន្តតិ អថមា កិក្ខុវេ ហោតិ សោ សមយោ

១. ឧ. សុមតិកតំ ។

លោកផលវិគ្គ

(៧២) ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ ករណីយកិច្ច ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាង
រូបរាង របស់កស្សកគហបតិ (គហបតិអ្នកគ្រូរាស់) នេះមាន ៣
យ៉ាង ។ ករណីយកិច្ច៣យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ កស្ស-
កគហបតិ ក្នុងលោកនេះ ក្នុងស្រុកឡាវ ឡាវស្រុកយ៉ាងប្រញាប់ ១
លុះក្នុងស្រុក រាបស្រួល យ៉ាងប្រញាប់ហើយ ក៏ព្រោះក្នុងយ៉ាង
ប្រញាប់ ១ លុះព្រោះក្នុង យ៉ាងប្រញាប់ហើយ ក៏បញ្ចូលទឹកខ្លះ
បញ្ចេញទឹកខ្លះយ៉ាងប្រញាប់ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ ករណីយកិច្ច
យ៉ាងរូបរាង របស់កស្សកគហបតិ មាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ កស្សកគហបតិនោះ មិនមានច្បង មិនមានកន្ទុកាត
(បង្គោលចម្លាក់) ស្រដៀងនោះ សូមឲ្យស្រដៀងឡាយ របស់តាវាអញ
លូកលាស់ក្នុងថ្ងៃនេះ មានបង្កើតក្នុងថ្ងៃស្អែក ក្នុងថ្ងៃទៅស្អែកដូច្នេះ
បារម្ភឡើយ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ លុះវេលាដល់វេលា ទើបស្រដៀងនោះ

យំ តស្ស តស្សតស្ស តហមតិស្ស តាធំ
 ធួត្តាធំ ឧត្តបរណាមីធំ ជាយន្តិធំ កត្តិធំ
 ហោត្តិ បច្ឆិធំ ។ ឯវមេវ ទោ កិក្ខុវេ
 តិណីមាធំ កិក្ខុស្ស អប្បាយិកាធំ ករណីយាធំ ។
 កតមាធំ តិណី ។ អធិសីលសិក្ខាសមាទានំ
 អធិច្ចត្តសិក្ខាសមាទានំ អធិប្បញ្ញាសិក្ខាសមាទានំ ។
 កតមាធំ ទោ កិក្ខុវេ តិណី កិក្ខុស្ស អប្បាយិកាធំ
 ករណីយាធំ ។ តស្ស ទោ តំ កិក្ខុវេ កិក្ខុវោ
 ធួត្តិ សា ឥត្ថំ វា អានុកាវេ វា អន្លេវ មេ
 អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតុ ស្វេ វា
 ឧត្តរស្វេ វាតិ អធិទោ កិក្ខុវេ ហោតិ សោ
 សមយោ យំ តស្ស កិក្ខុវោ អធិសីលម្យំ សិក្ខុតោ
 អធិច្ចត្តម្យំ សិក្ខុតោ អធិប្បញ្ញម្យំ សិក្ខុតោ អនុបា-
 ទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ តស្សាតិហ
 កិក្ខុវេ ឯវំ សិក្ខុតត្ថំ តិញ្ចោ យោ(១) ធាន្ទា កវិស្សតិ
 អធិសីលសិក្ខាសមាទានំ តិញ្ចោ យោ ធាន្ទា កវិស្សតិ

១ ធាន្ទ ឥត្ថំ ។

របស់កស្យកហេតុនោះផ្ទុកដោយ កិច្ចការសមាទានបង្កើតឡើង
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ករណីយកិច្ច ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងស្រប របស់ភិក្ខុ
 នេះ ក៏មានពុយ៉ាង យ៉ាងនោះដែរ ។ ករណីយកិច្ច ពុយ៉ាង តែម្តង
 ម្តេច ។ តិសមាទាននូវអធិសីលសិក្ខា ១ សមាទាននូវអធិច្ចត្តសិក្ខា ១
 សមាទាននូវអធិប្បញ្ញសិក្ខា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ករណីយកិច្ច
 ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងស្រប របស់ភិក្ខុ មាន ពុយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុនោះមិនមានឫទ្ធិ មិនមានកាន់កាប់ (បង្គាប់បញ្ជា) ចិត្តនោះថា
 សូមឲ្យចិត្តរបស់ពួកគេចេញ ផុតស្រឡះចាកកាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិន
 ប្រកាន់ចាំ ក្នុងវិជ្ជានេះឬវិជ្ជាស្នេហាស្នេហា ដូច្នេះបានឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ លុះតែដល់វេលាហើយ ទើបចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ ដែលសិក្សានូវ
 អធិសីលផង សិក្សានូវអធិច្ចត្តផង សិក្សានូវអធិប្បញ្ញផង ផុតស្រឡះចាក
 កាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់ចាំបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 យេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះ ពួក
 យើងនឹងដាក់ក្នុងលាងនេះយ៉ាងក្បែរក្បែរក្នុងការសមាទាននូវអធិសីលសិក្ខា

អធិច្ឆន្ទសិក្ខាសមាធានេ វិញ្ញា វេ ធម្មា ភវិស្មតិ
អធិច្ឆន្ទសិក្ខាសមាធានេតំ វេញ្ញំ វេ ភិក្ខុវេ
សិក្ខិតត្បន្តំ ។

(៧៥) តិណ្ឌីមាតិ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិក្ខិយា វេញ្ញា-
ជកា វេវេកាតិ ចញ្ញាមេត្តំ ។ តតមាតិ តិណ្ឌិ។
ចិវច្ឆវេវេកំ ចិណ្ឌាចាតច្ឆវេវេកំ សេនាសនច្ឆវេវេកំ(១) ។
តត្រងំ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិក្ខិយា វេញ្ញាជកា ចិវច្ឆវេវេ-
កាស្មី ចញ្ញាមេត្តំ សាណាតិចិ ជាមេត្តំ មសាណាតិចិ
ជាមេត្តំ វេវេកាស្មីចិ ជាមេត្តំ ចិសុត្តរាណាតិចិ ជាមេត្តំ
តិវេកាតិចិ ជាមេត្តំ អធិច្ឆន្ទចិ ជាមេត្តំ អធិច្ឆតិច្ឆន្ទ
ជាមេត្តំ កុសចិវច្ឆ ជាមេត្តំ វាតចិវច្ឆ ជាមេត្តំ
ជលកចិវច្ឆ ជាមេត្តំ តេសកម្ពុលច្ឆ ជាមេត្តំ

• ១. សេនាសនវិញ្ញា ។

ព្រាហ្មណ៍និវត្តន៍ជាបុគ្គលមានឆន្ទៈយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការសមាធាននូវអធិច្ឆន្ទ-
សិក្ខា ព្រាហ្មណ៍និវត្តន៍ជាបុគ្គលមានឆន្ទៈយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការសមាធាន
នូវអធិច្ឆន្ទសិក្ខាផងដែរ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសិក្សា
យ៉ាងនេះ ។

(៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវេញ្ញាជក ជាអនុត្តរិយ វេមនី
ចញ្ញត្តនូវសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ឲ្យ យ៉ាងនេះ ។ សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ឲ្យ យ៉ាង តើ
ដូចម្តេច? តិសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ចាកកិលេស ដែលកើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ
ចិវេ ១ សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ចាកកិលេស ដែលកើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ
ចិណ្ឌាបាត ១ សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ចាកកិលេស ដែលកើតឡើង ព្រោះ
កាស្រ័យសេនាសនៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវេញ្ញាជក
ជាអនុត្តរិយ តែងចញ្ញត្តនូវហេតុនេះ ក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ចាកកិលេស
ដែលកើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យចិវេនោះគឺ ទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកវែងៗ
ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលក្បាញឈាមខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលបកចេញអំពី
សាភសព្វៗ ទ្រទ្រង់សំពត់ចិសុត្តរៗ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលធ្វើ
ដោយសម្បកឈើៗ ទ្រទ្រង់ស្បែកខ្លាញ់ៗ ទ្រទ្រង់ស្បែកខ្លា
ទាំងក្រចកៗ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលត្រង់ដោយស្បែកៗ ទ្រទ្រង់
សំពត់ដែលត្រង់ដោយសម្បកក្រចកៗ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលត្រង់ដោយ
ចំរៀកក្តារៗ ទ្រទ្រង់សំពត់កម្ពុលដែលក្បាញដោយសំបុត្រស្បែកៗ

វាលកម្ពុជ ឆាយង្គិ ឧត្តរកម្ពុជ ឆាយង្គិ ។ ឥឡូវ
 ទេ កំភូម អញ្ញតិក្ខុយា បរិព្វាជិតា ចិវប្បវេកស្មី
 បញ្ញាបេន្ទិ ។ គត្រង់ កំភូម អញ្ញតិក្ខុយា បរិ-
 ព្វាជិតា ចិណ្ឌិតាប្បវេកស្មី បញ្ញាបេន្ទិ សាគា-
 កត្តាមិ ហោង្គិ សាគាកកត្តាមិ ហោង្គិ និវា-
 កត្តាមិ ហោង្គិ ឧត្តរកត្តាមិ ហោង្គិ បាដកត្តាមិ
 ហោង្គិ តណ្ហាកត្តាមិ ហោង្គិ អាធិបកត្តាមិ ហោង្គិ
 ចិញ្ញាកកត្តាមិ ហោង្គិ តណ្ហាកត្តាមិ ហោង្គិ
 កោមយកត្តាមិ ហោង្គិ វណ្ណសាលាហារា យាបេន្ទិ
 បវត្តជលកោដិ ។ ឥឡូវ ទេ កំភូម អញ្ញតិក្ខុយា
 បរិព្វាជិតា ចិណ្ឌិតាប្បវេកស្មី បញ្ញាបេន្ទិ ។
 គត្រង់ កំភូម អញ្ញតិក្ខុយា បរិព្វាជិតា សេនា-
 សនប្បវេកស្មី បញ្ញាបេន្ទិ អញ្ញតិក្ខុយា សុសានំ
 វណ្ណសាលា មណ្ឌលបុញ្ញំ ភ្នំសាគាវ ។

ប្រឡង់សំពត់កម្ពុជដែលត្រូវដោយរាមកណ្តុយសេះខ្លះ ប្រឡង់សំពត់
 ដែលត្រូវដោយស្វាបម្រៀមខ្លះរម្មាលក្ខត្តុទាំងឡាយ ពួកបរិព្វាជិតាអន្ស-
 តិយ តែងបញ្ញត្តិទៅហេតុនេះឯង ក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ចាកគិលេសដែល
 កើតឡើងព្រោះតាស្រ័យចិវ ។ ខ្លួនក្នុងទាំងឡាយ ពួកបរិព្វាជិតា-
 អន្សតិយ តែងបញ្ញត្តិទៅហេតុនេះឯងក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ចាកគិលេស
 ដែលកើតឡើងព្រោះតាស្រ័យចិណ្ឌបាត ។ ដូច្នេះមានបន្តិចស្រេចជា
 ភាហារខ្លះ មានអត្ថស្រីដ៏ជាភាហារខ្លះ មានស្ត្រីជាភាហារខ្លះ មានចំរើន
 (ចម្រើន) ស្បែកជាភាហារខ្លះ មានវិស្វបុរាណជាភាហារខ្លះ មានកម្ពុក
 ជាភាហារខ្លះ មានបាយក្តាំងជាភាហារខ្លះ មានម្សៅជាភាហារខ្លះ មានស្មៅ
 ជាភាហារខ្លះ មានកាច់មីជាភាហារខ្លះ មានមើមឈើដ៏ធំផ្លែឈើព្រៃជា
 ភាហារខ្លះ បរិកាកតែផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ចំណែកតាង ។ ខ្លួនក្នុងទាំង
 ឡាយ បរិព្វាជិតាអន្សតិយ តែងបញ្ញត្តិទៅហេតុនេះឯងក្នុងសេចក្តីស្ងប់
 ស្ងាត់ចាកគិលេសដែលកើតឡើង ព្រោះតាស្រ័យចិណ្ឌបាត ។ ខ្លួនក្នុង
 ទាំងឡាយ ពួកបរិព្វាជិតាអន្សតិយ តែងបញ្ញត្តិទៅហេតុនេះក្នុងសេចក្តី
 ស្ងប់ស្ងាត់ចាកគិលេស ដែលកើតឡើង ព្រោះតាស្រ័យសេនាសនៈនោះ
 ដ៏ព្រៃម្លប់ឈើ ព្រៃស្មាត ព្រៃចំរើន ចំរើន ចំរើន ចំរើន ចំរើន ចំរើន ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំទាយស្ស តិកតិយកោ

ឥដ្ឋំ ទោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភិក្ខុយា បរិច្ចាជនា សេនា-
 សាធម្មវិវេកស្មី បញ្ញាបេន្តិ ។ ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ
 តិណិ អញ្ញតិភិក្ខុយា បរិច្ចាជនា បរិវេកាធិ បញ្ញាបេន្តិ ។
 តិណិ ទោ បដិមាធិ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្មវិទយេ
 កំក្កុនោ បរិវេកាធិ ។ តតមាធិ តិណិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ច ហោតិ ទុស្សីលញ្ចស្ស
 បហំនំ ហោតិ ភេទ ច វិវិស្តោ ហោតិ សម្មាធិដ្ឋិកោ
 ក ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ ចស្ស បហំនា ហោតិ តាយ
 ច វិវិស្តោ ហោតិ ទីណាសវា ច ហោតិ អាសវា
 កស្ស បហំនា ហោន្តិ ភេហំ ច វិវិស្តោ ហោតិ ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ
 ទុស្សីលញ្ចស្ស បហំនំ ហោតិ ភេទ ច វិវិស្តោ
 ហោតិ សម្មាធិដ្ឋិកោ ច ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ ចស្ស
 បហំនា ហោតិ តាយ ច វិវិស្តោ ហោតិ
 ទីណាសវា ច ហោតិ អាសវា ចស្ស បហំនា
 ហោន្តិ ភេហំ ច វិវិស្តោ ហោតិ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ អក្កប្បន្តោ សាវប្បន្តោ សុវ្វោ សាវេ បតិដ្ឋិតោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំទាយស្ស តិកតិយកោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកបរិច្ចាជន ជាអន្សតិវិយ តែងបញ្ញត្តនូវហេតុនេះ
 ឯង ក្នុងសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់នាគតិលេស ដែលគេតាម្បើង ព្រោះតាមស្រីយ
 សេនាសនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកបរិច្ចាជន ជាអន្សតិវិយ
 តែងបញ្ញត្តនូវសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់នាគ ព្យ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចំណែកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់របស់ភិក្ខុ ក្នុងធម្មវិទីយនោះ ក៏មានព្យយ៉ាង
 នេះដែរ ។ សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ព្យ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គិតក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល លះបង់ការទ្រុស្តសីល ស្ងប់ស្ងាត់
 នាការទ្រុស្តសីល ១ ជាអ្នកឃើញត្រូវ លះបង់ការឃើញខុស ស្ងប់
 ស្ងាត់នាការឃើញខុសនោះ ១ ជាទីណាស្រព លះបង់តាសវៈស្ងប់
 ស្ងាត់នាកាសវៈនោះ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុជា
 អ្នកមានសីល លះបង់ការទ្រុស្តសីល ស្ងប់ស្ងាត់នាការទ្រុស្តសីលនោះ
 ជាអ្នកឃើញត្រូវ លះបង់ការឃើញខុស ស្ងប់ស្ងាត់នាការឃើញខុស
 នោះ ជាទីណាស្រព លះបង់តាសវៈ ស្ងប់ស្ងាត់នាកាសវៈហើយ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គេជាគតិកាលថា ភិក្ខុនេះជាអ្នកដល់នូវការប្រសើរ
 បំ គ ដល់នូវទីមហា បរិសុទ្ធ តាំងនៅស៊ីប ក្នុងបិណ្ឌទីបី ។

សេយ្យោច្ឆិ ភិក្ខុវេ កាស្ម័កាស្ម័ កហាប-
 តិកាស្ម័ សម្មន្នំ សាលិក្ខត្តំ ។ កថេនំ
 កាស្ម័កា កហាបតិ សីយសីយំ វិទាមេយ្យ
 សីយសីយំ វិទាមេត្វា សីយសីយំ សង្ខារមេយ្យ
 សីយសីយំ សង្ខារមេត្វា សីយសីយំ ឧត្តាហាមេយ្យ
 សីយសីយំ ឧត្តាហាមេត្វា សីយសីយំ មុត្តា
 កាវមេយ្យ សីយសីយំ មុត្តា កាវមេត្វា សីយសីយំ
 មត្តាមេយ្យ សីយសីយំ មត្តាមេត្វា សីយសីយំ
 មលាលាទិ ឧទ្ធកាមេយ្យ សីយសីយំ មលាលាទិ
 ឧទ្ធកាមេត្វា សីយសីយំ កុសីកំ ឧទ្ធកាមេយ្យ
 សីយសីយំ កុសីកំ ឧទ្ធកាមេត្វា សីយសីយំ
 ឧដុតាមេយ្យ សីយសីយំ ឧដុតាមេត្វា សីយសីយំ
 អតិហារមេយ្យ សីយសីយំ អតិហារមេត្វា សីយសីយំ
 កោដ្ឋាមេយ្យ សីយសីយំ កោដ្ឋាមេត្វា សីយសីយំ
 ជុសាទិ ឧទ្ធកាមេយ្យ វិវេស្ម័ កាស្ម័ ភិក្ខុវេ
 កាស្ម័កាស្ម័ កហាបតិស្ម័ តាទិ ឆត្តាទិ អក្កប្បត្តាទិ
 សារាប្បត្តាទិ សុទ្ធាទិ សាវេ បតិដ្ឋតាទិ ។

កាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្រីស្រូវសាលីដ៏បរិច្ចារិរបស់កសិករកហា-
 បតិ ។ កសិករកហាបតិ ត្រូវគ្រោះស្រូវនោះយ៉ាងប្រញាប់ លុះគ្រាដូច
 យ៉ាងប្រញាប់ហើយ ត្រូវច្រូកយ៉ាងប្រញាប់ លុះច្រូកយ៉ាងប្រញាប់ហើយ
 ត្រូវដេញដាក់លានយ៉ាងប្រញាប់ លុះដេញដាក់លានយ៉ាងប្រញាប់
 ហើយ ត្រូវកៅដកនោះយ៉ាងប្រញាប់ លុះកៅដកនោះយ៉ាងប្រញាប់ហើយ ។
 ត្រូវបែងប្រញាប់យ៉ាងប្រញាប់ លុះបែង ឬ បញ្ជូនយ៉ាងប្រញាប់
 ហើយ ត្រូវដុះដាំឡើងយ៉ាងប្រញាប់ លុះដុះដាំឡើងយ៉ាងប្រញាប់
 ហើយ ត្រូវរាស់កំទេច ឬ កំញឹមយ៉ាងប្រញាប់ លុះរាស់កំទេច ឬ កំញឹម
 យ៉ាងប្រញាប់ហើយ ត្រូវកេងយ៉ាងប្រញាប់ លុះកេងយ៉ាងប្រញាប់
 ហើយ ត្រូវដេញដាក់ដង្រ្កក យ៉ាងប្រញាប់ លុះដេញដាក់ដង្រ្កក
 យ៉ាងប្រញាប់ហើយ ត្រូវបុកយ៉ាងប្រញាប់ លុះបុកយ៉ាងប្រញាប់ហើយ
 ត្រូវដុះកសិករមេត្តាយ៉ាងប្រញាប់ កាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលចេ
 យ៉ាងនេះ ស្រូវរបស់កសិករកហាបតិនោះ រឹបអូសដល់ដូចការច្រវើសរំពុក
 ដល់ដូចរឹមសារ ដ៏បរិសុទ្ធ តាំងនៅសិបក្នុងរឹមសារ យ៉ាងណាមិញ ។

ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ន ហោតិ
 បុរស្មីលក្ខស្ម បហំនំ ហោតិ តេជ ន អិក្ខោ ហោតិ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិតោ ន ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋំ ធម្មស្ម បហំនា
 ហោតិ តាយ ន អិក្ខោ ហោតិ មិណាសវេ ន ហោតិ
 អាសវា ធម្មស្ម បហំនា ហោតិ តេហំ ន អិក្ខោ
 ហោតិ អយំ វុទ្ធិតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្តប្បវត្តា
 សាច្ចត្តោ សុត្តោ សាវេ បតិដ្ឋិតោតិ ។

[៩៦] មេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ សាទសមយេ វិទូ
 វិភតវណហតេ ទេវេ អាទិច្ឆោ នកំ អក្កស្មត្តមាធា
 សត្វំ អាត្មាសតតំ ធម៌(១) អភិវិហាទូ ភាសតេ ន
 តថតេ ន វិភេទតិ ន ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យេតោ
 អរិយសាវកស្ម វិជំ វិភមលំ ធម្មចត្តុំ ឧទចាទិ
 សហធម្មនុប្បាទា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ម តីណិ
 សេញ្ញាជនាមិ បហិយន្តិ សត្តកាយធិដ្ឋំ វិចិត្រិច្ឆា
 សំណរាទ្វាបកមាសោ អថាបរំ ភ្លឺហិ ធម្មេហិ និយ្យតិ(២)

១. ប. ធម៌ធម៌ ។ ២. ប. បាយ្យនិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល លះបង់នូវការទ្រុស្តសីល ស្ងប់
 ស្ងួតចាកការទ្រុស្តសីលនោះផង ជាអ្នកឃើញត្រូវ លះបង់នូវការឃើញ
 ខុស ស្ងប់ស្ងួតចាកការឃើញខុសនោះផង ជាទីណាស្រព លះបង់
 កាលៈ ស្ងប់ស្ងួតចាកកាលៈនោះផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព៌កត
 កាលថា ភិក្ខុនេះជាអ្នកផល់នូវការប្រសើរដល់ផុត ផល់នូវភ្នែកសារ ចរិតសុទ្ធ
 កំរើននៅសិប ក្នុងធម៌មានភ្នែកសារ កំរើននិរោធាវេ ។

[៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាព្រះអាទិត្យស្រឡះចាក
 ភព៌ ក្នុងពិភពស ដែលមានវណហតៈប្រាសទៅឆ្ងាយ ក្នុងសរទសម័យ
 ហើយក៏កំចាត់បង់នូវភីនីត ដែលនៅឯពិភពសទាំងអស់ រមែងភ្លឺចុះ
 ត្រចែង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា ធម្មចត្តុវិដល
 ប្រាសចាកចូល ប្រាសចាកមន្ទិល បានកើតឡើងដល់អាយសាវកហើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបអាយសាវក លះបង់នូវសញ្ញាផនៈ ឬ ប្រការ
 កំសត្តយចំដូច វិចិត្រា ១ សីលព្វកថាមាសៈ ១ ជាមួយនឹងការកើតឡើង
 នៃទស្សនៈ លុះកាលជាខាងក្រោយមកទៀត ក៏រំលែងចាកធម៌៦ យ៉ាង

អគ្គិស្ឋាន ៥ ព្យាបាទ ៥ ។ សោ ភិក្ខុវេ កាមេហិ
 ភិក្ខុ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតត្ថំ សវិចារំ វិវេកជំ
 ចិត្តសុទ្ធំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្មន្តំ វិហារតិ ។
 តស្មី ៤ ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយសាវកោ កាលំ
 កមយ្យ ឧត្តំ តំ សញ្ញាជនំ យេន សញ្ញាជនេន
 សំយុត្តោ អរិយសាវកោ ចុនយិមំ លោកំ
 អាតច្ចយ្យតិ ។

[៨៧] តិស្សោ ឥហ ភិក្ខុវេ ចរិសា ។ តតមា
 តិស្សោ ។ អត្ថវតី ចរិសា វត្តា ចរិសា សមត្តា
 ចរិសា ។ តតមា ៥ ភិក្ខុវេ អត្ថវតី ចរិសា ។
 ៨៨ ភិក្ខុវេ យស្សំ ចរិសាយំ ដេវ ភិក្ខុ
 ៩ ពាហុល្លិកា ហោត្តំ ៩ សាដលីកា

តិក្ខុស្ថ ១ ព្យាបាទ ១ ។ អរិយសាវកោ៖ ស្ងាត់ចាកកាមចាំឡើយ
 ស្ងាត់ចាកកុសលធម៌ចាំឡើយ ក៏ដល់នូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិភក្តៈ
 ចិត្តវិចារ មានបីចិត្តសុទ្ធពើកតំរើសេចក្តីស្ងាត់ សម្រេចសុវចន្តនៅ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឡើយ បើអរិយសាវក ធ្វើកាលភិយា ក្នុងសម័យនោះ
 អរិយសាវកនោះ វិចារនឹងប្រកបដោយសញ្ញាជនៈ ដែលជាឱ្យមកកាន់
 លោកនេះទៀតឡើយ ។

[៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឡើយ ចរិសេនេះមាន ៣ ពួក ។ ចរិសេន្យ
 ៣ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺអត្ថវតីចរិសេន្យ (ចរិសេន្យមានគុណប្រាសើរបំផុត)
 ១ វត្តចរិសេន្យ (ចរិសេន្យជាពួក) ១ សមត្តចរិសេន្យ (ចរិសេន្យមានសេចក្តី
 ព្រមព្រៀងគ្នា) ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឡើយ អត្ថវតីចរិសេន្យ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឡើយ ក្នុងសាសនានេះ មានពួកភិក្ខុជាដេវៈ ក្នុង
 ចរិសេន្យណា មិនលោក (ក្នុងបច្ច័យ) មិនបន្ទុះបន្ទួយ (ក្នុងក្រសួង)

ភេត្តមនេ និក្ខត្តទុក បរិវេតេ ចុទ្ធក្ខណ ភិយំ
 អារក្ខំ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិកតស្ស អធិកមាយ
 អសច្ចិកតស្ស សច្ចិកិរិយាយ តេសំ ចច្ចិមា
 ជនតា ធិដ្ឋាទុកតី អាចជ្ជនំ សាមិ ហោតិ ន
 ពហុល្លិកា ន សាវេលីកា ភេត្តមនេ និក្ខត្តទុក
 បរិវេតេ ចុទ្ធក្ខណ ភិយំ អារក្ខំ អប្បត្តស្ស
 បត្តិយា អនធិកតស្ស អធិកមាយ អសច្ចិកតស្ស
 សច្ចិកិរិយាយ ។ អយំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ អត្តវតី
 បរិសា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ វត្តា បរិសា ។
 ៧៨ ភិក្ខុវេ យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខុ កណ្ណានជាតា
 កលហជាតា វិវាទាចជ្ជា អញ្ញមញ្ញំ មុទសត្តិហិ
 វិមុទ្ធជ្ជា វិហារន្តំ ។ អយំ វុទ្ធតំ ភិក្ខុវេ វត្តា
 បរិសា ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ សមត្តា បរិសា ។
 ៧៩ ភិក្ខុវេ យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខុ
 សមត្តា សម្មោទមាណ អវិរុទ្ធិមាណ ចំរោទក៏គុតា

ដាក់ចុះនៅក្នុងទីតាបតីនិវរណៈទាំង ៩ មានការស្ទុះចៅក្នុងសេចក្តីស្ងប់
 ស្ងាត់ជាប្រធាន ប្រារព្ធភ្យាយាមដើម្បីដល់នូវធម៌ ដែលមិនទាន់ដល់
 ដើម្បីបាននូវធម៌ដែលមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលមិន
 ទាន់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ពួកជនជាតាសិក្រាយ វេទន៍ដល់នូវទិដ្ឋានុគតិនៃ
 ភិក្ខុជាថេរីទាំងនោះ ឯពួកបរិសេស្សនោះក៏មិនបាន លោកក្នុងចម្លើយ មិនបាន
 បន្ថែមនូវក្នុងក្រសួង ដាក់ចុះនៅក្នុងទីតាប មានការស្ទុះចៅក្នុង
 សេចក្តីស្ងប់ជាប្រធាន ប្រារព្ធភ្យាយាមដើម្បីដល់នូវធម៌ដែលមិនទាន់ដល់
 ដើម្បីបាននូវធម៌ដែលមិនទាន់បាន ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលមិន
 ទាន់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា អត្តវតី-
 បរិសេស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្តបរិសេស្ស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ ពួកភិក្ខុក្នុងបរិសេស្សណា ជាអ្នកបង្កហេតុ
 បង្កផលនោះ ទាស់ទែនឆ្ងា យកដោតគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយលំបាកគឺ
 ទាន់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា វត្តបរិសេស្ស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមន្តបរិសេស្ស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ក្នុងសាសនានេះ ពួកភិក្ខុក្នុងបរិសេស្សណា ព្រមព្រៀងគ្នា
 កែប្រែរក្សា មិនរំលែង មានសភាពដូចជាទីកន្លែង លាយដោយទឹក

អញ្ញមញ្ញំ បិយេតត្ថហំ សម្មស្សន្តា វិហារន្តំ ។
 អយំ វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ សមត្តា បរិសា ។ យស្មី ភិក្ខុវេ
 សមយេ ភិក្ខុ សមត្តា សម្មោទនា វិហារន្តំ ។
 វិហារន្តំ តហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តស្មី សមយេ
 មុញ្ញំ បសវន្តំ ព្រហ្មំ ភិក្ខុវេ វិហារំ តស្មី
 សមយេ ភិក្ខុ វិហារន្តំ យនិទំ មុទិតាយ វេតនាវិ
 មុត្តយា បមុទិតស្ស មិតំ ជាយតិ មិតំ មនស្ស
 កាយោ បស្សម្ពតំ បស្សន្តកាយោ សុចំ វេទិយតិ
 សុចិយោ វិទិតំ សមាធិយតិ ។ សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ
 ទុច្ចរេព្វតេ ធម្មុត្ថស្ថិតកេ ធមេវ វស្សន្តេ តំ ទុទតំ
 យថាវិន្ទំ វត្តនាចំ បព្វតកក្កន្ធមនសាទា បរិម្មតិ
 បព្វតកក្កន្ធមនសាទា បរិម្មរា កុស្សន្តោ បរិម្មរន្តំ
 កុស្សន្តោ បរិម្មរា មហាសោន្តេ បរិម្មរន្តំ មហាសោន្តោ
 បរិម្មរា កុន្ធជិយោ បរិម្មរន្តំ កុន្ធជិយោ បរិម្មរា
 មហាធជិយោ បរិម្មរន្តំ មហាធជិយោ បរិម្មរា សមុទ្ធំ
 បរិម្មរន្តំ ឯវាវេ ។ ភិក្ខុវេ យស្មី សមយេ

មើលគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នៅឯនេះហៅថា សមគ្គបរិសេស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងវេលាណា ពួក
 ភិក្ខុមានសចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា រំលាយគ្នា មិនរំលែកគ្នា មានសភាពដូច
 ទឹកដោះ លាយដោយទឹក មើលគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយចក្ខុជាទី
 ស្រឡាញ់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុ វេទន៍បាទបុណ្យដ៏ប្រើន ក្នុង
 វេលានោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុ វេទន៍នៅដោយព្រហ្មវិហារធម៌
 ក្នុងវេលានោះ កាលបើភិក្ខុ មានចិត្តរំលាយ ដោយមុខគាត់គាត់មុត្តិហើយ
 បើគិតរំលែកឡើង កាលបើភិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយចិត្ត តាមក៏ស្ងប់រម្ងាប់
 លុះភិក្ខុមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ក៏ទទួលនូវសេចក្តីសុខ កាលបើភិក្ខុ
 បានទទួលនូវសុខហើយ ទើបចិត្តនាំនាំក្នុងការម្ស្រាងប្រាស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ដូចជាក្រៀងដែលមានគ្រាប់ដីធ្លា ចង្កៀងចុះមកលើក្នុង ទឹកក្រៀង
 នោះ វេទន៍ហូរទៅកាន់ទំនាប ចំពេញក្រៀងក៏អូរនឹងប្រឡាយ លុះជ្រោះ
 ក្នុងអូរនឹងប្រឡាយពេញហើយ ក៏បំពេញចំនីក្នុង លុះចំនីក្នុង ពេញ
 ហើយ ក៏បំពេញចំនីធំ លុះចំនីធំ ពេញហើយ ក៏បំពេញស្មឹងក្នុង
 លុះស្មឹងក្នុង ពេញហើយ ក៏បំពេញស្មឹងធំ លុះស្មឹងធំ ពេញហើយ
 ក៏បំពេញសមុទ្រ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងវេលាណា

កំកូរ សមត្ថា សន្មាទមាណា អភិធមាណា ចិរោទតិក្ខុតា
 រញ្ជាមញ្ញំ បិយេតត្ថាហំ សម្មស្សន្តា វិហារន្តំ តត្ថំ
 កំកូរេ កំកូរ តស្មី សមយេ ធុញ្ញំ បសាទ្ធំ ព្រហ្មំ
 កំកូរេ វិហារំ តស្មី សមយេ កំកូរ វិហារន្តំ យទិទំ
 មុដិទាយ ទេតោវិមុត្តិយា ចរុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ
 មីតិអនស្ស តោយោ បស្សម្ពតិ បស្សទ្ធកាយោ
 សុទំ វេទិយតិ សុទំនោ ចិន្តំ សមាទិយតិ ។
 ឥហ ទោ កិក្ខុវេ តិស្សោ បរិសាតិ ។

[៩៩] តីហំ កំកូរេ អង្កេហំ សមញ្ញាគតោ
 រញ្ជា កន្ថោ អស្សាជាទីយោ រាជាវហោ ហោតិ
 រាជាការត្តោ រញ្ជា អង្កេវេ សង្កំ តន្ថតិ ។ កក-
 មេហំ តីហំ ។ ឥធម កិក្ខុវេ រញ្ជា កន្ថោ អស្សា-
 ជាទីយោ វណ្ណសម្មាដ្ឋោ ច ហោតិ គលសម្មាដ្ឋោ ច
 ឋវសម្មាដ្ឋោ ច ។ ឥមេហំ ទោ កិក្ខុវេ តីហង្កេហំ
 សមញ្ញាគតោ រញ្ជា កន្ថោ អស្សាជាទីយោ រាជាវហោ
 ហោតិ រាជាការត្តោ រញ្ជា អង្កេវេ សង្កំ តន្ថតិ ។

ពួកកិក្ខុមាសសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា កែរយកគ្នា មិនវែងឆ្ងាយ មានសភាព
 ដូចជាទឹកដោះ លាយដោយទឹក មើលគ្នាទៅត្រូវទៅមក ដោយចក់ដាច់
 ស្រឡាញ់ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកិក្ខុ ដែលបានស្ងប់ចូលរួមក្រៃទី
 ក្នុងវេលានោះ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកិក្ខុដែលនៅដោយព្រហ្មវិហារទេមី
 ក្នុងវេលានោះ កាលបើកិក្ខុមានចិត្តរីករាយ ដោយមុជិការចេតនាមិត្តភាព
 បីតិ ក៏តែតឡើង កាលបើកិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយមិត្តភាព កាយស្ងប់
 រហូច លុះកិក្ខុមានកាយស្ងប់រហូចហើយ ក៏ទទួលនូវសុខ កាលបើកិក្ខុបាន
 ទទួលសុខហើយ ចិត្តក៏តាំងចំបាន ក៏យាងវិនាសឯង ។ ម្ចាស់កិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បរិសុទ្ធមាន ឲ្យ ពួកនេះឯង ។

[១០០] ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សេរីគោរពខ្សែដ៏ល្អ បេសព្រះរាជា
 ដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ ជាសេន្ទីរដល់ព្រះរាជា ជាសេន្ទីររាជទ្រព្យ
 ដល់នូវការរាប់ថាជាអង្គបេសព្រះរាជា ។ ប្រកបដោយអង្គ ៣ តែម្តងម្តេច ។
 ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សេរីគោរពខ្សែដ៏ល្អ បេសព្រះរាជក្នុងលោកនេះ
 ជាសេន្ទីរមូលដោយសម្បទ ១ បរិបូណ៌ដោយតម្លាង ១ បរិបូណ៌
 ដោយសន្តិ ១ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សេរីគោរពខ្សែដ៏ល្អ បេស
 ព្រះរាជាដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ នេះឯង ជាសេន្ទីរដល់ព្រះរាជា
 ជាសេន្ទីររាជទ្រព្យ ដល់នូវការរាប់ថាជាអង្គបេសព្រះរាជា ។

ទុតិយបន្ទាសក លោកនិសង្ការ

ឯវេយ្យោ ទោ ភិក្ខុវេ វិហារិ នម្មេហិ សាមន្មា-
 កតា ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ នាហុនេយ្យោ
 ធម្មិណេយ្យោ អញ្ចសិកាណិយោ អនុត្តរំ បុញ្ញកេត្តំ
 លោកស្មំ ។ កតមេហិ វិហារិ ។ ៩៨ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វណ្ណសម្បន្នោ ៨ ហោតិ ពលសម្បន្នោ ៩
 ឯវសម្បន្នោ ៩ ។ កតេត្ថ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វណ្ណ-
 សម្បន្នោ ហោតិ ។ ៩៩ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលក
 ហោតិ នាតិមោក្ខសំវាសំវុតោ វិហារតិ អាចារ្យតា-
 ពសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វិជ្ជេសុ កយេនស្សវី
 សមាធាយេ សិក្ខុតិ សិក្ខុបទេសុ វេ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ វណ្ណសម្បន្នោ ហោតិ ។ កតេត្ថ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ពលសម្បន្នោ ហោតិ ។ ១០០ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

ទុតិយបន្ទាសក លោកនិសង្ការ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌៣ យ៉ាង ជាអ្នកគួរទទួល
 ឡូវរបស់ដែលគេផ្គត់ផ្គង់ គួរទទួលឡូវរបស់ដែលគេបម្រុងទទួលក្រៅ
 គួរទទួលឡូវទិវង្គតាន គួរដល់ក្បាលភិក្ខុ ជាបុញ្ញកេត្តន៍ប្រសើរចំពោះ
 របស់សក្កលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ប្រកបដោយធម៌៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនិសាសនានេះ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសម្បុរ ១
 បរិបូណ៌ដោយកម្លាំង ១ បរិបូណ៌ដោយសន្តិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះភិក្ខុដែលបរិបូណ៌ដោយសម្បុរ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុនិសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីលសង្រួមក្នុងទាំងមេត្តាសំរិះ បរិបូណ៌
 ដោយគោតៈនីតិគោតៈ ជាអ្នកឃើញនូវក៏យ ក្នុងវោសស្សប្បយាងចូល
 សមាធានសិក្សា ក្នុងសិក្ខុបទទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
 បរិបូណ៌ដោយសម្បុរ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
 បរិបូណ៌ដោយកម្លាំង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនិសាសនា

អារម្ភិកេយោ វិហារតិ អកុសលោធំ ធម្មានំ បហានាយ
 កុសលោធំ ធម្មានំ ឧបសម្មនាយ ថាមកំ ធម្ម-
 បរិក្ខេបោ អនិក្ខត្តទុកោ កុសលេសុ ធម្មេសុ វិ-
 ហោ ភិក្ខុវ ភិក្ខុ វសសម្មន្នោ ហោតិ ។ កថេត្ត
 ភិក្ខុវ ភិក្ខុ វសសម្មន្នោ ហោតិ ។ កថេត្ត ភិក្ខុវ
 ភិក្ខុ វស ធម្មន្និ យថាភ្នតំ បដាទាតិ អយំ
 ធម្មសមុទយោតិ យថាភ្នតំ បដាទាតិ អយំ ធម្ម-
 និរោទាតិ យថាភ្នតំ បដាទាតិ អយំ ធម្មនិរោ-
 ទាមិធំ បដិបទាតិ យថាភ្នតំ បដាទាតិ វិហោ ហោ
 ភិក្ខុវ ភិក្ខុ វសសម្មន្នោ ហោតិ ។ កថេត្ត វិហោ
 ភិក្ខុវ វិហោ ធម្មនិរោទាតិ សមន្នាគកោ ភិក្ខុ អាហុ-
 នេយ្យោ ហោតិ អាហុនេយ្យោ ធម្មនិរោទាតិ
 អញ្ញាលិកាណិយោ អនុត្តរំ បុញ្ញត្ថេត្តំ លោកស្សាតិ។

នេះ ជាអ្នកប្រាជ្ញព្យាយាម ដើម្បីបង្កើតធម៌ជាអកុសល ដើម្បីកាន់កាប់
 ធម៌ជាអកុសលឲ្យចម្រើន ជាអ្នកមានម្ចាស់ មានសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងមាំ
 មាំដាក់ប៉ុន្មាន ឬក៏ប៉ុន្មានអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ជាអ្នកចម្រើនដោយកម្លាំង យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ជាអ្នកចម្រើនដោយសន្តិភាព ដើម្បីចម្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាលានោះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា
 នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាចរិតនាំឲ្យកើតទុក្ខ
 ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជមិច្ឆាជាដំណើរទៅកាន់ចរិតនាំឲ្យកើតទុក្ខ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកចម្រើនដោយសន្តិភាពយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ធម៌យ៉ាងនេះឯង ទើបជាអ្នកគួរទទួល
 ខ្លួនរបស់ដែលគេផ្តាច់ចូល គួរទទួលខ្លួន របស់ដែលគេប្រគល់ទទួលរក្សា
 គួរទទួលខ្លួនទុក្ខណាបាន គួរដែលអញ្ញាលិកម្ម ជាបុញ្ញកម្មដែលប្រសើរ
 ចំផុត របស់សក្ការៈ ។

[៩៩] តីហិ ភិក្ខុវេ អង្គេហិ សមន្មាគតោ
 រញ្ញោ កន្ថោ អស្សជានីយោ រាជារហោ ហោតិ
 រាជគោត្តោ រញ្ញោ អង្គេន្ទ្រេ សង្ខំ គង្គតិ ។ កក-
 មេហិ តីហិ ។ ៩៨ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ កន្ថោ អស្ស-
 ជានីយោ វណ្ណសម្បន្នោ ច ហោតិ ពលសម្បន្នោ
 ច ជវសម្បន្នោ ច ។ ៩៩ មេហិ ទោ ភិក្ខុវេ
 តីហិ អង្គេហិ សមន្មាគតោ រញ្ញោ កន្ថោ អស្សជានី-
 យោ រាជារហោ ហោតិ រាជគោត្តោ រញ្ញោ អង្គេន្ទ្រេ
 សង្ខំ គង្គតិ ។ ឯវេ ទោ ភិក្ខុវេ តីហិ ធម្មេហិ
 សមន្មាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។
 អនុត្តរំ បុត្តាភូតំ លោកស្ស ។ កកមេហិ តីហិ ។
 ៩៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វណ្ណសម្បន្នោ ច ហោតិ ពល-
 សម្បន្នោ ច ជវសម្បន្នោ ច ។ កកមេហិ ភិក្ខុ
 វណ្ណសម្បន្នោ ហោតិ ។ ៩៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា
 ហោតិ ។ បេ ។ សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបដេសុ

[៩៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេនាគារនេយ្យដ៏ល្អ បេសព្រះរាជា
 ដែលប្រកបដោយឥន្ទ្រ ព ជាសេនាគារនេយ្យដ៏ល្អ ជាសេនាគារនេយ្យ
 ដល់នូវការរាប់ថាជាឥន្ទ្រនៃព្រះរាជា ។ ប្រកបដោយឥន្ទ្រ ព តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេនាគារនេយ្យដ៏ល្អបេសព្រះរាជាគួរឲ្យលាភនេះ ជា
 សេនាបិណ្ឌដោយសម្បត្តិ ១ បិណ្ឌដោយកម្លាំង ១ បិណ្ឌដោយ
 សម្បត្តិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេនាគារនេយ្យដ៏ល្អបេសព្រះរាជាដែល
 ប្រកបដោយឥន្ទ្រ ព យ៉ាងនេះឯង ទើបជាសេនាគារនេយ្យដ៏ល្អ ជាសេ-
 នាគារនេយ្យដ៏ល្អ ដល់នូវការរាប់ថាជាឥន្ទ្រនៃព្រះរាជា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ ព យ៉ាងជាអ្នកគួរឲ្យលាភបេសព្រះរាជាគួរឲ្យ
 បូជា ។ បេ ។ ជាបុត្តាភូតដ៏ប្រសើរបំផុតបេសព្រះរាជា ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ ។ ប្រកបដោយធម៌ ព យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុគ្រប់សាសនានេះ ជាអ្នកបិណ្ឌដោយសម្បត្តិ ១ បិណ្ឌដោយ
 កម្លាំង ១ បិណ្ឌដោយសម្បត្តិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក
 បិណ្ឌដោយសម្បត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគ្រប់សាសនា
 នេះ ជាអ្នកមានសីល ។ បេ ។ សមាធាយសិក្ខា ភិក្ខុសិក្ខាបទទាំងឡាយ

ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិញ្ញាណសម្មាសោ ហោតិ ។
 កថេត្វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ពលសម្មាសោ ហោតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាទិទិយោ វិហាសិ ។ បេ ។
 វេទិក្ខុវេ ភិក្ខុ កុសលេសុ ធម្មេសុ ឯវំ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ពលសម្មាសោ ហោតិ ។ កថេត្វា
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជវសម្មាសោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ បញ្ចង្គំ ទុក្ខានិយាមំ សញ្ញាជនាមំ បរិក្ខាយា
 ទុក្ខនិរតិកោ ហោតិ វត្តបរិទិដ្ឋាយំ អនាវត្តិធម្មោ កស្មា
 លោកា ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជវសម្មាសោ
 ហោតិ ។ ឥវេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម្មេហិ
 សមញ្ញកតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។
 អនុត្តរំ បុព្វកេត្តនំ លោកស្សានិ ។

[១០០] ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អន្តេហិ សមញ្ញកតោ វត្តា
 កតោ អស្សជានីយោ វាសិហោ ហោតិ វាសិកាតោ
 វត្តា អន្តេហិ សង្កំ កុត្តនិ ។ កតាវេហិ ភិក្ខុវេ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ វត្តា កតោ អស្សជានីយោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិច្ចាធិដោយសម្បទាយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិច្ចាធិដោយកម្លាំង តែដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុនិសាសនានេះ ជាអក្ខប្រាជ្ញព្យាយាម ។ បេ ។ មិនដាក់
 គុណ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបរិច្ចាធិ
 ដោយកម្លាំងយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបរិច្ចាធិដោយ
 សន្តិ តែដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនិសាសនានេះ បានជាបុ-
 ព្វតិកៈ (ភិក្ខុសុខានិក) ព្រោះគេសម្ភោគនេះ ៨ ជាចំណែកខាងក្រោម
 ហើយ បរិច្ចាទក្ខន្ធសុខានិកសាសនា មានសភាពមិនត្រឡប់បាត់លោក
 ទៅវិញទៀត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយសន្តិយ៉ាងនេះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាងនេះឯង រៀបជាអក្ខរ
 ទទួលទូរវេសដែលគេដាច់កថា ។ បេ ។ ជាបុព្វកេត្តន៍ប្រសិទ្ធព័រ
 វេសសក្ខលោក ។

[១០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេរោជាឈេយ្យដ៏ល្អ វេសព្រះរាជា
 ដែលប្រកបដោយគន្ធិ ៣ ជាសេរោជវេសព្រះរាជា ជាសេរោជព្រះរាជព្រះ
 ដល់ព្រះរាជវាំងគន្ធិវេសព្រះរាជា ។ ប្រកបដោយគន្ធិ ៣ តែដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេរោជាឈេយ្យដ៏ល្អ វេសព្រះរាជាគន្ធិវេសព្រះរាជានេះ

វណ្ណសម្បជ្ជោ ច ហោតិ តលសម្បជ្ជោ
 ច ជវសម្បជ្ជោ ច ។ ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ
 តិហរត្ថហំ សមន្មាគតោ រញ្ញោ កន្ថោ អស្ស-
 ជានិយោ ភជារហោ ហោតិ ភជារត្ថោ រញ្ញោ
 អត្ថន្តរំ សង្ខំ ចន្ទតិ ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ តិហំ
 ធម្មេហំ សមន្មាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ
 ។ ថេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកាស្ស ។ តាត-
 មេហំ តិហំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វណ្ណសម្បជ្ជោ
 ច ហោតិ តលសម្បជ្ជោ ច ជវសម្បជ្ជោ ច ។
 កថេត្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វណ្ណសម្បជ្ជោ ហោតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលកំ ហោតិ ។ ថេ ។ សមាធាយេ
 សិក្ខាតិ សិក្ខាបទេសុ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 វណ្ណសម្បជ្ជោ ហោតិ ។ កថេត្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 តលសម្បជ្ជោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អាវុទ្ធិយោ វិហារតិ ។ ថេ ។ អធិក្ខេត្តនុបោ

ជាសេចក្តីបូណ៌ដោយសម្បជ្ជោ ១ បរិបូណ៌ដោយកម្លាំង ១ បរិបូណ៌
 ដោយសន្តិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេវាជានិយមដ៏ល្អ បេស
 ព្រះរាជាដែលប្រកបដោយអង្គ ៣ រងឈ្មោះ ទើបជាសេវកដល់ព្រះរាជា
 ជាសេវាព្រះរាជទ្រព្យ ដល់នូវការរាប់ថាជាអង្គរបស់ព្រះរាជា ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង ជាអ្នកគួរទទួលនូវ
 របស់ដែលគេទាំងឡាយ ។ ថេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរដ៏អស្ចារ្យរបស់សត្វ-
 លោកក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៣ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសម្បជ្ជោ ១ បរិបូណ៌
 ដោយកម្លាំង ១ បរិបូណ៌ដោយសន្តិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
 បរិបូណ៌ដោយសម្បជ្ជោ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ ជាអ្នកមានសីល ។ ថេ ។ សមាធានសិក្ខា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលបរិបូណ៌ដោយសម្បជ្ជោ យ៉ាងរងឈ្មោះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយកម្លាំង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រាជ្ញត្រូវយាម ។ ថេ ។ មិនជាកុំពុះ

កុសលេសុ ធម្មេសុ វរុ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ពល-
 សម្មាសោ ហោតិ ។ កថេត្ត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជេ-
 សម្មាសោ ហោតិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាសភំ
 មយា អយាសំ ចេតោវុត្ថំ មញ្ញាវុត្ថំ ជិដ្ឋេ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ
 វិហាតិ វរុ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជេសម្មាសោ ហោតិ ។
 ឥដេហំ ទោ ភិក្ខុវេ តីហំ ធម្មេហំ សម្មាសោ
 ភិក្ខុ អាហុយេយ្យ ហោតិ ។ ថេ ។ អនុត្តរ
 មុញ្ញកេត្តំ លោកស្សាតិ ។

(១០០) ធម្មេវេ ភិក្ខុវេ ចោត្តកោ ទុព្វុល្លោ
 ច ហោតិ ទុក្ខសម្មស្សោ ច អប្បន្នោ ច
 មជ្ឈិមោចិ ភិក្ខុវេ ចោត្តកោ ទុព្វុល្លោ ច ហោតិ
 ទុក្ខសម្មស្សោ ច អប្បន្នោ ច ជិដ្ឋោចិ ភិក្ខុវេ
 ចោត្តកោ ទុព្វុល្លោ ច ហោតិ ទុក្ខសម្មស្សោ ច

កុសលេសេចមិទំ ឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលចម្លងដោយ
 កម្លាំងយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចម្លងដោយសន្តុ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ សម្រេចឲ្យចេតោវុត្ថនិងមញ្ញវុត្ថិ ដែលនិមាណកាសា
 ព្រោះអស់ទៅនៃកាសាទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ត្រឹមត្រូវ ខ្លួនឯងក្នុង
 ចក្ខុច្បង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលចម្លង
 ដោយសន្តុយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយ
 ចមិ ព្វ យ៉ាងនេះឯង ជាអ្នកនាំទទួលឲ្យមេសាវែលគេនាំមកបូជា ។ ថេ ។
 ជាមុញ្ញកេត្តនៃប្រាសាទដ៏ផុតចេញពីសត្វលោក ។

(១០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំនាក់ដែលគ្យាញដោយសម្បកឈើ
 ទោះបីថ្មី មានពណ៌កាក្រក់ មានសម្បកក្រក់ ទាំងមានក្រវ៉ាត់
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំនាក់សម្បកឈើ ទោះបីដំបូង មានពណ៌កាក្រក់
 មានសម្បកក្រក់ ទាំងមានក្រវ៉ាត់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំនាក់
 សម្បកឈើ ទោះបីចាស់ មានពណ៌កាក្រក់ មានសម្បកក្រក់

អប្បក្សេប ច ។ ដំណើរម្យ៉ាង ភិក្ខុវេទ ចោត្តតោ ទុក្ខ-
 លំបវិច្ឆន្តិ(១) វា តាហន្តិ សង្ការត្រាដ វា ឯ
 ចន្ទន្តិ ។ ឯវេទ ចោ ភិក្ខុវេទ ឯវា ចេច ភិក្ខុ
 ហោតិ ទុក្ខសម្មាសា ចាបដម្មោ វេទមស្ស ទុក្ខសម្មាសាយ
 វេទមិ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេទ ចោត្តតោ ទុក្ខសម្មាសាយ
 តដ្ឋបទាហំ ភិក្ខុវេទ វេទំ បុគ្គលំ វេទមិ ។ យេ
 ចោ ចនស្ស សេវន្តិ ភវន្តិ បយេវុទាសន្តិ វិជ្ជា-
 ទុក្ខតិ អាចន្តន្តិ តេសន្តិ ហោតិ ឱយត្ថំ អហិតាយ
 ទុក្ខាយ វេទមស្ស ទុក្ខសម្មាសាយ វេទមិ សេយ្យ-
 ថាមិ សោ ភិក្ខុវេទ ចោត្តតោ ទុក្ខសម្មាសាយ តដ្ឋប-
 ទាហំ ភិក្ខុវេទ វេទំ បុគ្គលំ វេទមិ ។ យេសំ ចោ ចន
 បដិក្កល្ហាតិ ចិវរិច្ឆិណ្ឌាទាតសេនាសនកិលាធម្មត្ថយ-
 ភេសន្តិចរិត្តាវំ តេសន្តិ ឯ មហាច្ឆលំ ហោតិ ឯ
 មហាធិសំសំ វេទមស្ស អប្បក្សេបតាយ វេទមិ

១ ម, ខ្យល់ បរិបន្តិ ។

តាំងមានអម្បក្ខេប ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកជនវែងវិញ្ញូន
 សំពត់សម្បកឈើដ៏ចាស់នោះ ឲ្យជាសំពត់សម្រាប់ផ្ទុកផ្ទាំង ឬចោលរើ
 ឯមេសម្រាម ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុន្ន៍ស្បែក ជាអ្នក
 ទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក ក៏យ៉ាងនោះដែរ បានជា គេជាគតពោល
 យ៉ាងនេះ ព្រោះភិក្ខុនោះមានសម្បកគុណភាពក្រក់ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ
 សំពត់សម្បកឈើនោះ មានគុណភាពក្រក់យ៉ាងណា គេជាគតពោលឲ្យ
 បុគ្គលនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើបុគ្គលនោះ សេវាគប់ចូលទៅអង្គុយជិត
 កំផល់ឲ្យទុំជាដុត គឺយកបុគ្គលនោះជាបែបយ៉ាង ការសេវាគប់ជាដើម
 នោះ របស់ជនតាំងនោះ វែងវិញ្ញូនទៅដើម្បីមិនជាច្រឡោយផង ដើម្បី
 សេចក្តីទុក្ខរាសីភាវយេវុទាវ្យាប័ន បានជា គេជាគតពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះ
 ភិក្ខុនោះមានសម្បកក្រក់ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ សំពត់សម្បកឈើ
 មានសម្បកក្រក់យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ គេជាគតពោល
 ឲ្យបុគ្គលនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើបុគ្គលនោះទទួលចិវរ ចិល្ហាបាត
 សេនាសនៈ ឆឹងគំលានប្បទូយភេសន្តិចរិត្តារបស់ពួកជនណា ការទទួល
 នោះ មិនមានផលច្រើន មិនមានអានិសង្សច្រើន ផល់ពួកជននោះ
 ឡើយ បានជា គេជាគតពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះបុគ្គលនោះមានអម្បក្ខេប

សេយ្យជាមិ សោ ភិក្ខុវេ ខោត្តកោ អបស្សោ
 តដ្ឋមមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វជានិ ។ មជ្ឈិមោ
 ធម៌ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហោតិ ។ យេ ។ វេរោ ធម៌
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហោតិ ធុស្សីលា មាធនធម្មោ ឥន្ទមស្ស
 ទុក្ខស្សតាយ វជានិ សេយ្យជាមិ សោ ភិក្ខុវេ
 ខោត្តកោ ទុក្ខស្សតាយ តដ្ឋមមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ
 បុគ្គលំ វជានិ ។ យេ ទោ មនស្ស សេវន្តំ កជន្តំ
 បយិរុទាសន្តំ ធិដ្ឋានុតិ អាមជ្ឈន្តំ តេសន្តំ ហោតិ
 ជីយន្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ ឥន្ទមស្ស ទុក្ខ-
 សម្មស្សតាយ វជានិ សេយ្យជាមិ សោ ភិក្ខុវេ
 ខោត្តកោ ទុក្ខសម្មស្សតាយ តដ្ឋមមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ
 បុគ្គលំ វជានិ ។ យេសំ ទោ មន មជ្ឈិមតិ
 ចីវរិមណ្ឌនាតសេនាសនតិលា ឧច្ចន្ទយកេសជ្ជិចរិក្ខារំ
 តេសន្តំ ន មហាច្ឆលំ ហោតិ ន មហានិសំសំ

ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំពត់សម្បកឈើនោះ មានភិក្ខុចំយ៉ាងណា
 គឺជាគតតោលនូវបុគ្គលនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រសិនបើភិក្ខុជាពល្យាណ ។ យេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោះបីភិក្ខុជាថេរៈ
 ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក (ក៏យ៉ាងនោះដែរ) បានជា គឺជាគត
 តោលយ៉ាងនេះ ព្រោះភិក្ខុនោះមានសម្បត្តិគុណត្រក់ ខ្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សំពត់សម្បកឈើនោះ មានពណ៌ត្រក់យ៉ាងណា ខ្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ គឺជាគតតោលនូវបុគ្គលនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើពួកជនណា
 សេចក្តីចូលទៅអង្គុយដឹក ផល់នូវទិដ្ឋានុតិ ដឹងបុគ្គលនោះជាបែប
 យ៉ាងណាសេចក្តីជាដើមនោះ របស់បុគ្គលទាំងនោះ វេសន៍ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយោធាវ្យាដ បានជា
 គឺជាគតតោលយ៉ាងនេះ ព្រោះបុគ្គលនោះមានសម្បត្តិគុណត្រក់ ខ្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សំពត់សម្បកឈើនោះ មានសម្បត្តិគុណត្រក់ យ៉ាងណាវិញ
 គឺជាគតតោលនូវបុគ្គលនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើបុគ្គលនោះ ទទួល
 ចីវរ មណ្ឌុក វេសន៍សនៈ ឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រឆ័ត្រ
 ជនណា ការទទួលនោះ មិនទាន់ជលច្រើន មិនទាន់កាន់សង្ឃច្រើន

ឥន្ទស្ស អប្បក្សតាយ វិនាមិ សេយ្យថាមិ សោ
 កំត្វេវ ខោត្តតោ អប្បក្សោ តថ្ឋចមាហំ កំត្វេវ
 ឥមំ បុត្តលំ វិនាមិ ។ ឯវុហោ តាយំ កំត្វេវ
 ថេរោ កំត្វុ សង្ខមជ្ឈោ កណ្តិ តមេធំ កំត្វុ
 ឯវុហាហំសុ កី ហោ តុយ្ហំ ពាលស្ស អប្បក្សស្ស
 កណ្តិគេន ត្រិមំ ធាម កណ្តិត្រំ មញ្ញាសីតិ ។ សោ
 កុមារោ អនត្តមោ តថាវុចំ វិនិ ឯញ្ញាវតំ
 យថាវុតាយ វិនាយ សង្ខេ(១) ទុត្តិមតិ សង្ការ-
 ក្សដេវ ធំ ខោត្តតំ ។ ឯវុចំ កំត្វេវ កាសិកំ
 វត្ថុ វណ្ណវណ្ណោ ហោតិ សុខសម្មស្សញ្ច មហាធម្មញ្ច
 មជ្ឈិមធម្មំ កំត្វេវ កាសិកំ វត្ថុ វណ្ណវណ្ណោ
 ហោតិ សុខសម្មស្សញ្ច មហាធម្មញ្ច ជីណ្ឌាធម្មំ កំត្វេវ
 កាសិកំ វត្ថុ វណ្ណវណ្ណោ ហោតិ សុខសម្មស្សញ្ច
 មហាធម្មញ្ច ។ ជីណ្ឌាធម្មំ កំត្វេវ កាសិកំ វត្ថុ វត្ថុធម្មលិ-
 វេវធំ វ កាហេត្ថំ តទ្ធករណ្តតោ វ ធំ ឯត្តិមន្តិ ។

១. សង្ខេ ធំ ។

ដល់ពួកនោះឡើយ បានជា គេបានឃើញយ៉ាងនេះ ព្រោះបុគ្គលនោះ
 មានតម្លៃច្រើន ខ្មោចក្នុងចំណោម ឯសំណត់សម្បករណ៍នោះ មានតម្លៃច្រើន
 យ៉ាងណាម៉េញ ខ្មោចក្នុងចំណោម គេបានឃើញបុគ្គលនោះ ក៏យ៉ាង
 នោះដែរ ។ ខ្មោចក្នុងចំណោម ចើងក្នុងដាវៈនោះ មានសភាពយ៉ាងនេះ
 គោលក្នុងកណ្តាលដំបូលស្និទ្ធ ពួកក្នុងនោះយាយ ទៅនឹងក្នុងដាវៈនោះ
 យ៉ាងនេះថា ប្រយោជន៍ក្តី ដោយពាក្យដែលលោកដាក់ក្នុងដំបូល
 និយាយហើយ ទាំងខ្លួនលោកក៏ចេះបានត្រឹមតែពាក្យដែលខ្លួនត្រូវនិយាយ
 (ប៉ុណ្ណោះទេ) ។ ក្នុងដាវៈនោះ ក៏ត្រូវបាននឹង ពាក់កង់ចិត្ត សន្សំពុះចង់
 ខ្លួនចោលដោយវិធានយ៉ាងណា ក៏បញ្ចេញវិធាននោះ ដូចគេចោល
 សំណត់សម្បករណ៍នោះឈឺឆេះសម្រាម ។ ខ្មោចក្នុងចំណោម សំណត់
 កាសិក ទោះបីមានភាពល្អ មានសម្បកស្រួល ទាំងមានតម្លៃច្រើន
 ខ្មោចក្នុងចំណោម សំណត់កាសិក ទោះបីធំ មានភាពល្អមានសម្បកស្រួល
 ទាំងមានតម្លៃច្រើន ខ្មោចក្នុងចំណោម សំណត់កាសិក ទោះបី
 មានភាពល្អ មានសម្បកស្រួល ទាំងមានតម្លៃច្រើន ។ ខ្មោចក្នុង
 ចំណោម សំណត់កាសិក ចើងក្នុងដាវៈ ក៏ពួកនោះដែលធ្វើឲ្យសំណត់នោះ
 ឲ្យជាសំណត់សម្រាប់ក្រែក ឬដាក់ចុះក្នុងខ្លួនសម្រាប់ដាក់ត្រៀមក្រែកយូរដែរ ។

ឯវេយ្យោ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មោ ធម្មំ ភិក្ខុ ហោតិ
 សីលវា កល្យាណធម្មោ ឥន្ទ្រស្ស សុវណ្ណតាយ
 វជានិ សេយ្យជាមិ តំ ភិក្ខុវេ កាសិកំ វត្តំ វណ្ណវន្តំ
 ភដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វជានិ ។ យេ ទោ
 មនស្ស សេវន្តំ ភជន្តំ បយ្យុទ្ធសន្តំ ទិដ្ឋានុភតិ
 អាមជ្ជន្តំ តេសន្តំ ហោតិ ទីយវត្តំ ហិកាយ សុទាយ
 ឥន្ទ្រស្ស សុទ្ធសម្មស្សតាយ វជានិ សេយ្យជាមិ
 តំ ភិក្ខុវេ កាសិកំ វត្តំ សុទ្ធសម្មស្ស ភដ្ឋបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វជានិ ។ យេសំ ទោ មន
 បដិក្កណ្ឌតិ វិវាចិណ្ឌិតាតសេនាសនកិណ្ឌម្បន្ធយេ-
 កេសជ្ជបរិគ្គារំ តេសន្តំ មហាប្ញលំ ហោតិ មហា-
 ធិលំសំ ឥន្ទ្រស្ស មហាគ្សតាយ វជានិ សេយ្យជាមិ
 តំ ភិក្ខុវេ កាសិកំ វត្តំ មហាគ្សំ ភដ្ឋបមាហំ
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វជានិ ។ មជ្ឈិមោ ធម្មំ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហោតិ ។ មេ ។ ដេវោ ធម្មំ ភិក្ខុវេ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទ្ធិស្ស បើជាអ្នកមានសីល មានធម៌ដ៏ល្អ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ បានជាគេថាគោរពយ៉ាងនេះ ព្រោះភិក្ខុនោះ មាន
 សម្បត្តិគុណដ៏ល្អ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំពត់កាសិកនោះ មានគុណ
 ល្អយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគោរពម្ល៉េះបុគ្គលនេះ ក៏
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ច្រើនពួកគេ សេនាគម្ភប្បវេណីអង្គុយជិត ផល់ទូរចិញ្ចៀ-
 ងភិក្ខុ គឺយេសបុគ្គលនោះជាច្រើនយ៉ាង ការសព្វគម្ភជាដើមនោះ មេស
 បុគ្គលនោះ វេលាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខស
 កាលជាញឹកញាប់ បានជាគេថាគោរពយ៉ាងនេះ ព្រោះបុគ្គលនោះមាន
 សម្បត្តិស្រួល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំពត់កាសិកនោះ មានសម្បត្តិ
 ស្រួលយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគោរពម្ល៉េះបុគ្គលនេះក៏
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះ ទទួលបាន ចិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 មិនគិតលាងប្រថុយកេសជ្ជបរិគ្គារមេសផល់ពួកគេណា ការទទួលនោះ វេលា
 មានផលច្រើន មានការសិទ្ធិច្រើនផល់ពួកផល់ទាំងនោះ បានជា គេថាគេ
 គោរពយ៉ាងនេះ ព្រោះបុគ្គលនោះមានកម្លាំងច្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សំពត់កាសិកនោះ មានកម្លាំងច្រើនយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គេថាគោរពម្ល៉េះបុគ្គលនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នោះភិក្ខុជាអណ្តាល ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពោរភិក្ខុជាដើម្បី៖

កិច្ច ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ ឥន្ទេស្ស
 សុវណ្ណតាយ វធាមិ សេយ្យថាមិ តំ កិក្ខុវេ កាសិកំ
 វត្ថុ វណ្ណវន្តំ ឥដ្ឋបមាហំ កិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វធាមិ ។
 យេ ទោ ធនស្ស សេវន្តំ ភជន្តំ បយិវុទាសន្តំ
 ធិដ្ឋានុគតិ អាបជ្ជន្តំ ភេសន្តំ ហោតិ ធិយវត្ថុ
 ហិកាយ សុទាយ ឥន្ទេស្ស សុទសម្មស្សតាយ វធាមិ
 សេយ្យថាមិ តំ កិក្ខុវេ កាសិកំ វត្ថុ សុទសម្មស្ស
 ឥដ្ឋបមាហំ កិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វធាមិ ។ យេសំ
 ទោ បន បដិក្កណ្ឌតិ ចិវចិណ្ឌាទាតសេថាសន-
 កិលានច្បូច្ចយភេសជ្ឈបរិក្ខារំ ភេសន្តំ មហាប្បលំ ហោតិ
 មហានិសំសំ ឥន្ទេស្ស មហាត្សតាយ វធាមិ
 សេយ្យថាមិ តំ កិក្ខុវេ កាសិកំ វត្ថុ មហាត្ស
 ឥដ្ឋបមាហំ កិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វធាមិ ។ ឯវុទោ
 ហយំ កិក្ខុវេ ខេរោ កិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ ភណ្ឌតិ

ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ (កិរិយាធិន្ទៈ) បានជា គេជាគត
 ពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះកិក្ខុនោះមានសម្បុរឥន្ទណ៍ដ៏ល្អ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
 សំគាល់កាសិកនោះ មានធារិយ្យយ៉ាងណាមិញ គេជាគតពោលថ្លៃបុគ្គល
 នេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើដល់ពួកណា សេវកបំបូលទៅឥតយន្តិក
 ដល់ខ្លួនជាអ្នកគតិ ក៏យកបុគ្គលនោះជាបែបយ៉ាង ការសេវកបំបែបនោះ
 លេចបុគ្គលនោះ វេមន៍ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ
 អស់កាលយូរអង្វែង បានជា គេជាគតពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះបុគ្គលនោះ
 មានសម្បុរស្រួល ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សំគាល់កាសិកនោះ មានសម្បុរ
 ស្រួលយ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ គេជាគតពោលថ្លៃបុគ្គលនេះ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះទទួលបាន មិណ្ឌុបាត សេនាសនៈ
 នីមិគិលានប្បូច្ចយភេសជ្ឈបរិក្ខារលេចបុគ្គលនោះ ការទទួលនោះ វេមន៍
 មានផលច្រើន មានតានិសង្ឃច្រើន ដល់ពួកផលនោះ បានជា គេជាគត
 ពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះបុគ្គលនោះមានផលច្រើន ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
 សំគាល់កាសិកនោះ មានផលច្រើន យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
 គេជាគតពោលថ្លៃបុគ្គលនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បើ
 កិក្ខុជាមេរៈនេះ មានសភាពយ៉ាងនេះ ពោលក្នុងកល្យាណដ៏សុខ

គមេនំ ភិក្ខុ ឯវនាហំសុ អប្បសន្តា អាយស្មន្តោ
 យោ ឯ វេរោ ភិក្ខុ ធម្មត្ថា វិធម្មត្ថា កណ្តតិ ។
 ឧស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឯវំ សិក្ខិតត្ថំ កាសិកាវត្ថុបហ
 កវិស្សេម ន ចោត្ថុត្ថមាតិ ឯវត្ថំ វេ ភិក្ខុវេ
 សិក្ខិតត្ថំ ។

[១០២] យោ ចោ ភិក្ខុវេ ឯវំ វិធម្មត្ថា
 យោ យោយំ ឫសោ តាម្ពំ កាហតិ ឧដា ឧដា
 តំ ធម៌សំវេធម៌តិ ឯវំ សន្តំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ ន យោតិ ឧកាសោ ន បញ្ញាយតិ
 សម្មាសុត្តស្ស អន្តតិវយាយ ។ យោ ច ចោ
 ភិក្ខុវេ ឯវំ វិធម្មត្ថា យោ យោ វេធម៌យំ
 អយំ ឫសោ តាម្ពំ កាហតិ ឧដា ឧដាស្ស
 វិចារំ ធម៌សំវេធម៌តិ ឯវំ សន្តំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោ យោតិ ឧកាសោ បញ្ញាយតិ សម្មា-
 សុត្តស្ស អន្តតិវយាយ ។ ឧច ភិក្ខុវេ ឯវត្ថុស្ស
 បុគ្គលស្ស អប្បវត្តតាម្បំ ពាវតាម្ពំ កាតំ គមេនំ

គួរតែចុះចោលនូវការព្រួយបារម្ភនេះ ព្រោះយើងនេះជា សូមរលាកដ៏មាន
 កាយទាំងឡាយ កុំបាត់បង់ ភិក្ខុជាថេរ កំពុងសំដែងធម៌ដ៏វិធម៌ ។
 ម្ចាស់កុំបាត់បង់ឡាយ ព្រោះយោគុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវ
 សិក្សាយ៉ាងនេះ ក្នុងយើងទាំងអស់ជាសិក្សាស្រាវជ្រាវ មិនមែនទេ
 ដូចជាសំរាប់សត្វលោក ម្ចាស់កុំបាត់បង់ឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវ
 សិក្សាយ៉ាងនេះ ។

[១០២] ម្ចាស់កុំបាត់បង់ឡាយ បើបុគ្គលណា និយាយយ៉ាង
 នេះ ចុះសេចក្តីអត់យ៉ាងណា ។ វេទន៍ទទួលទូលសេចក្តីអត់យ៉ាង
 នោះ ។ ម្ចាស់កុំបាត់បង់ឡាយ កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានចេញ កាល
 ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈក៏មិនមានទេ កាលបើប្រព្រឹត្តិផុតចូលវាយប្រកែកមិន
 ប្រាកដ ។ ម្ចាស់កុំបាត់បង់ឡាយ បើបុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះ ជា
 ចុះសេចក្តីអត់យ៉ាងណា ។ វេទន៍ទទួលទូលសេចក្តីអត់យ៉ាង
 ក៏ហើរចោលយ៉ាងនោះ ។ ម្ចាស់កុំបាត់បង់ឡាយ កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 កាលបើប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈក៏មាន ទេ កាលបើប្រព្រឹត្តិផុតចូលវាយប្រកែក
 ប្រាកដ ។ ម្ចាស់កុំបាត់បង់ឡាយ បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងសាសនានេះ បាត់បង់
 ក្នុង សូម្បីត្រឹមតែម្តងម្កាល (បាបកម្មនោះ) វេទន៍ទទួលទូលសេចក្តីអត់

ចិរយំ ឧបនេតិ ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកាទ្ធស្ស
 បុគ្គលស្ស តាធិសំយេវ អប្បមគ្គតំ ចាបកម្មំ កតំ
 ទិដ្ឋទុក្ខវេទន័យំ ហោតិ ជាណុបិ ទាយតិ(១) ពហុ-
 ទេវ ។ កង្វេរស្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស អប្បមគ្គកម្មំ
 ចាបកម្មំ កតំ តមេនំ ចិរយំ ឧបនេតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ
 ឯកាទ្ធា បុគ្គលោ អភាវិតកាយោ ហោតិ អភាវិត-
 សីលោ អភាវិតចិត្តោ អភាវិតប្បញ្ញោ ឯកតោ អប្បាទុមោ
 អប្បទុក្ខវិហារី ឯវរូបស្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស អប្ប-
 មគ្គកម្មំ ចាបកម្មំ កតំ តមេនំ ចិរយំ ឧបនេតិ ។
 កង្វេរស្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស តាធិសំយេវ
 អប្បមគ្គតំ ចាបកម្មំ កតំ ទិដ្ឋទុក្ខវេទន័យំ
 ហោតិ ជាណុបិ ទាយតិ ពហុទេវ ។ ឥន ភិក្ខុវេ
 ឯកាទ្ធា បុគ្គលោ ភាវិតកាយោ ហោតិ ភាវិតសីលោ

១. ឧ. ពយនី កំ ។

ទៅកាន់គេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ ចូលទៀត បាបកម្មត្រឹមតែបង្កើត
 ប្រហែលគ្នាដឹងបាបកម្មបុណ្យនោះដែរ ដែលបុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ
 ធ្វើហើយ ជាអម្បត្តវេទនាដែលក្នុងចក្ខុវិស័យ ឯកម្មនិងកម្មស្តង់ដារ
 ប្រាកដគឺជាមិនបានឱ្យផលក្នុងអត្តភាពជាគំរប់ពីរ(លុះណា)តែកម្មច្រើន
 ទើបប្រាកដគឺជាឱ្យផល ក្នុងអត្តភាពជាគំរប់ពីរបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ
 បុគ្គលបែបណា ដែលបានធ្វើបាបកម្ម សូម្បីត្រឹមតែបង្កើតហើយ (បាបកម្ម
 នោះ) តំបុគ្គលនោះចូលទៅកាន់គេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ បុគ្គល
 ពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិន
 បានចំរើនសមាធិចិត្ត មិនបានចំរើនវិបស្សនាបញ្ញា មានគុណដ៏ស្អាតស្អាត
 មានគុណក្នុងខ្លួនដ៏តិច មានការនៅជាទុក្ខ ជ្រោះផលនិង ម្ចាស់ភិក្ខុបំណង
 ឡាយ បុគ្គលបែបនោះនេះ ដែលបានធ្វើបាបកម្ម សូម្បីត្រឹមតែបង្កើតហើយ
 (បាបកម្មនោះ) តំបុគ្គលនោះចូលទៅកាន់គេបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណង
 ឡាយ បុគ្គលបែបណា ដែលបានធ្វើបាបកម្ម សូម្បីត្រឹមតែបង្កើត ប្រហែល
 គ្នាដឹងបាបកម្មបុណ្យនោះហើយទទួលផលក្នុងចក្ខុវិស័យ ឯកម្មនិងកម្មស្តង់ដារ
 ស្តង់ដារ មិនប្រាកដ គឺជាមិនបានឱ្យផល ក្នុងអត្តភាពជាគំរប់ពីរ (លុះណា)
 តែកម្មច្រើន ទើបប្រាកដគឺជាឱ្យផលបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ
 បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានចំរើនកាយ បានចំរើនសីល

ការតែងតែង ការតែងតែង អថវិទ្យា មហាត្ថា
 អប្បនាណវិហារី ឯវុចស្ស ភិក្ខុវេ ចុត្តលស្ស
 តាមិសំយេវ អប្បមត្តកំ វាចកម្មំ កតំ ទិដ្ឋងម្ម-
 វេនិយំ ហោតិ នាណុបិ ទាយតិ តហុនេវ ។
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មុវិសា លោណាសលំ ចរិត្ត
 ទុណកមល្លកេ ចត្តិមេយ្យ ។ តំ កំ មញ្ញង ភិក្ខុវេ
 អបិទុ តំ បរិត្តំ ទុណកមល្លកេ ទុណកំ អមុនា
 លោណាសលេន លោណំ អស្ស អបេយ្យន្តំ ។
 ឯវំ កន្ត ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ អនុ(១) ហិ
 កន្ត បរិត្តំ ទុណកមល្លកេ ទុណកំ តំ អមុនា
 លោណាសលេន លោណំ អស្ស អបេយ្យន្តំ ។
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មុវិសា លោណាសលំ កត្តាយ
 នទិយា ចត្តិមេយ្យ ។ តំ កំ មញ្ញង ភិក្ខុវេ
 អបិទុ សា កត្តា នទិ អមុនា លោណាសលេន
 លោណំ អស្ស អបេយ្យន្តំ ។ នោ ហេតំ កន្ត ។

• ២- អនុញ្ញ ។

បានចំរើនសមាធិចិត្ត បានចំរើនវិបស្សនាបញ្ញា មានកុណវិច្ឆ័យ មាន
 គុណក្នុងខ្លួនច្រើន មានការរស់រវើកដោយមិនមានភាពចិត្តលេស ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុត្តលវិចេយ្យនេះ ដែលបានធ្វើបាចកម្មត្រឹមតែបន្តិច ប្រ-
 ហែលគ្នាទាំងបាចកម្មមុននោះហើយ ត្រូវទទួលផលក្នុងចក្ខុបុព្វ ឯកម្មតិចតួច
 ស្លាប់ស្លឹកមិនប្រាកដ គឺថាមិនឱ្យវេល ក្នុងឥត្តភាពជាតិចំពោះ (លុះណា)
 កែកម្មច្រើន ទើបប្រាកដនឹងថាឱ្យវេលបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជា
 បុរសចង់ដុំអំបិលមួយគ្រាប់ក្នុងផ្លែឈើទឹកយ៉ាងតូច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពុរអ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ឱ្យចោតចោរដូចម្តេច ទឹកក្នុងផ្លែឈើទឹកតូចនោះ
 ឆ្ងល់ទឹកប្រែសព្វ ដោយអំបិលមួយគ្រាប់ ប៉ុណ្ណាវេជ្ជ ។ យ៉ាងហ្នឹង
 ហើយ ព្រះអង្គ ។ អំណើវនោះ ព្រោះចោតអ្វី ។ ចង់ត្រូវអង្គ
 ដ៏ចំរើន ព្រោះទឹកក្នុងផ្លែឈើនោះចោតប្រមាណតិច ទឹកនោះជាទឹកប្រែសព្វ
 ដោយអំបិលមួយគ្រាប់ ប៉ុណ្ណោះបាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ដូចជាបុរសចង់ដុំអំបិលមួយគ្រាប់ក្នុងខ្នោះខ្នាត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កើតរាតាំងឡាយ សំគាល់ឱ្យចោតចោរដូចម្តេច ទន្លេនោះនោះនូវប្រែសព្វ
 ដោយអំបិលមួយគ្រាប់ ប៉ុណ្ណាវេជ្ជ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

តំ កិស្ស ហេតុ ។ អសុ ហិ កន្ត គម្ពាយ
 ធនិយា មហាទុកកក្កោ ហោ អមុនា លោកា-
 ដលេន លោកោ អស្ស អបេយ្យាតិ ។ វិវាម ហោ
 កិក្ខុវេ ឥនេកច្ចស្ស បុត្តលស្ស អប្បមត្តកម្មំ
 ចាបកម្មំ កតំ តមេនំ វិរយំ ឧបនេតិ ។ ឥន
 បន កិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុត្តលស្ស តាធិសំយេវ
 អប្បមត្តតំ ចាបកម្មំ កតំ ធិដ្ឋនធម្មវេននិយំ ហោតិ
 តាលុបិ ទាយតិ តហនេវ ។ កច្ចិវុបស្ស កិក្ខុវេ
 បុត្តលស្ស អប្បមត្តកម្មំ ចាបកម្មំ កតំ តមេនំ
 វិរយំ ឧបនេតិ ។ ឥន កិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុត្តលោ
 អភាវិតកាយោ ហោតិ អភាវិតសីលោ អភាវិតចិត្តោ
 អភាវិតច្យញ្ញោ ឋវិត្តោ អប្បាទុមោ អប្បទុក្ខវិហារិ
 វិវុបស្ស កិក្ខុវេ បុត្តលស្ស អប្បមត្តកម្មំ
 ចាបកម្មំ កតំ តមេនំ វិរយំ ឧបនេតិ ។

ដំណើរនោះប្រាកដហេតុអ្វី ។ បត់ប្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះក្នុងទីនោះគង់
 ឯរណ្ត មានតំបន់ទឹកច្រើន តំបន់ទឹកយ៉ាងធំនោះមិនគួរព្រលង ដោយ
 អំបិលមួយគ្រាប់ប៉ុណ្ណោះបាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់កិត្យុចាំងឡាយ បុត្តល
 ភូត្វះ ក្នុងរោគនេះ បានធ្វើបាបកម្ម សូម្បីត្រឹមតែបង្ខំបង្ខំចេញយ
 (បាបកម្មនោះ) ទាំងបុត្តល នោះចូលទៅកាន់នរក គឺយ៉ាងនោះដែរ ។
 ម្ចាស់កិត្យុចាំងឡាយ មួយទៀត បុត្តលភូត្វះ ក្នុងរោគនេះ បានធ្វើបា-
 បកម្មត្រឹមតែបង្ខំបង្ខំចេញ ប្រហែលគ្នាដឹងបាបកម្មមុននោះដែរ ហើយត្រូវចូល
 ផលក្នុងបង្ខំបង្ខំ ឯកម្មមានប្រមាណតិច មិនប្រាកដ (លុះណា) តែកម្មច្រើន
 ទើបប្រាកដ គឺយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កិត្យុចាំងឡាយ បុត្តលបែបណា
 ដែលបានធ្វើបាបកម្ម សូម្បីត្រឹមតែបង្ខំបង្ខំចេញយ (បាបកម្មនោះ)
 ទាំងបុត្តលនោះចូលទៅកាន់នរក ។ ម្ចាស់កិត្យុចាំងឡាយ បុត្តលភូត្វះ
 ក្នុងរោគនេះ ជាម្នាក់មិនបានចំរើនតាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបាន
 ចំរើនសមាធិចិត្ត មិនបានចំរើនវិទ្យាសាស្ត្រ មានគុណស្មោះស្ម័គ្រ
 មានគុណក្នុងខ្លួនតិច មានការនៅជាទុក្ខ ព្រោះផលតិច ម្ចាស់កិត្យុ
 ចាំងឡាយ បុត្តលបែបនេះឯង ដែលបានធ្វើបាបកម្ម សូម្បីត្រឹមតែ
 បង្ខំបង្ខំចេញយ (បាបកម្មនោះ) ទាំងបុត្តលនោះចូលទៅកាន់នរក ។

កត្តវិជ្ជា កិច្ចវិជ្ជា បុគ្គលស្ស តាមិសំយេវ
 អប្បមត្តកំ បាបកម្មំ កតំ ធិដ្ឋធម្មវេទនីយំ ហោតិ
 បាល្យបិ ទាយតិ តហុនេវ ។ ៩៨ កិច្ចវិជ្ជា
 ឯកតោ បុគ្គលោ ភាវិតកាយោ ហោតិ ភាវិត-
 សីលោ ភាវិតវិជ្ជា ភាវិតប្បញ្ញោ អបរត្តោ មហត្តា
 អប្បមាណវិហារី វិជ្ជាស្ស កិច្ចវិជ្ជា បុគ្គលស្ស តាមិ-
 សំយេវ អប្បមត្តកំ បាបកម្មំ កតំ ធិដ្ឋធម្មវេទនីយំ
 ហោតិ បាល្យបិ ទាយតិ តហុនេវ ។ ៩៩ កិច្ចវិជ្ជា
 ឯកតោ អន្តរាគមាបណោធមិ តទ្ធនំ ធិត្ថត្ថតិ
 កមាបណោធមិ តទ្ធនំ ធិត្ថត្ថតិ កមាបណសតោធមិ
 តទ្ធនំ ធិត្ថត្ថតិ ។ ១០០ បទ កិច្ចវិជ្ជា ឯកតោ
 អន្តរាគមាបណោធមិ ធិត្ថត្ថតិ កមាបណោ-
 ធមិ ធិត្ថត្ថតិ កមាបណសតោធមិ ធិត្ថត្ថតិ
 តទ្ធនំ ធិត្ថត្ថតិ ។ កត្តវិជ្ជា កិច្ចវិជ្ជា អន្តរាគមាប-
 ណោធមិ តទ្ធនំ ធិត្ថត្ថតិ កមាបណោធមិ តទ្ធនំ
 ធិត្ថត្ថតិ កមាបណសតោធមិ តទ្ធនំ ធិត្ថត្ថតិ ។

មាតិកាទាំងឡាយ បុគ្គលបែបណា ដែលបានធ្វើបាបកម្ម ត្រឹមតែ
 បន្តិចបន្តួច ប្រហែលគ្នាទាំងបាបកម្មមុននោះដែរ ហើយត្រូវទទួលផល
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឯកម្មតែមួយ វេទនាមិនប្រាកដ (លុះណា) តែកម្មច្រើន ទើប
 ប្រាកដ ។ មាតិកាទាំងឡាយ បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបាន
 ចំរើនកាយ បានចំរើនសីល បានចំរើនសមាធិចិត្ត បានចំរើនវិបស្សនាបញ្ញា
 មានគុណច្រើន មានគុណក្នុងខ្លួនច្រើន មានការនៅដោយមិនមានការចំ-
 ក្លិលសោះ មាតិកាទាំងឡាយ បុគ្គលបែបណាដែលបានធ្វើបាបកម្ម
 ត្រឹមតែបន្តិចបន្តួច ប្រហែលគ្នាទាំងបាបកម្មមុននោះដែរ ហើយត្រូវទទួលផល
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឯកម្មតែមួយ វេទនាមិនប្រាកដ (លុះណា) តែកម្មច្រើន ទើប
 ប្រាកដពីឱ្យផលបាន ។ មាតិកាទាំងឡាយ បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ
 ជាប់ចំណង ព្រោះកម្មកមាបណៈទូរ ជាប់ចំណងព្រោះមួយ កមាបណៈ
 ទូរ ជាប់ចំណងព្រោះកមាបណៈ ១០០ ទូរ ។ មាតិកាទាំងឡាយ
 មួយវិញទៀត បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ មិនជាប់ចំណង ព្រោះកម្ម
 កមាបណៈទូរ មិនជាប់ចំណងព្រោះកមាបណៈមួយទូរ មិនជាប់ចំណង
 ព្រោះកមាបណៈ ១០០ ទូរ ។ មាតិកាទាំងឡាយ បុគ្គលមានសភាព
 យ៉ាងណា វេទនាជាប់ចំណង ព្រោះកម្មកមាបណៈទូរ ជាប់ចំណង
 ព្រោះកមាបណៈមួយទូរ ជាប់ចំណងព្រោះកមាបណៈ ១០០ ទូរ ។

សេយ្យជាតិ ភិក្ខុវេ ឧវត្ថុតោ វា ឧវត្ថុយាតតោ
 វា អប្បេកក្ខោ ឧវត្ថុ អនិច្ចំ អាទិយមាធំ បហោតិ
 ហន្តំ វា តន្តិកំ វា ឈាបេតុំ វា យថាបច្ចយំ
 វា កាតុំ អប្បេកក្ខោ ឧវត្ថុ អនិច្ចំ អាទិយមាធំ
 ឧប្បហោតិ ហន្តំ វា តន្តិកំ វា ឈាបេតុំ វា
 យថាបច្ចយំ វា កាតុំ ។ កថាវចនោ ភិក្ខុវេ ឧវត្ថុតោ
 វា ឧវត្ថុយាតតោ វា ឧវត្ថុ អនិច្ចំ អាទិយមាធំ
 បហោតិ ហន្តំ វា តន្តិកំ វា ឈាបេតុំ វា យថា-
 បច្ចយំ វា កាតុំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឧវត្ថុតោ ឧប្បេកក្ខោ
 ហោតិ អប្បស្សតោ អប្បតោតោ ឧវត្ថុតោ ភិក្ខុវេ
 ឧវត្ថុតោ វា ឧវត្ថុយាតតោ វា ឧវត្ថុ អនិច្ចំ
 អាទិយមាធំ បហោតិ ហន្តំ វា តន្តិកំ វា ឈាបេតុំ
 វា យថាបច្ចយំ វា កាតុំ ។ កថាវចនោ ភិក្ខុវេ
 ឧវត្ថុតោ វា ឧវត្ថុយាតតោ វា ឧវត្ថុ អនិច្ចំ
 អាទិយមាធំ ឧប្បហោតិ ហន្តំ វា តន្តិកំ
 វា ឈាបេតុំ វា យថាបច្ចយំ វា កាតុំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាជនពួកខ្លះ ជាអ្នកម្ចាស់ចៀម ឬ ជាអ្នកសម្លាប់
 ចៀម ល្មមដើម្បីសម្លាប់ក្តី ចងក្តី ដុតក្តី ធ្វើកិច្ចការតាមការក្តី ខ្លះជនអ្នកយក
 ចៀម ដែលខ្លួនមិនបានឱ្យ ជនពួកខ្លះ មិនល្មមដើម្បីសម្លាប់ក្តី ចងក្តី
 ដុតក្តី ធ្វើកិច្ចការតាមការក្តី ខ្លះជនអ្នកយកចៀម ដែលខ្លួនមិនបានឱ្យ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនមានសភាពយ៉ាងណាដែលជាម្ចាស់ចៀមឬជាអ្នក
 សម្លាប់ចៀម ល្មមដើម្បីសម្លាប់ក្តី ចងក្តី ដុតក្តី ធ្វើកិច្ចការតាមការក្តី ខ្លះជន
 អ្នកយកចៀម ដែលខ្លួនមិនបានឱ្យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកត្រីក្រ ឥតទីតាំងតំនាក់ ហានគ្រឿងប្រើប្រាស់រឹប
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនមានសភាពយ៉ាងនេះ ដែលម្ចាស់ចៀមឬអ្នកសម្លាប់
 ចៀម ល្មមដើម្បីសម្លាប់ក្តី ចងក្តី ដុតក្តី ធ្វើកិច្ចការតាមការក្តី ខ្លះជនអ្នកយក
 ចៀមដែលខ្លួនមិនបានឱ្យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានសភាពយ៉ាង
 ណាដែលជាម្ចាស់ចៀមឬជាអ្នកសម្លាប់ចៀម មិនល្មមដើម្បីសម្លាប់ក្តី ចង
 ក្តី ដុតក្តី ធ្វើកិច្ចការតាមការក្តី ខ្លះជនអ្នកយកចៀម ដែលខ្លួនមិនបានឱ្យ ។

ឥន កិក្ខុវេ ឯកស្រោ អន្លោ ហោតិ មហាទ្វារោ
 មហាភោគោ ភជំ វា ភជមហាយត្ថោ វា ឯវុចោ
 កិក្ខុវេ ឧត្តរោ វា ឧត្តរយាតតោ វា ឧត្តរ អនិច្ច
 អាជីយមាធំ ឧច្ឆហោតិ ហត្ថំ វា តទ្ធិតុំ វា
 ឈាមេតុំ វា យថាចន្ទយំ វា កាតុំ ។ អញ្ញនត្ថ
 ចញ្ញលំកោ វា នំ យាទតិ ទេហំ មេ ហាវស ឧត្តរ
 វា ឧត្តរនំ វាតិ ។ ឯវុចោ ហោ កិក្ខុវេ ឥនេកទ្វារស្ស
 បុគ្គលស្ស អប្បមត្តកំថិ តាបកម្មំ កតំ តមេធំ
 វិរយំ ឧច្ឆនេតិ ។ ឥន ថន កិក្ខុវេ ឯកទ្វារស្ស
 បុគ្គលស្ស តាទិសំយេវ អប្បមត្តកំ តាបកម្មំ កតំ
 និម្ពន្ធម្មវេទនិយំ ហោតិ តាហុមិ ទាយតិ តហុនេវ
 ។ ថេវ យោ ហោ កិក្ខុវេ ឯវុចោ វេយ្យ យថា យថាយំ
 បុរិសោ កម្មំ ករោតិ តថា តថា តំ បដិសំវេទិយតីតិ
 ឯវុចោ លត្ថំ កិក្ខុវេ ព្រហ្មវិយាហសោ ន ហោតិ

ហាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ទោះស្តេចក្តី ហោត្សឯ
 យេស៊ីស្តេចក្តី ជាអ្នកស្មុគស្មាម្នាក់ទៀត បានត្រៀមប្រើប្រាស់ច្រើន
 ហាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមានសភាពយ៉ាងនេះ ដែលជាម្ចាស់ចៀម ឬជា
 អ្នកសម្លាប់ចៀម មិនល្មមដើម្បីសម្លាប់ក្តី ចងក្តី ដុតក្តី ធ្វើកិច្ចការតាមការក្តី
 នូវជនមួយក្រុមចៀម ដែលខ្លួនមិនបានឱ្យដោយឥត ក្នុងវេលាដែលចៀម
 វេលាសំនេះក៏ដូចជាមួយចៀមនោះជា បតីគ្រូលោកអ្នកមិនទុក សូម
 លោកឱ្យចៀម ឬ ក៏ចៀមមក យ៉ាងណាមិញ ។ ហាលភិក្ខុតាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ បានធ្វើបាបកម្ម សូម្បីត្រឹមតែបន្តិចបន្តួចហើយ
 (បាបកម្មនោះ) នាំបុគ្គលនោះចូលទៅកាន់ទារក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
 ហាលភិក្ខុតាំងឡាយ ឬយច្រើន បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ បាន
 ធ្វើបាបកម្ម ត្រឹមតែបន្តិចបន្តួច ប្រហែលនឹងបាបកម្មមុននោះដែរហើយ
 ក៏ទទួលផលក្នុងចូលបុព្វ ឯបាបកម្មតិចតួច មិនប្រាកដ (លុះណា)
 បាបកម្មច្រើន ច្រើនប្រាកដបាន ។ ថេវ ហាលភិក្ខុតាំងឡាយ បើ
 បុគ្គលណា មិនយាយយ៉ាងនេះថា បុរសនេះធ្វើកម្ម យ៉ាងណា ។
 វេលាទទួលផលកម្មនោះ យ៉ាងនោះ ។ ហាលភិក្ខុតាំងឡាយ
 កាលបើយេកុ យ៉ាងនេះបាន ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនបាន

ដោតិ សាដោតិ និដោតិ តស្មី បហិមេ តស្មី ឡង្គិ-
 កតេ អថាបរំ សុវណ្ណសិកតាវសិស្សន្តិ(១) ។ តទេនំ
 សុវណ្ណកាហេ វា សុវណ្ណកាហន្តេវាសី វា ជាតរូបំ(២)
 មុសាយំ បត្តិចិត្តា ធម៌តំ សទ្ធមតិ និទ្ធមតិ ។
 តំ ហោតិ ជាតរូបំ វេទន្តំ អសទ្ធន្តំ អនិទ្ធន្តំ
 អនិហិតំ អនិទ្ធិតកសាវំ(៣) ន. ចេវ មុន្តំ ហោតិ
 ន ច កម្មជីយំ ន ច បកស្សំ បកន្តំ ច ន ច
 សម្មា ឧបេតិ កក្កាយ ។ ហោតិ សោ វិក្កុវ
 សមយោ យំ សោ សុវណ្ណកាហេ វា សុវណ្ណកាហន្តេ-
 វាសី វា តំ ជាតរូបំ ធម៌តំ សទ្ធមតិ និទ្ធមតិ
 តំ ហោតិ ជាតរូបំ ធន្តំ សទ្ធន្តំ និទ្ធន្តំ និហិតំ
 និទ្ធិតកសាវំ មុន្តំ ច ហោតិ កម្មជីយញ្ច បកស្ស-
 រញ្ច ន ច បកន្តំ សម្មា ឧបេតិ កក្កាយ
 យស្ស យស្ស ច បិលទ្ធនវិកតិយា អាតាដ្ឋតិ
 យនិ ចដ្ឋិកាយ(៤) យនិ កុណ្ឌលាយ

១ ម. សុវណ្ណធម្មកាលិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. ម. តំ ជាតរូបំ ។ ៣ ឧ. ធន្តំ
 និទ្ធន្តំ អនិទ្ធន្តំ អនិហិតំ អនិទ្ធិតកសាវន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ៤ ប. ធន្តំ សទ្ធន្តំ និទ្ធន្តំ អនិទ្ធន្ត-
 កសាវន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ៥ បណ្ណាយានិច្ច ។

លាភីជ្រេវេញកំចាតំចេញ ម្ហូបមន្តិលាភាវ ត្រូវតែធ្វើតាមសាធារណៈ
 មន្តិល ឲ្យបានមន្តិលចេញបាន គង់ពីនោះ ទីនិសល់នៅតែជាសម្បត្តិ ជាង
 មាសក្តី ក្នុងជាងមាសក្តី ដាក់តាមសាធារណៈក្នុងប្រាសាទ រើបសម្រាលយ
 ដេញសាច់ ។ មាសនោះដែលមិនបានសម្រាលយដេញសាច់ មិនបាន
 កំចាត់មន្តិលចេញ មិនបានតាំងមន្តិលចេញហើយ មិនទៅជាមាសទេនឹង
 មិនទៅជាមាសគួរដល់ការគោរព មិនទៅជាមាសមានតម្លៃផ្នែកផង ទៅជា
 មាសស្រួច បើគួរដល់ការគោរពដោយប្រពៃផង ។ ខ្នាតក្នុងតាំងឲ្យយ
 សម័យគ្នានោះ ទីសម័យដែលជាងមាសក្នុងជាងមាស សម្រាលយដេញ
 សាច់ មាសនោះដែលបានសម្រាលយដេញសាច់ កំចាត់មន្តិលចេញ
 តាំងមន្តិលចេញហើយ វាមិនទៅជាមាសទេនឹង គួរដល់ការគោរព មាន
 តម្លៃផ្នែកផង មិនទៅជាមាសស្រួចផង គួរដល់ការគោរពដោយប្រពៃផង
 ជាងប្រាសាទគ្រឿងប្រដាប់ប្លែកៗ ឯករាជ្យ ទោះជាវាជាមាសក្តី កណ្តាលក្តី

យធំ កំរើយ្យកេ យធំ សុវណ្ណាមាលាយ តត្ថស្ស
អត្ថំ អនុកោតិ ។ ឯវេទេ ទោ កិក្ខុ មធ្យម មធ្យម
កិក្ខុមនុយុត្តស្ស កិក្ខុនោ ឧបាសិកា ឧបក្កិលេសា
កាយឧទ្ធចរិតំ វឌ្ឍិឧទ្ធចរិតំ មនោឧទ្ធចរិតំ ។ តមេធំ
សចេតសោ កិក្ខុ ឧទ្ធចរិតំកោ បដហតិ វិនោទេតិ
ឡន្តិករោតិ អនភាវំ តមេតិ តស្មី ចហំនេ តស្មី
ឡន្តិកតេ ។ សន្តិ អធំចិត្តមនុយុត្តស្ស កិក្ខុនោ
មជ្ឈិមសហគតា ឧបក្កិលេសា កាមវិកត្តោ
ឡាចានវិកត្តោ វិហឹសាវិកត្តោ ។ តមេធំ សចេតសោ
កិក្ខុ ឧទ្ធចរិតំកោ បដហតិ វិនោទេតិ ឡន្តិករោតិ
អនភាវំ តមេតិ តស្មី ចហំនេ តស្មី ឡន្តិកតេ ។
សន្តិ អធំចិត្តមនុយុត្តស្ស កិក្ខុនោ សុខម-
សហគតា ឧបក្កិលេសា ញាតិវិកត្តោ ផលបដ-
វិកត្តោ អនវិញ្ញត្តិយ្យនិសំយុត្តោ វិកត្តោ ។

ជាគ្រឿងប្រដាប់ក្នុង គម្រោងសក្តិ វេទនាសម្រេចតាមត្រូវការនោះ
បានទាំងអស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយទុច្ចរិត ចិត្តទុច្ចរិត
មនោទុច្ចរិត ជាមគ្គិលេស យ៉ាងគ្រោកគ្រាតលេសក៏ត្រូវវេលាប្រកប
រឿយ ។ ត្រូវដឹងចិត្ត ក៏មានយ៉ាងនោះដែរ ។ ភិក្ខុអ្នកបរិច្ចាធិការដោយ
សមាធិចិត្ត ប្រកបដោយជាន់ជាអ្នកប្រាជ្ញ វេទនាលេខ ចន្ទាបដំរើឱ្យ
វិទាសឱ្យទមក្តិលេសនោះចេញ ឱ្យកំរើនោះមិនបាន ត្រាវែងធ្វើចិត្តនោះ
ឱ្យអស់មន្ទិល ឱ្យបាត់មន្ទិលចេញ ។ កាមវិកត្តៈ ឡាចានវិកត្តៈ វិហឹសា-
វិកត្តៈ ជាមគ្គិលេសយ៉ាងកណ្តាល លេសក៏ត្រូវប្រកបឱ្យអធំចិត្ត ។
ភិក្ខុអ្នកបរិច្ចាធិការដោយសមាធិចិត្ត ប្រកបដោយជាន់ជាអ្នកប្រាជ្ញ វេទ-
នាលេខ ចន្ទាបដំ ធ្វើឱ្យវិទាសឱ្យទមក្តិលេសនោះចេញ ឱ្យកំរើនោះមិន
បាន ត្រាវែងធ្វើចិត្តនោះ ឱ្យអស់មន្ទិល ឱ្យបាត់មន្ទិលចេញ ។ ញាតិវិកត្តៈ
(សេចក្តីព្រះវិហារ^(១) កំរើញាតិ) ផលបដវិកត្តៈ (សេចក្តីព្រះវិហារ^(២) កំរើផលបដ)
អនវិញ្ញត្តិយ្យនិសំយុត្តវិកត្តៈ (សេចក្តីព្រះវិហារ^(៣) ប្រកបដោយការមិនចង់ឱ្យ
គេមើលដឹង) ជាមគ្គិលេសយ៉ាងល្អិតល្អន់លេសក៏ត្រូវប្រកបឱ្យអធំចិត្ត ។

១ សេចក្តីព្រះវិហារនោះឡាចានវិកត្តា ឡាចានវិកត្តាដោយសេចក្តីព្រះវិហារ ។
២ សេចក្តីព្រះវិហារនោះផលបដវិកត្តា ផលបដវិកត្តាដោយសេចក្តីព្រះវិហារ ។
៣ សេចក្តីព្រះវិហារនោះអនវិញ្ញត្តិយ្យនិសំយុត្តវិកត្តា អនវិញ្ញត្តិយ្យនិសំយុត្តវិកត្តាដោយសេចក្តីព្រះវិហារ ។

តមេចំ សធនសោ ភិក្ខុ ទព្វជាតិកោ មជ្ជិមាតិ
 វិហារេតិ ព្យង្គិកាភេតិ អនកាវំ កមេតិ តស្មី បហិទេ
 តស្មី ព្យង្គិកាភេត អថាបរំ ធម្មវិគត្តាវសិស្សង្គំ ។ សោ
 ហោតិ សមាជំ ន ថេវ សន្តោ មឃីតោ
 មឃីតស្សន្ទូលទ្វា ន ឯកោធិកាវំធិតតោ
 សសង្ការធិក្ខយ្យវិវិកាតោ ។ ហោតិ សោ ភិក្ខុវេ
 សមយោ យេន្តំ ចិត្តំ អដ្ឋត្ថយេវ សន្តិដ្ឋតិ សន្តិ-
 សំធិតិ ឯកោធិកាវេ ហោតិ សមាជំយតិ ។ សោ
 ហោតិ សមាជំ សន្តោ មឃីតោ មជ្ជិមស្សន្ទូលទ្វា
 ឯកោធិកាវំធិតតោ ន សសង្ការធិក្ខយ្យវិវិកាតោ
 យស្ស យស្ស ន អភិញ្ញាសន្តិកាវាយស្ស ធម្មស្ស
 ចិត្តំ អភិធិន្ទាមេតិ អភិញ្ញាសន្តិកាវាយ តត្រត តត្រេវ
 សត្វិកាព្វតំ ចាមុណាតិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

ភិក្ខុអ្នកចម្លែងដោយសហចិត្ត ប្រកបដោយជាន់ជាអ្នកប្រាជ្ញ វេយ្យាសៈ
 បង្គំ បន្ទាប់ពី ធ្វើឱ្យវិហារសម្បូរសក្តិលាសនោះចេញ ឱ្យគង់នៅមិនបាន
 ត្រាកែធ្វើចិត្តនោះឲ្យអស់មន្ទិល ឲ្យបានមន្ទិលចេញ ។ លំដាប់ធីតិ
 នោះ គឺដំបៅសល់កែច្នៃក្នុង(សេចក្តីគ្រិះរិះខ្វល់ខ្វែង)^(១) កុំប្លែង ។ សមាជិ
 មោ មិនបានរម្ងាប់ មិនបានខ្ពង់ខ្ពស់ មិនបានស្លូតស្រប់កិលេស មិន
 បានដល់នូវកាតជាចិត្តប្រសើរឯក មិនបានសន្តិសន្តិភាព (កិលេស
 ដោយព្យាយាម) ប្រកបដោយសង្ខារ ។ ម្ចាស់កិត្តិយសឡាយ សម័យនោះ
 ចិត្តកំស្លប់ស្ងៀមនៅក្នុងសន្តាន មានសភាពជាចិត្តប្រសើរឯក ហើយគង់
 នៅតែ ។ សមាជិមោ ក៏បានរម្ងាប់ខ្ពង់ខ្ពស់ ស្រប់កិលេស ដល់នូវ
 កាតជាចិត្តប្រសើរឯក សន្តិសន្តិភាព (កិលេសដោយព្យាយាម)
 មិនប្រកបដោយសង្ខារ មួយទៀត បុគ្គលចង្អាតចិត្តពេញលេញដែលត្រូវ
 ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាណា។ កាលបើហេតុមាន វេយ្យាសៈដល់នូវ
 ភាពត្រជាក់ចង្អាស់ ក្នុងធម៌នោះ ។ ព្រោះធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញា ។

១ សំដៅយោបល់ស្សន្ទូលសតាំង ១០ ។ អដ្ឋកថា ។

សោ សុច អាកាស្ថតិ អនេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិច្ចំ
 ចក្កុកាវេយ្យំ ឯកោមិ ហុត្វា ធម្មតា អស្សំ
 ធម្មតាមិ ហុត្វា ឯកោ អស្សំ អាវិកាវំ តិរោកាវំ
 តិរោកុដ្ឋំ តិរោចាណាវំ តិរោចត្ថំ អស្សន្តោហោ
 តន្តេយ្យំ សេយ្យថាមិ អាកាសេ ចមរិយាមិ
 ឧត្តន្តិច្ឆន្តិ កមេយ្យំ សេយ្យថាមិ ឧទកេ ឧទកេមិ
 អភិជ្ជាហេ តន្តេយ្យំ សេយ្យថាមិ ចមរិយំ អាកា-
 សេមិ បល្លង្កេន កមេយ្យំ សេយ្យថាមិ បត្តិសក្កលោ
 ឥនេមិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំ មហិទ្ធិកេ ឯវំ មហា-
 ទុកាវេ ចាណិយា ចរិមសេយ្យំ ចរិមន្តេយ្យំ យាវ-
 ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេយ្យន្តិ តត្រ
 តត្រេវ សត្តិកត្ថំ ចាបុណាតិ សតិ សតិ
 អាយតនេ ។ សោ សុច អាកាស្ថតិ និព្វាយ
 សោគធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តោទុសិកាយ
 ឧកា សន្តេ សុណេយ្យំ និព្វេ ច មាទុសេ ច
 យេ ទ្គេវ សន្តិកេ ចាតិ តត្រ តត្រេវ សត្តិ-
 កត្ថំ ចាបុណាតិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

ចុក្កលនោះ បើប្រាថ្នាថា សូមឱ្យភាគាញ ទទួលខ្លួនការភាគវៃន៍
 ច្បង់ច្រើនប្រការ ធិតាភាគាញក្រឡាក់ឯង ធ្វើឱ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់
 គ្នាច្រើននាក់ឱ្យទៅជាម្នាក់ ធ្វើឱ្យចំណង់ឱ្យទៅជាចំណង ធ្វើឱ្យរំលងឱ្យទៅ
 ជាចំណង ដើរទំលុះទៅក្រៅដំបូង ក្រៅកំណើត ក្រៅកំណើត មិនមាន
 មើលចាស់ដូចជាដើរទៅក្នុងចំណង ធ្វើឱ្យការមុជចុះខ្លាំងឡើង ក្នុង
 ផែនដីដូចជាមុជទឹកក្នុងទឹក ដើរទៅលើទឹក មិនបែកបាក់យូរ ដូច
 ជាដើរទៅលើផែនដី កាលណាទៅឯកាសាវាងក្នុងក្រុង ដូចជាសក្កសាប
 ចាប់ស្រាប់ ក្នុងល ព្រះចន្ទ្រនិព្វានទៀតទាំងនេះ ដែលបានច្បង់ច្រើន
 យ៉ាងនេះ មានកាតុកាត្រច្រើនយ៉ាងនេះដោយវេទ ញ៉ាំងកំណាចឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ឥរិយាបថប្រាប្បសាទ កាលបើហេតុមាន វេទន៍
 ដល់ខ្លួនភាគាញជាបន្ទាល់ ក្នុងការភាគវៃន៍ច្បង់នោះ ។ ។ បើចុក្កលនោះ
 ប្រាថ្នាថា សូមឱ្យភាគាញមានសោគធាតុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ ក្នុង
 សោគធាតុរបស់មនុស្សតម្កល់ហើយ ឮខ្លួនសំឡេងទាំងពីរសំឡេងទិព្វ
 សំឡេងរបស់មនុស្ស ១ ដែលបាននៅក្នុងទិព្វយាននិព្វាន កាលបើហេតុ
 មាន វេទន៍ដល់ខ្លួនភាគាញជាបន្ទាល់ ក្នុងការឮខ្លួនសំឡេងនោះ ។ ។

សោ សចេ អាតម្ម័និ បាសត្តានិ បាបុត្តលានំ ទេតសា
 ទេតា បរិច្ច បដានេយ្យំ សភាតំ វា ចិត្តំ សភាតំ
 ចិត្តន្តំ បដានេយ្យំ វីតភាតំ វា ចិត្តំ វីតភាតំ ចិត្តន្តំ
 បដានេយ្យំ សនោសំ វា ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តន្តំ
 បដានេយ្យំ វីតនោសំ វា ចិត្តំ វីតនោសំ ចិត្តន្តំ
 បដានេយ្យំ សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តំ
 បដានេយ្យំ វីតមោហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តំ
 បដានេយ្យំ សន្និទ្ធិតំ វា ចិត្តំ សន្និទ្ធិតំ ចិត្តន្តំ បដា-
 នេយ្យំ វិក្កិតន្តំ វា ចិត្តំ វិក្កិតន្តំ ចិត្តន្តំ បដានេយ្យំ
 មហាត្ថតំ វា ចិត្តំ មហាត្ថតំ ចិត្តន្តំ បដានេយ្យំ
 អមហាត្ថតំ វា ចិត្តំ អមហាត្ថតំ ចិត្តន្តំ បដានេយ្យំ
 សទ្ធីតំ វា ចិត្តំ សទ្ធីតំ ចិត្តន្តំ បដានេយ្យំ

ចេត្តុលោកេយ្យោថា សូមឲ្យអាត្មាអញ កំណត់ដឹងច្បាស់ ថាចិត្តសព្វ
 ពុំដឹងឡើយដទៃ ចិត្តលំដឹងឡើយដទៃ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) បាន
 ចិត្តប្រកបដោយកត្តៈក្តី 'អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់'ថា ចិត្តប្រកបដោយកត្តៈ
 ចិត្តដែលប្រាសចាកកត្តៈហើយក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តប្រាស
 ចាកកត្តៈហើយ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់
 ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈហើយក្តី អាត្មា
 អញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈហើយ ចិត្តដែលប្រកបដោយ
 មោហៈក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាស
 ចាកមោហៈហើយក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ
 ហើយ ចិត្តដែលញាថយក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តញាថយ ចិត្ត
 ដែលរាយមាយក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជា
 មហន្តៈ (ចិត្តដល់ខ្ញុំភាគជាធំ) ក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តជា
 មហន្តៈ ចិត្តដែលជាមហន្តៈ (ចិត្តមិនបាត់ដល់ខ្ញុំភាគជាធំ) ក្តី អាត្មា
 អញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តជាមហន្តៈ ចិត្តដែលមានចិត្តដទៃក្រៅលើជាធំ
 (ភាគាចារ) ក្តី អាត្មាអញកំណត់ច្បាស់ថា ចិត្តមានចិត្តដទៃក្រៅលើជាធំ

អនុត្តរំ វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តំ បដិទេយ្យំ សមាហិតំ
 វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តំ បដិទេយ្យំ អសមាហិតំ
 វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តំ បដិទេយ្យំ វិមុត្តំ វា
 ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តំ បដិទេយ្យំ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ
 អវិមុត្តំ ចិត្តន្តំ បដិទេយ្យន្តំ តត្រា តត្រា សត្វិភព្វតិ
 ចាប្បណតិ សតិ សតិ អាយតនេ ។ សោ សាចេ
 រកាភ័យំ អនេកាហិតំ មុទ្ធនិវាសំ អនុស្សរេយ្យំ
 សេយ្យមីទំ ឯកម្យំ ជាតិ ទ្វេចំ ជាតិយោ តិស្សចិ
 ជាតិយោ ចតស្សចិ ជាតិយោ បញ្ចចិ ជាតិយោ
 ឧសម្បំ ជាតិយោ វិសម្បំ ជាតិយោ តិសម្បំ ជាតិយោ
 ចន្ទាឡិសម្បំ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បំ ជាតិយោ
 ជាតិសតម្បំ ជាតិសហស្សម្បំ ជាតិសតសហស្សម្បំ
 អនេកាចិ សំវដ្តកម្មេ អនេកាចិ វិវដ្តកម្មេ
 អនេកាចិ សំវដ្តវិវដ្តកម្មេ អមុត្រាសី ឯវំចាតោ
 ឯវំតោតោ ឯវំវិល្លោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុទ្ធក្ខុ-
 ម្យជិសំវេទិ ឯវំមាយុចរិយន្តោ សោ តតោ
 តុតោ អមុត្រ ទទេនាទិ តត្រាហសំ ឯវំចាតោ

ចិត្តដែលមិនមានចិត្តផ្សេងៗក្រៅលែងជាង (ប្រាថ្នាៈនឹងអនុបាទៈ) ក្តី
 ភាគអញ្ជើញដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមានចិត្តផ្សេងៗក្រៅលែងជាង ចិត្តដែលកាន់
 ចិត្ត ភាគអញ្ជើញដឹងច្បាស់ថា ចិត្តកាន់ចិត្ត ចិត្តដែលមិនបានកាន់ចិត្ត
 ភាគអញ្ជើញដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនបានកាន់ចិត្ត ចិត្តដែលច្របូបច្របាយក្តី
 ភាគអញ្ជើញដឹងច្បាស់ថា ចិត្តច្របូបច្របាយ ចិត្តដែលមិនច្របូបច្របាយក្តី
 ភាគអញ្ជើញដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនបានច្របូបច្របាយ កាលបើហេតុមាន វេទនា
 ដែលខ្លីតាមជាចម្បងក្នុងការដឹងនោះៗ បើច្បងនោះប្រាថ្នាថា សូមឲ្យ
 ភាគអញ្ជើញឃើញខ្លីច្បងក្នុងសាច់ច្រើនប្រការ នឹងពុំបានចង់ចង់ៗ ២ ជាតិ
 ខ្លះ យោជិតៗ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ
 ៦០ ជាតិខ្លះ ៨០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១ ភាន់ជាតិខ្លះ ១ សនជាតិខ្លះ សំវដ្ត-
 កម្ម (កម្មវិធាន) ខ្លះ វិវដ្តកម្ម (កម្មដែលច្រើន) ខ្លះ សំវដ្តវិវដ្តកម្ម
 (កម្មវិធាននឹងកម្មច្រើន) ខ្លះ ថា ភាគអញ្ជើញ បានកើតក្នុងភព
 ២ រណៈ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានតាច្រយ៉ាងនេះ មានសម្បូរយ៉ាង
 រហ័ស មានកាយាយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់
 កាយស្រីប្រាំឈ្មោះ លុះភាគអញ្ជើញច្បងចាកភពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុង
 ភព២ រណៈ ដែលភាគអញ្ជើញបានកើតក្នុងភពនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ

ឯវិគោត្តោ ឯវិវណ្ណោ ឯវិមាហកោ ឯវិ សុខ-
 បុក្ខប្បជិសំវេទី ឯវិមាយុបរិយន្តោ សោ គតោ
 ពុតោ ឥន្ទបបន្នោតិ ឥតិ សាតារិ សុខន្តសំ
 វេលេកវិហិតំ បុត្រេវិសំ អនុស្សរយ្យន្តំ តត្រ តត្រ
 សត្វិកត្វតិ តាប្បណាតិ សតិ សតិ វាយតនេ ។
 សោ សនេ អាកត្តតិ ទីត្រេន ចត្តនា វិសុទ្ធន
 វតិក្កន្តមាទុសាកនេ សត្ត បស្សយ្យំ ចរិមានេ
 ឧបបជ្ជនានេ ហីនេ បណីនេ សុវណ្ណេ ទុក្ខន្តោ
 សុតេ ទុក្ខតេ យថាភម្មនេ សត្ត បដិធម្មយ្យំ ឥមេ
 វតេ ភោត្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតនេ សមន្តាគតា
 វិទីទុច្ចរិតនេ សមន្តាគតា ខានាទុច្ចរិតនេ សមន្តា-
 គតា អំយាទំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ-
 កាឬសមាទាតា តេ កាយស្ស ភេតា បរាជ្រាណ
 អោយំ ទុក្ខតិ វិទិតាតំ និយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា
 បនេ ភោត្តោ សត្តា កាយសុច្ចរិតនេ សមន្តាគតា

បានគាត់យ៉ាងនេះ មានសម្បូរយ៉ាងនេះ មានការងារយ៉ាងនេះ បាន
ទទួលសុខដឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមម៉្លេះ លុះអាត្មាអញ
បានច្បុះចាកភពនោះហើយ ក៏បានមកកើតក្នុងភពនេះ សូមឱ្យអាត្មាអញ
រកឃើញនូវបុព្វនិព័សដ៏ច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការៈ សម្បូរមិន
អាហារជាដើម ព្រមទាំងទទួលនិរន្តរៈ មិនរកគ្រឿង ដោយប្រការ
ដូច្នេះឯង កាលបើបាននេះ វែងដល់នូវភាពដូចជាចង្វល់ក្នុងការរក
ឃើញនោះ ៗ បើបុគ្គលនោះប្រាថ្នាថា សូមឱ្យអាត្មាអញមានចក្ខុដូចជា
ចិត្តដ៏ចម្រើនស្មោះ កន្លងបន្តិចបន្តួចរបស់ខុស្សធម្មតា បានឃើញនូវ
សត្វទាំងឡាយដែលច្បុះ ដែលកើតឡើង រោគចាចនឹងខ្ពង់ មានសម្បូរ
ល្អ មានសម្បូរកាក្រក់ មានភិក្ខុ មានឥតព្រក់ មិនច្បាស់នូវតួសត្វ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដើម្បីសត្វពួកនេះ ប្រកបដោយកាយ-
ទុច្ចរិត ប្រកបដោយវិច្ចុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកគំរើង
នូវប្រាសិយៈទាំងឡាយ ជាមិច្ឆាចម្លង កាន់យកនូវអំពើជាមិច្ឆាចម្លង សត្វពួក
នោះ លុះចំណាយកង់កាយស្លាប់ទៅ រំលងទៅកើតក្នុងតិរច្ឆានប្រក
កស្មុកាយ ឧទេក ដើម្បី ចំណែកឯសត្វពួកនេះ ប្រកបដោយកាយសុច្ចរិត

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ជំពូកទី១៣

វិទីសុចរិតេន សមន្តាគតា បរោសុចរិតេន
 សមន្តាគតា អរិយានំ អនុចរានំ តា សម្មាសម្ពុទ្ធិកា
 សម្មាសម្ពុទ្ធិកម្មសមាទាមា តេ កាយសង្ក កេនា
 ចាម្ពរណា សុគតី សត្តំ លោកំ ឧបចម្ពាតិ ឥតិ
 ធិត្វេន ចក្កេនា វិសុទ្ធិន អតិក្កន្តមាធិសកោន
 សត្ត បស្សេយ្យំ ចរិមាទេ ឧបចម្ពាទេ ហិទេ
 បណីតេ សុវណ្ណំ ទិព្វណ្ណំ សុគតេ ធុត្តតេ
 យវាសម្មាគេ សត្ត ចជាធម្មន្តំ តត្រ តត្រា
 សត្តកក្កតំ ចាបុណាតិ សតិ សតិ អាយតនេ ។
 សោ សទេ អាកត្តតិ អាសវានំ ទយា អនាសវំ
 ចេតោវុត្តិ ចញ្ញាវុត្តិ ធិដ្ឋោ ធម្មេ សយំ អតិញ្ញា
 សង្ខារា ឧបសម្មជ្ជំ វិហរេយ្យន្តំ តត្រ តត្រា
 សត្តកក្កតំ ចាបុណាតិ សតិ សតិ អាយតនេតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ជំពូកទី១៣

ប្រកបដោយវិសុចរិតេ ប្រកបដោយមនោសុចរិតេ ជាអ្នកមិនចង់រៀប
 ឡូត្រអោយៈ ចាំឱ្យយ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ កាន់យកឡូត្រចាំជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 សត្វក្នុងនោះ លុះចំណាយធនិកាយស្លាប់ទៅ វេទន៍ចូលទៅកាន់លោក
 គិសុគតិស្វតិ សូមឱ្យកត្តាអញ មានចក្ខុដូចជាចក្ខុដ៏ចាំសុទ្ធ កន្លងចង
 ឡូត្រចក្ខុជាបេសមនុស្សធម្មតា ឃើញឡូត្រចាំឱ្យយ ដែលច្បុក ដែល
 កើតជាសត្វចោរកថយ ខឹងឡើយ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរកាត្រក់ មាន
 អតិក្ក មានគតិកាត្រក់ ដឹងច្បាស់ឡូត្រក្នុងសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម
 របស់ខ្លួនដោយប្រការដូច្នេះ កាលបើហេតុមាន វេទន៍ដែលឡូត្រកត្តាជា
 ចម្បាប់ ក្នុងការដឹងដឹងការឃើញនោះ ។ ។ ចើបុគ្គលនោះប្រាថ្នាថា
 សូមឱ្យកត្តាអញ បានធ្វើឱ្យយក់ច្បាស់ សម្រេចឡូត្រចោលមុតិ ដឹងចញ្ញា-
 មុតិដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃកាសវៈចាំឱ្យយ ដោយ
 ប្រាថ្នាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ កាល
 បើហេតុមាន វេទន៍ដែលឡូត្រកត្តាជាចម្បាប់ ក្នុងការសម្រេចនោះ ។ ។

(១០២) អធិចិត្តមនុស្សត្រៃ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា
 តិណិ និមិត្តានិ កាលេន កាលំ មនសិកាតត្ថានិ
 កាលេន កាលំ សមាធិនិមិត្តំ មនសិកាតត្ថំ
 កាលេន កាលំ ចត្តាហនិមិត្តំ មនសិកាតត្ថំ
 កាលេន កាលំ ឧបេក្ខានិមិត្តំ មនសិកាតត្ថំ ។
 សធនេ ភិក្ខុវេ អធិចិត្តមនុស្សត្រៃ ភិក្ខុ ឯកន្តំ
 សមាធិនិមិត្តយេវ មនសិកាមយ្យ ឋានន្តំ ចិត្តំ
 កោសជ្ឈាយ សំវត្ថុយ្យ ។ សធនេ ភិក្ខុវេ អធិចិត្ត-
 មនុស្សត្រៃ ភិក្ខុ ឯកន្តំ ចត្តាហនិមិត្តយេវ មនសិ-
 កាមយ្យ ឋានន្តំ ចិត្តំ ឧទ្ធចាយ សំវត្ថុយ្យ ។
 សធនេ ភិក្ខុវេ អធិចិត្តមនុស្សត្រៃ ភិក្ខុ ឯកន្តំ
 ឧបេក្ខានិមិត្តយេវ មនសិកាមយ្យ ឋានន្តំ ចិត្តំ ន
 សម្មា សមាធិយេយ្យ អាសវិនំ ទយាយ ។
 យនោ ។ ភិក្ខុវេ អធិចិត្តមនុស្សត្រៃ ភិក្ខុ
 កាលេន កាលំ សមាធិនិមិត្តំ មនសិកាភេតិ
 កាលេន កាលំ ចត្តាហនិមិត្តំ មនសិកាភេតិ

(១០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកប្រកបនូវអធិចិត្តហើយ ត្រូវធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្ត ៣ យ៉ាង ក្នុងកាលជំនួរ គឺត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសមាធិ-
 និមិត្ត ក្នុងកាលជំនួរ ១ ត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវចត្តាហនិមិត្ត(១)ក្នុងកាលជំនួរ ១
 ត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវឧបេក្ខានិមិត្តក្នុងកាលជំនួរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បើភិក្ខុអ្នកប្រកបហើយ ៗ នូវអធិចិត្ត គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសមាធិនិមិត្តតែមួយ
 ចំណែក ហេតុនោះ គប្បីនាំចិត្តឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនិរុច្ចស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកប្រកបហើយ ៗ នូវអធិចិត្ត គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវចត្តាហនិមិត្តតែមួយចំណែក ហេតុនោះ គប្បីនាំចិត្តឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីឈឺមាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអ្នកប្រកបហើយ ៗ នូវអធិ-
 ចិត្ត គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវឧបេក្ខានិមិត្តតែមួយចំណែក ហេតុនោះ គប្បីនាំ
 ចិត្តមិនឱ្យនាំនាំដោយច្រកៃ ដើម្បីការកសាងនៃកាសវៈទាំងឡាយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុអ្នកប្រកបនូវអធិចិត្ត រមែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវសមាធិនិមិត្ត ក្នុងកាលជំនួរ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវចត្តាហនិមិត្ត ក្នុងកាលជំនួរ

• នេះជាឈ្មោះនៃសេចក្តីច្បាប់ ។ អន្តរាគមន៍ ។

កាលេន កាលំ ឧបេត្តានិមិត្តំ មនសិករោតិ តំ
 លោតិ ជិត្តំ មុធិត្ថា កម្មជីវេត្ថា បកស្សាត្ថា ន ច
 បកត្ថំ សម្មា សមាធិយតិ អាសវំនំ ឧបាយ ។
 សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ សុវណ្ណកាលោ វា សុវណ្ណកា-
 រណ្តវសី វា ឧត្តំ ពទ្ធិតិ ឧត្តំ ពទ្ធិត្ថា ឧត្តាមុទំ
 អាសិម្បេតិ ឧត្តាមុទំ អាសិម្បេត្ថា សណ្ឋាសន
 ជាត្រប់ ឧបេត្តា ឧត្តាមុទេ បក្ខិមិត្ថា កាលេន
 កាលំ អភិធមតិ កាលេន កាលំ ឧទេតេន
 បរិច្ឆាសេតិ កាលេន កាលំ អជ្ឈិបេត្តតិ ។
 សេន ភិក្ខុវេ សុវណ្ណកាលោ វា សុវណ្ណកាណ្តវសី
 វា តំ ជាត្រប់ ឯកត្ថំ អភិធមេយ្យ ហិន្ទំ ជាត្រប់
 ឧបាយ ។ សេន ភិក្ខុវេ សុវណ្ណកាលោ វា
 សុវណ្ណកាណ្តវសី វា តំ ជាត្រប់ ឯកត្ថំ ឧទេតេន
 បរិច្ឆាសេយ្យ ហិន្ទំ ជាត្រប់ និព្វាបេយ្យ ។
 សេន ភិក្ខុវេ សុវណ្ណកាលោ វា សុវណ្ណកាណ្តវសី
 វា តំ ជាត្រប់ ឯកត្ថំ អជ្ឈិបេត្តេយ្យ ហិន្ទំ
 ជាត្រប់ ន សម្មា មរិតាតំ នធម្មេយ្យ ។

ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តនូវឧបេត្តានិមិត្ត ក្នុងកាលជំនួរ ទើបចិត្តនោះក៏ទំនំ គួរដល់
 ការចាក ជាចិត្តភ្លឺថ្លា មិនរឹត តាំងមាំដោយប្រពៃ ដើម្បីអស់ទៅនៃ
 កាលៈតាំងឡាយបាទ ។ ឆ្ងល់ភិត្តតាំងឡាយ ដូចជាជានិមាសក្តី ក្នុង
 សិស្សជានិមាសក្តី បានវិចធិបាវ លុះបានវិចធិបាវចេញយ ក៏ដុតទាត់បាវ
 កាលដុតទាត់បាវ ក៏យកដង្ហៀបដង្ហៀបមាសដាក់ក្នុងទាត់បាវ ហើយសម្រកក្នុង
 កាលជំនួរ ចម្រៀកក្នុងកាលជំនួរ សំឡឹងមើលក្នុងកាលជំនួរ ។ ឆ្ងល់ភិត្ត
 តាំងឡាយ បើជានិមាសក្តី ក្នុងសិស្សជានិមាសក្តី គប្បីសម្រែកនិមាសនា
 មួយចំណែក នោះជាហេតុធ្វើឱ្យមាសនេះឈ្នួលទៅ ។ ឆ្ងល់ភិត្តតាំង
 ឡាយ បើជានិមាសក្តី ក្នុងសិស្សជានិមាសក្តី ចម្រៀកនិមាសនា
 ដោយទឹកមួយចំណែក នោះជាហេតុធ្វើមាសឱ្យត្រជាក់ ។ ឆ្ងល់ភិត្តតាំង
 ឡាយ បើជានិមាសក្តី ក្នុងសិស្សជានិមាសក្តី សំឡឹងមើលនិមាស
 នោះមួយចំណែក នោះជាហេតុធ្វើ មិនឱ្យមាសឆ្អិនសព្វសាច់បាទ ។

យោ ទោ ភិក្ខុវេ សុវណ្ណកាលោ វា
 សុវណ្ណកាលោនេវាសី វា ភិ ជាតរុបំ កាលេន
 កាលំ អភិធមតិ កាលេន កាលំ ឧទេកេន
 បរិច្ឆាសេតិ កាលេន កាលំ អដ្ឋិមេត្ថតិ
 តំ ហោតិ ជាតរុបំ ឥទ្ធកុ តាម្មនីយកុ
 បកស្សកុ ឧ ឧ បកង្គំ សម្មា ឧបេតិ
 កម្មាយ យស្ស យស្ស ច មិលទ្ធនវិកតិយា
 រោកាដ្ឋតិ យទិ បដ្ឋិកាយ យទិ កុណ្ឌលាយ
 យទិ កីវយ្យកេ យទិ សុវណ្ណមាលាយ តត្ថាស្ស
 វត្ថុ អនុភោតិ ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អនិច្ចត្ថប-
 ទុយុត្តេន ភិក្ខុនា ភិក្ខុនា ភិក្ខុនា កាលេន កាលំ
 មនសិកាតត្ថំ កាលេន កាលំ សមាធិនិមិត្តំ
 មនសិកាតត្ថំ កាលេន កាលំ បក្កាហនិមិត្តំ
 មនសិកាតត្ថំ កាលេន កាលំ ឧបេត្តានិមិត្តំ
 មនសិកាតត្ថំ ។ សចេ ភិក្ខុវេ អនិច្ចត្ថមទុយុត្តោ
 ភិក្ខុ ឯកង្គំ សមាធិនិមិត្តយេវ មនសិកាយ្យ
 ហិ ឯកង្គំ ចិត្តំ កោសដ្ឋាយ សំវត្ថេយ្យ ។

ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ កាលណា ជាតិមាសក្តី ក្នុងសិស្សជាតិមាសក្តី
 សប់មាសមាន ក្នុងកាលដ៏គួរ ចម្រើនដោយជីវិត ក្នុងកាលដ៏គួរ សំឡឹងមើល
 ក្នុងកាលដ៏គួរហើយ ទើបមាសមាន ទៅជាមាសទំន់ គួរដល់ការងារ ជា
 មាសមានសម្បត្តិផ្នែក មិនស្រួល គួរបង្ហាត់ទៅ ដើម្បីការងារដោយ
 ប្រពៃផង បើគេប្រាថ្នាត្រៀងប្រដាប់ច្រក ១ ណា ។ ពោះជាដំបូរមាសក្តី
 កណ្តាលក្តី ត្រៀងប្រដាប់កត្តិកម្រិតមាសក្តី រមែងសម្រេចប្រយោជន៍នោះ
 បាន (យោងណាមិញ) ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ កុំអួតប្រកបរឿយ ។
 ស្តីអធិចិត្តត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវចិត្ត ៣ យោង ក្នុងកាលដ៏គួរ គឺត្រូវធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្តនូវសមាធិនិមិត្ត ក្នុងកាលដ៏គួរ ១ ត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវ
 បក្កាហនិមិត្ត ក្នុងកាលដ៏គួរ ១ ត្រូវធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវឧបេត្តានិមិត្ត ក្នុង
 កាលដ៏គួរ ១ ក៏យោងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ បើភិក្ខុ
 អួតប្រកបនូវអធិចិត្ត គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសមាធិនិមិត្ត កែមួយចំណែក
 ហេតុនោះ គប្បីចាំចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្វិតប្រមូល ។

សុវេ ភិក្ខុវេ អនិច្ចត្តមនុយុត្តោ ភិក្ខុ ឯកន្តំ
 បត្តាហនិមិត្តយេវ មនសិករោយ្យ ហនន្តំ ចិត្តំ
 ទទ្ធាយ សំវត្ថេយ្យ ។ សុវេ ភិក្ខុវេ អនិច្ចត្តមនុ-
 យុត្តោ ភិក្ខុ ឯកន្តំ ឧបេក្ខានិមិត្តយេវ មនសិ-
 ករោយ្យ ហនន្តំ ចិត្តំ ន សង្ខា សមាធិយេយ្យ អាសវានំ
 ទយាយ ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អនិច្ចត្តមនុយុត្តោ
 ភិក្ខុ កាលេន កាលំ សមាធិនិមិត្តំ មនសិករោតិ
 កាលេន កាលំ បត្តាហនិមិត្តំ មនសិករោតិ
 កាលេន កាលំ ឧបេក្ខានិមិត្តំ មនសិករោតិ
 តំ ហោតិ ចិត្តំ ធុនុញ្ច កម្មនិយញ្ច បកស្សវញ្ច
 ន វ បក្កំ សង្ខា សមាធិយតិ អាសវានំ ទយាយ
 យស្ស យស្ស ច អភិញ្ញាសន្និការណីយស្ស ធម្មស្ស
 ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ អភិញ្ញាសន្និការិយាយ តត្រ តត្រេវ
 សក្ខំកត្វតំ នាបុណាតិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

ម្នាលភិក្ខុចាំជំឿន បើភិក្ខុប្រកបរឿយ ។ ឲ្យអធិចិត្ត ឲ្យធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
 ឲ្យបត្តាហនិមិត្ត តែមួយចំណែក ហេតុនោះ ឲ្យនាំចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីរាយការ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំជំឿន បើភិក្ខុអ្នក
 ប្រកបរឿយ ។ ឲ្យអធិចិត្ត ឲ្យធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តឲ្យទ្រព្យនិមិត្ត តែមួយ
 ចំណែក ហេតុនោះ ឲ្យនាំចិត្តមិនឲ្យតាំងទៅដោយប្រពៃ ដើម្បី
 កសាងទៅនៃកាលៈចាំជំឿន ។ ម្នាលភិក្ខុចាំជំឿន លុះណា
 តែភិក្ខុអ្នកប្រកបរឿយ ។ ឲ្យអធិចិត្ត ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តឲ្យសមាធិនិមិត្ត ក្នុងកាល
 ដ៏គួរ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តឲ្យបត្តាហនិមិត្ត ក្នុងកាលដ៏គួរ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តឲ្យទ្រព្យ-
 និមិត្ត ក្នុងកាលដ៏គួរ ទើបចិត្តនោះ រមែងទៅជាចិត្តទម្ងន់ គួរដល់ការតាម
 ជាចិត្តភ្លឺផ្អែក មិនរឹង តាំងទៅដោយប្រពៃ ដើម្បីកសាងទៅនៃកាលៈចាំជំ
 ឡាយ បុគ្គលបាត់ទៅឲ្យចិត្ត ដើម្បីទម្ងន់ដែលត្រូវធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមណៈ ។ កាលបើហេតុមាន រមែងដល់ឲ្យកាតព្វ
 ជាចម្បាំងក្នុងទីនោះ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ។

ខ្ញុំយល់ស្រាប់ លោកសិរីសោភ័ណ

សោ ស្រី អាត្មាដ៏ អនេកវិហិត ៨ ថ្ងៃ បង្ក-
ឲ្យយក ។ មេ ។ អាសាវ ១ យា... សង្ខតតា
ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារយុទ្ធិ តត្រ តត្រ តត្រ តត្រ តត្រ
បាឡានិ សតិ សតិ អាយតនេតិ ។

លោកសិរីសោភ័ណ បញ្ចេ

តិស្សទ្ធិ

អន្តរាយតំ អីន្តរា

សរា បរិសា តិស្ស

តយោ អាជានិយា វេ

លោកសោ សង្ឃសម្មាសម្ពុទ្ធិ ។

ខ្ញុំយោ បណ្ណសារា សមា ។

ខ្ញុំយល់ស្រាប់ លោកសិរីសោភ័ណ

បើបុគ្គលនោះប្រាថ្នា សូមឲ្យគាត់អញ្ជើញបានចំពោះខ្ញុំការតាំងក្រ
ច្បង ជាច្រើនប្រការ ។ មេ ។ សូមឲ្យគាត់អញ្ជើញអស់អាសាវ...ធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់សម្រេចសម្រាន្តនៅ កាលបើហេតុមាន (បុគ្គលនោះ) រើមន៍ផល
ខ្ញុំវាវាគួរជាបន្ទាល់ ភ្នំគុណនោះ មិនខាន ។

ចប់ លោកសិរីសោភ័ណ ទី ៥ ។

ទិដ្ឋានៃលោកសិរីសោភ័ណ

និយាយពីកិច្ចដែលត្រូវធ្វើយ៉ាងណាខំ ១ ការស្វែងរក ១
ធម្មចក្រកើតឡើងដូចព្រះអាទិត្យក្នុងសម័យ ១ បរិសទ្ធ
៣ ពួក ១ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៣ ដូចសេនាសាលា
មាន ៣ លើក ១ បាបកម្មដូចជាអំបិល ១ គុណសម្បត្តិដ៏ខ្ពង់
ខ្ពស់របស់ភិក្ខុសង្ឃ ១ ។

ចប់ បណ្ណសារា ទី ២ ។

សម្លេងរំលឹក

[១០៩] ឌុត្រា មេ ភិក្ខុវេ ឈាន្តាតា អនិ-
 សម្ពុទ្ធស្ស តោនិសត្តស្ស លោក ឯតនយោសិ
 តោ ទុ ទោ លោកេ អស្សនោ តោ អាទិណវេ
 កី និស្សាណន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតន-
 យោសិ យំ ទោ លោកេ បដិទ្ធ ឧប្បជ្ជនំ សុទ្ធំ
 សោមនស្សំ អយំ លោកេ អស្សនោ យំ លោកោ
 អនិច្ចោ ឌុត្រោ វិបរិណាមនន្តោ អយំ លោកេ
 អាទិណវេ យោ លោកេ ធន្តាតប្បដិវិនយោ
 ធន្តាតប្បហានំ វិនំ លោកេ និស្សាណន្តិ ។
 យាវតីវត្តាហំ ភិក្ខុវេ ឯវំ លោកស្ស អស្សនេត្ថា
 អស្សនេតោ អាទិវត្តា អាទិណវតោ និស្សា-
 ណេត្ថា និស្សាណតោ យថាភូតំ ធាត្តញ្ញាសី

សម្លេងរំលឹក

[១១០] ខ្មោលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលមុននឹងប្រាសដីនី ភយាភ
 នៅជាគោតិសព្វ មិនទាន់ប្រាសដីនីទៅឡើយ មានសេចក្តីច្រើនដូច្នេះ
 ថា ភានិសង្ឃដូចម្តេច ទោសដូចម្តេច ការលាស់ខ្លួនចេញដូចម្តេច
 ក្នុងលោក ។ ខ្មោលភិក្ខុទាំងឡាយ ភយាភនោះ មានសេចក្តីច្រើនដូច្នេះថា
 សភាវៈណាមកឡើងព្រោះតាស្រីយសេចក្តីសុខ លោមនស្ស ក្នុងលោក
 សភាវៈនេះឈ្មោះថាជាភានិសង្ឃក្នុងលោក សភាវៈណាមកឡើងជាទុក្ខ
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ជាធម្មតា សភាវៈនេះឈ្មោះថាជាទោស
 ក្នុងលោក សភាវៈណាជាគ្រឿងចង្កោបន់ខ្លីឆ្អិនខ្លួន ជាគ្រឿងយរបង
 ខ្លីឆ្អិនក្នុងលោក សភាវៈនេះឈ្មោះថា ជាភាវលាស់ខ្លួនចេញ ក្នុង
 លោក ។ ខ្មោលភិក្ខុទាំងឡាយ ភយាភ នៅមិនទាន់ប្រាសដីនី ភានិសង្ឃ
 ភានិសង្ឃជាភានិសង្ឃផង ខ្លួនទោសថាជាទោសផង ខ្លួនភាវលាស់
 ខ្លួនចេញចាកលោក ថាជាភាវលាស់ខ្លួនចេញផង យ៉ាងនេះ ត្រឹមណា

គតិយាបណ្ណសមា សាម្ពាសិត្ត

នេវ ភាវហំ ភិក្ខុវេ សនេវនេ លោកេ សមាសេ
 សត្រញ្ញកេ សស្សមណាត្រាហ្មណិយា បដាយ
 សនេវមទុស្សយ អទុត្តំ សង្ខាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធ
 បទ្ខញ្ញាសី ។ យកោ ច ខាហំ ភិក្ខុវេ ឯវំ
 លោកេស្ស អស្សនេត្វា អស្សនេតោ អាទីនេវត្វា
 អាទីនេវតោ និស្សាណេត្វា និស្សាណេតោ យថាភូតំ
 អទ្ខញ្ញាសី អដាហំ ភិក្ខុវេ សនេវនេ លោកេ
 សមាសេ សត្រញ្ញកេ សស្សមណាត្រាហ្មណិយា
 បដាយ សនេវមទុស្សយ អទុត្តំ សង្ខាសម្ពោធិ
 អភិសម្ពុទ្ធ បទ្ខញ្ញាសី ។ ញាណេត្វា បនមេ ឧស្សនំ
 ឧបទាមិ អកុម្មា មេ វិមុត្តិ(១) អយមន្តិមា ជាតិ
 នត្ថំធានិ បុនត្ថកេតិ ។

[១០៦] លោកេស្សហំ ភិក្ខុវេ អស្សនេបរិយេសនំ
 អាចិ យោ លោកេ អស្សនោ ឥនធូ្យកមំ យាវតតោ
 លោកេ អស្សនោ បញ្ញាយ មេ សោ សុនិដ្ឋោ ។
 លោកេស្សហំ ភិក្ខុវេ អាទីនេវបរិយេសនំ អាចិ

១. វ. វ. ឧប្បា ២៥ ១០កោវិបុលំ ។

គតិយាបណ្ណសមា សាម្ពាសិត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតមិនម្តេចថាជាអ្នកគ្រាស់ដីធ្លីឲ្យអនុក្ករសម្មា-
 សម្ពោធិញ្ញាណក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក
 ក្នុងពន្ធកសក្ខ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិទេពធំ
 មនុស្សជ័សសត្រីមណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះអ្នកថាគតបាន
 គ្រាស់ដីធ្លីតាមពិតខ្លះកាន់សិទ្ធិថាជាតាមសិទ្ធិផងខ្លះទោសថាជាទោសផង
 ខ្ញុំកាលសង្ខេបចេញថាកាលគេថាជាតាមសិទ្ធិចេញផង យ៉ាងនេះ
 ក្នុងកាលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបគេថាគតម្តេចថាជាអ្នកគ្រាស់
 ដីធ្លីឲ្យអនុក្ករសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារ-
 លោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពន្ធកសក្ខ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំង
 មនុស្សជាសម្បត្តិទេពធំមនុស្សជ័សស ក្នុងកាលនោះ ។ ទាំងការ
 ដឹងដឹងការឃើញ ក៏តែឡើងដល់គេថាគតថា ការប្រសព្វរបស់គេថាគត
 បំណងកើត ជាតិនេះជាបំណង វិជ្ជាវនេះ ភព្វវិជ្ជា មិនមានឡើយ ។

[១០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតគ្រាថ្ន់ ស្វែងរក
 កាន់សិទ្ធិរបស់លោក សភាវណាជាតាមសិទ្ធិ ក្នុងលោក គេថាគត
 ក៏បានជួបប្រទះខ្លះសភាវនោះ កាន់សិទ្ធិទាំងអប្បលាហណ ក្នុងលោក
 កាន់សិទ្ធិនោះ គេថាគតឃើញច្បាស់ហើយដោយព្រាថ្ន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតគ្រាថ្ន់ ស្វែងរកទោសរបស់លោក

យោ លោកេ អាទីនេវេ តទជ្ឈតមំ យាវតតោ
 លោកេ អាទីនេវេ ចញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ ។
 លោកេស្សាហំ ភិក្ខុវេ វិស្សធាហិយេសំ អាទិ-
 យំ លោកេ វិស្សធា តទជ្ឈតមំ យាវតតំ
 លោកេ វិស្សធា ចញ្ញាយ មេ តំ
 សុទិដ្ឋំ ។ យាវកីវញ្ញាហំ ភិក្ខុវេ លោកេស្ស
 អស្សាធន្ទ អស្សាធតោ អាទីនេវេ អាទីនេវេតោ
 វិស្សធាន្ទ វិស្សធាតោ យថាភូតំ អត្តញ្ញាសី
 នេវ តាវហំ ភិក្ខុវេ សនេវតេ លោកេ សមាវតេ
 សត្រញ្ញតេ សស្សមណ្ឌត្រាហ្មណិយា ចដាយ សនេវ-
 មទុស្សយ អទុត្តរំ សម្មាសម្ពាទិ អភិសម្ពុទ្ធោ
 ចត្តញ្ញាសី ។ យតោ ច ទោហំ ភិក្ខុវេ លោកេស្ស
 អស្សាធន្ទ អស្សាធតោ អាទីនេវេ អាទីនេវេតោ
 វិស្សធាន្ទ វិស្សធាតោ យថាភូតំ អត្តញ្ញាសី

សភាវិណ្ឌណាវោសក្កិលោក ភវតតកំបានចូបប្រទេទ្ធោសភាវិនោះ
 ទោសតាំងអម្បាលមណ ក្នុងលោក ទោសនោះ ភវតតាយ័ញ្ញច្បាស់
 ហើយដោយប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវតតត្រាច់ ស្រូងរក
 ទ្វីការលាស់ខ្លួន ចេញចាកលោក ធម្មជាតិណាជាការលាស់ខ្លួន
 ចេញក្នុងលោក ភវតតកំបានចូបប្រទេទ្ធម្មជាតិនោះ ការលាស់ខ្លួន
 ចេញតាំងអម្បាលមណ ក្នុងលោក ការលាស់ខ្លួនចេញនោះ ភវតត
 កំបានយ័ញ្ញច្បាស់ហើយដោយប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវតត
 មិនទាត់ប្រាសដីនីតាមពិតទូទៅកាន់សិទ្ធិថាជាភាន់សិទ្ធិផង ទ្វីទោស
 ថាជាទោសផង ទ្វីការលាស់ខ្លួនចេញចាកលោកថាជាការលាស់
 ខ្លួនចេញផង ដកបណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវតតកំមិន
 ទាត់ប្រាថ្នាថាជាអ្នកប្រាសដីនីទ្វីវមុត្តសេដ្ឋសម្ពាទិញ ណ ក្នុងលោក
 ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំង
 សមណត្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព ទាំងមនុស្សជីវសស ដកប
 នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែភវតត បានប្រាសដីនីតាមពិត
 ទូទៅកាន់សិទ្ធិថាជាភាន់សិទ្ធិផង ទ្វីទោសថាជាទោសផង ទ្វីការលាស់
 ខ្លួនចេញចាកលោកថាជាការលាស់ខ្លួនចេញផង ក្នុងកាលណា

អថាហំ ភិក្ខុវេ សនេវតេ លោកេ សមាវតេ
 សព្វញ្ញតេ សស្សមណាស្រា ឬណីយា មជាយ
 សនេវេនុស្សយ អនុត្តំ សន្នាសន្នាធិ អភិសម្ពុធ្វ
 បទ្ធាសី ។ ញាណាញ បទ មេ នស្សនំ ឧទទាទិ
 អតុញ្ញា មេ វិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិជាតំ
 បុនត្ថវោតិ ។

[១០៧] នោ វេតំ ភិក្ខុវេ លោកេ អស្សនោ

អភវិស្ស នយេនំ សន្តា លោកេ សារដ្ឋយ្យំ

យស្មា ច ទោ ភិក្ខុវេ អន្តិ លោកេ

អស្សនោ តស្មា សន្តា លោកេ សារដ្ឋន្តិ ។

នោ វេតំ ភិក្ខុវេ លោកេ អានិទេវេ អភវិស្ស

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបតែយករបៀបជាស្មាស្រាសដឹងនូវអនុត្តរសម្មា

សម្ពាធិញ្ញាណ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅលោក មាហលោក ព្រហ្មលោក

ក្នុងពល្លសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងអនុស្សជាសម្មតិទេវា ទាំង

មនុស្សជ័រសស ក្នុងកាលនោះ ។ ទាំងការដឹងនឹងការឃើញ ក៏កើត

ឡើងដល់តថាគរថា ការប្រស្រឡះចល់តថាគរ មិនកំរើកទេ ជាតិទេ

ជាទីបំផុត វេទ្យវិនេ ភព្វិវៀត មិនមានឡើយ ។

[១០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគាត់សង្ស័យ មិនមានក្នុងលោក

ពួកសត្វក៏មិនឃើញក្រអាលនឹងគាត់សង្ស័យនេះក្នុងលោកដែរ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ ប្រោះហេតុតែគាត់សង្ស័យនោះនៅក្នុងលោក ពួកសត្វវិបត្រោ

ក្រអាលក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគាត់សង្ស័យក្នុងលោកមិនបានទេ

នយេនំ សត្តា លោកេ វិភិទ្ធកាយំ យស្មា ច ទោ
 ភិក្ខុវេ អត្ថំ លោកេ អាទីនេវា តស្មា សត្តា លោកេ
 វិភិទ្ធកាយំ ។ ទោ ទេតំ ភិក្ខុវេ លោកេ វិស្សាណំ
 អភវិស្ស នយេនំ សត្តា លោកេ វិស្សាណំ
 យស្មា ច ទោ ភិក្ខុវេ អត្ថំ លោកេ វិស្សាណំ
 តស្មា សត្តា លោកេ វិស្សាណំ ។ យាវតីវត្ថុ
 ភិក្ខុវេ សត្តា លោកេ អស្សាទត្ថ អស្សាទតោ
 អាទីនេវា អាទីនេវា វិស្សាណត្ថ វិស្សាណតោ
 យថាភូតំ វាទ្ធាត្ថាសំ នេវ តាវ ភិក្ខុវេ សត្តា សនេវតា
 លោកា សនាវតា សព្វាហ្មតា សស្សមណ-
 ព្រាហ្មណិយា ធម៌ាយ សនេវមនុស្សាយ វិស្សជា
 វិសំយុត្តា វិច្ឆុត្តា វិមរិយាធិកានេន ទេតសា វិហរិស្ស ។
 យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ សត្តា លោកេ អស្សាទត្ថ
 អស្សាទតោ អាទីនេវា អាទីនេវា
 វិស្សាណត្ថ វិស្សាណតោ យថាភូតំ វាទ្ធាត្ថាសំ

ពួកសត្វក៏មិនប្រកាន់ឡើយ ណាយនឹងទោសនេះក្នុងលោកដែរ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ព្រោះហេតុតែទោសនោះនៅក្នុងលោក ទើបពួកសត្វឡើយណាយ
 ក្នុងលោក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើការរលាស់ខ្លួនចេញខ្លះ មិនមាន
 ក្នុងលោកទេ ពួកសត្វក៏មិនប្រកាន់រលាស់ខ្លួននេះ ចេញចាកលោកបានដែរ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែការរលាស់ខ្លួនចេញមាននៅក្នុងលោក
 ទើបពួកសត្វរលាស់ខ្លួនចេញចាកលោកបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសត្វមិនចាត់ដឹងច្បាស់ តាមពិតខ្លាចនិសង្ស័យថាជាពិនិសង្ស័យ ឬ
 ទោសថាជាទោសផង ខ្លាចការរលាស់ខ្លួនចេញចាកលោកថា ជាការ
 រលាស់ខ្លួនចេញផង ផលបណ្តា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វមិនទាន់ប្រាស
 ចេញ មិនទាន់គង់ចេញ មិនទាន់ចេញស្រឡះចាកលោកព្រមទាំងទេវ-
 លោក មាវលោក ព្រហ្មលោក ចាកពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិទាំងមនុស្សដ៏សេស មានចិត្តមិនទាន់ប្រាសចាក
 ព្រំដែនផលនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែពួកសត្វដឹងច្បាស់តាម
 ពិតខ្លាចនិសង្ស័យថាជាពិនិសង្ស័យ ឬទោសថាជាទោសផង ខ្លាចការ
 រលាស់ខ្លួនចេញចាកលោកថា ជាការរលាស់ខ្លួនចេញផង ក្នុងកាលណា

អង្គ ភិក្ខុវេរ សមណ្ឌ សាវេរីតា លោកា សមាសា
សម្រាហ្មណ៍ សម្មាសម្ពុទ្ធសាស្ត្រាប្បាណិយា បដិយ
សាវេរីមនុស្សាយ ធិស្សដា វិសំយុត្តា វិប្បមុត្តា
វិមរិយាធិកតេន ទេវតា វិហារន្តិទិ ។

(១០៨) យេ កេចិ ភិក្ខុវេរ សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា លោកស្ស អស្សាទត្ថ អស្សាទតោ
អាទិវេត្ថ អាទិវេតោ ធិស្សណត្ថ ធិស្សណតោ
យថាភូតំ ធម្មជាទន្តំ ន មេ តេ ភិក្ខុវេរ សមណា
វា ប្រាហ្មណា វា សមណេសុ វា សមណា-
សម្មតា ប្រាហ្មណេសុ វា ប្រាហ្មណសម្មតា ន ច
មន តេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថត្ថ ប្រាហ្ម-
ញ្ញត្ថត្ថ ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋេ សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្វា
ទុបសម្មន្តំ វិហារន្តិ ។ យេ ច ទោ កេចិ
ភិក្ខុវេរ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា លោកស្ស
អស្សាទត្ថ អស្សាទតោ អាទិវេត្ថ អាទិវេតោ
ធិស្សណត្ថ ធិស្សណតោ យថាភូតំ បដិទន្តំ
តេ ទោ យេ ភិក្ខុវេរ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ចេញ គេចចេញ ច្រកស្រឡះ
ចាករោងព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ត្រហូលោក ចាកទណ្ឌសត្វ
ព្រមទាំងសមណប្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសត្វទេវតា និងមនុស្សដ៏
សេសចានចិត្តប្រាសចាកព្រំដែនក្នុងកាលនោះ ។

(១០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ណាមួយមិន
ដឹងច្បាស់កាមភិក្ខុវេរភាពសិទ្ធិថា ជាភាពសិទ្ធិផង ឡើយថាជាភាពស
ផងឡើយការណ៍សំខ្លួនចេញចាករោងថា ជាការណ៍សំខ្លួនចេញផង ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គឺជាភក្តិមិនសន្មតថា
ជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈមិនសន្មតថាជាប្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកប្រាហ្មណ៍
ទេ រៀនថា ពួកនោះមានអាយុទាំងនោះ មិនទាន់ធ្វើឱ្យដក់ច្បាស់ឱ្យ
ប្រយោជន៍ ជាសេសសមណៈផង ឡើយប្រយោជន៍ ជាសេសប្រាហ្មណ៍ផង
ដោយប្រាថ្នាដ៏ឡើងដោយខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ សូមតែពួកសមណៈ ឬ ប្រាហ្មណ៍ណាមួយដឹងច្បាស់ កាមភិក្ខុ
ឡើយថាជាភាពសិទ្ធិផង ឡើយថាជាភាពសផង ឡើយការ
ណ៍សំខ្លួនចេញចាករោងថាជាការណ៍សំខ្លួនចេញផង ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ពួកសមណៈ ឬ ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គឺជាភក្តិ សន្មតថា

សមណសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណសុ
ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយសុត្តោ សាមញ្ញត្ថពុ
ព្រាហ្មញ្ញត្ថពុ និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា
ឧបសម្បជ្ជំ វិហារន្តីតិ ។

[១០៩] ឆ្លើយទ្រង់ ភិក្ខុវេ អរិយស្ស វិជយេ
យនិទំ ភីតំ ឧម្មត្តតមិទំ ភិក្ខុវេ អរិយស្ស វិជយេ
យនិទំ ឧជ្ឈំ កោណិកមិទំ ភិក្ខុវេ អរិយស្ស
វិជយេ យនិទំ អតីវលំ ធន្តវិទំសត្តហសិតំ ។
តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ សេតុយាតោ ភីតេ សេតុយាតោ
នាច្ច អលំ វេ ធម្មប្បមោទិតាទំ សតំ សិតំ
សិទ្ធភត្តាយាតិ ។

[១១០] ឆ្លើយ ភិក្ខុវេ បដិសេវនាយ ធន្តំ ធន្តិ ។
តតមេសំ ឆ្លើយ ។ សុប្បស្ស ភិក្ខុវេ បដិសេវនាយ
ធន្តំ ធន្តិ សុវាទេយថាទស្ស ភិក្ខុវេ បដិសេវនាយ
ធន្តំ ធន្តិ មេវនធម្មសមាចត្តិយា ភិក្ខុវេ បដិសេវនាយ
ធន្តំ ធន្តិ ។ ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ ឆ្លើយ បដិសេ-
វនាយ ធន្តំ ធន្តិ ។

ជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈ សម្មតាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍
ស្ម័គ្រជា អ្នកដ៏មានកាយតាំងនោះ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវប្រយោជន៍ ជា
របស់សមណៈផង នូវប្រយោជន៍ ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ផង ដោយប្រាថ្នាដ៏
ឧត្តមដោយទូលំទូលាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ។

[១១១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការព្រៀងទុកដូចជាការយំ ក្នុង
អាយុវិវិធី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការព្រៀងទុកដូចជាការគួរ ក្នុងអាយុវិវិធី
ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ការសើចក្អកក្អាយ ចេញញញើតឱ្យកន្ទួនហួស
វេលា ទុកដូចជាវិល្យាង្គក្នុង ក្នុងអាយុវិវិធី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចំបាក់ស្លាមក្នុងការព្រៀង ចូរចំបាក់
ស្លាមក្នុងការពេញ កាលអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីរីករាយ ក្នុងហេតុ
(ណាមួយ) គ្រាន់តែសំដែងការព្រាញឱ្យម៉្លេះឈ្មោះឈ្មោះ ។

[១១២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការសេចក្តីពោះពេទ្យយ៉ាងម៉េចនេះ
ត្រូវឆ្កែខ្លះ ។ ឈាមដ៏ស្អាតៗ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺសេចក្តីការពេទ្យ
លក្ខណៈនេះត្រូវ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការសេចក្តីស្រៀងស្រា គឺសុភវិនិ
មេយ៍ មិនចេះត្រូវ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការសេចក្តីពោះពេទ្យប្រកប
ដោយមេជ្ជមេជ្ជ មិនចេះត្រូវ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការសេចក្តីពោះ
ពេទ្យ ឈាមនេះ មិនចេះត្រូវឡើយ ។

[១១០] អថេតោ អនាថចិណ្ឌិតោ គហបតី
 យេន ភគវា តេទុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា ភគវន្តំ
 អភំវាធខត្វា ឯកាបន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកាបន្តំ ឯសិទ្ធំ
 តោ អនាថចិណ្ឌិតំ គហបតី ភគវា ឯកទកោច ចិត្ត
 គហបតី អត្ថំតេ កាយកម្មម្យំ អត្ថំតំ ហោតិ
 វចីកម្មម្យំ អត្ថំតំ ហោតិ មនោកម្មម្យំ អត្ថំតំ
 ហោតិ ។ តស្ស អត្ថំតតកាយកម្មស្ស អត្ថំតវចី-
 កម្មស្ស អត្ថំតមនោកម្មស្ស កាយកម្មម្យំ អវស្សតំ
 ហោតិ វចីកម្មម្យំ អវស្សតំ ហោតិ មនោកម្មម្យំ
 អវស្សតំ ហោតិ ។ តស្ស អវស្សតកាយកម្មស្ស
 អវស្សតវចីកម្មស្ស អវស្សតមនោកម្មស្ស កាយ-
 កម្មម្យំ បូតិតំ ហោតិ វចីកម្មម្យំ បូតិតំ ហោតិ
 មនោកម្មម្យំ បូតិតំ ហោតិ ។ តស្ស បូតិតកាយ-
 កម្មស្ស បូតិវចីកម្មស្ស បូតិមនោកម្មស្ស ០
 ភន្តកំ មរណំ ហោតិ ០ ភន្តិកា កាលកិរិយា ។
 សេយ្យជាម៍ គហបតី ភូមាភារ ទុច្ឆន្ទ

[១១១] ត្រាវោះ អនាថចិណ្ឌិតហេតី ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយគំ
 អភ័យក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថចិណ្ឌិតហេតី អភ័យក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតី កាល
 បើចិត្តដែលបុគ្គលមិនទាន់រក្សាហើយ កាយកម្មកំឈ្មោះថា មិនទាន់រក្សា
 ផង វិចីកម្មកំឈ្មោះថា មិនទាន់រក្សាផង មនោកម្មកំឈ្មោះថា មិនទាន់
 រក្សាផងដែរ ។ កាលបុគ្គលនោះមិនរក្សាកាយកម្ម មិនរក្សាវិចីកម្ម មិន
 រក្សាមនោកម្ម កាយកម្មកំឈ្មោះថាជាក វិចីកម្មកំឈ្មោះថាជាក មនោកម្មកំ
 ឈ្មោះថាជាក (ដោយពតាទិក្ខុលេស) ។ កាលបុគ្គលនោះ មានកាយ-
 កម្មជាក មានវិចីកម្មជាក មានមនោកម្មជាកដោយពតាទិក្ខុលេសហើយ
 កាយកម្មកំឈ្មោះថា ស្អុយផង វិចីកម្មកំឈ្មោះថា ស្អុយផង មនោកម្មកំ
 ឈ្មោះថា ស្អុយផងដែរ ។ កាលបុគ្គលនោះមានកាយកម្មស្អុយ មានវិចីកម្ម
 ស្អុយ មានមនោកម្មស្អុយហើយ មារណៈ(បុគ្គលនោះ)មិនល្អទេ កាលកិរិយា
 ក៏មិនល្អទេ ។ ម្ចាស់គហបតី អ្វីជាផ្ទះមានកំពូល ដែលបុគ្គលប្រគល់មិនដឹង

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំទូលាយ សិរីសិរីយោ

ក្សេមម្បី អរក្ខតំ ហោតិ គោចរណសិយោបិ អរក្ខតា
 ហោតិ កំភិបិ អរក្ខតា ហោតិ ក្សេមម្បី អរស្សតំ ហោតិ
 គោចរណសិយោបិ អរស្សតា ហោតិ កំភិបិ អរស្សតា
 ហោតិ ក្សេមម្បី បូតិកំ ហោតិ គោចរណសិយោបិ បូតិ-
 កា ហោតិ កំភិបិ បូតិកា ហោតិ ឯវេហេ ទោ កហាបតិ
 ធិត្ថេ អរក្ខតេ ។ ឯវេ ។ ឧ កត្ថតំ មរណំ ហោតិ ឧ កត្ថិកា
 កាលកិរិយា ។ ធិត្ថេ កហាបតិ រក្ខតេ កាយកម្មម្បី
 រក្ខតំ ហោតិ វិធីកម្មម្បី រក្ខតំ ហោតិ មនោកម្មម្បី
 រក្ខតំ ហោតិ តស្ស រក្ខតិកកាយកម្មស្ស រក្ខតិកវិ-
 កម្មស្ស រក្ខតិកមនោកម្មស្ស កាយកម្មម្បី អរស្សតំ
 ហោតិ វិធីកម្មម្បី អរស្សតំ ហោតិ មនោកម្មម្បី
 អរស្សតំ ហោតិ ។ តស្ស អរស្សតកាយកម្មស្ស
 អរស្សតវិធីកម្មស្ស អរស្សតមនោកម្មស្ស កាយ-
 កម្មម្បី អបូតិកំ ហោតិ វិធីកម្មម្បី អបូតិកំ ហោតិ
 មនោកម្មម្បី អបូតិកំ ហោតិ ។ តស្ស អបូតិ-
 កាយកម្មស្ស អបូតិវិធីកម្មស្ស អបូតិមនោកម្មស្ស

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំទូលាយ សិរីសិរីយោ

កំលូកកំរក្សតុកមិនបាន បន្តិកកំរក្សតុកមិនបាន ជញ្ជូនកំរក្សតុកមិន
 បាន កំលូកកំរក្សតុកមិនបាន បន្តិកកំរក្សតុកមិនបាន ជញ្ជូនកំរក្សតុកមិន
 បាន កំលូកកំរក្សតុកមិនបាន បន្តិកកំរក្សតុកមិនបាន ជញ្ជូនកំរក្សតុកមិន
 បាន បន្តិកកំរក្សតុក ជញ្ជូនកំរក្សតុក យំដីណា ម្ចាស់គហបតី កាលបើចិត្តដែល
 បុគ្គលមិនក្សតុហើយ ។ ឯវេ ។ មនោកម្មមិនល្អទេ កាលកំរយាកមិនល្អទេ
 យំដីណាដែរ ។ ម្ចាស់គហបតី កាលបើចិត្តដែលបុគ្គលក្សតុហើយ
 កាយកម្មកំរយាក បានក្សតុ វិធីកម្មកំរយាក បានក្សតុ មនោកម្មកំ
 រយាក បានក្សតុដែរ កាលបុគ្គលនោះ ក្សតុកាយកម្ម ក្សតុវិធីកម្ម
 ក្សតុមនោកម្ម កាយកម្មកំរយាក មិនដាក់ វិធីកម្មកំរយាក មិនដាក់
 មនោកម្មកំរយាក មិនដាក់ ដោយកតាចិត្តិលេស ។ កាលបុគ្គល
 នោះ មានកាយកម្មមិនដាក់ មានវិធីកម្មមិនដាក់ មានមនោកម្មមិន
 ដាក់ ដោយកតាចិត្តិលេសហើយ កាយកម្ម (របស់បុគ្គលនោះ) កំរមិន
 ស្អុយ វិធីកម្មកំរមិនស្អុយ មនោកម្មកំរមិនស្អុយដែរ ។ កាលបុគ្គលនោះ
 មានកាយកម្មមិនស្អុយ មានវិធីកម្មមិនស្អុយ មានមនោកម្មមិនស្អុយ

កង្កែប មរណ៍ ហោតិ កង្កែប កាលកិរិយា ។
 សេយ្យជាមិ កហមតិ កូដាតា កុដ្ឋន្ត កូដ្ឋន្ត
 កង្កែប ហោតិ កោតាណសិយោមិ កង្កែប ហោតិ
 កង្កែប កង្កែប ហោតិ កូដ្ឋន្ត អនុស្សតិ ហោតិ
 កោតាណសិយោមិ អនុស្សតា ហោតិ កង្កែប អនុស្សតា
 ហោតិ កូដ្ឋន្ត អនុតិក ហោតិ កោតាណសិយោមិ
 អនុតិកា ហោតិ កង្កែប អនុតិកា ហោតិ ឯវមេ
 ទោ កហមតិ ចិត្ត កង្កែប ។ បេ ។ កង្កែប
 មរណ៍ ហោតិ កង្កែប កាលកិរិយា ។

[១១២] អដទោ អនាថបិណ្ឌកោ កហមតិ យេន
 កតា តេនុបស្សន្តិ ឧបស្សន្តិ កតា អតិកេតា
 ឯកមន្ត ចិសិទិ ។ ឯកមន្ត ចិសិទិ ទោ អនាថ-
 បិណ្ឌកោ កហមតិ កតា ឯកមន្ត ចិត្ត កហមតិ
 ក្បាបន្ត កាយកម្មន្ត ក្បាបន្ត ហោតិ វិចិត្តកម្មន្ត
 ក្បាបន្ត ហោតិ មនោកម្មន្ត ក្បាបន្ត ហោតិ ។ កស្ស
 ក្បាបន្តកាយកម្មស្ស ក្បាបន្តវិចិត្តកម្មស្ស ក្បាបន្តមនោ-
 កម្មស្ស ឧ កង្កែប មរណ៍ ហោតិ ឧ កង្កែប
 កាលកិរិយា ។ សេយ្យជាមិ កហមតិ កូដាតា

មរណៈ (របស់បុគ្គលនោះ) កាលកិរិយាកំលោះ ។ ម្ចាស់គហមតិ ដូចជាផ្ទះ
 មានកំលោះ ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិហើយ កំលោះកំលោះទុកបាន បង្កើត
 ក្បាបន្តបាន ដក្ខន្តិកកំលោះទុកបាន កំលោះកំលោះទុកបាន បង្កើតកំលោះ
 ទុកបាន ដក្ខន្តិកកំលោះទុកបាន កំលោះកំលោះទុកបាន បង្កើតកំលោះ
 ទុកបាន ដក្ខន្តិកកំលោះទុកបាន កំលោះកំលោះទុកបាន បង្កើតកំលោះ
 ទុកបាន យ៉ាងណា ម្ចាស់គហមតិ កាលបើចិត្តដែលបុគ្គល
 ក្បាបន្ត ។ បេ ។ មរណៈកំលោះ កាលកិរិយាកំលោះ យ៉ាងនោះដែរ ។

[១១២] គ្រានោះ អនាថបិណ្ឌកោគហមតិ ចូលទៅកាលព្រះដ៏
 មានប្រាភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានប្រាភាគ ហើយក៏
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌកោគហមតិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
 ហើយ ព្រះដ៏មានប្រាភាគ ទ្រង់ស្រាវជ្រាវនេះថា ម្ចាស់គហមតិ
 កាលបើចិត្តព្យាបាលហើយ ឈរកម្មកំលោះទុកបានដែរ វិចិត្តកម្មកំលោះ-
 ទុកបានដែរ មនោកម្មកំលោះទុកបានដែរ ។ កាលបុគ្គលនោះ បាន
 កាយកម្មប្រកបដោយព្យាបាល បានវិចិត្តកម្មប្រកបដោយព្យាបាល បាន
 មនោកម្មប្រកបដោយព្យាបាលហើយ មរណៈ (របស់បុគ្គលនោះ) កំលោះ
 កាលកិរិយាកំលោះ ។ ម្ចាស់គហមតិ ដូចជាផ្ទះមានកំលោះ

ទុក្ខន្ទេ ក្សេមម្បិ ក្សេមន្ទំ ហោតិ តោចាណ-
 សិយោភិ ក្សេមន្ទា ហោន្តិ ភិក្ខុចំ ក្សេមន្ទា ហោតិ
 ឯវាមេវ ទោ កហមតិ ចិត្ត ក្សេមន្ទេ ។ មេ ។ ន
 កន្ទតំ មរណំ ហោតិ ន កន្ទិកា កាលកិរិយា ។
 ចិត្តេ កហមតិ អក្សេមន្ទេ កាយកម្មម្បិ អក្សេមន្ទំ
 ហោតិ វចិត្តម្បិ អក្សេមន្ទំ ហោតិ មហោកម្មម្បិ
 អក្សេមន្ទំ ហោតិ ។ វស្ស អក្សេមន្ទកាយកម្មស្ស
 អក្សេមន្ទវចិត្តម្បិ អក្សេមន្ទមហោកម្មស្ស កន្ទតំ
 មរណំ ហោតិ កន្ទិកា កាលកិរិយា ។ សេយ្យថាចំ
 កហមតិ ក្សេមន្ទេ ក្សេមម្បិ អក្សេមន្ទំ
 ហោតិ តោចាណសិយោចំ អក្សេមន្ទា ហោន្តិ ភិក្ខុចំ
 អក្សេមន្ទា ហោតិ ឯវាមេវ ទោ កហមតិ ចិត្តេ
 អក្សេមន្ទេ ។ មេ ។ កន្ទតំ មរណំ ហោតិ
 កន្ទិកា កាលកិរិយាតិ ។

[១០៣] តិណិមាទំ ភិក្ខុវេ ទំនាទាទំ កក្កាទំ
 សមុទយាយ ។ កក្កាទំ តិណិ ។ លោកោ ទំនាទំ

ដែលបុគ្គលប្រកបដោយ កំលាំងកំលាំង ចង្អុលកំលាំង ដក្ខាន់កំលាំង
 ម្នាលឧបាសិក កាលបើចិត្តព្យាបាលហើយ ។ មេ ។ មរណៈកំលាំង កាល-
 កិរិយាកំលាំង ដូច្នេះវា ។ ម្នាលឧបាសិក កាលបើចិត្ត ចំនព្វព្យាបាល
 ហើយកាយកម្មកំលាំងព្យាបាល វចិត្តកំលាំងព្យាបាល មហោកម្មកំលាំង
 ព្យាបាល ។ កាលបុគ្គលនោះ មានកាយកម្ម មិនប្រកបដោយព្យាបាល
 មានវចិត្ត មិនប្រកបដោយព្យាបាល មានមហោកម្ម មិនប្រកបដោយ
 ព្យាបាលហើយ មរណៈកំលាំង កាលកិរិយាកំលាំង ។ ម្នាលឧបាសិក ដូចជាដូច
 មានកំលាំង ដែលបុគ្គលប្រកបដោយ កំលាំងកំលាំង ចង្អុលកំលាំង ដក្ខាន់កំលាំង
 ដក្ខាន់កំលាំង ម្នាលឧបាសិក កាលបើចិត្តចំនព្វព្យាបាលហើយ ។ មេ ។
 មរណៈកំលាំង កាលកិរិយាកំលាំង ដូច្នេះវា ។

[១១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនេះហេតុ ពុំយ៉ាង នៃការ
 កើតឡើងនៃកម្ម ។ ហេតុ ពុំយ៉ាង ដូចម្តេច ។ គឺលោកៈ ជាហេតុ

កង្កែប សមុទយាយ ខោសា ជំនាត់
 កង្កែប សមុទយាយ ខោសា ជំនាត់ កង្កែប
 សមុទយាយ ។ យំ ក៏តូច លោកឃ្លកត់ កង្កែប
 លោកជំ លោកជំនាត់ លោកសមុទយំ តំ កង្កែប
 អកុសលំ តំ កង្កែប សាវ័ជ្ជំ តំ កង្កែប ធុត្តវិចារតំ
 តំ កង្កែប កង្កែបសមុទយាយ សំវត្ថុតិ ធន តំ កង្កែប
 កង្កែបរោងាយ សំវត្ថុតិ ។ យំ ក៏តូច ខោសាឃ្លកត់
 កង្កែប ខោសាជំ ខោសាជំនាត់ ខោសាសមុទយំ តំ កង្កែប
 អកុសលំ តំ កង្កែប សាវ័ជ្ជំ តំ កង្កែប ធុត្តវិចារតំ
 តំ កង្កែប កង្កែបសមុទយាយ សំវត្ថុតិ ធន តំ កង្កែប
 កង្កែបរោងាយ សំវត្ថុតិ ។ យំ ក៏តូច ខោសាឃ្លកត់
 កង្កែប ខោសាជំ ខោសាជំនាត់ ខោសាសមុទយំ តំ កង្កែប
 អកុសលំ តំ កង្កែប សាវ័ជ្ជំ តំ កង្កែប ធុត្តវិចារតំ
 តំ កង្កែប កង្កែបសមុទយាយ សំវត្ថុតិ ធន តំ កង្កែប
 កង្កែបរោងាយ សំវត្ថុតិ ។ ឥតិយា ខោ ក៏តូច តំណិ
 ជំនាត់ កង្កែប សមុទយាយ ។ ឥតិយា ក៏តូច
 ជំនាត់ កង្កែប សមុទយាយ ។ ឥតិយា តំណិ ។

ខែការកើតឡើងនៃកម្ម ១ ខោសាជាហេតុនៃការកើតឡើងនៃកម្ម ១
 ហេតុជាហេតុនៃការកើតឡើងនៃកម្ម ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំណីឡាយ
 កម្មណា សម្រេចបត់ពីលោកៈ កើតមកពីលោកៈ មានលោកៈ
 ជាហេតុ មានលោកៈជាផែនកើត កម្មនោះជាអកុសល កម្មនោះ
 ប្រកបដោយខោសា កម្មនោះមានទុក្ខជាវិបាក កម្មនោះប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកើតឡើងនៃកម្ម កម្មនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរលត់ទៅនៃកម្ម ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចំណីឡាយ កម្មណាសម្រេចបត់ពីខោសា កើតមកពីខោសា
 មានខោសាជាហេតុ មានខោសាជាផែនកើត កម្មនោះជាអកុសល
 កម្មនោះប្រកបដោយខោសា កម្មនោះមានទុក្ខជាវិបាក កម្មនោះប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីកើតឡើងនៃកម្ម កម្មនោះមិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរលត់ទៅនៃកម្ម ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចំណីឡាយ កម្មណាសម្រេចបត់ពីហេតុ កើតមកពីហេតុ
 មានហេតុជាហេតុ មានហេតុជាផែនកើត កម្មនោះជាអកុសល
 កម្មនោះប្រកបដោយខោសា កម្មនោះមានទុក្ខជាវិបាក កម្មនោះ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតឡើងនៃកម្ម កម្មនោះ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 រលត់ទៅនៃកម្ម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំណីឡាយ ហេតុ ធាយ៉ាងនេះឯង
 ដើម្បីកើតឡើងនៃកម្ម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំណីឡាយ ហេតុ ធាយ៉ាង
 នេះ ដើម្បីកើតឡើងនៃកម្ម ។ ហេតុ ធាយ៉ាងដូច្នេះដូច្នេះ ។

[១១២] ត្រីណីបាតិ កិក្ខុវេ វិទាបាតិ កាខ្នង
 សុប្បាយ ។ កាតាបាតិ ត្រីណី ។ អតីតេ
 កិក្ខុវេ ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ធម្មេ អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ
 អនាគតេ កិក្ខុវេ ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ធម្មេ អារត្ត
 ធម្មោ ជាយតិ បុព្វបុរិសេ កិក្ខុវេ ធន្តរកដ្ឋាបិយេ
 ធម្មេ អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ ។ កថាបិក្ខុវេ កិក្ខុវេ
 អតីតេ ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ធម្មេ អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ ។
 អតីតេ កិក្ខុវេ ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ធម្មេ អារត្ត
 ធម្មោ ជាយតិ អនុវិទាបាតិ អនុវិទាបាតិ ។ កស្ស អតីតេ
 ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ធម្មេ អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ អនុវិទាបាតិ
 ធម្មោ ជាយតិ អនុវិទាបាតិ ធម្មោ ជាយតិ ធន្តរកដ្ឋាបិ
 យេ ធម្មោ ជាយតិ ធម្មោ ជាយតិ ។ ឯតាបាតិ
 កិក្ខុវេ សញ្ញាជិវិ វិទាបិ យោ ធម្មោ សាវកោ ។
 ឯវិ ទោ កិក្ខុវេ អតីតេ ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ធម្មេ
 អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ ។ កថាបិក្ខុវេ អនាគតេ
 ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ធម្មេ អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ ។

[១១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យោគុ ឲ្យ យ៉ាងនេះ ដើម្បីតែ
 ច្រើននៃកម្ម ។ ឲ្យ យ៉ាងតែដូចម្តេចនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី
 ភាវៈចិត្តកើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌ជាទីកំណត់នៃធន្តរកដ្ឋាបិយេ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីភាវៈចិត្តកើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌ ជាទីកំណត់នៃ
 ធន្តរកដ្ឋាបិយេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីភាវៈចិត្តកើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញាធម៌ ជាទីកំណត់នៃធន្តរកដ្ឋាបិយេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 សេចក្តីភាវៈចិត្តកើតឡើងព្រោះប្រាជ្ញាធម៌ជាទីកំណត់នៃធន្តរកដ្ឋាបិយេ
 ក្នុងមុខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មុន្តបុគ្គលមានចិត្តត្រង់រឿយៗ ឯចារាណរឿយៗ
 ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌ ជាទីកំណត់នៃធន្តរកដ្ឋាបិយេ ។ កាលបុគ្គលនោះ បាន
 ចិត្តត្រង់រឿយៗ ឯចារាណរឿយៗ ប្រាជ្ញាធម៌ ជាទីកំណត់នៃធន្តរកដ្ឋាបិ
 យេ ។ សេចក្តីភាវៈចិត្តកើតឡើង មុន្តបុគ្គលនោះ មានសេចក្តីភាវៈចិត្ត
 កើតឡើងហើយ នៃវិប្បកម្មដោយធម៌ទាំងនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភាវៈចិត្តកើតឡើង ដែលប្រកបដោយរាគៈ ថា ជាសញ្ញាជិវិ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា សេចក្តីភាវៈចិត្តកើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញា
 ធម៌ជាទីកំណត់នៃធន្តរកដ្ឋាបិយេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីភាវៈ
 ចិត្តកើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌ជាទីកំណត់នៃធន្តរកដ្ឋាបិយេ ។

អនាគតេ ភិក្ខុវេ ទទ្ធភកដ្ឋានីយេ ធម្មេ អារត្ត
 ទេវសា អនុវិគត្តេតិ អនុវិចារេតិ ។ តស្ស អនាគតេ
 ទទ្ធភកដ្ឋានីយេ ធម្មេ អារត្ត ទេវសា អនុវិគត្ត-
 យតោ អនុវិចារយតោ ធម្មោ ជាយតិ ទទ្ធជារោ
 តេហំ ធម្មេហំ សំយុត្តោ ហោតិ ។ ឯតាហំ ភិក្ខុវេ
 សញ្ញាជនំ វនាមិ យោ ទេវសោ សារាតោ ។
 ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ អនាគតេ ទទ្ធភកដ្ឋានីយេ ធម្មេ
 អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ ។ តថញ្ច ភិក្ខុវេ បច្ចុប្បន្នេ
 ទទ្ធភកដ្ឋានីយេ ធម្មេ អារត្ត ធម្មោ ជាយតិ ។
 បច្ចុប្បន្នេ ភិក្ខុវេ ទទ្ធភកដ្ឋានីយេ ធម្មេ អារត្ត
 ទេវសា អនុវិគត្តេតិ អនុវិចារេតិ ។ តស្ស បច្ចុប្បន្នេ
 ទទ្ធភកដ្ឋានីយេ ធម្មេ អារត្ត ទេវសា អនុវិគត្ត-
 យតោ អនុវិចារយតោ ធម្មោ ជាយតិ ទទ្ធជារោ
 តេហំ ធម្មេហំ សំយុត្តោ ហោតិ ។ ឯតាហំ
 ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនំ វនាមិ យោ ទេវសោ សារាតោ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានចិត្តត្រង់អើយ ។ ពិចារណាអើយ ។ ព្រោះ
 ប្រាប្បនូវធម៌ ជាទីតាំងនៃទទ្ធភក ជាអនាគត ។ កាលបុគ្គលនោះ មានចិត្ត
 ត្រង់អើយ ។ ពិចារណាអើយ ។ ព្រោះប្រាប្បនូវធម៌ជាទីតាំងនៃទទ្ធភក
 ជាអនាគត សេចក្តីជាប់ចិត្តក៏កើតឡើង បុគ្គលនោះ លុះមានសេចក្តីជាប់
 ចិត្តកើតឡើងហើយ ក៏នឹងប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 គឺជាអនាគតាលទូចិត្តដែលប្រកបដោយធម៌ថា ជាសញ្ញាជន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ យ៉ាងណាឆ្ងោសថា សេចក្តីជាប់ចិត្តក៏កើតឡើង ព្រោះប្រាប្បនូវ
 ធម៌ ជាទីតាំងនៃទទ្ធភក ជាអនាគត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីជាប់
 ចិត្តកើតឡើង ព្រោះប្រាប្បនូវធម៌ជាទីតាំងនៃទទ្ធភក ជាបច្ចុប្បន្នដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបុគ្គល មានចិត្តត្រង់អើយ ។ ពិចារណាអើយ ។
 ព្រោះប្រាប្បនូវធម៌ ជាទីតាំងនៃទទ្ធភក ជាបច្ចុប្បន្ន ។ កាលបុគ្គលនោះ
 មានចិត្តត្រង់អើយ ។ ពិចារណាអើយ ។ ព្រោះប្រាប្បនូវធម៌ ជាទីតាំងនៃ
 ទទ្ធភកជាបច្ចុប្បន្ន សេចក្តីជាប់ចិត្តក៏កើតឡើង បុគ្គលនោះ លុះមានសេចក្តី
 ជាប់ចិត្តកើតឡើងហើយ ក៏នឹងប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ គឺជាអនាគតាលទូចិត្ត ដែលប្រកបដោយធម៌ថា ជាសញ្ញាជន ។

ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បទុប្បន្នេ ធន្តរកដ្ឋាធិយេ ធម្មេ
 អាវុត្ត ធម្មោ ជាយតិ ។ ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ តីណិ
 ធិនាបាធិ កង្ការំ សមុធយាយ ។ តីណិបាធិ
 ភិក្ខុវេ ធិនាបាធិ កង្ការំ សមុធយាយ ។ កតតមាធិ
 តីណិ ។ អតីតេ ភិក្ខុវេ ធន្តរកដ្ឋាធិយេ ធម្មេ
 អាវុត្ត ធម្មោ ធន ជាយតិ អនាគតេ ភិក្ខុវេ
 ធន្តរកដ្ឋាធិយេ ធម្មេ អាវុត្ត ធម្មោ ធន ជាយតិ
 បទុប្បន្នេ ភិក្ខុវេ ធន្តរកដ្ឋាធិយេ ធម្មេ អាវុត្ត
 ធម្មោ ធន ជាយតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ អតីតេ
 ធន្តរកដ្ឋាធិយេ ធម្មេ អាវុត្ត ធម្មោ ធន
 ជាយតិ ។ អតីតាធិ ភិក្ខុវេ ធន្តរកដ្ឋាធិយាធិ
 ធម្មាធិ អាយតី វិហាកំ បដិបាទតិ អាយតី
 វិហាកំ វិធីត្វា តទគិធិវដ្ឋតិ តទគិធិវដ្ឋត្វា ធម្មសា
 អភិវាដេត្វា (១) បញ្ញាយ អតិវដ្ឋិ ចស្សតិ ។ ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ អតីតេ ធន្តរកដ្ឋាធិយេ ធម្មេ អាវុត្ត
 ធម្មោ ធន ជាយតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ អនាគតេ
 ធន្តរកដ្ឋាធិយេ ធម្មេ អាវុត្ត ធម្មោ ធន ជាយតិ ។

ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា សេចក្តីដាច់ចិត្តមិនកើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាសចេញពីចម្លើយ ជាទីតាំងនៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ ចំណីនេះ
 ជាហេតុឲ្យយ៉ាង នៃការកើតឡើងនៃកម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ
 ហេតុឲ្យយ៉ាងនេះ ដើម្បីកើតឡើងនៃកម្ម ។ ឲ្យយ៉ាង ដូចម្តេច
 នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ សេចក្តីដាច់ចិត្តមិនកើតឡើង ព្រោះប្រាសចេញ
 ពីចម្លើយ ជាទីតាំងនៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ សេចក្តីដាច់ចិត្ត
 មិនកើតឡើង ព្រោះប្រាសចេញពីចម្លើយ ជាទីតាំងនៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ ជាអនាគត ។
 ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ សេចក្តីដាច់ចិត្តមិនកើតឡើង ព្រោះប្រាសចេញពីចម្លើយ ជាទី
 តាំងនៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ ចុះសេចក្តីដាច់ចិត្ត
 មិនកើតឡើង ព្រោះប្រាសចេញពីចម្លើយ ជាទីតាំងនៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ ដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ បុគ្គលដ៏ឆ្លាស់វៃវិបាកនៃចម្លើយចំណីឡាយ ជាទី
 តាំងនៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ លុះដឹងខ្លួនវិបាកនោះហើយ តំលៃបេតិកភណ្ឌ
 នោះ លុះលះបេតិកភណ្ឌនោះហើយ ទើបមានចិត្តឡើងឈរ ហើយ
 ចាត់អ្នកដើម្បីឲ្យស្វាស ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ យ៉ាងនេះ
 ឈ្មោះថា សេចក្តីដាច់ចិត្តមិនកើតឡើង ព្រោះប្រាសចេញពីចម្លើយ ជាទីតាំង
 នៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណីឡាយ ចុះសេចក្តីដាច់ចិត្តមិនកើត
 ឡើង ព្រោះប្រាសចេញពីចម្លើយ ជាទីតាំងនៃធន្តរកដ្ឋាធិយេ ដូចម្តេច ។

អនាគតានំ ភិក្ខុវេ ទទ្ទរាគដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ
 អាយតី វិចារតិ បដាធាតិ អាយតី វិចារកំ វិទិត្វា
 គធម្មិកំវិជ្ជតិ គធម្មិកំវិជ្ជត្វា ទេវសា អភិវាដេត្វា
 ចញ្ញាយ អតិវិជ្ជ ចស្សតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ អនាគតេ
 ទទ្ទរាគដ្ឋានីយេ ធម្មេ អារត្ត ធម្មោ ន ជាយតិ ។
 កាដត្ថ ភិក្ខុវេ បទុច្ឆន្នេ ទទ្ទរាគដ្ឋានីយេ ធម្មេ
 អារត្ត ធម្មោ ន ជាយតិ ។ បទុច្ឆន្នានំ ភិក្ខុវេ
 ទទ្ទរាគដ្ឋានីយានំ ធម្មានំ អាយតី វិចារកំ បដាធាតិ
 អាយតី វិចារកំ វិទិត្វា គធម្មិកំវិជ្ជតិ គធម្មិកំវិជ្ជត្វា
 ទេវសា អភិវាដេត្វា ចញ្ញាយ អតិវិជ្ជ ចស្សតិ ។
 ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បទុច្ឆន្នេ ទទ្ទរាគដ្ឋានីយេ ធម្មេ
 អារត្ត ធម្មោ ន ជាយតិ ។ ឥតានិ ទោ ភិក្ខុវេ
 តីសា ធិតានានិ កត្វានំ សមុទយាយាតិ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធ ពហេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដ៏ឆ្លាស់ឆ្លើយបាននៃធម៌ទាំងឡាយ ជាទីគាំទ្រ
 នៃទទ្ទរាគ ជាអនាគតតាវេ លុះដ៏ឆ្លាស់ឆ្លើយបាននាវេហើយ ក៏លះបង់
 ឆ្លើយបាននោះ លុះលះបង់វិបាកនោះហើយ ទើបមានចិត្តឡើយណាមួយ
 ហើយចាត់ចុះឃើញច្បាស់ដោយចញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ
 ឈ្មោះថាសេចក្តីគាប់ចិត្តមិនកើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌ ជាទីគាំទ្រនៃទទ្ទរាគ
 ជាអនាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីគាប់ចិត្តមិនកើតឡើង ព្រោះ
 ប្រាជ្ញាធម៌ ជាទីគាំទ្រនៃទទ្ទរាគជាបទុច្ឆន្ន ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលដ៏ឆ្លាស់ឆ្លើយបាននៃធម៌ទាំងឡាយ ជាទីគាំទ្រនៃទទ្ទរាគជាបទុច្ឆន្ន
 តាវេ លុះដ៏ឆ្លាស់ឆ្លើយបាននាវេហើយ ក៏លះបង់ឆ្លើយបាននោះ លុះលះ
 បង់វិបាកនោះហើយ ទើបមានចិត្តឡើយណាមួយ ហើយចាត់ចុះ ឃើញ
 ច្បាស់ដោយចញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា សេចក្តី
 គាប់ចិត្តមិនកើតឡើង ព្រោះប្រាជ្ញាធម៌ ជាទីគាំទ្រនៃទទ្ទរាគជាបទុច្ឆន្ន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោគទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ដើម្បីកើតឡើងនៃធម៌ ។

ចប់ សម្មាសម្ពុទ្ធ ១ ។

គន្ថយបណ្ណាសក សម្មាសិក្ខា

តិល្បទានំ

មុខេ មនុស្សេ អស្មណោ
សមណោ កេណមញ្ញមំ
អតិក្កា ទ្វេ ធិ ក្សជាតិ
ចិន្ទាណា អបរេ ទុវតិ ។

គន្ថយបណ្ណាសក សម្មាសិក្ខា

ទទ្ទាននៃសម្មាសិក្ខា

និយាយអំពីការលម្អិតស្រាប់ជំនី ១ អំពីការនិសង្ស
ជារដ្ឋធម្មនុស្ស ១ អំពីសមណក្រាហ្មណ៍ ១ អំពី
សេចក្តីយំស្រែកមួយទៀតជារដ្ឋធម្មនុស្ស ១ អំពីការសេវា
មិនចេះផ្អាក ១ អំពីផ្ទះមានកំពូលមានពីរលើក ១
អំពីហេតុផលទៀត មានពីរលើក ១ ។

អាបាយិកវគ្គោ

[១០៥] នាយោមេ ភិក្ខុវេ អាបាយិកា នេយិកា
នំធម្មប្បហាយ ។ កតមេ នាយោ ។ យោ ច
អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារីច្បង្គិញ្ញា យោ ច សុទ្ធព្រហ្មចារី
សុទ្ធព្រហ្មចារីយំ ចរន្តំ អម្ពលកេន អព្រហ្មចារីយេន
អនុទ្ធសេតិ យោចាយំ ឯវិវាទំ ឯវិទិដ្ឋំ ឯត្ថិ កាមេសុ
នោសាតិ សោ កាមេសុ ចាតត្យតំ អាបដ្ឋតិ ។
នមេ ទោ ភិក្ខុវេ នាយោ អាបាយិកា នេយិកា
នំធម្មប្បហាយាតិ ។

[១០៦] តិណ្ណំ ភិក្ខុវេ ចាតុកាវេ ទុល្លភោ
លោកស្មី ។ កតមេសំ តិណ្ណំ ។ តថាគតស្ស
ភិក្ខុវេ អហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុកាវេ
ទុល្លភោ លោកស្មី តថាគតប្បវេទិតស្ស ធម្មវិជយស្ស
នេសេតា បុត្តលោ ទុល្លភោ លោកស្មី កតញ្ញ
កតវេទំ បុត្តលោ ទុល្លភោ លោកស្មី ។ នមេសំ
ទោ ភិក្ខុវេ តិណ្ណំ ចាតុកាវេ ទុល្លភោ លោកស្មីន្តំ ។

អាបាយិកវគ្គោ

[១១៥] ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គល ព ពួកនេះ តែងទៅកាន់
អបាយ ទៅកាន់នគរ ព្រោះមិនលះបង់គំរើកាត្រក់នេះ ។ បុគ្គល ព ពួក
ដូចម្តេចនេះ ។ តើបុគ្គលណា មិនមែនជាព្រហ្មចារី តែច្បាប់វិន័យជា
ព្រហ្មចារី ១ បុគ្គលណា ចោទបុគ្គលជាព្រហ្មចារី ហើយ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចារីយធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ ដោយអព្រហ្មចារីយធម៌មិនមានមូល ១ បុគ្គល
ណា មានវិជ្ជាជំនាញនេះ មានវិជ្ជាជំនាញនេះ ចោលក្នុងកាមចាំនិទ្យាយ
មិនមាន បុគ្គលនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីស្រេកឆ្ងាយក្នុងកាមចាំនិទ្យាយ ១ ។
ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលចាំនិ ព ពួកនេះ តែងទៅកាន់អបាយ ទៅ
កាន់នគរ ព្រោះមិនលះបង់គំរើកាត្រក់នេះ ។

[១១៦] ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សេចក្តីកើតប្រាកដនៃបុគ្គល ព ពួក
កេបានដោយក្រក្កងលោក ។ បុគ្គល ព ពួកដូចម្តេចនេះ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិ
ទ្យាយ សេចក្តីកើតប្រាកដនៃព្រះតថាគតអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កេបាន
ដោយក្រក្កងលោក ១ បុគ្គលអ្នកសំដែងធម្មវិជយ ដែលព្រះតថាគត
សំដែងហើយ កេបានដោយក្រក្កងលោក ១ បុគ្គលជាអគញ្ញកតវេទិ
កេបានដោយក្រក្កងលោក ១ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ការកើតប្រាកដ
នៃបុគ្គល ព ពួកនេះ កេបានដោយក្រក្កងលោក ។

[១១៨] តយោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។ កតតោ តយោ ។
 សុប្បមេយ្យោ ធុប្បមេយ្យោ អប្បមេយ្យោ ។ កតតោ
 ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សុប្បមេយ្យោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកោ បុគ្គលា ឧទ្ធិតោ ហោតិ ឧទ្ធិន្នោ ចចលោ
 មុខេវ វិភិក្ខុវេ មុជ្ជស្មតិ អសឡាជាតោ
 អសមាហិតោ វិក្កន្តចិត្តោ មាតតិទ្រ្គិយោ ។ អយំ
 វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សុប្បមេយ្យោ ។ កតតោ
 ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ធុប្បមេយ្យោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកោ បុគ្គលា អធុទ្ធិតោ ហោតិ អធុទ្ធិន្នោ
 អចចលោ អមុខេវ វិភិក្ខុវេ មុជ្ជស្មតិ
 សឡាជាតោ សមាហិតោ ឯកក្កចិត្តោ សំវិជ្ជាទ្រ្គិយោ ។
 អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ធុប្បមេយ្យោ ។
 កតតោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលា អប្បមេយ្យោ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហំ ហោតិ វិណាសកោ ។ អយំ
 វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា អប្បមេយ្យោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
 តយោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។

[១១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៣ ពួកនេះ វេទន៍មាននៅ
 ក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៣ ពួកនេះ គឺ បុប្ផមេយ្យបុគ្គល (បុគ្គល
 ដែលគេប្រមាណដោយដើម) ១ ធុប្បមេយ្យបុគ្គល (បុគ្គលដែលគេប្រ-
 មាណដោយក្រ) ១ អប្បមេយ្យបុគ្គល (បុគ្គលដែលគេប្រមាណចំពោះទុក្ខ) ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផមេយ្យបុគ្គល ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមើលកំរាស់ ធ្វើដំរី រោតិរោតិ
 មាត់ដី ដើម្បីយកបំប៉ងបំប៉ង ក្មេងល្អាត មិនដឹងខ្លួន មានចិត្តមិនច្រើន
 មានចិត្តប្រមូល មានវិជ្ជាមិនច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សុប្បមេយ្យបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធុប្បមេយ្យបុគ្គល ដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមើលកំ-
 រាស់ មិនធ្វើដំរី មិនរោតិរោតិ មិនមានមាត់ដី មិនដើម្បីយកបំប៉ងបំ-
 ប៉ង ដំរីល្អាត ដឹងខ្លួន មានចិត្តដឹងច្រើន មានចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ
 សង្រួមសង្រួម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធុប្បមេយ្យបុគ្គល ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អប្បមេយ្យបុគ្គល ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ គឺមានដល់ភិក្ខុ ជាអាយុវិណាស្រព ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អប្បមេយ្យបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គល ៣ ពួកនេះ វេទន៍មាននៅក្នុងលោក ។

[១១៨] តយោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជាមាណា លោកស្មី ។ តតមេ តយោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯតថោ បុគ្គលោ សព្វសោ រូបសញ្ញាចំ
 សមត្ថក្កតា វជិយសញ្ញាចំ អនុត្តរា នាមត្ថសញ្ញាចំ
 អមនសីកាវា អនុត្តោ អាគាសាតិ អាគាសានញ្ញា-
 យតំ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ ។ សោ តនស្សានេតិ តំ
 ជំនានេតិ តេន ន វិត្ថិ រាជជ្ជតិ តត្ថ មិគោ
 តននិមុត្តោ តត្ថហុលវិហរិ អបរិហិលោ កាលំ
 កុរុមាណោ អាគាសានញ្ញាយតនុបកាចំ នេវាចំ សហ-
 ត្យតំ ឧបសម្មជ្ជតិ ។ អាគាសានញ្ញាយតនុបកាចំ ភិក្ខុវេ
 នេវាចំ វិសតិ កម្មសហស្សាទិ អាយុប្បមាណំ ។
 តត្ថ បុន្តជ្ជោ យាវតាយុកំ វេត្វា យាវតកំ តេសំ
 នេវាចំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ទេវេត្វា និរយម្យំ
 កច្ចតិ តិប្បានយោជម្យំ កច្ចតិ ចិត្តិវិសយម្យំ កច្ចតិ ។
 កថាគោ បទ សាវតោ តត្ថ យាវតាយុកំ វេត្វា

[១១៨] ខាលភិក្ខុចំវិទ្យាយ បុគ្គល ព ពួកនេះ វេយ្យាករណ៍នៅក្នុង
 លោក ។ បុគ្គល ព ពួកដូចម្តេចនេះ ។ ខាលភិក្ខុចំវិទ្យាយ បុគ្គល ព ពួកមួយ
 ក្នុងលោកនេះ ព្រោះកន្លងបង្អស់ប្រសព្វ ដោយប្រការចំវិទ្យា ព្រោះ
 លេខនៃវេយ្យាករណ៍ ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនៃវេយ្យាករណ៍ ចូលក្នុង
 ពាក្យសាមញ្ញយតនុបកា ដោយចិត្តម្យ៉ាង ពាក្យសម្តែងមានទីបំផុត
 ដូច្នេះ ។ បុគ្គលនោះ គ្រួសារនឹងឈាននោះ ព្រមទាំងឈាននោះ
 ដល់នូវសេចក្តីគ្រួសារនឹងឈាននោះ ស្ថិតនៅក្នុងឈាននោះ សម្រាកក្នុង
 ឈាននោះ សម្រេចសម្រាកនៅដោយច្រើនក្នុងឈាននោះ មិនសាបសូន្យ
 (ចាកឈាននោះ) កាលធ្វើបរិយាកាស ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅវា
 ដែលកើតក្នុងដំណាក់កាលសាមញ្ញយតនុបកា ។ ខាលភិក្ខុចំវិទ្យាយ ប្រមាណ
 កាយុបេសំពួកទៅវា ដែលកើតក្នុងដំណាក់កាលសាមញ្ញយតនុបកា កំណត់
 ពីរឃើញ (៥០០០០កម្ស) ។ បុព្វជ្ជន ដែលបែកនៅក្នុងកាលនោះ ដកចេញ
 ដល់អស់កាយុ គឺកំណត់អស់កាយុចំវិទ្យា ដែលជាប្រមាណកាយុ នៃ
 ទៅវាចំវិទ្យា ហើយក៏ទៅកើតក្នុងនោះ ទៅកើតក្នុងកំណើតក្នុង
 នោះ ទៅកើតក្នុងចិត្តវិសយនេះ ។ ចំណែកពាក្យសាវតារបស់ព្រះវិហារព្រះ
 រាជ ដែលបែកនៅក្នុងកាលនោះដល់អស់កាយុ គឺកំណត់អស់កាយុ

យាវតតំ តេសំ ទេវាទំ អាយុឃ្មានាណំ តំ សព្វំ
 ទេវេត្វា ឆស្មីយេវ ភវេ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ
 ទោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ អនិច្ចាយសោ វេទំ
 ធានាគារណំ សុត្តរឹតោ អរិយសាវកស្ស អស្សុតវតា
 បុព្វជ្ឈនេន យេនិទំ ធនិយោ ទុបបដ្ឋិតិយោ សតិ ។
 បុន ចបវំ ភិក្ខុវេ វេទេកោត្វា បុគ្គលោ សព្វសោ
 រោគាសានញ្ញាយតនំ សមតិក្កុដ្ឋ អនន្តំ វិញ្ញាណានិ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ទុបសឃ្មដ្ឋំ វិហារតិ ។ សោ
 តនស្សនេតិ តំ ធិការេមតិ តេន ន វិគ្គី អាបដ្ឋិតិ តត្ថ
 បិតោ ធននិឌុត្តោ តត្ថហុលវិហារី អបវិហិតោ កាលំ
 កុរុមាធា វិញ្ញាណញ្ញាយតនុបតានំ ទេវាទំ សហព្យាតំ
 ទុបបដ្ឋិតិ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនុបតានំ ភិក្ខុវេ
 ទេវាទំ ធនាឡិស តប្បសហស្សនិ អាយុឃ្មានាណំ ។
 កត្ថ បុព្វជ្ឈនោ យាវតាយុតំ វេត្វា យាវតតំ តេសំ
 ទេវាទំ អាយុឃ្មានាណំ តំ សព្វំ ទេវេត្វា ជិវយម្បំ កត្ថតិ

តាំងអស់ ដែលជាប្រមាណអាយុរបស់ពួកទេវតាទាំងនោះ ហើយក៏ប៉ះ-
 ព័ទ្ធនក្នុងកាលនោះឯង ។ ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែក នេះជា
 សេចក្តីអនិច្ចាយ នេះជាអំពើផ្សេងៗគ្នា វៃអរិយសាវក អ្នកចេះដឹង នឹង
 បុព្វជ្ឈនអ្នកចេះដឹង កាលបើនៅមានគតិកត នឹងទប់បង្កិតនៅឡើយ ។
 ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រការមួយទៀត បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ
 កន្លងបង្អស់កាកសាមញ្ញយកជ្រុង ដោយប្រការទាំងពួង ចូលកាន់
 វិញ្ញាណញ្ញាយកជ្រុង ដោយបរិកម្មជា វិញ្ញាណនិមិត្តមានទ័ព្វផុតដូច្នេះ
 បុគ្គលនោះ ក្រេកអរនឹងឈាននោះ ប្រាថ្នាឡើយនោះ ដល់
 ទៅសេចក្តីត្រេកអរដោយឈាននោះ បិតនៅក្នុងឈាននោះ សម្រាកនៅ
 ក្នុងឈាននោះ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយច្រើនក្នុងឈាននោះ មិនសាប
 សូន្យ (ចាកឈាននោះ) កាលធ្វើបរិណាមលទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹង
 ទេវតា ដែលកើតក្នុងវេទនាវិញ្ញាណញ្ញាយកនេះ ។ ខ្លួនភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រមាណអាយុនៃពួកទេវតា ដែលកើតក្នុងវេទនា វិញ្ញាណញ្ញាយកនេះ
 កំណត់ដូចហ្នឹងកប្ប (៤០០០០០កប្ប) ។ បុព្វជ្ឈន ដែលបិតនៅ
 ក្នុងកាលនោះ អរិយដល់អស់អាយុ នឹងកំណត់អស់អាយុទាំងអស់ ដែល
 ជាប្រមាណអាយុ នៃពួកទេវតាទាំងនោះហើយ ទៅកើតក្នុងវេទនា

តិច្ឆាធម្មោនិម្បិ តច្ឆតំ បិក្ខុវិសយម្បិ តច្ឆតំ ។
 កតវតោ បទ សាវតោ តត្ថ យាវតាយុត្តំ
 វេទ្យា យាវតតំ តេសំ ទេវាធំ អាយុប្បមាណំ តំ
 សត្វំ ទេវេន្ទ្រា តស្មីយេវ កថេ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ
 ទោ ភិក្ខុវេ វិសសោ អយំ អធិប្បាយសោ ឥធំ
 ធម្មាគារណំ សុតវតោ អវិយសាវតស្ស អស្សុតវតា
 បុព្វជ្ឈនេន យធំធំ តតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។
 បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ឥនេកេន្ទ្រា ធុត្តលោ សត្វសោ
 វិញ្ញាណញ្ញាយនធំ សមតិក្កម្ម ចត្តិ តិក្ខុតិ អាតិ-
 ញ្ញាយនធំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ។ សោ តទស្សនេតិ
 តំ ជិកាមេតិ ទេន ច វិគ្គី អាមជ្ឈតិ តត្ថ បិកោ
 តទទិមុត្តោ តត្ថហុលវិហារី អបរិហិណោ កាលំ កុរុ-
 ហនោ អាតិញ្ញាយននុបកានំ ទេវាធំ សហព្យតំ
 ឧបបជ្ឈតិ ។ អាតិញ្ញាយននុបកានំ ភិក្ខុវេ
 ទេវាធំ សដ្ឋី កប្បសហស្សនំ អាយុប្បមាណំ ។

ទៅកើតក្នុងកំណើតនិព្វាននេះ ទៅកើតក្នុងចិត្តវិស័យនេះ ។ ចំណែក
 សាវតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បិក្ខុនៅក្នុងគោនោះ ដល់ដល់អស់អាយុ
 គឺកំណត់អស់អាយុចាំរឹតអស់ ដែលជាប្រមាណអាយុនៃពួកទៅតា
 មាំនោះ ហើយកំណត់ពួកនិព្វាននោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំរឹតទ្បាយ
 នេះជាសេចក្តីវិបាក នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាអំពើផ្សេងៗ គ្នា
 នៃអាយុសាវក អ្នកចេះដឹង ដឹងច្រើនដូចអ្នកមិនចេះដឹង កាលបើគេនិព្វាន
 នឹងឧបបត្តិកុមារនៅឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំរឹតទ្បាយ មួយទៀត បុគ្គល
 ពួកមួយ ក្នុងរលាភនោះ តន្ត្រីចង់ឱ្យវិញ្ញាណញ្ញាយននដ្ឋាន ដោយ
 ប្រការចាំរឹតពួង ហើយចូលកាន់អាតិញ្ញាយននដ្ឋាន ដោយបរិកម្មជា
 ភ្នំចិត្តចមិនមាន ដូច្នេះ ។ បុគ្គលនោះ ក្រេកអរនឹងឈាននោះ ប្រាថ្នា
 ឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីក្រេកអរដោយឈាននោះ បិក្ខុនៅក្នុងឈាន
 នោះ សម្រាកនៅក្នុងឈាននោះ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយច្រើនក្នុង
 ឈាននោះ មិនសាបសូន្យ (ចាកឈាននោះ) កាលធ្វើមរណកាលទៅ
 វេលាទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកើតក្នុងកំណត់អាតិញ្ញាយននៈ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំរឹតទ្បាយ ប្រមាណអាយុនៃពួកទៅតា ដែលកើតក្នុងកំណត់
 អាតិញ្ញាយននៈ កំណត់ប្រាំមួយហ្មឺនកប្ប (៦០០០០ កប្ប) ។

តត្ថ ឬដុដ្ឋនោ យាវតាយុតំ វេត្វា យាវតតំ តេសំ
 ទេវំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ ទេវេត្វា ចិយេម្បិ
 កន្ធិតិ តិវច្ឆាណយោនិម្បិ កន្ធិតិ ចិត្តិវិសយេម្បិ កន្ធិតិ ។
 កតវតោ ចន សាវតោ តត្ថ យាវតាយុតំ វេត្វា
 យាវតតំ តេសំ ទេវំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ
 ទេវេត្វា តស្មីយេវ កថេ បរិចិញ្ចយេតិ ។ អយំ ទោ
 កិត្យវេ វិសេសោ អយំ អនិច្ចាយសោ វេទំ ឆាឆា-
 ការណំ សុតវតោ អរិយសាវតស្ស អស្សុតវតា
 ឬដុដ្ឋនោ យេនិទំ កតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ វេ
 ទោ កិត្យវេ តយោ ឬត្តលា សន្តោ សិវិដ្ឋមាណា
 លោកស្មិទ្ធិ ។

(១១៩) តិស្សោ វេទា កិត្យវេ វិចត្តិយោ ។
 កតតា តិស្សោ ។ សីលវិចត្តិ ចិត្តវិចត្តិ ធិដ្ឋិវិចត្តិ ។
 កតតា ច កិត្យវេ សីលវិចត្តិ ។ វេ កិត្យវេ
 វេត្វា ចាណាតិចាតិ យោតិ អនិច្ឆាឆាយិ យោតិ
 កាមេសុ មិច្ឆាតារី យោតិ ឬសាវាធិ យោតិ
 មិសុណាវោ យោតិ វេសាវោ យោតិ

ឬដុដ្ឋនបិកនៅក្នុងគោនោះ ដកដល់អស់តាយុ គឺជាគំណត់អស់តាយុ
 ទាំងអស់ ដែលប្រមាណតាយុ ខែត្នកទៅតាមទាំងនោះ ហើយគំនិត
 ក្នុងនោះទេ ទៅកើតក្នុងកំណត់ត្រានោះ ទៅកើតក្នុងចិត្តវិសយទេ ។
 ចំណែកទាំងសាវតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគវិញ បិកនៅក្នុងគោនោះ ដក
 ដល់អស់តាយុ គឺជាគំណត់អស់តាយុទាំងអស់ ដែលជាប្រមាណតាយុ
 ខែត្នកទៅតាមទាំងនោះ ហើយគំនិតវិចិត្រានក្នុងគោនាវេនី ។ ឆ្ងល់ភិត
 ទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីវិចិត្រ នេះជាសេចក្តីអនិច្ចាយ នេះជាអំពើជ្រុល
 ខែត្នកសាវត ឬក៏ចេះដឹង គឺដ៏ច្រើនដូចអ្នកមិនចេះដឹង កាលបើគិត
 ដឹងចបត្តិតា មានទៅឡើយ ។ ឆ្ងល់ភិតទាំងឡាយ ឬត្តលទាំង
 ពួកនេះ វេនីមាននៅក្នុងលោក ។

(១១៩) ឆ្ងល់ភិតទាំងឡាយ វិចិត្តទាំងឡាយនេះ មាន ៣
 យ៉ាង ។ វិចិត្តឈរដ៏ដូចអ្នកមិនចេះដឹង គឺសីលវិចិត្ត ចិត្តវិចិត្ត ធិដ្ឋិវិចិត្ត ។
 ឆ្ងល់ភិតទាំងឡាយ ចុះសីលវិចិត្ត ដូចអ្នកមិនចេះដឹង ឆ្ងល់ភិតទាំងឡាយ ឬត្តល
 ពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសំខាន់សង្ខារ ដូចព្រះគ្រូ ប្រព្រឹត្តទុសក្នុង
 កាម ពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យឆ្លុះឆ្លង ពោលពាក្យកាត្រក់

សម្មាសម្ពុទ្ធលាមី ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធចតិ ភិក្ខុវេ វិសិលវិបត្តិ ។
 កាគតា ច ភិក្ខុវេ ជិដ្ឋវិបត្តិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា
 អភិជ្ឈាបុ ហោតិ ក្បាបន្តចំតោ ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធចតិ
 ភិក្ខុវេ ជិដ្ឋវិបត្តិ ។ កាគតា ច ភិក្ខុវេ ជិដ្ឋវិបត្តិ ។
 វេទ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា មិច្ឆាជិដ្ឋតោ ហោតិ វិបរិ-
 តនស្សនោ នត្ថំ និដ្ឋំ នត្ថំ យិដ្ឋំ នត្ថំ ហុតំ នត្ថំ
 សុត្តន្តនុត្តរាជំ កាម្មាជំ ផលវិចារោ នត្ថំ អយំ
 លោកោ នត្ថំ បរោ លោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ
 បិតា នត្ថំ សត្វា ឧបទាតិកា នត្ថំ លោកេ
 សមណព្រាហ្មណ សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ
 វេទកា លោកំ មរតា លោកំ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកតា បរេនន្តិ ។ អយំ វុទ្ធចតិ ភិក្ខុវេ
 ជិដ្ឋវិបត្តិ ។ វិសិលវិបត្តិហេតុ វា ភិក្ខុវេ សត្វា
 កាយស្ស ភេតា មាត្រាណា អទាយំ ទុត្តតិ វិនិចាតិ
 និរយំ ឧបបដ្ឋន្តិ ជិដ្ឋវិបត្តិហេតុ វា ភិក្ខុវេ សត្វា
 កាយស្ស ភេតា មាត្រាណា អទាយំ ទុត្តតិ វិនិចាតិ
 និរយំ ឧបបដ្ឋន្តិ ជិដ្ឋវិបត្តិហេតុ វា ភិក្ខុវេ សត្វា

កោលភាវ្យវេក្យយោជនំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិសិ-
 លវិបត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តវិបត្តិ ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកគ្រូ ក្នុងលោកនេះ ច្រើនដោយភកិជ្ជា បានចិត្តព្យាបាទ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តវិបត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តវិបត្តិ
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកគ្រូ ក្នុងលោកនេះ ជាមិច្ឆាជិដ្ឋ
 មាត សបក្ខិយលិចារថា ទានដែលបុគ្គលឱ្យហើយមិនមានផលការប្រដាប់
 មិនមានផល ការប្រដាប់មិនមានផល ផលវិបាកនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើស្តីនឹង
 ការក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកភាគីមុខមិនមាន ភាគីមិនមាន
 បិតាមិនមាន ពួកសត្វជាឧបទាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាពួក
 ព្រមព្រៀងគ្នាច្រកចិត្តប្រពៃ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់នូវលោកនេះនឹងលោកភាគី
 មុខ ដោយប្រដាប់ដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសក្នុងលោកក៏មិន
 មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តវិបត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោលហេតុវេក្យវិបត្តិ បានជាសព្វទាំងឡាយ លុបចោលយោជនីកាយ
 បន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងអាយុ ទុក្ខតិ វិនិចាត នេះ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោលហេតុវេក្យវិបត្តិ បានជាសព្វទាំងឡាយ លុបចោល
 យោជនីកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅកើតក្នុងអាយុ ទុក្ខតិ វិនិចាត នេះ
 កំពុង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោលហេតុវេក្យវិបត្តិ បានជាសព្វទាំងឡាយ

[១២០] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វិបត្តិយោ ។
 កកតោ តិស្សោ ។ សីលវិបត្តិ ចិត្តវិបត្តិ ឯដ្ឋវិបត្តិ ។
 កកតោ ច ភិក្ខុវេ សីលវិបត្តិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកកោ ចាណាធិនាតិ ហោតិ ។ មេ ។ សម្មច្បលាបិ
 ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ សីលវិបត្តិ ។ កកតោ ច
 ភិក្ខុវេ ចិត្តវិបត្តិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកកោ អភិជ្ឈាណ
 ហោតិ ព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ
 ចិត្តវិបត្តិ ។ កកតោ ច ភិក្ខុវេ ឯដ្ឋវិបត្តិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុវេ ឯកកោ ចិត្តាធិនាតិ ហោតិ វិបរិកធស្សនោ
 ធិតិ ធិន្នំ ធិតិ យិដ្ឋំ ។ មេ ។ មេ ឥវត្ថា លោកំ
 យព្វា លោកំ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា បរាធិន្តិ ។
 អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ឯដ្ឋវិបត្តិ ។ សីលវិបត្តិហេតុ វា
 ភិក្ខុវេ សុត្វា កាយស្ស គេតា បរម្មរណា
 អកាយំ មុត្តតិ វិចិតាតិ វិវាយំ ឧបបដ្ឋន្តិ

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិបត្តិនេះមាន៣ យ៉ាង ។ វិបត្តិព្យា
 យ៉ាងដូចម្តេចនេះ ។ គឺសីលវិបត្តិ ចិត្តវិបត្តិ ឯដ្ឋវិបត្តិ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសីលវិបត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ក្នុងមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ មេ ។ ដោយពាក្យឥត
 ប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សីលវិបត្តិ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តវិបត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ក្នុងមួយ ក្នុងលោកនេះ ច្រើនដោយឥតដ្បក មានចិត្តប្រកបដោយ
 ល្បាច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តវិបត្តិ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឯដ្ឋវិបត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ក្នុងមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាមិត្តមិត្តិ មានសេចក្តីយល់វិវាទថា ខាន
 ដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការប្តូរជាដំ មិនមានផល ។ មេ ។
 ក្នុងសមណគ្រាហ្មណ៍ ធ្វើឲ្យដាច់ច្បាស់នូវលោកនេះ គឺនិរោធភាពមុខ
 ដោយព្រាហ្មជនីកម្ម ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសក្នុងលោកគឺមិន
 ខាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឯដ្ឋវិបត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ព្រោះហេតុតែសីលវិបត្តិ បានកសាងឡើង លុះវិបត្តាឈរក៏
 កាយ បញ្ចប់វិធីបរណៈ ហៅតែភក្តីកាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត ជរា ភិមាទ

ចិត្តវិចិត្តិហេតុ វា... ឱដ្ឋវិចិត្តិហេតុ វា ភិក្ខុវេ សត្តា
 កាយស្ស ភេតា បរម្មណា អោយ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ
 ធាយំ ទុច្ចបដ្ឋន្តំ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អបណ្ណកោ
 មណី ទុដ្ឋំចិត្តា យេន យេនេវ បតិដ្ឋានិ សុច្ឆតិដ្ឋិ-
 តំយេវ បតិដ្ឋានិ ឯវេវ ទោ ភិក្ខុវេ សីលវិចិត្តិ-
 ហេតុ វា សត្តា កាយស្ស ភេតា បរម្មណា អោយ
 ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ធាយំ ទុច្ចបដ្ឋន្តំ ចិត្តវិចិត្តិហេតុ វា...
 ឱដ្ឋវិចិត្តិហេតុ វា សត្តា កាយស្ស ភេតា បរម្មណា
 អោយ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ធាយំ ទុច្ចបដ្ឋន្តំ ។ ឥតា
 ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វិចិត្តិយោ ។ តិស្សោ ឥតា
 ភិក្ខុវេ សម្មាទា ។ កតតា តិស្សោ ។ សីល-
 សម្មាទា ចិត្តសម្មាទា ឱដ្ឋសម្មាទា ។ កតតា ច
 ភិក្ខុវេ សីលសម្មាទា ។ ឥត ភិក្ខុវេ ឯតក្ខោ
 តាលាតិខតា បដិវេតា ហោតិ ។ ឧប ។ សម្មាទាទា
 បដិវេតា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សីលសម្មាទា ។ កតតា ច ភិក្ខុវេ ចិត្តសម្មាទា ។

ព្រោះហេតុតែចិត្តវិចិត្តិ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែចិត្តវិចិត្តិ
 បានជាសត្វទាំងឡាយ លុះបែកគ្នាយករកកាយ ចម្លាប់អំពីមរណៈ
 ទៅកើតក្នុងអាយុ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ឥតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រៀបដូចកូនមាសកា មានជ្រុង ៦ ដែលម្តងលាបលាបទៅលើ (ទ្វារកុំបុរេមក)
 តាំងនៅដោយជ្រុងណា ។ វាមិនបែកនៅទីនោះ (ដោយជ្រុងនោះ ។) ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែសីលវិចិត្តិ បានជាសត្វទាំងឡាយ លុះបែក
 គ្នាយករកកាយ ចម្លាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងអាយុ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ឥតា
 ក៏បាន ព្រោះហេតុតែចិត្តវិចិត្តិ ក៏បាន... ព្រោះហេតុតែចិត្តវិចិត្តិ បានជា
 សត្វទាំងឡាយ លុះបែកគ្នាយករកកាយ ចម្លាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុង
 អាយុ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ឥតា យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 វិចិត្តិមាន ៥ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាទានេះមាន ៥
 យ៉ាង ។ សម្មាទា ៥ យ៉ាងដូចម្តេចនេះ ។ តិសីលសម្មាទា ១ ចិត្តសម្មាទា ១
 ឱដ្ឋសម្មាទា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសីលសម្មាទាដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តសម្មាទា ក្នុងលោកនេះ វៀរចាកចូលណាតិពួក
 ។ ឧប ។ វៀរចាកសម្មាទាចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 សីលសម្មាទា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តសម្មាទា ក៏ដូចម្តេច ។

ឥឡ ភិក្ខុវេ ឯកោ អនភិក្ខុវេ ហោតិ
 អព្យាបន្តិកោ ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធិតំ ភិក្ខុវេ ចិត្ត-
 សម្មា ។ កតតោ ច ភិក្ខុវេ ធិដ្ឋសម្មា ។ ឥឡ
 ភិក្ខុវេ ឯកោ សម្មាធិដ្ឋកោ ហោតិ វេចរីតទស្សនោ
 អត្ថំ ធិដ្ឋំ អត្ថំ យិដ្ឋំ ។ ថេ ។ យេ ឥមញ្ច លោកំ
 ចាញ លោកំ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ចរេធិដ្ឋិតិ ។
 អយំ វុទ្ធិតំ ភិក្ខុវេ ធិដ្ឋសម្មា ។ សីលសម្មាហេតុ
 វា ភិក្ខុវេ សត្តា កាយស្ស ភេតា ចរម្បណា សុគតិ
 សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ចិត្តសម្មាហេតុ វា... ធិដ្ឋ-
 សម្មាហេតុ វា ភិក្ខុវេ សត្តា កាយស្ស ភេតា
 ចរម្បណា សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋន្តិ ។
 សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ អបណ្ណកោ មណិ ឧទ្ធិតំតោ
 យេន យេវេ ចតិដ្ឋាតិ សុឡាតិដ្ឋតំយេវ ចតិដ្ឋាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលម្នាក់មួយ ក្នុងលោកនេះ មិនប្រើនូវដោយអត់ជំនួញ
 មានចិត្តមិនព្យាបាវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តសម្មា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធិដ្ឋសម្មា គឺដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលម្នាក់មួយ ក្នុងលោកនេះ ជាសម្មាធិដ្ឋ មានសេចក្តីយល់មិនវិចារិក
 ទានដែលបុគ្គលឱ្យ មានផល ការចុះដំណើរផល ។ ថេ ។ ពួកសមណ
 ព្រាហ្មណ៍ ដែលធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ខ្លះលោកនេះនិងលោកទាំងមុខ ដោយ
 ព្រាហ្មណ៍ ដោយទូលំទូលាយ ហើយប្រកាសក្នុងលោក ក៏មាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធិដ្ឋសម្មា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រាហ្មណ៍នៃសីលសម្មា បានជាសព្វទាំងឡាយ លុះវេចក្តាយពន្ធ
 កាយ បន្ទាប់ពីពិចារណៈ ទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិធិនិស្សានស្លឹកឈើ
 ព្រាហ្មណ៍នៃចិត្តសម្មា ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍នៃធិដ្ឋ-
 សម្មា បានជាសព្វទាំងឡាយ លុះវេចក្តាយពន្ធកាយ បន្ទាប់ពីពិចារណៈ
 ទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិធិនិស្សានស្លឹកឈើ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រៀបដូចក្នុងបាសក មានជ្រុង ៦ ដែលបុគ្គលបោកទៅលើ (ក្នុងចុះមេក)
 កំណើតដោយជ្រុងណា ។ វេទនិចិត្តនៃវេទនិចិត្ត (ដោយជ្រុងនោះ)

ឯវេរេ : ទា ភិក្ខុវេ សីលសម្មទាហេតុ វា សត្តា
 កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុគតិ សង្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ជន្តិ ចិត្តសម្មទាហេតុ វា... ទិដ្ឋិសម្មទាហេតុ វា
 ភិក្ខុវេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរម្មណា សុគតិ
 សង្កំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ ឥមា ទា ភិក្ខុវេ
 តិស្សោ សម្មទានិ ។

(១២១) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ វិចត្តិយោ ។
 កាតមា តិស្សោ ។ កម្មន្តវិចត្តិ អាជីវិចត្តិ ទិដ្ឋិវិចត្តិ ។
 កាតមា ច ភិក្ខុវេ កម្មន្តវិចត្តិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកាច្ចា ចាណាតិចាតិ ហោតិ ។ ថេ ។ សម្មាសម្ពាសិ
 ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ កម្មន្តវិចត្តិ ។
 កាតមា ច ភិក្ខុវេ អាជីវិចត្តិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកាច្ចា មិច្ឆាអាជីវេ ហោតិ មិច្ឆាអាជីវេន ដីវិត្ត
 កឃ្យេតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ អាជីវិចត្តិ ។
 កាតមា ច ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិវិចត្តិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកាច្ចា
 វិញ្ញាទិដ្ឋិកោ ហោតិ វិចរីកមស្សនោ នត្ថិ ទិដ្ឋិ នត្ថិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុកែសីលសម្បទា ទានជាសត្វទាំងឡាយ
 លុបចេញយកឯកាយ បន្ទាប់ពីឥតរាលៈ ទៅកើតក្នុងលោកគិសុគតិនិវ
 ត្តានស្នូតិកំពាទ ព្រោះហេតុកែចិត្តសម្បទា ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះហេតុកែទិដ្ឋិសម្បទា ទានជាសត្វទាំងឡាយ លុបចេញយកឯកាយ
 បន្ទាប់ពីឥតរាលៈ ទៅកើតក្នុងលោក គិសុគតិនិវត្តានស្នូតិ កំពាទ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្បទាមានលេ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ

(១២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិចត្តិនៃមាទ ព្យ យ៉ាង ។ វិចត្តិព្យ
 យ៉ាងដូចម្តេចនេះ ។ ភិក្ខុន្តវិចត្តិ កាជីវិចត្តិ ទិដ្ឋិវិចត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចុះតម្កល់វិចត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រូវមួយ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ បេរ ជាអ្នករំលោភពាក្យផ្សេងៗ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កម្មន្តវិចត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកាជីវិ-
 វិចត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រូវមួយក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ចំភ្លឺមជ្ឈិមិកុស លះម្រេចការស្រីទៅ ដោយការចំភ្លឺមជ្ឈិមិកុស ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កាជីវិចត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទិដ្ឋិវិចត្តិ
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រូវមួយក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ទិដ្ឋិ មានសេចក្តីយល់រិះរកថា ទានវិជ្ជាបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានសេ

យេ វេសញ្ច លោកំ ចរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា
សាវ្មីកាត្វា ចរេន្ទ្រិតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវ
និដ្ឋិសម្បទា ។ វេសា ទេ ភិក្ខុវ តិស្សា
សម្បទាតិ ។

[១២២] តិណ្ឌីមាតិ ភិក្ខុវ សោចេយ្យន្តិ ។
កតមាតិ តិណ្ឌិ ។ កាយសោចេយ្យំ វេសោចេយ្យំ
ចរោសោចេយ្យំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវ កាយ-
សោចេយ្យំ ។ វេស ភិក្ខុវ ឯកោតោ ចរោតិចាតា
ចរិកោតោ ហោតិ អនិច្ឆាណា ចរិកោតោ ហោតិ
កោមេសុ មិច្ឆាចារា ចរិកោតោ ហោតិ ។ វេស វុច្ឆតិ
ភិក្ខុវ កាយសោចេយ្យំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវ វេស-
សោចេយ្យំ វេស ភិក្ខុវ ឯកោតោ ឧសាវាចា ចរិកោតោ
ហោតិ មិសុណាយ វាចាយ ចរិកោតោ ហោតិ
ជុសាយ វាចាយ ចរិកោតោ ហោតិ សម្ពច្ឆលាចា
ចរិកោតោ ហោតិ ។ វេស វុច្ឆតិ ភិក្ខុវ វេស-
សោចេយ្យំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវ ចរោសោចេយ្យំ ។

ត្ថកសមណប្រាហ្មណ៍ ដែលធ្វើឲ្យជាតិច្បាស់លាស់នេះ គឺនិលោក
ភវីយុទ្ធ ដោយប្រាជ្ញាជំនួញ ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រកាសក្នុង
លោកនេះក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិដ្ឋិសម្បទា ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្បទាមាន ៣ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

[១២២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្អាតនេះមាន ៣ យ៉ាង ។ ការ
ស្អាត ៣ យ៉ាងដូចម្តេចនេះ ៖ គឺស្អាតកាយ ១ ស្អាតវាចា ១ ស្អាតចិត្ត ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការស្អាតកាយ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចោកការសម្លាប់សត្វ រៀនចោកការ
លួចច្រឡំគេ រៀនចោកការប្រព្រឹត្តិទុក្ខសក្កន៍គាប់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា ការស្អាតកាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការស្អាតវាចា តើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ រៀនចោកការពាលពាក្យ
កុហក រៀនចោកការពាលពាក្យច្បាប់ រៀនចោកការពាលពាក្យព្រាហ្ម
រៀនចោកការពាលពាក្យឥន្ទ្រយាជន៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
ការស្អាតវាចា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការស្អាតចិត្ត តើដូចម្តេច ។

ឥត ភិក្ខុវេ ឯកាច្ឆា អនភិជ្ឈានុ ហោតិ អព្យា-
បន្ទចិត្តោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិតោ ហោតិ ។ ឥត
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ មនោសោទេយ្យំ ។ ឥតាទិ ទោ ភិក្ខុវេ
តីណិ សោទេយ្យានិទំ ។

[១២៣] តីណិមានិ ភិក្ខុវេ សោទេយ្យានិ កត-
មានិ តីណិ ។ កាយសោទេយ្យំ វចីសោទេយ្យំ
មនោសោទេយ្យំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ កាយ-
សោទេយ្យំ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចាណាតិចាតា
ចដិវិតោ ហោតិ អទិន្នានាថា មដិវិតោ ហោតិ
អព្រហ្មចរិយា ចដិវិតោ ហោតិ ។ ឥត វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ កាយសោទេយ្យំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ
វចីសោទេយ្យំ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឌុសាវាថា
ចដិវិតោ ហោតិ មិសុណាយ វាថាយ ចដិវិតោ
ហោតិ ឌុសាយ វាថាយ មដិវិតោ ហោតិ
សម្មប្បណាថា មដិវិតោ ហោតិ ។ ឥត វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ វចីសោទេយ្យំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ មនោ-
សោទេយ្យំ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្តំ វា អជ្ឈតិ
កាមច្ចន្តំ អត្ថំ មេ អជ្ឈតិ កាមច្ចន្តោតិ ចជាថាវិ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលឯកមួយ ភូមិលោកានេះ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយ
ភតិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
ថាការស្តារចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្តារមាន ឲ្យ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

[១២៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្តារនេះមាន ឲ្យ យ៉ាង ។
ការស្តារមាន ឲ្យ យ៉ាងដូចម្តេចនេះ ។ គឺការស្តារកាយ ។ ស្តារភវិចា ។ ស្តារ
ចិត្ត ។ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការស្តារកាយ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុភិក្ខុសាសនានេះ វៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាក
ការលួចច្រព្យួរ វៀរចាកកិរិយាប្រព្រឹត្តិមិនប្រសើរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ នេះហៅថា ការស្តារកាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការស្តារ
ភវិចា តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុភិក្ខុសាសនានេះ ជាអ្នកវៀរ
ចាកការពាលពាក្យកុហក វៀរចាកការពាលពាក្យញុះញង់ វៀរចាកការ
ពាលពាក្យពាក្យក្រក់ វៀរចាកការពាលពាក្យឥតប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ការស្តារភវិចា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការ
ស្តារចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុភិក្ខុសាសនានេះ ចោរ
កាមច្ចន្តៈចោរទៅក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ កាមច្ចន្តៈចោរទៅក្នុងភិក្ខុកាមច្ចន្តៈ

អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទំ ទត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ
 កាមច្ឆន្ទោតិ បដាទាតិ ។ យេវា ច អនុប្បន្នស្ស
 កាមច្ឆន្ទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តព្វ បដាទាតិ
 យេវា ច ឧប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស បហានំ ហោតិ
 តព្វ បដាទាតិ យេវា ច បហ័នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស
 អាយតី អនុប្បាទោ ហោតិ តព្វ បដាទាតិ ។ សន្តំ
 វា អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទំ អត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទោតិ
 បដាទាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទំ ទត្ថំ មេ
 អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទោតិ បដាទាតិ ។ យេវា ច អនុ-
 ប្បន្នស្ស ព្យាបាទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តព្វ
 បដាទាតិ យេវា ច ឧប្បន្នស្ស ព្យាបាទស្ស បហានំ
 ហោតិ តព្វ បដាទាតិ យេវា ច បហ័នស្ស
 ព្យាបាទស្ស អាយតី អនុប្បាទោ ហោតិ តព្វ
 បដាទាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ជីវមិទ្ធិ អត្ថំ មេ
 អជ្ឈត្តំ ជីវមិទ្ធិ បដាទាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ
 ជីវមិទ្ធិ ទត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ ជីវមិទ្ធិ បដាទាតិ ។

ទោះកាមច្ឆន្ទៈមិនមាននៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា កាមច្ឆន្ទៈមិនមាននៅក្នុង
 ខ្លួនកក្កាអញ ។ មួយទៀត ក៏យោគីតឡើងនៃកាមច្ឆន្ទៈ ដែលមិនទាន់
 កើតឡើងដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ហេតុនោះផង ការលះបង់
 នូវកាមច្ឆន្ទៈដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ហេតុនោះផង ក៏យោគីតកើតនៅទៀតនៃកាមច្ឆន្ទៈ ដែលលះបង់បាន
 ហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ហេតុនោះផង ។ ទោះព្យាបាទ
 មាននៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ព្យាបាទមាននៅក្នុងខ្លួនកក្កាអញ
 ទោះព្យាបាទមិនមាននៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ព្យាបាទមិនមាននៅក្នុង
 ខ្លួនកក្កាអញ ។ មួយទៀត ក៏យោគីតឡើងនៃព្យាបាទ ដែលមិនទាន់
 កើតឡើងដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ហេតុនោះផង ការលះបង់
 ព្យាបាទដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ហេតុ
 នោះផង ក៏យោគីតកើតនៅទៀត នៃព្យាបាទដែលលះបង់ហើយ ដោយ
 ហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ហេតុនោះផង ។ ទោះជីវមិទ្ធិៈ មាននៅក្នុង
 ខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជីវមិទ្ធិៈ មាននៅក្នុងខ្លួនកក្កាអញ ទោះជីវមិទ្ធិៈ
 មិនមាននៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជីវមិទ្ធិៈមិនមាននៅក្នុងខ្លួនកក្កាអញ ។

យថា ច អនុប្បន្នស្ស មីនមិទ្ធស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ
 តព្វ បដាទាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស មីនមិទ្ធស្ស
 បហាធំ ហោតិ តព្វ បដាទាតិ យថា ច បហិ-
 នស្ស មីនមិទ្ធស្ស អាយតី អនុប្បាទោ ហោតិ តព្វ
 បដាទាតិ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ទទ្ធកុក្កុទ្ធន្តំ អត្ថំ មេ
 អជ្ឈត្តំ ទទ្ធកុក្កុទ្ធន្តំ បដាទាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ
 ទទ្ធកុក្កុទ្ធន្តំ នត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ ទទ្ធកុក្កុទ្ធន្តំ
 បដាទាតិ ។ យថា ច អនុប្បន្នស្ស ឧទ្ធកុក្កុទ្ធស្ស
 ឧប្បាទោ ហោតិ តព្វ បដាទាតិ យថា ច
 ឧប្បន្នស្ស ឧទ្ធកុក្កុទ្ធស្ស បហាធំ ហោតិ តព្វ
 បដាទាតិ យថា ច បហិនស្ស ឧទ្ធកុក្កុទ្ធស្ស
 អាយតី អនុប្បាទោ ហោតិ តព្វ បដាទាតិ ។
 សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិត្តិន្តំ អត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ
 វិចិត្តិន្តំ បដាទាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិត្តិន្តំ
 នត្ថំ មេ អជ្ឈត្តំ វិចិត្តិន្តំ បដាទាតិ ។

មួយទៀត ភិយាភិក្ខុឡើងនៃមិនមិទ្ធិៈ ដែលមិនទាន់ភិក្ខុឡើងដោយ
 ហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ការលះបង់នូវមិនមិទ្ធិៈ ដែល
 ភិក្ខុឡើងហើយដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ភិយា
 មិនភិក្ខុទៅទៀតនៃមិនមិទ្ធិៈ ដែលលះបង់ហើយដោយហេតុណា ក៏
 ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ។ ពោះទទ្ធកុក្កុទ្ធិៈមាននៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹង
 ច្បាស់ថា ទទ្ធកុក្កុទ្ធិៈមាននៅក្នុងខ្លួនភាគអញ ពោះទទ្ធកុក្កុទ្ធិៈមិនមាន
 នៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ទទ្ធកុក្កុទ្ធិៈមិនមាននៅក្នុងខ្លួនភាគអញ ។
 មួយទៀត ភិយាភិក្ខុឡើងនៃទទ្ធកុក្កុទ្ធិៈ ដែលមិនទាន់ភិក្ខុឡើង
 ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ការលះបង់នូវទទ្ធកុ-
 ក្កុទ្ធិៈ ដែលភិក្ខុឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ
 ផង ភិយាមិនភិក្ខុទៅទៀតនៃទទ្ធកុក្កុទ្ធិៈ ដែលលះបង់ហើយ
 ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ។ ពោះវិចិត្តិញ មាន
 នៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា វិចិត្តិញមាននៅក្នុងខ្លួនភាគអញ ពោះវិចិត្តិញ
 មិនមាននៅក្នុងខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា វិចិត្តិញមិនមាននៅក្នុងខ្លួនភាគអញ ។

យថា ច អនុប្បន្នកាយ វិចីកំច្ឆាយ ឧប្បាទោ ហោតិ
 តត្ថ ថជាធាតុ យថា ច ឧប្បន្នកាយ វិចីកំច្ឆាយ
 បរោធំ ហោតិ តត្ថ ថជាធាតុ យថា ច បរិយាយ
 វិចីកំច្ឆាយ អាយតី អនុប្បន្នកាយ ហោតិ តត្ថ
 ថជាធាតុ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ មនោសោទេយ្យំ
 ឥមាទំ ខោ ភិក្ខុវេ តីណិ សោទេយ្យនីតិ ។

កាយសុច្ចំ វាចាសុច្ចំ

ទេតោសុច្ចំមនាសវំ

សុច្ចំ សោទេយ្យសឡង្គំ

អាហុ និព្វានតោបក្កងំ ។

[១២២] ឥណ្ឌីមាទំ ភិក្ខុវេ មនោទេយ្យនិ ។

កតមាទំ តីណិ ។ កាយសោទេយ្យំ វិចីសោទេយ្យំ

មួយទៀត កិរិយាកើតឡើងវិចីចិត្ត ដែលមិនទាន់កើតឡើង ដោយ
 ហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង កាលលះបង់វិចីចិត្តដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង
 កិរិយាមិនកើតទៅទៀតវិចីចិត្ត ដែលកើតឡើងហើយ ដោយ
 ហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង កិរិយាមិនកើតទៅទៀត
 វិចីចិត្ត ដែលលះបង់ហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុ
 នោះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការស្តារចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ការស្តារចិត្ត យ៉ាងម៉េច ។

អក្កប្រាជ្ញទាំងឡាយ កាលចំពោះបុគ្គល អក្កស្តាភ

កាយ ស្តារវាចា ស្តារចិត្ត មិនមានភាសវៈ ជា

អក្កស្តាភ បរិច្ចណ៍ដោយការស្តារ ជាបុគ្គលមាន

ពុម្ភលាងជ្រូកហើយ ។

[១២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភាពជាអក្កប្រាជ្ញនេះមាន ៣ យ៉ាង ។

៣ យ៉ាងនីមួយៗ គឺភាពជាអក្កប្រាជ្ញវិកាយ ១ ភាពជាអក្កប្រាជ្ញវិវាទ ២

គតិយបណ្ណសាគ អាយត្តវកថា

មនោមោទេយ្យំ ។ កកមន្ត ភិក្ខុវេ កាយមោទេយ្យំ ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចាណាតិចាតា បដិវិភោ មោតិ
 អនិច្ចាធានា បដិវិភោ មោតិ អព្រហ្មចរិយោ បដិ-
 វិភោ មោតិ ។ ឥធិ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ កាយមោទេយ្យំ ។
 កកមន្ត ភិក្ខុវេ វិទីមោទេយ្យំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 មុសាវាទា បដិវិភោ មោតិ មិសុណាយ វាចាយ
 បដិវិភោ មោតិ ឧសាយ វាចាយ បដិវិភោ មោតិ
 សម្មាសមាសា បដិវិភោ មោតិ ។ ឥធិ វុទ្ធិតិ
 ភិក្ខុវេ វិទីមោទេយ្យំ ។ កកមន្ត ភិក្ខុវេ មនោ-
 មោទេយ្យំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវាទំ ទយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកត្តា ទុច្ចសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ ឥធិ
 វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ មនោមោទេយ្យំ ។ ឥមាធិ ទោ
 ភិក្ខុវេ តីណំ មោទេយ្យានីតិ ។

គតិយបណ្ណសាគ អាយត្តវកថា

ភាគជាអ្នកប្រាជ្ញផ្លូវចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភាគជាអ្នក
 ប្រាជ្ញផ្លូវកាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិសាសនានេះ
 វៀរចាកការសម្ងាត់សត្វ វៀរចាកការលួចច្រឡំគេ វៀរចាកការប្រព្រឹត្ត
 មិនប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភាគជាអ្នកប្រាជ្ញផ្លូវ
 កាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភាគជាអ្នកប្រាជ្ញផ្លូវវាចា តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិសាសនានេះ វៀរចាកការពាលពាក្យកុហក
 វៀរចាកការពាលពាក្យញុះញង់ វៀរចាកការពាលពាក្យកាត់ក្រក់ វៀរ
 ចាកការពាលពាក្យវេញប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ភាគជាអ្នកប្រាជ្ញផ្លូវវាចា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភាគជាអ្នក
 ប្រាជ្ញផ្លូវចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិសាសនានេះបាន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 អស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាជំនុំគ្នា ដោយទូទឹងន័យ ក្នុង
 ចក្ខុប្បន្ននេះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ភាគជាអ្នកប្រាជ្ញផ្លូវចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភាគជាអ្នកប្រាជ្ញវាទ
 ឆាយ៉ាងម៉្លេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរនិកាយស្ស គិកខិបាភេ

កាយ មុនី វាចា មុនី
 គេតោ មុនីមជាសវំ
 មុនី មោធនេយ្យសម្មន្នំ
 អាហុ សង្ខម្បហាយិនន្តិ ។
 អាយិកវន្តោ ទុតិយោ ។

តិល្យទ្ធានី

អាចាយិកោ ទុល្លភោ ច
 អម្បមេយ្យំ អនេត្តកំ
 អយំ អចន្តោ កម្មន្តោ
 ទ្វេ ច គោធនេយ្យមោធនេយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គន្តរនិកាយ គិកខិបាភេ

អ្នកប្រាជ្ញជាងគ្នាយ គោលចំពោះបុគ្គល ដែលជា
 អ្នកប្រាជ្ញផ្អែកយ ផ្អែកចា ផ្អែកគួ មិនមានភាសា
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ ចរិច្ចលិដោយភាពជាអ្នកប្រាជ្ញ ថាជា
 អ្នកមានបាបលាបនឹងអស់ហើយ ។

ចរិ អាយិកវន្តំ ២ ។

ទូទាតនៃអាបាយិកវិគ្គនោះគឺ

គោលអំពីបុគ្គលទៅតាមអបាយ ១ អំពីបុគ្គលរកបាន
 ដោយក្រ ១ អំពីអម្បមេយ្យបុគ្គលជាដើម ១ អំពី
 បុគ្គលបានអរូបជ្ជាន មិនញាច់ញាតិ ១ អំពីវិបត្តិ
 មានសេចក្តីប្រៀបដោយបុសក មានជ្រុនប្រុងមួយ ១
 អំពីកម្មនៃវិបត្តិជាដើម ១ អំពីការស្តារមានពីរលើក ១
 អំពីភាពជាអ្នកប្រាជ្ញ ១ ។

កុសិណវិគ្គោ

[១៦៨] ឯតំ សមយំ គគវា កុសិណវាយំ
វិហារតិ ពសិហារណោ វេសសណ្ណោ ។ តត្រុ ខោ កគវា
កិក្ខុ អាមន្តេសំ កិក្ខុ រោតំ ។ គនន្តេតិ តេ កិក្ខុ
កគវាតោ បច្ចុស្សន្តសំ ។ កគវា ឯគនរោច ឥន
កិក្ខុវេ កិក្ខុ បញ្ញាតិ តាមំ វា ធិតមំ វា ឧប-
ទិស្សន្តយ វិហារតំ ។ តាមនំ គហបតិ វា គហបតិ-
បុត្តោ វា ឧបសន្តិមិត្តា ស្វាគនាយ កត្តន
ចិមន្តេតិ អាគន្ធិមាតោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ អធិវាសេតិ ។
សោ តស្ស ភ្នំយា អន្ធមេន ប្បព្វណ្ណាសមយំ
ធិវាសេតា បក្កចិវាទាយ យេន តស្ស គហបតិស្ស
វា គហបតិបុត្តស្ស វា ធិវេសនំ តេនុបសន្តិមតិ
ឧបសន្តិមិត្តា បញ្ញាតុ អាសនេ ធិសីនតិ ។ តាមនំ
សោ គហបតិ វា គហបតិបុត្តោ វា បណីតេន
វាធិយេន កោនីយេន សហត្ថា សន្តប្បតិ
សច្ចវាបេត ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ សាទុ

កុសិណវគ្គ

[១៦៩] សមយម្មយ ព្រះជីវាទព្រះភាគ ច្រើនគង់នៅក្នុងផង្កាព្រ
ឈ្មោះពសិហារណៈ(១)ដ៏តក្រវិកុសិណវា ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះជីវាទព្រះ
ភាគច្រើនត្រាស់ហៅកិក្ខុចាំឯឡាយថា ឆ្ងល់កិក្ខុចាំឯឡាយ ។ កិក្ខុចាំឯនោះ
ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាច់ព្រះជីវាទព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះវន្ត ។ ទើបព្រះ
ជីវាទព្រះភាគច្រើនត្រាស់ដូច្នេះថា ឆ្ងល់កិក្ខុចាំឯឡាយ កិក្ខុគង់សាសនានៅ
ចូលទៅនៅតាស្រីយន្តិស្រុកប្បនិមណ្ឌមួយ ។ ឯគហបតិបុត្តបាបតិបុត្រ
ចូលទៅកេតកុនោះនិមន្តដោយគត្ត ដើម្បីទាន់ក្នុងវិថីស្តុក ឆ្ងល់កិក្ខុចាំឯ
ឡាយ កិក្ខុដែលចង់ទាន់ ក៏ទទួលនិមន្ត ។ លុះកន្លងត្រូវនោះទៅ កិក្ខុនោះ
ស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រដ៏ធំបំផុត ក្នុងវេលាព្រឹក រួចចូលទៅកាន់លំនៅ
គហបតិបុត្តបាបតិបុត្រនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ អង្គុយលើកាសនៈ
តែលេគក្រាលបម្រុងទុក ។ គហបតិបុត្តបាបតិបុត្រនោះ ក៏និមន្តកិក្ខុ
នោះឱ្យទាន់តែគស្តប់ស្តប់ ដោយទាន់និយកាសនីយា ហាវដ៏ធំតូចផង ដោយ
ដៃទូនឯង ។ កិក្ខុនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ប្រពៃណាស់ហ្ន៎

១ព្រះពុទ្ធដ៏សមាសភាពដ៏តក្រវិកុសិណវា ទៅឱ្យឱ្យឆ្ងល់ចិត្ត ។ អដ្ឋកថា ។

រាគម្ព៌មាតោ វិច្ឆុយ វិច្ឆុ អនិវាសេតិ ។
 សោ តស្ស វត្ថុយា អប្បយេន មុច្ចុញ្ញាសាមយំ
 ជិវាសេតា ចត្តវិវាទាយ យេន តស្ស តហមតិ-
 ស្ស វា តហមតិចុត្តស្ស វា ជិវសេនំ តេនុចសង្កមតិ
 ឧចសង្កមតិ បញ្ញត្តេ អាសនេ ជិវីនតិ ។ តេនំ
 សោ តហមតិ វា តហមតិចុត្តោ វា ចណីតេន
 ទានជីយេន កោជជីយេន សហត្ថា សន្តច្យេតិ
 សឡវាវេតិ ។ តស្ស ន ឯវំ ហោតិ សាទុ វត
 មាយំ តហមតិ វា តហមតិចុត្តោ វា ចណីតេន
 ទានជីយេន កោជជីយេន សហត្ថា សន្តច្យេតិ
 សឡវាវេតិ ។ ឯវឡិស្ស ន ហោតិ អហោ វត
 មាយំ តហមតិ វា តហមតិចុត្តោ វា មាយតិម
 ឯវុចេន ចណីតេន ទានជីយេន កោជជីយេន
 សហត្ថា សន្តច្យេយ្យ សឡវាវេយ្យតិ ។ សោ
 តំ ចិណ្ឌាចាតំ អគតិភោ អមុច្ឆិភោ អនជ្ឈេចត្តោ
 អាជីនវនស្សវី ជិស្សវណាច្យុញ្ញោ ចរិកុត្តតិ ។

មាតាភិក្ខុជាតិឡាយ ភិក្ខុដែលចង់ដាច់កំទេលនិមន្ត ។ លុះកន្លងព្រឹកនោះ
 ទៅ ភិក្ខុនោះស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងវេលាព្រឹក រួចចូលទៅ
 កាន់លំនៅ នៃគហបតី ឬគហមតិបុត្រនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 អង្គុយលើកាសនៈ ដែលគេកាលបម្រុងទុក ។ គហបតី ឬ គហមតិបុត្រ
 នោះ ក៏និមន្តភិក្ខុនោះ ឱ្យឆាន់ឆែកស្កប់ស្កល់ ដោយខាងឆ្វេងកោដិ-
 យាហារដ៏ផ្អែកផ្អួន ដោយដៃខ្លួនឯង ។ ភិក្ខុនោះ មិនបានសេចក្តីព្រម
 យ៉ាងនេះទេ ប្រព្រឹត្តលាស់ហ្ន៎ គហមតិឬគហមតិបុត្រនេះនិមន្តឱ្យឆាន់
 ឆែកស្កប់ស្កល់ ដោយខាងឆ្វេងកោដិយាហារដ៏ផ្អែកផ្អួនដោយដៃខ្លួនឯង ។
 ពុំនិមន្តបានសេចក្តីព្រម យ៉ាងនេះទេ ធ្វើម្តេចហ្ន៎ នឹងបានគហមតិឬ
 គហមតិបុត្រនេះ និមន្តឱ្យឆាន់ឆែកស្កប់ស្កល់ ដោយខាងឆ្វេងកោដិ-
 យាហារ ដ៏ផ្អែកផ្អួនបានទំនងដូច្នេះ ដោយដៃខ្លួនឯងទៅទៀតទៀត ។
 ភិក្ខុនោះ មិនផ្អែកផ្អួន មិនជ្រុលជ្រង់ មិនឈ្នួត ជាអ្នកឃើញទោស
 ចង់ប្រាថ្នាជាគ្រឿងរលាស់ខ្លួនចេញ ហើយកន្លះចំណុចបាត្រនោះ ។

សោ ឥន្ទ ទេវត្តបុរិសក្កម្យំ វិគតោតិ អព្យាបាទវិគតក្កម្យំ
 វិគតោតិ អវិហិសាវិគតក្កម្យំ វិគតោតិ ។ ឯវរុចស្សាហំ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ទីន្ទំ មហាច្ចលំ វនាមិ ។ តំ តំស្ស
 ហេតុ ។ អច្យុមតោ ហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិហរតីតិ ។

(១២៦) យស្សំ ភិក្ខុវេ វិសាយំ ភិក្ខុ កណ្ណា-
 ធម្មាតា កលហមាជាតា វិវាទាមន្តា អន្តរាមន្តំ ឌុទ្ធ-
 សត្តិហំ វិគុទន្តា វិហារន្តំ មនសីកាតុបិ មេ ឯសា
 ភិក្ខុវេ វិសាយំ ធម្មា ជាស្ម ហោតិ បាវេ កន្តំ ។
 ចំន្រ្ទំ ឯតុ កន្តាមំ អន្តា តេ អាយស្មន្តោ កយោ
 ធម្មេ មជ្ជីមំ កយោ ធម្មេ ពហុលីមកំសុ ។
 កកមេ កយោ ធម្មេ មជ្ជីមំ ។ ធម្មេ មជ្ជីមំ
 អព្ភាទាវតតំ អវិហិតំ ។ ឧទេ កយោ ធម្មេ
 មជ្ជីមំ ។ កកមេ កយោ ធម្មេ ពហុលីមកំសុ ។

កិត្តនោះ វេទន៍ត្រូវឲ្យទទួលបានក្នុង ត្រូវឲ្យទទួលបានក្នុង ផង
ត្រូវឲ្យអំពីសាវត្រក្នុង ក្នុងបំណង ឲ្យបាន ។ ឆ្លងក្នុងចំណុច
បានដែលបានឲ្យហើយ ដែលក្នុងមានសក្តានុពលនេះ ទើបដឹង
ហៅថា បានបានដែលបាន ។ ដំណើរនោះគ្រោះហេតុអ្វី ។ ឆ្លង
ក្នុងចំណុច គ្រោះក្នុងមានសក្តានុពល ។

(១២៦) បាលកិក្ខុបាំងឡាយ ក្នុងទិសណា កិក្ខុបាំងឡាយ
ចង្កៀរហត្ថ ចង្កៀរដង្ហោះ ចាស់ទើងគ្នា ចាត់ដោតគ្នា ទៅវិញទៅមក ដោយ
សំរំពង់គឺចាត់ បាលកិក្ខុបាំងឡាយ ទិសនោះមិនដាច់សប្បាយដល់តថាគត
ដើម្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនបាច់មិយាយ ដល់ការដើរទៅឡើយ គថាគតចូល
ពិតក្នុងការណ៍នោះថា អ្នកដ៏មានតម្លៃបាំងឡាយនោះ បានលះចង្អុលពី
ឈឺឃាំង បានធ្វើរឿយ ។ ខ្លួនមិនឈឺឃាំងដោយពិក្រប្រាស ។ ចុះកិក្ខុបាំង
នោះលះចង្អុលពី ឈឺឃាំងគឺអ្វីខ្លះ ។ គំនិតមិនត្រូវ ១ ឥរិយាបថទឹកក្អម ១
កៅហ្មឺសាតត្តៈ ១ ។ កិក្ខុបាំងនោះ លះចង្អុលពី ឈឺឃាំងនោះឯង ។
ចុះកិក្ខុបាំងនោះ បានធ្វើរឿយ ។ ខ្លួនមិនឈឺឃាំង គឺអ្វីខ្លះ ។

កាមវត្ថុ ព្យាបាទវត្ថុ វិហារវត្ថុ ។ ឥមេ
 តយោ ធម្មេ ពហុលីមតំសុ ។ យស្សំ ភិក្ខុវេ
 ធិសាយំ ភិក្ខុ កណ្ណនដាតា កលហដាតា វិហា-
 រដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ មុទសន្តិហំ វិគុណ្ណា វិហារន្តំ មនសិ-
 កាតុបំ មេ ឯសា ភិក្ខុវេ ធិសា ន ជាសុ
 ហោតិ បរេវ កង្កំ ធិដ្ឋំ ឯតុ កណ្ណមិ អន្ធា តេ
 រាយស្មន្តោ ឥមេ តយោ ធម្មេ បដហីសុ ឥមេ
 តយោ ធម្មេ ពហុលីមតំសុ ។ យស្សំ ភិក្ខុវេ
 ធិសាយំ ភិក្ខុ សមត្តា សម្មាធមាតា អវិធមាតា
 ចិរោនតីភូតា អញ្ញមញ្ញំ ចិយចក្ខុហំ សម្មស្សន្តោ
 វិហារន្តំ កង្កំបំ មេ ឯសា ភិក្ខុវេ ធិសា ជាសុ ហោតិ
 បរេវ មនសិកាតុ ធិដ្ឋំ ឯតុ កណ្ណមិ អន្ធា តេ
 រាយស្មន្តោ(១)តយោ ធម្មេ បដហីសុ តយោ ធម្មេ
 ពហុលីមតំសុ ។ កតមេ តយោ ធម្មេ បដហីសុ ។

១ ១. ធម្មបទ ធម្មតំ វិស្សនំ ។

គីតាមិត្តៈ ១ ព្យាបាទវត្ថុៈ ១ វិហារវត្ថុៈ ១ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ បានធ្វើ
 រឿយៗនូវធម៌ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងចំណោម ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បន្តិហេតុ បន្តិដរម្លោះ ទាស់ទែងគ្នា ទាក់ទាញទៅវិញទៅមក
 ដោយសំដែងគឺថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំសាន់មិនជាច្រើនប្បាយដល់
 ភោគធម៌ឬធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនចាំបាច់និយាយ ដល់ការដើរទៅឡើយ ។
 ភោគធម្មបទក្នុងការណ៍នោះថា អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានលះបង់
 នូវធម៌ យ៉ាងនេះឯង បានធ្វើឱ្យរឿយ ។ នូវធម៌ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងចំណោម ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយតឹង
 គ្នា មិនទាស់ទែងគ្នា ដូចជាការស្រស់លាយដោយទឹក មើលគ្នាត្រង់
 ដោយធម្មជាតិស្រឡាញ់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំសាន់ ជាច្រើនប្បាយ
 ដល់ភោគធម៌ឬធ្វើដើរទៅ មិនចាំបាច់និយាយ ដល់ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តឡើយ
 ភោគធម្មបទក្នុងការណ៍នោះថា អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានលះ
 បង់នូវធម៌ យ៉ាង បានធ្វើឱ្យរឿយ ។ នូវធម៌ យ៉ាងនេះដោយពិត
 ប្រាកដ ។ អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានលះបង់ធម៌ យ៉ាង ភិក្ខុ ។

កាមវចនក្កំ ព្យាបាទវចនក្កំ វិហឹសាវចនក្កំ ។
 ឥមេ តយោ ធម្មេ បដហីសុ ។ កតមេ
 តយោ ធម្មេ ពហុលីមកំសុ ។ ធម្មេវចនក្កំ
 អព្យាបាទវចនក្កំ អវិហឹសាវចនក្កំ ។ ឥមេ តយោ
 ធម្មេ ពហុលីមកំសុ ។ យស្សំ ភិក្ខុវេ ធិសាយំ
 ភិក្ខុ សមគ្គា សង្កាធខាណា អវិធខាណា ទិវេន-
 តីវ្យាណា អញ្ញមញ្ញំ ចិយេនក្ខមា សម្មស្សន្តា វិហារន្តិ
 កង្កំមិ ថេ ឯសា ភិក្ខុវេ ធិសា ជាសុ ហោតិ
 មគេវ មនសំនាតុំ ធិន្តំ ឯតុ កញ្ញាមិ ។ អន្តា តេ
 អាយស្សន្តោ ឥមេ តយោ ធម្មេ បដហីសុ ឥមេ
 តយោ ធម្មេ ពហុលីមកំសុតិ ។

[១២៧] ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលយំ វិហារតិ
 តោតមតោ ធម្មិយេ ។ តត្រ ទោ ភគវា ភិក្ខុ
 រាមន្តេសំ ភិក្ខុវេតិ ។ ភគន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ
 ចក្ខុស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតុធម្មេ អភិញ្ញា-
 យាហំ ភិក្ខុវេ ធិន្តំ ធម្មេមិ ទោ អនភិញ្ញាយ

គីតាមិត្តុះ ១ ព្យាបាទិត្តុះ ១ វិហឹសាវិត្តុះ ១ ។ ភិក្ខុចំនីនោ
 បាមលេចមិ ធម្មិយេ យាវិទេនេនេន ។ ពុក្ខុចំនីនោ បាមធ្វើឲ្យ
 រឿយ ។ ឥវមេ ធម្មិយេ យាវិទេនេនេន ។ ឥវមេ ធម្មិត្តុះ ១ អព្យាបាទិត្តុះ ១
 អវិហឹសាវិត្តុះ ១ ។ អត្ថចំនីនោ បាមធ្វើរឿយ ។ ឥវមេ ធម្មិយេ យាវិទេ-
 នេនេន ។ អាលភិក្ខុចំនីនោ ក្នុងចំណោម ភិក្ខុចំនីនោ ព្រមព្រៀង
 គ្នា រីករាយនឹងគ្នា មិនចាស់ទីនឹងគ្នា ដូចជីវិតដោះស្រាយយោងដោយចំ-
 រើសគ្នាត្រង់ដោយចក្ខុជាច្រើនគ្នា អាលភិក្ខុចំនីនោ ចំសន្ធិវេ
 ចំសច្ចៈយដល់គេជាគត ដើម្បីដើរទៅ មិនបាច់និយាយដល់ការធ្វើទុកក្នុង
 ចំនួនឡើយ គេជាគតចូលចិត្តក្នុងការរស់នៅជា អ្នកដ៏មានអាយុចំនីនោ
 បាមលេចមិ ធម្មិយេ យាវិទេនេនេន បាមធ្វើឲ្យរឿយ ។ ឥវមេ ធម្មិយេ យាវិ-
 នេនេន ដោយគិតប្រាកដ ។

[១២៧] សមយម្ពុយ ព្រះដ៏បានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុង
 គោតមគោតិយ(១)ធិតក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងចំណោមឯង ព្រះដ៏បាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ប្រាសហៅភិក្ខុចំនីនោថា អាលភិក្ខុចំនីនោ ។
 ភិក្ខុចំនីនោទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កា នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះអរហន្ត
 ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រាសដូច្នេះថា អាលភិក្ខុចំនីនោ
 គេជាគតដល់វេទនា ដើម្បីឲ្យចោលដឹង មិនបាច់ដើម្បី មិនឲ្យចោលដឹងទេ

១ វេសាលី ឈ្មោះនៃព្រះបាទបាសាវត្ថុ ។ ឥន្ទ្រពារ ។

សាធិនាធាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមំ នោ អនិទានំ
 សម្មាដិហារិយាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមំ នោ អម្បាដិ-
 ហារិយំ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ធម្មំ
 ទេសយតោ នោ អនិញ្ញាយ សាធិនាធា ធម្មំ
 ទេសយតោ នោ អនិទានំ សម្មាដិហារិយំ ធម្មំ
 ទេសយតោ នោ អម្បាដិហារិយំ កាវណីយោ ឧកំនោ
 កាវណីយោ អនុសាសនី ។ អលេខោ មន វេ ភិក្ខុវេ
 កុដ្ឋិយា អលំ អន្តមនតាយ អលំ សោមនស្សាយ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភកា ស្វាគ្ហាតោ ភកាតា ធម្មោ
 សុម្បដិមន្តោ សង្កេតិ ។ ឥនមរោច ភកា
 អន្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកាតោ កាសិទ្ធំ អភិទដ្ឋំ^(១) ។
 ឥវស្សីនា មន វេយ្យាករណស្មី កញ្ញាមាទេ សហស្សំ
 លោកនាតុ អតម្បីត្ថាទិ ។

១ អភិទដ្ឋំ ។

ម្ចាស់ក្នុងទ្រព្យ គឺជាគតសំដែងធម៌សមតាមហេតុ មិនមែនមិនសម
 តាមហេតុទេ ម្ចាស់ក្នុងទ្រព្យ គឺជាគតសំដែងធម៌ប្រកបដោយសេចក្តី
 អស្ចារ្យ មិនមែនមិនប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យទេ ។ ម្ចាស់ក្នុងទ្រព្យ
 កាលបើ គឺជាគតនោះសំដែងធម៌ ដើម្បីឱ្យចេះដឹង មិនមែនដើម្បីចំឱ្យ
 ចេះដឹង សំដែងធម៌សមតាមហេតុ មិនមែនមិនសមតាមហេតុ សំដែងធម៌
 ប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យ មិនមែនមិនប្រកបដោយសេចក្តីអស្ចារ្យ ដូច
 ទាំងឡាយ គួរធ្វើតាមឧទាហរណ៍ ។ ម្ចាស់ក្នុងទ្រព្យ
 មួយទៀត ដូចទាំងឡាយ គួរប្រកាស គួរពន្យាចំពោះ គួររកយ (ចំពោះ
 គុណព្រះអគត្រ័យ) ជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះធម៌
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយដោយច្រៀត ព្រះសង្ឃ
 ច្រកបង្កដោយច្រៀត ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសង្ឃ
 នេះចប់ហើយ ក៏ក្នុងទ្រព្យនោះ ក៏មានចំពោះព្រះអរិយធម៌ព្រះភាគ
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ក៏កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែង
 ឱ្យវេយ្យាករណ៍នេះចប់ហើយ លោកនាតុទាំង ១ ដាក់គំរូគ្រឹះកញ្ចប់ ។

អយំ កន្ថេ ករណ្ណា(១) កាលាមោ ភគវតោ
 កុរណាសត្រញ្ចវារី តស្សដ្ឋ ភគវ អស្សមេ
 ឯករត្ថំ វិហារត្ថតិ ។ កន្ថ មហានាម សន្ថវ
 បញ្ញាមេហិតិ ។ ឯវំ កន្ថតិ ទោ មហានាមោ
 សក្កោ ភគវតោ មជ្ជិស្សណិត្វា យេន ករណ្ណាស្ស
 កាលាមស្ស អស្សមោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 កន្ថវំ បញ្ញាមេត្វា ឧទកំ វេមេត្វា ចានានំ
 លោវាយ យេន ភគវ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 ភគវតំ ឯកនវេច សន្ថតោ កន្ថ សន្ថរោ ឧទកំ
 វេមិតិ ចានានំ លោវាយ យស្សនានំ កន្ថេ
 ភគវ កាលំ បញ្ញាត្ថតិ ។ អនិទា ភគវ យេន
 ករណ្ណាស្ស កាលាមស្ស អស្សមោ តេនុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិត្វា បញ្ញត្តោ អាសនេ វិសិទ្ធិ វិសដ្ឋ ទោ
 ភគវ ចានេ បត្តាលេសិ ។ អនិទា មហានាមស្ស
 សក្កាស្ស ឯកនវោសិ អតាលោ ទោ អដ្ឋ

ចត្តក្រព្រហ្មន្តំជំរំនៃ តាបសរណ្ណះករណកាលាមះនេះ ជាសត្រាហ្មចារិ
 ចុក្កលជាទំពាស់របស់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គគង់នៅក្នុងពាស្រមរបស់តាបស
 នោះទេសំមួយដប់ក្នុងវិថីនេះចុះ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា ចត្តក្រមហាតាម
 សូមច្រើនស្តេចទៅឱ្យក្រាលកម្រាលចុះ ។ មហានាមសក្យរាជ បានទទួល
 ព្រះតម្រាស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយស្តេចចូល
 ទៅឯពាស្រមរបស់ករណកាលាមតាបស លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ឱ្យក្រាលកម្រាលលើគ្រែតូចដ៏សមគួរ ហើយឱ្យដកលំទឹកទុក ដើម្បីលាង
 ព្រះបាទ លុះស្តេចច្រឡប់ចូលមកដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគវិញ លុះចូលមក
 ដល់ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា ចត្តក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ជំរំនៃ កម្រាលក្រាលហើយ ទឹកសម្រាប់លាងព្រះបាទ ដកលំ
 ទុកហើយ ចត្តក្រព្រហ្មន្តំជំរំនៃ សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបទូកាលដ៏គួរឱ្យ
 ស្តេចក្នុងកាលដ៏ឡូកែនេះចុះ ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេច
 ចូលទៅឯពាស្រមរបស់ករណកាលាមតាបស លុះស្តេចចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏គង់លើកាសនៈដែលគេក្រាលបម្រុងទុក លុះព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគគង់ហើយក៏លាងជូនព្រះបាទទាំងគូ ។ លំដាប់នោះ មហានាម
 សក្យរាជ ទ្រង់មានព្រះរាជម្រើសដូច្នេះថា វិថីនេះ ជាពាលចិនគួរ

ភក្កន្តំ បយេវុចាសិតំ កំលុន្តោ ភក្កា ស្មេនាធាហំ
 ភក្កន្តំ បយេវុចាសិស្សមិត្តំ ភក្កន្តំ អភិវនេនា
 ចនត្តិណំ តត្វា ចត្តាមិ ។ អថោ មហាធាមោ
 សត្តោ តស្ស វត្តិយា អន្ធយេន យេន ភក្កា តេនុប-
 សន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភក្កន្តំ អភិវនេនា ឯកមន្តំ
 ធិសីនិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីនិ ទោ មហាធាមំ សត្តំ
 ភក្កា ឯកនិវេន តយោ ទោ មេ មហាធាម សត្តារោ
 សន្តោ សំវិជ្ជនាធា លោកស្មី ។ តតមេ តយោ ។
 ឥន មហាធាម ឯកនោ សត្តា តាមាធិ ចរិត្តំ
 ចត្តាចេតិ ន រុទាធិ ចរិត្តំ ចត្តាចេតិ ន វេននាធិ
 ចរិត្តំ ចត្តាចេតិ ។ ឥន ចន មហាធាម ឯកនោ
 សត្តា តាមាធិត្ថេវ ចរិត្តំ ចត្តាចេតិ រុទានត្ថ
 ចរិត្តំ ចត្តាចេតិ ន វេននាធិ ចរិត្តំ ចត្តាចេតិ ។ ឥន
 ចន មហាធាម ឯកនោ សត្តា តាមាធិត្ថេវ ចរិត្តំ
 ចត្តាចេតិ រុទានត្ថ ចរិត្តំ ចត្តាចេតិ វេននាធិត្ថ
 ចរិត្តំ ចត្តាចេតិ ។ ឥមេ ទោ មហាធាម តយោ
 សត្តារោ សន្តោ សំវិជ្ជនាធា លោកស្មី ។

នឹងចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទេ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ កំពុង
 ឡើយព្រះកាយ អន្សវរាគ្មាន ចាំចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ក្នុងវិស្វកុញ្ញចុះ មហានាមសក្យរាជក៏ថ្វាយបង្គំលាព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ធ្វើប្រទក្សណ៍ហើយស្តេចចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ មហានាមសក្យ-
 រាជ លុះកន្លងព្រឹត្តនោះទៅ ក៏ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគច្បាប់ក្នុង
 ទីសមគួរ ។ លុះមហានាមសក្យរាជ ប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើប
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា បពិត្រមហានាម សាស្តា ព
 ពួកនេះ វេលាមានប្រាកដក្នុងលោក ។ សាស្តា ព ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ។
 បពិត្រមហានាម សាស្តា ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បញ្ញត្តការកន្លងនូវកាយ
 គឺបឋមជ្ឈាន បិទបញ្ញត្តការកន្លងនូវរូបធិរុទាវចរសោបន្តិ បិទបញ្ញត្ត
 ការកន្លងនូវវេទនាធិនិព្វាន ។ បពិត្រមហានាម មួយទៀត សាស្តា ព
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បញ្ញត្តការកន្លងនូវកាយផង បញ្ញត្តការកន្លងនូវរូប
 ផង កែបិទបញ្ញត្តការកន្លងនូវវេទនា ។ បពិត្រមហានាម មួយ
 វិញទៀត សាស្តា ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បញ្ញត្តការកន្លងនូវកាយផង
 បញ្ញត្តការកន្លងនូវរូបផង បញ្ញត្តការកន្លងនូវវេទនាផង ។ បពិត្រ
 មហានាម សាស្តា ព ពួកនេះឯង វេលាមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[illegible]

បតិក្រមហានាម ពុះសាស្តា ៣ ក្នុងនេះ មានសេចក្តីយល់ដូចគ្នាទូទាត
 សេចក្តីយល់ផ្សេងគ្នា ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះ
 ករណ៍កាលាមភាបស បានចង្អុលបំបោកនាមសក្យរាជ ដូច្នេះថា បតិក្រ
 មហានាម សូមមហាបតិក្រមានព្រះរាជឡង្ការថា មានសេចក្តីយល់ដូចគ្នា ។
 កាលករណ៍កាលាមភាបស ឱបាយយ៉ាងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់នឹងមហានាមសក្យរាជ ដូច្នេះថា បតិក្រមហានាម សូមទ្រង់មាន
 ព្រះរាជឡង្ការថា មានសេចក្តីយល់ផ្សេងគ្នាដូច្នេះវិញ ។ ករណ៍កាលាម
 ភាបស បានចង្អុលបំបោកនាមសក្យរាជស្រស់ ២ ដងថា បតិក្រមហានាម
 សូមមហាបតិក្រ មានព្រះរាជឡង្ការថា មានសេចក្តីយល់ដូចគ្នា ។ ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងមហានាមសក្យរាជស្រស់ ២ ដងទៀតថា
 បតិក្រមហានាម សូមទ្រង់មានព្រះរាជឡង្ការថា មានសេចក្តីយល់
 ផ្សេងគ្នាដូច្នេះវិញ ។ ករណ៍កាលាមភាបស បានចង្អុលបំបោកនាម
 សក្យរាជស្រស់ ៣ ដងថា បតិក្រមហានាម សូមមហាបតិក្រ មាន
 ព្រះរាជឡង្ការថា មានសេចក្តីយល់ដូចគ្នា ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន
 ត្រាស់នឹងមហានាមសក្យរាជស្រស់ ៣ ដងទៀតថា បតិក្រមហានាម
 សូមទ្រង់មានព្រះរាជឡង្ការថា មានសេចក្តីយល់ផ្សេងគ្នាដូច្នេះវិញ ។

អថទោ ករណ្ហាស្ស កាណាមស្ស ឯតទាហាសិ
 ឧហាសក្ខស្ស វត្ថុន្តិ ឧហាធាមស្ស សក្កស្ស
 សម្មា សមណោ កោតមេន យាវត-
 តិយកំ អបសាទិកោ យទ្ធិនាហំ កមិលវត្ថុត្តា
 ចក្កមេយ្យន្តិ ។ អថទោ ករណ្ហា កាណាម
 កមិលវត្ថុត្តា ចក្កាមិ(១) តថាចក្កន្តាវ អហាសិ
 ន ដុន ចក្កាភិវិ ។

[១២៨] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហាតិ
 ជេតវនេ អនាថមិល្លាតស្ស អាវាសេ ។ អថទោ
 ហត្ថកោ ធម្មតោ អភិក្កន្តាយ វត្ថិយា អភិក្កន្ត-
 វាណ្ណា កោវលតាម្យំ ជេតវនំ ឧគាសេត្វា យេន ភគវា
 តេនុបសង្កមិ ទុបសង្កមិត្វា ភគវនោ មុតោ បស្សាមីតិ
 ឧសីនតិ សីសីនតិ ន សញ្ញាតិ សណ្ឋាតុំ ។

១ ឆ, ឧត្តរ យំ កមិលវត្ថុត្តា ចក្កាមិ វិស្សន្តិ ។

ឯវាបំនោ ករណ្ហាតាមធាបស មានសច្ច្តិព្រះវិញ្ញាណេវ ចំ
 សមេច្ឆេសមណោភគម ចំនុច្ឆេវនីតិអញ អស់ យ ផនី កុនី
 ចំពោះព្រះកត្តមហាធាមសក្ខពជ័វជលមានសក្ខិធិសាវ ថេវដ្ឋានោ អញ
 គួរដើរចេញអំពីក្រុងកមិលវត្ថុ ។ ឯវាបំនោ ករណ្ហាតាម-
 ធាបស កំចេញអំពីកមិលវត្ថុ តំចេញទៅក្នុង ចំណុចគ្រឿងបំបក
 ក្រោយវិញឡើយ ។

[១២៩] សមយម្ហេ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះដ៏ធំក្នុងវត្តជេតពន
 របស់អនាថមិល្លាតសេដ្ឋី ដ៏តម្រូវសាវត្ថិ ។ ស្រាគាលកត្រីកន្ធិបថមយាម
 ទៅចុក្រឡោះ ហត្ថកា មានសម្បជ្ជ ធ្វើវត្តជេតពនចំណុចឱ្យភ្លឺ
 ច្បាស់ ចូលទៅដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គិត
 ថា អញនឹងឈរក្នុងទីចំពោះព្រះកត្តព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះ ហើយ
 គ្រឿងអង្គុយស្រកាច អង្គុយរាបវិញ មិនអាចនឹងឈរនៅបានឡើយ ។

សេយ្យថាបិ ឆាម សប្បំ វា តេសំ វា
 វាលីកាយ អាសិត្តំ ឧសីនតិ សំសីនតិ ន
 សណ្ឋាតំ ឯវមេវ ហត្ថតោ ទេវបុត្តោ ភគវតោ
 បុរោ វស្សនីតិ ឧសីនតិ សំសីនតិ ន សញ្ញាតិ
 សណ្ឋាតំ ។ អធិទោ ភគវា ហត្ថតំ ទេវបុត្តំ
 ឯតទរោច ឧទ្យាវតំ ហត្ថត អត្តការំ អភិធម្មិ-
 ហិទិ ។ ឯវំ ភន្តេនិ ទោ ហត្ថតោ ទេវបុត្តោ
 ភគវតោ ចដិស្សុណិន្ទា ឧទ្យាវតំ អត្តការំ អភិ-
 ធម្មិន្ទា ភគវន្តំ អភិវាទេន្ទា ឯតទន្តំ អដ្ឋាសំ ។
 ឯតទន្តំ វិទំ ទោ ហត្ថតំ ទេវបុត្តំ ភគវា ឯតទរោច
 យេ តេ ហត្ថត ធម្មា បុព្វេ មនុស្សក្ខតស្ស បវត្តិនោ
 អហេសុំ អបិទុ តេ តេ ធម្មា ឯតវហិ បវត្តិនោតិ ។
 យេ ច មេ ភន្តេ ធម្មា បុព្វេ មនុស្សក្ខតស្ស

ទំគរជាថ្កាប្រឆាំង ដែលគេចាក់ស្រោចទៅក្នុងដីខ្សាច់ វេទន៍ផ្អែកជ្រាប
 លំបចុះបាត់ទៅ មិនដក់នៅ យ៉ាងណាមិញ ហត្ថកទៅបុត្រនិគា អញ
 នឹងឈរ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ផ្សេង ហើយក្រឡប់
 អង្គុយស្រពាច អង្គុយរាចរិញ មិនអាចរាយការទៅបាន ក៏យ៉ាងនោះឯង ។
 វេលានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់បង្គាប់ហត្ថកទៅបុត្រផ្ទះថ្មោះ ឆ្ងល់
 ហត្ថកៈ អ្នកចូរនិមិត្តនូវអត្តភាពឱ្យធំសំបើម ។ ហត្ថកទៅបុត្របានទទួល
 ព្រះតម្រាស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គផ្សេងហើយ និមិត្ត
 អត្តភាពឱ្យធំសំបើម ង្វាយចង្អុលព្រះមានព្រះភាគ រួចឈរក្នុងទីដ៏សមសួរ ។
 សុះហត្ថកទៅបុត្រ ឈរក្នុងទីសមសួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់
 សួរផ្ទះថា ម្ចាស់ហត្ថកៈ ធម៌ណា ដែលអ្នកកាលកើត ជាមនុស្ស
 ក្នុងភពមុន បានប្រព្រឹត្តហើយ រឹតធម៌ព្រះនោះ អ្នកបានប្រព្រឹត្ត ក្នុង
 កាលវឡូវនេះដែរឬទេ ។ ហត្ថកទៅបុត្រ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ណា ដែលខ្ញុំព្រះអង្គកាលកើត ជាមនុស្ស ក្នុងភពមុន

ចាវត្ថុនោ អហេសុំ តេ ច មេ ធម្មា ឯតរហិ
 ចាវត្ថុនោ យេ ច មេ ភន្តេ ធម្មា បុព្វេ មនុស្សកូលស្ស
 ធម្មាវត្ថុនោ អហេសុំ តេ ច មេ ធម្មា ឯតរហិ
 ចាវត្ថុនោ សេយ្យងាថិ ភន្តេ ភគវា ឯតរហិ អាតិ-
 ណ្ណោ វិហារតិ ភិក្ខុហិ ភិក្ខុជិហិ ឧទាសកេហិ
 ឧទាសិកាហិ រាជ្ជហិ រាជមហាមគ្គេហិ តិក្ខុយេហិ
 តិក្ខុយសាវត្ថហិ ឯវនោ ទោ អហំ ភន្តេ អាតិណ្ណោ
 វិហារមិ ដោបុត្តេហិ ធូរតាថិ ភន្តេ ដោបុត្តា រាគទ្ធន្តិ
 ហត្ថកស្ស ដោបុត្តស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សោស្សាមាតិ
 តិណ្ណាហំ ភន្តេ ធម្មាធំ អតិត្តោ អច្យដិវណោ
 កាលកតោ ។ កកមេសំ តិណ្ណំ ។ ភគវតោ អហំ
 ភន្តេ ធម្មាធម្មស្ស អតិត្តោ អច្យដិវណោ កាល-
 កតោ សន្មុច្ឆស្សន្ធស្សហំ ភន្តេ អតិត្តោ អច្យដិវណោ
 កាលកតោ សន្មស្សហំ ភន្តេ ឧបដ្ឋានស្ស អតិត្តោ
 អច្យដិវណោ កាលកតោ ឥមេសំ ទោ អហំ
 ភន្តេ តិណ្ណំ ធម្មាធំ អតិត្តោ អច្យដិវណោ
 កាលកតោតិ ។

បានប្រព្រឹត្តហើយ ធម៌វាទីនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងកាលវេលា
 នេះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ណាដែលខ្ញុំព្រះអង្គកាលកើត ជា
 មនុស្សក្នុងកាលមុន មិនបានប្រព្រឹត្តទេ ធម៌ទាំងនោះ ក៏ខ្ញុំព្រះអង្គប្រព្រឹត្ត
 ក្នុងកាលវេលានេះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រង់ឆើ
 ច្រឡោចច្រឡំដោយភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច អាចារ្យធំ
 រាស់ស្តេច ភិក្ខុ ឆិវិយ ឆិវិសាវក ឆិវិយចាតិឡាយ ក្នុងកាលវេលានេះ
 យ៉ាងណាមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គក៏យ៉ាងនោះដែរ តែង
 នៅច្រឡោចច្រឡំដោយទៅបុត្រចាតិឡាយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទៅបុត្រ
 ចាតិឡាយ តែងមកដាច់ចង្វាយ ដោយបំណងថា យើងនឹងស្តាប់
 ធម៌ក្នុងសំណាក់ហត្ថកទៅបុត្រ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនឆ្អោត
 មិនព្រួយនឹងធម៌ទាំង ៣ ក្រាតែធ្វើបរណកាល ។ ធម៌ ៣ ដូចម្តេចខ្លះ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនឆ្អោត មិនព្រួយនឹងការមើលមើល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្រាតែធ្វើបរណកាល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនឆ្អោត មិនព្រួយនឹងការស្តាប់ព្រះសង្ឃ ក្រាតែធ្វើបរណ-
 កាល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនឆ្អោត មិនព្រួយនឹងការ
 បម្រើសង្ឃ ក្រាតែធ្វើបរណកាល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនឆ្អោត មិនព្រួយនឹងធម៌ទាំង ៣ នេះឯង ក្រាតែធ្វើបរណកាល ។

ឥតិយបណ្ណសាសន ពុស្សីបិដក

កកវតោ នស្សនស្ស
 តិក្ខុ អន្ធា តុបាចនំ
 សង្ឃស្ស ឧបដ្ឋានស្ស
 សទ្ធម្មស្សវេទស្ស ច ។
 អនិសីលំ សិក្ខុមាណា
 សទ្ធម្មស្សវេទ កោ
 តិក្ខុំ ឧប្បាទមតិក្ខុំ
 ហត្ថកោ អវិហំ កតោតិ ។

[១៣១] ឯតំ សមយំ កកវតោ ពាក្យណាសិយំ
 វិហារតិ ឥសិបតនេ មិត្តនាយ ។ អថ កកវតោ
 ឬឡាសមយំ វិហារេត្វា ចត្តមិវាមាទាយ ពាក្យណាសិ
 មិណ្ឌាយ ខាវិសិ ។ អន្តសា ទោ កកវតោ គោយោ-
 តនិសក្ខុស្មី មិណ្ឌាយ ចរមាណេ(១) អញ្ញាតវំ កិក្ខុំ
 វិក្ខុស្សនំ ពាហិវស្សនំ ឬដ្ឋស្សតិ អសធម្មជានំ
 អសមាហិតំ វិក្ខុនិក្ខំ វាគតត្រ្រិយំ ទិស្វា តំ កិក្ខុំ
 ឯតនេវេច ហ ទោ តំ កិក្ខុ អត្តានំ កាដុវិយមកាសិ

១ ម. ធម្មានំ ។

ឥតិយបណ្ណសាសន ពុស្សីបិដក

(ការវត្តត ធម្ម យ៉ាង) គឺ វត្តតនិក្ខុការមិលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ១ វត្តតនិក្ខុការមិលព្រះសេដ្ឋី ១ វត្តតនិក្ខុការ
 ស្តាប់ព្រះសង្ឃ ១ មានក្នុងកាលម្តងៗតែប៉ុណ្ណោះ ។
 ហត្ថកោទេវតុគ្រ កាលសិក្សាឬអនិសីល ក្រេកអរក្នុងការ
 ស្តាប់ព្រះសង្ឃ មិនវត្តតនិក្ខុធម៌ ធម៌ ប្រការ គឺបានទៅ
 កើតក្នុងអវិហារព្រហ្មណេក ។

[១៣១] សមយមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់តង់ក្នុងវិសិបតន-
 មិត្តនាយនៃ មិត្តព្រឹត្តិពាក្យណាសិ ។ គ្រាមានឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិក្ខុមិល ក្នុងវេលាពុទ្ធភ្លាសមយ ទ្រង់ចូលទៅ
 កាន់ក្រុងពាក្យណាសិ ដើម្បីមិណ្ឌុបាត ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់
 ស្តេចទៅមិណ្ឌុបាត ក្នុងសំណាក់នៃមិលក្នុងន អ្នកលក់តោ ទ្រង់បាន
 ឃើញភិក្ខុមួយរូប មានសេចក្តីច្រកអតិច មានសេចក្តីច្រកអាក្រក់ក្រៅ
 ប្រាសចាកសតិ មិនបានប្រាជ្ញា មានចិត្តមិនតាំងចាំ មានចិត្តរើសវាយ
 មានផ្សំមួយជាប្រក្រតី (មិនរក្សាផ្សំមួយ) នុះទេឃើញហើយ ទ្រង់
 មានព្រះវចនាធិតិកុំឲ្យដោះដូរចេញ ហាលភិក្ខុ ឬកុំឲ្យចូលទៅឡើយ

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំកាយស្ស តិកតិយាន

តាម វា យនិ វាត្ថោ
 អលោកា សមមគ្គោ
 នវេ តាលោ ធុន្ទោ
 មគ្គិកាហិ បុរាណា ។
 យេ ច សីលេន សម្មា
 ចញ្ញាយេន សមេ វតា
 ឧបសង្កា សុខំ សេន្តិ
 ជាសយិត្វាន មគ្គិកាតិ ។

[១៣១] អដិទោ អាយស្ស អនុត្តោ យេន ភគវា
 គេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេន្តិ ឯកមន្តំ
 ឯសីនិ ។ ឯកមន្តំ ឯសីន្ទោ ទោ អាយស្ស អនុត្តោ
 ភកវន្តំ ឯកមភិច ឥតាហំ កន្តេ និទ្ទេន ចតុតា
 វិសុទ្ធន អភិក្កន្ធនាធុសកេន យេកុយេន បស្សមិ
 ហតុត្តាមំ កាយស្ស គេនា បរម្មណា អនាយំ
 ធុត្តតិ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋនាមំ ។ កតិហិ នុ ទោ
 កន្តេ នប្បេហិ សមដ្ឋានតោ ហតុត្តាហោ កាយស្ស គេនា
 បរម្មណា អនាយំ ធុត្តតិ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំកាយ តិកតិយាន

បុគ្គលោល អប្បវត្តប្រាជ្ញា ដែលពួកយុវគមារាម
 (នោះ)មិនបានប្រព្រឹត្តឲ្យធម៌ អីស្មោះស្មើដើម្បីខ្លួនក្នុង
 ស្រុកក្នុងវិប្រាជ្ញាយ ។ ចំណែកពាណិជ្ជកម្មណាមិប្លាហិ
 ដោយសីលនិងចញ្ញា ព្រឹកអក្កនិធម៌ជាគ្រឿងរាប់រួម
 កិលេស ជាអ្នកស្របស្រួចផុតនោះ វេចន៍ផេតជាសុខ
 ទាំងពួកយុវក៏មិនបានហៅតាមស្មើផុតនោះឡើយ ។

[១៣២] ត្រាវោះ ព្រះអនុត្តោជីមានកាយ ចូលទៅកាលព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ ហើយក្នុងក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអនុត្តោជីមានកាយ
 ក្នុងក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ អ្វីច្នេះថា
 បពិត្រព្រះភ្នំដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ឡូកាភ្នំចានចក្ខុដូចជាចិត្តដ៏បរិសុទ្ធ
 កន្លងចង់ចក្ខុជាបរិសុទ្ធស្រឡាម ឃើញឆាកស្រាម ដែលបែកផ្ទាយពន្លឺ
 កាយស្ងប់ទៅ ច្រើនតែទៅកើត ឯអបាយ ទុក្ខនិ វិនិចាត នរក ។
 បពិត្រព្រះភ្នំដ៏ចម្រើន ឆាកស្រាមប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង លុះបែក
 ផ្ទាយពន្លឺកាយស្ងប់ទៅ ទៅកើត ឯអបាយ ទុក្ខនិ វិនិចាត នរក ។

តីហិ ទោ អនុវុទ្ធ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ ពាតុត្តាមោ
 កាយស្ស ភេតា បរម្មណា អនាយំ មុត្តតិ វិនិច្ឆាតំ
 និរយំ ឧបបដ្ឋតិ ។ តតទេហិ តីហិ វេន អនុវុទ្ធ
 ពាតុត្តាមោ បុព្វសមយំ មជ្ឈេសលចរិយុដ្ឋិតេន
 ទេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ មជ្ឈន្តិកសមយំ វស្សាបរិ-
 យុដ្ឋិតេន ទេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ សាយញ្ញាសមយំ
 កាឝាភវរិយុដ្ឋិតេន ទេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ ។
 វីមេហិ ទោ អនុវុទ្ធ តីហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ
 ពាតុត្តាមោ កាយស្ស ភេតា បរម្មណា អនាយំ
 មុត្តតិ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋតិ ។ ។

(១៣២) អថទោ អាយស្មា អនុវុទ្ធោ យេនាយស្មា
 សាវ័ចុត្តោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្មតា
 សាវ័ចុត្តេន សន្តិ សម្មោធិ សម្មោធិយំ
 កេនី សាវណីយំ វិនិសាវត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្វា ទោ អាយស្មា អនុវុទ្ធោ អាយស្មន្តំ
 សាវ័ចុត្តំ ឯកទេវេន វីជាហំ អនុសោ សាវ័ចុត្ត
 វិនិច្ឆេន ទេតុតា វិសុទ្ធទេន វេតិក្កន្តនាមុសកេន
 ស មាស្សំ លោកំ ឧលោកេហិ អារម្មំ ទោ បទ មេ វិយំ

ព្រះជីវិតាប្រាភាគគ្រាស់របស់ ប្បាសអនុវុទ្ធ មានប្រាមប្រសព្វដោយធម៌
 ពុយ្យំ យ៉ាង លុះបែកប្លាយពរិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតឯអប្បាយ ទុក្ខតិ
 វិនិច្ឆាត នរក ។ ប្រកបដោយធម៌ពុយ្យំ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ ប្បាសអនុវុទ្ធ
 ក្នុងលោកនេះ មានប្រាម វេទន៍មានចិត្តត្រូវមន្តិល គឺសេចក្តីកំណាញ់
 ប្រើត ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ក្នុងបុព្វសមយ ១ វេទន៍មានចិត្តត្រូវវស្សា
 ប្រើត ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ក្នុងមជ្ឈន្តិកសមយ ១ វេទន៍មានចិត្តត្រូវកាឝាភ
 ប្រើត ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះក្នុងសាយញ្ញាសមយ ១ ។ ប្បាសអនុវុទ្ធ ពាតុត្តាម
 ប្រកបដោយធម៌ពុយ្យំ យ៉ាងនេះឯង លុះបែកប្លាយពរិកាយស្លាប់ទៅ តែង
 ទៅកើតឯអប្បាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត នរក ។

(១៣២) ព្រោះនោះ ព្រះអនុវុទ្ធជីវិតាប្បាស ចូលទៅរកព្រះសាវ័ចុត្ត
 ជីវិតាប្បាស លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីកំណាញ់ដូចម្តេចព្រះសា-
 វ័ចុត្តជីវិតាប្បាស លុះបញ្ចប់ពាក្យក្នុងកាយ នឹងពាក្យត្រូវពុកហើយគង់
 ក្នុងវិសមគួរ ។ លុះព្រះអនុវុទ្ធជីវិតាប្បាស គង់ក្នុងវិសមគួរហើយ ក៏ពោល
 ទៅនឹងព្រះសាវ័ចុត្តជីវិតាប្បាសដូច្នេះថា ប្បាសអនុវុទ្ធ សាវ័ចុត្ត ចុំតែង
 ឃើញសត្វលោកជាច្រើន ដោយចក្ខុដូចជាចិត្តវិសមគួរ កន្លងបង្អស់ចក្ខុ
 ជាចលន៍បុស្សធម្មតា ដូច្នេះទៀត សេចក្តីពាក្យយាមដែលចុំព្រះគ្នាហើយ

អសល្លិង្គំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្ពដ្ឋា^(១) ចស្សន្តោ
 កាយោ អសារន្តោ សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកត្តំ
 អថ ច ចរ មេ ធានុចារាយ អាសវហិ
 ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។ យំ ចោ តេ ភារុសា
 អនុរុទ្ធ ឯវំ ហោតិ អហំ ជំព្វេន ចកុដា វិសុ-
 ម្ពេន អតិក្កន្ធិមាទុសកេន សហស្សំ លោភិ
 ឧលោកេនីតិ ឥន្ទេន មាទស្មី យម្យំ តេ ភារុសា
 អនុរុទ្ធ ឯវំ ហោតិ ភារុទ្ធ ចោ ចរ មេ ភិយំ
 អសល្លិង្គំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្ពដ្ឋា ចស្សន្តោ កាយោ
 អសារន្តោ សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកត្តំ ឥន្ទេន
 ឧទ្ធព្វស្មី យម្យំ តេ ភារុសា អនុរុទ្ធ ឯវំ ហោតិ អថ
 ច ចរ មេ ធានុចារាយ អាសវហិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ
 ឥន្ទេន កុក្កុទ្ធស្មី សាទុ វត អាយស្មា អនុរុទ្ធា ឥមេ
 តយោ ធម្មេ ចហាយ ឥមេ តយោ ធម្មេ អមនសិ-
 កាវិជ្ជា អមតាយ ធាតុយា ចិត្តំ ឧបសំហារូតិ ។

• ១. ឬ. សុដ្ឋា ។

មិនបានឮឮឡើយ សតិដែលទំនុកតាំងសីលហើយ ក៏មិនបាន
 ត្រូវត្រូវ កាយរបស់ខ្ញុំដែលស្ងប់រងរងហើយ ក៏មិនបានក្រវល់ក្រវល់
 ចិត្តដែលទំនុកតាំងរងរងហើយ ក៏ជាចិត្តមានការស្ងប់ស្ងួត កាលបើ
 ដូច្នេះ ចិត្តរបស់ខ្ញុំក៏មិនចេញពីកាយសតិទេ ព្រោះមិនប្រកាន់អំ ។
 ព្រះសាមីប្រែប្រួលថា ខ្ញុំសាវ្យាសាអនុរុទ្ធ ត្រង់ពាក្យដែលអ្នកនិយាយយ៉ាង
 នេះថា ខ្ញុំតែងឃើញសតិលាភជាច្រើន ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ
 កន្លងដ៏ចក្ខុជាយសមុស្សិម្បត្តតាមដូច្នេះ នេះជាមានរបស់អ្នក ខ្ញុំសាវ្យា-
 សាអនុរុទ្ធ មួយទៀត ត្រង់ពាក្យដែលអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះថា សេចក្តី
 ព្យាយាមដែលទំនុកតាំងហើយ មិនបានឮឮឡើយ សតិដែលទំនុក
 តាំងសីលហើយ ក៏មិនបានត្រូវត្រូវ កាយរបស់ខ្ញុំដែលស្ងប់រងរងហើយ
 ក៏មិនបានក្រវល់ក្រវល់ ចិត្តដែលទំនុកតាំងរងរងហើយ ក៏ជាចិត្តមានការ-
 ស្ងប់ស្ងួតតាមដូច្នេះ នេះជាទទួលបានរបស់អ្នកទេ ខ្ញុំសាវ្យាសាអនុរុទ្ធ
 មួយទៀត ត្រង់ពាក្យដែលអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះថា កាលបើដូច្នេះ ចិត្ត
 របស់ខ្ញុំក៏មិនចេញពីកាយសតិទេ ព្រោះមិនប្រកាន់អំ នេះជាកុក្កុដ្ឋៈ
 របស់អ្នក ខ្ញុំសូមរំលឹក សូមអនុរុទ្ធដ៏មានកាយលាបរងដ៏ចម្រើនឈានចេញ
 កុំធ្វើទុក្ខដ៏ចក្ខុដ៏ចម្រើនឈាន សូមប្រមូលចិត្តមកក្នុងគមនាគុណ ។

អដ្ឋោ អាយស្មា អនុរុទ្ធា អចរេន សមយេន
 ឥមេ តយោ ធម្មេ បហាយ ឥមេ តយោ
 ធម្មេ អមនសិកវិត្តា អមតាយ ជាតុយា ចិត្តំ
 ឧបសំហាសិ ។ អដ្ឋោ អាយស្មា អនុរុទ្ធា
 ឯកោ វុបកដ្ឋោ អច្ឆរត្តោ អាតាបិ ចហិតតោ
 វិហរត្តោ ធនិរស្សវំ យស្សន្តាយ កុលបុត្តា
 សម្មាទេ អតាស្មា អនតាវយំ បទ្ធិជន្តិ តននុត្តរំ
 ព្រហ្មវេយយោសាទំ ធិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកាត្វា ឧបសម្មន្តំ វិហាសិ ទំណា
 ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មវេយំ កតំ កាណិយំ ធាបរំ
 ឥតុត្តាយាតិ អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញតកេ ច បហាយស្មា
 អនុរុទ្ធា អរោតំ អហោសិតំ ។

[១៣៣] តីណិហានិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចន្ទានិ
 វហន្តិ(១) នោ វិដានិ ។ តតតានិ តីណិ ។
 វាតុត្តាខោ ភិក្ខុវេ បដិច្ចន្ទោ វហតិ នោ វិដោ

• ប. អវិហន្តិ ។

សម័យកមក ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយ បានលះចង់ចង់ពាំងពេលនេះ ហើយ
 មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ខ្សែចង់ពាំងពេលនេះ ហើយប្រឡូលចិត្តក្នុងអមកតាតុ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយតែមួយគតិ ចៀសចេញបាតក្នុង
 មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកិរលស បានចិត្ត
 បញ្ចូលទៅកាន់ព្រះវិហារ ត្រួតកុលបុត្តចេញបាតផ្ទះ ចូលកាន់ផ្ទះដោយ
 ប្រវែង ដើម្បីអនុត្តរធម៌ណា មិនយូរចំនួន លោកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេចនូវកុសលធម៌នោះ ដែលមានព្រហ្មចរិយៈជាចំបង ដោយបញ្ញា
 ដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិគស់ហើយ មគ្គ-
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ឥញ្ញាបានប្រព្រឹត្តស្របគ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អញ្ញាបាន
 ធ្វើចេញហើយ មគ្គការតាតិចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត
 មិនបានឡើយ ។ មណ្ឌកព្រះអរហន្តចាំងឡាយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានកាយ
 តំជាព្រះអរហន្តមួយគតិដែរ ។

[១៣៤] ខ្លាសភិក្ខុចាំងឡាយ វត្ថុ ៣ យ៉ាងនេះ បិទបាំងទើបប្រ-
 សើរ(១) បើកផ្សាយមិនប្រសើរ ។ វត្ថុ ៣ យ៉ាងនី ភិក្ខុវៈ ។ ខ្លាសភិក្ខុចាំង
 ឡាយ គឺវាតុត្តាខោបិទបាំងទើបប្រសើរ បើកផ្សាយ មិនប្រសើរ(២) ។

១ វហន្តិ សព្វនេះប្រែថា ពេញការ ជាប់គ្នា ប្រសើរ ឆ្លើយ ។
 ២ ស្រី ។ ដែលមិនប្រព្រឹត្តឆោតកោតក្រែងថ្មី ឬប្រព្រឹត្តឡើងទៀត ។ ដែលជាដំណើរ
 មិនជាប់ចិត្តថ្មី ។ ត្រូវបិទបាំងទោសរបស់ប្រជន្ននោះទើបចូរ បើកសំព្រែងមិនចូរ បំណែកស្រ្តី
 ប្រាប់ដែលប្រព្រឹត្តជាដំណើរ ក៏ត្រូវបិទបាំងទោសរបស់ ឱ្យបិទបាំងទើបចូរ បើកសំព្រែងមិនចូរ ។
 អតីតកាលកើត ។

ប្រាហ្មណានំ ភិក្ខុវេ មន្តា បដិច្ចន្ទានំ វហន្តំ
 នោ វិវា មិន្ទានិដ្ឋំ ភិក្ខុវេ បដិច្ចន្ទានំ វហន្តំ នោ
 វិវា ។ នំមាទំ ទោ ភិក្ខុវេ ភីណិ បដិច្ចន្ទានំ
 វហន្តំ នោ វិវានំ ។ ភីណិមាទំ ភិក្ខុវេ
 វិវានំ វិរាជន្តំ នោ បដិច្ចន្ទានំ ។ កតតមាទំ
 ភីណិ ។ ចន្ទមណ្ឌលំ ភិក្ខុវេ វិវំ វិរាជតិ នោ
 បដិច្ចន្តំ សុវិយមណ្ឌលំ ភិក្ខុវេ វិវំ វិរាជតិ នោ
 បដិច្ចន្តំ តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិទយោ ភិក្ខុវេ
 វិវា វិរាជតិ នោ បដិច្ចន្ទានំ ។ នំមាទំ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភីណិ វិវានំ វិរាជន្តំ នោ បដិច្ចន្ទានំ ។

(១៣២) ឆយោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ
 សំវិជ្ជនាទា លោកស្មី ។ កតតមេ ឆយោ ។
 ចាសាណាលេទូចនោ បុគ្គលា មឋវីលេទូចនោ
 បុគ្គលា ឧទតាលេទូចនោ បុគ្គលា ។ កតតនោ
 ច ភិក្ខុវេ ចាសាណាលេទូចនោ បុគ្គលា ។ នំ
 ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលា អភិណ្ឌំ កុដ្ឋតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មន្តាចសំព្វកប្រាហ្មណំ លាភំទើបប្រសើរ បើក
 ផ្សាយ មិនប្រសើរ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនចង់ដ្ឋំ បិទបាំង ទើប
 ប្រសើរ បើកផ្សាយ មិនប្រសើរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុ ធា យ៉ាង
 នេះឯង បិទបាំង ទើបប្រសើរ បើកផ្សាយ មិនប្រសើរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ វត្ថុ ធា យ៉ាងនេះ បើកទើបរុងរឿង បិទមិនរុងរឿងទេ ។
 វត្ថុ ធា យ៉ាងនីមួយៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ និមណ្ឌលព្រះចន្ទ
 បើកទើបរុងរឿង បិទមិនរុងរឿង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មណ្ឌលព្រះ
 ភាទិញ្ញ បើកទើបរុងរឿង បិទមិនរុងរឿង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រាម្មវៃយ
 ដែលគេថាគេសំដែងហើយ បើកទើបរុងរឿង បិទមិនរុងរឿង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ វត្ថុ ធា យ៉ាងនេះឯង បើកទើបរុងរឿង បិទមិនរុងរឿងទេ ។

(១៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ធា ពួកនេះ កាចប្រាសដក
 លោក ។ បុគ្គល ធា ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ និបុគ្គលប្រៀបដូចតំនូសថ្ម ១
 បុគ្គលប្រៀបដូចតំនូសដែនដី ១ បុគ្គលប្រៀបដូចតំនូសទឹក ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលប្រៀបដូចតំនូសថ្ម តើដូចម្តេច ។
 លក្ខណៈទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ គួរលោកនេះ វេទនាប្រាសរឿយ ។

សោ ច ទ្វស្ស កោដោ ធីយវត្ថុ អនុសេតិ ។ សេយ្យ-
 ជាបិ ភិក្ខុវេ ចាសាលោ លេខា ច ទិវ្យំ លុដ្ឋតិ
 វតេន វា ឧទកេន វា ចិវដ្ឋិតិកា ហោតិ វិវាទេ
 ទោ ភិក្ខុវេ វេទកេនោ បុគ្គលោ អភិស្គំ កុដ្ឋតិ
 សោ ច ទ្វស្ស កោដោ ធីយវត្ថុ អនុសេតិ ។
 អយំ វុដ្ឋតិ ភិក្ខុវេ ចាសាលាលេខូបមោ បុគ្គលោ ។
 កតមោ ច ភិក្ខុវេ ចបរិលេខូបមោ បុគ្គលោ ។
 វេទ ភិក្ខុវេ វេទកេនោ បុគ្គលោ អភិស្គំ កុដ្ឋតិ
 សោ ច ទ្វស្ស កោដោ ធីយវត្ថុ អនុសេតិ ។
 សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ ចបរិយំ លេខា ទិវ្យំ លុដ្ឋតិ
 វតេន វា ឧទកេន វា ច ចិវដ្ឋិតិកា ហោតិ
 វិវាទេ ទោ ភិក្ខុវេ វេទកេនោ បុគ្គលោ អភិស្គំ
 កុដ្ឋតិ សោ ច ទ្វស្ស កោដោ ធីយវត្ថុ
 អនុសេតិ ។ អយំ វុដ្ឋតិ ភិក្ខុវេ ចបរិលេខូបមោ
 បុគ្គលោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ ឧទកេលេខូបមោ
 បុគ្គលោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ វេទកេនោ បុគ្គលោ
 អភិស្គំ កុដ្ឋតិ សោ ច ទ្វស្ស កោដោ ធីយវត្ថុ អនុសេតិ ។

ឯសេចក្តីក្រាបរបស់គេនោះ វេទន៍ដេកគ្រាន់នៅអស់កាលយូរអង្វែង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ទូលថ្ម វេទន៍មិនឆាប់រលុបដោយឡស់ឬដោយទឹក
 ទេ ជាតំទូលតាំងនៅអស់កាលយូរយ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វេទន៍ក្រាបរឿយ ។ ឯសេចក្តីក្រាបរបស់គេ
 នោះ វេទន៍ដេកគ្រាន់នៅអស់កាលយូរអង្វែង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលប្រៀបដូចតំទូលថ្ម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះបុគ្គលប្រៀបដូចតំទូលផែនដី តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វេទន៍ក្រាបរឿយ ។ តែសេចក្តីក្រាបរបស់
 គេនោះ មិនបានដេកគ្រាន់នៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តំទូលផែនដី វេទន៍ឆាប់រលុបដោយឡស់ ឬ ដោយទឹក ជាតំទូលមិនតាំង
 នៅអស់កាលយូរ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ វេទន៍ក្រាបរឿយ ។ តែសេចក្តីក្រាបរបស់គេនោះ មិនបាន
 ដេកគ្រាន់នៅអស់កាលយូរអង្វែង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា បុគ្គលប្រៀបដូចស្លាមតំទូលផែនដី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 បុគ្គលប្រៀបដូចតំទូលទឹក តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វេទន៍ក្រាបរឿយ ។ តែសេចក្តីក្រាបរបស់គេនោះ មិនបាន

អមនាថេនមិ វុត្តមានោ សង្ខយតិយេវ សំសទ្ធិតិយេវ
 សម្មោទតិយេវ ។ សេយ្យថាបំ ភិក្ខុវេ ទទកេ លេខា
 មិច្ឆិយេវ ចជីវិតទ្ធិតិ ន ចិវដ្ឋិតិកា ហោតិ ឯវេវ
 ទោ ភិក្ខុវេ វេទកេន្ទោ បុគ្គលោ អាគារន្ទ្រមិ
 វុត្តមានោ ជុសេនមិ វុត្តមានោ អមនាថេនមិ វុត្ត-
 មានោ សង្ខយតិយេវ សំសទ្ធិតិយេវ សម្មោទតិ-
 យេវ ។ អយំ វុត្តិ ភិក្ខុវេ ទទកលេខូចានោ
 បុគ្គលោ ។ វេទេ ទោ ភិក្ខុវេ តយោ បុគ្គលា
 សន្តោ សិវិដ្ឋិមាណ លោកស្មិនំ ។

កុសិនារុត្ត ធម៌យោ ។

ធម៌ប្បទានំ

តុសិនា កណ្ណានា ទេវ
 កោតមកវណ្ណាហត្ថកោ
 តាដុយន្ទ អនុវោ
 ចជីន្ទន្ទំ លេខេន តេ ធម្មាតិ ។

និយាយពាក្យមិនជាទីតាប់ចិត្តក្តី តែងតាប់និយាយរបរទៅវិញ ឆ្លើយឆ្លង
 ស្រួលវិញ រីករាយទៅវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសទ័ក ដែល
 លុបឆាប់ មិនតាំងនៅរស់កាលយូរ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ដែលនិយាយពាក្យឆ្លើយស្តី និយាយពាក្យ
 កាត្រង់ក្តី និយាយពាក្យមិនជាទីតាប់ចិត្តក្តី តែងតាប់និយាយរបរទៅវិញ
 ឆ្លើយឆ្លងស្រួលវិញ រីករាយទៅវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលប្រៀបដូចភិក្ខុសទ័ក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គល ព្យ ពួកនេះឯង មានប្រាភវក្នុងលោក ។

ចប់ កុសិនារុត្ត ទី ៣ ។

ទិវាណៃកុសិនារុត្តនោះក្តី

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់ជិតគ្រូដ៏កុសិនារាទ
 អំពីពួកភិក្ខុបន្តិហេតុ ទាស់វែងគ្នា ១ អំពីព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងគោរមមហាថេរីយ ១ អំពី
 កលោកាលាមភាបស ១ អំពីហត្ថកោតម ១ អំពីភិក្ខុ
 ធ្វើទូនឱ្យស្អុយ ១ អំពីព្រះអនុវោ ២ លើក អំពីភិក្ខុ
 ដែលចិញ្ចឹម ១ អំពីភិក្ខុស ១ ប្រែប្រួលវេទ ១០ ។

យោធាជំរុញការ

[១៣៩] តីហ៍ កិត្តុវ អង្កេហ៍ សមន្តាគតោ
 យោនាដិវេ វជារហោ ហោតិ វជនោក្កោ វណ្ណ
 មន្តន្តោ សន្តំ គប្បតិ ។ កតមេហ៍ តីហ៍ ។ ឥឍ
 កិត្តុវ យោនាដិវេ ទ្វារោតិ ច ហោតិ វត្តុណ-
 វេជំ ច មហានោ ច កាយស្ស បណាលោក ។
 ឥមេហ៍ ហោ កិត្តុវ តីហ៍ អង្កេហ៍ សមន្តាគតោ
 យោនាដិវេ វជារហោ ហោតិ វជនោក្កោ វណ្ណ
 មន្តន្តោ សន្តំ គប្បតិ ។ ឯវមេ ហោ កិត្តុវ តីហ៍
 ឍម្មេហ៍(២) សមន្តាគតោ កិត្តុ អាហុនេយ្យ ហោតិ
 ។ មេ ។ អនុត្តំ បុត្តានុត្តំ លោកស្ស ។ កត-
 មេហ៍ តីហ៍ ។ ឥឍ កិត្តុវ កិត្តុ ទ្វារោតិ ច
 ហោតិ វត្តុណវេជំ ច មហានោ ច កាយស្ស
 បណាលោក ។ កថេត្វ កិត្តុវ កិត្តុ ទ្វារោតិ ហោតិ ។

၈ ဦး၊ မ။ ကျွန်ုပ်တို့ ၊

ប្រោសប្រជុំ

(១៦៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ (អ្នករស់នៅដោយហិរណៈ
ជាតាហាន) ប្រកបដោយអង្គ ៣ ទើបគួរជាយោធាជីវៈរបស់ព្រះរាជា
អ្នកបម្រើរបស់ព្រះរាជា ផល់ឡូការរាប់ជាអង្គ(១)របស់ព្រះរាជា ។ ប្រកប
ដោយអង្គ ៣ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈ គឺលោក
នេះ ជាអ្នកបាញ់បានឆ្ងាយ ១ ជាអ្នកបាញ់មិនខុស ១ ជាអ្នកទំលាយគំនរ
ធំៗ(២)បាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យោធាជីវៈប្រកបដោយអង្គ ៣
នេះឯងទើបគួរជារបស់ព្រះរាជា ជាអ្នកបម្រើនៃព្រះរាជា ផល់ឡូការរាប់ជា
ហិរណៈរបស់ព្រះរាជា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ
៣ យ៉ាង ទើបជាអ្នកគួរទទួលខ្លឹមនៃវិសាលភាពមកចូល ។ បេ ។ ជា
ស្រីបុណ្យប្រសើររបស់សត្វលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ប្រកបដោយអង្គ
៣ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគឺសាសនានេះ ជាអ្នក
បាញ់បានឆ្ងាយ ១ ជាអ្នកបាញ់មិនខុស ១ ជាអ្នកទំលាយគំនរធំ ។ បាន ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ ជាអ្នកបាញ់បានឆ្ងាយ តើដូចម្តេច ។

• គុណបិណ្ឌវិញ្ញាណក្ខន្ធគ្រង់ ២ ព្រះបាទ ២ រាជស្ថាន ។

២ រំលាយក្នុងទីតាំងនានាដូចតទៅ ប្រើសង្កាត់ ប្រើស្រឡាត់ ១ អង្គកថា ១

ឥឡូវ ភិក្ខុវេទ ភិក្ខុ យំ កំព្វ រូបំ អតីតាធាតុតប្ប-
 ទុច្ចន្តំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឧទ្យានិកំ វា សុខុមំ
 វា ហីនំ វា ចណីតំ វា យំ ទ្វារ សន្តិកេ វា
 សព្វំ រូបំ ឆេតំ មម ធនេសោហមស្មិ ន មេសោ
 អត្តាតិ ឯវាមតំ យថាភូតំ សធម្មញ្ញាយ មស្សតិ ។
 យា កាចិ វេទនា អតីតាធាតុតប្បទុច្ចន្តា អជ្ឈត្តា(១)
 វា ពហិទ្ធា វា ឧទ្យានិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា
 ចណីតា វា យា ទ្វារ សន្តិកេ វា សព្វា វេទនា
 ឆេតំ មម ធនេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវាមតំ
 យថាភូតំ សធម្មញ្ញាយ មស្សតិ ។ យា កាចិ
 សព្វា អតីតាធាតុតប្បទុច្ចន្តា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា
 វា ឧទ្យានិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា ចណីតា វា
 យា ទ្វារ សន្តិកេ វា សព្វា សព្វា ឆេតំ មម
 ធនេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវាមតំ យថា-
 ភូតំ សធម្មញ្ញាយ មស្សតិ ។ យេ កេចិ សង្ខារា
 អតីតាធាតុតប្បទុច្ចន្តា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា
 ឧទ្យានិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា ចណីតា វា

មាសភិក្ខុតាំងឡាយ បូណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
 វាសិក្ខិត្តំ វាសិក្ខិត្តំ ប្រោតប្រោត្តំ ល្អិត្តំ យោកាបត្តិ ឧត្តមត្តិ
 បូណា ជិត្តិ ឆាយត្តិ ភិក្ខុភិសាសនាទះ ពិចារណាឃើញ ទូ
 រូបតាំងអស់ខ្លះ ដោយបញ្ញាដ៏ប្រកែក ភាវសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា ខ្លះ
 មិនមែនលេស់អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនលេស់អញ ។
 វេទនាណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន វាសិក្ខិត្តំ វាសិក្ខិត្តំ
 ប្រោតប្រោត្តំ ល្អិត្តំ យោកាបត្តិ ឧត្តមត្តិ វេទនាណា ជិត្តិ
 ឆាយត្តិ ភិក្ខុពិចារណាឃើញទូរវេទនា តាំងអស់ខ្លះ ដោយបញ្ញាដ៏
 ប្រកែក ភាវសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា ខ្លះមិនមែនលេស់អញ ខ្លះមិនមែន
 ជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនលេស់អញ ។ សញ្ញាណាមួយ ជា
 អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន វាសិក្ខិត្តំ វាសិក្ខិត្តំ ប្រោតប្រោត្តំ ល្អិត្តិ
 យោកាបត្តិ ឧត្តមត្តិ សញ្ញាណា ជិត្តិ ឆាយត្តិ ភិក្ខុពិចារណា
 ឃើញទូរសញ្ញាតាំងអស់ខ្លះ ដោយបញ្ញាដ៏ប្រកែក ភាវសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា ខ្លះ
 មិនមែនលេស់អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនលេស់អញ ។
 សក្ការៈតាំងឡាយ ណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន វាសិក្ខិត្តិ
 ត្តិ វាសិក្ខិត្តិ ប្រោតប្រោត្តិ ល្អិត្តិ យោកាបត្តិ ឧត្តមត្តិ

យេ ទ្វិះ សន្តិកោ វា សង្ខេ វា សង្ខេ វា ទេតិ មម
 ទេសោបាមស្មី ឯ ទេសោ អន្តាតិ វិវាមតំ យថាភូតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ មស្សតិ ។ យំ កិច្ចំ វិញ្ញាណំ
 អភិភាគាគតប្បប្បដ្ឋំ អន្តរាតំ វា តាហិភូ វា ឧណ្ហវិកំ
 វា សុទ្ធិមំ វា ហិមំ វា ចណីតំ វា យំ ទ្វិះ សន្តិកោ
 វា សង្ខំ វិញ្ញាណំ ទេតិ មម ទេសោបាមស្មី ឯ
 ទេសោ អន្តាតិ វិវាមតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ
 មស្សតិ ។ វិវា ទោ កិច្ចុវេ កិច្ចុ ទ្វិវេតាតិ ហោតិ ។
 កាថញ្ច កិច្ចុវេ កិច្ចុ អក្ខណវេនិ ហោតិ ។ ឥឯ
 កិច្ចុវេ កិច្ចុ ឥឯ ឧត្តរន្តំ យថាភូតំ មជាតាតិ
 អយំ ឧត្តសមុទយោតិ យថាភូតំ មជាតាតិ អយំ
 ឧត្តរន្តំហោតាតិ យថាភូតំ មជាតាតិ អយំ ឧត្ត-
 រន្តំភេតតាមិមិ មជិមតាតិ យថាភូតំ មជាតាតិ ។
 វិវា ទោ កិច្ចុវេ កិច្ចុ អក្ខណវេនិ ហោតិ ។ កាថញ្ច
 កិច្ចុវេ កិច្ចុ មហានោ កាយស្ស មជាលេតា ហោតិ ។
 ឥឯ កិច្ចុវេ កិច្ចុ មហន្តំ អវិជ្ជាទទំ មជាលេតិ ។

សង្ខារតាំងឡាយណា ដិតក្តី ឆ្ងាយក្តី ភិក្ខុភិក្ខុវាណាឃើញខ្លួនសង្ខារ
 តាំងសង្ខារ ដោយបញ្ញាដ៏ប្រវែង តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា ខ្លះមិនមែន
 របស់អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ វិញ្ញាណ
 ណាមួយជាអតីត អនាគត ចក្ខុប្បដ្ឋ វាជិតក្តី វាជិតក្តី គ្រោក
 គ្រោកក្តី ល្អិតក្តី ដោតទាបក្តី ទុក្ខមកក្តី វិញ្ញាណណា ដិតក្តី ឆ្ងាយក្តី ភិក្ខុ
 ភិក្ខុវាណាឃើញខ្លួនវិញ្ញាណតាំងសង្ខារ ដោយបញ្ញាដ៏ប្រវែង តាមសេចក្តី
 ពិតយ៉ាងនេះថា ខ្លះមិនមែនរបស់អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិន
 ជាខ្លួនរបស់អញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបាញ់បាតឆ្ងាយ
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុកភិក្ខុ ជាអ្នកបាញ់មិនទុស តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុ
 នាំឱ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាសេចក្តីលែងទុក្ខ
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាសេចក្តីប្រតិប័ទ្ធ ជាដំណើរទៅកាន់
 លេងទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកបាញ់មិនទុសយ៉ាងនេះឯង ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុកភិក្ខុ ជាអ្នកបាញ់មិនទុសយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទំលាយគំនិតនៅក្នុងដីចំបូល ។

ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មហាតោ កាយស្ស មនា-
 លេតា ហោតិ ។ ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ តីហំ ធម្មេហំ
 សមន្នាគតោ ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ មេ ។
 អនុត្តរំ បុត្តាក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។

[១៣៦] តិស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ បរិសា ។ កតតមា
 តិស្សោ ។ ទុត្តាចិត្តវិជិតា បរិសា មជ្ជិបុត្តាវិជិតា
 បរិសា យាវតជ្ឈាវិជិតា បរិសា ។ ឥមា ទោ ភិក្ខុវេ
 តិស្សោ បរិសាតិ ។

[១៣៧] តីហំ ភិក្ខុវេ អន្តេហំ សមន្នាគតោ
 មិត្តោ សេវិតោ ។ កតតមេហំ តីហំ (១) ។ ទុទ្ធនំ
 ធនាតិ ទុត្តរំ ករោតិ ទុក្ខមំ ទមតិ ។ ឥមេហំ
 ទោ ភិក្ខុវេ តីហំ អន្តេហំ សមន្នាគតោ មិត្តោ
 សេវិតោតិ ។

• ១. ម. កោចរំ ឥម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុតិ វិស្សតិ ។

មាលភិក្ខុពុទ្ធិស្វាយ ភិក្ខុជាអ្នកទំលាយគំនរធំៗ យ៉ាងនេះឯង ។ មាលភិក្ខុ
 ពុទ្ធិស្វាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ឲ្យ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាអ្នកគួរទទួលនូវ
 ពានដែលចម្អល់ចំបកច្នូជា ។ មេ ។ ជាស្រីបុណ្យជ័យប្រាសាទសំ
 សន្ធាលោក ។

[១៣៦] មាលភិក្ខុពុទ្ធិស្វាយ ចរិសឲ្យខេ ខាង ឲ្យ ពួក ។
 ចរិសឲ្យ ឲ្យ ពួកឥត្ថិវ្វរ ។ តិចរិសឲ្យ ដែលសិក្សាផ្ដោសង្គាស(១) ។
 ចរិសឲ្យ ដែលសាកស្ដីច្រើនសិក្សា ។ ចរិសឲ្យ ដែលសិក្សាតាម
 កំណត់(២) ។ មាលភិក្ខុពុទ្ធិស្វាយ ចរិសឲ្យខាង ឲ្យ ពួកខេឯង ។

[១៣៧] មាលភិក្ខុពុទ្ធិស្វាយ មិត្តប្រកបដោយអង្គ ឲ្យ គួរសេវាគប់
 ប្រកបដោយអង្គ ឲ្យ ឥត្ថិវ្វរ ។ តិមិត្តឲ្យកុំដែលគេឲ្យបាចដោយក្រ ។
 ធ្វើឲ្យកែតិដែលគេធ្វើបាចដោយក្រ ។ គត់គង់ឲ្យហេតុដែលគេអត់គង់
 បាចដោយក្រ ។ មាលភិក្ខុពុទ្ធិស្វាយ មិត្តប្រកបដោយអង្គ ឲ្យ
 ខេឯង គួរសេវាគប់ ។

• ១ ពានឯងចរិសឲ្យដែលមិនសាកស្ដីជាមុន ប្រាប់តែប្រតិបត្តិគ្រូម្នាក់ ។
 • ២ ពានឯងចរិសឲ្យដែលនឹងប្រយោជ ហើយប្រតិបត្តិ ។ អន្តរាចរ ។

(១៣៨) ឧប្បាទា វា ភិក្ខុវេ តថាគតានំ អនុ-
 ប្បាទា វា តថាគតានំ វេសា វ សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិ-
 តតា ធម្មនិយាមតា សទ្ធេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ ។ តំ
 តថាគតោ អភិសម្ពុជ្ឈតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ឈន្តា
 អភិសមេត្វា អាចិក្ខុតិ នេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ
 វិវាតិ វិកដតិ ឧត្តាធិករោតិ សទ្ធេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ ។
 ឧប្បាទា វា ភិក្ខុវេ តថាគតានំ អនុប្បាទា វា តថា-
 គតានំ វេសា វ សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា
 សទ្ធេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ ។ តំ តថាគតោ អភិ-
 សម្ពុជ្ឈតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ឈន្តា អភិសមេត្វា
 អាចិក្ខុតិ នេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ វិវាតិ វិកដតិ
 ឧត្តាធិករោតិ សទ្ធេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ ។ ឧប្បាទា វា
 ភិក្ខុវេ តថាគតានំ អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វេសា
 វ សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា សទ្ធេ ធម្មា
 អនត្តាតិ ។ តំ តថាគតោ អភិសម្ពុជ្ឈតិ អភិសមេតិ
 អភិសម្ពុជ្ឈន្តា អភិសមេត្វា អាចិក្ខុតិ នេសេតិ
 បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ វិវាតិ វិកដតិ ឧត្តាធិករោតិ
 សទ្ធេ ធម្មា អនត្តាតិ ។

(១៣៨) ប្បាសក្កុតាំងឡាយ កាលព្រះតថាគតតាំងឡាយកើត
 ឡើងក្តី ព្រះតថាគតតាំងឡាយ មិនទាន់កើតឡើងក្តី ធាតុនោះ ធម្មដ្ឋិតនោះ
 ធម្មនិយាមនោះ ភែនស្ថិតនៅជាធម្មតា គឺជាសង្ខារតាំងឡាយតាំងឡើងមិន
 ទៀង ។ ព្រះតថាគតប្រាសដឹង យល់ច្បាស់នូវធាតុជាដើមនោះ លុះប្រាស
 ដឹងយល់ច្បាស់ហើយ ក៏ប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងផ្ដើម បើកបង្ហើប
 ចែកវេលា ធ្វើឲ្យរក់ថា សង្ខារតាំងឡើងមិនទៀង ។ ប្បាសក្កុតាំងឡាយ
 កាលព្រះតថាគតតាំងឡាយ កើតឡើងក្តី ព្រះតថាគតតាំងឡាយមិនទាន់
 កើតឡើងក្តី ធាតុនោះ ធម្មដ្ឋិតនោះ ធម្មនិយាមនោះ ភែនស្ថិតនៅជា
 ធម្មតា គឺជាសង្ខារតាំងឡើងជាទុក្ខ ។ ព្រះតថាគត វាចនាប្រាសដឹង យល់
 ច្បាស់នូវធាតុជាដើមនោះ លុះប្រាសដឹង យល់ច្បាស់ហើយ ក៏ប្រាប់
 សំដែង បញ្ញត្ត តាំងផ្ដើម បើកបង្ហើប ចែកវេលា ធ្វើឲ្យរក់ថា សង្ខារ
 តាំងឡើងជាទុក្ខ ។ ប្បាសក្កុតាំងឡាយ កាលព្រះតថាគតតាំងឡាយកើត
 ឡើងក្តី ព្រះតថាគតតាំងឡាយ មិនទាន់កើតឡើងក្តី ធាតុនោះ ធម្មដ្ឋិត
 នោះ ធម្មនិយាមនោះ ភែនស្ថិតនៅជាធម្មតា គឺជាធម៌តាំងឡាយតាំងឡើង
 ជាអនត្តា ។ ព្រះតថាគត ប្រាសដឹង យល់ច្បាស់នូវធាតុជាដើមនោះ
 លុះប្រាសដឹង យល់ច្បាស់ហើយ ក៏ប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងផ្ដើម
 បើកបង្ហើប ចែកវេលា ធ្វើឲ្យរក់ថា ធម៌តាំងឡាយតាំងឡើងជាអនត្តា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ មគ្គិមន្តសម្ពាសន្ត ធម្មបទ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ មគ្គិមន្តសម្ពាសន្ត ធម្មបទ

[១៣៩] សេយ្យោបិ ភិក្ខុវេ យោនិ កាធិច័
 តន្តាវុតាធំ វុត្តាធំ តេសត្តន្តលោ តេសំ បដិកំដ្ឋា
 អត្តាយតិ តេសត្តន្តលោ ភិក្ខុវេ សីតេ សីតា
 ឧណ្ហោ ឧណ្ហោ ធុត្តន្តលោ ធុត្តន្តោ ធុត្តសម្មស្សោ
 ឯវេវ ទោ ភិក្ខុវេ យោនិ កាធិច័ បុគ្គសមណា-
 ប្បវាទាធំ(១) មគ្គលិវាទោ តេសំ បដិកំដ្ឋា
 អត្តាយតិ មគ្គលិ ភិក្ខុវេ មោយបុរិសោ ឯវាធំ
 ឯវិធំដ្ឋ ឯត្ថំ កម្មំ ឯត្ថំ កិរិយំ ឯត្ថំ វិរិយំ ។
 យេថ តេ ភិក្ខុវេ អហេសុំ អតីតមន្ទាធំ អហេត្តោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា តេថ កកវន្តោ កម្មវាទា ទេវ អហេសុំ
 កិរិយវាទា ច វិរិយវាទា ច ។ តេថ ភិក្ខុវេ មគ្គលិ
 មោយបុរិសោ បដិកំដ្ឋា ឯត្ថំ កម្មំ ឯត្ថំ កិរិយំ
 ឯត្ថំ វិរិយំ ។ យេថ តេ ភិក្ខុវេ ភវិស្សន្តំ អនា-
 កតមន្ទាធំ អហេត្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេថ កកវន្តោ
 កម្មវាទា ទេវ ភវិស្សន្តំ កិរិយវាទា ច វិរិយវាទា ច ។

១. បុគ្គសមណាប្រាណាវាទា ។

[១៣៩] ខ្មោចភិក្ខុវេ ខ្មោច សំពត់ខ្មោច ខ្មោច ណាមួយ ដែល
 គេព្យាបាលដោយសម្បត្តិ សំពត់មួយដែលគេព្យាបាលដោយសក់មនុស្ស
 ប្រាកដជាព្រះបិដកជាងសំពត់ខ្មោចនោះ ខ្មោចភិក្ខុវេ ខ្មោច សំពត់
 មួយដែលគេព្យាបាលដោយសក់មនុស្ស ត្រង់ក្នុងពេលត្រង់ ក្តៅ
 ក្នុងពេលក្តៅ មានសម្បត្តិព្រះ មានក្នុងព្រះ មានសម្បត្តិព្រះ
 យ៉ាងណាមិញ ខ្មោចភិក្ខុវេ ខ្មោច វិរិយសមណៈច្រើននាក់
 ណាមួយ វិរិយសមណៈច្រើននាក់ ប្រាកដជាព្រះជាងវិរិយសមណៈ
 ខ្មោចនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ខ្មោចភិក្ខុវេ មគ្គលិ ជាមោឃបុរស
 មានសេចក្តីប្រកាន់យ៉ាងនេះ មានការយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា កម្មមិន
 មាន រំពើដែលត្រូវធ្វើមិនមាន សេចក្តីព្យាយាមមិនមាន ។ ខ្មោចភិក្ខុវេ
 ខ្មោច ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធចំពង្ស ណា ក្នុងគតិកាល ព្រះអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភោគខ្មោចនោះ ជាមគ្គវិជ្ជា ជាវិរិយវិជ្ជា
 ជាវិរិយវិជ្ជា ។ ខ្មោចភិក្ខុវេ មគ្គលិ ជាមោឃបុរស ហាមឃាត់
 នូវព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះថា កម្មមិនមាន រំពើដែលត្រូវធ្វើមិនមាន
 សេចក្តីព្យាយាមមិនមាន ។ ខ្មោចភិក្ខុវេ ខ្មោច ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ខ្មោច ណា ក្នុងគតិកាល ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏មានព្រះភោគ
 ខ្មោចនោះ ជាមគ្គវិជ្ជា ជាវិរិយវិជ្ជា ជាវិរិយវិជ្ជា ។

តេថ ភិក្ខុវេ មក្ខុលំ មោយបុរិសោ បដិកាហតិ ធន្តិ
 កម្មំ ធន្តិ តិវយំ ធន្តិ វិយង្គំ ។ អហម្យំ ភិក្ខុវេ
 ឯតាហំ អហំ សម្មាសម្ពុត្តោ កាឌ្ឍវនោ តិវយវនោ
 វិយវនោ ។ មឃ្យំ ភិក្ខុវេ មក្ខុលំ មោយបុរិសោ
 បដិកាហតិ ធន្តិ កម្មំ ធន្តិ តិវយំ ធន្តិ វិយង្គំ ។
 សេយ្យថាថ ភិក្ខុវេ ធន្តិឧទ ទិចំ ឧទ្ទេយ្យ ពហ្មង្គំ
 មឆ្លាតំ អហិតាយ ទុក្ខាយ អនយាយ ឡាសនាយ
 ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ មក្ខុលំ មោយបុរិសោ មទុស្ស-
 ទិចម្មត្តោ លោតេ ឧប្បន្នោ ពហ្មង្គំ សត្តានំ អហិ-
 តាយ ទុក្ខាយ អនយាយ ឡាសនាយាតិ ។

[១៤០] តិស្សោ សតា ភិក្ខុវេ សម្មទា ។

កតមា តិស្សោ ។ សម្មាសម្មទា សីលសម្មទា
 បញ្ញាសម្មទា ។ សតា ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ
 សម្មទាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មក្ខុលំ ជាមោយបុរិសោ ហេតុអ្វីបានជា
 អហេតុសម្មាសម្ពុត្តទាំងនោះថា កម្មមិនមាន អំពើដែលត្រូវធ្វើមិនមាន
 សេចក្តីព្យាយាមមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីតែជាតិដែលជា
 អហេតុសម្មាសម្ពុត្តក៏កាលផ្សេងៗនេះ ជាភយ្យ១ ជាភិយ្យ១១ ជាវិយ្យ១១
 ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មក្ខុលំ ជាមោយបុរិសោ ហេតុអ្វីបានជាគត
 ដែរថា កម្មមិនមាន អំពើដែលត្រូវធ្វើមិនមាន សេចក្តីព្យាយាមមិនមាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដាក់លក្ខណ៍ទាក់ស្តង់ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
 ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីមិនចំរើន ដើម្បីសេចក្តីវិនាសផល
 ត្រូវជាច្រើនយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មក្ខុលំ ជាមោយបុរិសោ
 តើតាមរឿងក្នុងលោក ដូចជាលក្ខ សម្រាប់ដាក់មនុស្ស ដើម្បីមិនជា
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីមិនចំរើន ដើម្បីសេចក្តីវិនាស
 ផលសត្វមានប្រការណាមួយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[១៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មទានេះ មាន ៣ យ៉ាង ។
 សម្មទា ៣ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ តិសម្មាសម្មទា ១ សីលសម្មទា ១
 បញ្ញាសម្មទា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មទាមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៤១] តិស្សោ ភីនា ភិក្ខុវេ វុឡិយោ ។ កតមា
តិស្សោ ។ សទ្ធាវុឡិ សីលវុឡិ បញ្ញាវុឡិ ។ ភីនា
ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ វុឡិយោតិ ។

[១៤២] ឆយោ ច ភិក្ខុវេ អស្សទលុត្តោ ឆេស-
ស្សមិ ឆយោ ច បុរិសទលុត្តោ(១) តំ សុណាថ
សាធុតំ មទសំករោថ ភាសិស្សមិទិ ។ ឯវំ កន្តេតិ
ចោ តេ ភិក្ខុ កតវតោ បទ្ធស្សោសុំ ។ កតវា
ឯតទរោច កតតេ ច ភិក្ខុវេ ឆយោ អស្សទលុត្តោ ។
វេទ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា អស្សទលុត្តោ ជវសម្មន្នោ
ហោតិ ច វណ្ណសម្មន្នោ ច អាហោហិបរិណាហ-
សម្មន្នោ វេទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា អស្សទលុត្តោ
ជវសម្មន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្មន្នោ ច ច អាហ-
ហិបរិណាហសម្មន្នោ វេទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា
អស្សទលុត្តោ ជវសម្មន្នោ ច ហោតិ វណ្ណ-
សម្មន្នោ ច អាហោហិបរិណាហសម្មន្នោ ច ។

• ១. ឯតទ្ធវេ វេសស្សមិទិ អង្គ ។

[១៤១] ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ វុឡិ(សេចក្តីចំរើន) នៅមាន ព
យ៉ាង ៥ វុឡិ ព យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ តិស្សាវុឡិ ១ សីលវុឡិ ១
បញ្ញាវុឡិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ វុឡិមាន ព យ៉ាងនេះឯង ។

[១៤២] ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ គឺជាគន្លឹងសំដែងនូវគាត្រនៃសេ-
ព យ៉ាង នូវគាត្រនៃបុរស ព យ៉ាង ចូរអ្នកចាំឯងឡាយស្តាប់ឲ្យដឹងនោះ
ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ គឺជាគន្លឹងសំដែង ។ ភិក្ខុចាំឯងនោះ
តំទទួលព្រះមាត្រាសំខែព្រះតីមាឲ្យព្រះភោគថា ព្រះកេណាព្រះគង្គ ។ ព្រះ
តីមាឲ្យព្រះភោគទ្រង់ត្រាស់ផ្សំខ្លះថា ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ ចុះគាត្រនៃសេ-
ព យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ គាត្រនៃសេខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ជាវិហារៈ បរិច្ចលាវដោយល្បឿន តែមិនបរិច្ចលាវដោយសម្បុរ
មិនបរិច្ចលាវដោយកំពស់នីមិត្តខាង ១ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ គាត្រនៃសេខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាវិហារៈ បរិច្ចលាវដោយល្បឿនផង បរិច្ចលាវដោយ
សម្បុរផង តែមិនបរិច្ចលាវដោយកំពស់នីមិត្តខាង ១ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ
គាត្រនៃសេខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាវិហារៈ បរិច្ចលាវដោយល្បឿនផង
បរិច្ចលាវដោយសម្បុរផង បរិច្ចលាវដោយកំពស់នីមិត្តខាងផង ១ ។

និយម ទេ កិច្ចប្រកាស អស្សមលុត្តរ ។ កាតមេ ទ កិច្ចប្រ
 កាយ បុរិសទលុត្តរ ។ ឥធិ កិច្ចប្រ ឯកទ្វេ បុរិ
 សទលុត្តរ ជីវសម្បទ្ធោ ហោតិ ទ វណ្ណសម្បទ្ធោ ទ
 អារាហាបរិណាហសម្បទ្ធោ ឥធិ បទ កិច្ចប្រ ឯកទ្វេ
 បុរិសទលុត្តរ ជីវសម្បទ្ធោ ទ ហោតិ វណ្ណសម្បទ្ធោ
 ទ ទ អារាហាបរិណាហសម្បទ្ធោ ឥធិ បទ កិច្ចប្រ
 ឯកទ្វេ បុរិសទលុត្តរ ជីវសម្បទ្ធោ ទ ហោតិ
 វណ្ណសម្បទ្ធោ ទ អារាហាបរិណាហសម្បទ្ធោ ទ ។
 កថា កិច្ចប្រ បុរិសទលុត្តរ ជីវសម្បទ្ធោ ហោតិ ទ
 វណ្ណសម្បទ្ធោ ទ អារាហាបរិណាហសម្បទ្ធោ ។ ឥធិ
 កិច្ចប្រ កិច្ច ឥធិ ឧត្តន្តិ យថាភូតំ បដាធាតិ
 ។ យេ ។ អយំ ឧត្តន្តិរោធតាមិធិ បដិបទាតិ យថា
 ភូតំ បដាធាតិ ។ ឥធិមស្ស ជីវស្មី វនាមិ ។
 អភិធម្មេ ទេ បទ អភិវិនយេ ចញ្ចំ មុដ្ឋោ សំសា
 ទេតិ(១) ចោ វិស្សដ្ឋេតិ ។ ឥធិមស្ស ទ វណ្ណស្មី វនាមិ ។

១ ឧ. សុំបិមតិ ។

ម្ចាស់កិច្ចប្រកាស គោត្រៃនិបុរស ពុយោតិ យោតិ ធនិ ។ ម្ចាស់កិច្ចប្រកាស
 ពុយ ចុះ គោត្រៃនិបុរស ពុយោតិ តេជ្ជបម្ភេ ។ ម្ចាស់កិច្ចប្រកាស គោត្រ
 ៃនិបុរស ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបរិច្ចាគដោយល្បឿន តែមិនបរិច្ចាគ
 ដោយសម្បទ្ធ មិនបរិច្ចាគដោយកំណត់នឹងមាឌ ទ ម្ចាស់កិច្ចប្រកាស
 គោត្រៃនិបុរស ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបរិច្ចាគដោយល្បឿនផង បរិ
 ច្ចាគដោយសម្បទ្ធផង តែមិនបរិច្ចាគដោយកំណត់នឹងមាឌ ទ ម្ចាស់
 កិច្ចប្រកាស គោត្រៃនិបុរស ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបរិច្ចាគដោយ
 ល្បឿនផង បរិច្ចាគដោយសម្បទ្ធផង បរិច្ចាគដោយកំណត់នឹងមាឌ
 ផង ទ ។ ម្ចាស់កិច្ចប្រកាស ចុះ គោត្រៃនិបុរស ជាអ្នកបរិច្ចាគ
 ដោយល្បឿន តែមិនបរិច្ចាគដោយសម្បទ្ធ មិនបរិច្ចាគដោយកំណត់
 នឹងមាឌ តេជ្ជបម្ភេ ។ ម្ចាស់កិច្ចប្រកាស កិច្ចករណីសាសនា
 នេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ យេ ។ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ ។
 គេថាគេហៅថា នេះជាល្បឿនរបស់កិច្ចនោះ ។ តែបើកិច្ចនោះគ្រប់គ្រង
 សាមញ្ញប្រកាសកិច្ចករណី ក្នុងភិក្ខុវិទ្យា វេទនិស្ស័យស្វាត់ ដោយស្រាយ
 មិនរួច ។ គេថាគេហៅថា នេះមិនមែនជាសម្បទ្ធរបស់កិច្ចនោះ ។

ន ទោ លាភី ហោតិ ជីវិមិណ្ឌោនាសេនាសន-
 តិលាទប្បច្ចយភេសន្តិមវត្តារាធំ ។ ឥធមស្ស ន
 អាភោហាបរិណាហស្មី វនាមិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ
 បុរិសទល្យត្តោ ជវិសធម្មន្ទោ ហោតិ ន វណ្ណសធម្មន្ទោ
 ន អាភោហាបរិណាហសធម្មន្ទោ ។ តថត្វា ភិក្ខុវេ
 បុរិសទល្យត្តោ ជវិសធម្មន្ទោ ច ហោតិ វណ្ណសធម្មន្ទោ
 ច ន អាភោហាបរិណាហសធម្មន្ទោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ឥធំ ទុក្ខន្តិ យជាត្វតំ ចជាធាតិ ។ ថេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិនំ មជ្ជិមធាតិ យជាត្វតំ ចជាធាតិ ។
 ឥធមស្ស ជវិស្មី វនាមិ ។ អភិធម្ម ទោ ចន អភិ-
 វិនយេ ចត្តំ ចុដ្ឋា វិស្សន្តតិ ហោ សំសារនេតិ ។
 ឥធមស្ស វណ្ណស្មី វនាមិ ។ ន ទោ មន លាភី
 ហោតិ ជីវិមិណ្ឌោនាសេនាសនតិលាទប្បច្ចយភេសន្តិ-
 មវត្តារាធំ ។ ឥធមស្ស ន អាភោហាបរិណាហស្មី វនាមិ ។

ទាំងភិក្ខុនោះក៏ជាអ្នកឆ្លើយលាភ ចំពោះ ចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ទីធ្លី
 បរិក្ខារ គឺថាជាបច្ច័យដល់អ្នកផ្សំ ។ គេថាគតហៅថា នេះមិនមែនជា
 កំភស្ថន្តិមាធុរេសភិក្ខុនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គោត្រៃនៃបុរស
 ជាអ្នកចម្រើនដោយល្បឿន តែមិនចម្រើនដោយសម្បុរ មិនចម្រើន
 ដោយកំភស្ថន្តិមាធុរេសនេះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះគោត្រ
 នៃបុរស ជាអ្នកចម្រើនដោយល្បឿនផង ចម្រើនដោយសម្បុរផង
 តែមិនចម្រើនដោយកំភស្ថន្តិមាធុរេស តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ភិក្ខុភិសានសនៈ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា
 ទុក្ខ ។ ថេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាចម្រើន ជា
 ដំណើរទៅកាន់ចំណង់ទុក្ខ ។ គេថាគតហៅថា នេះជាល្បឿនរបស់
 ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះកាលបើគេសាកសួរច្រឡំ ច្បងក៏ឆ្លើយ ក្នុង
 ភក្តិវិធី វិចារិយដោះស្រាយច្រើន មិនស្ងៀមស្ងាត់ ។ គេថាគតហៅថា
 នេះជាសម្បុររបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកឆ្លើយលាភ ចំពោះ
 ចីវរបិណ្ឌបាត សេនាសនៈទីធ្លីបរិក្ខារ គឺថាជាបច្ច័យដល់អ្នកផ្សំ ។
 គេថាគតហៅថា នេះមិនមែនជាកំភស្ថន្តិមាធុរេសភិក្ខុនោះ ។

ឯវំ ទោ កិក្ខុវេ បុរិសទល្យត្តោ ជវសម្មន្នោ ច
 ហោតិ វណ្ណសម្មន្នោ ច ច អាភេហាបរិណាហ-
 សម្មន្នោ ។ កក្កេត្យ កិក្ខុវេ បុរិសទល្យត្តោ
 ជវសម្មន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្មន្នោ ច អាភេហាបរិ-
 ណាហសម្មន្នោ ច ។ ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ ឥធិ ធុត្ថុន្តិ
 យជាត្វតំ បដាធាតិ ។ មេ ។ អយំ ធុត្ថុនិរោធនា-
 មិធិ បដិបទាតិ យជាត្វតំ បដាធាតិ ។ ឥធិមស្ស
 ជវស្មី វនាមិ ។ អភិធម្មេ ទោ ចធិ អភិវិទយេ ចញ្ចំ
 ចុដ្ឋោ វិស្សន្នេតិ នោ សំសារេតិ ។ ឥធិមស្ស
 វណ្ណស្មី វនាមិ ។ លាភិ ទោ បធិ ហោតិ ធិដា-
 បិណ្ឌនាគេសេនាសនតំលាធិប្បទូយកេសជ្ជបរិក្ខារាធិ ។
 ឥធិមស្ស អាភេហាបរិណាហស្មី វនាមិ ។ ឯវំ ទោ
 កិក្ខុវេ បុរិសទល្យត្តោ ជវសម្មន្នោ ច ហោតិ
 វណ្ណសម្មន្នោ ច អាភេហាបរិណាហសម្មន្នោ ច ។
 ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ តយោ បុរិសទល្យត្តាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោត្រៃនៃបុរស ជាអ្នកបរិច្ចាហិដោយល្បឿនផង
 បរិច្ចាហិដោយសម្បជ័ន តែមិនបរិច្ចាហិដោយកំតសំនឹងទាឡយ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះគោត្រៃនៃបុរស ជាអ្នកបរិច្ចាហិដោយ
 ល្បឿនផង បរិច្ចាហិដោយសម្បជ័ន បរិច្ចាហិដោយកំតសំនឹងទាឡ
 យ៉ាងនេះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹង
 ច្បាស់តាមសេចក្តីតែងតែ នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
 តែងតែ នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។ ភយាគក
 ហៅថា នេះជាល្បឿនរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះកាលបើគណនា
 ប្រសា ក្នុងអំឡុង ក្នុងអំឡុង រមែងដោយស្រាយចេញ មិនស្ងៀម
 ស្ងាត់ ។ ភយាគកហៅថា នេះជាសម្បរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ទាំងភិក្ខុ
 នោះតែងតែអ្នកស្ងាត់លក់ចំនោចពីរ ចំណូលបាន សេចក្តីនេះ គឺដឹងពី-
 ភាវន្ត្រីជាបច្ច័យដល់អ្នកដទៃ ។ ភយាគកហៅថា នេះជាកំតសំនឹងទាឡ
 របស់ភិក្ខុនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោត្រៃនៃបុរស ជាអ្នកបរិច្ចាហិ
 ដោយល្បឿនផង បរិច្ចាហិដោយសម្បជ័ន បរិច្ចាហិដោយកំតសំ
 នឹងទាឡយ៉ាងនេះ ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោត្រៃនៃបុរស
 មាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៣] តយោ ច ភិក្ខុវេ អស្សសនស្សេ(១)
 ធម្មសស្សេមិ តយោ ច បុរិសសនស្សេ តំ សុណាម
 សាទុតំ ចនសិករោថ កាសិស្សមិគិ ។ ឯវំ
 កន្តតំ ទោ តេ ភិក្ខុ កកវតា មន្ទស្សេសុំ ។
 កកវំ ឯតនេវេច កតមេ ច ភិក្ខុវេ តយោ អស្ស-
 សនស្សេ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកតោ អស្សសនស្សេ
 ជេសម្បន្នោ ហោតិ ធិ វណ្ណសម្បន្នោ ធិ អាភេហា-
 បរិណាហសម្បន្នោ ឥធិ មន ភិក្ខុវេ ឯកតោ អស្ស-
 សនស្សេ ជេសម្បន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្បន្នោ ច ធិ
 អាភេហាបរិណាហសម្បន្នោ ឥធិ មន ភិក្ខុវេ ឯកតោ
 អស្សសនស្សេ ជេសម្បន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្បន្នោ ច
 អាភេហាបរិណាហសម្បន្នោ ច ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ តយោ
 អស្សសនស្សេ ។ តតមេ ច ភិក្ខុវេ តយោ បុរិសស-
 នស្សេ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកតោ បុរិសសនស្សេ ជេសម្បន្នោ
 ហោតិ ធិ វណ្ណសម្បន្នោ ធិ អាភេហាបរិណាហសម្បន្នោ

• ១. អស្សេស្សេ ។

[១២៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវាធិនីសំដែងនូវសេ-
 រាបសាធាតុកង ឬវេទនាបសាធាតុកង ឬអ្នកទាំងឡាយស្តាប់នូវធម៌
 នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ ភវាធិនីសំដែង ។ ភិក្ខុទាំង
 នោះ ចូលព្រះគម្រោសនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះកុណាព្រះអង្គ ។
 រើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ផ្ញើចុះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេ-
 រាបសាធាតុ កើតចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេរាបសាធាតុ ក្នុង
 លោកនេះ បរិច្ចេកដោយល្បឿន តែមិនបរិច្ចេកដោយសម្បទ មិនបរិច្ចេក
 ដោយតំសនីនីមាឌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេរាបសាធាតុ ក្នុងលោក
 នេះ បរិច្ចេកដោយល្បឿនផង បរិច្ចេកដោយសម្បទផង តែមិនបរិច្ចេក
 ដោយតំសនីនីមាឌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេរាបសាធាតុ ក្នុងលោកនេះ
 បរិច្ចេកដោយល្បឿនផង បរិច្ចេកដោយសម្បទផង បរិច្ចេកដោយតំស-
 នីនីមាឌផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេរាបសាធាតុ ក្នុងលោកនេះ ឯង
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេរាបសាធាតុ កើតចម្រើន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេរាបសាធាតុ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបរិច្ចេកដោយ
 ល្បឿន តែមិនបរិច្ចេកដោយសម្បទ មិនបរិច្ចេកដោយតំសនីនីមាឌ ។

ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ បុរិសសនស្ស ជវសម្មន្នោ
 ច ហោតិ វណ្ណសម្មន្នោ ច ន អាភោហាបរិណាហ-
 សម្មន្នោ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ បុរិសសនស្ស
 ជវសម្មន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្មន្នោ ច អាភោហា-
 បរិណាហសម្មន្នោ ច ។ តតញ្ច ភិក្ខុវេ បុរិស-
 សនស្ស ជវសម្មន្នោ ហោតិ ន វណ្ណសម្មន្នោ ន
 អាភោហាបរិណាហសម្មន្នោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចន្ធ
 ឧត្តាភិយោនំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខាយា ឧបទានិកោ
 ហោតិ តត្ថបរិទិញយំ អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។
 ឥនមស្ស ជវស្មី វនាមិ ។ អភិធម្មេ ទិវា បន
 អភិវិទយេ បញ្ញំ បុដ្ឋោ សំសានេតិ នោ វិស្សជ្ជេតិ ។
 ឥនមស្ស ន វណ្ណស្មី វនាមិ ។ ន ទោ បន លាភិ
 ហោតិ ចិវបិណ្ឌោវាគសេនាសនកិលានប្បទូយកេសដ្ឋ-
 បរិក្ខារាជំ ។ ឥនមស្ស ន អាភោហាបរិណាហស្មី វនាមិ ។
 ឯវ ទោ ភិក្ខុវេ បុរិសសនស្ស ជវសម្មន្នោ ហោតិ
 ន វណ្ណសម្មន្នោ ន អាភោហាបរិណាហសម្មន្នោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសរាមសាខ្លះ គួររលាកនេះ បរិច្ចាហិដោយ
 ល្បឿនផង បរិច្ចាហិដោយសម្បុរផង តែទាន់មិនបរិច្ចាហិដោយកំណត់នឹង
 មាឌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសរាមសាខ្លះ គួររលាកនេះ បរិច្ចាហិ
 ដោយល្បឿនផង បរិច្ចាហិដោយសម្បុរផង បរិច្ចាហិដោយកំណត់នឹង
 មាឌផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសរាមសា ជាអ្នកបរិច្ចាហិដោយ
 ល្បឿន តែមិនបរិច្ចាហិដោយសម្បុរ មិនបរិច្ចាហិដោយកំណត់នឹងមាឌ កើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុភ័ស្តសាសនានេះ ជាឧបទានិកៈកំណើត
 (កើតក្នុងសុត្វាវាស) បរិច្ចាហនក្នុងសុត្វាវាសនោះ មានសភាពមិនព្រឡប់
 ចាករលាកនោះឡើយ ព្រោះកាស់ទៅនៃឧត្តាភិយសញ្ញាជនៈ ៥
 តថាគតហៅថា នេះ ជាល្បឿនរបស់ភិក្ខុនោះ ។ តែបើ ភិក្ខុនោះ
 ត្រូវគេសាកសួរប្រសាសន៍អភិធម្ម ក្នុងអភិវិទយ វេមនិស្សៀមស្ងាត់ ដោះ
 ស្រាយមិនរួច ។ តថាគតហៅថា នេះមិនមែនជាសម្បុររបស់ភិក្ខុនោះទេ ទាំង
 ភិក្ខុនោះជាអ្នកឆ្លងលាភចំពោះចិវបិណ្ឌបាតសេនាសនៈមិនបរិក្ខារគិញ
 ជាច្រើនដល់អ្នកផ្សេង ។ តថាគតហៅថា នេះមិនមែនកំណត់នឹងមាឌរបស់
 ភិក្ខុនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសរាមសា ជាអ្នកបរិច្ចាហិដោយល្បឿន
 តែមិនបរិច្ចាហិដោយសម្បុរមិនបរិច្ចាហិដោយកំណត់នឹងមាឌយ៉ាងនេះឯង ។

កាដក្ខត្ត ភិក្ខុវេ បុរិសសនេស្សោ ជវសម្មន្នោ ច ហោតិ
 វណ្ណសម្មន្នោ ច ទ អាភេហាបរិណាហសម្មន្នោ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្ថង្គំ ឧទ្ទាតិយានំ សញ្ញាជនានំ
 បរិត្តយា ឧបទាតិកោ ហោតិ វត្ថុបរិជញ្ញយិ
 អនាវត្តិធម្មោ វស្មា លោកា ។ ឥនេស្ស ជវស្មី
 វនាមិ ។ អភិធម្ម ទោ បទ អភិវិនយេ ចត្ថំ បុន្នោ
 វិស្សជ្ជេតិ ធមោ សំសារេតិ ។ ឥនេស្ស វណ្ណស្មី
 វនាមិ ។ ទ ទោ បទ លាភី ហោតិ ចិវបិណ្ឌតាត-
 សេនាសននិលានប្បទ្វយភេសជ្ជបរិត្តាកានំ ។ ឥនេស្ស
 ទ អាភេហាបរិណាហស្មី វនាមិ ។ ឯ ឯវំ ទោ
 ភិក្ខុវេ បុរិសសនេស្សោ ជវសម្មន្នោ ច ហោតិ
 វណ្ណសម្មន្នោ ច ទ អាភេហាបរិណាហសម្មន្នោ ។
 កាដក្ខត្ត ភិក្ខុវេ បុរិសសនេស្សោ ជវសម្មន្នោ ច
 ហោតិ វណ្ណសម្មន្នោ ច អាភេហាបរិណាហសម្មន្នោ
 ច ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្ថង្គំ ឧទ្ទាតិយានំ
 សញ្ញាជនានំ បរិត្តយា ឧបទាតិកោ ហោតិ វត្ថុ-
 បរិជញ្ញយិ អនាវត្តិធម្មោ វស្មា លោកា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុរសរាបសា ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយល្បឿនផង បរិ-
 បូណ៌ដោយសម្បុរផង តែមិនបរិបូណ៌ដោយកំណត់នឹងទាន តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាឧបបាតិកៈតំណឹក (ភិក្ខុក្នុង
 សុត្វាវស) បរិនិព្វានក្នុងសុត្វាវសនោះ មានសភាពមិនត្រឡប់ចាកលោក
 នោះមកវិញឡើយ ព្រោះអស់ទៅនៃឧត្តោភិយសញ្ញាផង ៥ ។ គថា-
 គតហៅថា ទេវេនាល្បឿនរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះបីស្រ្តីគេសាកសួរព្រ-
 ហ្ម ក្នុងអតីតឬ ក្នុងអភិវិនយ វេទន៍ដោះស្រាយចេញនូវស្បែកស្លាប់ ។
 គថាគតហៅថា នេះជាសម្បុររបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះចង់ ជាអ្នកផ្ទុក
 លាភចំពោះចិវ ចិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ទំនិញបរិក្ខារពិធីជាបច្ច័យដល់
 អ្នកជម្ងឺ ។ គថាគតហៅថា នេះមិនមែនជាកំណត់នឹងទានរបស់ភិក្ខុនោះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុរសរាបសា ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយល្បឿន ផង
 បរិបូណ៌ដោយសម្បុរផង តែគាត់មិនបរិបូណ៌ដោយកំណត់នឹងទានយ៉ាង
 នេះឯង វាជាអតីតកុំឡាយ ចុះបុរសរាបសាជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយល្បឿន
 ផង បរិបូណ៌ដោយសម្បុរផង បរិបូណ៌ដោយកំណត់នឹងទានផង តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាឧបបាតិកៈតំណឹក
 (ភិក្ខុក្នុងសុត្វាវស) បរិនិព្វានក្នុងសុត្វាវសនោះ មានសភាពមិនត្រឡប់
 ចាកលោកនោះមកវិញឡើយ ព្រោះអស់ទៅនៃឧត្តោភិយសញ្ញាផង ៥ ។

ឥន្ទមស្ស ជវស្មី វនាមិ ។ អភិធម្មេ ទោ បទ
 អភិវិនយេ ចត្តំ ចុដ្ឋោ វិស្សជ្ជនំ ចោ សំសា-
 នេតិ ។ ឥន្ទមស្ស វណ្ណស្មី វនាមិ ។ លាភី
 ទោ បទ ហោតិ ចីវរិយ្យាចាតាសនាសនតិលាទច្ច-
 ទូយតេសជ្ជិបរិក្ខារាទំ ។ ឥន្ទមស្ស អាភេហាចរិណា-
 ហស្មី វនាមិ ។ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុរិសសនស្សោ
 ជវសម្បន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្បន្នោ ច អាភេហាចរិ-
 ណាហសម្បន្នោ ច ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ តតយោ
 បុរិសសនស្សាតិ ។

[២២២] តយោ ច ភិក្ខុវេ កម្ពេ អស្សដាធិយេ
 នេសេស្សាមិ តយោ ច កម្ពេ បុរិសាដាធិយេ តំ
 សុណាជ សាធុកំ មនសិករោជ ភាសំស្សមីតំ ។
 ឃី កន្តេតិ ទោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ មច្ចស្សោសុំ ។
 កកវ ឯតនាជ តាតមេ ច ភិក្ខុវេ តយោ កម្ពោ
 អស្សដាធិយោ ។ ឥច ភិក្ខុវេ ឯតថោ កម្ពោ
 អស្សដាធិយោ ។ មេ ។ ជវសម្បន្នោ ច ហោតិ
 វណ្ណសម្បន្នោ ច អាភេហាចរិណាហសម្បន្នោ ច ។

គថាគភហៅថា នេះជាល្បីនរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះ បើត្រូវ
 នេសាភស្សប្រសា ក្នុងកិច្ច ក្នុងភិក្ខុវិទ្យា វេទនាដោះស្រាយចេ
 មិនស្រៀមស្រួល ។ គថាគភហៅថា នេះជាគុណរបស់ភិក្ខុនោះ ។
 ទាំងភិក្ខុនោះ ជាអ្នកស្ងប់លាភចំពោះចីវរ បិណ្ឌបាត សេវាសទៈ ឆ្អឹង
 បរិក្ខារគឺថាជាចម្លើយដល់អ្នកជំនុំ ។ គថាគភហៅថា នេះជាតំណសំនឹងមាឌ
 របស់ភិក្ខុនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសរាបសា ជាអ្នកបរិច្ចារិដោយ
 ល្បីនផង បរិច្ចារិដោយសម្បវេនី បរិច្ចារិដោយកំណសំនឹងមាឌផង
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសរាបសា មានពុទ្ធភូមនេឯង ។

[២២២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគភនឹងសំដែងនូវសេរាភា-
 នេយ្យដ៏ល្អ ឲ្យ ពួកផង នូវបុរសនាជាមេនេយ្យដ៏ល្អ ឲ្យ ពួកផង ឲ្យអ្នកទាំង
 ឡាយ ស្តាប់ធម៌នោះ ឲ្យធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ដោយប្រពៃចុះ គថាគភនឹង
 សំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះកម្រាសនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះ-
 កុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា បុរស
 នាជាមេនេយ្យដ៏ល្អ ឲ្យ ពួក តែដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេរា-
 ជាមេនេយ្យដ៏ល្អ ក្នុងលោកនេះ ។ មេ ។ ជាពុទ្ធបរិច្ចារិដោយល្បីន
 ផង បរិច្ចារិដោយសម្បវេនី បរិច្ចារិដោយកំណសំនឹងមាឌផង ។

ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ កយោ ភន្តា អស្សាជានីយោ ។
 កតមេ ច ភិក្ខុវេ កយោ ភន្តា បុរិសាជានីយោ ។
 ឥន ភិក្ខុវេ វិគាទោ ភន្តា បុរិសាជានីយោ ។ ឃេ ។
 ជវសម្បន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្បន្នោ ច អាហោ-
 បរិណាហសម្បន្នោ ច ។ ចេ ។ តាជញ្ច ភិក្ខុវេ ភន្តា
 បុរិសាជានីយោ ជវសម្បន្នោ ច ហោតិ វណ្ណសម្បន្នោ
 ច អាហោបរិណាហសម្បន្នោ ច ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 វាសវាជំ ឧយោ អនាសវំ ខេតោវម្ពុត្តំ បញ្ញាវម្ពុត្តំ
 និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា វិចេសម្បន្ន
 វិហាតិ ។ ឥនមស្ស ជវស្មី វនាមិ ។ អភិធម្មេ ទោ
 បទ អភិវិធមេ បញ្ចំ ធុដ្ឋោ វិស្សន្នតិ តោ សំសា-
 នេតិ ។ ឥនមស្ស វណ្ណស្មី វនាមិ ។ លាភី ទោ បទ
 ហោតិ ចិវបិណ្ឌនាតសេនាសននិលាទម្បជ្ជយកេសន្ន-
 បរិក្ការាជំ ។ ឥនមស្ស អាហោបរិណាហស្មី វនាមិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ សេវាជាមួយដំណូងទាន ឃ ភូតានេវ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះបុរសអង្គាមេឃ្យ ព្យាបាទ ភិក្ខុមេឃ្យ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ ចុះបុរសអង្គាមេឃ្យ ភ្នំលោកនេះ ។ ចេ ។ បរិបូណ៌
 ដោយល្បឿនផង បរិបូណ៌ដោយសម្បជ្ជផង បរិបូណ៌ដោយកំភស្តផង
 ទានផង ។ ចេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះបុរសអង្គាមេឃ្យ ជាអ្នក
 បរិបូណ៌ដោយល្បឿនផង បរិបូណ៌ដោយសម្បជ្ជផង បរិបូណ៌ដោយកំភស្ត
 ផងទានផង ភិក្ខុមេឃ្យ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ធ្វើឱ្យជាកំច្បាស់សម្រេចនូវចេតនាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានការ
 ត្រេកអរសំអាសវដោយបញ្ញាដ៏ទន្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នសម្រេច
 សម្រាទ្តទៅវគ្គជាគតិហៅថា នេះជាល្បឿនរបស់ភិក្ខុនោះ។ ភិក្ខុនោះបើគេ
 សាកសួរប្រស្នាឡើងក៏ឆ្លើយ ក្នុងភក្តិវិធីយ វេទនាជាស្រាយរួច មិនស្ងៀម
 ស្ងាត់ ។ គតិគតហៅថា នេះជាសម្បជ្ជរបស់ភិក្ខុនោះ ។ តាំងភិក្ខុនោះ ជា
 អ្នកស្ងាត់លាភចំពោះចិវ បិណ្ឌពុទ្ធ សេនាសនៈ ឈឹងចិវត្តារតិថ្នាំជាបច្ច័យ
 ដល់អ្នកដទៃ ។ គតិគតហៅថា នេះ ជាតំភស្តវិធីទានរបស់ភិក្ខុនោះ ។

ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ កន្តោ បុរិសាជាធិយោ វេសធម្មន្ទោ
 ច យោតិ វណ្ណសធម្មន្ទោ ច អាហាហមវិណាហា-
 សធម្មន្ទោ ច ។ ឥតេ ទោ ចន ភិក្ខុវេ កយោ
 កន្តា បុរិសាជាធិយោតិ ។

[១៤៤] ឯតំ សមយំ ភគវំ វាជគរោ វិហរតិ
 ហោរិវេ បរិព្វាជីកា កថេ ។ តត្រ ទោ ភគវំ ភិក្ខុ
 អាហន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ កន្ថន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ
 ធម្មស្សោស្សំ ។ ភគវំ ឯតន្តវេច តិហំ ភិក្ខុវេ
 ធម្មេហំ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អន្ធន្តវេតោ យោតិ
 អន្ធន្តយោគតោមិ អន្ធន្តព្រហ្មចារិ អន្ធន្តបរិយោសាទោ
 សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ ។ តតមេហំ តិហំ ។ អសេត្តេន
 សីលត្តេន អសេត្តេន សនាទិក្ខេន អសេត្តេន
 បញ្ញាទន្ធន ។ ឥមេហំ ភិក្ខុវេតិហំ ធម្មេហំ សមន្តាគតោ
 ភិក្ខុ អន្ធន្តវេតោ យោតិ អន្ធន្តយោគតោមិ អន្ធន្តព្រហ្ម-
 ចារិ អន្ធន្តបរិយោសាទោ សេដ្ឋោ ទេវមនុស្សានំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសភាពនៃយុវជន ជាអ្នកបរិច្ចារិដោយ
 ល្បឿនផង បរិច្ចារិដោយសម្បុរផង បរិច្ចារិដោយគំនិតមិនហុយ
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសភាពនៃយុវជន ឲ្យ ពួក
 នេះឯង ។

[១៤៥] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងបរិព្វាជកា-
 រាម ព្រះហស្តវេទស្ថាន ជិតត្រង់ព្រះជ័យ ។ ក្នុងពិធីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ព្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
 ទទួលព្រះតម្រាស់នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រាស់ថ្កុំថ្កើងថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
 ធម៌ ឲ្យ យ៉ាង ឈ្មោះថាជាអ្នកមានសេចក្តីចូលចិត្តដាច់ស្រេច មានសេចក្តី
 រក្សាមហេសីយានដាច់ស្រេច មានព្រហ្មចារិយដាច់ស្រេច មានទីបំផុតដាច់
 ស្រេចប្រសើរឯមុតជាន់ទៅកាន់នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ប្រកបដោយ
 ធម៌ ឲ្យ យ៉ាង គឺ អ្វីៗ ។ គឺប្រកបដោយអសេត្តសីលក្នុង ១ អសេត្តសមា-
 ជិតក្នុង ១ អសេត្តបញ្ញាក្នុង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
 ធម៌ ឲ្យ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកមានសេចក្តីចូលចិត្តដាច់ស្រេច មាន
 សេចក្តីរក្សាមហេសីយានដាច់ស្រេច មានព្រហ្មចារិយដាច់ស្រេច មាន
 ទីបំផុតដាច់ស្រេច ជាអ្នកប្រសើរឯមុតជាន់ទៅកាន់នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។

[១៤៦] តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ
 អច្ឆន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ឆន្តយោគក្ខេមី អច្ឆន្តព្រហ្មចារី
 អច្ឆន្តបរិយោសាគោ សេដ្ឋោ នេវមនុស្សានំ ។ កតមេហិ
 តីហិ ។ ឥទ្ធិច្បានិហារិយេន អាទេសនាតានិហារិយេន
 អនុសាសនីតានិហារិយេន ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ
 តីហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ ភិក្ខុ អច្ឆន្តនិដ្ឋោ ហោតិ
 អច្ឆន្តយោគក្ខេមី អច្ឆន្តព្រហ្មចារី អច្ឆន្តបរិយោសាគោ
 សេដ្ឋោ នេវមនុស្សានំ ។

[១៤៧] តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 ភិក្ខុ អច្ឆន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អច្ឆន្តយោគក្ខេមី អច្ឆន្ត-
 ព្រហ្មចារី អច្ឆន្តបរិយោសាគោ សេដ្ឋោ នេវមនុស្សានំ ។

[១៤៦] ម្នាលភិក្ខុចាំឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង
 ឈ្មោះថា ជាអ្នកមានសេចក្តីចូលចិត្តដាច់ស្រេច មានសេចក្តីរក្សាបច្ចា-
 យោគដាច់ស្រេច មានព្រហ្មចរិយៈដាច់ស្រេច មានទីចម្អុតដាច់ស្រេច
 ជាអ្នកប្រសើរមុត ជាអ្នកទៅកាន់និមនុស្សចាំឡាយ ។ ប្រកបដោយធម៌
 ៣ យ៉ាងគឺ អ្វីខ្លះ ។ គឺប្រកបដោយឥទ្ធិច្បានិហារិយ ១ អាទេសនាបារិ-
 យា ១ អនុសាសនីបារិយា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឡាយ ភិក្ខុប្រកប
 ដោយធម៌ ៣ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ជាអ្នកមានសេចក្តីចូលចិត្តដាច់ស្រេច
 មានព្រហ្មចរិយៈដាច់ស្រេច មានទីចម្អុតដាច់ស្រេច ជាអ្នកប្រសើរមុត
 ជាអ្នកទៅកាន់និមនុស្សចាំឡាយ ។

[១៤៧] ម្នាលភិក្ខុចាំឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង
 ឈ្មោះថា ជាអ្នកមានសេចក្តីចូលចិត្តដាច់ស្រេច មានសេចក្តីរក្សា
 បច្ចាយោគដាច់ស្រេច មានព្រហ្មចរិយៈដាច់ស្រេច មានទីចម្អុតដាច់
 ស្រេច ជាអ្នកប្រសើរមុត ជាអ្នកទៅកាន់និមនុស្សចាំឡាយ ។

កតមេហិ ភីហិ ។ សម្មាធិដ្ឋិយា សម្មាញ្ញណោ
 សម្មាវុម្ពត្តិយា ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ
 សមម្ពាតកោ ភិក្ខុ អន្ធន្តនិដ្ឋោ ហោតិ អន្ធន្តយោគ.
 ក្មេមី អន្ធន្តប្រាប្បាវី អន្ធន្តបរិយោសាធា សេដ្ឋោ
 អវេមនុស្សានុទ្ធំ ។

យោធានីវង្គ ចតុត្ថេ ។

តិស្សុទ្ធានិ

យោធមរិសមិត្តា ធម

ទុប្បាទោ កេសកម្ពុលោ

សទ្ធា វុឡិ តយោ អស្សា

តយោ ហោរាធិវិចិចោតិ ។

ប្រកបដោយធម៌ ធម៌ យ៉ាងនឹងក្នុង ។ គឺប្រកបដោយសម្មាធិដ្ឋិ (ការយល់
 ប្រវ័ត) ។ សម្មាញ្ញណ (ការដឹងប្រវ័ត) ។ សម្មាវុម្ពត្តិ (ការរួចចាកគំលាស
 ដោយប្រវ័ត) ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ធម៌ យ៉ាង
 នេះឯង ឈ្មោះថាជាអ្នកមានសេចក្តីចូលចិត្តដាច់ស្រេច មានសេចក្តីរម្ងេម
 ពាក្យយោគៈដាច់ស្រេច មានព្រហ្មចរិយៈដាច់ស្រេច មានទីបំផុតដាច់
 ស្រេច ជាអ្នកប្រសើរបំផុត ជាដ៏ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។

ចង យោធានីវង្គ ទី ៤ ។

ទូតនៃយោធានីវង្គនោះគឺ

និយាយអំពីយោធានីវៈ ១ អំពីថវិស័យ ១ អំពីមិត្ត ១
 អំពីព្រះរាជាគណៈកេត្តិ ១ អំពីសំណង់កម្ពុលវេល
 ក្សត្រៈដោយសក់មនុស្ស ១ អំពីសម្បទាមានសក្ខីជា
 រើម ១ អំពីវង្ស ១ អំពីសេនាបតី ធម៌ លើក ១ អំពីព្រះ
 នីមាទុណ្យនៅក្នុងវិញ្ញាណកម្ម ជាមោរាធិវិចិចោត
 មាន ធម៌ លើក ១ ។

មង្គលវិគ្គ

(១៤៥) តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ
យថាភតំ និក្ខុត្តោ ឯវេ ធម្មេ ។ កតមេហិ
តីហិ ។ អកុសលេន កាយកម្មេន អកុសលេន
វចីកម្មេន អកុសលេន មនោកម្មេន ។ ឥមេហិ ទោ
ភិក្ខុវេ តីហិ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ យថាភតំ និក្ខុត្តោ
ឯវេ ធម្មេ ។ តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ
យថាភតំ និក្ខុត្តោ ឯវេ សក្កេ ។ កតមេហិ
តីហិ ។ កុសលេន កាយកម្មេន កុសលេន
វចីកម្មេន កុសលេន មនោកម្មេន ។ ឥមេហិ ទោ
ភិក្ខុវេ តីហិ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ យថាភតំ
និក្ខុត្តោ ឯវេ សក្កេតំ ។

(១៤៦) តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញ-
តតោ ។ មេ ។ សារវដ្ឋេន កាយកម្មេន សារវដ្ឋេន
វចីកម្មេន សារវដ្ឋេន មនោកម្មេន ។ មេ ។ អនវដ្ឋេន
កាយកម្មេន អនវដ្ឋេន វចីកម្មេន អនវដ្ឋេន
មនោកម្មេន ។ មេ ។

មង្គលវិគ្គ

(១៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង
រមែងទៅកើតក្នុងនរក ដូចជាគន្លាយក្រវាញទំលាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌
៣ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រកបដោយកាយកម្ម ជាអកុសល ១ វចីកម្ម ជា
អកុសល ១ មនោកម្ម ជាអកុសល ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាងនេះរមែងទៅកើតក្នុងនរក ដូចជាគន្លាយ
ក្រវាញទំលាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៣
យ៉ាង រមែងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគន្លាយក្រវាញទំលាក់ ។ ប្រកប
ដោយធម៌ ៣ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺប្រកបដោយកាយកម្ម ជាអកុសល ១
វចីកម្ម ជាអកុសល ១ មនោកម្ម ជាអកុសល ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាងនេះរមែងទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌
ដូចជាគន្លាយក្រវាញទំលាក់ ។

(១៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង ។ មេ ។
គឺកាយកម្មប្រកបដោយពោស ១ វចីកម្មប្រកបដោយពោស ១ មនោកម្ម
ប្រកបដោយពោស ១ ។ មេ ។ គឺកាយកម្មមិនមានពោស ១ វចីកម្មមិនមាន
ពោស ១ មនោកម្មមិនមានពោស ១ ។ មេ ។

(១៥០) តីហ៍ ភិក្ខុវេ ធម្មេហ៍ សមញ្ញកតោ ។ បេ ។
វិសមេន កាយកម្មេន វិសមេន វចីកម្មេន វិសមេន
មនោកម្មេន ។ បេ ។ សមេន កាយកម្មេន សមេន
វចីកម្មេន សមេន មនោកម្មេន ។ បេ ។

(១៥១) តីហ៍ ភិក្ខុវេ ធម្មេហ៍ សមញ្ញកតោ
។ បេ ។ អសុចីនា កាយកម្មេន អសុចីនា វចី-
កម្មេន អសុចីនា មនោកម្មេន ។ បេ ។ សុចីនា
កាយកម្មេន សុចីនា វចីកម្មេន សុចីនា មនោ-
កម្មេន ។ ឥមេហ៍ ទោ ភិក្ខុវេ តីហ៍ ធម្មេហ៍
សមញ្ញកតោ យថាភត្ថំ ធិត្តិក្ខោ ឃីរំ សក្កេតិ ។

(១៥២) តីហ៍ ភិក្ខុវេ ធម្មេហ៍ សមញ្ញកតោ
ពាលោ អត្យត្តោ អសប្បវិសោ ទត្ថំ ឧបហត្ថំ អត្តានំ
បរិហរតិ សាវដ្ឋោ ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ
ពហុញ្ច អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ កតមេហ៍ តីហ៍ ។
អតុសលេន កាយកម្មេន អតុសលេន វចីកម្មេន
អតុសលេន មនោកម្មេន ។ ឥមេហ៍ ទោ ភិក្ខុវេ តីហ៍
ធម្មេហ៍ សមញ្ញកតោ ពាលោ អត្យត្តោ អសប្បវិសោ

(១៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ព្យាយាម ។ បេ ។
តីកាយកម្មមិនលាភ វចីកម្មមិនលាភ មនោកម្មមិនលាភ ។ បេ ។

(១៥៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ព្យាយាម
។ បេ ។ តីកាយកម្មមិនស្អាត វចីកម្មមិនស្អាត មនោកម្មមិនស្អាត ។
។ បេ ។ តីកាយកម្មស្អាត វចីកម្មស្អាត មនោកម្មស្អាត ។ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ព្យាយាមនេះឯង វេទនាទៅកើតក្នុង
ស្មារតីដូចជាគន្លងយកទៅដល់ក្បាល ។

(១៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល ជាអ្នកមិនធ្វើវិជ្ជាស
ជាអសប្បវិស ប្រកបដោយធម៌ព្យាយាម វេទនាទៅកើតក្នុងស្មារតីពាល
ក្នុងផ្លូវ (នូវគុណ) ជាអ្នកប្រកបដោយវាសនា ប្រកបដោយវិជ្ជាស
របស់អ្នកប្រាជ្ញផង វេទនាទៅកើតក្នុងស្មារតីពាលផង ។ ប្រកបដោយធម៌
ព្យាយាមនឹងកើតឡើង ។ គឺប្រកបដោយកាយកម្ម ជាអតុសល ១ វចីកម្ម ជា
អតុសល ១ មនោកម្ម ជាអតុសល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល
ជាអ្នកមិនធ្វើវិជ្ជាស ជាអសប្បវិស ប្រកបដោយធម៌ព្យាយាមនេះឯង

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយស្ស តិកិយន្ត

ទតំ ទុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច
 ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញំ តហុញ អប្បញ្ញំ
 ចសវតិ ។ តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 បណ្ឌិតោ ព្យាគ្គោ សច្ចុវសោ អត្តតំ អទុបហតំ
 អត្តានំ បរិហារតិ អនវដ្ឋោ ច ហោតិ អនវដ្ឋោ
 វិញ្ញំ តហុញ បុញ្ញំ ចសវតិ ។ កតមេហិ តីហិ ។
 កុសលេន កាយកម្មេន កុសលេន វិចីកម្មេន
 កុសលេន មនោកម្មេន ។ បេ ។

(១៨៣) តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 ។ បេ ។ សារវដ្ឋេន កាយកម្មេន សារវដ្ឋេន វិចី-
 កម្មេន សារវដ្ឋេន មនោកម្មេន ។ បេ ។ អនវដ្ឋេន
 កាយកម្មេន អនវដ្ឋេន វិចីកម្មេន អនវដ្ឋេន
 មនោកម្មេន ។ បេ ។

(១៨៤) តីហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 ។ បេ ។ វិសមេន កាយកម្មេន វិសមេន វិចី-
 កម្មេន វិសមេន មនោកម្មេន ។ បេ ។ សមេន
 កាយកម្មេន សមេន វិចីកម្មេន សមេន

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយ តិកិយន្ត

វេមនិក្សទ្ធិន វេលទ្ធិន ភាសវិលេដីភិច្ឆិល (នូវុគ្គណ) ជាអ្នកប្រកប
 ដោយចោសផង ប្រកបដោយជំនឿលម្រស់អ្នកប្រាជ្ញផង វេមនិក្ស
 ទ្ធិវុបជាច្រើនផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិតជាអ្នកនៀវន្យសជា
 សច្ចុវស ប្រកបដោយធម៌ព្យាយាម វេមនិក្សទ្ធិនវេលទ្ធិន ភាសវិលេដី
 មិនផ្គាច់ផ្គុល (នូវុគ្គណ) ជាអ្នកមិនមានចោសផង មិនមានជំនឿល
 ម្រស់អ្នកប្រាជ្ញផង វេមនិក្សទ្ធិនវេលទ្ធិនជាច្រើនផង ។ ប្រកបដោយ
 ធម៌ព្យាយាមតិក្ខុទ្ធិៈ ។ តិប្រកបដោយកាយកម្ម ជាតុសល ១ វិចីកម្ម
 ជាតុសល ១ មនោកម្ម ជាតុសល ១ ។ បេ ។

(១៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលប្រកបដោយធម៌ព្យាយាម
 ។ បេ ។ តិកាយកម្មប្រកបដោយចោស ១ វិចីកម្មប្រកបដោយចោស ១
 មនោកម្មប្រកបដោយចោស ១ ។ បេ ។ តិកាយកម្មមិនមានចោស ១
 វិចីកម្មមិនមានចោស ១ មនោកម្មមិនមានចោស ១ ។ បេ ។

(១៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលប្រកបដោយធម៌ព្យាយាម
 ។ បេ ។ តិកាយកម្មមិនរាបសា ១ វិចីកម្មមិនរាបសា ១ មនោកម្មមិនរាបសា ១
 ។ បេ ។ តិកាយកម្មរាបសា ១ វិចីកម្មរាបសា ១ មនោកម្មរាបសា ១ ។ បេ ។

[១៨៤] តីហ៍ កិក្ខុវេ ។ យេ ។ អសុច័នា កាយ-
 កម្មេន អសុច័នា វិចីកម្មេន អសុច័នា មាណ-
 កម្មេន ។ យេ ។ សុច័នា កាយកម្មេន សុច័នា
 វិចីកម្មេន សុច័នា មាណកម្មេន ។ ឥតេហ៍ ទោ
 កិក្ខុវេ តីហ៍ ធម្មេហ៍ សមញ្ញាតតោ ចណ្ឌិតោ
 ឡត្តោ សប្បុរសោ អត្តតំ អនុមហតំ អត្តានំ
 បរិហរតិ អនុវដ្ឋោ ច យោតិ អនុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ
 តហុក្ខ ឬញ្ញំ មសវត្ថតំ ។

[១៨៥] តិស្សោ ឥតា កិក្ខុវេ វទ្ធាតិ ។ កតតា
 តិស្សោ ។ កាយេន វាតាយ អនសា ។ ឥតា
 ទោ កិក្ខុវេ តិស្សោ វទ្ធាតិ ។

[១៨៦] យេ កិក្ខុវេ សត្តា បុព្វត្ថា សមយំ កាយេន
 សុចរិតំ ចរិតំ វាតាយ សុចរិតំ ចរិតំ អនសា
 សុចរិតំ ចរិតំ សុបុព្វត្ថោ កិក្ខុវេ តេសិ សត្តានំ

[១៨៧] ខ្នាលកិក្ខុវេនិទ្យាយ បុគ្គលប្រកប ដោយធម៌ព្យាយាម
 ។ យេ ។ ឥតាយកម្មមិនស្អាត ១ វិចីកម្មមិនស្អាត ១ មាណកម្មមិនស្អាត ១
 ។ យេ ។ ឥតាយកម្មស្អាត ១ វិចីកម្មស្អាត ១ មាណកម្មស្អាត ១ ។
 ខ្នាលកិក្ខុវេនិទ្យាយ បណ្ឌិតជាអគ្គត្រាស ជាសប្បុរសប្រកបដោយ
 ធម៌ព្យាយាមនេះឯង វេលាដែលខ្លួនដែលមិនបាននាសិរិលេង មិនផ្គាប់ផ្គុល
 (ខ្សែគុណ) ជាអ្នកមិនបានចោលផង មិនបានជំនឿលេចសំអ្នកប្រាជ្ញផង
 វេលាបានខ្សែបុណ្យជាច្រើនផង ។

[១៨៨] ខ្នាលកិក្ខុវេនិទ្យាយ ការងារយបង្គំនេះមានព្យាយាម ។ ការ
 ងារយបង្គំព្យាយាមដូចប្លេចខ្លះ ។ កិក្ខុវេនិទ្យាយដោយកាយ ១ ដោយវាចា ១
 ដោយចិត្ត ១ ។ ខ្នាលកិក្ខុវេនិទ្យាយ ការងារយបង្គំនេះមានព្យាយាមនេះឯង ។

[១៨៩] ខ្នាលកិក្ខុវេនិទ្យាយ សក្ខុវេនិទ្យាយណា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយកាយប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចាប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្តក្នុងបុព្វត្ថា
 សម័យខ្នាលកិក្ខុវេនិទ្យាយ សក្ខុវេនិទ្យាយនោះឯង ជាបានបុព្វត្ថា សម័យដ៏ល្អ

យេ ភិក្ខុវេ សត្តា បដ្ឋង្គិកាសមយំ កាយេន
 សុចរិតំ ចរន្តំ វាចាយ សុចរិតំ ចរន្តំ មនសា
 សុចរិតំ ចរន្តំ សុបដ្ឋង្គិកោ ភិក្ខុវេ តេសំ
 សត្តានំ យេ ភិក្ខុវេ សត្តា សាយណ្ណាសមយំ
 កាយេន សុចរិតំ ចរន្តំ វាចាយ សុចរិតំ ចរន្តំ
 មនសា សុចរិតំ ចរន្តំ សុសាយណ្ណោ ភិក្ខុវេ
 តេសំ សត្តានន្តំ ។

សុទត្ថនំ សុមន្តលំ
 សុមកាតំ សុហដ្ឋិតំ
 សុខលោក សុមុហុត្តោ ច
 សុយិដ្ឋំ ព្រហ្មចារិសុ
 បទត្ថិណំ កាយកម្មំ
 វាចាកម្មំ បទត្ថិណំ
 ចទត្ថិណំ មនោកម្មំ
 មណីដី តេ បទត្ថិណា
 បទត្ថិណានិ កត្វាន
 លក្ខន្តត្ថេ បទត្ថិណោ ។

មាសភិក្ខុតាំងឡាយ សត្វតាំងឡាយណា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ក្នុងមជ្ឈនិកសម័យ
 មាសភិក្ខុតាំងឡាយ សត្វតាំងឡាយនោះឈ្មោះថា បានមជ្ឈនិកសម័យដ៏ល្អ
 មាសភិក្ខុតាំងឡាយ សត្វតាំងឡាយណា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ក្នុងសាយណ្ណសម័យ
 មាសភិក្ខុតាំងឡាយ សត្វតាំងឡាយនោះឈ្មោះថា បានសាយណ្ណសម័យដ៏ល្អ ។

គោលណាដែល សត្វតាំងឡាយប្រព្រឹត្តល្អដោយកាយ
 វាចាចិត្ត គោលនោះឈ្មោះថា នក្ខត្តបុគ្គល មន្តិលល្អ
 គោលភិក្ខុសាសន្ត គោលនៃអរុណោទ្យោជ័យ ទណៈល្អ
 យាមល្អ (បានដែលបុគ្គលចូល) ដែលព្រមព្រៀងបុគ្គល
 តាំងឡាយ(ក្នុងវាលនោះ) ឈ្មោះថាជាគ្រឿងបូជាល្អ
 (ក្នុងវាលនោះ)កាយកម្មឈ្មោះថា តាំឱ្យមានសេចក្តីចម្រើន
 វចិកម្ម គឺឈ្មោះថា តាំឱ្យមានសេចក្តីចម្រើន មនោកម្ម
 គឺឈ្មោះថា តាំឱ្យមានសេចក្តីចម្រើន សេចក្តីប្រាថ្នា
 តាំងឡាយ របស់អ្នកតាំងនោះ គឺឈ្មោះថា តាំឱ្យបាន
 សេចក្តីចម្រើន បុគ្គលដែលបានធ្វើឱ្យកាយកម្ម
 វចិកម្ម មនោកម្ម គួរដែលសេចក្តីចម្រើនហើយ
 វាមនីបានឱ្យប្រយោជន៍ វិចិត្រតាំងឡាយ ។

ធនិយមបណ្ណាល័យ មង្គលវង្ស

តេ អត្ថលទ្ធា សុខិតា

វិទ្យា កុដ្ឋសាសនេ

អរោតា សុខិតា យោធន

សហ សង្ខេប ញាតិភិក្ខុ ។

មង្គលវង្ស ឧបាសក ។

ធម្មប្បវត្តនំ

អនុសាសនា សាវ័ជ្ជ

វិសាសុច្ឆេទា សហ

ឧត្តកុតា ចរិទ្ធា ។

សុមុទ្ធលោក តេ ធម្មាភិ ។

ធនិយម បណ្ណាល័យ ឧបាសក ។

ធនិយមបណ្ណាល័យ មង្គលវង្ស

អ្នកចាំបណ្ណាល័យនោះ ចូរបាននូវប្រយោជន៍ បាននូវ
សេចក្តីសុខ ចូរចំរើនក្នុងព្រះកុដ្ឋសាសនា ចូរកុំឱ្យមាន
រោគ ឱ្យបាននូវសេចក្តីសុខ ព្រមទាំងញាតិទាំង
ឡាយគ្រប់គ្នា ។

ចប់ មង្គលវង្ស ទី ៥ ។

ទង្វាននៃមង្គលវិញ្ញាណ

និយាយអំពីមង្គលដែលប្រកបដោយកម្មជាអនុសាស ១
អំពីកម្មប្រកបដោយទោស១ព្រមទាំងកម្មមិនកម្មាហ១
កម្មមិនស្អាត ១ អំពីមង្គលរក្សាខ្លួន ដែលគាស់
កំលើង (តុណ) ៤ លើក ១ អំពីការថ្វាយបង្គំ ១ អំពី
ចក្ខុណាសម័យល្អ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ចប់ ធនិយមបណ្ណាល័យ ។

បណ្ណាល័យសង្ក្រឹត សុត្តន្ត

(១៨៨) តិស្សេន ឥមា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។ កកតមា
 តិស្សេន ។ អាតាឡា បដិបទា ឯជ្ឈានា បដិបទា
 មជ្ឈិមា បដិបទា ។ កកតមា ច ភិក្ខុវេ អាតាឡា
 បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកតោ ឯវិភិទ្ធំ ហោតិ
 ឯវិភិទ្ធំ ឯត្ថំ កាមេសុ ឆោសោតិ សោ កាមេសុ
 ចាតត្យតំ អាចជ្ជតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អាតាឡា
 បដិបទា ។ កកតមា ច ភិក្ខុវេ ឯជ្ឈានា បដិបទា ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកតោ អទេសកោ ហោតិ មុត្តា-
 នារោ ហត្ថាវលេខនោ ច ឯវិភិទ្ធំ កោ ច តិដ្ឋក-
 នត្ថិកោ នាភិហាតំ ច ឧទ្ទិស្សកតំ ច ឯមន្តនំ
 សាធិយតិ ។ សោ ច កុម្មុមុទា បដិក្កណ្ឌតិ
 ច កឡោចិមុទា បដិក្កណ្ឌតិ ច ឯលកមន្តរំ

សូត្រមិនសង្ខេបបណ្ណាល័យ

(១៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានេះមាន ៣ យ៉ាង ។
 បដិបទា ៣ យ៉ាងនីមួយៗ ។ ភិក្ខុភាស្តប្បដិបទា (ប្រតិបទ័ត្រាតត្រាត) ១
 ធិដ្ឋកម្មប្បដិបទា (ប្រតិបទ័តតំវេន្តប្បសហេតុ) ១ មជ្ឈិមប្បដិបទា
 (ប្រតិបទ័យ៉ាងកណ្តាល) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភាស្តប្បដិ-
 បទា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រកាន់យ៉ាងនេះ មានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា
 ហេតុក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនមានដូច្នេះ បុគ្គលនោះ ក៏មិនដល់នូវសភាព
 ជាអ្នកប្រកាន់កាមទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
 ភាស្តប្បដិបទា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធិដ្ឋកម្មប្បដិបទា តើដូចម្តេច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ គ្មានសំរាប់ (អាត្រាត) លេខ
 យ៉ាងនោះទេ ស៊ីលីខ្លះតែចូលទៅលេខ ដោយប្រាមវេ បើគេកើតឡើង
 ថា ចូលមក ក៏មិនមក គេយាត់ថា យប់ ក៏មិនយប់ មិនត្រេកអរនឹងកត្ត
 ដែលគេនាំមកមុន មិនត្រេកអរនឹងកត្តដែលគេនាំមកចំពោះខ្លួន មិន
 ត្រេកអរនឹងការនិមន្ត បុគ្គលនោះ មិនទទួលកត្តាដ៏ចាត់ដ្ឋាន មិន
 ទទួលកត្តាដ៏ចាត់ដ្ឋាន មិនទទួលកត្តាដែលគេនាំមក កម្មវិធីណាមួយ

ន ឧណ្ណមន្ត ឧ បុស្សមន្ត ឧ ទ្ធិដ្ឋ កុញ្ញតាចានំ ឧ
តត្ថំធិយោ ឧ តាយមាធិយា ឧ បុស្សតតាយ ឧ
សិក្ខិត្តុស្ក ឧ យត្តសា ឧបដ្ឋិនោ ហោតិ ឧ យត្ត
មត្តិកា សណ្ឋសណ្ឋាចារិទំ ឧ មដ្ឋំ ឧ បំសំ ឧ សុរ
ឧ មោយំ ឧ ជូសោទេតំ មិវតិ សោ ឯតាតារិកោ វា
ហោតិ ឯតាលោមិកោ ឆ្វាតារិកោ វា ហោតិ ឆ្វាលោ-
មិកោ...សត្តាតារិកោ វា ហោតិ សត្តាលោម្លិកោ ឯតិ-
ស្សាបំ ឧត្ថយោ យាថេតិ ទ្ធិហិមំ ឧត្ថិហំ យាថេតិ...
សត្តហិមំ ឧត្ថិហំ យាថេតិ ឯតាហិកម្យំ អាហារំ
អាហាថេតិ ទ្ធិហិកម្យំ អាហារំ អាហាថេតិ... សត្តា-
ហិកម្យំ អាហារំ អាហាថេតិ ឥតំ ឯវុចំ អន្ធមាសិកម្យំ
ចរិយាយភត្តកោដិទានុយោកមនុយុត្តោ វិហាតិ ។

មិនទទួលភក្តីដែលគេនាំមក ក្នុងគំរោងរាង មិនទទួលភក្តីដែលគេនាំ
មកក្នុងអវិជ្ជា មិនទទួលភក្តីរបស់មនុស្សតិរចាត់ ដែលគំរោងបរិភោគ
មិនទទួលភក្តីរបស់ស្រ្តីមានគភ៌ មិនទទួលភក្តីរបស់ស្រ្តីដែលគំរោងបំបៅកូន
មិនទទួលភក្តីរបស់ស្រ្តីដែលគំរោងនៅប្រទេស មិនទទួលភក្តីក្នុងផ្ទះដែល
ពួកឆ្មារនិរោទា មិនទទួលភក្តីក្នុងផ្ទះដែលមានវត្តនៅចាំ មិនទទួលភក្តី
ក្នុងផ្ទះដែលមានរោង មិនស្មើគ្រី មិនស្មើសាច់ មិនផឹកស្រា មិនផឹក
មេរ័យ មិនផឹកទឹកត្រាំថ្នាំ បុគ្គលនោះទទួលភក្តីចំពោះភក្តីផ្ទះមួយ ភក្តី
អក្ខរាធិបត្យប្រព្រឹត្តទៅដោយដុំបាយមួយតែមួយទទួលភក្តីចំពោះភក្តីផ្ទះ
ពីរ ភក្តីអក្ខរាធិបត្យប្រព្រឹត្តទៅដោយដុំបាយពីរតែមួយទទួលភក្តីចំពោះ
ភក្តីផ្ទះ ពីរ ភក្តីអក្ខរាធិបត្យប្រព្រឹត្តទៅដោយដុំបាយ ពីរតែមួយ ភក្តី
អក្ខរាធិបត្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភក្តីក្នុងភាគី ១ ខ្លះ ភក្តីអក្ខរាធិបត្យប្រព្រឹត្ត
ទៅដោយភក្តីក្នុងភាគី ២ ខ្លះ...ភក្តីអក្ខរាធិបត្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភក្តី
ភាគី ពីរ ខ្លះ...ស៊ីហារវាល ១ ថ្ងៃខ្លះ ស៊ីហារវាល ២ ថ្ងៃខ្លះ...
ស៊ីហារវាល ៧ ថ្ងៃខ្លះ បុគ្គលនោះប្រកបដោយរបបក្តីព្យាយាម ក្នុង
ការងារស្រែចម្ការការងារភក្តីក្នុងភក្តីផ្ទះ មានសភាព ដូច្នេះឯង ។

សោ សាត្រភក្ខោចិ ហោតិ សាមាគភក្ខោចិ
 ហោតិ និវាសក្ខោចិ ហោតិ នន្ទុលភក្ខោចិ
 ហោតិ និយាសភក្ខោចិ ហោតិ ហាជភក្ខោចិ ហោតិ
 កណ្តភក្ខោចិ ហោតិ អាទាមភក្ខោចិ ហោតិ
 បិញ្ញាភក្ខោចិ ហោតិ តិណ្ឌភក្ខោចិ ហោតិ
 តោមយភក្ខោចិ ហោតិ វនម្ពលដលាហារាមិ យោសេតិ
 វេត្តដលរោដិ សោ សាលាជិមិ ជាបតិ មសា-
 ណាជិមិ ជាបតិ វេទុស្សនិមិ ជាបតិ មសុត្តុលាជិមិ
 ជាបតិ តិវិជកាជិមិ ជាបតិ អជិជានិមិ ជាបតិ
 អជិជត្ថិមម្យិ ជាបតិ កុសនិមម្យិ ជាបតិ វាគនិមម្យិ
 ជាបតិ ដលតនិមម្យិ ជាបតិ កេសកម្ពុលម្យិ ជាបតិ
 វាលកម្ពុលម្យិ ជាបតិ ឧល្លកម្ពុលម្យិ ជាបតិ
 កេសមស្សុលោចកោមិ ហោតិ កេសមស្សុលោច-
 នាទុយាគមទុយុត្តា ឧត្តដ្ឋកោមិ ហោតិ អាសន-
 ម្យជិក្ខុត្តា ឧត្តដ្ឋកោមិ ហោតិ ឧត្តដ្ឋក-
 ម្យជានិមម្យុត្តា កណ្តាភាមស្សយកោមិ ហោតិ

បុគ្គលនោះមានចិត្តស្រស់ជាតាហារៈ មានអង្គីស្រស់ជាតាហារៈ មាន
 ស្វយជាតាហារៈ មានកំរើចស្បែកជាតាហារៈ មានជ័រជាតាហារៈ
 មានស្បែកស្រស់ជាតាហារៈ មានកន្ទុកជាតាហារៈ មានទាយក្តាំងជា
 តាហារៈ មានម្រៅជាតាហារៈ មានស្មៅជាតាហារៈ មានកាចបំភោ
 ជាតាហារៈ មានមើមរោងនិវិជ្ជរោង ក្នុងវិប្រជាតាហារៈ បរិពោធា
 កែវផ្លែឈើដែលជ្រុះស្រាប់ៗ បុគ្គលនោះស្លៀកដណ្តប់សំពត់សម្បត្តិៗ
 ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ដែលគេត្បាញឈាមខ្លាៗ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ដែល
 បកចេញកំព័សាភស្តៈ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់បង្កើតៗ ស្លៀកដណ្តប់
 សំពត់លើៗ ស្លៀកដណ្តប់ស្បែកខ្លាៗ ស្លៀកដណ្តប់ស្បែកខ្លាចាំង
 ក្រចកៗ ស្លៀកដណ្តប់ស្បែកក្តាំងៗ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ត្បាញ
 ដោយសម្បកក្រវាញៗ ស្លៀកដណ្តប់ចំរៀកក្តារៗ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់
 កម្ពុលដែលត្បាញដោយសក់មនុស្សៗ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កម្ពុលដែល
 ត្បាញដោយរោមកុយសត្វៗ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ដែលត្បាញដោយ
 ស្លាបម្សៅៗ ទុកសក់និងពុកមាត់ ប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុ ក្នុងការព្យាយាម
 ទុកសក់និងពុកមាត់ៗ ឈរសម្រើមហេតុយាត់ខ្លាពាសៗ អង្គុយ
 ប្រហោងប្រព្រឹត្តកាន់វត្ថុក្នុងការព្យាយាមអង្គុយប្រហោងៗ ដេកលើម្កា

កណ្តាល កាបស្បែក សេយ្យ កាប្បតិ សាយតតិយកម្ម
 ទុក្ខោភោហណា ទុយោគមនុយុត្តោ វិហាតិ ។ ឥត
 ឯវុច្ចំ អនេកវិហិតំ កាយស្ស អាតាបធម៌តាបនា-
 ទុយោគមនុយុត្តោ វិហាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ធិដ្ឋាមា បដិបទា ។ កតតា ច ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា
 បដិបទា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយោ-
 ទុបស្សី វិហាតិ អាតាមី សម្បជានោ សតិមា វិធម្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាធាបទស្សី វេទនាសុ... ចិត្តេ...
 ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហាតិ អាតាមី សម្បជានោ
 សតិមា វិធម្យ លោកេ អភិជ្ឈាធាបទស្សី ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា បដិបទា ។ ឥមា ទោ
 ភិក្ខុវេ តិស្សោ បដិបទាតិ ។

(១៥៩) តិស្សូ ឥតា ភិក្ខុវេ បដិបទា ។
 កាតតា តិស្សូ ។ អាតាឡា បដិបទា និដ្ឋាហ បដិបទា

[illegible]

(១៩៩) ប្រាសាទបុរាណវិទ្យា បរិវេណបុរាណ ឈ យ៉ាង ។
បរិវេណ យ៉ាងគំរូរ ។ ភីតាភាវូប្យដិបា ១ វិជ្ជាប្យដិបា ១

មជ្ឈិមា មជ្ឈិមា ។ កតតមា ច កិក្ខុវេ អាតាន្តរា
 មជ្ឈិមា ។ មេ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខុវេ អាតាន្តរា
 មជ្ឈិមា ។ កតតមា ច កិក្ខុវេ វិជ្ជាមា
 មជ្ឈិមា ។ មេ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខុវេ វិជ្ជាមា
 មជ្ឈិមា ។ កតតមា ច កិក្ខុវេ មជ្ឈិមា មជ្ឈិមា។
 កេ កិក្ខុវេ កិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ អគុស-
 លានំ ធម្មានំ អនុប្បន្នានយ ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ
 វិយំ អារភតិ ចិត្តំ បក្កន្តាតិ បទហតិ ឧប្ប-
 ន្នានំ ចាបកានំ អគុសលានំ ធម្មានំ ចហានាយ
 ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារភតិ ចិត្តំ បក្កន្តាតិ
 បទហតិ អនុប្បន្នានំ គុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បន្នានយ
 ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារភតិ ចិត្តំ បក្កន្តាតិ
 បទហតិ ឧប្បន្នានំ គុសលានំ ធម្មានំ មិតិយា
 វេសាឡាសាយ កិយ្យោកាភិយ វេយ្យាសាយ កាវចាយ
 មាវិច្ឆិយា ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារភតិ
 ចិត្តំ បក្កន្តាតិ បទហតិ... ធម្មសមាធិប្បនាទ-
 ស ផ្កាសមន្តាគតំ កេតិចានំ កាវេតិ វិយ-
 ស មាធិប្បនាទស ផ្កាសមន្តាគតំ កេតិចានំ កាវេតិ

មជ្ឈិមប្បនិបតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាតាន្តរាប្បនិបតាដូចម្តេច។ មេ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អាតាន្តរាប្បនិបតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះចំណុចប្បនិបតា តើដូចម្តេច ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថា ចំណុចប្បនិបតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមជ្ឈិមប្បនិបតា តើដូចម្តេច
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បណ្តោះទ្រុះឱ្យកើត ព្យាយាម
 ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ផ្គងដំគល់ចិត្តទុក ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលធម៌ដ៏
 លាមកដែលមិនចង់កើត ចិនឱ្យកើតឡើង បណ្តោះទ្រុះឱ្យកើត ព្យាយាម
 ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ផ្គងដំគល់ចិត្តទុក ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ដ៏
 លាមកដែលកើតឡើងហើយ បណ្តោះទ្រុះឱ្យកើត ព្យាយាម ប្រារព្ធ
 សេចក្តីព្យាយាម ផ្គងដំគល់ចិត្តទុក ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលធម៌ដែលមិនចង់
 កើត ឱ្យកើតឡើង បណ្តោះទ្រុះឱ្យកើតឡើង ព្យាយាម ប្រារព្ធសេចក្តី
 ព្យាយាម ផ្គងដំគល់ចិត្តទុក ដើម្បីបិទថ្លា ដើម្បីបិទវិញ្ញាណ ដើម្បី
 លូតលាស់ ដើម្បីធំទូលាយ ដើម្បីចំរើនឡើង ដើម្បីចម្លងវិញ្ញាណអកុសលធម៌
 ដែលកើតឡើងហើយ... ចំរើនដុំទ្វារដែលប្រកបដោយនិយមនាម មិន
 ចង្អាតសង្ខារ ចំរើនដុំទ្វារដែលប្រកបដោយវិយសនាម មិនចង្អាតសង្ខារ

ចិត្តសមាធិច្បងសង្ខារសមញ្ញាគតំ ឥន្ទ្រចានំ ភាវតិ
 វិចិត្តសមាធិច្បងសង្ខារសមញ្ញាគតំ ឥន្ទ្រចានំ
 ភាវតិ... សង្ខារច្រើន ភាវតិ វិញ្ញាណច្រើន ភាវតិ
 សង្ខារច្រើន ភាវតិ សមាធិច្រើន ភាវតិ បញ្ញាច្រើន
 ភាវតិ... សង្ខារពលំ ភាវតិ វិញ្ញាណពលំ ភាវតិ សង្ខារពលំ
 ភាវតិ សមាធិពលំ ភាវតិ បញ្ញាពលំ ភាវតិ... សង្ខារ-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ វិញ្ញា-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ ចិត្តសម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ បស្សន្តិ-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ ឧបេក្ខា-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ... សម្មាធិដ្ឋំ ភាវតិ សម្មាសង្កត្តន្តំ
 ភាវតិ សម្មាវាចំ ភាវតិ សម្មាគម្ភន្តំ ភាវតិ សម្មា-
 អាជីវំ ភាវតិ សម្មាវាយាមំ ភាវតិ សម្មាសតី ភាវតិ
 សម្មាសមាធិ ភាវតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា
 បដិច្ចជា ។ ឥមា ទោ ភិក្ខុវេ តិស្សោ បដិច្ចជាតិ(១) ។

១ ឧ. អបេយ្យា ធម្មោ ។

អប្បន្តំ

សភិប្បន្តំ ឥន្ទ្រ ច ឥន្ទ្រយេន ពលេន ច
 ពេជ្ជន្តោ យេ មញ្ញា ច បដិច្ចជា ច យោជន្តិ ។

ចំរើនឥន្ទ្រចានំដែលប្រកបដោយចិត្តសមាធិនឹងបញ្ចូលសង្ខារ ចំរើនឥន្ទ្រចានំ
 ដែលប្រកបដោយវិចិត្តសមាធិនឹងបញ្ចូលសង្ខារ...ចំរើនសង្ខារច្រើន ចំរើន
 វិញ្ញាណច្រើន ចំរើនសង្ខារច្រើន ចំរើនសមាធិច្រើន ចំរើនបញ្ញាច្រើន...ចំរើន
 សង្ខារពលៈចំរើនវិញ្ញាណពលៈចំរើនសង្ខារពលៈចំរើនសមាធិពលៈចំរើនបញ្ញា-
 ពលៈ...ចំរើនសង្ខារសម្ពោជ្ឈន្តំចំរើនធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តំ ចំរើនវិញ្ញាណសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តំ ចំរើនចិត្តសម្ពោជ្ឈន្តំ ចំរើនបស្សន្តិសម្ពោជ្ឈន្តំ ចំរើនសមាធិសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តំ ចំរើនឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តំ...ចំរើនសម្មាធិដ្ឋំ ចំរើនសម្មាសង្កត្តន្តំ ចំរើន
 សម្មាវាចា ចំរើនសម្មាគម្ភន្តំ ចំរើនសម្មាអាជីវៈ ចំរើនសម្មាវាយាមៈ
 ចំរើនសម្មាសមាធិ ចំរើនសម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយល់ ឧបេក្ខា
 មជ្ឈិមបដិច្ចជា ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយល់ បដិច្ចជាមាន ៣ យ៉ាងនេះ
 ២៩(១) ។

១ ឧ. ចំរើន អបេយ្យា ធម្មោ ។

ឧប្បន្តនៃអបេយ្យាធម្មោ

និយាយអំពីសង្ខារច្រើន ១ ឥន្ទ្រចាន ១

ឥន្ទ្រចាន ១ ពលៈ ១ យោជន្តិ ១ អញ្ញ ១

ដែលសេចក្តីប្រកាសហៅថាបដិច្ចជា (ឬបដិច្ចជា) ។

(១៦០) តីហំ ភិក្ខុវេ ធម្មេហំ សមន្តាគតោ
 យេវាភតំ ធិត្ថុត្តោ ឯវំ ឯវយេ ។ កតមេហំ
 តីហំ ។ អត្តនា ច ចាណាតិចាតី ហោតិ បរញ្ច
 ចាណាតិចាតេ សមាធិបេតិ ចាណាតិចាតេ ច
 សមទុញ្ញោ ហោតិ ។ វេមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ
 តីហំ ធម្មេហំ សមន្តាគតោ យេវាភតំ ធិត្ថុត្តោ
 ឯវំ ឯវយេ ។ តីហំ ភិក្ខុវេ ធម្មេហំ សមន្តាគតោ
 យេវាភតំ ធិត្ថុត្តោ ឯវំ សក្កេ ។ កតមេហំ
 តីហំ ។ អត្តនា ច ចាណាតិចាតា បដិវិភតា
 ហោតិ បរញ្ច ចាណាតិចាតា វេមណិយា សមា-
 ធិបេតិ ចាណាតិចាតា វេមណិយា ច សមទុញ្ញោ
 ហោតិ ។ ថេ ។ អត្តនា ច អនិច្ចាធាយិ ហោតិ
 បរញ្ច អនិច្ចាធានេ សមាធិបេតិ អនិច្ចាធានេ ច
 សមទុញ្ញោ ហោតិ... អត្តនា ច អនិច្ចាធានា
 បដិវិភតោ ហោតិ បរញ្ច អនិច្ចាធានា វេមណិយា
 សមាធិបេតិ អនិច្ចាធានា វេមណិយា ច សមទុញ្ញោ
 ហោតិ... អត្តនា ច កាមេសុ មិច្ឆាចារី ហោតិ

(១៦០) ច្បាលភិក្ខុចាំឆ័យ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ពុ យ៉ាង
 វេមណិយាភិក្ខុវេ ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌
 ពុ យ៉ាងធីត្ថុត្តោ ។ គឺបុគ្គល ជាអ្នកសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំ
 បុគ្គលដទៃ ក្នុងការសម្លាប់សត្វ ១ ពេញចិត្តក្នុងការសម្លាប់សត្វ ១ ។
 ច្បាលភិក្ខុចាំឆ័យ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ពុ យ៉ាងនេះឯង វេមណិយា
 ភិក្ខុវេ ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ច្បាលភិក្ខុចាំឆ័យ បុគ្គល
 ប្រកបដោយធម៌ ពុ យ៉ាង វេមណិយាភិក្ខុវេ ដូចជាគេនាំ
 យកទៅដកលំទុក ។ ប្រកបដោយធម៌ ពុ យ៉ាងធីត្ថុត្តោ ។ គឺបុគ្គល
 វៀរចាកការសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការវៀរចាក
 ការសម្លាប់សត្វ ១ ពេញចិត្តក្នុងការវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ ១ ។ ថេ ។
 កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុង
 ការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ ១ ពេញចិត្តក្នុងការកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឱ្យ ១ ... ជាអ្នកវៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 បានឱ្យដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការវៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឱ្យ ១ ពេញចិត្តក្នុងការវៀរចាកការកាន់យកទ្រព្យដែល
 គេមិនបានឱ្យ ១... ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទុក្ខសក្កន្តិកាមចាំឆ័យដោយខ្លួនឯង ១

បាញ់ កាមេសុ មិច្ឆាចារ ឥសានមេតិ កាមេសុ
 មិច្ឆាចារ ច សមទុញ្ញោ ហោតិ... អត្ថនា ច កាមេសុ
 មិច្ឆាចារ មជ្ជិកោ ហោតិ បាញ់ កាមេសុ មិច្ឆាចារ
 វេមណីយា សមាធិមេតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារ
 វេមណីយា ច សមទុញ្ញោ ហោតិ... អត្ថនា ច
 មុសាវាទិ ហោតិ បាញ់ មុសាវាទេ សមាធិមេតិ
 មុសាវាទេ ច សមទុញ្ញោ ហោតិ... អត្ថនា ច
 មុសាវាទា មជ្ជិកោ ហោតិ បាញ់ មុសាវាទា
 វេមណីយា សមាធិមេតិ មុសាវាទា វេមណីយា ច
 សមទុញ្ញោ ហោតិ... អត្ថនា ច មិស្សីណវាចោ
 ហោតិ បាញ់ មិស្សីណាយ វាចាយ សមាធិមេតិ
 មិស្សីណាយ វាចាយ ច សមទុញ្ញោ ហោតិ...
 អត្ថនា ច មិស្សីណាយ វាចាយ មជ្ជិកោ
 ហោតិ បាញ់ មិស្សីណាយ វាចាយ វេមណីយា
 សមាធិមេតិ មិស្សីណាយ វាចាយ វេមណីយា ច
 សមទុញ្ញោ ហោតិ... អត្ថនា ច ធុសាវាចោ
 ហោតិ បាញ់ ធុសាយ វាចាយ សមាធិមេតិ

ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមទាំងឡាយ ។ ជាអ្នកពេញចិត្ត
 ក្នុងការប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមទាំងឡាយ ។ ... ជាអ្នកវៀរចាកការប្រព្រឹត្តិ
 ទុស្តក្នុងតាមទាំងឡាយដោយខ្លួនឯង ។ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការវៀរចាក
 ការប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមទាំងឡាយ ។ ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការវៀរចាកការ
 ប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមទាំងឡាយ ។ ... ជាអ្នកគោរពពាក្យកុហកដោយខ្លួន
 ឯង ។ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការគោរពពាក្យកុហក ។ ជាអ្នកពេញចិត្ត
 ក្នុងការគោរពពាក្យកុហក ។ ... ជាអ្នកវៀរចាកការគោរពពាក្យកុហក
 ដោយខ្លួនឯង ។ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការវៀរចាក ការគោរពពាក្យ
 កុហក ។ ជាអ្នកពេញចិត្ត ក្នុងការវៀរចាកការគោរពពាក្យកុហក ។ ...
 ជាអ្នកគោរពពាក្យញ្ជូនញ្ជង់ ដោយខ្លួនឯង ។ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការ
 គោរពពាក្យញ្ជូនញ្ជង់ ។ ជាអ្នកពេញចិត្តក្នុងការគោរពពាក្យញ្ជូនញ្ជង់ ។ ...
 ជាអ្នកវៀរចាកការគោរពពាក្យញ្ជូនញ្ជង់ដោយខ្លួនឯង ។ ដឹកនាំបុគ្គល
 ដទៃក្នុងការវៀរចាកការគោរពពាក្យញ្ជូនញ្ជង់ ។ ជាអ្នកពេញចិត្ត ក្នុង
 ការវៀរចាកការគោរពពាក្យញ្ជូនញ្ជង់ ។ ... ជាអ្នកគោរពពាក្យពាក្យក្រក់
 ដោយខ្លួនឯង ។ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការគោរពពាក្យពាក្យក្រក់ ។

បាញ់ កាមេសុ មីញ៉ាបា រ សមាធិមេតិ កាមេសុ
 មីញ៉ាបា រ សមទុត្តោ ហោតិ... អត្ថនា រ កាមេសុ
 មីញ៉ាបា រ មជ្ជិកោ ហោតិ បាញ់ កាមេសុ មីញ៉ាបា
 រ វេមណិយា សមាធិមេតិ កាមេសុ មីញ៉ាបា
 រ វេមណិយា រ សមទុត្តោ ហោតិ... អត្ថនា រ
 មុសាវតិ ហោតិ បាញ់ មុសាវតេ សមាធិមេតិ
 មុសាវតេ រ សមទុត្តោ ហោតិ... អត្ថនា រ
 មុសាវតា មជ្ជិកោ ហោតិ បាញ់ មុសាវតា
 រ វេមណិយា សមាធិមេតិ មុសាវតា រ វេមណិយា រ
 សមទុត្តោ ហោតិ... អត្ថនា រ មិសុណាយ
 ហោតិ បាញ់ មិសុណាយ វិចាយ សមាធិមេតិ
 មិសុណាយ វិចាយ រ សមទុត្តោ ហោតិ...
 អត្ថនា រ មិសុណាយ វិចាយ មជ្ជិកោ
 ហោតិ បាញ់ មិសុណាយ វិចាយ រ វេមណិយា
 សមាធិមេតិ មិសុណាយ វិចាយ រ វេមណិយា រ
 សមទុត្តោ ហោតិ... អត្ថនា រ មុសាវតា
 ហោតិ បាញ់ មុសាវតាយ វិចាយ សមាធិមេតិ

ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញ ១ ជាអ្នកពេញចិត្ត
 ក្នុងការប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញ ១ ... ជាអ្នករៀបចំការប្រព្រឹត្តិ
 ទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការរៀបចំ
 ការប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញ ១ ជាអ្នកប្រគល់ក្នុងការរៀបចំការ
 ប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញ ១ ... ជាអ្នកពេញចិត្តក្នុងការប្រព្រឹត្តិ
 ទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការរៀបចំ
 ការប្រព្រឹត្តិទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញ ១ ... ជាអ្នកពេញចិត្តក្នុងការប្រព្រឹត្តិ
 ទុស្តក្នុងតាមបំផ្លាញដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការរៀបចំ ការរោលពាក្យ
 កុហក ១ ជាអ្នកពេញចិត្ត ក្នុងការរៀបចំការរោលពាក្យកុហក ១ ...
 ជាអ្នករោលពាក្យញុះញង់ ដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការ
 រោលពាក្យញុះញង់ ១ ជាអ្នកពេញចិត្តក្នុងការរោលពាក្យញុះញង់ ១...
 ជាអ្នករៀបចំការរោលពាក្យញុះញង់ដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គល
 ដទៃក្នុងការរៀបចំការរោលពាក្យញុះញង់ ១ ជាអ្នកពេញចិត្ត ក្នុង
 ការរៀបចំការរោលពាក្យញុះញង់ ១ ... ជាអ្នករោលពាក្យព្រាង
 ដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការរោលពាក្យព្រាង ១

ឆ្កែស្រព វាវាយ ច សមុទ្រ ហោតិ... អត្ថនា
 ច ឆ្កែស្រព វាវាយ ចដំរីកោ ហោតិ បាតុ ឆ្កែស្រព
 វាវាយ វេសឈិយា សមាធមេតិ ឆ្កែស្រព វាវាយ
 វេសឈិយា ច សមុទ្រ ហោតិ... អត្ថនា ច
 សម្បជ្ឈលាថី ហោតិ បាតុ សម្បជ្ឈលាថេ សមា-
 ធមេតិ សម្បជ្ឈលាថេ ច សមុទ្រ ហោតិ... អត្ថនា ច
 សម្បជ្ឈលាថា ចដំរីកោ ហោតិ បាតុ សម្បជ្ឈលាថា
 វេសឈិយា សមាធមេតិ សម្បជ្ឈលាថា វេសឈិយា
 ច សមុទ្រ ហោតិ... អត្ថនា ច អនិជ្ឈលុ
 ហោតិ បាតុ អនិជ្ឈលុ សមាធមេតិ អនិជ្ឈលុ
 ច សមុទ្រ ហោតិ... អត្ថនា ច អនិជ្ឈលុ
 ហោតិ បាតុ អនិជ្ឈលុ សមាធមេតិ អនិជ្ឈលុ
 ច សមុទ្រ ហោតិ... អត្ថនា ច ព្យាប្បដ្ឋតោ ហោតិ

ជាអ្នកពេញចិត្ត ក្នុងការពេញចិត្តក្រុង ១ ... ជាអ្នករៀបចំការ
និយាយពាក្យក្រុង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃ ក្នុងការរៀបចំការនិយាយ
ពាក្យក្រុង ១ ជាអ្នកពេញចិត្ត ក្នុងការរៀបចំការនិយាយពាក្យ
ក្រុង ១ ... ជាអ្នកនិយាយពាក្យផ្សេងៗដទៃដោយខ្លួនឯង ១ ជាអ្នក
ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការនិយាយពាក្យផ្សេងៗដទៃ ១ ជាអ្នកពេញចិត្ត
ក្នុងការនិយាយពាក្យផ្សេងៗដទៃ ១ ... ជាអ្នករៀបចំការនិយាយ
ពាក្យផ្សេងៗដទៃដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការរៀបចំ
ការនិយាយពាក្យផ្សេងៗដទៃ ១ ជាអ្នកពេញចិត្តក្នុងការរៀបចំការ
និយាយពាក្យផ្សេងៗដទៃ ១... ជាអ្នកសំឡឹងវិញ្ញាណប្រាសាទបុគ្គលដទៃ
ដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គលដទៃក្នុងការសំឡឹងវិញ្ញាណប្រាសាទ
បុគ្គលដទៃ ១ ជាអ្នកពេញចិត្តក្នុងការសំឡឹងវិញ្ញាណប្រាសាទបុគ្គលដទៃ ១ ...
ជាអ្នកមិនសំឡឹងវិញ្ញាណប្រាសាទបុគ្គលដទៃដោយខ្លួនឯង ១ ដឹកនាំបុគ្គល
ដទៃក្នុងការមិនសំឡឹងវិញ្ញាណប្រាសាទបុគ្គលដទៃ ១ ជាអ្នកពេញចិត្តក្នុងការមិន
សំឡឹងវិញ្ញាណប្រាសាទបុគ្គលដទៃ ១... ជាអ្នកមានចិត្តកុំខ្លាចដោយខ្លួនឯង ១

បុគ្គលិកសកលវិស័យ សុខភាព

បាញ់ ក្បាលទេ សមាធិបេតិ ក្បាលទេ ច សមទុត្តោ
 ហោតិ... អត្តនា ច អត្បបន្ទចិត្តោ ហោតិ
 បាញ់ អត្បបន្ទចិត្តោ សមាធិបេតិ អត្បបន្ទចិត្តោ ច
 សមទុត្តោ ហោតិ... អត្តនា ច មិច្ឆាធិដ្ឋិកោ
 ហោតិ បាញ់ មិច្ឆាធិដ្ឋិយា សមាធិបេតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិយា
 ច សមទុត្តោ ហោតិ... អត្តនា ច សម្មាធិដ្ឋិកោ
 ហោតិ បាញ់ សម្មាធិដ្ឋិយា សមាធិបេតិ សម្មាធិ-
 ដ្ឋិយោ ច សមទុត្តោ ហោតិ ។ នែមេហិ ហេ
 តិក្ខុវេ តិហិ ធម្មេហិ សមន្មាតតោ យថាភត់
 ធិត្ថិត្តោ វិវិ សន្តតិ ។ (១)

១ ម. កម្មចរធម្មសូត្រ (១) និដ្ឋិតិ ។

ធម្មសូត្រ

បាណិអទិន្ទនិក្ខ ០ ។ បុសាវទី ច បិណ្ឌនា
 ឧសា សុប្បស្សនា ច អភិជ្ឈា ក្បាលទេទិដ្ឋិ ០
 កម្មចរិយា ធម្មសូត្រ ធិតេកេន ធិតោធិយេតិ ។

១ កម្មចរធម្មសូត្រ និដ្ឋិតិ យុទ្ធនា ។

ព្រាហ្មណ៍និសមិទសត្រៃវិទ្យាបុគ្គលិកសកល

ដឹកចាំបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ការគុំគួន ។ ជាអក្ខរក្សាចិត្តក្នុងការគុំគួន ។... ជាអក្ខរ
 មិនមានចិត្តគុំគួនដោយខ្លួនឯង ។ ដឹកចាំបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងការមិនគុំគួន ។
 ជាអក្ខរក្សាចិត្តក្នុងការមិនគុំគួន ។... ជាអក្ខរមានសេចក្តីយល់ខុសដោយ
 ខ្លួនឯង ។ ដឹកចាំបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ការយល់ខុស ។ ជាអក្ខរក្សាចិត្តក្នុងការ
 យល់ខុស ។... ជាអក្ខរមានសេចក្តីយល់ត្រូវដោយខ្លួនឯង ។ ដឹកចាំបុគ្គល
 ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់សេចក្តីយល់ត្រូវ ។ ជាអក្ខរក្សាចិត្ត ក្នុងសេចក្តីយល់ត្រូវ ។
 មានតែតំណាងឡាយ បុគ្គលច្រកដោយធម៌ ឬ យ៉ាងនេះឯង រឺយ៉ាង
 ទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគំនាំយកទៅដល់ទុក (១) ។

១ ម. ឆា កម្មចរធម្មសូត្រ ។

១ ឆា នៃកម្មចរធម្មសូត្រនាម

និយាយអំពីការសម្លាប់សត្វ ។ កាត់យកទ្រព្យនៃសេចក្តីឲ្យ ។
 ច្រើនក្នុងក្រុមកាន់ ។ និយាយក្រុម ។ និយាយព្រះព្រាហ្មណ៍ ។
 និយាយព្រាហ្មណ៍ ។ និយាយពាក្យនៃព្រាហ្មណ៍ ។ សំឡឹងពិចារណា
 ទ្រព្យបុគ្គលដ៏ខ្ពង់ ។ សេចក្តីជុំគួន ។ សេចក្តីយល់ខុស ។ ចក្ខុវិស័យ
 ធម្មចរធម្មសូត្រនាមឡាយ ឬត្រូវជា ១ ត្រូវធម្មសូត្រនាម ។

[១៦១] ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិក្ខាយ គយោ
 ធម្មា ភាវតត្វា ។ ភាវតមេ គយោ ។ សុត្តតោ
 សមាធិ អធិមិត្តោ សមាធិ អប្បណិហិតោ សមាធិ ។
 ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ អភិក្ខាយ ឥមេ គយោ ធម្មា
 ភាវតត្វា ។ ភក្ខស្ស ភិក្ខុវេ ចរិត្តាយ ។ ចេ ។
 បរិត្តយាយ ចហានាយ ទយាយ វយាយ វិរាគាយ
 និរោធាយ ចាគាយ ចដិទិស្សត្តាយ ឥមេ គយោ
 ធម្មា ភាវតត្វា ។ ឆោសស្ស មោហស្ស កោធស្ស
 ឧបនាហស្ស មត្តស្ស ចន្ទសស្ស ឥស្សយ មច្ច-
 រិយស្ស មាយាយ សាវេយ្យស្ស ជន្តស្ស សាវន្តស្ស
 មាធស្ស អតិមាធស្ស មនស្ស ចមាធស្ស អភិក្ខាយ
 ចរិត្តាយ ចរិត្តយាយ ចហានាយ ទយាយ វយាយ
 វិរាគាយ និរោធាយ ចាគាយ ចដិទិស្សត្តាយ ឥមេ
 គយោ ធម្មា ភាវតត្វា ។

ចញ្ញាសកស្សបិដក សុត្តន្ត ធិតវិយោ ។

[១៦១] ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធាយ ធម៌ ព យ៉ាង បុគ្គលគប្បីចំរើន
 ដើម្បីជីវិតច្បាស់នូវពនៈ ។ ធម៌ពុយ៉ាង ដូចម្តេច ។ គិត្តតាមសមាធិ
 អធិមិត្តសមាធិ ១ អប្បណិហិតសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធាយ
 ធម៌ពុយ៉ាងនេះឯង បុគ្គលគប្បីចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់នូវពនៈ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធាយ
 ពុទ្ធាយ ធម៌ពុយ៉ាងនេះ បុគ្គលគប្បីចំរើន ដើម្បីកំណត់ជីវិត ។ មេ ។
 ដើម្បីគស់ឈើ ដើម្បីលេចធ្លី ដើម្បីគស់ទៅ ដើម្បីស្លូត្យទៅ ដើម្បី
 វិនាស ដើម្បីរលត់ ដើម្បីផ្តាច់ចង្ក ដើម្បីលោស់ចោល ច្បែកនោះ ។
 ធម៌ពុយ៉ាងនេះ បុគ្គលគប្បីចំរើន ដើម្បីជីវិតច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ជីវិត
 ដើម្បីគស់ឈើ ដើម្បីលេចធ្លី ដើម្បីគស់ទៅ ដើម្បីស្លូត្យទៅ ដើម្បី
 វិនាស ដើម្បីរលត់ ដើម្បីផ្តាច់ចង្ក ដើម្បីលោស់ចោលច្បែកនោះ
 មោហា រោគ ឧបនាហា មត្ត ចន្ទសៈ ឥស្ស មច្ចរិយៈ មាយា
 សាវេយ្យៈ ជន្តៈ សាវន្តៈ មាធិ អតិមាធិ មនៈ ចមាធិ ។

ចប់ ព្រះសូត្រនៃសម្រែកស្រែកស្រែកស្រែកស្រែក ។

ឧស្សុទ្ធាន្តិ (១)

វាតំ គោសញ្ច ខោហញ្ច កោត្ថមនាហមញ្ចមំ
 មត្តមឡាសន្តស្ស ច មច្ឆិមាយាសាថេយ្យា
 ធម្មសាវម្ពនាមញ្ច អតិមាធមធស្ស ច
 បមាណ សត្តរស វុត្តា វាគបេយ្យាលនិស្សិតា ។
 ឯតេ ឧបម្មយុត្តេន អាហានេន អភិញ្ញាយ
 បរិញ្ញាយ បរិក្ខាយា ចហានន្ទយទ្ធាយេន
 វិវាតនិរោធនាតំ បដិទិស្សត្តេ នីមេ នស
 សុញ្ញតោ អនិមិត្តោ ច អប្បណិហិតោ ច តេយោ
 សមាធិទ្ធលកាបេយ្យា - លេសុចំ វេត្តិតា ចាតិ ។

ពិពណ៌នា ឧប្បិកោ ។

១ ឧស្សុទ្ធាន្តិ បរមោទ្ទោស អតិយោ ។

ទូទាតនៃកលបេយ្យាលនោះគឺ (១)

និយាយអំពីធម៌ដែលកស្រ័យនៅ ក្នុងកលបេយ្យាល
 ដែលលោកលោកហើយ ថា មាន ១៧ ធម៌ ១
 ទោសៈ ១ រោហៈ ១ ភោគៈ ១ មហាហៈ ១ ជាតិរាជៈ ១
 មត្តៈ ១ បទ្បាសៈ ១ វេស្សា ១ មច្ឆិយៈ ១ ហយា ១
 សារថយ្យៈ ១ ថម្ពៈ ១ សារម្ពៈ ១ មានៈ ១ អតិមាធមៈ ១
 មទៈ ១ មហាទៈ ១ ។ អំពីសមាធិ ពោ យ៉ាងនិស្សិតា-
 សមាធិ ១ វេតិមិត្តសមាធិ ១ អប្បណិហិតសមាធិ ១
 ដែលលោកកំណត់ទុក ក្នុងសមាធិមូលកលបេយ្យាល
 ដោយហេតុជាដ៏ឆ្ងាយ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីចម្ងាយ
 ដើម្បីអំពីច្បាប់ ១ ដើម្បីកំណត់ដីធ្លី ១ ដើម្បីអស់
 លើក ១ ដើម្បីលះបង់ ១ ដើម្បីអស់ទៅ ១ ដើម្បី
 សូន្យទៅ ១ ដើម្បីវិនាស ១ ដើម្បីរលត់ ១ ដើម្បីផ្តាច់
 បង់ ១ ដើម្បីរលស់ចោល ១ រួមប្រុងជា ១០ ។
 ចប់ ធម៌វិចារ ។

១ ទូទាតនេះក្នុងត្រៃបិដកប្រាជ្ញាបណ្ណសូត្រ ។

កិច្ចការក្នុងបន្ទប់

កិច្ចការហើរ	អកិច្ចការហើរ	អង្កេត	ធ្វើលេខាយី
ដេចរោង	ដេចរោង	៧	៧
លក្ខ	លក្ខតិ	១៦	១៦
ឥតតាតា	ឥតតាតា	១៧	៦
ចេតនា -	ចេតនា -	៤៧	១៦
បទ	បទ	៦៧	១១
រក្សាវណ្ណត្ថ	រក្សាវណ្ណត្ថ	៦៦	៧
សម្មាសរោ	សម្មាសរោ	៧៨	១៦
វិទិបុត្តិកា	វិទិបុត្តិកា ។	៨៦	១១
អវស្សរោ	អវស្សរោ	៨៧	១៦
ចោយតូ	ចោយតូ	៦៦	៦
អបស្ស	អបស្ស	៦៦	៨
ទបបដ្ឋ	ទបបដ្ឋ	៨៧	១៧
សុខ	សុខ	៧១	៨
អសតិយោ	អសតិយោ	៧១	៧
បច្ចុយ	បច្ចុយ	៧១	១៦

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

វិទ្យុបាហោ	អវិទ្យុបាហោ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយ
សច្ចវិសា	សច្ចវិសា	១០០	១៧
ប្បមជ្ឈតិ	ឧប្បមជ្ឈតិ	„	១៨
សុទ្ធ	សុទ្ធ	១០៧	១៣
ហោរាយ	ហោរាយ្យ	១០៨	១៨
ធីតុច្ឆយ្យ	ធីតុច្ឆយ្យ	„	១០
ហោរាយ្យ	ហោរាយ្យ	១១០	១៣
សិវតិ	សិវតិ ៗ	១២៣	៨
ចសវតិ	ចសវតិ	១៣០	១១
ចេតសិក	ន ចេតសិក	១៣៧	១៣
បរត្យាគាយតិ	បរត្យាគាយចិ	១៣៨	៥
ករេន	ករេន	១៣៩	១២
ជាតិសហស្សម្យ	ជាតិសហស្សម្យ	១៤៦	៤
ត	តិ	១៦០	៣
បុរោហិត	បុរោហិត	១៦០	៤
ទុយតបណ្ណ សរេ	ទុយតបណ្ណ សរេ	១៨៧	១

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

វិទ្យុបាហោ	អវិទ្យុបាហោ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយ
រណសុត្តន្ត	រណ សុត្តន្ត	២០០	៤
ចិណ្ឌយ	ចិណ្ឌយ	២០៦	១០
សរោទនីយ	សរោទនីយ	២១៧	៨
សរេបនេន	សរេ នេន បន	២២៧	៨
សបរិទ្ធភា	សបរិទ្ធភា	២៥៣	១៦
ទច្ចក្កិវជ្ជស្ស	ទច្ចក្កិវជ្ជស្ស	២៦៨	៨
សហស្ស	សហស្ស	៣១៤	១១
អប្បនិវ្យ	អប្បនិវ្យ	៣៣៣	២
ទុតិយបណ្ណ សរេ	ទុតិយបណ្ណ សរេ	៣៣៨	១
ព្រាហ្មណសុ	ព្រាហ្មណសុ វ	៣៩៦	២
អភិវិជ្ជិត្យ	អភិវិជ្ជិត្យ	៤០៨	១៨
វិចីសារេយ្យ	វិចីសារេយ្យ ៗ	៤២២	១៣
វិចីមារេយ្យ	វិចីមារេយ្យ	៤២៦	„
និមន្តត	និមន្តតិ	៤២៨	៨
ព្រាហ្មណសុ	ព្រាហ្មណសុ	៤៧៦	១៦

សន្លឹកប្រាក់ពាក្យទុស - ត្រូវ

ពាក្យទុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាប់
មិន ទំនង	មិនត្រូវទំនង	៦	១៦
ថេរភាព	បរិមាណសក ថេរភាព ១៨	១	១
ប្រភេទសត្វ	ប្រភេទសត្វសត្វ	១៨	១៦
កក	កក	៣២	៦
បណ្ណបុគ្គល	បណ្ណបុគ្គល	២២	៣
ដើម្បី	ដើម្បី	២៦	១
សកម្មភាព	សកម្មភាព	១	១១
ជាទីសប្បាយ	ជាទីសប្បាយ	២៧	៥
ទំលាក់	ទំលាក់	៥៥	១
មិនគួរចូលទៅ	មិនគួរចូលទៅ	៥៨	៦
ព្រលឹង	ព្រលឹង	៦១	១៦
ជាទីស្រឡាញ់	ជាទីស្រឡាញ់	៦៥	១០
មាសក	មាសក	៧២	១១

សន្លឹកប្រាក់ពាក្យទុស - ត្រូវ

ពាក្យទុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាប់
កកខ្មោច	កកខ្មោច	៧៨	១
កកខ្មោច	កកខ្មោច	៧៨	១០
កំណើត	កំណើត	៨២	៣
ហៅ	ហៅ	១០៧	៧
ជីវិត	ជីវិត	១១១	២
១	១	១១២	១៦
កក	កក	១១៣	៨
កកខ្មោច	កកខ្មោច	១២០	១៦
ត្រូវ	ត្រូវ	១២៨	១៦
កកខ្មោច	កកខ្មោច	១៥១	២
បុគ្គលទាំងនោះ	បុគ្គលទាំងនោះ	១៥២	១១
កកខ្មោច	កកខ្មោច	១៥២	១
ព្រលឹង	ព្រលឹង	១៧២	១០

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
វេលបុគ្គលបាន	(វេលបុគ្គលបាន		
ទទួលបាន)	ទទួលបាន)	១៨០	៥
ទៅទូរគ្រឹះ	មហាវគ្គ	១៨៥	១
ដោយសក្ខ	ដោយកមសក្ខ	២០០	៧
ផលប្តូរ	ផ្លូវប្តូរ	២១០	១៧
គប្ប	គប្បី	២១៣	៥
ច្រកច្រក	ចក្រ	២១៨	៧
មូលសម្បទា	មូលសម្បទា	២៣៥	១១
"	"	"	១២
រាជរៀង	រាជរៀង	២៦៧	១២
ដោយសេចក្តី	ដោយសេចក្តី	២៧០	៤
ទន់	ទន់	២៨០	១០
ដើម្បី	ដើម្បី	២៨៦	៦
មិនច្រកច្រក	មិនច្រកច្រក	"	១០
អកុសល	អកុសល	៣០៧	១៧
ច, សូ	មនុស្ស	៣២៨	១០

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នៅតែ	នៅតែ	៣៣១	៥
មាន៥	៥ ។	៣៣២	១៣
ក៏	ក៏	៣៥៤	១១
ក៏	ក៏	៣៥៦	៥
គេនាំមកជា	គេនាំមកប្តូរ	៣៥៧	៣
កំចាត់	កម្រិត	"	១៣
ច្បាប់	ច្បាប់	៣៦២	៧
យោគវិជ្ជា	យោគវិជ្ជា	៣៦៤	១១
បរិក្ខារសេស	បរិក្ខារសេស	៣៦៦	១៣
បុគ្គល នា	បុគ្គលនា	៣៧១	៦
យ៉ាងណា	យ៉ាងណា	៣៧៣	"
ភក្តីនាំឡើយ	ភក្តីនាំឡើយ	"	៨
ចំណង	ចំណង	"	១១
តែងកម្ម	តែងកម្ម	"	១៧

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាប់
គាតា	គាតា	៣៨០	១៣
មន	មន	៣៨៤	៤
ព្រមទាំង	ព្រមទាំង	៣៩៣	៤
កិរិយា	កិរិយា	៤០០	„
ទាំងឡាយ	ទាំងឡាយ	៤០៣	៩
ពាលនូវចិត្ត	ពាលនូវចិត្ត	៤០៤	១៦
ទាំងឡាយ	ទាំងឡាយ	៤១៩	១៤
កក្ក	កក្ក	៤២២	៦
គក	គក	៤២៣	៤
វិចិត្ត	វិចិត្ត	៤២៥	១៨
ទោស	ទោស	៤៣៦	៣
មនុស្ស	មនុស្ស	៤៤០	៦
កិរិយាព្រហ្ម	កិរិយាព្រហ្ម	៤៤៣	៧
លក្ខណៈ	លក្ខណៈ	៤៥០	១៦
កក្ក	កក្ក	៤៦២	៦

សុត្តន្តបិដក

អង្គធួនិកាយស្ស ធិកនិបាតោ

ទុតិយោ ភាគោ

មាតិកា	អង្កេ
ចប់មហាសក	
ពាលវគ្គោ	១
ថេការវគ្គោ	១៣
បុគ្គលវគ្គោ	៤១
ទេវទូតវគ្គោ	៧៧
ចូឡវគ្គោ	១២០
ទុតិយមហាសក	
ព្រាហ្មណវគ្គោ	១៣២
មហាវគ្គោ	១៧៧
គាន្តវគ្គោ	២៨៥
សមណវគ្គោ	៣១៨
លោកាវសវគ្គោ	៣៦៦

សុត្តន្តបិដក

អង្គធួនិកាយ ធិកនិបាត

ទុតិយភាគ

មាតិកា	លេខទំព័រ
ចប់មហាសក	
ពាលវគ្គោ	១
ថេការវគ្គោ	១៣
បុគ្គលវគ្គោ	៤១
ទេវទូតវគ្គោ	៧៧
ចូឡវគ្គោ	១២០
ទុតិយមហាសក	
ព្រាហ្មណវគ្គោ	១៣២
មហាវគ្គោ	១៧៧
គាន្តវគ្គោ	២៨៥
សមណវគ្គោ	៣១៨
លោកាវសវគ្គោ	៣៦៦

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
ភតិយបណ្ណាសក សម្ពោធិវគ្គ	៣៩០
ភាបាយកវគ្គ	៤០៨
កុសិនាវគ្គ	៤២៩
យោធាវគ្គ	៤៥៣
មន្ទីលវគ្គ	៤៧២
បណ្ណសកសន្និសីទ សុខា	៤៧៨

សន្លឹកចង្អុលប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	លេខទំព័រ
ភតិយបណ្ណាសក សម្ពោធិវគ្គ	៣៩០
ភាបាយកវគ្គ	៤០៨
កុសិនាវគ្គ	៤២៩
យោធាវគ្គ	៤៥៣
មន្ទីលវគ្គ	៤៧២
ច្បាប់សម្រាប់សម្រាប់បណ្ណសក	៤៧៨

【トリピタカ】復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、アナンバシの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1949年から1989年まで、40年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを複製刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曽有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に増減的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを取りこえ、断罪を離れ、恕みを想い、ブッダの教えに照し、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うにあり、相応の連帯と支援の至るのみです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻推進委員会

世話人代表	無著 成夢	世話人	松本 然道	海島 法成
事務局長	篠原 鋭一		伊藤 任通	渡戸 全
			杉谷 義純	茂田 良徳
			前田 和昭	中島 教之
			水 六輔	

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation after 59 years of effort, in 1988.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community; it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community; it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence,
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: The Rev. Seikyo Mughaku

Secretary General: The Rev. Etsuo Shinohara

Management Team:

The Rev. Zenzo Matsumaga The Rev. Mitsuo Arima The Rev. Yoshinori Ito
The Rev. Keiichi Wada The Rev. Ojima Sugieki The Rev. Shinichi Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoan Nakajima Mr. Rokusuke Ki

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានចេញផ្សាយឡើងវិញ ដោយប្រាក់ឥណទាននៃ

អ្នកធានាប្រកាសនេះ ៖

Printing costs were met through the gift of

Hirosaki Sogo Printing Co., Ltd.
Executive Officer Hideaki Osanai
3-1-2 Kanda, Hirosaki-city, Aomori-ken, 036 Japan

この本は次の方によって複製されました。

弘前相互印刷株式会社 代表取締役 小山内秀明
〒036 青森県弘前市神田3丁目1-2
☎0172-32-0466

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ * អភិធម្មបិដក *

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការចេញផ្សាយឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការចេញផ្សាយព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបចំ និងចេញផ្សាយរបស់សមាគម

TRIPITAKA VOL. 41 (of 110 volumes total)

"SUTTANTA PITAKA"

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition December 8, 1994

Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第41巻スッタナピタカ（経部）

発行者：ブノンペン仏教研究所

印刷機関：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）印刷教授委員会

発行者：1994年12月8日

印刷・製本：弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社のご多大な協力を得ました。

សុត្តន្តបិដក

អង្គព្រះនិកាយ វិសុទ្ធិបិដក

ទុតិយភាគ

៤០

គ. ស. ២២៩៦